

Dyalogus de eo q' dnis ait Ego si
exaltatus fuero. Et q' agnus occisus sit ab origine
mundi. Qui et conucient de laud. crucis intitulatur.

Reimprosa

[illegible] fol 41

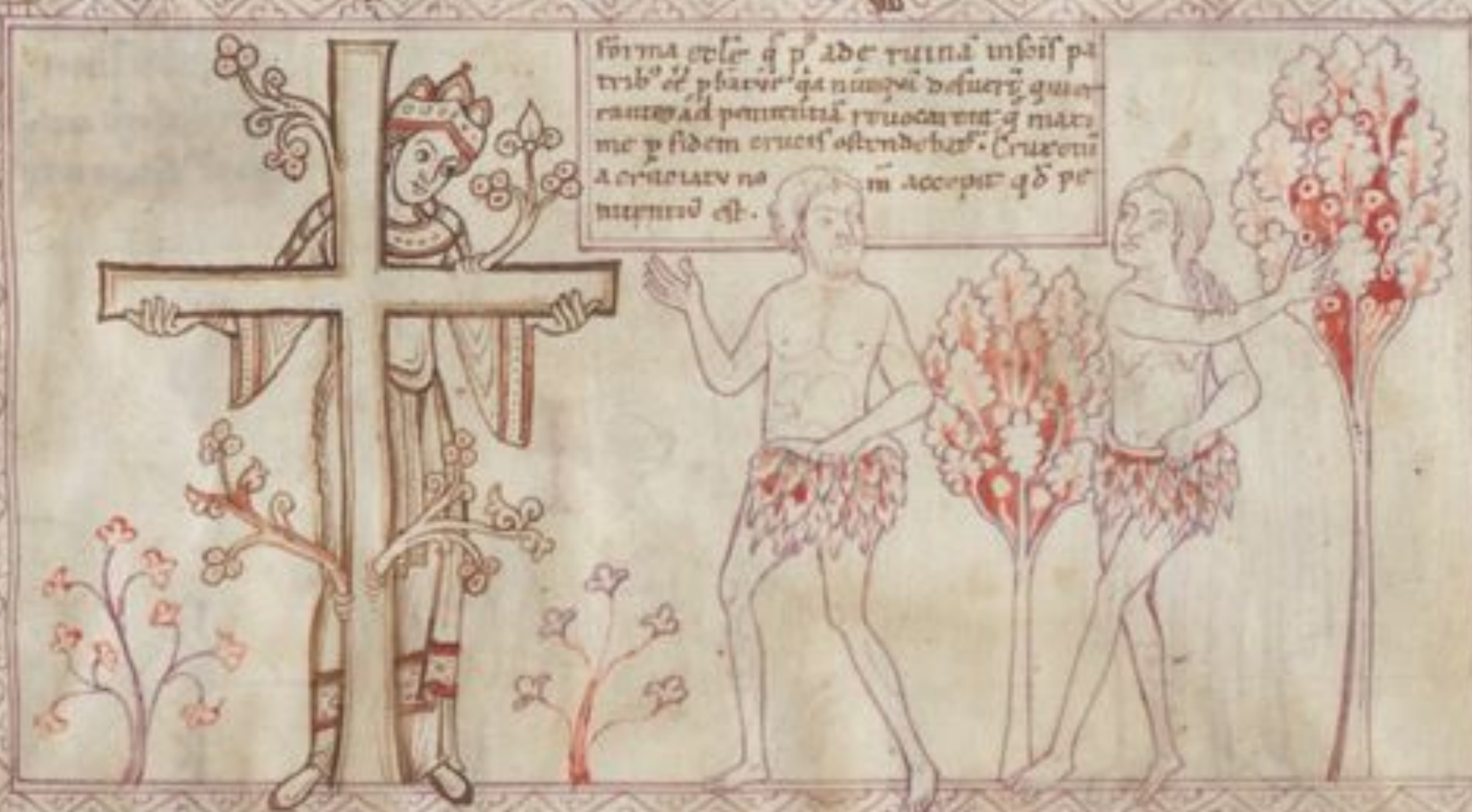
[illegible] fol 64

Thema fol 17

Bildung fol [illegible]

forma eccle q p' ade ruina insois pa
trib' e' pbarer' qa nunqua defuerut quo
rum ad penitentia reuocarentur q maxi
me p fidem crucis ostendebatur. Crux eni
a cruciatu no m accepit qd pe
nitentia est.

In oblatione l' oc
cisione abel xpi pas
sio est genus in ge
nere est. Et enim
abel
hoc
agnus
typice

Porro cain iudei pfa
ni fr fratre suum pi
mentes in caluarie
loco sic cain abel in
campo.

in arca noe figura
crucis est per hoc
mare mundi ad
litus portatam

Noe in tabernaculo suo po
tatus et nudatus irridetur
sic xpc a uinea quam de e
gypto transtulit potatur in
cruce nudatur et illuditur

Oblatio melchisedech figura est dominici
corporis et sanguinis

Offertur ysaac aries
immolatur xpc carne
moritur diuinitate

Agar cum filio sicienti arbor
et fons ab angelo demonstratur.
Synagoge infidelitatis siti
enti lignum crucis et baptismum
ab angelo magni consilii
ostenditur.

Lucta iacob
cū anglo indi
sīt x̄ p̄sequendo
vincit iudꝰ y
vincit q̄a pā
so in cruce x̄
debilitatur

De terebinto cuiꝰ ra
diab; iacob idola
īfodit.

Thamar accepit baculū a iuda y anu
lū sic a cristo fidei signaculū
y fidē cruci accepit eccl̄ia

Ioseph libidinose fornicarie palliū reliquid
x̄pc in passione furentī sinago
ge velam̄ humanitatis dimi
sit.

Rubꝰ ardere visꝰ nec cōbustꝰ
significat x̄pm posse pati
humanita te in pas
sibilē di cate.

Virga versa in ser
pente x̄po p ligniꝰ
cruci in morte ser
pens fit y virga redit
ꝫ victa morte resurgens

virga aaron q floruit fide gen
amara q̃dẽ carn̄ sīo regn̄ uaci sᵹ dulcis ueteris.
virga crucis ẽ tu᷉ fructificat ẽ v̄sione est gli

Q̄d̄ uict' est amalech moyse man' extendente signat xp̄m
uicisse hoste antiquum in ligno cruci man' ex pandentē

Q̄d̄ moyses bis silicem
pcussit significat ii
ligna cruci in q̄b'
xp̄c pependit.

columba

tur

hyrc'

he

aries

ag nu'

vitul'

rufa

Botr' a duob' portat' x' est a duob' pplis in ligno suspens'

Filii aaron pat' sanguinē obtuler'.
Anna ⁊ caiphas c̄ filiis xp̄m occider'.

Serpens eneus ut
medicũ uulneratisq;
xpo

samson·
iep te·
Goli am
dauit·
abimelech· q̄ 7 achis·
dauit·
absalon·
dauit·

Nabot
torcular calcaui solus.
Helias.
vidua sareptena.
En colligo duo ligna
Heliseus.

Siq̃s uult p⁹ me uenire abn̄
Quē n̄ rapui tunc
ex soluebā

Sup̄bia diaboli uincit̃ humili
tate crucis xp̄i

Sup̄ aspidē ⁊ basiliscū ambulabis
⁊ conculcabis leonē ⁊ draconē.

tem pe ran tia
Pa ra dy sus
Eufrates
Ge on
Phi son
Pru den tia

Subscripte formule ratio hec est.
Homo constat ex carne et spiritu quorum alterum causa pugne
alterius est. Caro enim concupiscit adversus spiritum
et spiritus adversus carnem. obluctatur alterum alteri ex
adverso. quia utrique diversa constat vel origo vel conditio.
Spiritus quidem appetitu principii sublevatus ne curam carnis
inconsiderate negligat. vel caro iura sua sequendo
spiritum a statu suo sibi adtrahens deiciat sibique
supponat. ratio et sapientia moderamine

HO MO

utrumque modumque congrue disiunctioni et con
iunctioni loco tempore. vel ordine ponit utrisque.
Verum quia omnis salus et spes redempti hominis in fide crucis
Christi constat. merito membra sua que sunt super terram mortificat.
ut homo crucifixo compendens que desunt passionibus Christi in se
suppleat in corpore suo. sicque inveniatur inter gratiam
et legem. hinc gladium ultionis metuat si male
concupiscentie cesserit. hinc gloriam speret si carnis
infirma gratie subnixus devicerit. Qui enim sunt Christi car
nem suam crucifixerunt cum viciis et concupiscentiis. Vincenti
inquit dabo edere de ligno vite hoc est si compatimur et conregnabi
mus. Denique draco versutus bestiarum astutissimus sicut victor
in ligno protoplastum deiecit sic victus ex ligno per novum
adam proprio se mucrone transfodit. sicut ait apostolus.
Quod erat inquit contrarium nobis tulit illud de medio
affigens cruci sue. et spolians principatus et potestates. traduxit
confidenter palam triumphans illos in semetipso;

Non concupisces.
Perseverantia.
Longitudo.

Profundum. Timor. fides.

Domino & patri monastice discipline exsecutori uigilan
tissimo. N ultimus xpi pauperum. Post felicem hui'
uite decursum. finem pfectum. letum exitum. & diem ete.
Cum aliquod tediose pegrinationi mee inqua ...... num
laborem & dolorem uiuen. remedium peurare cogitare.
& quasi more pastorum mihi soli cantando. pondus diei
& estus releuare temtare. nihil reuerentissime pat lenien
do dolori meo competentius occurrit. quam passionis ei'
memoria qui mortem crucis sustinuit sine culpa. quam
incorde cui'uis pxpo laborantis concepta. que uis pssu
ra temperat. & si patienti iuste irrogetur. Si labor est in
arte. si inseruore spalis discipline. utrumq; leuigamus.
si regis nri patibulum attendam'. Ut enim sentias ura no
uit. omis ars & disciplina quib' exercentur ppt regnum
celorum fideles. sicut temperare solent laborem opantium.
ppt spem quam habent futuror. sic abinfimis mentes
auertunt. adhuc pfidem & non pspem ambulantium.
& solidum quiddam querentium. Porro nullum pstanti'
uidet ee l studium uel exercitium. quam motus illicei
tos utriq; hominis edomare. & templu pure conscientie spui
sco pop' sem consignare. Cum g homo carnis iura ra
tione pmdo. ut do uiuat. rete uiuit. mundo morien
do uitam morte quodammo querit. iuxta illud apli.
mortui estis. & uita ura abscondita. e cum xpo indo.
ne confuso ordine. meli' deteriori id' spm carni m sub
ponat. & postea statu conditionis alternante detr' pme
liore suscipiat. Que enim seminauerit homo hec & me
tet. quo qui seminat incorrupcoe de corrupcoe & metet.
& qui seminat inspu metet uitam etnam. Adquam inqui
rendam nobis artam impat semita qui se ipsum ppa

rat ma'ne lata uia fiat occasio p̃cipitii. si de manes se
duxerit exordinaria libertas arbitrii. Deniq; q̃d aliud
arta semita est. q̃m disciplina sp̃alis. que maxime in si
de & imitatione crucis xp̄i monstratur: de qua paulus
si inquit extra disciplinā estis. cui' participes sunt om̄s.
g̃ adulteri & non filii estis. Disciplina aut̃ nr̃a est. in eius
mundi illecebris. salutē a saluatore. liberationem a libe
rante querere. in quo sic̄ p̃ncipium ē p̃fecte discipline. sic
fons quidam & origo libertatis humane. Sic enim dn̄s. si
uos inquit fili' liberauerit. uere liberi eritis. libertatis g̃ hu
mane causa crux dn̄i nr̄i ē. que seruitutis antique nodū.
cruce dissoluit. & hostem ueteranū ligno triumphantē
ligno transfixit. Q̃d erat inquit contrarium. tulit il
lud de medio. affigens cruci sue. Ad inueniendum g̃ uniuer
salis gr̄e misterium. q̃d maxime in cardine crucis ab in
icio mundi usq; ad xp̄m in cruce pendentē. diuerso m̄
uersabatur: ipsum regē nr̄m crucifixum ducē in uoce
quo monstrante. p̃teritor̃ figuram. reuelatē p̃ passionem
xp̄i gr̄e uideamus conuenientē. ut si copia non ē p̃ no
uum hominē. cū suis actib' mutare ueterē. saltim lucis
& umbre. ueritatis & fig̃e liceat in laude crucifixi
nr̄i notare concinnantiā. quia sicut difficile est. quē
liber fame confectū. inter maturos arborum fruc
tus gradientē. uel quantulumcumq; n̄ degustare. sic
inpossibile ē. de sp̄ualib' conferentes. interdum eisdē
excitatos. onus uite uetis utcumq; non relevare.
Restat g̃ uel sola laude crucis. ad crucifixi nr̄i gr̄am
aspirare. ut si nequimus imitari. quod laudamus.
uel laudanda laudando crescamus. Hunc t̃ pater
amande tam inhumana quā in diuina philoso

phia florentissime laborem attitulo. tue maturitatis
uigilantie opus istud assigno. ut emendes errata. succi
das superflua. conponas transposita dubia trutines. si
qua sunt rata confirmes. quo laudibus examinantes ac
cedat. si quis ex hoc fructus prouenerit. quod diligentie
tue cura commendat. Verum quod duas interrogantis
et respondentis personas posui. ea ratio est. quod eo
modo magis obscura lucescunt. apta dulcescunt. ma
gisque tardior lector alternanti rationum serie delec
tatur. quam si soliloqua tenore suo pagina. de alio in
aliud sine respiratione uocaretur. Tibi igitur formam ma
gistri mihi ascripsi discipuli. ut si in hoc opere ali
qua scrupulosa limantem unguem tuum reliserint.
nec a te. fuerint expolita. neglegentia solum magi
strum iudicio lectoris includat. quem diligentie li
ma non excusat.

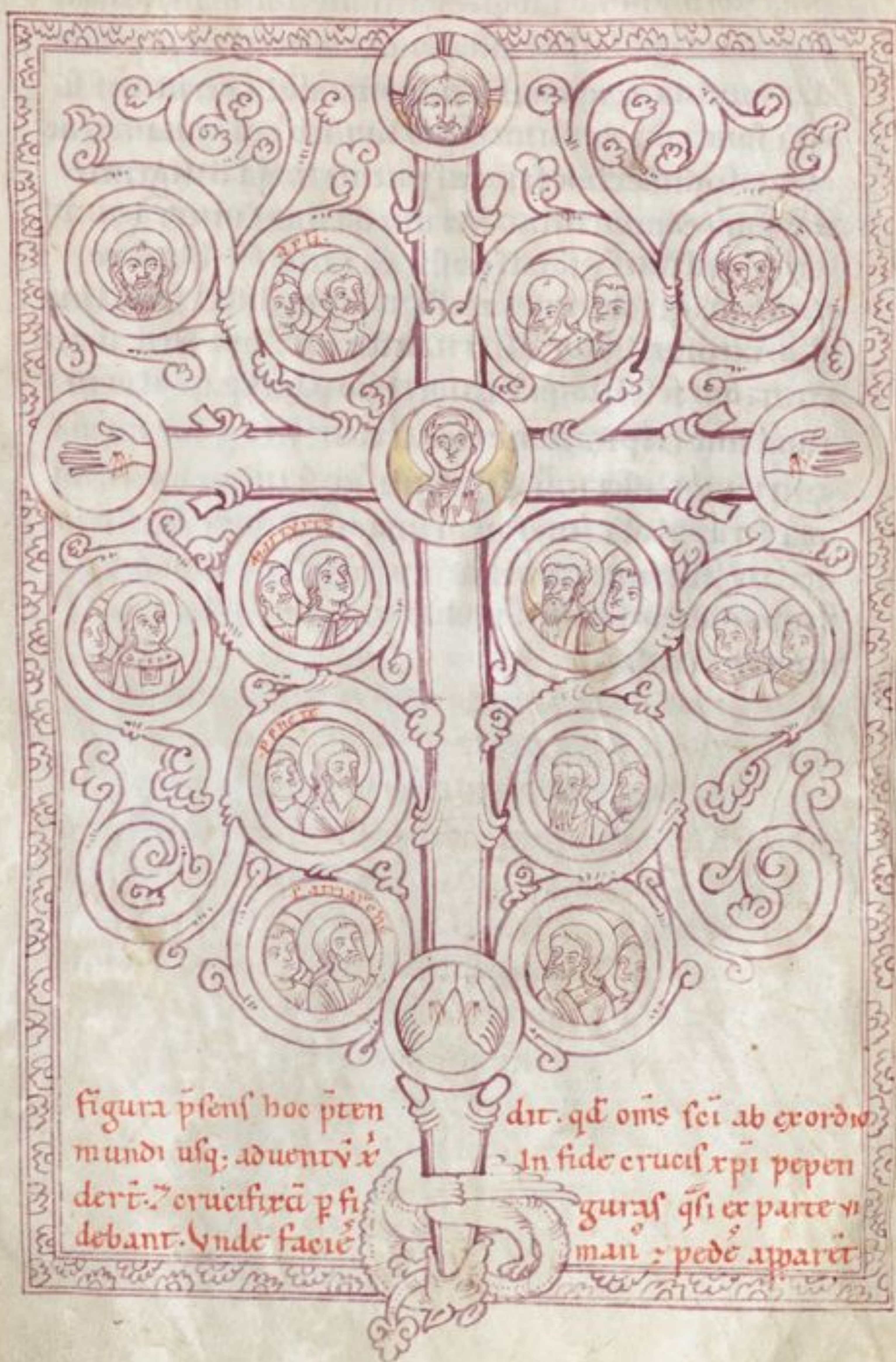

figura p̄sens hoc p̄ten dit. q̄d om̄s sc̄i ab exordio
mundi usq; aduentū x̄ In fide crucis xp̄i pepen
derīt. & crucifixū p̄ fi guras q̄si ex parte ui
debant. Unde faciē man̄ & pedē apparet

Incipit dyalog' de eo qd' dns ait. ego si exaltat' fuero a terra. omia traham ad me ipsum. & qd' agn' occisus sit ab origine mundi.

VIA. NOSTRIS. TEMporibus magis & magis clarescere uidetur aplica littera qua dicit. in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa. & erunt homines se ipsos amantes. cupidi. elati. blasphemi. & cetera necessarium fr̄ uidetur mentib' nris erudiendis. & ab hoc seclo nequam xpo preduce transferendis. sic crebertime pbaris suggessisse munimentum aliquod pparare. p quod tam pegrini dogmatis tela. quam incaute malorum conmixtionis errorem ualeam' declinare. S; ad hoc monimentū sacre pagine rationibus aliquom ordinandum. dum mea pposse suo uigilet intentio. causis duabus obluctantib' in ipso conatu deficio. Cum enim uirtus absit sapientiae. cursus eloquentie. quo ordine calamum paginā suscipiat. qui in mente uel lingua regentis se non accipit quod effundat. Alterum enim sine altero idē sapientia sine eloquentia ut cuiuq; pderit. istā ū sine illā nec quidem pficit. Porro qui floret in utraq; testimonio rationabili ducitur pficientas in se iusticie. si quod nouit & pximis uult pdēe. Quia g̃ in utraq; conferendi uia nob obstruit. qd agendum sit. delibe

Magiū ēstare pfectū in sapientia & eloquentia.

ratione diutina. an pgrediendum sit. incerti herem.
Denique tuo negotium anceps definiat arbitrio ne p̃mio
suo frustret prompta docendi uoluntas. u sopit ex
inpreia dicendi facultas. D. Cum sit necessarium
omni humane nature maxime tamen omni xpia
ne anime discendi studiis semp opam dare mentemq;
sui natura mutabilem. spũalib exercitiis figere
uel excolere. notam ingratorx silentio tuo pbaris
incurrere. dum pigritaris ceteris communicare q̃d
gratis uideris accepisse. Hac quippe neglegentia
quid deteri. scilicet arta serare custodia quod di
stributum. sui partione maiora danti uel acci
pienti conferre potuit salutis incrementa. An ig
noras pigrum seruum sterilis diffidentie a dño
coargui. cuius desidia non cumulauit usuram
doni celit crediti. Sapientia abscondita & the
saurus inuisus. que utilitas inutrisq;. Rapuisse
uidet primo. qui nulli communicat q̃d accepit.
quasi glorians expriuato. Oportet g. ut dum in
diuiduo cursu iter uite p̃sentis agimus. pondus
diei uel laboris duali sermone leuem. & adutri
usq; pfectum uel incitamentũ inuicem conferen
do. tedium breuis licet semite remoueamus. Cer
to siquidẽ innouitate gr̃e scripturis intenden
do resultat. quicq̃d inuetusto homine meruerit
recogitat. Licet exactione temeraria peuitas
& a nobis magis ab aliis querenda p̃unaciũ exi
gas. non abre tamen uidet ut ais diuini uer
bi confabulatione mentẽ exerceet quod maxi
me quidẽ rationi consentaneũ ẽẽ pbat. quia prin

Nihil deteri quam depriuato glori in donis dei

cipalitas hominis ꝑ hoc ab inferiori discernitur. & sic
apls ait ꝑ patientiā & consolationem scripturarū
spes nr̄a magis ad futura uiuenda porrigitur. Qui
dem prim⁹ sapientie gradus ē ueritatis agnitio. se
cundus uirtutum delectatio. terci⁹ fructus laboris.
Primus expellit errorem sedis sci opis inceptit amo
re. terci⁹ tribuit plenariā graduum istoꝝ consumma
tionē. Plurima uͦ studens scire tantum ut sciat ali
quis nō ut faciat. curiositatis uicium ē. non studium
philosophie. Ille autē philosophat qui qd recte in
telligit opat. Itaq; particio diuinoꝝ munerum gra
tis infusa mortalibus dum ordinate cursum suum
pagit. pia distributione ad fructum salutis puc
nit. & plus semꝑ inuenit inpartiente q̄m seruet
ab inuidente. Gratis g̃ dandum ē qd gratis habem⁹.
quib⁹ & hoc datum ē ut sim⁹. Recta prudentia ē pdēe
nolle quib⁹ possis. cū & hoc qd habere uideris. & tu
ab aliis acceptis. Unde qui sibi soli discere festinat.
in tempore angustie iusticie fructu priuabitur.
Non causari g̃ de facundie riuulo ꝑ modico opor
tet. quia apls licet sapientiā loqueret inter pfec
tos nichil tam se scire nō xpm & hunc crucifixum
humilit pfitet. & mundi sapientiā stulticiam
ēē constant eloquit. nosq; non magna sapere. s;
humilia cohortat. qui uult inquiens inter uos
ēē sapiens. stultus fiat ut sit sapiens. Merito q
dem sapientie diuine intendit. qui mundi stul
ticiā declinare contendit. Principalis enim io
cunditas anime ē in silentio & in spe studium
philosophie. nec mentis pciosa negociis multi

N Q's sit prim⁹ sapientie grad⁹

Q's sit effect⁹ philosophie.

Q̄d sit pncipale inhomine.

formibus obscurare. Nichil enim uite p̄stamus ratio nalitatis gr̄a. qua sicut p̄stas inferiorib. ita inter bonū et malum discernendo. naturis communicas supioribus. Hoc est g̃ principale inhomine. quod sapit inhomine. Quia g̃ infide solida xp̄i gr̄a pcurrente unum facti sumus. ipsā grām inuicem de scripturis conferendo exercitemus. ut dum pari uicissitudine quod scimus in matre rutrum cōmunicamus. laborē uitais artioris uie quantum licet alleuiem. Tunc enim uere adsuū principiū tendit anima. cum eā rexerit ratio et sapientia. quorū alterum uim sp̄ualis intelligentie sumministrat. alterum intellecta diiudicat. Ut enim sermo loquit euangelicus regnum dī intra nos ē. quia noticia scripturarum diuinitatis reuelat archanum. sine qua noticia homo pecu ē. quippe qui nec hoc scire ualet q̄d est. Et scripturarū noticia agnitio diuinitatis ē. ut q̄d nunc uides p speculum 7 inenigmate tunc uideas facie ad faciē. Et reuera regnum celorum q̄d futurum expectamus maxime incognitione sc̄e trinitatis ē. ubi scientie plenitudo. ipsa ē scōrum beatitudo. D. Q̄d itaq; tanto thesauro conparabile uidetur; ubi iam p gustat ex scripturarum studiis anima q̄d post inmercede possidebit eterna. Nonne et sp̄c sc̄s hoc p scripsit. qui fideli anime florentis mundi delicias in dixit. Accipite inquit disciplinam meā et non pecuniā. doctrinam magis quā aurum eligite. Melior ē enim sapientia cunctis p̄tiosissimis. et omē desiderabile non pot ei comparari. Si sapientiam inuocaueris. et inclinaueris cor tuū prudentie. si quesieris eam quasi pecuniā et sicut thesaurum effoderis illam. tunc intelleges timo

Q̄d sit regnū dī intra nos.

rem dn̄i & scientiam di inuenies. Haustus scriptu
re diuinę mundat legentem. reficit sitientem. nec
eminentioris naturę suę dignitatē qua ad imaginē
& similitudinem dei homo conditus ē ulla ratione ꝑpen
dit. quia nisi caput id ē mentis principalitatem ad
fontem illum inclinauerit de quo dr̄. Qui biberit aq̄m
q̄m ego do dicit dn̄s. fiet in eo fons aquę salientis in ui
tā ęternā. Quis ē iste fons nisi ęternitatis intelligentia.
quā maxime fundat in cordib⁹ sapientium scripturaꝝ
noticia. Et nota ꝑ simile. Cum aquę puteo caput incli
naueris nonne te ibi uł n̄ es repperis. Sic qui diuinis in
tendit eloquiis. quis uel quid sit reppit in illis. Nonne &
patriarcharū filię frequentē ad fontes inueniē. sicē rebecca.
lia. rachel. filia quoq; pharaonis moysen in flumine rep
perit. Sic & filię sacerdotis madian iuxta puteum in
uentę sunt. agar quoq; errabunda fontem reppit. sub
arbore. q̄d nichil aliud ē. nisi q̄d xp̄c semp illis adest
membr̄. quę fructū & ad intelligentiam eternorū quę
runt. in fontib⁹ diuinę scripturę. Non ḡ decet nos in
hac arta uię breuissimę ocio dissolui. t torpore confun
di. quib⁹ semp anniten̄dum ē opam dare soli pureq; in
tuende ueritati. in cui⁹ inquisitione facile cuiuis obluc
tamur errori. Quere ḡ. siquid querendum existimas.

D. De hoc q̄d dn̄s ait. ego si exal
tatus fuero a terra. omia traham ad me ipsum.
non parum moueor. ꝑsertim eum ante exaltationē
illam, sc̄orum ad se milia traxerit. quorū fide uerb̄
& exemplis mundus quoddā salutis lumen accepit.
Quonī ḡ omia attraxerit sua passione. qui creauit
omia uirtute potentię suę n̄ satis elucet. maxime

Vtilitas scp̄ri diuinę
scitam̄ attendas.

Similitudo

cui in altero infirmitas / in altero fortitudo denotatur.
Quod si summa xpiane salutis in hoc cardine uersatur.
quid restat nisi ab origine mundi usque ad aduentum
xpi de hoc ligno quicquid figuraliter inuenire potue
rimus in scripturis positum indagemus. ut in omnibus que
trahit exaltatus attrahi mereamur. dum in eius amore
querimus unde saluamur. M. Quamuis trita patrum
uestigia in hac inquisitione tua pergredi uidea
ris. dum omnibus nota requiris & abunde ab his admi
nistratum intellectum huius capituli ducaris. in his tamen que
sentio uel uidero. & de ligno salutis in quo fructus
uniuersalis gratie omnibus seclis prouenisse probatur tecum
conferre gratissimum duco. Sed prius ad cognoscen
das personas loca uel tempora. per quas uel in quibus regis
nostri passio rebus signis & uerbis per lignum patuerit.
fronti pagine quendam ordinem in primam distinctis
capitulis. ut gratior lectori subsequens cursus sit lectionis. D. Iusta se
quentia. premissis cognoscere titulis. que ratio sit
operis subsequentis.

Crucem xpi prouentum uniuersalis esse gratie

De statu uel ordine totius humane salutis.
Quomodo patres antiqui passionibus xpi communicarent.
De fide uel meritis antiquorum siue in prelatis uel in subiectis.
Quomodo traxerit ad se omnia qui erat omnia.
Omnes saluandos prius tractos quam natos.
De ligno uite et mortis id est scientie b. et m.
De adam ueteri & nouo. & de sopore eius.
De abel & hostia eius & de cain.
De romphea uersatili & flammea.
De archa noe in qua per lignum .viii. salute sunt anime
Quod longitudo eius .ccc. fuit cubitorum et de ostio

Quod plantauit uineam noe de qua inebriatus et nudatus est.
De melchisedech et eius oblatis et quare summus sacerdos.
De abraham qui filium obtulit. et ariete in uepribus.
De agar et filio eius in solitudine errantibus quibus fons sub arbore monstratur.
De uitulo saginato. de lacte et butiro
De luctatione iacob cum angelo.
De baculo iacob in quo iordanem transisse dicitur.
De terebintho cuius radicibus idola a filiis suis accepta infodit
De ioseph uenditione distracto.
Quomodo relicto pallio prophanam adulteram declinauerit.
De eo quod tinxerunt tunicam eius in sanguine hedi.
De iuda et thamar. et de baculo et cetera.
De benedictione iacob. in qua crux christi mistice denotatur.
De rubo ardente nec combusto.
Quod dominus ait. extendam manum meam et cetera.
De uirga moysi qua fluctus disciderit.
De uirga aaron que fructum protulit.
Quomodo moyses manus extenderit in modum crucis.
De pugna amalech ubi moyses manus extendit.
De silice bis uirga percusso.
De sanguine agni in postibus domorum.
De agno et hedo. uitulo. ariete et hirco.
De uitula rufa extra castra cremata.
De simila in sartagine frixa.
De turture collo modice desecto et cetera.
Quod tabernaculum et populus sanguine respersa sunt.
De ligno in aquam amaram misso.
De botro ab exploratoribus apportato qui tamen terre detraxerint nec intrauerint.
Quod populus septies aspergi sanguine iubetur.

Quod filii aaron sanguinem obtulerunt.
De aaron et thuribulo ei⁹ int̃ uiuos et mortuos. e eo q̊d madian
pncipes c̃c̃ solē suspendi iubent̃. e serpente eneo et q̊re eneo. suspensus
De v. regib⁹ in spelunca latitantib⁹ extractis patibulo q;
De raab meretrice et fune coccineo p fenestrā suspenso.
De iael que sisaram interfecit.
Et debbora que sub palma inuenta est.
De eo quod rex ahi gemino suspensus est ligno.
De pugna gedeonis cum c̃c̃c̃ et q̊d hc̃ numerū Tau littā ht.
De samsone fortissimo. et de leone in eui⁹ ore mel inuenit.
De iepte et filia eius. Tympanizauit.
De dauid et simulacro in lecto eius inuento.
De eo q̊d mutauit faciē suā corā abimelech q̊ 7 achis et
De duello dauid et philistei gigantis.
Quare dicit de baculo quē semp manu gestare solebat.
De simulachro in lecto dauid. mei
De uerbis dauid usq; ad noctē increpuerūt me renes
De michol dauid irridente.
Itemq; foderunt manus meas. et pedes meos. et dn̄s
regnauit a ligno et de alia translat̃.
De absolon patrem psequente.
De eo q̊d scriptū est coopto capite incedens
Quod multas saulis ptulerit insidias. reduxerit.
Quare dauid in ruina hostis sui montes gelboe ma
De uerbis salemonis. sub arbore malo suscitaui te
ibi corrupta est genitrix tua.
Egredimini filie syon et uidete regem salomonem.
De eo q̊d disputauit salem̃ deced⁹ usq; ad ysopū q̊ eg̃ dep.
De eo q̊d scriptū ē sanauit ds̄ sapientia sua hominem
p contempt̃ lignum iustum gubernans.

Dixerunt impii circumueniamus iustum.
De uidua sareptena & helia. ad creatorem.
Digressio de animę humanę excellentia & eius naturali
potentia. & de ei ppinquitate ad dn̄m quam nł creatura
Qualiter corp' & spē in ipsa coniunctione sua differant.
& a creatore suo qui pendens meruet omnia traxit
ad se contineantur. me accidat.
Quod qualitas & quantitas & motus temporalis uel lo
calis. in dn̄m non cadat. nec quantitas ponderabilis an
Breuis repeticio eorundem.
De naboth iezrahelita lapidato.
De heliseo a pueris illuso ascende c.
Quis dixerit dn̄e uim patior & cetera.
De malo uane glē p exemplum ostenso.
Quid sit pauebit assur uirga pcussus.
Sup montem caligosum leuate signum.
Torcular calcaui solus.
Corpus meū dedi pcutientibus & cetera.
Quis appendit tribus digitis molem terre.
Venite pcutiamus eum lingua.
Venite mittamus lignum in panem eius.
O uos om̄s qui transitis p uiā attendite & uidete.
Spē oris nr̄i xp̄c dn̄s. captus in peccatis nostris.
Quid sit in medio duum animalium cogn̄.
Vbi abscondita est fortitudo eius.
Viuificabit nos post duos dies.
Dies regis nr̄i. ceperunt principes furere de uino.
Ero mors tua. o mors. morsus tuus ero inferne.
De eo q̄d argento iustum uendidistis.
Sup tribus sceleribus & sup iiii. non conuertā eum.

Melius ēē bene subici quam male pferri.
Fuistis aliqn̄ tenebre nunc aūt lux in dn̄o.
Iudeos p hoc maxime deuiasse q̄d psumpserunt
de glā false iusticie.
Quod pphās sapientes & scribas ad eos xp̄c misit.
Quociens congregare iudeos uī gall. uol.
Quod pscientia dī nullum peccare conpulit.
Quom ab antiquis sctis sinag̃ uocauerit s; frustra.
Diuinā uoluntatē semp ad humā salutē paratam.
Quid sit relinquet̃ uobis domus urā deserta.
Quod xp̄c a malis xpianis sicē olim a iudeis crucifigat̃.
Qui sint xp̄i crucifixores.
Comminationes diuinas n̄ solū iudeis. s; omni anime
deuianti internatas.
P phīam in aptis & eorū successorib impletam.
De v. panib ad formā v. uulnerum & quom mistice
v. libris conueniant. uel libri panibus. iuro
De duob piscib & multiplicatione fragmentor hic infu
Sex modos ēē tribulationes iustorum.
De pullo & asina & mistico equitatu xp̄i.
De termino ueteris pasche & ultima cena xp̄i.
Quom xp̄c impiis tradit & passus sit.
De signis que fiebant ipso spm̄ tradente.
Quid ipsa signa significent.
Quod sepe ds̄ humanū genus siue incredulis seu &
incredul. portentis & signis pmonuerit. & clades
secuturas pdigia puenerint
Quā miseranda ruina gens iudeorū & ipsa ierosoli
ma subito & uesp̄. defecerunt.
De modestia & temperantia principum eorūdem.

Sicut olim uisibiliter in fluctib' maris sic nunc spualiter xpc ambulat in eccelia sctis fluctibus motis.
De iiii. animalib' et agno in modu .v. uulnerum.
Sermones .v. de nat' de passione de resurrec. de ascen. et quom agn' occisus sit ab origine mundi.
Quod pambulat ihc iericho.
De zacheo et sicomoro et qd tb' temporib' dedicatio ecclesiis structure figurata sit.
Pedrdicat mistica qua maxime peruec xpi commendat.
De laude et potentia uictoriosissime crucis.
Ecce habes fronti pagine pfixa capta de cruce regis nri. in qua pendens ad se omia traxisse pbat. quia n xpc pateret exaltat' a terra nullus solueret pscriptione patna. D. Hic g quom ad se omia traxit qui pati pomnibus uenit.

Totius humane salutis ordine uel statum siue in his scis q xpi aduentu pcesserant, seu in his q succedebant, in xpi passione pendere uetus ac noui testamti scripta pclamant. et hoc indicant. qd null' hominu unqm pfecte traheret. n xpc pus pateret. nec qsqn gle xpi communicaret. n xpi passionib' pus participaret. sic ait apls. Si compatimur et conregnabim'. Itaq; principiu salutis et uite e fide et ope crucifixo constare. et in cruce e glari. ut si fuerim' socii passionum sim' et consolationu. Ipse eni ait. Si quis uult p' me uenire. abneget semetipsum et tollat cruce sua cottidie et sequat me. Meli' e eni cotidie bene moriendo uiuere. qua male uiuendo. cotidie mori. In bonis g mors uitalis e. in malis. uita mortalis. D. Mimus patent aditu. quom patres antiqui scti

Quanta sit utilitas xpi passionis.

passionu xpi participes fuerint cu xpm nec dum
uiderint. s; nec dum sic apli eu audierint. iuxta illud.
Multi pphe et reges uoluerunt uidere que uidetis
7c. M. Nec du quide xpm uidisti. et tam uerbis xpi
et in xpm credidisti. D. Ita constat. M. Responde g.
Scos patres fideles dixeris an infideles. D. Si infideles
eent. nec scitatis quide nom habent. fide eni iusti
ficati st. quicuq; iusti fuert. iuxta illud apli. Credidit
abraha do. et reputatu e illi ad iusticia. M. Sci g fide
regna uicerunt. quia xpm p fide in cordib; suis ha
bitante habuert. Eo eni spu quo nos credim xpm na
tu. et passum. eode spu ipsi puidert eu nasciturum
et passuru. S; qd causaris qm xpo compaterent. qui
xpi passione tempore pcedente n sequerent. paulu
interroga. fide inquit moyses grandis fact. negauit
se ee filiu filie pharaonis. magis eligens affligi cu pplo
di. qm temporalis peccati habe iocunditate. maiore
diuitias estimans thesauro egyptiox imp̄perium x apls.
mundane pompe ptulerunt q nec du xpm uidert.
n que in forma di semp inuisibile crediderit. hunc
in forma serui tande uenturu n dubitauert. Vides
ne qd oms sci q xpo erant cregnaturi ingta. prius
compassuri eent exerucis ignominia. Qua uis g iuxta
sensum eunde multa pferre possem in mediu. suffi
ciat t de scis patb; hoc solu apli testimoniu. D. Non
piget me impegisse q qd ignorabā uideo satis elux.
se et babilis assertio nodu ambiguitatis exsoluit.
Latet eni qd sic in modernis. ita in antiqs fides pua
luit. Veru qa patarchas ante lege. t etia ut moysen
diuina reuelatio fide edocuit qd de simplicitate

Quomo patres antiqui pas
sionib; xpi communicarent

apls. ...

Que sit diffa inter plebes & magistros.

inferiorum credendum ē quos ad interiora pfecte fidei nec ratio admittit. qa sensus stoliditas quorundam subtilitatem tantorum secretorum uel nris. t antiquis tem porib' n imbibit. Nunqd pares sunt merito. qs adsi dē celestis uite grā diuerso m pduxit. M. Inter ple bes & magistros sic ordinis ita interdū meriti mag na distantia ē. dū & illi diuine uoluntati p fidem qua p dilectionē opat uerbis & exemplis feruent in tendunt. subditi ū sic pficientib' pposse coherent ita uerbis credentiū simpliciť credunt. D. Sed responde pa triarchas. noe. iob. abraham. moysen cetosq; qui fue rt ante legē. uel sub lege putasne filios habere t ser uos credulos. aut incredulos. D. Indubitant credide rim qd patres nri q dm pfecto amore coluert qcqd filiis aut seruis diuine noticie patefacere poterant n tacuert. nec locus erat domesticis ibi supsticioni ū dnorum studiū intenderat diuine religioni. M. Veris sime. at qd de meritorum differentia. D. Ridiculū ē. qua si ū ulla sit comparatio int uernaculos abrahe & ip sorum dnm. qs licet agentib' circumcisionis progati ua distinxerit tamen sue seruitutis condicio ita diffe rentiā fecit int illos pcellens indominis religio. Equidē animat homo n pcipit que st spē di. M. Et hoc ad tempora nra reflecte ū pastores & plebes sic doctrina uel exempla. ita merita singulorum dis cernunt. Illos altiora penetrantes uirtutū spē sub leuat. alios infra reputantes fides ut cumq; pcep ta amorte sola defendat. Attende petrū & paulū quorum alter infantiā lactentiū alloquit alt filio los parturit donec xpē in eis formet. & hec dis

cretio inter pastores & plebes. D. Q̊d si plebs opum
executione fidē ostendat. q̄m uis subtilitatē celestium
sacramentorum mentis uiuacitate n̄ attingat. & pastores q̄ p
fundi' capiunt opib' destruant. M. Rerū meritis alter
nantib' facile discernit. q̊d n̄ ordini s; q̊d meritis tribuat.
Attende. D. Dic. M. Quā uis dm̄ & dn̄m nr̄m nouerim' ma
iestate incōp̄hensibilē luce inaccessibilē. noticie sue tam̄
creaturā suā noluit ēē penitus exptē. ut si cape sicuti est
incōp̄hensibilē n̄ potīt. quantulumcūq; tam̄ p modulo
sue capacitatis siue dn̄s siue seruus. minor & maior fide
p̄libet. memoria tangat eū q̄ ūq; ē & aderit. Est itaq; ds̄
nr̄ illuminator mentiū in se confidentiū. sic sapientiā
& merita moderans in magnis ne despiciat sensum tardio
rē in minimis equa lance singula cuiq; distribuens. ut par
uuli de lacte nutriant̄ magni solido cibo. sicq; pari gr̄a ab eo
q̄ ātā ē exaltat' indifferent̄ trahant̄. D. Age itaq; & desig
no generalis gr̄e. idē decruces misterio q̊d noueris exequere.

Q̊d ordinē una sacra p̄ce
dat. Nec enī cathedra sci
ficat p̄latū s; meritum.

M. Xp̄e ds̄ & dn̄s nr̄ exaltat' a terra ad se traxit om̄ia. a b
abel iusto p decursum seclorum adunatā eccl̄iā omia p̄destina
ta. ex om̄ib' linguis & nationib' utriusq; sexus & etatis
electos suis temporib' nasciturus. uocandos. iustificandos.
glorificandos. siue in his qui aduentū ei' p̄mū p̄cesse
rant seu in illis q̄ fide passionis xp̄i postea laqueos erro
ris euaserant om̄ia traxit ad se. idē corp' & animā om̄iū
generum hominū. cuiscūq; conditionis & etatis adunatā
innouandorum. Omia g̊ ad se traxit q̄n hominē ad se traxit.
Siquidē homo gemine substantie. sicē in anima trib' sub
sistentiis. idē rationalitate. irascibilitate concupisci
bilitate subsistit ita in corpore quatuor subsistit ele
mentis igne. aere. aqua t̄ra. q̄ numero septenario rerū

Quom̊ traxerit ad se oīa
generauit omia

Crux sic scā pma sicut ulti ma fecit. ac p hoc pus sum nr̄a nī qm̄ nam.

umūsnas compħendit. ex q̄ hō in sui nat̄a siue in his q̄ discernit sapiunt. seu ī his q̄ uiuunt nec discernīt. id in intelligibilib̄ t̄ insen sibilib̄ aliquid possidet unde homo constans ex omib̄ ad il lam redēptionē que ex ligno facta ē ptinet. Sic ḡ ad illa sup̄i ora scā ad illos uidelicet trahendos q̄s actuale t̄ originale peccatū p̄dampnauit crux regis nr̄i se tetendit ac delicta crucifixit. sic scōx sequentiū maculas aradicē. t̄ fructu. ētractas. passio sacra deleuit. illis ex antiquo iam natis ac morte damnatis subueniens. istis n̄ dū natas 7 p̄ata lege dāpnandis. grā p̄currente succurrens. D. Mirū ē q̄d rex ac d̄s nr̄ dicit̄ pus nos traxisse q̄m natos ēē, pus nos a peccato mundauerit. q̄m t̄ra ptulerit idē q̄m mat̄ genuerit. M.

Quia crucis misteriū sacramītū ineffabile dr̄: q̄cq̄d op̄ata p hoc grā ē. sc̄is omib̄ admirandū uidet̄. Mundauit ḡ xp̄c passione q̄s discreuit tempore. sic utrobiq; fidi do na dispensans ut grā semp̄ p̄curreret. q̄s peruec̄ liberandos salutis auctor p̄uidisset. Nisi enī p̄curreret n̄ libaret.

Qd xp̄c pus meruec p̄dam nauit. hoc hō nc̄ p penitentiam soluit.

Quom̄ enī iusticia diuina parceret mundo penis infini tis obnoxio. n̄ de peccato dampnasset meruec, a quo pec cantib̄ oportuit puenire remediū. Quecūq; ḡ punis in te peccata. cognosce passione regis nr̄i pus ēē purgata. q̄a nullus umq̄m penitentie iure fruct̄ pueniret. si hc̄ grā illa que xp̄m pati coegit n̄ p̄uenisset. Audi aptm̄. Xp̄c inq̄t peccata nr̄a ptulit sup̄ lignū incorpore suo. ut peccatis mortui iusticie uiuam̄. cui liuore sanati sum̄. Tunc ḡ ptulit. q̄d m̄ dimittit. D. Magna p̄rsus grā q̄ sine sui mutabilitate cōphendit scā cuncta. nec ita se diffundit. ad p p̄os. ut discernere n̄ norit a su is alienos. M. Hoc ē q̄d ait apls. Verbū inq̄t crucis pe untib̄ quidē stulticia. nob aut̄ idē credentib̄ uirt̄ dei.

Ut aut manifestiora fiant q dicim. que qd de mistica ipsi
sce ligni efficatia circuitu tempor intualla ptulerit
ide qm misteriu crucis ante lege sub lege usq; ad gram
decipiens adumbrationib quasi gemma queda lucidissi
ma de mundi tenebris traluxerit succincte notabimus.
q p umbras figurati ligni aduentu sapientie dnici corporis
baiulu ueniam. Dux ii sit opis. q auctor hui salutis e. D.
Omib hoc modis efflagito. ut du regis nri galilei patibu
lu ex umbra pteritor seclor considam. ueritatis luce tem
pore nro rutilante ardentiori annisu intendam. M. Accipe.
Sic omis ppagatio uetusti ada ex ligno maledicte arbo
ris sententia mortis accepit. sic p lignu benedictionis
gressu iusticie & uite introitu homo liberat pmeruit.
Benedictu eni lignu p qd fit iusticia. D. uo duo. unu con
tra unu. lignu uite lignu crucifixi. contra lignu mortis.
ada nouus cont ueterē. sapientia contra serpentē. ars ad
arte. contra peccatu iusticia cont triumphum hostis. De ligno qd erat in medio paradysi.
xpi in ligno uictoria. M. Qd enim ligno uite. qd erat in me
dio paradisi comparabili uidet qm lignu uite qd e in me
dio eccle in quo uita pependit. que nos de maledicto ui
dicte arboris eruerit. Sic eni pm mandati puaricator
si lignu uite pt gustum uetiti pomi degustasset. pena
lit semp uicturus eet. n romphea uersatilis accessum
ei coercuisset. sic omis in xpo regeneratº. & a xpo redemp
tus. ex gustu ligni uite ide ex fide crucis xpi sic uiuifi
cat. ut post pena uite breuissime eternalit in rege suo
glet. Veru. lignu uite in medio paradisi. typus xpi e Lignu uite typu xpi ee
ex cui fructu qui gustauerit. amari ligni suco n do
lebit. Siquide ii potionis amaritudo pcesserit. sequens
dulcedo gratior erit. D. Ita constat. M. Igit satis

De romphea flammea atque versatili.

ostendit iacentis miseria. quanta sit erigentis misericordia. D.
Sed romphea illa versatilis mutari ut videtur excecto p
fuit. quia miseri miseriam et sine abstulit minuit tamen. Sed typum
huius versatilis machere. paucis volo te explanare. M.
Licet ab incepto digrediamur: morem tamen vel geram trita re
petendo. et cunctis nota ponendo. Paradysus in quo prothopla
stus erat. regni celorum typus est. Cuius introitum ut homo mereatur.
oportet eum per rompheam transire versatilem. id est per multas
tribulationes sicut apostolus loquitur. D. Quotiens vita nos ista
remordet. dum cogimur solvere quod videmur non rapuisse. quia
nondum nati madidi sumus prevaricati. Patres nostri uvam comede
runt acerbam. et dentes filiorum obstupuerunt. Sed quid dicis de
cherubin ante fores paradysi. M. Cherubin plenitudo
scientie dicitur. Verum plenitudo legis caritas est. Cum igitur pro Christi
amore in tribulatione glariaris. quid aliud quam per gladium
et cherubin ad regnum celorum vadis. Ut enim beate vivere
non querit qui pro Christo pati metuit. Siquidem corporis mors
anime noxia non est. sed vita pessima. Amor Christi. per hunc
gladium transitus est. quia frustra cum hoste confligis si in amore
Christi confidentiam non admittis. Igitur amor omnia vincit.
sed si modum et ordinem suum habuerit. D. Nec amor recte vel
longius dici poterit. si modum et ordinem suum excesserit. M.
Quid si propter procuria quis amore trahitur et moritur. nonne mo
dum et ordinem veri amoris excessisse probatur. D. Omnino
videtur. Similem enim amoris sui sententiam meretur. M.
At vero modus et ordo perfecti amoris est ponderare laborem
ex mercede. ut amantis constantia crescat in agone.
D. Durum satis videtur per hunc gladium vel semel transire dum
pugnans versatur in incerto victorie. M. Pugnare non
didicit. qui de victoria diffidit. Tunc enim magis vincit

cumcessit inbello. cū pugnanti fiducia crescit detrium
pho. Sic inspe adipiscendorum eternorum facile superantur in
certa fugitiuorum. Audi. Memoria eternitatis. transcensio
ē toti' glē temporalis. D. Nichil ueri'. Late delicias num
q̄m nouit. q̄ uiā ppatā diligit. S; uelim scire, quo gladi' de
quo agim' uenerit. postq̄m abhoste paradisi amot' in
terris cessit. M. Nonne eodē gladio dī fili' accinet' ere
dr̄. cui dr̄. accingere gladio tuo sup femū tuū potentissi
me q̄ 7 ueniens dix. n ueni pacē mittere s; gladiū. Sic
eni flammeus gladi' ad illū paradysi transgressorib' pstruxit.
sic ignis sup dicet. 7 gladi'. quib' q; euersis celū apt. Mi
ra consonantia ferri. In flammeo gladio. ignis 7 ferrū.
xpc ueniens attulit ignē 7 gladiū. Sic eni scriptū ē. Nunq̄d
n ūba mea st q̄si ignis ait dn̄s. 7 q̄si malleus conterens petrā.
Est etiā sermo dī gladi' bis acut' 7 que fert. ab amore
mundi diuidit. D. Cur rogo bis acut'. M. Quia implet
temporalia 7 spondet eterna. Una pars gladii pmissio
temporalis. alia. pmissio eternalis. Hoc igne 7 gladio 7
abrahā usus ē. inmactando filio. Q̄d etiā gladi' p moy
sen. 7 iosue ceterosq; iudices opat' sit donec ueniret adda
uid. longū ē calamo texere. q̄ indomū dauid miste
rialit euaginat'. usq; infinē scli inmundo grassat' ce
de 7 igne. q̄ 7 animā ipsi' matris dn̄i dr̄ ptransisse. S;
alti' ipsi' gladii potentiā pseruterim. Dauid peccanti
dic[illegible]tū ē. Non recedet gladi' dedomo tua usq; in
sem[illegible]ptinū. Ecce culpa dauid q̄ lauantē bethsa
bee de[illegible] alto pspexē occisoq; marito thalamo suo so
ciauit. deleta cognoscit. nec ampli' ulla pena phac cul
pa exigit. licet eni pfidis iudeis q̄ st dedomo dauid
ipsū exiliū q̄ uagant incertū q̄d dā gladi' 7 pena sit. ta

Quom̄ gladio typico dī fili' ueniens accinet. n pacē s; gladium missurus.

Q̄d sit n recedet gladi' tuus dedomo tua usq; in eternum.

men istum gladium magis ex hoc meruerunt quod dixerunt.
Sanguis eius super nos et super filios nostros. Quid ergo. Quomodo gladius
iste durat in eternum. D. Resolue. M. Rex itaque dauid manu
fortis et desiderabilis quia ecclesiam se confessione purgantem
lacrimis se lauamine ex alto prospexit et assumpsit. gladius in
domo eius usque in finem seculi perdurabit. iuxta illud apostoli. Omnes
qui uolunt pie uiuere in christo ihesu persecutionem patiuntur. D. Pulchre
gladium istum in passione capitis et corporis his tribus tem
poribus. legis et gratie uel ante legem induxisti. sed uidetur michi hoc he
rere non posse. quod gladium istum in eternum permansurum posui
sti. Postquam enim pax eterna bella precedentia terminauerit.
Quid sit in eternum — nichil discriminis uel laboris unde gladius iste timeatur am
plius remanebit. M. Si ueterum auctoritatem de quibus nobis
non sententie sed uerba ponderanda sunt attendere libeat.
tam in his quam in nostris libris sepissime positum repperis. eternum
pro tempore finito seu finiendo. sic habes ex illo gramma
tico sui temporis inter suos ualidissimo. seruiet inquit eternum
qui paruo nesciet uti. Eternum pro temporalitate posuit. Possumus
et sic aduertere quod gladius iste a domo dauid non esset recessurus
in eternum. quia domus israel uel a uero dauid per incredulitatem auersa
penas sue malicie soluit dampnatione perpetua. Sed tandem
littera repetenda est. quia per ignem et gladium ab incepto aliquan
tulum digressus es. licet ipse gladius in cardine suscepte
materie uersari uideatur. quia que desunt passionibus christi. per ea
rnitatem et laborem in hac uita uniuersis replentur. D. Pre
misisti quidem adam nouus contra ueterem q si in
adam primo incola paradysi uestigium aliquod no ui ade
per passionem possit inueniri. M. Et maximum omnino. D. Audio.
M. Dic queso te quid est quod adam de limo formatus. cum non haberet
* sociam iubente domino somno grauatus. et ex costa lateri surrep

ta compar ei⁹ eua efficit. Somnus ade mors xpi e. eua de
costa dormientis. eccta e de uulnerato latere xpi meruit
patientis. Vet⁹ g adā noui typ⁹ e. dū hoc qd implet in illo
carnalit' in isto uidet misterialit'. D. Pulchre omia. Anti
qua scta innouox fructu prumpt. & qd radix tegebat
uetusti scti flos ostendit psentis & noui. Pcede g. M. Qd
putas innuunere iusti abel significari. cui⁹ oblatione
fr'cida liuore defec. & innocentē sine causa necauit.
Nonne xpe agn⁹ inmaculat⁹. in cui⁹ innocentia iudaic⁹
liuor impeg. & crucis stipite morti addixit. Equidem
occisi iusticia maliciā necantis excitauit. & malo solū
hoc nocuit qd bon⁹ innocentiā non amisit. D. Videt in
uena ista feruentis inuidentie pmū delacu mortis pru
pisse. de qua stulte menti cecari qd impotionari e. Effic
eni sui laetitiā merim. psectū alteri⁹. addens suis tenebris
qcqd fastidit aliene lucis. M. Vide si hoc in oblit n habeas.
Qui odit inquit frem suū. in tenebris ambulat. & nescit
quo uadat. Nec hoc flaccus tacuit. quanto malo liuen
tis morb⁹ semp pcesserit. Ait eni. Inuidus alteri⁹ marcet
eit reb⁹ opimis. Et pbans apte qd dixerit inuidia inqt
siculi n inuenere tiranni mai⁹ tormentū. Qr. Quia liuox
illū occidit de quo nasci⁹ qui alti⁹ bono cruciat. Atten
de. Cum pmū iusticie uiuere incipis. contra malos bellū
geris. Numqm eni te amant. n uite t aliqua gressus sui
uestigia recognoscant. D. Quare dixit impi⁹ egredia
mur. cū domi frem necare potuisset. M. Silentiam re
spicias. congruentē sue malicie explende locum ele
git. uerit⁹ parentū psentiā si in oculis eox ira nature
flecteret ad mortis sententiā. siū misticū sensum. abel
passus in campo. xpe e in caluarie loco. D. Queso te

Desomno ade. ~ decosta lateris eius.

Deabel. ~ cain.

Demalo inuidie.

Qua mat̃ia potuerit alter ab alt̃o necari.

qua nam mat̃ia potuit alt̃ ab altero interimi. cum in
rudi adhuc sec̃lo ñ fuerit mentio ł haste ł gladii. M.
friuolũ p̃rsus ẽ ista requirere. cũ quilibet infirmior
a fortiore. sine ferro saxo ł pugno facile necari potuerit.
S; dic m̃. nonne abel pastor ouiũ. cain fuisse fertur agri
cola. D. Sic ẽ. M. Si g̃ impi⁹ fr̃icida mat̃iã habuit agrũ
excolendi. cur ñ haberet fr̃em p̃imendi. Vırt⁹ fr̃is iusti
tie. compulit impiũ uiolasse iura nature. quasi hoc fue
rit alt̃ius meritis detraxisse. q̃d alt̃ uisus ẽ recte obtulis
se. Sic iudaice malicie hoc solum uidetur nocuisse.
q̃d xp̃m constat bene uelle. & q̃d uoluit effecisse. Porro
abel luct⁹. fr̃ sequens seth. resurrectio dr̃. ut qui de morte
xp̃i lugem⁹. de resurrectione gaudeam⁹. S; lignũ nr̃m re
petam⁹. Putasne in magno patarcha noe misterium aliq̃
ipsi⁹ crucis latere. D. Gesta quidẽ rerũ lectio frequens
edocuit. s; q̃d littera tegat non ostendit. M.

De arca noe.

Archa noe crucis xp̃i tipus ẽ. Sic enĩ p̃ lignũ viii. anime
saluate s̃t toto mundo deleto. ita p̃ crucem xp̃i fideliũ
uniuersitas fide xp̃i. ł. passionis ł resurrectionis. p̃fi
dis p̃ecunctis salutata ẽ. Et uere humani g̃nis uniuersitas
ei tempestate qua seli antiqui nutabat integritas. p̃so
cat. ñ ligno crucis erecto fideiq; nr̃e uelo suspenso. lit⁹
ẽtne stationis repetat. Ergo lignũ ligno figuratum ẽ.
in quo& medio sola fides gubnat nauigantiũ salutẽ.
quia in utroq; ligno cognoscunt mistico remige sal

De mensura eius

uatorẽ. Quid q̃ archa ccc. cubitor& in longitudine di
stenditũ. ñ q̃d crux & passio dñi p̃ hunc numerũ idẽ
tau. significat. Crux patet in hac litt̃a. p̃ q̃m nos insig
niti p̃ fidẽ. merebim̃. ẽtne dici longitudinẽ. Dic m̃. Vbi
adit⁹ & introit⁹ erat ad archã. Nonne in latere. S; q̃s

intrat ecclam n sacramentis cognitis q fluxerant de
late xpi pendentis meruet. Xpi lat lancea traiectu
uite ianua e. D. Pot et h aliqd significari. qd qndenis
cubitis diluuium supercuisse dr uertices montium.
M. Immo pmagnu misteriu in hoc numero. montib
tectis unda e. Septe et viii quindeci faciunt. q numero
qes scox et resurrectio signat. Sic g misteriu crucis. sup
bis absconditu uidet in hoc tempore. sic resurrectio qui
esq; futura scientie sctaris altitudine pbat excedere. D.
Benedictu lignu p qd fit iusticia. immo iustus ho ingra.
M. Videsne qm t quousq; sacre arboris rami se extendut.
inquo pendens xpe ad se cuncta traxit. Qd e qd ipse
noe nudat in tabnaculo n scandalu crucis xpi inme
dio synagoge. Vinea eni de egypto transtulit. qm cuiul
sis gentiu spinis in iudea plantauit. ex qua du uua que
reret labruscas reppit. D. Qd e hoc. M. Xpe uenit ad iu
deos. aliq collat exantiq fructu credulitatis expetens.
s; p reditu bene culti ruris. spinas suscepit passionis
et ignominia crucis. Legali disciplina ager excultus.
flores n fructu ostendit. qa qd litta pcep. inobedientia
nesciuit. D. Suffocati seminis indiciu e floridus ager.
sic ho uerbosus t habitu ornat n reb. Itaq; quult uidi
qd n e picte imagini simil e. Quasi filii uisi st. q pa
tre n agnouert. M. Te recte patre in celis colere pbaris.
si hereditate cognaueris. Quanto amplior e patris gla.
tanto maior filii degeneris e ignominia. Igit testam
tu hereditatis te rau erit cu qd pat uult n abnuit
fili ho diligit qd pcep ds. D. Qd de trib frib intelle
gendu existimans. quox duo patr uerecundie reue
rent csuluert tertiu lasciu a mens maledictioni

[Margin notes: Q'd sit qd unda mon tes supauit. / Hoe deuinea ppa inebria tur. a nudat a filio subsan nat. / Q'd de trib' filiis noe sit intellegendum.]

exposuit & sempit(er)na seruitute melioribus subiecit. M.
Xp(istu)s(?) e nudatus & irrisus a filio suo de quo dictum est. primogenitus
m(eu)s isr(ae)l. Iecit(?) aere credentibus e(st). q(ui)a sacramentum nudati recte
reuerentissima dilectione semp(er) annotabant sue saluti. Io
uens p(ro) nob(is) rege(m) n(ost)r(u)m inmortuis somno nudatu(m) tegimus.
q(ua)erens in ipsa nuditate misteriu(m) n(ost)re saluationis latere
cognoscim(us). Nonne risus maliciose p(er)fecte auie rex iudeor(um)
cetera subsannantis turbe l(ib)ubria. in xp(ist)i passione com
pleta. Et credentibus plebs maligna subiecit. q(ui)a maledicto
subiecta exaltatio cognoscit(ur). D. S(ed) p(ro)positu(m) exequere. M.
Nonne hec hostia uenerabit(ur) q(uae) omia traxit ad se. in sacrifi
cio patriarcharu(m) melchisedech latent immo figaliter appa
ruit. quor(um) alt(er) pane(m) & uinu(m). alt(er) filiu(m) optulit. D. Latet
quide(m) q(uo)d ista obtulerunt. s(ed) n(on) uideo q(uo)m(odo) ta(m) diuersa unu(m)
significauerint. M. Que n(on) diu(er)sa. D. Diu(er)sa dico g(e)n(er)e et
sp(eci)e. pane(m) & uinu(m). quor(um) alteru(m) fame(m). alteru(m) siti(m) expellit.
M. Q(ui)s e(st) q(ui) dix(it). ego sum panis uiuus q(ui) de celo descendi.
Si quis manducauerit ex hoc pane uiuet in et(er)num. Q(ui)s in
cena discip(u)lis pane(m) benedictu(m) dedit. dicens hoc corp(us)
meu(m) e(st). Nonne id(e)m uitis uera. de qua uinu(m) q(uo)d letificat
cor hominis p(ro)fluit. Nonne hoc gemino sacram(en)to
ecc(les)ia toto orbe terrar(um) pascit(ur) & nutrit(ur). Audi apostolu(m).
Vn(us) inquit panis unu(m) corp(us) multi sum(us) in xp(ist)o. Et q(uo)d e(st) q(uo)d
impii dixer(unt). uenite mittam(us) lign(um) in pane(m) ei(us) & ligno affigam(us)
corp(us) ei(us). Qua(m) uis (er)g(o) diu(er)se oblationes. sic una uoluntas
offerentiu(m) sic diu(er)sa oblata unu(m) reddunt sacram(en)tu(m). D.
Satisfactu(m) m(ihi) in hac l(itte)ra censeo. s(ed) quis iste melchisedech
fuerit ignoro. M. More tuu(m) desertus agis. q(ui) licet p(ro)
meatu alu(m)pni semp(er) sinu ferat(ur). quotiens fossa alat(ur) sen
serit in ipso cursu suo supplet nec t(ame)n it(er) p(ro)p(ri)u(m) desertt

De sacrificio melchisedech.

loqui deceret regis nostri que mistica ratione in pectus suum sanctorum
credidit suscepimus. sed tot questiones adiungis. ut ab incepto
retardari uidearis. Traditio hebreorum est quod iste melchise
dech. sem fuerit filius noe. et ita eum per supputationes tem
porum et successiones generationum. ad tempora ysaac peruenisse.
omnisque primogenitos pontifices donec fungeretur aaron sacer
dotio fuisse. D. Miror cur iste melchisedech summus sacer
dos dei dicatur. cuius origo genealogie reticetur. cum abraham
deo adeo dilectus dicatur. ut exordium quoddam tam dominice na
tiuitatis. quam gentium uocationis ipse fuerit. et multa sibi
celestium sacramenta claruerint. ita ut filium unicum in
typo christi offerri iussus sit. M. Responde queso. Quid dif
ferre putas inter res suas decimantem et decimas offeren
tis suscipientem. D. Multo superiorem ordine cui minor probatur
res suas decimare. M. Sed abraham decimas obtulit. ille
autem suscepit. D. Sic habet hystoria. M. Principatus ergo sacerdo
tii potissimum illi ascribitur. quem in hoc decimationis ordine
diuina ratione prefert. D. Et hoc requiro. Cum nec dum
legalium institutionum initio fuerit. unde patriarcharum
istorum scientia decimandarum rerum ritum collegit. M.
Inquisitionem tuam absurdam credidimus. non differentiam inter
legem et legem. immo gratiam conicere. Est enim lex naturalis
quam homo ratiocinatur ducente agenda facere. uitare non agen
da sicut ait apostolus. Cum enim gentes que legem non habent. natur
aliter que legis sunt faciunt. qui ostendunt opus legis scriptum
in cordibus suis et post pauca. non enim qui in manifesto iudeus
est neque que in manifesto in carne circumcisio. sed qui in abscon
dito iudeus est et circumcisio cordis in spiritu non littera et cetera in
hunc modum. quoniam ergo sancti uiri ante legem eo spiritu quo lex scriben
da erat uoluntatem dei non intelligerent. cum etiam futuros sub

Traditio hebreorum de melchisedech.

Quid sit lex naturalis.

lege iudeos uita moru(m)q(ue) sc(r)i(p)tate p(re)cederent. Q(ui)s abel ad
agnum offerendu(m). q(ui)s iob p(ro) filiis singulis holocaustum.
q(ui)s melchisedech pane(m) et uinu(m) instituit. Nonne ide(m) d(omi)n(u)s
q(ui) lege(m) p(er) moysen dictauit scribenda(m). n(on) attamito s(ed) sp(irit)u s(an)c(t)o.
Sic e(n)i(m) credentes sine op(er)ib(us) legis n(on) n(isi) fide iustificantur. sic
ante lege(m) fide ad iusticia(m) multa s(an)c(t)o(rum) instruebant(ur). Arbi
I tram(ur) e(n)i(m) ait ap(osto)l(u)s iustificari homine(m) p(er) fide(m) sine op(er)ib(us) legis.
g(ra)t(is) decimas dederi(n)t, q(ui) offerendas decimas in sp(irit)u s(an)c(t)o p(re)ui
derunt. Vna fide s(an)c(t)is op(er)ib(us) intendant q(ui) pari intentione
creatore(m) suu(m) colebant. Porro melchisedech rex pacis. rex iu
sticie e(st). in cui(us) typo xp(istu)s e(st). ide(m) sacerdos et rex. in a(r)a c(ru)cis fact(us) hostia
p(ro) nob(is). in alt(ar)o g(lori)a imp(er)iali regnans in nob(is). Qua(m) uis g(ra)t(ia) t(ri)plex
figura sit abrahe in patre. d(e)o immolando filiu(m). in filio q(ui)d
relicta domo d(e)c(e)m sua exiit in p(er)sona s(an)c(t)o(rum). xp(ist)i aduentu(m) sus
cipientiu(m). maior tam(en) benedicens benedicto e(st). q(ui)a melch(isedech). uenti
de p(re)putio sac(ri)ficii typ(us) e(st). Sic (er)g(o) summ(us) iste sacerdos. melch(isedech)
abrahe. sic eccl(es)ia p(re)fert(ur) synagoge. S(ed) iterum repetam(us). Scis
ne q(ui)s sit ille uitulus tenellus et saginat(us) p(er) abrah(am) trib(us) uiris
apposit(us). D. Scio equide(m). ide(m). n(am). uitulus e(ss)e uidet(ur). q(ui) a p(ro)prio
patre p(ro)digo filio reu(er)tenti penitentiq(ue) occisus e(ss)e p(ro)batur.
cui(us) patrie clementie gr(ati)am oblata(m) fr(ater) inuid(us) in sui contempt(um)
uertit iniuria(m). s(ed) de lacte et butyro que mensa(m) pinguiore(m)
effecerit. misterii n(on) traho intelligentia(m). M. Lac. legis. butyru(m)
u(er)o eu(an)g(e)lii typ(us) e(st). Quom(odo) (er)g(o) fercula ista sine uitulo queq(ua)m
pascerent. cu(m) lex et eu(an)g(e)l(iu)m sine x(rist)o nulli q(ui)cq(ua)m boni t(ame)n salu
tis conferrent. Q(uo)d lex in umbra celabat. ueritas eu(an)g(e)lii
nob(is) exhibebat. in quo(rum) medio dum xp(istu)s apponit(ur) gratis
simu(m) s(an)c(t)is p(er)egrinis conuiuiu(m) exhibet(ur). D. Et de immolatio
ne q(ui)de(m) ysaac typ(us) elucet. s(ed) q(ua)r(e) pat(er) ad immolandu(m) in t(er)ra(m)
excelsa(m) ire iussus sit n(on) patet. M. De locis et p(er)sonis admodu(m)

Cur idem rex et sacerdos

Quare sum(m)us sac(er)dos d(icitu)r melch(isedech).

De cibo angelis apposito. id (est) uitulo
Lacte et butiro.

De ysaac.

causaris. cui magis adtendendū sit q̄ in eis t ab eis habite
sit causis. Iuxta ieronimum ubi ysaac immolari debuit
ibi. id est in monte moria. postea templum edificatū ē 7 in
isto monte fuit area ornę iebusei. Verū magis ad susceptū
negotiū nrm̄ magis ēēt adtendendū cur t q̄m mortis iudi
ciū ysaac euasisset. 7 aries int̄ uepres cornib herens p ysa
ac sacrificiū explesset. D. Nec hoc quidē discussione p̄tisse.
si de his firmā de patrib sententiā n̄ habem. Dicit enī parie
tē suscepte humanitatis in xp̄o passibilitatē. in ysaac ū
q̄ morte euasit. diuinitatis inpassibilitatē designari. M.
Ita constat. D. Qd q̄ idē aries int̄ uepres inuentt ē. M. Ve
p̄um flexura. spinosa iudaicę malicię t. erroris typ ē. ex
quib laceratr xp̄c ętēnt. hostia uitę sumit 7 p saluandis
immolat. D. Cede aīm. Iure ibi figura. ū postea ueritas in
xp̄i passione apparuit. M. Quia tam beati sapiens nr̄i
ad ordinē utusq sexus se extendit. q̄a sexū utrumq in
different collig. uideam qd agar errans cū ismahel in
solitudine t uidit. t audierit. Offensa q̄ppe sara de ludo
puerorū ancillā abiecit cū filio. timens minori. maioris.
t exemplo uel consortio. Hec itaq dum erraret in solitu
dine. anglō monstrante. sub arbore fontē repperit. se pue
rūq hausta unda recreauit. D. Hic g̊ causam hui erroris.
& causam errantis. M. In agar & filio ei aduerte synago
gā. que dū repugnat ęcclię mat & dn̄e 7 uere fidi. iam ne
in deserto pfidię uagabunda magno patet errori. Quę
si anglō magni consilii monstrante crucis arborē inue
nerit. mox 7 fontē baptismi uidebit. q gemino dono sa
lutē corporis 7 aīę se meruisse gaudebit. D. Unde ueri
tas in hoc misterio claruisse pbat. cū usq hodie iudaica
pfidia crucis signo immo suspenso in cruce galileo nr̄o

De ariete cornib herenti.

Cur inter uepres.

De agar errabunda in solitudine.

distortas calcib' reluerēt. M. Dic sane. Cui filii erant apti.
Vnde innumerabil' multitudo credentiū iudeoꝝ. Q'd
esayas ait. si fuerit numerus filioꝝ isrl' quasi arena ma
ris. reliquię saluabunt'. Reppis sepissime inscptura diui
na intipo rerum gestarū gen' inspē. spēm ingn̄e poni. sepe
totum pparte. partē ptoto. mixtū genus ingn̄e spēm inspē.
nunq̄m tn̄ induidua sua transgredientē. ut dū alterū osten
dit inalio t exalio. inscpturis diuinis maneat rationis
7ueritatis semp inmobil' ordo. Q'd ē q'd insup' dicto sensu
dns ad moysen ē inqt loc' apme 7 cetā usq; uidebis poste
riora mea. Iudei pstitā xpi n̄ intellexerē. p'q̄m ascend'
humanitatē ei' fide uiderunt. D. Optime pcedis. S; mul
tis uenit inambiguum deludo illo pueroꝝ. quia paulus
ludum psecutionē appellat. M. Lud' iste iuxta ieronimū
aut fabricatio ydoloꝝ aut uendicatio pmogenitoꝝ erat.
S; sit q'l libet horū. Intentio ludentis sic ē celauit delu
dē cupientis. Dum rota mundi uoluit'. lud' iste int' ser
uos 7 libos. bonos & malos exercet' his matrē libam pdece
terā imitantib' illis ancillā sinistro calle sequentib'. D.
Q'd communicaū aliquando lup' cū agno. Certo q' ismael
hel iste tip' synagogę. cū frē lusit. q̄n xpm meruet delu
sit. 7 q'a se cognouerat desemine neq̄m de generē. psecut'
ē inxpo cęlestem libtatē. M. S; mira diuinę uocationis grā.
Sic eni inuna conditione mortales cunctos par natura
includit. sic inuna fide iudeū 7 gentilē dnm̄ 7 seruum.
utriusq; sexus & etatis x̄ ad se uocat & collig'. Vocat an
cillā & libam synagogā & ecctiam. om̄s assignans heri
ditati. q' fide & morib' n̄ repugnant patrnū nobilitati.
D. Benedict' inomnib' q' curā habet deomnib'. M. Licet
& ludū istum decarne & spū intellegere. q'a caro concu

Marginal notes:

Sic dns ait. q' ... hol... ... panis sepe ponit' ... figurā ... archanor ... Sic cedrus libani.

Q's ludus pueroꝝ fuerit

Item deludo eodem

pit aduersus spm. et spe aduersus carne. Dispar g hominis
substantia uitiorum bellorum causa e in hac uita. ubi triumphos
alterutri partis spectat certamina aut libertate l captiuitatem. Itaq;
inter uirtutes et uicia persona media e. cui imminet alterinsecus
aut feda seruitus. aut libertas. Quod si malus es. cum uiro malo
semper es. Fuge g loca ne e ubi ex omni parte impugnat hostis
hospite latens. D. Et hoc conficeri. quia maior e hostis intestin9 qm exteri9. M. Si triumphu expectas. hostis interior uincendus e. & cessabit exterior. Qui spu di aguntur dice apls. hi
filii di st. ac per hoc ubi spe dni. ibi libertas. Itaq; libertatis tue
custos sedulus esto. Qua sublata. ne e quod amplius amittere
possis. Quicquid aliud habes. oneris ii honor e. D. Quid dicem9
de lucta iacob cu anglo. q transpositis ultra uadu iaboch
omnib9 ad se ptinentib9 remansit solus. et ecce uir luctabatur
cu eo usq; mane. M. Habes et in hac lucta signa uenerandu. ubi magni consilii anglis superatur. si q superat. tande
a superato femore debilitatur. D. Apci9 luctam ista expone.
M. Nonne carnalis isrl claudicat in infidelitate. cui datus
e ad temp9 in xpi carne triumph9 uictorio. D. Meli9 eet
illi ii inisse duellu. qm salute amisisse p9 triumphum.
Versa e uictoria in ruina. cui breuis pugna uidebatur
afflasse de morte xpi glam. M. S; qmuis iacob carnalem isrl in suo dampno typicarit. scorum tn tip9 ee pbatur.
quos pes tardiores gressus ad ima. p desideriu scm uelociores reddit ad summa. claudos ad sctin. expeditos
ad xpm. D. Si flagellat ds omne filium que recipit.
meli9 e nob a flagellante recipi. qm sine patrna disciplina perire. M. Audi. Int dm & hominem mediatrix sapientia.
sic numqm abe officio si quis querat dande uenie sic studiosa discipline. Veru diuina correptio. qua corripiunt

De uera libertate

De lucta iacob cu anglo

patine clementie iudicium ē n̄ despect'. non dampnatio
nis s; eruditionis. si tn̄ ipso patre innos seuiente grās ege
rim'. Presenti g̊ iudicio clementia p̄uenit ultionē. mīa eq̄
tatē. compassio dampnationē. R. Videt̄ m̄ temp̄amentū
discrete correptionis. sic ēē quasi solem 7 pluuiam nas
centib' herbis. Q̄d inbaculo iacob patarche intellegendū
existimans. inquo solo iordanis undas se transisse. & cū
duab' turmis redisse gl'at̄. Putasne inbaculo isto signū
crucis posse intellegi adquē xp̄c p' baptisma passurus
ascendit. duasq; turmas gemit' & iudaici ppl'i sibi socia
uit. sicq; adpatrē redit. A. Inbaculo isto magis signi
ficatio legis ēē p̄bat̄. inqua xp̄c multis modis p̄signatus
tempore suę natiuitati p̄ordinato p̄diit. & inea lege q̄m
n̄ uen̄ soluere. s; adimplere adiordanē baptizandus p̄
uenit. Quom̄ ū induab' turmis redierit. grā qua saluati
sum' testis ē. qua p̄currente xp̄c exduab' sororib' idē de
synagoga & ecclīa degentib' duos pp̄lōs quasi duas tur
mas effecit. quā rediturus adpatrē. p̄us baptismi sacra
mentis imbuit. sicq; p̄fluct' mundane. illusionis adlit'
fixe stabilitatis traicē. Nonne baculū istum habes &
inhelisco. quē pieli adpuerū misit resuscitandū. nec
tn̄ puer surrexit q̄a nich' adp̄fectū lex adduxit. R. Pa
ueritā — ut p̄fecto. quia n̄ xp̄c pp̄hiam grā legē. umbrā seque
ret̄. amortis p̄sceptione nullus solueret̄. M. Igit̄ si aduer
tere uolueris abexordio mundi usq; adaduentū xp̄i
inaqua & ligno maxima ęcclię sacramta p̄fluxerunt.
quo℞ alium regenerationis. alium exseruitute causa
libtatis. Omē g̊ q̄d auferri pot̄ dimitte p̄t libtatē. liber
aut̄ eris. si uiens carueris. R. O qualis & quant' sapię
thesaurus ē. qua mens illuminat̄ hominis ut sciat

q̄ grē debeat creatoris. O sapientie pulchritudo. Q̄d
hac dici q̄d ue potenti⁹. Hec in homine fidei lumen ac De bono sapientie.
cendit. mores compon. unā exornat. caritatē ordinat.
nichil feditatis admittit. omnē statū rectitudinis adducē.
M. Sibi constat. q̄ sapientie disciplina mentē informat.
Q̄d de terebinto dicem⁹. iacob ydola a filiis suis accepta De terebinto cui sub radice
infod̄ s̄ī crucis arborē. cui uirtuti omis aduersaria pote iacob ydola infodit.
stas cessit. quando fructū uite portauit. Sic 7 aplš. ex
q̄ erat inq̄t contrariū. tulit de medio affigens cruci sue.
Itaq; uersut⁹ hostis cū ydolis suis id ē concupiscentiis ter
renis sacri ligni cuspide ad iram configit. sublimitate
crucis altitudo hostis qua extollit̄ sup̄ omē q̄d dr̄ ds.
aut q̄d colit̄ deicit̄. latitudine ei⁹ amplitudo tyrannice
dominationis dissoluit̄. porro longitudine sacri ligni
diuturna possessio ei⁹ dissipat̄. Quorsum quadrifidus
stipes porrigit̄. illuc q̄cq̄d uiris possederat fraus antiqua
penit⁹ eneruat̄. D. Magna uirt⁹ ligni hui⁹ cognoscitur
que sic̄ expassione pendentes in se. ad se omia traxit.
ita cuncta t̄enus sui indigna dissipauit. M. Recte sentis.
Soli ḡ crucifixo saluandoꝝ salus ascribit̄. licet moni
tis 7 exemplis. aliunde uenire uideat̄. De peregrinatio
ne iacob de somno ei⁹. de lapidis unctione. si typ⁹ in his
ligni nr̄i lateat edissere. M. Loco suo 7 ordine meli⁹ de
his dicem⁹ in sequentib⁹. nē de fr̄ib⁹ fr̄em
zelantib⁹. D. Dic ḡ. cum ioseph dn̄m nr̄m nomine t̄ ac
tu. typice p̄cesserit. numq̄d de misterio crucis in eo ea
Iam⁹ diuinus uestigia illa p̄fixerit. M. Magna p̄rsus. De ioseph.
In eo namq; q̄d maliciosa fr̄m conspiratio puerū inno
centē in cisternā p̄iec. ex terū uenditione distraxit. 7
tunicā ei⁹ in sanguine hedi tingē. 7 sic patrē exulcera

re ñ erubuit. typum crucis aduerte. maxime q̄ tuni
cam ei' in sanguine hedi tinxerit. Tunc quippe tunica
xp̄i in sanguine hedi tinguebat'. quando caro ei' in
stipite crucis p peccatorib' immolabat'. Nam putas uocē
cē consonantē in frīb' ioseph & iudeis. ecce somniator ueñ.
uenite occidam' eum. 7 tolle. tolle crucifige eū. Et illud.
ecce heres. uenite occidam' eū. & nr̄a erit hereditas. Que
ū fera nequior q̄m pharisaicus furor. Nudat' ioseph a frīb'.
xp̄c ab hostibus. Mundus in uenditione pueri p fecit. ex pas
sione xp̄i idē fame uicio𝝸 squalidus conualuit. Q̄d q̄ las
ciuientis adult̄ę mens p fana decore iuuenis turpit̄ illec
ta. nec mari' quidē ab innocente continuit. Quidē nac
ta locum & temp' explende libidinis. iuuenē inuadit ut
lupa. p suadet illicita. S; iuuenis prudens relicto pallio
feminam estu nefando furentē fecē amentē. ut in ultionē
inopine repulsę mendaciū mederet' in ueb̄ri uerecundię.
7 fraude cōmto iuuenē obrueret. quē ad stuprum mecha
uecors nec uiolent̄ flectere ualeret. Nonne synagogā
meretricē aditis. que xp̄m dū ad uanas sup stitiones in
clinare ñ potuit. palliū corporis xp̄i in potestatē occi
dendi accep̄ s; passibilitatē deitas euasit. Vel certe ue
lamen solius litt̄e occidentis q̄d adhuc malū iudeis
introitū ad interiora p hibet meretrix lasciua retinuit.
spm̄ uiuificantē gentib' seruauit. A. Miror admodum
q̄d totiens dom' isrl' fornicaria dr̄. cū nec ĩ mundum luxu
rię carnalis admiserit. 7 palus malis siue p cultu ydolo𝝸
seu paliis uicio𝝸 excessib' id nomi meritis dignis appo
suerit. M. An ignoras q̄d totiens fornicaris quotiens
diuini mandati p̄uaricator exstiteris. Nota fornica
rię totiens incurris quotiens a uia ueritatis aber

Q'd tinxerit tunicā ei' in san guine hedi.

De adultā p fana cui palliū fugiens homo dī reliq̄t.

Q'd sit generaliter fornicari.

randio. serieni diuine legis excedis. S; quare iacob pa
trē ioseph n̄ attendis cū xp̄o crucis supplicē figuralit ascen
disse. q̄ quasi p̄dito filio legit' sine solatii remedio tem
pora luctuosa duxisse. Om̄i eni tempore defleuit quasi
mortuū. q̄si a bestiis consumptū. quē postea uiuū uidē
p̄meruit p' longū meroris cruciatū. D. Videt' m̄ ut typ' hui'
dolentis 7 doloris hos respiciat. q̄s fides p' passionē xp̄i
iudeos illuminauerat. q̄ sic de casu xp̄i ex fr̄in malicia
p̄mo doluerunt. sic ipsi' resurrectionis [hole] gl̄a letati s̄t.
ac eos spē ex morte reuix'. q̄a filiū suū sic aplš att quo
patres ex q̄b' xp̄c licet passum 7 a bestiis rabidor iudeor
q̄dam m̄ consūptū. uiuū in fide suscep̄. M. Nonne habes
s̄eptū q̄d plangent eū q̄si unigenitū ac miris studiis ac
cense fidei. supplent in corpore suo que de s̄t passionib'
xp̄i. Igit' temp' doloris. recompensat gr̄a consolationis.
dum' magna gr̄a uiuus p̄sentat' q̄ deuorat' a bestiis puta
bat'. D. Premisso dolore. suauior ē gr̄a salutis. M. Sic g'
ioseph. sic iacob q̄q; typū xp̄i t' corporis ei' in passione
gestare uidet'. ut dolor subsequenti solatio leuaretur.
ac conregnaret si compateret'. D. Recede amodo. M. Quor
sum putas munera referenda. que iudas thamar nuru
sue in biuio inuente obtulit. id'. baculū. anulū. ac ar
millā. Nonne ubis ecclie sponsaliū ornamtor insignia
p̄figurata s̄t. q̄ ipsa ecclia in thamar significata. ex fide
passionis xp̄i p̄meruit. ac sacri ubi conceptu duos p̄ptos
quasi duos filios in fide generauit. Q̄m uis eni lr̄a car
nat' infirmis obstet intellectib'. tam copula ista. quan
tū ad nomina p̄sonar satis uidet' congrua. Quidē iudas
confessionis. thamar. amaritudinis nom̄ ē. Conuenit g'
c̄fessioni amaritudo. q̄a sic uera in confitente

De passione iacob.

De iuda et thamar

De copula sp̄ali.

penitentia. ordine consequenti peccatorē sequet̄ indul
gentia. D. Verissime. Q͛d enim ꝓdest confessio. n̄ subsequat̄
excordis penitentia peccator̄ remissio. M. Sic ḡ confite
re ut absolui merearis. sic uulnꝰ. detege ut saneris. Si
multa confiteris pauca subtrahis. pauca subtracta cor
rumpt̄ multa c̄fessa. D. Hec copula legi licet sit obuia.
pulchrā n̄ dubito ꝓmisteria. Verum de singlis id ē bacu
lo. anulo. ⁊ armilla singlā pone, ut hec arta figat̄ memorie
q̄ felix copu la notat ipsiꝰ ecclie. M. Baculū inde sti
pitē crucis aduertere. in anulo. fidei signaculū. in ar
milla crucis ⁊ fidei ꝓmium sine fine mansurū. Ampliꝰ
Baculus, uacillantē substentat, ⁊ regit. anulꝰ dignos
ornat. armilla brachiū stringit ⁊ circumdat. ut q̄d fide

Q͛d significet baculꝰ anulus ⁊ armilla.

crucis xp̄i intellegis. ope manuū decenti ꝓsequaris.
⁊ commendet̄ in armilla fortitudo ꝑseuerantie. que
totū consummat ut aureo circulo. q̄ et q̄d fidi opisq; ꝓ
cessit. ubi mistica thamar inuenta ē in biuio. D. Q͛d ē
q̄d obstetrix ligauit manꝰ zare coccino? In zara ppls
iudaicꝰ ē. pollutꝰ in effusione sanguinis xp̄i ⁊ ꝓphat.
ꝓmꝰ in malicie ortu. nouissimꝰ in actu. D. Hec om̄ia ad
xp̄m ⁊ ecclīam ꝑtinere. quis dubitauerit. cū ⁊ asina

Q͛d q̄d in biuio thamar inuenta est.

in biuio inuenta sit q̄m dn̄s crucis patibulū subiturꝰ
ascendit. ⁊ sic hierosolimā ad ipsum locū passionis
uenit. M. Sic ē. Biuium eni istud in sacra pagina fre
quent̄ reppis positum q̄ dinoscentiā fac̄ int̄ bonū
⁊ malum. ubi maxime libi arbitrii cardo uersat̄. ⁊
conuenta ipsiꝰ nature conscientia. homo q̄d potissi
mū eligat interrogat̄. Annon ē biuiū q̄dā lucta car
nis ⁊ sp̄e. ubi scs̄ int̄dum titubare conpellit̄ uidis
aliā legē in membris suis repugnantē legi mentis sue.

In biuio itaq; uite nature nostre positi. sepe qua uia pceda
mus hesitam᷒. n̄ ductor spē uite. subsequentes pcedat
et gram̄ uie melioris ostendat. D. Videt̄ m̄ in hoc biuio
q᷒ omne uiciuum error sit anime. Ipsa ḡ tot erroꝝ sit de
uia q̄d uicia. Quanta ignobilitate nobilissima huma
ne nature linea obscurat̄. cum carnis illecebra anime
p̄ncipat̄. Sit ḡ pecus eo q̄d ho fuit quo rationalitas
hominis motib᷒ pecualib᷒ cedit. M. Redempta ḡ cruce
xp̄i letet̄ anima ingr̄a xp̄i. Quid de p̄dicto iacob pa
triarcha dicem᷒ qui in benedictione filioꝝ uniu̅s̄itatē
credentiū comp̄hendit. sic cumulatiori benedictione
iudā int̄ fr̄s suos extulit. Lauabit inquiens in uino
stolam suā. ⁊ in sanguine uue palliū suū. Nonne
beat᷒ patriarcha galileū nrm̄ attā exaltatum. et ad
se om̄ia trahentē attendit. qui q̄s creauit redemit
et sanguine suo redemptos lauit. totosq; celesti sa
cram̄to uini panisq; refec̄. D. Sino q̄ non solum in iu
da s; in ceteris filiis misteriū crucis possit ostendi. M.
Queram᷒ ḡ si in benedictionib᷒ filioꝝ aliq̄d crucifixi
nr̄i repiam᷒ sacram̄tū. Q̄d ḡ ad ruben. Effusus ē inq̄t
sic̄ aqua. quia legali littē p̄rsus ut insipide. stultus
pp̄tos intendens. impetū fec̄ in legis latorē. ⁊ eū occi
dit p̄ furorē. Idē ascendit cubile patris sui comma
culans stratum ei᷒. quando corp᷒ xp̄i in quo diuinita
tis plenitudo erat ferro traiec̄. traiectū cruore feda
uit. Porro de symeone n̄ ē pp̄hia dissimilis. Ait enim.
Symeon. et leui uasa iniquitatis bellantia. In con
silio eoꝝ n̄ ueniat anima mea. consilium fecerē ut ih̄m
occiderent. et in furore suo occiderē uirū. id ē xp̄m
dnm̄. suffoderē ꝯ murū. q̄n lat᷒ ei᷒ lancea apuerunt

Omne uiciū animę erro
rem ēē.

De benedictione iude.

De ruben.

De symeone

Pulchriores oculi eī uino.

& dentes eius l. c.

D. ysachar.

De rubo.

7 ecctā. D. Scī patres p misteriū crucis adunctā ītendi.
tota intentione uersabant' ingrā enarranda cruci
fixi. M. De cauda ū man' tua incerucib' inimicor tuor.
quia dū man' extendit incruce. ruit omīs potestas
hostit' nequicie. Requiescens accubuisti ut leo. qa dū
morte uinceret ut ho. ipsam mortē deuicit ut leo.
D. Adiice queso 7 illud qd ait. pulchriores oculi eī
uino. & dentes eī lacte cand. M. Oculos dic aptos
dni lumine splendentes sapientie. & hanc fundentes
ecclie. Porro uinū austeritas ueťis legis ē. Pulchrior
ḡ euglica grā. quā supstitio iudaica. Dentes candidi.
doctores st inmaculati. solidū cibum dantes ecclie
lac pse legis abdicantes ex grā noue uite. D. Exce
to tunere. M. Isachar merces dicť ē. ea de causa. qa
gentil' ppls quasi brutum animal sanguine xpi
redempť ē. Qd ū dic de ioseph. sedit in fortu arcus
eī. 7 dissoluta st uincula brachior eī. ad q. misťice ñ
ad xpm referri poť. qui arcu iudicii sui pcussit ho
stes a quib' uinctus 7 ad pilatū duct' fuerat. q suspen
dii uincula rupit. 7 mortē morte supauit. Temp' grē
tempa confirmat pphie. dum sublato uelamine
scā scor ingredimur. 7 radio ueritatis umbra cedente
collustramur. D. Qd de rubo dicem' ardente nec cō
busto. immo ñ consumpto. M. De rubo qui ardebat
nec conburebať q. attinet dicere. cū sup hoc miste
rio cōmunis omniū sententia sit xpm in ligno pen
dentē ex humanitate. mortis in igne posse combu
ri. s; deitate ñ posse ēsumi. Iuxta sensum ū moralē
de mbris xpi id' ecclia idē sentiendū ē. q dum sup
plet incorpore suo que desunt passionib' xpi. igne

quidē tribulationis ad purū excoqui pot̄. esti ū ad
uersarię partis uinci n̄ pot̄. Amplius. D. Q̄d amplius. M. Non
ne scriptum ē. ds. ignis consumens ē. ⁊ in dextera ei⁹ ignea
lex. Qui ignis cū ad animā beati hominis accesserit.
quicq̄d mundi in eo uixit perit occidit. ⁊ licet ardeat
ex desiderio ⁊ uirtutū ęternorū uiuit tamē uitalib⁹ inere
mentis corporaliū motionū. Nonne feruebat ignis in il
lis qui dicebant. nonne cor nr̄m ardens erat in nob̄. dum
loqueretur nob̄ in uia. Et apl̄s. Viuo inquit iam n̄ ego. ui
uit ū in me xp̄c. Verum ante q̄m rubo isti appropies. sol
ue om̄e mortal' uinc̄ ut opis calciamentū de conscien
tia sicq; diuina. absq; tui lesione uidebis misteria.
Dum enī, spatia comparantur. dum mortificatione ui
ciorū ęt̄na queruntur. hoc est in admoto. semp anima ro
boratur. quesi turbet p aduersa. splendor uirtutum ei⁹
augetur ex p̄ssura. D. Meli⁹ ē in hoc igne uiuere. q̄m carius
amore mortis defectum incurrere. Q̄d ē hoc queso te.
q̄d uirga moysi nē in serpentē. uiridum uertit. in dra
conē. ⁊ tn̄ redit in id q̄d fuerat. nec mutacionis hui⁹
uestigia ulla tenebat. M. Virga in serpentē mutata xp̄c
ē in ligno morte gustata. qui uicta morte redit ad ui
tā quasi serpens in priore uirge formulā. Verū de pas
cha ⁊ agno sup fluum ē nota reuoluere. cū hoc conti
neat totum negocium collationis nr̄ę. Et enī pascha
nr̄m immolatus ē xp̄c. Mare rubrū. sanguine xp̄i
baptismus ē consecratur. scisso fluctuū. confusio mundi
ē cruce xp̄i supata. hostes sub m̄si peccata. lauam̄
in p̄mo mundo p̄ualem⁹ in sedō. ut ętne quietis mere
bim̄ in extremo. Igitur omia possum⁹ in eo q̄ nos confor
tat. Nec hic p̄tereundū uidetur q̄d dix̄ dn̄s ad moysen ex

Quare calciamenta soluenda

De uirga in serpentē mutata.

tendam inquiens manum meam et percutiam te et populum tuum. ut det faraonem cum egypto. D. Quid in hac extensione manus uis intellegi. M. Quantum ad litteram. inreuocabilem diuine seueritatis sententiam quae chorum impiorum coercuit. et plebem suam ad se trahendo ab hoste propinquo defendit. Figuraliter quidem et uisibiliter haec illo tempore gesta uidebantur. sed christo manus suas in cruce tendente. magis inuisibiliter contra manum hostium inuisibilem exercebantur. Expandens enim manus suas in ligno. traxit. ad se quos redemit. et percussit hostes quos uicit et abiecit. D. Quam uis quoque maledictus omnis qui pendit in ligno. tamen gratiam benedictionis ex hoc promeremur. quod christus pro nobis maledictum factus. ligni debitum ligno uicisse probatur. Quid autem de pugna amalech contra populum domini uis intellegi. ubi moysi manuum remissione uel extensione alternantur uexilla uictorie. M. Moyses typus christi est. et typus eque legis. in qua christus figuraliter latebat. quando nec dum natus uisibiliter apparebat. Porro per amalech nequicias aduerte spiritales. ab initio mundi usque ad finem eius uirtutum amatores. uersute malicie telis inpugnantes. Considera nunc in populo dei causam alternantis triumphi. Cum christus manus suas in cruce nondum extenderet. et quidam remissas habet. quis est sanctorum qui frameam huius bellantis amalech euaderet. Postquam christus patibulum crucis ascendens manus extendit. nonne uicit amalech et hos amisit quos ex antiquo possederat. D. Quid quoque. Admomentum quod dominus christus manus extendit et deposuit. numquid et amalech solitum triumphum bellis recidiuis non quesiuit. Quanti per crucem christi per amalech ipsum

Contendam manum meam.

De pugna amalech.

Misterium ipsius pugne.

ꝑiert'. de quib' Zabulus uersipell' ħt fiduciā q̄d in
fluat iordanis in os ei'. M. Sic ante aduentū dn̄i sal
uandi trahebant'. sic p' passionē ei'. in eadē regtā rite
trahunt'. Nec enī om̄s uident' indifferent' trahi. q̄a
indifferent' sīt uocati. q̄a ab initio mundi usq; ad
terminū ei'. quib' uult miseret'. 7 q̄s uult indurat.
Aduerte 7 hoc q̄d hur & aaron brachia moysi su
stentabāt. D. Q̄d ē hoc. M. Hur: ignis. aaron forti
tudinis nom̄ ē. Deniq; q̄d ita ardet q̄m dilectio.
Q̄d ū morte forti'. que resoluit corp' 7 animā. &
dissipat sua fortitudine omnium animantiū ui
tā. Vide n̄c qualit' ignis & fortitudo man' in lig
no pendentis sustentarent. Nisi enī nos xp̄c dilige
ret. numq̄m tanta fortitudinis pacientia man'
suas in ligno extendisset. Equidē fortis ut mors di
lectio. Sic enim d̄s dilexit mundū ut filiū suū
unigenitū daret. 7 cet'a. Nos 7 manib' uincimur re
missis. ad bonū op' extentis uincim'. D. Q̄d rogo de De uirga moysi.
uirga moysi que tanta miracula fecisse uidet'. q̄
7 maris unda scidisse. & de petra fontē elicuisse
cognoscit'. sciendum ē. Vel q̄d differre a uirga
aaron. significatiua relatione uidet'. cū alta fidē
uerbis corā pharaone tyranno astrueret. alta flo Differentia int' uirgā
rib' & fructib' pontificale ministeriū ꝑ temporū aaron & moysi.
generationūq; successiones dicaret. & aduentū pon
tificē xp̄m transmitteret. M. Uirga moysi uin
dicte & districtionis legalib' institutis indite q̄
improbi coercerent' rei examinarent' typ' ē. Equidē
ipsa lex. ꝑ uirgā istam significata in p̄ceptis suis
directa. sic tenax iustitie. sic studiosa discipline

peccantes quidē adtemp' coercuit peccata ū cyrogra
pho pscriptos adpatriam n̄ reduxit. Nichil enim ad
Q̄d sit uirga moysi. sensus altiore.
pfectum adduxit lex. Porro altiori sensu uirga moy
si potestas ē xpi. q̄ inscīs suis mirabit. mundi hui' co
rā ipsis mare diuidit. & bonos abiniquis & si n̄ loco ut
tempore. morib' tam̄ & factis discernit. sapientia sua.
sapientiam mundi deuorat. idē anullat & anichilat.
que uirga ē tenebrosam mundi egyptū confundit.
id' pqualitate peccantium confundi pmittit. qua etiā
depetra fontē elic̄. & ut allegoricum sensum pmittā.
& moralē sequamur: id' desaxea gentiliū cordiū duri
cia pdicationis undā educ̄. exqua peccuales adhuc
anime adquerendā remissionē terram informem. &
imbutę disciplinis spūalib' abollis assuetę cupidinis
auertant. D. Q̄d g̃ deuirga pontificis aaron dicendū
ē: M. Virga aaron pari significatione cum illa n̄
constat. quia int̄ alia sui misteria. baculū crucis in
Collatio mistica utriusq; uirgę.
sinuat. Sic enim illa intabnaculo posita floruit.
fronduit. & fructificauit. sic crucis uirga. pmum
quidē germen fidi ptulit. deinde florē pfectus in
fide pduxit. q̄d ū fronduit & fructificauit signifi
cat q̄d iustus fixus infide passionis xpi. & se ipsum.
abariditate uicior̄ excutit. & aliis exemplū iustitię
pbere ualebit. D. Typ' utriusq; uirgę satis elucet. &
uidet̄ q̄cq̄d figuralit̄ actum ē inpatrib' rerum ueri
tas nr̄is exhibet temporib' & sic fidi progatiuam
excitant inbonis. sic cecitatē multiplicant uidenti
incredul. M. Manifestum ē adumbrationes illas le
Sic iustum fides & ueritas illuminat. sic incredulū ui tā pfida damnat.
galium instrumentor̄ sic fidelib' adpfectū ēē potant.
ita infidelib'. & nich̄ n̄ q̄d uidebant intendentib'

scrupulum cordis & scandalum mortis ingerebant.
qa peccatis & iniusticie auidi. peccatū quidē ꝑ legē
nouerant. sȝ ipsa peccati cognitio transgressorem le
gis. ruine t debiti pene magis astringebat. lex enim
peccatum ostendit n̄ abstulit. D. Et quare milia uic
timarū ꝑ delinquentib' offerebant. si ex oblatis offeren
tiū delicta n̄ expiabant. Si uictima peccatum n̄ ab
stulit. cur lex uictimā offerri ꝑcepit. M. legis latio
micti in uerbis initium habuit. qa lex scā & manda
tum scm̄. sȝ illud peccatū n̄ abstulit. qd auferendū — Hostia una que xp̄c erat sic peccator omīū expiatio sic hostia ac legaliū finis.
ꝑ ea puerū pontificē & [illegible] hostiā fuit. q sic illud
peccatum expiauit. unde cetā peccata ꝑluxerant. ita
uictimis omib' legalit offerendis singulari hostia
sua finis erat. Sic apls xp̄c inqt ihc una oblatione cō
sumauit in sempitnum scificatos. D. Beata g uirga
crucis que florē illū ꝑgenuit. q fructib' fidei. spei. &
caritatis. immo omium uirtutū totū mundū imple
uit. De flore t fructu illo paulus gustasse uidet q
dixit. Michi aū absit glari. n̄ in cruce dn̄i nr̄i ihu
xp̄i & cetā. M. Bene sentis. Quidē flos uirge hui' glatio
pauli ē. fruct' crucifixio. & meritū ei' ē. Sȝ ad alia
querenda ꝑgredē. quia de uirgis istis satis dictum
ē. D. Quare moyses eum ipsa uirga ꝑcussit bis
silicem non uideo. cum uno ictu siquidē fides suf — Percussio gemina silicis.
fragaret. fons posset elici. q sufficeret ppło sicienti.
M. Gemina ꝑcussio duoꝝ lignoꝝ tip' ē. quoꝝ altō
man' dn̄i. altero pedes clauis confixe st. In his g duo
bus lignis gemine uocationis iudeoꝝ & genti um
grām considera q e diuerso in una confessione ue
nientes. pari salute conclusē sunt. dū ab illo q ex

altaris in cruce ē. pari benedictione attractę sunt.
Xp̄c enim in cruce percussus fontem uitę pfudit. reos
mundauit. mundatos refecit. ut in ligno & aqua ec
clesię sacramta pfluerent & saluarent in utroq; qb'
obuenerat inuida mors in penis utriusq;. Quos enim
lignum necauerat. unda diluuii fortius penis inmi
serat. ac p hoc sine unda baptismi ñ saluat. q̄ in fide
passionis xp̄i ecclię ñ repsentatur. D. Quā uis figura
illa de agno offerendo & occidendo. magis expimen
tis quā uerbis apta sit. āte tm̄ scire uolo. qr postes
domorū sanguine ipsi' agni liniri iubeant. cū an
glis iste tenebrarū nocendi aditum. & alias q̄m p

Cur postes p agni sanguinē liniri iubeantur.

hostium inuenisse credat. M. Cuiuslibet ligni memo
nē diuina pagina tu somnias crucis semp contine
re misteria. cū ei' ubiq; & significatio ex circumstan
tia lectionis pdeat. nec lectorē latē possit q̄d ex hoc
intellegat. Attende nunc. Postes domus tuę agni san
guine oblinis. cū fronti tuę crucē xp̄i inp̄mis. men
tē fide munis cū gemino fructu cordis & oris in
pceptione corp' & sanguinī xp̄i letaris. cum igne
interioris hominis sp̄u scō decoquis. q̄d in exterio
rē hominē gustu pficis. Denique cōsummatum de

Q'd animaliū diu'sitas ad oblationē unā mistice re spexerint.

his omib' te expediā. Agn' anniculus. uitulus. aries.
hircus. hedus. uitula rufa. cū pelle fimoq; extra ca
stra cremata. cetaq; multa xp̄i passionē figuralit'
expsserunt. q̄a xp̄o passo. cum aliis legalibus ceri
moniis finē acceperunt. D. Ista nota sunt. S; q̄d in
pelle fimoq; uitulę rufę extra castra combustis in
tellegendū sit edicito. M. Sensus planus ē. In pel

De pelle & fimo uacce rufe.

le & fimo peccata nr̄a expssa st̄. flagilitate quidē

extima. fama u̇ t' exemplo p̄uerso fetida et putrida.
que extra castra igne p̄ierunt quia in caluarie loco
igne passionis xp̄i a nob'. defecerunt. Xp̄o ḡ in calua
rie loco exaltato oīa saluanda trahunt' oīa attēta saluant'. filii dī disp̄si.
in unū congregant'. et de uesp̄e et mane dies unus effi
cit'. D. Q'd de mane et uesp̄e dicere uelis n̄ uideo. M. Vesp̄e et mane dies un'.
P uesp̄am scōs patres intellege xp̄i p̄mū aduentum
p̄cedentes. p mane. ū aduentum p̄mum subsequentes.
et sedm̄ p̄cedentes. Quā uis enim patres antiqui xp̄m
nasciturū signis et fide p̄currerēt in hoc tam̄ uesp̄a
n̄ mane fuerunt q'd cum adam in mo in adā p'me
ridie ad uesp̄am p originale peccatū declinauerit.
nec tam̄ ad noctē p̄uenerunt. q̄a in luce fidi usq; in
finē uite p̄stiterit. Porro qui in euglica luce inuen
ti sī. mane dicunt'. q̄a q'd illi crediderunt. et isti.
si n̄ oms uiderit. secum tam̄ oms scōs usq; ad finem in
hac fidi luce habuerit. D. Mirum ē q'd uesp̄am p̄po
nis. mane p' ponis. cum initium sclōr mane poti'
q̄m uesp̄a possit intellegi. cū et hoc euglica litt'a
habeat. q'd cum sero factum eēt. dns cultorib' uinee
mercedē p̄soluerit et paulus. de nr̄is temporib'
in quos fines inq't sclōr deuenerunt. Itaq; quomodo
misterialit' de uesp̄e et mane fiet dies un' n̄ intelli
go. M. An forte n̄ legisti de mundi exordio. quo
bis hinc notandum legis lator p̄ponat'. D. Q'd
n̄i p̄ponit'. M. Nonne uesp̄am ante mane mistico
ordine ponit. factū ē inquiens uesp̄e et mane di
es un'. Cur rogo iuxta consuetudinē temp̄m alt'
nantiū ort' et occasus suos mane et uesp̄e noluit
ordinare. cū in matio lucis p̄ncipiū. in matio noctis

sit. n̄ q̄d in ordine pposterо docere nos uoluit. q̄d querendum sit in misterii sacramento. Attende g̃. peccan te adā beatitudo ei in miseriā dies innocētie uersa est. & hec rerum uicissitudo bonos & malos mutabilita ti arci⁹ adduxit. donec orto sole iusticie. id ē nato salua tore. rerū natura iura sua recuperaret integrā. Quia g̃ sci aduentū xpi precedentes & subsequentes. quasi uespe & mane in una fide pfecerunt. unum dm̄ coluerunt unā ecctiam licet tempe distincti fecert. sic figuraliter uero sole mediante dies un⁹ ii dici se coniunxerunt.
S; his digressionib⁹ mutuū apposito euagari. D. Verba tua obstrusiora digrediendi m̄ sunt matia que ubi intellexero. in pposito cursu pcedo. Q̄d de turture in tellegendum ē. cui⁹ capt̄ subpennas reflexum ē mo dice collo desecto. M. Mors crucifixi nr̄i in hoc mani feste signat̄. cui⁹ capt̄ a corpe secari non potuit. q̄a in pssura sue passionis diuinitas a suscepto homine n̄ recessit. D. Q̄d de simila frixa in sartagine dicendū ē. Numq̄d hic ulla crucis sacre repim⁹ uestigia. M. Exceptis aliis typicis sensibus que ad ecctiam que ē corp⁹ xpi possunt referri. simila frixa in sartagi ne. munda caro xpi ē. afflicta passionis igne. cui ole um addit̄. q̄a pcurrente sola redemptoris gr̄a & mia nexib⁹ originalib⁹ phoc sacrificiū passionis ho liberatur. D. Quid ē q̄d filii isrt̄ in marath uene runt. & in amaritudine pot⁹ offenderet̄. donec lignū miserit̄ & sic aque in qualitatē habilem bibendi conuerse sunt. M. Generalit̄ & specialit̄ has opor tet aquas intellegi. Aqua gen⁹ humanum ē. ex ser pentis ueneno ita amaricatū. ut sine intermissione

Q̄d sit simila frixa in sartag.

De ligno in aq̄m amarā misso.

initu mortis deflueret. & nulla dulcedinis uirtute
constaret. donec fides passionis xpi his aquis acces
sit & gratiam omni fonte uite fierent & uiam salutis
ingredientibus tribuit. Prius enim peccati lutum aqua
ista in se congerere potuit. sed ipsius luti amaritudinem
per se purgare non ualuit. D. Quomodo specialiter aque dulco Gemina significatio aque.
rate sunt. M. Si generaliter aque populi multi sunt. & uni
homo specialiter aqua est. Qui si in cruce xpi gloriatur. &
adhuc absinthio tribulationis amaricatur. xpi passio
nem attendat. & leue sit omne quod tolerat. Voluntarie
nos oportet ingruentia mala sufferre. quia merces uo
luntaria est. Verus cultor crucifixi sic mundi contemp
tor est. ita mundo reddatur contemptibilis & tamen primum
calicem uirtutum consumatur. cum in hac uita incomune
luis prospero gloriatur. Cui uero locus altior & honor in mul
titudine dulcis est. ab eterni solum memoria uacuus
est. Istius enim appetitus illius ignorantia est. D. Cum
manifestum sit patriarchas & ante legem oblatio
nibus diuersis & muneribus ad placandum dominum [illegible] seruisse.
nusquam legimus eos ut sicut populum sanguine respersisse. sic moy Quod sanguine agni tabernaculum & utensilia eius respersa sunt.
ses non solum populum sed & tabernaculum & utensilia eius san
guine respersit & purificauit. M. Quis dubitet moy
sen in hoc loco typum xpi habuisse. cuius sangui
ne purificamur mentis & corporis tabernaculo. ut co
heredes eius efficiamur quasi rato quodam testamento.
Nonne ipse est qui praebens calicem cenantibus famulis ait.
hic est sanguis meus noui testamenti & cetera. figura igitur
praemissa est ut ueritas subsequatur. moyses xpm lex
euangelium praecedit. ut sacramenta ecclesie praeferantur. Unde
immolatio sanguinis ab antiquo ad xpm producta

ē. q̄ tunc cessare cepit. quando xp̄c suo sanguine
riuos carnaliū hostiarū immolat' oppilauit. Equi
dem sacram̄ta q̄ de dn̄icis uulnerib' effluxerī. plati
tudinē toci' mundi se effuderunt. sicq; fidelium
corda respgendo. om̄ia saluanda. ad excelsitatum
a͞tra attraxerunt. Scīa q̄ uel tempa cuncta uirt' bea
ti ligni ante legē. sub legē. sub grā occupauit. San
guis xp̄i ab abel usq; aduentū ei' uariis uictimis
& scōx sīc in pphis. psonis figuralit̄ commendauī.
crux xp̄i negotiū toci' humane salutis & xp̄iane
disciplinę hacten' exeg̃. & amodo usq; ad finē mū
di commendare n̄ desinit. Sanguis xp̄i fusus est
ab impiis. ut ageret pinquis. Adice q̄d p duos fi
lios aaron offert̄ sanguis xp̄i uictime cui' liber
occise. & q̄d ipsa uictima ad ostium offert̄ tabna
culi. D. Resolue utrumq; M. Qui offerunt sangui
nē. quos alios dixeris n̄ annā 7 cayphan. quox stu
dio & consilio xp̄c uenit in crucē fuso sanguine
in suspendio. Denuq; ostium tabnaculi. caluarie
loc' ē. in quo xp̄c passus ē. D. Cur queso iubet̄ po
pulus septies aspgi p aaron de sanguine uituli
oblati. 7 ipse sanguis ad sanguinem hirci mis
ceri. M. longum ē cuncta retexere que continent̄
misteria de sanguine testamti & noui & ueťis.
s; sufficiat t̄ causam scire cur septies respgatur
homo digito sacerdotis. D. Dic ḡ. M. p numerum
7 dignum spm̄ scm̄ ei' dē' donox particionē aduert
te. & grām septiformis spc̄ accepisti. q̄d crucē xp̄i
redimi & mundari meruisti. Equidē spc̄ scs do
nis suis multiplicatis de maledicto redemit te in

Q'd duo filii aaron sanguinē uictimarū patri offerebant.

Q'a ppls aspgitur sep ties sanguine p pontificem

gentis iniquitatis ut p hec dona cognoscens hu militatē xpi ꝑte paciencias. Porro mixtura sangui nis animalium. nichil aliud ē. n̄ q̄d ipse sacerdos nr̄ & hostia uenit insimilitudine carnis peccati. & depeccato dampnauit peccatū. & certe si nos fue rimus socii passionum & consolationis erim᷒. D. Si uacat amisterio q̄d aaron int̄ uiuos & mortuos as sumpto thuribulo describit᷑. q̄n letali plaga saucien te ꝑfidos chorus ꝑditioni addiect᷑. M. Minime. Aa ron typice xp̄c ē. Qui ueniens int̄ homines ut homo. incendiū originat᷑ mali sacrificio beate passionis conpescuit & stans int̄ uiuos fide & actu dequib᷒ n̄ nullos inuenit & mortuos morib᷒. & ꝑfidia quibus mūd᷒ erat replet᷒. iram eṫne districtionis auertit. & mun dum dō pat̄ conciliauit. D. Debotro q̄d dicis de t̄ra repmissionis murmuratorib᷒ ingratis oblato. qui corrumpit murmure q̄d suspiciendū erat gr̄arum actione. M. Botrus iste xp̄c d̄s & rex nr̄ ē. pendens ingemino ligno crucis. sic fretus ille portatus aduo bus infuste diuisis. s; diuisis dico n̄ genere s; misterii ratione. Equidē hebrei uiri erant q̄ portabant quox alt̄ gentil᷒. alt̄ iudaici ppli typ᷒ ē. Prior n̄ uidebat. se quens q̄d gestabat uidebat. Q̄d ē hoc. Prior ppls sy nagoge tempore n̄ dignitate. xp̄m inlege portabat nec uidebat. iuxta illud excecca cor ppli hui᷒. ut ui dentes n̄ uideant. & c̄. Sequens ū p̄cedentē comitatur magistrū iuxta illud qui uult me sequi tollat cru cē suā & sequat᷑ me. Numq̄d n̄ iste ē botrus q̄ intor cularis p̄lo conpressus uinum effud᷑. q̄d cor homi nis letificat. & eccle calicē ppinat. & dicit comme

Quo'm sang᷒ misceat᷑

Aaron int̄ uiuos & mor tuos cū incenso uersat᷑.

De botro aduob᷒ por tato.

dite amici et inebriamini karissimi. Q̃d ẽ quod. Qui pcessit
n̄ uidit. qa que iudei nouerant ex scripturis. claue sci
entie clauserant. nec ipsi intrabant. et alios intrare
non pmittebãt. Nonne ad sensum istum & hoc inflec
ti pot. et erit uita tua pendens ante oculos tuos. An
te oculos iudeorum uita eorum xp̄c suspensus ẽ. s; in eorum in
credulitate. uita inmortẽ eorum commutata ẽ. Suspenso
quidẽ illuserunt. s; uirtute morientis illusi st̃. D. O
inexhausta libaminis grã que fluit ex hoc botro tor
mento crucis expssa. de quo pfecte inebriabit inpa
tria. que hunc stare pbat inuia. S; qui sunt qui ter
re detraxerunt. M. Scribe et pharisei pcedentes. nec
uidentes. detrahunt bonis futuris, n̄ sentiunt. qa ol
las egypti dimissas ceca auiditate requirunt. D. Q̃d
ẽ qd dn̄s moysi locutus ẽ. tollam manũ meã. et uide
bis psteriora mea. et si hoc in significatione crucis de
bet intellegi. M. Magis de ascensione eius hoc dictum
ẽ. que dum ppls iudeorum n̄ intellexit p̄sente p̄qm as
cendit in celũ p̄dicantib; aplis agnouit eius humanita
te. q solam in fide habuit deitatis ei notitiam. Il
lud magis adhunc ptinet sensum. qd dn̄s p̄ncipes
ppli tolli pcep & suspendi contra solem in patibulis.
D. Cui t qr pcep hoc. M. Moysi. pco qd filias suas in
scandalum et in ruinã filiorum isrl̃ exposuerunt. et
in eos ultorẽ diuini iudicii gladiũ sup eos quodãm
euaginauerit. D. Q̃d g p principes istos intellegendũ
existimas. M. Eos quos sepe diximus. p̄ncipat. et pote
states. rectores uidelicet tenebrarum harũ quas trium
phas in ligno xp̄c affixit cruci sue. D. Si hostes ui
sibiles figura st̃ inuisibiliũ et illi pro malo qd fece

Qui sunt q detrahunt terre repromissionis.

Q̃d p̄ncipes suspendi contra solem fecit in patibulis;

rant penas sumpserunt. ista qd tale egerunt. M.
Stulta interrogatio responsum dignum n̄ meretur. in
qua sic obdormisti. qd intolerabiles humano gen̄i
illecebras eo⁊ inmissas n̄ uidisti. Qui sunt acriores
nob̄ hostes q̄m demones. D. Impegi fateor. Protoplastus
non exculasset si hostem istum except̄ n̄ eēt. S; cur p̄
dicti p̄ncipes contra solē suspendi iussi sc̄. M. Nonne
tenebre luci semꝑ fuere contrarie. Contra solē g̊ in
patibulis suspendunt. q̄a (potestas) tenebraru̅ sine ad caput
ut ad mēbra referas. a sole iusticie semꝑ iudicata
damnant. D. Vere lux pficientes anime intelligen
tia sp̄alium ē. neglect̄ carnaliu̅. quo⁊ actum di me
moriā. actum puritatē uite conducit. M. Bene sen
tis. S; illud pulcherrimum anime studiu̅ ē. ubi
lectionē man̄ ostendit. id ē ubi fac̄ homo q̊d didic̄.
ubi lectio labore leuigat. & lectioni labor obtēpat.
Felix anima que in sapientie & discretionis uia
gressus ponit. sicq; sacris studiis intendit. ut q̊d ds̄
uult ipsa uelit. Cui uoluntati cu̅ obnitit̄. tociens
offendit. quociens ipso aduersante q̊dam̊ ordinē
salutis sue deserit. Sed quere si qua sup̄ sc̄. D. Mul
ta sup̄ sunt querenda. si occurre(re)nt. Dum enim mul
ta querim̄. exim pl(ur)ia tardioris ingenii pauca in
uenim̄. De serpente eneo quē uir dī moyses in de
serto ad salutē uulnerato⁊ erexit. aliqua sub infer.
quia nulli dubiu̅ quin aliqua crucis sacram̄ta con
tineat. M. Moyses typ̄ legis ē. que lex xp̄m dī uir
tutē ⁊ dī sapientiā typicis sacram̄tis detegebat.
& quasi lucerna modio tecta. sic̄ postea in ligno ip
sa dī sapientia credul̄ ut incredulis pfecte non

Vere

De serpente eneo.

apparebat. Itaq; contra serpentes serpens erectus ē.
& plaga cessauit. q̄a xp̄c suspensus meruit uires &
uirus antiqui serpentis uacuauit. Respice ḡ in eru
ce pendentē. & erit plage tue leuamen. D. Qui s̄t an

De morsu serpentiū ignitorum.

gues igniti. & qui morsus eoꝝ. M. Cum maligna
suasione hostis t hominis ad peccatum duceris &
peccato consentis. morsum igniti mortis incurris.
Quo enim te n̄ consentiente reprobis actib' ad ignem tra
hit. eo quasi morsu ignito anime tue uirus mortis
infudit. D. Quare serpens eneus. M. Xp̄i similitu
dinē carnis peccati. q̄a xp̄c mortalis int mortales
apparuit. nec tam peccatum fec̄. nec inuent' ē do
lus in ore ei'. In hac exaltatione magis xp̄i miror
humilitatē q̄m maiestatē. magis miror pendentē
in ligno q̄m regnantē in celo. Verum multis omis
sis ad iosue p' moysen ueniam'. qui typus ueri ih̄u
nomine t actu fuerat. premetuq; bellico nr̄a tempa
tipicabat. Reppertt ḡ princeps idē quinq; reges
in spelunca. quos pedibus conculcatos patibulo
suspendit. Q̄d ḡ p quinq; reges. t spelunca in qua la

De v. regib' de spelunca extractis et suspensis.

titabant putas intellegendū. M. Reges v. in spe
lunca positi. v. sensus corpis s̄t allegorice incar
nis fouea significati. q̄s ih̄c xp̄c uerus princeps -
a nob' potenti uirtute extractos ligno suspendit.
q̄a cruce sua sic demonū ita carnaliū quoq; incenti
uorū 7 concupiscentiarū uictor extitit. Denique ip
si summa tocí' uictorie nr̄e ascribit. Dedit eni
discipulis suis potestatē calcandi sup serpentes.
D. Sta paulisp obsecro. Reges istos extractos q̄r
uir dī tam publice ignominie exposuit in

pedib⁹ filio⁊ isrl' colla conculcanda dederit.
M. Reges isti ab israhel spāli tunc uere calcantur.
quando pfunda carnis concupiscentia mentis ra
tioni supponit. ⁊ caput eius pedib⁹ hostilis nequicie
& suggestionis & opis xpo mediante penit⁹ extin
guit. Principalis enim humane nature gr̄a ratio
nalitas ē. di imagine ⁊ similitudine insignita. Qua
rationalitate sic homo animantib⁹ irrationalib⁹ ius
sus ē dn̄ari. sic quicquid ei cū bestiis commune ē. subi
cere iussus ē rationi. Unde constat ex pmeua conditio
ne n̄ homini inditum ēē. ut esset seruus. t' peccati t'
hominis. qd tam̄ utrumq; factū innobis respondet
ptoplasti temerarie p̄sumptioni. Itaq; corrupta ra
dice in ptoplastis. tot⁹ fruct⁹ posteritatis addictus
ē ex pgenie t' peccati t' seruitutis. Igit' inhoc uere
libtati redditi sum⁹. qd fili⁹ nos pendens inligno li
berauit. sicq; demonis t' hōis aceruice nr̄a iugū
excussit. D. Patet pfecto qd diuino⁊ munerū semp
ubertate crescimus. si riuum unde bibim⁹ adfontē
reflectam⁹. id' ad dn̄m inomi uictoria t'. libtate nr̄a
referam⁹ qd sum⁹ & qd possum⁹. S; delibtate ista
que iugum humane ditionis excludit qd censeā
n̄ occurrit. maxime cū aplo⁊ int' aptos p̄morū tā
diuersa sententia sit. ut alter eo⁊ omi creature su
biei ppt' dn̄ nos moneat. alt' tandē inlibtatē uo
catos. ne sim⁹ serui hominū omib⁹ modis phibeat.
M. Ubi sp̄c scs diuisa loqui uidet'. quasi contraria. Q'd g'mina sit seruit⁹
facile lucent discretione adhibita. Est g' seruitus
uoluntaria. que fit indō siue ppt' dn̄m. ⁊ hōi & ad
dn̄m. Est & uiciosa & coactitia seruit⁹ qua serunt ho

mo. uicia uirtutib' homine do pferendo. & laude
in ipsa seruitute ppam amando. De pma seruitute
petri sententia e. subiectionem scam psuadendo de
scda sci pauli. seruitute uiciosam phibendo nolite
fieri serui hominum. S; quandoquide tam studiosus
beati sipturis indagator ee pbaris. quare raab iericon
te cu fune coccineo p fenestras demisso ptergredieris.
R. Raab quide & iericho qd misteriu contineant satis
elucet. locus enim. mundi psona typ' ecclie e. S; de fu
ne. & quare coccineo. cur etia p fenestram demisso.
minus intelligo. M. Funis coccineus signu t' fides
passionis xpi e. funiculus eni triplex difficile rum
pit. Igit in eu' domo. hoc e in eu' conscientia hoc
inuenit. ultore districti iudicis gladio n consumit.
P fenestra u deponit. qa diuinitas in homine que
assumpsit. plenarie se n ostendit. S; peaptu huma
ne nature ds homini intra apparuit. Si ds se totu
sine homine mediante mortalib' ostenderet t. quis
uenienté aspectu sustineret. P cancellos ad domum
ecclie pspexit. in ostio cum helia stetit. quasi stilla
situle se nris obtutib infudit. ut in forma serui ali
quom cophenderet q in forma di incomphensibilis
ee cognoscit. Miror & iam cur illud quasi auerso
oculo dissimulare uidearis qd n paru susceptione
gocio nro suffragat. ubi rex urb ahi gemino lig
no suspendit. & ciuitas ei' inhabitabilis in eternu
efficit. R. quide in gemino ligno gemina salus &
uite e. & alterum pendet exalto & gra communis
pcedit ex singulo. M. Spriu hoc habet humane
neglegentie neuus. ut plura contineat illic p

De raab & fune coccineo

didisse ubi se glat̃ p multa inuenisse. Multociens
enim offendit impditus. ubi sufficiens homo sibi uidet̃
in acquisitis. S; corrige neglegentẽ. retrahe pperantẽ.
doce ignorantẽ. Da g̃ gemini ligni figuram. M. Sic
in gemino ligno suspensus saluator ẽ. sic mistica ratio
crucis duplex ẽ. Dum enĩ xpc in ligno pati uisibilit̃ ui
detur. potestas diaboli inuisibilit̃ uacuabat̃. Impia
cohors xpm suspendit in patibulo. xpc pncipatus
& potestates tenebrax triumphauit ex ligno. Audi
aplm. Et q̃d erat inquit contrarium dõ nimirum &
hominib' tulit de medio affigens cruci suę exuens pn
cipatus. & potestates traduxit libere. triumphans eos
in ligno crucis. Quia g̃ in hac cruce ratio duplex ẽ. ho
mo pot̃ ẽẽ in cruce. s; ñ in xpi cruce pot̃ cũ latrone uno
cruciari. s; ñ cum alto saluari. nec cum xpo coronari.
Si cor induraueris p' latrocinium quo occidisti peccatis
animã tuã. sola pena sequit̃ reatum. Crux a cruciatu
nom accep. quia reuera cum quatuor cornib' suis con
fixos in se siue bonos seu malos excruciat. Crucẽ g̃ xpi.
iiii. constare dimsionib' sublimitate. pfundo. longitu
dine. latitudine. nemo q̃ nesciat. s; ñ eodẽ misterio cru
cẽ diaboli partib' similib' distindi manifestum ẽ. Ht enĩ
sublimitatẽ q̃d ẽ elatio. q̃a omẽ sublime uidet & ip
se caput supbię ẽ. ht pfundũ. q̃d ẽ desperatio. q̃a cũ
uenerit impius in pfundũ malox contempnet. & q̃si
tra opit̃. qui desperatione meliox aucta luce abscon
dit̃. Q̃d ẽ latitudo diabolici stipitis. ñ lata uia quę
corp' ei' ducit ad mortẽ. q̃a lata uia q̃ mittit ad pditio
nẽ. Porro longitudo. pseuerantia in malis ẽ. Oppone
g̃ fidel anima contrariis contraria crucẽ xpi cruci

Hec uerb' abi gemino lig
no suspendet. q̃a ratio cru
cis duplex est.

Contra potestas xpo.
Sublimitas eius & p
fundum.

Latit udo maligna

Pseue r

diaboli. pspem ꝯnoꝝ sublime sci ligni cognosce. in
timore dni crucis pfundū. inlatitudine caritatem.
pseuerantiā inlongitudine. dequib⁹ insequentib⁹ la
tius disserem⁹. Attende modis omib⁹ ne cruce alteram
palterā sumas. idē passiones colligens infructuosas
cruci confixus hostili. inqua totum ē. qd beato lig
no contrarium ē. id supbia carnis concupiscentia
ꝯtinatia. desperatio malis omib⁹ nequior. quia ma
loꝝ omiū nutrix uesanior. Verum crux xpi trib⁹ se
modis extendit. inquib⁹ tria hominū gnā adse tra
hit. Est enim homo carnalis. ē animal. ⁊ē spūalis.
Carnalē hominē abstinentia dum cruciat ei cru
cē parat. cui⁹ ⁊ si recta fuerit intentio. labor pen
det inpmio. Porro mediocris conuersatio hominē
exhibet animalē. pura caritas facit spūalē. Et iste mo
dus hominē penit⁹ amoribus inte petulantis occidit.
iuxta illud. uulnerata caritate ego sum. ⁊ fortis ut
mors dilectio. quia maiorē. caritatē nemo hīt. ut ani
mā suā ponat quis pamicis suis. Parietes templi inti
us ligno teguntur. hoc obmisterium dnice crucis ima
ginatum ē. subcui⁹ tutela ptegunt omis sci. qui indis
rupte pacis pseuerantia. tamqm lapides uiui instruc
tura ecclie. fidi unitate solidantur. Ecce quomo pti
abi gemino ligno. quomo transfigitr hostis xpi sus
pendio. Nemo enim intrat indomū fortis ⁊ auferet
uasa ei⁹. nī prius alligauerit fortē. R. Vt uideo mors
xpi salus ē mundi. interitus diaboli. ars arte delu
sa impia potestas excruncifix o cruci addicta. O ga
lilei nri crucifixi digna memoria. Cui⁹ omē ner
qd inhoc mundo habuit. qui diligent⁹ relegit. nōne

quicquid honoris mundus alludens obtulerit calcat et
neglegit. M. Hoc fac et uiues. Et beati cui uerbis actus
consonat qui imitatur quod recte laudat. Asella loquitur
arioli sessorem suum imitata uersipellem. laudat uoce
quos damnat ex conditione. Sic asella misterii ratio
ne os ad tempus in uerba resoluit. sed siue tacendo siue
loquendo asina fuit. laudat illusor prelatus Christi semitas — De illusore prelato.
angustas. nec tamen ire cessat per babylonis plateas.
Pulcher si dici licet ordo. Christus uenit ad alapas. tu uenis
ad primam fratrum cathedram usurpas. Christus laborauit in ministran
do. tu amas dici rabbi et salutationes in foro. Denique
uelis nolis. amissurus es locum quem prece queris. et
non admissus ad locum quem pro isto neglegis. D. Inuec
tio tua ammonitio est. Sed de iahel quod notandum sit.
paucis insinua. Hec enim uirili audacie sysaram ty
rannum clauo et malleo per tempora traiecit. et sic ho
ste necato. fidi sue domesticos a bellicali pressura
absoluit. M. Gesto iael allegoria apta est. in qua — De Iael que sisaram
ecclesie typus esse cognoscitur. que ligno crucis hostem suum — clauo traiectum
proprie mortis et pena sopitum terre confixit id est omnem — interfecit.
contrarie potestatis uirtutem crucifixi uirtute prostra
uit. D. Quamuis ad litteram non tam miror quod in hoste suo
mulier hec fecerit sed hoc magis quod presumpsit. Sexus
enim in femina uires et si magnas eneruat et si quid in
terdum fortius uult. infirma natura retardat. M. Cur
de sexu causaris. cum ipse sexus sic prophetas. sic fecit et prophetissas.
et quod in uiris operatur in uiris. hoc cum ordo deposcit.
operari potest in feminis. Aduerte nunc debboram belli huius
ducem et principem cum barach hostem suum iabin persequen
te. cui uictorie triumphus assignatus est. quia unius per

De regina amazonum

secutione & alteri⁹ deceptione hostis disp̄sus ē. Ipsa
enī dux p̄p̄li ē in rama. sub palma inuenta ē. q͞a ecclia
in excelso triumpho crucis xp̄i ad debellandam omnē
potestatem inimici p̄parata ē. Palma enim uictorie
signū ē. D. Constat omnino. q͞a triumphus in sc̄is p̄sonis
s; uirtutis dī ē. M. Q͞d de penthesilea furente p̄p̄t con
fidentiā dixeris. q͞d de amazonum petas 7 telis q͞s nul
la diuine uirtutis confidentia armauit in hostem ui
rilē. s; fortis animi p̄sumptio fragilem sexum exclu
sit robur artub⁹ auxit. ac p hoc sepe in hoste potuit
q͞d uoluit. Cur femine nr̄e fidi paueant hostilem
congressum. cum secum habeant in triumpho sp̄m
sem. Attende iudith que mechū uino sepultum p̄p̄o
pugione confodit. quia in diuine potentie mucro
ne q͞d uoluit potuit. An ignoras q͞d in iob scriptum
ē de behemoth q͞d d̄s ancillis suis uinciat eum. Et hoc
aduerte. q͞d d̄s serpenti dixit. Inimicicias ponā int
te & mulierē. ipsa conteret caput tuū & tu insidiabe
ris calcaneo eius. Omnis igit̄ sexus & etas 7 conditio
in d̄o pot̄ q͞d pot̄. si in ei⁹ t amore. uel timore semp̄ ē
potens. D. Certum ē q͞d in sc̄is humilitas uirtutum
mat̄ia ē. qui conditionis sue conscii. dū in p̄prio de
ficiunt. auxilium desup̄ querīt. M. Semp̄ diuine bo
nitatis p̄fectus ē amor inop̄a sua. sic excitans se amā
tes ut norint quib⁹ sīt indigentes. Qui u̇ sibi suffici
ens ē auxilio diuino dign⁹ n̄ ē. Amplius. Sp̄e maximi
erroris sup̄bia ē. cui si comes fueris. p̄cipicium n̄ eua
dis. Eleuat ut allidat. inflat ut frangat. D. Ordinē
exeq̄re. & si in bello gedeonis uestigia sacri ligni ul
la possint ostendi edoce. M. In pugna gedeonis qua

De pugna gedeonis.
se[c]u[n]. littera.

madianitarũ confidentiã. & numerũ ñ ferro s; ligno
subuertit typus crucis aptissim' ẽ. Quidẽ in trecentis ho
stes deuicit. quẽ numerũ .t. thau litta ostendit. Que in
figura crucis xpi ponit̃. p eam .n. fides scẽ trinitatis.
& grã. sacri ligni coniunctione nob' inpensa exp'mit̃.
Habes & hanc littam in ezechiele signatã sup frontẽ ui
ror gementiũ & dolentium abhominationes impior
ferrum g' hostium. ligno contemptibili supat̃. quia
plus ualet uides de passione xpi confidentis. q'm forti
tudo mundane potestatis de ppis uirib' psumitis. Q'd
ẽ ignis in ligno. ñ scor amor feruens in xpo pendente
in ligno. Habem' inquit apls thesaurũ istum in ua
sis fictilib'. Itaq; ubi mens uersat̃ in xpi amore. cedat
necesse ẽ furor hostilis nequicie. Porro de corpe xpi
sic accipe. Dimicaturi contra hostes suos xpi marty
res. lagunculas fragilis carnis fregerẽ ignẽ. miraculor
ostenderẽ. sicq; sine ferro potiti sunt triumpho uic
torie. D. Q'd de filia iepthe putas intellegendum. q' — De filia iepthe immolata.
filie p pe ñ peperit q'a unicam p adeptione uictorie
uouit. M. Iepthe xpi typ' ẽ fugientis & abscondentis
se afr̃m furentiũ dolo. animã eius querentiũ. filiam
idẽ carnẽ p pam p uictoria celit' obtulit. & sic ecclie
sacramta sua morte confirmauit. Ampli'. Iepthe
xpc. filia ei' ecclia ẽ. que semp immolat̃ p patris uic
toria. q'a crucis in corpe semp suo portat stigmata.
& tunc pfecte fit holocaustoma. cum in resurrectione
mortuor absorbebitur mors in uictoria. D. Oportet ut
in ipso iudicum catalogo nc̃ ostendas si samson he
breor fortissim'. typum gesserit crucis. M. Non solum
in eo xpi passio s; & resurrectio & ascensio. immo toci'

ecclesie sacramenta manifesta patescunt. ubi alienigenam
adamans. in leonem occurrentem offendit et occidit. a cuius
ore reuersus fauum mellis repperit et comedit. ubi in gaza
clauditur. sed fractis seris. sublatis postibus liber euadit.
euadit montem cum claustris urbis conscendit. ubi multos
uiuens multo plures moriens mortuus addixit. B. Horum
omnium sensus allegoricus aptus est. sed reuersus ab uxore in ore
occise bestie mel inuenisse dicitur. in multum admirandum
uidetur. A. In leone audiret forti occiso crudelitatem
populi gentium aduerte quoniam ut christe sancte fidei sacramenta
aspirando deuicit. euangelicam dulcedinem repperit. ut
abundaret gratia. ubi abundauit iniquitas. B. Sepe
gratior fructus illic peruenit. ubi spina terram infructuosam
prius occupauit. Verum quia satis ostensum est quali-
ter hoc lignum de medio paradysi se in precursu seculorum
expanderit fructusque suos in eos qui erant ante legem
qui in lege. diuerso tempore mistica significatione pro-
tulerit et dispserit. in iudicibus quoque quomodo saluandos
ad se contraxerit. restat ut in regibus quoque qualiter po-
testas et effectus eiusdem ligni commendetur insinues. M. Iu-
dices a iudicando dicuntur. quorum omnium christe iudicium
mistice compleuit quando fixus in ligno. tyrannum
cum maligni hostis dampnationem a fidelibus suis auer-
tit. Post iudices reges habemus. quorum gesta uel dicta si scru-
temur. regis nostri triumphum ex ligno repperimus. B. Beda
uid quidem incipe. si forte regem nostrum a ligno regnantem
possimus inuenire. M. Morem tibi geram. si quomodo et te eq-
uas huius baiulum inueniam. David rex sanctus insignis
sic typus christi nomine ita uictoriose crucis insignia
actu mistice significationis multociens preferunt

De leone inuentus ore dulcedo mellis inuenta est.

De dauid.

& p̄mum quidē dum gygantem animosum funda
saxoq; pstrauit. & confidentiā hostilis globi deiecit.
sicq; fr̄s ab instantia mortis discrimine liberauit. Quoci
ens manum furibundi tyranni saulis euasit. quociens
cytharam percutiens. furorē furentis temp̄auit. & lan
ceam ei⁹ liuoris amento uibratam declinando uita
uit. itemq; cum ab insanis lictorib⁹ ut infirmus oc
cidendus quereret̄. posito sup̄ lectum simulachro.
& ad caput pelle caprina speculatoris insidias fuga
lapsus elusit. Q̄d q̄d ad achis regē geth ueniens. &
ne p̄ditus interimeret̄ metuens os & faciē inmutauit.
tympanizabat. affectabat ad ostia porte impingebat.
saliue quoq; sup̄ barbam ei⁹ defluebant. Multis g̃
& uerbis & exemplis dauid manu fortis & desidera
bilis. regis nr̄i patibulum p̄currebat. & q̄m xp̄e a t̄ra
exaltatus ad se cuncta traheret ostendebat. D. Hec g̃
p̄taxata qualit̄ dn̄o nr̄o conueniant oportet te in
terim enodare. ut ad alia querenda possis gradum
mouere. M. Duellum dauid & philistei congressus — Congressus dd̄ & philistei.
xp̄i ē & diaboli. in quo alter ab altero fronte p̄cussus
uicit q̄a corp⁹ diaboli in ea parte mortis iudicium
suscepit ubi signo uite in fide. que p̄ dilectionē opat̄
caruit. Cum enī fide passionis xp̄i mentē consignam⁹.
q̄d aliud quā fronti nr̄e crucis signum inp̄mimus.
Gigas g̃ petra confossus interiit. q̄a xp̄i cruce pote
stas tenebrarum ius diuturnę dominationis suę lig
no succumbens amisit. Uenit enī dauid ad hostem
cum saxo. & quē solit⁹ erat semp̄ gestare baculo.
hinc eccle suę insup̄abilē fidi constanciā p̄rogans.
illic uel legis t̄ crucis signum in baculo p̄figurans.

De baculo quē manu semp̄ gestabat.

D. Quare dicit. inbaculo quē semp̄ manu gerebat. Quo
modo referendū ē addnm q̄d semp̄ hunc gesserit ba
culum. M. Audi. Ineťna di sapientia sine tempore
temp̄a cuncta fuerunt. uentura cuncta p̄senta. certo
tempore. modo specie. & ordine explicanda. tanoq;
consilio tegebat. q̄d tempore p̄ordinato q̄m uoluit
summus rerum opifex explicandum apiebat. Q̄d g̃
ds̄ homo factus ē q̄d passus ē. & cetā humanitatis sus
cepte uestigia. ante omne temp̄ disponebat. quia
sententia dī licet clementia intdum uertat. consiliū
n̄ mutat. Baculus itaq; siue legis siue crucis inmanu
nr̄i manu fortis semp̄ fuerat. quia q̄cq̄d ds̄ inhomi
nibus opabat. ante legē. sublege. subgr̄a. ante seťa
ria temp̄a eťna sua sapientia p̄uenerat. fecit enim
q̄ futura fuerant. Non aduertis q̄d dehis theologus
nr̄ dixerit. q̄ inconp̄hensibilis uerbi rationem &
eťnitatē depectore dn̄i suxit. D. Quid nā dixit.
M. Quod factū ē inq̄t inipso uita erat. idē q̄d
factum ē semp̄ uixit & uiuit insp̄uali ratione crea
toris. nec subito aliq̄d facere uoluit. s; abeťno om̄ia
fecit. & si creatura mutabilis q̄m fecit. ueritas in
mutabilis que fecit. Q̄d factum ē. transire potuit.
q̄d inratione. q̄d insapientia inmutabili & eťna
ē transire n̄ potuit nec poterit. D. Responde p̄pau
cis. M. Dic. D. Q̄d ē q̄d sequit. & uita erat lux hominū.
M. Digressiones tue & si ratione n̄ caret tamen aliquan
tulū abincepto retardant. Accipe. Uitā dicit eandē
sapientiā. inqua & p̄quam facta st̄ om̄ia. exqua ra
tionali creature lux quedā inter bonum & malū
discernendi p̄uenisse p̄bat. q̄d irrationali creature

non datur. R. Qd in cythara uel tympano quib; uterq;
rex saul uidelicet & achis mitigat intellegendum est.
R. Excepto sensu morali. mortificatio corporis xpi p hec in
telligit. quia eum xpc in patibulo ex humanitate deserit.
insanus iudeo; ppls qui p utrumq; rege intelligit. qd animo
mitius habuit. Non enim quiescere ullo m xpm psequentis ma
licia potuit. donec p nobis in morte dedit. qd p nobis sine
peccato inpassibilis & inmortalis suscepit. R. De pelle capri
na uel simulachro qd dicen. quib lictor saeuicia delusa e.
& dauid saluatus. R. Ad eande sensum referenda sunt.
qa xpc licet humanitate pati uideret. apparuit enim in si
militudine carnis peccati. ex deitate tamen comphendi
uel occidi inmune potuisse pbat. Qd u dom ea a tyranno
iussa e custodiri ratio e. e diligenti custodia uel sepulti t
sepulchri. Resurgente g xpo simulachrum id errore fan
tasticum que mente gesseri inuenerit. nec ueritate inuenire
t tenere poterant. q mendatio uel cordis sui seductione eua
nuerant. Xpm g quesieri nec inuenerit. qa que oderant
male quesierunt. R. Qd e qd michol ludente dauid derisit.
& nudato scurre rege comparauit indi laude saltantem.
R. Nescis quom pfida synagoga xpm meruit quodam
tympano & manib extensis ludente derisit. & sententia p
petue infecunditatis accepit. Sed misterio; noua consequen
tia. trib milib ad arcam dni deducendam dauid exiuit.
cora archa despicabilis & sibi quodam uit lusit. & in ocu
lis supbe femine iniuria regie dignitatis exposuit. Archa
testamenti eccla e. A qua dum se rex nr in forma serui ex
inanuit. synagoge contuitum offendit. q mallet dm tan
tum in iudea notum ee ex sola patrum cui maxime in
nitebat tradicione qm gentium salute in ... suscepte

De cithara & tympano coram saul & achis.

De pelle caprina t simulachro

De ...

humanitatis digna ueneratione. D Q(uo)d de abisag suna
mite illa intellegendum ē. q(uo)d eum dauid quidē dormi
uit. s(ed) rex eā n(on) cognouit. M Sunamitis coccinea d(icitu)r. que ty
De abisag sunam̄. pum p(re)ferebat eccl(esi)e ex fide xpi passionis. Munda enim
sponsa xpi xpm fouet in se p(er)fectum amorē. nesciens p(er)
corruptionis errorē. Habes & in hac uirgine & aliud sa
cramentū. D Hic. M. Abisag rugiens d(icitu)r: significans arden
tissimi in sensib(us) diuini sermonis tonitrū commorari.
Ardent enim amore diuino. qui in sapientie studiis
uersant(ur) cursu indefesso. D Quom(odo) xpo intellectu misti
co conuenire pot(est). q(uo)d dauid in odolla spelunca latuit.
uel q(uo)d castra hostium latenter ingrediens. ciphum
aque t' hastam ad caput regis abstulit. M Magis la
De spelunca odolla. tentē d(omi)n(u)m in homine hec spelunca figurauit in dauid.
qui sopitis in p(er)fidia iudeis incognitus ad eos & accessit
& recessit. eosq(ue) sacerdotio quantum ad scyphum aque. &
regali imp(er)io quantum ad hastam p(ri)uauit. Fug(it) in spe
lunē odolla a facie saul. q(ui)a passus ē usq(ue) adeo se occultans
coram iudeis ut moreretur. Spelunca enim sepulchrum ē.
D Nota quidē hystoria ē quantas dauid a saule p(er)tu
lerit insidias. quociens eum ut ziphei uel similes eox
hosti suo p(ro)diderunt. q(uo)m(odo) regia sede p(er)turbat(us) manibus
reptans & pedib(us) hostes declinauerit. desertumq(ue) petie
rit. & demū p(er)sequentē hostem fugiendo p(ro)strauerit.
Satis hec nota sunt. ad quē p(ro)misticum intellectum
referri oporteat. s(ed) q(uo)d hosticam p(ro)lem int(er)emptam eoo
p(ro) capite incedens tanto gemitu deplorauit. q(uo)d e
iam mori p(ro) eo adoptauerit scire desidero. M De absa
De absalone. lone quom(odo) patrē p(er)secutus sit qualit(er) filii furorem
pat(er) ad temp(us) declinauerit. q(uo)m(odo) ut ais reptans

pedib⁹ & manib⁹ hostem infaustum declinauerit q̄d attinet
dicere. cum apte p hoc malum pateat. & tolerantia patien
tis xpi. & malicia psequentis uel iude t iudei. Q̄d q̄d do
mū sacerdotis abimelech intrauit. panes scōs commedit. gla
diū ei⁹ quē occiderat accepit. Nonne rex nr̄ cruci addictus.
cū declinaret hostes psequentes ad aptlos transiit cum ipsis
cenauit. spolia antiqui hostis diripuit. S; qui xpm fide
& ope susceperunt. nonne & ipsi psecutionem grauissimā
abimelech ab hostib⁹ meruerunt. Equidē omis qui uolunt
pie uiuere in xpo ihu psecutionē patiunt. Porro de luctu
dauid q parricidam deplorauit coopto capite mistica n
caret ratione. D. Dic ḡ. M. Nonne dauid typ⁹ dn̄i nr̄i. absalon
iudaici ppli ē. de quo dictum ē. pmogenit⁹ meus isrl. Clan
cis uerus dauid ad hunc filiū. missus ad oues que pierant
dom⁹ isrl. parricidā p filio expt ē. p dilectione psecutionē.
idoq; coopto capite incedens. id ē occultata diuinitate uias
mortalis uite ingrediens. lucrari filium quesiuit. quē ppha
malicia iam ex uinctum optime nouit. latuit in diuinita
te q manifestus erat humanitate. caput ostendit credentib⁹
capt enim xpi ds. cooperuit infidelib⁹. Si enim cognouis
sent. numqm dnm glē crucifixissent. Quanto gemitu
estuauit nr̄ dauid quando uidens ciuitatē fleuit sup illā.
uoluit enim congregare filios ierlm sub alas more gallinę
s illa noluit. Passus ḡ dn̄s nr̄ & pastor sup oues suas dolu
it. s; ut peris moreretur datum ei minime fuit. D. Satis ad
mirandum uidet. q̄d scōm di constat hostes suos ita defle
uisse. quorum manū si uiuerent uix aut nullaten⁹ posset eua
dere. M. Sanctus ppha singularē maliciam fleuit oc
cubentium n communē conditionē mortalium. planxit.
n q̄d obierant s; q̄d p⁹ obitum meruerant. D. Quare mon

De abimelech sacerdote

Q̄d d͞s caput cooperuit

Cur fleuerit hostes suos dauid.

tis gelboe maledictioni ꝑpetue subiecit. q̊s natura cul
pe non subegit. M. Ꝓpha di montuosam immo monstruo
sam sup̱biā iudeoꝝ p̄dampnauit. ex quoꝝ tumore recn̄t. oc
cubuit. idōq; maledictionem sue sterilitatis digno iudicio
suscepit. D. Ergo ne saul ꝑsonā xp̄i gerebat. M. Plane. s; hoc
in loco ꝑpt̄ olei sacri unctionem. in qua typ᷒ regis nr̄i latebat.
de quo dictum ē. Unxit te ds̄ ds̄ tuus oleo leticię p̄ consorti
b᷒ tuis. D. Quia in gestis uel habitu dauid satis typ᷒ crucis
apparet. in uerbis quoq; ei᷒ aliqua de psalmis q̊m̊ crucem
sonent ostendi oportet. M. Si omia que in psalmis xp̄i pa
tibulum sonant uoluerim᷒ retexere. paginam ꝓbantur
excedere. memoriamq; p̄teritoꝝ obliterare. Itaq; pauca de
multis oportet nos ponere. ut de paucis multa possis colli
gere. Dic m̄. Decui᷒ ꝑsona dauid loquit̄. usq; ad noctem in
crepuerunt me renes mei. Nonne de dn̄o nr̄o hęc loquit̄.
quē usq; ad mortē ꝑsecuti sunt cognati sui. de quib᷒ inse
quentib᷒ dicit amici mei & p̄ximi mei aduersum me ap
p̄pinquauerūt & steterunt, γ cet̄. Nonne foderunt man᷒
ei᷒ & pedes. & q̊ edebant panes ei᷒ magnificauit sup̱ eum
subplantacionē. Et illud ut intinguat̄ pes tuus in sangui
ne. lingua canū tuoꝝ ec. Q̊d ē aut̄ q̊d ibi scriptū ē. dn̄s regna
uit a ligno. & ipse dn̄s. factus sum inq̊t similis pellicano
solitudinis & cet̄a. q̊ de nicticorace t̄ passere loquitur: nisi
passio xp̄i. mors & resurrectio ei᷒ exp̊mit̄. In his & in aliis
multis locis psalmoꝝ crucis misterium repperis. in qua xp̄e
dum exaltaret̄. ad se omia traxisse ꝓbatur. D. Ubi legatur
q̊d xp̄e regnauerit. & q̊m̊ regnauerit a ligno non uideo.
maxime cum in stipite illo immo suspendio xp̄i apparue
rit mortal᷒ conditio. n̄ regni p̄paratio. M. In eassum ut
uideo multū seminauim᷒. qui parum intulim᷒. frustra

Dn̄s regnauit a ligno.

de hoc regno et triumpho crucis multa docuimus qui
saeculo p[ro]fuso a d[omi]no collecta commisimus ut ex inquisitio
ne subsequentium. p[re]cedentium excussis memoriam
ex s[upra] p[er]gisceret. et litam apticam repete ubi ait. et q[uo]d erat
contrariu[m] tulit de medio affigens cruci sue p[ri]ncipat[us]
et potestates triumphans. Q[uo]d est q[uo]d habes in esaia et
factus e[st] p[ri]ncipat[us] sup[er] humerum ei[us]. Nonne ibi notat[ur]
in ligno de hoste triumphus. In eo enim q[uo]d putabatur
hostis uincere uincebat[ur]. ibiq[ue] uictori uictus succubuit.
ubi quod a[n]i[m]a uictor uictu[m] ligno addixit. Inde q[uo]q[ue] regis
n[ost]ri erat uictoria unde hostis insania p[ro]fanę ferebat[ur].
et dum corp[us] xpi desce[n]dit in ligno. resumpta uita xp[ist]e
regnauit a ligno. S[atis] Satis factum m[ihi] ex hoc censeo. q[uonia]m
xp[ist]e a ligno regnauerit. s[ed] minime lucet. ubi scriptum sit.
q[uo]d a ligno regnauerit. M[ulta] Multas quide[m] s[ed] diuersis mo
dis scriptura diuina translata e[st]. in qua psalterium licet
pari fide et sensu consonet. uerbis tam[en] parib[us] in diuersa
translatione non ubiq[ue] concordare manifestum est.
Unde alter lignu[m] regno apposuit. alt[er] regnum ei[us] absq[ue]
ligno simpliciter dixit. utrobiq[ue] xpi regnu[m] exp[ri]mens. et
quo[modo] ad o[mn]is gentes p[ri]ncipatum tetenderit passus ex
ponens. Aduerte diligent[er]. q[uo]d alia translatio e[st] un
de cantus co[m]posit[us] e[st]. que et romanum appellatur psal
teriu[m]. alia beati ieronimi editio n[on] illa q[ua]m de uerbo
exp[re]ssit in uerbu[m] s[ed] qua[m] de lxx int[er]p[re]tib[us] fideli[ter] in lati
nu[m] transtulit. et postea corruptam. sedo emendauit.
et obel[is] astericisq[ue] distinxit. Qua[m] et galli et nos germa
ni tenemus et frequentam[us]. Q[uo]d absalon ammon pri
mogenitu[m] dauid interfecit fr[atre]m suu[m] ad eunde[m] sensum
referendum e[st]. Ego sum inq[ui]t q[ui] p[rin]cipio uob[is]. Haec uox in

De translatione diuersa. in fide una.

deorū. Nob̄ n̄ licet interficere quēq̄m. Alii ḡ eoꝝ iussu & consensu peremit. Quare temulentum? Quia uinea sua inebriatus erat ihc̄ & hoc ei maximum conuiuium sal uare. quib' homo fact' erat. Delicie enim ei' erant ēē cum filiis hominū. Et de dauid satis dictum. Et consequen ter patri filium annectere. si forte t' in uerbis. t' in factis salomonis mentio sit ulla xp̄i passionis. Salo mon pacis nom̄ habens. pacis xp̄i typ' ē. In eui' uerbis de hoc ligno multa rep̄ies. in parabolis quidē ubi de sapien te & stulto multa disserit ubi licet generaliter sapi entem & stultum & sup̄bum alloquit'. iuxta illud non facias uiolentiā paup̄i neq; conteras eū in porta d̄ns quia iudicabit causam ei'. & figet eos q̄ confixerunt animā eius. Itemq; Sic noxius ē q̄ mittit lanceas & sagittas in mortē. sic q̄ fraudulent' nocet fr̄i suo. & eū dep̄hensus fuerit. dicit. ludens feci. Non recordaris q̄m multis modis p̄fida plebs consilia fraudulenta iniuerit ad p̄dendum xp̄m. quan tas semp̄ sagittas maledicoꝝ uerboꝝ in eum dixerint. quom lanceis suis eum uulnerauerunt. & omib' modis illuserunt. Q̄d illud. sub arbore malo suscitaui te. ibi corrupta ē ge nitrix tua id' sub ligno crucis p̄fida synagoga. que ex hoc maxime stuprum corruptionis incurrit. q̄d alterum in spe habens antixp̄m. uerumq; sponsum suū deserens ligno suspendit. Et illud. Egredimini filie syon & uidete regē salomonem in diademate quo coronauit eū mater sua. in die desponsationis sue. & sic uitta coccinea labia tua. sic fragmen mali punici ita gene tue. uulnerasti cor meū sponsa. ueniet m̄s ad tactum ei' contremuit. di lectus m̄s candidus & rubicundus. come capitis ei' ut purpura iuncta canalib'. ascendā in palmā app̄hendā

De uerb' salomonis.

alloq̄t' specialit' tam gentilē ere ticum. humilē. iudeū stultum

fructus ei⁹. fortis ut mors dilectio. Hec omnia regem nrm
acra exaltatum. spinis coronatum. ferro uulneratum. san
guine purpuratū. palme fructib⁹ id triumphi laurea coro
natum. mortis uictoria laureatum aptissime ostendunt.
et in agonia ipsi⁹ dilectione ut infernum fortem astruunt.
Vera et pfecta regis nri compassio. que sic ad se filios
di dispsos in unum congregauit que sic culpa distractos
attraxit. ut mortuus uitam morte conferret. et filios ire
pacto uite inposito. filios di faceret. M. Sin et illud adicien
dum existimas. qd dr ipse salomon disputasse a cedro
usq; ad ysopum. D. Omnino. si tamen in hoc miro descensu
signū aliqd crucis inuenerim⁹ de quo agim⁹. M. Qd inter
arbores ut dr sui generis cedro sublimius. inter herbas yso
po humilius. Natura differt. quantitate t qualitate dis
cernuntur. mira dissimilitudine disiunguntur. Primus misterii
gradus ē. de diuinitatis descensu ad humanitatem. id qd
ds homo fact⁹ ē. Sed si p cedrum altitudo quidē glē secla
ris p ysopum ū uirt⁹ humilitatis et ignominia crucis osten
ditur. Cum g florem mundane glē p xpo abieceris et ab
iecta de te senseris. nonne de cedro ad ysopum uenis. At
tende nc qm paulus ysopum p⁹ cedrum apphenderit.
Michi inqt absit glari. ni in cruce dni nri. p quē m mun
dus crucifixus ē et ego mundo. Ascende sup⁹. et uide qm
gradus istos alternauerit. pat salomonis magn⁹ et par
uus. rex et pastor. diues et paup. Tercio in regē unctus erat.
toto isrli robore corpis et animus p erat et an. Ego ū egenus
et paup sum. humiliat⁹ sum usq; quaq; exaltatus aut
humiliat⁹ sum et confusus. Disputauit g salomon a ce
dro ad ysopum. qa xpc ab excellentia diuinitatis ue
nit ad crucis despectum. Disputacio de cedro ad

Disputatio de cedro ad ysopum.

De t(er)na unctione dauid & mistica.

ysopum p(er) omnia placet. S(ed) de t(er)na unctione dauid & si
q(ui)d hec significet unctio scire desidero. Multum q(ui)d igno
ras q(uonia)m primum a samuele d(aui)d in domo patris sui. d(omi)no p(re)cipien
te unctus sit. deinde in ebron saule interempto. postea u(er)o
in isr(ae)l. S(ed) hec unctio ad uerum dauid manu fortem n(ost)r(u)m
& desiderabilē p(er)tinet. quē d(eu)s unxit oleo leticie p(re) p(ar)ti
cipib(us) suis. oleum en(im) effusum nom(en) ei(us). unxit eum sp(iritu)s s(an)c(tu)s
in baptismate. ueniens sup(er) eum in sp(eci)e columbe. sic(ut) & ip
se ait. Sp(iritu)s d(omi)ni sup(er) me eo q(uo)d unxerit me. ungit(ur) etia(m) coti
die x(ristu)s in corp(or)e suo. q(uo)d e(st) ecclesia. que gen(us) e(st) electu(m) regale
sacerdotium. De qua unctione ioh(anne)s. unctio inq(ui)t ei(us) docet
uos de omnib(us). S(ed) ad alia querenda tendam(us). Maledictus
omnis qui pendet in ligno. scriptura p(ro)clamat. immo be
nedict(us) rex n(oste)r. qui nos a maledicto arboris netio sana
bat. Benign(us) e(st) enim sp(iritu)s sapientie & n(on) lib(er)auit maledic
tu(m) a labiis suis & c(etera). Habes hoc in libro sapientie. q(uo)d
ap(er)tissime de rege n(ost)ro scriptu(m) e(st). q(ui) fact(us) e(st) maledictum
p(ro) nob(is). ut malum q(uo)d ad temp(us) suscepit p(ro) nob(is). et(er)naliter
auferret a nob(is). Sanauit en(im) sapientia sua d(eu)s hominē.
p(er) contemptibile lignum iustum gub(er)nans. & p(ost) aliquanta.
Cum sis ait iustus. iuste omnia disponis. ipsum quoq(ue) q(ui)
n(on) debet puniri condempnas. & exterum estimas a tua
uirtute. Dixerunt item impii uenite circumueniam(us)
iustum. morte turpissima condempnem(us) eu(m) & c(etera).
Benedictum en(im) lignum p(er) q(uo)d fit iusticia. & multa his
similia illic repperis. q(uo)s sci stupius & ad illa s(an)c(t)a p(ro)tensio
ne eo usq(ue) commendam. ut in ipso benedicto ligno
radicem figat omnis iusticie. sine qua nullus app(re)hendit
fructu(m) uite. Denique de dauid p(ro)pheta & de salomone. ad
alios uel p(ro)phetas uel reges ueniam(us). & q(uonia)m se iam iste

In libro sap(ientie) q(uo)m(odo) crux no
tata sit.

uel ad eos tamen inter eos ad alios extenderit uideamus. D. Sed
primum de uidua illa sareptena subinfer obsecro. que duo
ligna collegisse dicitur. per que panis coquebatur quo propheta pasce-
batur. ipsa uero cum filio a famis saluabatur excidio. M. Fame diui-
ni uerbi tempore gratie spiritaliter omni mundo preualente. propheticus ser-
mo ad uiduam id est ecclesiam degentibus mittitur. que duo
ligna colligens. id est misterium crucis in fide suscipiens. panem
id est corpus Christi in amore sancti spiritus in se ipsa conspersit. et decoxit.
sese que et puerum id est populum credentium a periculo noxie fa-
mis saluauit. Quod autem iste panis in cordibus fidelibus decoqui
possit. audi apostolum. Christum inquit per fidem habitare in cordibus
uestris. et dominus. Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem
meum. in me manet et ego in eo. Ligna ista cotidie colligi-
mus. quia crucem Christi cotidie baiulare precipimur. et per hec
ligna cocto pane reficimur. cum excurrente tolerantie
in Christi gratia ipso ignem istum aspirante perficimus. Memento
quod in ueteri lege ignis in altari semper ardere iubetur. ut
ad holocausta perficienda paratus semper inueniatur. D. Quid
lechitus olei significat. quo auctore benedictione cum farina
sufficiebat utrisque. M. Liquor iste diuine misericordie multis
modis in nobis multiplicate typus est. qua deus noster redemptor
ungit. illuminat et reficit. ut fide intueamur. spe curramus.
caritate perueniamus. D. Non tam mirum uidetur quod propheta
benedictio in farina uel oleo fecerit. sed quod de ipsius ui-
due domus licet benedicens uisitauerit. M. Putasne he-
liam Christi figuram habere. Nulli dubium est. M. Quid uero
Christus magis esuriuit et sitiuit. quam salutem generis hu-
mani qui pro homine redimendo etiam ascendit patibulum
crucis. Perfectio mortalium Christi cibus est. quia et ipse ait.
Meus cibus est ut faciam uoluntatem patris mei. Voluntas

De uidua sareptena que collegit duo ligna.

Quomodo panis spiritaliter per hec ligna coquatur.

De lechito olei.

summi patris erat. ut xp̄c p nob̄ pateret. ac ipse bonorum
opum fructib' credentiū pasceret. Hui' fructus similitudinē
in arbore quadam querebat q̄ quia foliis ornata n̄ fructib'
n̄ habuit q̄d quesiuit. p benedictione maledictionem acce
pit. Quā clementi enim respectu d̄s hominem a via ueri
tatis exorbitantē retraxerit enarrare quis sermo ualebit?
Qui enim homo p homine redim̄do fieri pposuit ipsius
crucis misterium p patriarchas & p ph̄as misticis adum
brationib' quodāmodo p̄cucurrit. ut quandoq; sacer
fundendus sanguis p homine. testis fieret omni mundo
diuinit' erogate clementie. Videtur ḡ m̄ in ipsa pena
crucis de qua agim'. sicut gl̄a triumphantis. sic magis
amor xp̄i p homine pacientis. Nisi enim magno amore
d̄s conditum diligeret. p ditum tanta laboris ignominia
n̄ quereret. Constat omnino. Virtutē enim amoris
pondus laboris adequauit. ac p hoc ex ipso t amore t la
bore suscepto. humane conditionis dignitas demonstra
tur. Q̄d enim in omni creatura cognoscitur excellentius
anima humana. q̄ non impar angl̄o similis cognoscit̄
d̄o. Que ḡ trahit in se di similitudinem. merito inter
ceteras creaturas meretur in se di uisionem & ex incarna
to uerbo di uisitationem. Licet enim creatis omnib' homo
posterior sit conditione. causa tn̄ prior omib' pbatur fuis
se. quia q̄ fact' ē p' omia. ppt eum facta sr̄ omia. Log̃
rationalis creature conditio cet̄is omnib' excellentior
ē. q̄d omnium causa. ipsa ē. Causa ū ei alia nulla ē. nisi ipse
a quo ipsa ē. Nullus dubitauerit. mundū ppt̄ homi
nem factū spm̄ ppt̄ d̄m. corp' ppt̄ spm̄. mundum etiā
ppt̄ corp' humanum. ut sp̄c d̄o subiceret. spūi corpus.
ac p hoc corpi mundus. Sȝ q̄m uis diuitis hanc excellen

De excellentia aīe.

ussimam creaturā ad imaginē & similitudinem di fac
tam. non uideo qua ratione similis sit dō anima. q̄m
nulla commendat equalitatis potentia. q̄a ipse creator.
hec creatura. M) Exemplo uidendum est & auctoritate. q̄d
non poteris ratione. Ecce sol iste uisibilis & splendet & ar
det. D Sic uidetur. A Et facula splendet 7 ardet. D Sic
multa conferunt̄ s; ad aliq̄d. M) Si tamen non nullā in eis non
negabis similitudinem. D Et similitudo ista non admittit
equalitatē in omnib;. Neq; enim omne simile alicui ratio
nabili creature. sic̄ sigillum t̄ picta imago t̄ statua statim
equale ē illi. M Quis demens hoc dixerit similitudinem
& equalitatē quantum ad creaturam ēē in differentia.
sic̄ si quattuor diuidas in duo / duo necē numerus in sue
rationis potentia discrepat ab alterō. Si ū unum conferas
ad multa. unitatis ratio q̄a inseecabit ē pferr̄. n̄ equatur
numero diuisibili in natura. Licet enim anima simplex
substantia sit & una. ut pote a nullis composita crea
turis. dō tam̄ licet etiam similis ex inmortalitatis g̃ā.
non ē equalis in potentia. Lupo leuis p̄sona animat̄
communitate monarchiā tenenti. confertur. equalita
te potentię discernit̄. Itaq; ut multa omittam huiusmodi.
sufficiant edificio nr̄e assertionis hec duo fundam̄ta
exemplatiue rationis de anime similitudine ad dm̄
q̄m deo p hoc si[...]milē dicim̄. q̄d semp̄ indefectiui
amoris. semp̄ immobil̄. semp̄ immutabilis erit in una
beatitudine quantum ad grām n̄ equalis p naturam.
Splendet in decore ęternitatis. ardebit in amore ętne
dilectionis simil̄ ad dī imaginem. dissimil̄ ad equali
tatem. Nichil in ea repperis quantitatis. sic̄ nec in dō.
nec mouetur loco. licet tempore moueatur. de quibus

Q̄d aīa dō iuxta aliq̄d si mil̄ non equalis sit.

Cōpar.

Quom̄ dō simil̄.

De anime simplicitate et motibus.

insequentibus aliqua ponenda sunt. uiget et intellec
tu. memoria et uoluntate capax eterne sapientie et iu
sticie. Est enim inmortalis quedam et absoluta quamuis
ad certas creaturas spiritalis substancia. nullis elementorum
naturis socia. non terre. non aque. aeri. ut igni. quibus constat
totius mundi uisibilis creatura. indefectiue substantie,
siue inpena siue ingrata a deo natiue libertatis. et potentie
naturalis. ut uelocitate incomprehensibili temporum
locorum etatum interualla transiliat. et rationes et euentus
exactorum seclorum uel nature mobilitate. uel prospicacia pru
dentie percurrat. Inuisibilia etiam dei per ea que facta sunt
conspicit intellecta. rationesque rerum omnium mentis
et pensat subtilitate discretiua. D. Mirandum satis ui
detur. quod anima de creatura creatoris originem et potentiam
aduertit. se ipsam non perfecta noticia non comprehendit.

Quod anima inter uisibilia se uidet inuisibilem.

M. Anima quidem uisibilium et inuisibilium exami
natrix et inspectrix etiam se omnino inuisibilem ui
det in eo quod se quamuis est inse uidet. et tamen se uidere
se non posse uidet. Videt quidem ergo inuisibilia que ta
men uisibiliter non intuetur. quia se ipsam inuisibiliter nec tamen perspectiue [uidet]
uisibiliter. Verum licet anima ipsa uarietur et commutari ui
deatur uoluntate diuisa pro qualitate causarum et tem
porum. id est de tristibus ad leta delectus aduersitia. ipsa tamen
quod facta est permanet. nec propria usquam deficit in na
tura. D. Quod dicis animam inmortalis esse nature satis re
pugnare uidetur prophetice sententie qua dicitur. Anima
que peccauerit ipsa morietur. Quecumque quod morte consu
mitur. deficiendo ab eo quod fuit. ut nichil sit demon
stratur. M. Quecumque immortale creatum est licet uitiorum
a statu suo conditionis inclinari uideatur. hoc quod ta

factum ē ut sit inmortale nec morte nec temporum ue- Q͞d sit mors aīe.
tustate deleatur. Q͞d igit̄ dictum ē anima que peccauerit
ipsa morietur: iuxta quendā modum ipsa mori dicit̄ q͞a
uita sua q͞d d͞s ē d͞serit̄. Ipso .s. q͞d ē aut̄ p̄ iudiciū d͞serente. q͞m n͞ potest
aliq͞m͞ subsistere. Uita .s. rationabilis creature uiuentis. gr͞a ē ei q͞d ē aū uiuificantis. imo ipsa uita eā
uiuit. naq; sp͞c q͞a inmortalis creat͞ ē moritur omnino bono viuificantis.
suo. quando a summo bono desert̄ ē. D. Tertio alinea
condicionali deficit. q͞c q͞d capax rationis. a creatore
suo transgressionabili temeritate se aduertit. Sicut eni͞
aīa recedere. diuorcium erroris ē. sic uitam relinque-
re motus iudicii. S; cum ipsa anima tot uocabula sor- De diuersis anime uocabulis.
tiatur: id͞ ut nunc sp͞c n͞c dicat̄ anim͞. aliquando sen-
sus. uoluntas & ratio. an hec sint quasi partes quedā
accidentalis uni͞ substantie quib͞ amotis. nec ipsa ani-
ma ualeat officia sua sufficient̄ explere. an sint qua-
si menbra sibi coherentia. explendis officiis suis alterna
uicissitudine sibi succedentia. ratione ac experto. M.
Nichil huiusmodi suspiceris de anima. S; dic m͞. Scis ne
q͞d sit accidens. D. Nota cunctis grammaticam p̄fes-
sis diffinitio ei͞ ē. Dicunt enim accidens ēē q͞d adēē
& abēē pot̄ p̄t subiecte rei corruptionē. S; quia om͞e
accidens semp̄ in subiecto ē. p̄us oportuit te diffini-
tionem ipsi͞ anime querere. ut possem. eo meli͞ ad ea
cognoscenda quib͞ hesito p̄uenire. M. Dic ḡ q͞d sit
anima. D. Melius audiā te. qui docendi officium in
hac collatione n͞rā uideris accepisse. M. Ita uia p̄ce-
dam͞. Anima p̄pria quedam ē sp͞alisq; substancia Diffinitio anime
a d͞o creata rationabilis quedē & inmortalis. s; in bo-
num malumq; conuertibilis. In hac diffinitione
uigilant̄ attende. s; ista sup͞i nominata id͞: ratio, mens

anim⁹. & cetia. possunt accidentaliter adēē uel abēē absq;
subiecti corruptione. D. Si hec noticie nrē aliquom͂ fu
issent impssa. q̄d op⁹ ēēt inquisitionis ad hec pscrutanda?
M. Oportet ḡ tecum & nos querere. q̄d utrisq; pdē in
uenire. Questio tua ē. an hec pdicta uocabula sint hui⁹
substantie. spāt' accidentia, que iuxta nature rationem
possint accedē. l' abscedere absq; subiecti lesione. an sint
ita comp̄hendentia. ut n̄ ualeant ab anima separari. con
naturali lege connexia. D. Hoc ē q̄d scire desidero. M.
Unum ḡ e duob⁹ q̄d pmemini posuit accipe. & hec uo
cabula quasdam anime uirtutes consubstantiales &
ut ita dicam spālium motionum indissociabiles effi
cientias intellege. Q̄d ut meli⁹ pateat. particularit̄ re
soluam⁹ q̄d dicim⁹. Cum enim anima contemplatiuo in
tuitu spālib⁹ actu⁹ intendit. nom̄ & offm spē accipit.

Discretio uocabulorum anime.

cū ad discernendū falsum & uerum. bonum & malū

Spc.

se erigit. rationis uocabulum trahit. ratio enim ē mo

Q̄d sit ratio.

tus animi. ad connectendum & discernendū ea que
dr̄ potens & aspectus quidā anime qua uerum non
p corpus s; p intellectum contuetur. cum uelocissima

Animus

mobilitate reb⁹ agendis incumbit. anim⁹ dr̄. mens est
cum p rerum uarietate immutari uidet̄. iuxta qua
litatē diuersarum passionum. mens enim a mene
q̄d luna dr̄: nom̄ accepit. q̄m conuertibili qualita

Mens.

te mutari uidet̄ anima n̄c letis rebus lucida. nunc
tristib⁹ obscura/cum passionib⁹ corpis sui q̄d portat
afficit̄. sensus dr̄/uiridum puelle suo diuiso in quo li
beri arbitrii cardo uersatur uoluntas dr̄: Una est
ḡ anima. ppt excellentissimas mea natura tot
sortita uocabula. S; attende q̄d petatte. p causa

ꝑtempore nunc uitencius. nunc remissius ostendi uina
niuia & explicari hec uirtutes pbant. D. Aptu insinua qd
in his trib significaueris. etate uidel causa uel tempore.
M. Nonne hec omia id contemplatio spalium de qua supi
us diximus. & cetera que sequunt qd amodo sopiuntur ppt
etatem teneram in infante. impediuntur natiuo cursu
suo pcausa id in egrotante. ptempore u insoporante. nec
ualent isti rationabiles anime mot rationabiliter & ad
ordine nature competente modum explicari quibus hec
ta. etas. causa uel temp pbantur obluctari. D. Non in
merito rationabili uisualium contemnendarum curam
sermo diuin indicit. in quib uanitas uanitatum. ani
me ueritati intuende ualidissimum obicem pcorpora
lium imaginum fantasmata opponit. M. Et hoc habes
in paulo. qui ueteris hominis induuias indicit. & nouu
homine de antiquo fieri pcipit. Si sedm carnem ux
uixeritis morieminі. si u spu facta carnis mortificaue
ritis uiuetis. Amor g uisibilium ad inuisibilia querenti
da mortis impedimentu est. Recede qd es. & transi
uanitati queq; q sunt obnoxia non miraris. Rebecca
abiit. transiuit in deserto moyses. & qd uidit
intellexit. Audiuit enim ego sum qui sum
In illo g qui uere e qd e. finis erit multorum. terminus erro
meta laborum. stabilis gla. requies una & uera uita scorum.
Hoc g unum si intenderis. qm multa sunt anime fan
tasticis curis obuiantia uidebis. Anima g qa res in
corporea e pmagna sui iniuria rerum appetitu cor
porearum. de dignitate sua deponit. & ad hoc solum
qd unum uere simplex & incommutabile e. non ex
tendit. Verum qa anime dignitatem exponendo. ali

Rebecca. Magna anime iniuria. appetitu rerum corporalium abeo qd uere unum e deficere.

quantulum digressi sum⁹. teq; indagatorem huius psal
mi substantie uigilantissimum ppendim⁹ non abre ar
bitror. singularem ei⁹ naturā q̄m ppinqua dītati sit
sitamen dō nichil inamore ptulerit. etiā formulam qua
dam ostendē. & quom̄ corp⁹ & anima nr̄a inmanu dī
sint. que utraq; pendens meruit ad se trahi. q̄a utroq;
se uestiens. utrumq; redemit congruis utriusq; id ē corp̄s &
anime significationib⁹ xp̄o calamum dirigente paucis
apire. D. Nulla m̄ ex hac digssione sit fastidia tantum ne
segnior sis admissa. Nichil enī in homine puto dō ppinqui⁹
q̄m pprie nature nouitia. q̄ sublata. q̄m q̄d supra se ē. nul
la capiat intelligentia. Q. eq̄d ḡ de dō de aīa de corpore.
līta ł figura posueris. q̄dus erit m̄ in forussimum reb⁹ inuisi
bilib⁹ intendendis. M. Attende ḡ ut his q̄ requiris diligenti
pnā mediocritate explicius commodi repetam⁹ misterii
salutiferi supius. D. Pone q̄d uis. intentū enī me ad oīa rep
peris.

DE VS

SP̄C

CARO

Sūmū bonum
Magnū bonū
Bonum.
Sine q̄ntitate ł q̄lit̄
Cū q̄litate sine q̄ntitate.
Cū q̄litate & q̄ntitate
Mouet sine loc̄ & t̄pr̄
Mouet̄ sine loco & t̄pe
Mouet̄ loco & tēpore
Iudicat nec iudicat̄
Iudicat & iudicatur.
Nec iudicat nec iudicat̄

M. Sed sine qui quod proprietatis hec singula membra proposita contineant equaliter ab inuicem pro naturarum diuersitate differant. quoniam in summo bono et quantitas et qualitas. motus aut loci aut temporis non repiantur. quoniam iudicet. nec iudicetur. qualiter etiam anima. quoniam magnum bonum dicimus sine quantitate sit. cum qualitate non careat et se temporaliter non tamen localiter moueat. quoniam et iudicet et iudicetur. Postremo corpus quod in his extremum est. quoniam legibus quantitatis et qualitatis. loci et temporis succumbat. non tamen iudicetur aut iudicet. D. Facile quidem mihi uidetur in his que proposuisse uideris creatorem a creatura discernere. id est quoniam summum bonum omni creato solitarie. ac in sue eternitatis simplicitate prestet et promineat. Sed qualiter hoc ipsum bonum. quod est summa bonorum omnium sine qualitate et quantitate. sit quoniam moueatur sine loco et tempore animarum motum uidetur intellegentia. quippe qui ne hoc quidem uidere possumus. qualiter spiritus moueatur temporaliter. sed illocaliter. cui nature propria non desunt accidentia. sine quantitatis mensura et circumscripto. Si enim spiritus sine loco mouetur. non uideo quoniam circumscribatur. cum hoc solum deo sit intelligendum. quem solum confitemur uere incorporeum sicut ueraciter lumen incircumscriptum. Verum uero corporearum substantia quoniam speciebus informetur differentiis quoniam certis ap- -pareat distincta quantitate uel qualitate accide- -ntis qualiter locis moueatur et temporibus dubitatio nulla est. cum hoc totum usus administret inuentus experientie. nec opus sit ad hec perscrutanda subtiliori argumentorum diligentia. M. Quod ad spes rerum incorporalium et inuisibilium speculandas

Fragilitas nature nostre condicionis. causam uisionis certam ...

mentis acie frequent(er) caligam(us) hec causa p(er)maxima e(st).
q(uo)d sensib(us) corporeis condicionib(us)q(ue) uinculis inherem(us). que
uincula dum uoluntaria inclinatione suscipim(us). sic
tardos pedes compede. sic naturale(m) m(en)tis oculum ceci
tatis umbra p(er)fundim(us). Sensus g(itur) corporei ad incorpo
ralia discernenda cursum m(en)ti obstruunt natiua lib(er)
tate p(ro)grediendi. et reb(us) cognata mutabilib(us) corruptio,
augende cecitatis p(er)magna nob(is) e(st) occasio. D. Q(uo)d g(itur). An
ex hac occasione cecitatis. p(ro)hibet agnitio ueritatis. nec
loc(us) erit anime contendendi ad inuisibilia contemplan
da. ubi sensuu(m) corporeo(rum) officit umbra. M. Attende ob
secro. Sic reru(m) corporearu(m) noticia(m) mens tua n(on) nisi p(er)
sensus corp(or)is colligit. sic incorporearu(m) reru(m) p(er) se ipsam
mediante summo bono scientia(m) app(re)hendit. in qua
et se ipsam nouit. Quo enim pacto posset ad summum
bonu(m) aliq(uan)do attingendu(m) aspirare. que se ipsam n(on) nos
set aliqua rationis indagine. Cor incrassatum curis
et culpis opp(re)ssum. intellectualib(us) considerandis min(us) inue
nit(ur) idoneum. Purgent(ur) g(itur) fide p(ri)us interiora. ut loc(us) detur
ad excellentiora uidenda. Animus carnalib(us) x(rist)o p(er)e mor
tuus e(st). uiuit sp(irit)alib(us). quo p(er) fide(m) humano corde p(re)siden
te. q(uonia)m sunt om(n)ia uisualia uanitas p(ro)uidet(ur). et mundo
uere mortuus radius lucis interioris ap(er)it(ur). Considera pau
lum. q(ui) mundi purgam(en)tu(m). et p(er)ipsima fact(us). ut pote
mundo crucifixus. t(er)tium celum ascendit . . . et mor
tuus uidit. q(uo)d uiuus uide(re) n(on) potuit. sicut . . . habes
inuerb(is) ei(us) ubi ait. uiuo aut(em) iam n(on) ego. uiuit u(ero) in me
x(ristu)s. Ipso g(itur) q(ui) be[ne] . . . nus cuncta creauit patrocinante.
p(ri)mu(m) de summo bono. p(ro)ce(de)ntis q(ue) in eade(m) figura sequunt(ur)
studebim(us) aliqua resoluere. D. Hic g(itur). M. Summum bo

Sic sensu corporis exte
riora ita c(om)p(re)hendim(us) intel
lectu interiora.

Animus carnalib(us) ce
mortuum spiritalib(us) ce
uiuum.

Q(uo)d sit summu(m) bonum

bonū dš est idō summū. ut pote anullo existens anul lis reb⁹ subsistantie materiam trahens. nulloq; indigens. carens fine & inicio omium bonoꝝ fons & origo. Cuius incomphensibilitati pscrutandę ratio humana succumbit. quippe cui intellegentia uel hoc solum uix capit q̄d conphendi ñ potit. & ipsa mens humana altiorib⁹ innixa. ñ nichil. arbitret se inuenisse. si hoc solum potuerit inuenire. q̄d querebat. q̄m sit incomphensibile. Q̄d tam̄ summū bonū licet angustias humani intellect⁹ p̄rsus excedat. iuxta illud. accedat homo adcor altum. & exaltabitur dš. & q̄d sponse celesti dr̄. oculi tui me auolare fecerunt. semp̄ tam̄ in inquisitione ei⁹ ñ paruus p̄fect⁹ querentis ē. qui ex hoc ipso purificat amundi sordib⁹ q̄d tantum bonū querebat. licet tantum inuenire ñ ualuerit quantū uolebat. Summū ḡ hoc bonū dici pot. respectu bonoꝝ inferioꝝ. q̄ nisi ap̄fectu boni uoluntate & gr̄a uenissent. nec boni quidē nom̄ haberent. nec bona essent. quia nec essent. Om̄e enim q̄d creatum ē. idō bonum ē. quia asummo bono inaccessabili incomphensibili. incommutabili. creatum ē. nec p̄se bonū aliq̄d ualet existere. quia originē uidet aliunde traxisse. Et de hoc satis factū ē sit. Q̄d aut̄ sūmū bonū illud sine quantitate & qualitate sit. sic accipe. Omnis quantitas in pondere mensura ł numero rerū uisibilium & contrectabilium ē. q̄ constat aut de continuatis. aut de disiunctis ē. ue arbor. homo. mons. chorus. pp̄ls aceruus. quib⁹ res aliqua maior minorue longa ut breuis ut lata monstrat. qualitas u° sic dicim⁹. qualis sit homo

Cur hoc abhomine sciri q̄d dš ñ pot conphendi.

Magnū in inquisitione ueritatis p̄fectum.

Sine qualitate & quant.

bonus. an malus. grammaticus an indoctus. albus et ni
Quantitatem et qualitatem in deo non eadem. — ger. et his similia. quibus accidens eius, cum qualitate nota
tur. Que duo subiectorum suorum accidentia id est qualitas et quantitas que
semper in subiecto suo variantur. idem summum bonum non recidit. Ipsius enim quantitatis non
immensitas divinitatis cui excedit qualitatis vel lege incommutabilitas cui non admittit.
Quantitas id est magnitudo eius immensurabilis est et incomprehensibilis. ipse enim sua magni
id est sua magnitudo est — qualitas vel sicut deus noster iustus deus. bonus. id est ipsum est. quod iustum
est idem esse quod bonum est. Et dico quod sit deus sine quantitate
vel quantitate qualitate ista sufficiant. D. Non hec mihi
sufficiunt. M. Quid amplius queris? D. Non parvum de hoc
moveor quod quasi distinctionem supra de pondere men
sura vel numero facere videris rerum visibilium et invi
sibilium. quasi hec tria sint in rebus corporalibus sic etiam
in incorporeis non possunt inveniri. M. Inveniuntur plane.
si tamen adhoc credendum duci potueris ulla ratione.
D. Si gradu hebetioris animi hesero. tu procede verbis
et si vales exemplis unde agimus probando. M. Sicut omnis natu
ra corporea suo fertur pondere numero et mensura. sic
sue proprietati congrua res fert incorporea. at dispari mo
tu. Magna equidem inter visibilia et invisibilia corporalia
et incorporalia differentia est. Nonne scriptum habes de deo
omnium opifice quod in numero pondere et mensura omnia
constituerit. D. Ita videtur. M. Ubi ergo dicit omnia. compre
Quod sit pondus mensura et numerus in invisibilibus. — hendit universaliter que fecit visibilia et invisibilia.
Constant itaque pondere mensura et numero et iam invisi
bilia quia dum rationes omnium rerum sunt incorporales et
eterne in potentia divine sapientie prius cognite quam condi
te. quomodo non omnia in suis speciebus vel generibus procedentia.
ponderavit. mensuravit. numeravit. divina providentia.
Quis mensus est pugillo aquas et celos palmo ponderavit?

Nonne et ueritas ipse dat pondus et inmensura q̄ͣ men
si fuerim⁹ recipimus. et omi rei excepta diuina sapientia
ē numerus. Omia siquidē constant innumero. D. Resol
ue queso particulariter hec tria. Quom̄ enim ueritas dat
pondus. M. Fuerint̄ s. hic animas intellege quib⁹ pond⁹ Quom̄ ueritas dō dat pondus.
q̄ddam t̄ibuit quia mobiles ⁊ mutabiles conditione.
uirtutum sig̃ grauitate. ne sensib⁹ illuse ut mote corpo
reis. locum des—erant spālis et natiue stationis. S; bre
uiter deomib⁹ accipe q̄d sentio. D. Dic. M. Pondus puto
omi rei create. p̄p̄e nat̃e sue efficientiā ⁊ efficaciā ⁊ usū ⁊ dignitatē. Effectus eorum.
efficaciā q̄ dē q̄ ꝺ isui nat̃a q̄dq; ualeat. usū ad q̄d creatū sit dig
nitatem q̄a aliud maius. q̄d min⁹ ē ante cedit. mensurā
ū ordinem et gradum cuiq; creature. id quo usq; q̄dq;
p̄gregiatur. et quo limite a p̄to diuine noticie. exten
dat et concludat. De numero ū sic accipe. Ratio nu
meri duplex ē. alia quidē q̄ fit inreb⁹ numerabilibus
alia ū unde p̄intellectum p̄uidet ipse numerus. In
alia res quidē numerabiles uisu comp̄henduntur.
in alia q̄d sit ipse numerus repeticione unitatum p̄
numerum p̄pendit. D. Istud interim p̄captu ingenii
mei accipio. S; in his que de qualitate p̄misisti. non satis
euigilo. M. Ubinam ḡ somnus obrepsit. D. In hoc q̄d
non satis eluceat. quom̄ qualitatē a summo bono penit⁹
excluseris. Nonne mat̃ ecclīa ueritatis ratione. scē fi
dei semp̄ consona summo bono si dici fas ē. uestigiū
q̄ddam quasi qualitatiue similitudinis affigit. que
in fide catholica sine intermissione concinit. qualis Qual' pat̃. tal' filī. tal' spē scē. N
pat̃. talis. fili⁹. talis spē scs. ut in pluralitate p̄sonarum
relatiua trium equalitas. omnē nob̄ opinionem de
dissimi^li^tudine. inminuat. patris ⁊ filii ⁊ spē sci substantia

tollat. et equalis semper in eis potentie dubitationem
credentibus excludat. M. Questio tua inuenien
di inanis est, quod nescis non quereres nisi spe inueniendi
ignorantiam aquisisses. Attende ergo breuiter deleui questione
sententiam. Est enim non parua latinitatis angustia. ad
exprimendam patris et filii et spiritus sancti equalitatem qualis
et talis. relationis uocabula fides antiquorum admisit.
quia uerbi idioma tam sacrate consignificatiuum in
tellegentie habere non potuit. Inops siquidem uerborum
lingue latine proprietas. exprimendo sensui indifferen
tis patris et filii et spiritus sancti potentie satis ydonea non fuit.
nec nomina trium personarum equalitati congruentia
reddere preualuit. Cum ergo te audire constiterit. qua
lis pater. talis filius. talis et spiritus sanctus. nichil alternatis quoniam
tum ad unam trinum substantiam. nichil quantitatis qualita
tis uel inequalitatis connectes. sed summum bonum unum
deum per substantie simplicitatem trinum uel per personarum
pluralitatem. in omnibus unam sine graduum uel tempo
rum distinctione perpende maiestatem. Deus enim simplex
summa. incorporea. incommutabilisque natura. D.
Quia certis rationibus in quo impegi scrupulum
istum amouisti. consequenter precedentibus annecte quo
modo summum bonum istud quod deus est moueatur. sed non loco uel
tempore. Ipsum enim uocabulum quod est motus uel mo
tio. rei alicuius loco et tempore mutande uel mouen
de signum est. M. Animalis homo que sunt spiritus dei non
recipit. nec facile sensibus incepta. scientie sue ad
mittit. Primum ergo de qualitate locorum uel temporum ut
ipsos in his motus diuersos consideremus. et sic ut deus
annuerit. proposita explicemus. Locum quidem de

Mouetur sine tempore et loco.

signiam⁹ cū requum⁹. an homo sit in cubiculo uel in cā
po. an sit longe t' ppe. temp⁹ ū cum de p̄terito p̄senti
ut futuro. id' hesterno hodierno t' crastino dicere solem⁹.
que cuncta n̄re cogitata sunt & usitata. a diuina ū ut
pote simplici & inaccessibili natura remota sunt. Da
g̊ locum ubi d̄s n̄ sit. da tempus quando n̄ fuerit. &
cū hec n̄ potueris uidebis q̊d m̄ ei⁹ sine loco & tempe.
id' illocalis & intemporalis sit. & quidē hic & illic. n̄c
& tunc. iste ut ille aduerbiales ut demonstratiue par
ticule locoꝝ temporū ut p̄sonaꝝ sunt. q̊ om̄ia a diuina
essentia aliena sunt. Quia enim d̄s ubiq; ē tot⁹ ubiq; ē.
nec uariat temporib⁹ semꝑ un⁹ & idē. n̄ ali⁹ ad aliud s;
semꝑ idē ad id. id' ad se q̊ est immobilis substancie d̄s
un⁹ & idem. d̄s g̊ ut dictum ē ubiq; ē. immo om̄is d̄o
loc⁹ adē. nec ei⁹ essentia p̄teritū t' futurū recip. q̊in d̄s
semꝑ p̄nt ē. q̊a semꝑ & idē. un⁹ ē. Porro iste rerum mu
tabiuum necessitudines sunt. legē pati aut loci. aut
temp̄is om̄e eni q̊d nascit̄ & fit in loco & tempe est.
at summo bono ante hec om̄ia essentiat & eīna p̄gres
sione semꝑ ē enim ē. q̊d ē. quia semꝑ in eo motus &
uita p̄sentis temp̄is ē. D. Q̊d motū istum diuine essen
tie immobilem dixeris n̄ uideo quippe q̊ supi⁹ que
dam p̄cepta n̄ ad uotum meū satis audito. M. lira bru
tis animalib⁹ supflue canit. Semigrecculis aures acco
moda. si minus ad n̄ra dicta uigilat intentio tua.
Motum istum de quo causaris uoluntatē diuinam
dicim⁹. cui⁹ nutu incommutabili & immobili quasi
in cardine q̊-dam fixo mutabilia mobilia & tem
poralia uoluuntur: que suis locis & temporib⁹ ordi
nanda & disponenda certa lege ut ratione explicant̄

N

nec locis distinguit̄ sermo
m̄s ei. t' diuisionis legē n̄ patit̄.

ultra hec om̄ia

Q̊d sit motus diuin⁹

Quomodo sapientia di mobil. & stabil.

Dicit enim de sapientia eterna qd sit mobilis & stabilis. mobilis quidē ut supra diximus. id in reb creandis. creatis gubnandis. stabilis qa uero sue eternitati & inmobili essentie. nichil accidit secdm loca & tempora uel inconstantie t mutabilitatis. Sicut enim eternitatem di non equat temp. nec inmensitatem ei cap it locus. sic bonitatē ei uirt. n equat. nec sapientiā ei sensus. nec potentiā op. In reb creandis se non minuit ei eternitas in reb creatis n auxit se ei inmensitas. Est g indō eternitas sine tempe. inmensitas sine quantitate. eternus ē. qa numqm n erat. inmensus. qa nusqm n erat. Et hec deo qd de deo qualitas & quantitas loc & temp. t aliqd mutabilitatis n accidat. sufficiant. Omnis enim substantia corporalis & spālis quantum ad creaturā pps non caret accidentis. & sicut diuersitas generū diuersitatem parit specierum sic subiecta in natura diūsa. diuersa faciunt accidentia. Aliud ē enī accidens hominis aliud ut lapidis. Porro nouē accidentis que te sepe legisse meministi. id qualitatem quantitatem locum & temp situm. habitum. ad aliquid agere. pati. substantiis creaturarum ordo naturalis assign. que accidentia sic locor ut temporū qualitate uariant. id ē nunc augeri nunc minui uident. queuis tam nata nunqm pprietate suor accidentiū condicionaliū indutor ullom puatur. Nec enim cigno nigredo. nec coruo contingit albedo. t homini hinnit. equo risus. Inueniunt tam in subiectis dissimilib non dissimilia aliquotiens accidentia. sic in parib subiectis. accidentia sepe dispa ria. Igit essentia di qm summum bonū dixim. q

melius essentia quam substantia dicitur. dicitur enim substantia
eo quod subsistit accidentibus cum ipso subiecto suo muta
bilitati obnoxius. essentia uero quod deus est. ab eo sic uocata quod est
uerum esse. quod deo perpetue ac uerissime congruit. quia nulla
accidentium multitudine diuersificatur uel mutatur.
Quicquid enim uel mutatur uel mutari potest. ipsum esse seruare
non potest. ac per hoc illud solum uerissime dicitur esse quod nichil
accidentium recipit. nec mutatione aliqua statum
proprie eternitatis subuertit. Intellige namque deum sine
qualitate bonum. sine quantitate magnum. presen
tem sine situ. sine habitu omnia continentem. ubique
totum sine loco. sine tempore sempiternum. sine ulla
sui mutatione mutabilia facientem. nichil autem patientem.
Videsne ergo quod accidentium multitudo. mutabilibus con
ditionaliter inherens substantiis inmutabilem diuinita
tis constantiam non confundit. et quamuis hec omnia in scrip
turis sacris de deo dicta reperiantur. ut iustus deus. magnus.
patiens. et cetera figuraliter tamen potius quam accidentaliter
ad eum dicuntur. Et de his satis tibi factum sit. D. Quoniam
summum bonum sine loco uel tempore moueatur. quia certa satis
ratione enodasti. quod ultimum restat. id est quomodo iudicat
et non iudicetur oportet explicari. M. Non facile credi
derim quemquam ambigui de his corde tuo insedisse. cum
luce clarius constet. deum ut potest creatorem et iudicem
iudicare. Omne enim iudicium summum bonum illud
supergreditur. quia nulla iudicantis lege coartatur. ideo
que solus iudicat omne quod creauit. quia singulari di
uinitatis excellentia. creatum omne nouit et discer
nit. D. Quid ergo propheta anime fideli imperat dicens.
reduc me in memoriam ut iudicemur simul. et illud sa

Solum deum uere unum id esse.

Iudicat et non iudicatur.

ent inquit iudicium & iusticiam ⁊ cetᵃ & uenite &
argüite me dic̄ dn̄s, & illud iudicate int̄ me & uineā
meā & ut iustificeris in sermonibꝰ tuis & uincas cum iu
dicaris. Tante ġ iusticie dš uidetur: ut uelit se cum
hominibꝰ iudicari. A. Q̊d scriptum ē reduc me in me
moriam. ut iudicemur simul. de humanitate a uerbo
dī suscepta dictum ē ⁊ tale ē quasi diceret. Siquis p̄s
sure in hoc mundo p̄ine pateris. recordare passi p̄us
p̄te capitis. qᵘa commune iudicium ē capitis & membroꝝ
cū sciunt in te sicut in me chorus impioꝝ. Q̊d aut̄ dicit
uenite & arguite me. redargutio ista sensum longe di
stantē a summo iudice ut eiꝰ iudicio continet. Sic enim
nob̄ libtas illa dīn arguendi ⁊ iudicē iudicandi con
cessa ē. quasi nob̄ diceret. Cauete de his q̊ p̄hibui. facite
q̊ p̄cepi. & constanti fiducia exigite q̊ p̄misi. Si mercē
p̄missa n̄ sequit̄ laborē obedientie uīē. n̄ renuo redar
gutioni uīē succumbere. Impossibile ē cassari p̄mis
sa. si constiterit ad uota. concordasse mandata. Licet
p̄posse repr̄ntis calami q̊d de summo bono requisisti
q̊m qualitatis quantitatis. loci ⁊ temporis ⁊ cetᵃ
creature accidentia n̄ recipiat. q̊m iudicet nec iu
dicetur. breuit̄ insinuauimꝰ. decetis ū que p̄p̄tia
sp̄e st̄. summatim aduertamꝰ. D. Ratio ipsa exigit.
p̄cima summo bone in ordine. mutua collatione
patefacere. ut ipsa int̄ creatorē ⁊ creaturam. id̄ sum
mi ⁊ magni boni discretio. immo cognitio p̄gressio
nis scientie. nob̄ fiat occasio. A. Quia inportunus
exactor es. q̊d queris. p̄ paucis absoluendum ē. Ha
Sp̄s magnū bonum. bes ġ in ordine sic de sp̄ū posita. Magnum bonū.
lum qualitate sine quantitate. mouetur tempe

sine loco. Iudicat & iudicatur. A. Singula distingue.
A. Spe g̃ magnum bonũ. nec summum nec infimum,
s; ita mediũ ut eo bono nichil dõ uicini. q̊d animã ratio
nalem ad imaginẽ di factũ dicim⁹. ac p hoc in creatura
nichil excellentius. que si data sibi sapientia recto cur
su & ordine suũ respiciat p̃ncipium nulla in creatũra
naturã hĩt supiorẽ. omnem uero subiecto inferiorem. Non
eni omĩe quod in creaturis aliq̊m̊ simile ẽ dõ etiam
ei⁹ imago dicendũ ẽ. s; illa sola qua supior ipse solus
ẽ. Ea quippe prors⁹ exp̃mit. int̃ q̊m & ipsum nulla
interiecta natã ẽ. Cuncta g̃ rationis exp̃tia dignitati
rational' creature repperiunt̃ inferiora q̊ & ipse con
ditor magno bono de quo agim⁹. p̃ma sua condicione
subiecĩt. cui⁹ etiã quantũ ad carnis coniunctionem in
digentie supplende. uisibilia cuncta creauit. Ipsa
eni ut pote simplex & incorpora natã rerum uisibi
lium administratione n̄ indiget. n̄ corpori coniuncta.
q̊d reb⁹ corporalib⁹ eget. Verum de hoc magno bono
cognoscendo licet aliqua supi⁹ dicta sint. & nunc gra
datim querendo de dignitate ei⁹ uideam⁹. A. Ut uis.
Nec eni tedio me obruis. tractando de sp̃alib⁹. cũ semp
nob' competeret de hoc conferre q̊d sum⁹. & sed in hoc
uiuere q̊d erim⁹. A. Dic g̃. Quẽ putas auctorẽ omniũ
q̊ facta st̃. A. Omnium uisibilium & inuisibiliũ dñm
auctorẽ ẽẽ. nefas putauerim dubitare. S; in hac in
quisitione tua uelut in famulum uidis exagitare.
M. Potũs ne dicere. q̊d quare. l' q̊m̊ ds̃ fecerit. A. Ut
ggiali complexione concludã. celũ. & terram mare. &
omnia que in eis st̃. q̊ tot & tanta gñe st̃ & spẽ. ut ab
homine simul posse comp̃hendi nullo m̊ credi de Argumentatio.

rum. Dicit enim dauid. Multa enim fecisti tu ds ms
mirabilia tua. Constat enim rerum uniuersitas ex ui
sibilib; & inuisibilib; quorum omnium dī sapientiā fa
bricatricem omnium credentium sententia ē. & in a
lio loco. Quā magnificata sunt opa tua dne. omia
in sapientia fecisti. Ut enim taceā de latitudine orb
terrarum & locis hominum inaccessibilib; de diuersis rerū
omnium sensibilium. & insensibilium gnib; & speciеb;
omniū uidelicet animantium uolatilium. terrestriū.
aquatiliū lignorum herbarū. florum colorum. odorum. saporū
fructuum. quorum omnium tam multiplex & diuersa na
tura communē hominum fugit noticiā; ppt celatā
rerū experientiā quantū ad locorum differentiam.
quoniā enim creaturarum uniuersitas posset. ab homine
simul comphendi. hoc solum dixisse suffecerit. qd
scriptum ē. Qui uiuit in ęternum creauit omia simul.
In libro sapientie — Quis sufficiat enarrare opa illius. Qs inuestigabit mag
nalia ei. Non ē minuere & adicere. nec ē inuenire
magnalia dī. Et infra. Multa sunt abscondita maio
ra his. Pauca enim uidimus operum ei. Omia aū dns fec.
& pie agentib; sapientiā dedit. M. Cum noueris ḡ
qs sit q omia fecerit. qd aū fecerit. ex parte dicis pos
se comphendi. scisne qm cuncta fecerit. q fec omia
quo uoluit. D. Quo alio m. n̄ in uerbo suo simul & se
mel omia. iuxta illud. dix & facta st. Voluntatem
solam diuinā materiam. puto creatis omib; extitisse.
qa sic uoluit. qdq; t quantū uoluit. solo uerbo re
rum opifex expleuit. M. Qd hoc. quare fecerit.
D. Iuxta qd scptum ē estimo qd ppt semetipsum
ds cuncta creauit. magis tam puto ppt ei decorē

equalitatem que omni creature sue uisibili preposuit.
A. Quis est hic. E. Homo plane. M. Itane omni uisibili crea
ture prestantior homo? Quia similem deo animam paulo
ante posuisti. quod precellat animam non deus non uideo. in qua
sola dei ut ais cognoscitur similitudo. M. Quicquid ergo in rebus
uisibilibus creatum est. anima humana minus est. E. Si superio
ra inconuulsa constiterint. et istud manebit. Sed hec
arguta inquisitio. ignorantie nostre uidetur exploratio.
Queris etiam ante non fallor tam magni boni testimonium.
immo tue assertionis nostram responsione quoddam firma
mentum. M. Optime cuncta dedisti. quod anima pura ni
chil superius sit quam deus. infra. tot eius suis appenditiis mun
dus. Spe ergo magnum bonum ut pote sapientia et ratio
ne deo proximum. E. Concedo modis omnibus. Sed cur tam diuisa deus
creare uoluerit. quam homini uisibilia cuncta subiecit.
numquid sapientum aliquis proferre ualebit. A. Cur po
tius et hoc non queris. cur angelos unius nature non unius in bono
perseuerantie. cur homines natura similes cursu com
munis uite inequales. cur inanimatis similibus fe
cerit. uel permiserit nature tam diuersos effectus. Non plus
ait apostolus sapere. quam oportet sapere. sed sapere ad sobrie
tatem. nec est huius temporis aut facultatis nostri ingenii.
de his tecum potius quam quaerere quam disserere. Sed qualiter
hoc magnum bonum quod est anima summo bono quod deus est
adherere uideatur aliqua similitudine ueri suscepi inda
gare. Nichil ergo quantitatis ut in hac spirituali substan
tia requiras. quia nulla ibi sit amen spiritualiter intue
ri nouisti. formarum liniamenta. non colorum repperis diuer
sitatem. non spaciosam magnitudinem. non partium di
stantiam. non molis distensionem. nullam per locorum interual

Sine quantitate spiritum esse.

ualla motionem. que omia corporalib9 substantiis acci
dentia q̄s dubitet. Pertinent hec omia ad aliquas rerum
quantitatis. s; in eh̄ ex unnata illa repperis qua cuncta
rationis expertia excedis. qua etiā diuine sapientie capax
efficeris. Sic ḡ quantitatis spacia non inueniunt in eo
q̄d supra nos ē. sic nec in meliore natura nr̄a q̄ longe
creatore nr̄o inferior est. Q̄d sit ḡ anima sine quantita
te ea ratio ē que sup. q̄ res incorporea ponderis ł men
sure. lati ł longi lege non constringit. idōq; sola quan
titas anime in effectu spāt potentie considerat. Non
eni ē aut ex continuatis aut de disiunctis. in quib9 se
cundum arithmeticos. ratio quantitatis ē. s; simplex
⁊ spālis substantia ē. Quantitas anime n̄ ex mole rerū
corporaliū. locor spaciis diffusorū. s; grā pfectusq; uite
melioris metienda ē. Eo enim anima fit maior. q̄ bo
nitate melior fit. et inde nomī accip quantitatis. un
de creatori pbat appropinquare pmeritū scitatis. Quo
m̄ enim si corpori corp9 adicias molem ipsā p locor spa
cia dilatas. sic anima donis spālib9 ⁊ maxime sapien
tia scientiaq; cumulata. quedam inuisibilis magnitu
dinis sumit incrementa. eoq; q̄ damnō minorat. quo
compressa uiciis et stulticia. ab omni uirtute lucis auer
titur. D. Ergone tanta uis ē sapientie. ut q̄ddā det
incrementū anime minui ū uideat uero stulticie.
A. Verissime. Quo n. magis sapit et intelligit anima.
co natiue uite uitam adiert uirtutum pstantia. et
sic defectum incurrit stulti9 insipientia. sic sapiens
maior q̄ damnō fit ex sapientia. Dicim9 enim mag
nū gregorium magnū aug. mag philosophum. non
utiq; de corporis mole. s; sapientie ratione. Sapientia

Anima ex sapientia q̄ndam magnitudinis habē p̄fectū ex insapientia defectum

naq; magnificat animā inamore ueritatis. caritatis
pficientem. stultitia quodammō minuit. his omib;
exappetitu temporaliū deficiente. D. Cum tantu pendis
sapientiam. que quandā anime de qua agim᷑ inuisi
bilem referat sine mole corporis quantitatem. breuis
simā queso te da de sapientia seu scientia diffinitionem.
A. Cum incorporali substantię molem tractabilem amo
uere curam᷒ pposito limitem excurrim᷒. inquo tamen
excursu uidendum ē. ne plus occupet digressio q̄m sus
cepti negocii ratio. Sić g᷒ amaiorib; accepim᷒. sapien
tia ē intellectualis eternarum rerum cognitio. scien
tia ū rational' temporalium ppt' diū administratio.
quar alta pferenda ē alteri. idē pma. sedē. sedā tam̄
dum hec uita agit' ē pnecessaria pme. Dum enim sedm
uniorem hominē surgere incepim᷒ actio rationalis
pma se offert surgentib;. inquo gradu si recte pfece
rim᷒. ad cognitionē rerū intellegibiliū & summarū
ipsa caritate mediante uenem᷒. Quo lumine ppos
sibilitate uiuacis animi hausto. uidebis ea q̄ nec
fuerunt. nec futura st̄. s; sunt. & ppt' eā eternitatē
inqua sunt. & fuisse. & ēē & futura ēē dicunt' sine ul
la temporū mutabilitate. Quę eni fixa st̄ ineter
nitate bona non sic fuerunt ut ēē desinerent. nec
sic futura st̄. quasi nē ñ sunt. s; ipsū ēē semp habue
runt. semp habitura sunt. Hec sensib; corpalib; ab
scondita. oculis intellectualib; psto sunt. Hs g᷒ aquo
bonum eternitatis. inquo ē. eternitas incomphen
sibil'. sić nulla quantitate plocor spacia diffundit'
sic huic incorporali substantię id' animę. quanti
tas omis naturalit' aufert'. ñ q̄d ipsa lege circum

Cum qualitate

scriptionis euadat. sed ut creatura creatori p aliquam si
militudinem dono tamen ipsius occurrat. Quantitatem
g anima non recipere manifestum e. D. Q'd g de ei qua
litate. M. Qualitatem, substantiae naturam ee animae, do
cet ratio proprie experientie dum in de bon. in malum. uer
sa uice. de malo mutari s in bonum. de iusto in impium
de uirtuoso in uitiosum et his similia. que dum p uarie
tate et causa motuum tuorum interiorum accedunt et rece
dunt, nonne mutabiles nature tue qualitates osten
dunt. Omnis enim substantia corporea et incorporea
creata suis accidentiis et qualitatibus discernitur. et q'd
natiue proprietati sue conueniant congrua ratione
p uidetur. Equidem in substantiarum differentia qualitatum
et accidentium modus et distinctio e. et qualitates cuiq;
nature subiectorum suorum respondent essentiae. In subiec
tis enim qualitatum positio e. Modus g substantialis
in anima si esset in statu suo immobilis et inflexibilis.
nec mutari 9 posse uideretur. conditio semel suscepte
qualitatis. nec gradus haberet comparationis. ut di
ceretur bonus spe. melior optimus. Q'd si constaret. ut in
ipso creationis exordio anima animae melior eet
iuxta illud. priusquam te formarem in utero noui te. et
cetera que secuntur. et illud bonam sortitus sum animam
itemq; iacob dilexi. esau odio habui. ubi tamen ma
gis patet gratia et iudicium conditoris. quam uita sibi
ipsi prorsus incognita noue conditionis. tamen si sub
stantia siue bona siue mala. conditionaliter eet in
mutabilis. etiam natiua qualitas p duraret immobi
lis. D. Sta paulisper obsecro. M. Presto sum. D. Vellem
ate cognoscere. si omis anime sit uni formis ratio

nis similitudine sic bonitatis formentur equali
tate. A. Memor uirium mearum alium huic inquisi
tioni tue ppono magistrum. q te instruat. quomodo
gemina natura in lucem istam uisibilem pdieris. q
uix qd nunc sis. ut futur intelligere poteris. Qd
sit anima sine quantitate cum qualitate tecum
aliqua contulimus. de maiorib inquirendis ut
edisscendis ad maiores te mittim. S; interim hoc ac
cipe qd sentim. Dm bonu. oms bonas creasse animas
credendum e. s; infusas corporib aut iusta uindicta
desertas. aut misedi gra adiutas adiutas. Dicunt
etia phisici qui tractare subtili de naturis rerum con
sueuerunt ignee ee nature hui incorporee substantie
qualitatem aie. qd mobili semp ardore uegetetur.
et corp qd uiuificat calore suo quasi uitalib aug
mentis semp meat. Et de hoc capitulo sit iste finis.
Sup e ut absolutione congrua queram qm moueat
spc illocalit in tempore. et de ceteris q restant absoluen
dis. ni multum uidebim laborare. D. Vix concesse
rim. spm sine loco posse moueri. cu constet apus
sime suo cu corpe concludi. et quibdam quasi uin
culis carceralib ne ante temp sui euadat retineri.
M. Erras fr corpaliu reru imagine delusus. et qd
carnales sensus quasi inusitatum excedit. fidem
in ecpus n admittit. Mens tua extra se ad exteriora
effusa. qa in rerum corporearum spes spargit. intiori
oculo ad inuisibilia intuenda n purgat. et ibi fine
facis tue pgressionis. ubi finis e corpalis uisionis.
Lux et tenebre contraria st sic intellect spalis et
sensus carnalis. quor altero pstantiori cedente

Mouet tempore sine loco

gradus se inuisibiliū magis aperiunt. quos ut anima
scandere ceperit distantiā lucis et umbrę motus et
uitę uidebit. Verum ne longo rationum circuitu
euageris. clauib' quibusdam introducendus es. ut capi
as de quo dubitas. aut sic intelligis ut credas. D. Audio.
ut caro spō. M. Omnis natura corporea uel incorporea ē. D. Concedo.
ut lapis aiāl. M. Sed corporearum alię uiuentes. alię minime. D. Sic ui
detur. M. Porro uiuentiū alię sensibiles. alię insensibiles.
que sentiri possē & que insensu ꝑuantur. An et hoc recipis. D. Ratio non refellit. cui fidē et ipsa
natura tribuit. M. At sensibilium substanciarū alię ra
tionales. alię irrationales. D. Non repugno. Sed distingue.
M. Facilis hęc distinctio. ut homines uidelicet & pecco
ra. Et has substantias rerum uisibiliū localib' motib'
agi ꝑspicuum ē. D. Nemo de hoc quidē dubitauerit.
Sed exemplū adice. M. Non aliunde quam de hoc quod in
manib' ē. Nonne te scribente. mouet' man' et calam'.
liquor & pagina uno simul corpora & hęc partim sensibi
lia partim insensibilia. Nonne in his et in aliis mo
tum cuiuslibet sex habere. accidentia manifestum est.
Ad hoc quod dixit corpora localib' agi motib'. id est dexteram & sinistram ante & retro. sursum et deor
sum. D. Constat plane. M. Cum ergo omnia incorporalia sint il
localia quod mens beluina non facile recipit. utique et
ista substantia spiritualis et incorporea ē idē anima. at
tende diligenter si ista rerū corporaliū. vi. accidentia
reb' incorporeis rationabiliter possint affigi. idē ubi
habeat anima sursum. ubi deorsum. ubi ante retro
Loco corporaliū accidentia ubi dexterā & sinistram. ubi sit ei' latitudo. ubi lon
gitudo. que nulla sunt. quippe uisibiliū accidentia.
& aliquomodo lucebit quod mens tua reb' usitatis immer
sa non credit. D. Clauis ista ostium quidē aperuit. Sed ad

introitū pleni intellectus non pduxit. M. Ubi g̃
hesitas? D. In eodē luto difficultatis quo prius. id ē cum
hec spālis substantia corpi suo qd uisib subiaceat pos
sit includi. quom pdictis rerum corporalium circū
stantiis idē vi. locoꝝ academiis n̄ possit circumscribi.
M. Quandoquidē ostium ut ais ē hui exempli claue
reseratum. n̄ magna difficultas erit ad aperiendum
introitum. Noli g̃ conceptionib carnalis sensus inhe
rere. s; fortiora petendo ipsum qd dubis ptulisti in
firmū excede iudiciū. D. Qd nam iudicium? M.
Qd asseris animā artub inclusam carnalib. cum ip
sum corp magis contineat & regat ab anima ut pote
longe pstantioris potentie natura n̄ spē a carne in
ualida. Incomparabiliter enim min ē corp qm ani
ma. Ipsa enī spālis ē natura & dī imago. corp u uile
lutum. s; ab ipsa uiuificatum. Anima enim quia in
mortalis ē. in semetipsa uiuit. & aliud uiuificat.
Qd g̃ pstantius. anima. ut corpore. qd continet an qd
continet? qd uiuificat. ut qd uiuificatur? D. Com
munis omniū sententia ē. ratione & inmortalitate
pstantiorem corpi naturam anime. M. Cur g̃ n̄ cre
dis illocales anime mot. immo ipsam naturā eius
illocatē. & ipso aere lucidiorē. & subtiliorē? Nonne
& ds nr̄ q̄ ē spē incorporeus & incircumscriptus
ubiq; ēē dr. & tamen n̄ mundus eū continet. s; magis
mundus ab ipso continetur? Si potentia naturali
continet corp animā. cur ipsa recedente ppriam
n̄ seruat corp sibi constando naturam? Anima g̃
& cū a corpore n̄ recedit illocalis ē. & cū u deserit,
nec sic quidē localis. solide figure necessitates

Animā iuxta aliq̄d il localē. ⁊ iuxta aliq̄d localē.

naturalit̄ excedit. D. Videt̄ michi sp̄c non solum in loco ēē s; locat̄ ēē. Q̄d eni ē alicubi ubiq; n̄ ē. Omne enim q̄d diffinitum ē iuxta aliq̄d locale ē. Igitur necesse ē loco concludi q̄d in creaturis pot̄ determinari. M. Corp⁹ quidē q̄d dimensionē h̄t. loco circumscribit̄. sp̄c ū licet dimensionem n̄ capiat s; sola diffinitione tīnet̄ loci quidē circumscriptionē n̄ recipit. loco tam̄ ut ais quodām̄ concludit̄. q̄a cum alicubi p̄sens sit. et totus alibi n̄ inuenit̄. Quā uis enim inuisibiles creature, loco ⁊ finib⁹ suis. n̄ circumscribantur; p̄p̄ietate tam̄ substantie finiuntur. D. Aecum sentire uideris. s; q̄d animā solide figure necessitates naturalit̄ excedere p̄nuntias. minime uideo n̄ forte conpendeat. et hoc sensui p̄fato. M. Plane compendet. Omnis enim soliditas trib⁹ speciebus constat. longitudine. latitudine. et altitudine. longitudo duas h̄t frontes ante ⁊ retro. latitudo alias duas. dextrorsum. sinistrorsum. altitudo ut̄ p̄funditas. sursum et deorsum. Itaq; sp̄es istas soliditatis. quia om̄is substantias sp̄alis excedit. sp̄m illocalem dixim⁹. n̄ q̄d sit sedm̄ q̄d ds̄ ē incircumscript⁹ s; nulla locor̄ dimensione conclusus. Anima ḡ quantum ad dimensiones spacior̄ corporalium. illocat̄. mouetur quidem loco substantiuo n̄ quantitatiuo. qualitatiuo n̄ dimensiuo. D. Non ē ultra certe rationi contraire. q̄muis ista a sensibus n̄ris remota ēē uideantur; p̄p̄a caligantib⁹ cecitate. s; hoc p̄maximum hui⁹ intelligentie impedimentū ē q̄d cū solus ds̄ sp̄c incorporeus. incircumscript⁹ ⁊ illocalis sit. ullis naturis incorporalib⁹ aliq̄d simile singularis conditio reliquerit. M. Non recte p̄cedis. Aliud ē ēē creatore incircum

Tres ēē sp̄es soliditatis

scripte essentie. aliud illocale creaturam spalis
substantie. lumen increatum scriptu nullo intellec
tu ualet pfecte comphendi. creatura u substantie
spalis regula rationis inindita mente sapientia pot
ut cumq; uidi. Solus ds hr inmortalitatem. quia
ei immortalitas incommutabilitas e adqm licet in
mortalis sit anima. aspirare n ualet. quia mutabilis
e. & omis creatura. nisi mutabilitatem excedat ex
creatoris gra. Unde animaru dequib agim. ut om
nium rerum incorporalium circumstancias & ppe
tates solus sua scientia creator & dispositor omniu
comphendit & concludit. cui aspectum nec cogita
tio quide humana subtfugit. nec aliqd increatura
uisibili t inuisibili aboculis cuncta uidentis subtra
hi potest. Ecce tardior intellectus tuus ptractionis
uerbi nri fecit circuitum. inquo si non dum capis qd
dicim. id quom sine dimensione ut [illegible] spacio
sit anima inloco sine loco. committe te [illegible] diuino
uerbo qd obtusis corde iuxta uiam errantib dicit.
Nisi credideritis non intellegetis. Fides equidem ig
norantia excludit. intellectu apit. Subtiliori u
discipline pcipiende desperatio uectem ferreum
parat duro cordi. sapientie ostio clauso. Non g
desperes adhoc intellegendu. te posse pduci. ad
qd fact es diuine uidelicet sapientie capax natura
rationabili. D. Quia satis de illocali anime motio
ne docuisti. que sint ei ppe motiones tempales. id
quom tempalit moueat. paucis subsequens sermo
loquat. M. Multe sit anime motiones & quide na
turales. concupiscere. irasci gaudere. metuere. dis

Mutatio anime motionis.

cernere. sape. & multa his similia quib' anima mu
tabilis. & conuertibilis ee dinoscit. nunc gaudio effu
sa. nunc merore tabida. indignatione qd auersum
e auersatur. inuidum in hoc qd diligit. quippe mu
tabilitati obnoxia. magna gra conuerti. & multi
mot' ei in hunc modu. S; in his diuersis anime mo
tib' liberum arbitriu quasi cardo quida in medio
collocat. qd dum a summo bono bene utatur. mo
tus omis spalis substantie ad summa contendunt.
si deserit laeuie corpali. uires summittunt. Et hec
omia fiunt in hac corporea natura tempali. qa
extra duce peccati originalis subiei meruit tempor
uolubilis inconstantie ut uicis. Qua uis aut diuer
sas habere qualitates & mot' hui incorporee sub
stantie naturales diuerim illocales. duo tam loca
sibi specialit qdamm ipsa anima uendicat. aut

Duo ee loca q aia uendicat aia

in his que st infra se deficiens. aut q supra
se sunt pficiens. D. Hec duo loca queso ppau
cis insinua. S; pmu locu de puectu eius ostende.
Quide meliora deteriorib' pponenda sunt. M.
An n uidet t anima locu in altis occupare. cum
celestib' delectata. intellectuali consideratione
insupnis se suspendit & sede sibi quodamm ipsa

Quom anima & ascendat & descendat.

eminatem ponit. Versa q uice monstris cupidi
tatum retracta dum qd infra se e indecent appe
tit. nonne ex ipsa mutabilitate nature locum
sibi facit hoc. qd cupidius intendit. Diuersitas
g ista motuu spalium diffram facere uidet locor
diusor atq; cupido ul uoluptas sole ductrices sunt.
qa amantem aiam t ad ascensum ut descensum

impellunt. Spē itaq; nec augmto crescere pot. qm̄
corp̄ n̄ ē. nec decrescere diminutione quō simplex
ē natura. & tamen affectu & cognitione mutat᷑. spē
7 transit de hoc in illud & uariatur. uicissitudinem
gradu ul doloris aut pentitudinis suscipit. scientia
crescit. & in eum obliuio cadit. D. In motib⁹ sp̄alis sub
stantie aquilā m̄ depinxisse uideris. que nunc in alta
motu ul uolatu naturali suspendit᷑. mox ū ad mortu
cinū p̄p̄e nature mutabilitate deponit᷑. D. Adde nunc
qm̄ sp̄e & iudicet 7 iudicetur. 7 sic ad ea q̄ restant Iudicat 7 iudicat᷑
p̄grediamur. M. Breuissima ratione sunt hec expli
canda. q̄a notissima. D. Dic ḡ. M. Nonne omīs uie dn̄i.
summi iudicis. iudicia. p̄ que boni iudicant᷑ ad salutē.
reprobi ū ad p̄niciē. Nonne 7 hoc euident᷑ innuit ap̄ls
q̄ ait. q̄d si nosmetipsos iudicarem⁹. n̄ utiq; iudicarem̄.
cū aut᷑ iudicamur. a dn̄o corripim̄. ut n̄ ab hoc mun
do dampnem̄. 7 de impiis q̄ aū n̄ credit. iam iudicat᷑ ē.
Et his similia multa de iudicio cuncta iuste iudi
cantis scriptura loquit᷑. qm̄ iuxta meritoℽ qualitatē
7 iudicent᷑ homines 7 iudicēt. Cogitationes 7 iustoℽ
iudicia. quib⁹ p̄prios excessus diiudicāt. 7 ceteros p̄
qualitate reatus examinant. Sp̄alis enim omīa iu
dicat. ipse aut᷑ a nemine iudicat᷑. D. Videris in hoc
loco aliquantulū exorbitare. dum p̄misso capitulo
cursu contrario p̄baris obuiare. M. Verba. D. Premisisti
sup̄i⁹ q̄d sp̄e 7 iudicet 7 iudicet᷑. Q̄d si certum ē scit᷑
a tīnati uit᷑ iudicantē 7 iudicatum uicaria relatio
ne iudiciū. qm̄ ḡ sp̄alis omīa iudicat. ipse ū a nullo
iudicat᷑. M. Istius littere sensus ē. D. Distingui ḡ
oportet. M. Sp̄alis omīa iudicat ipse ū a nemine Quom̄ sp̄al' oīa iudicat.

iudicatur. quia ipsas preceptorum regulas uirtutum gradu per
ficiendo percurrit, et ab hoc iuste tardiorum neglectorum
redarguit. iuxta illud. probata uirtus corripit insipi
entes. ipse tamen ab aliis non corripitur ut iudicatur. quia in
scientie studens. nichil sit quod iudicetur. Inde paulus. michi
inquit pro minimo est ut a uobis iudicer. aut ab humano
die. sed neque me ipsum iudico. qui autem iudicat me. dominus
est. D. Nichil mihi ambiguum ex hoc reliquisti. De summo
bono quod est deus. de magno bono quod est spiritus. id est anima
preter ambiguis quia inquisitioni mee per omnia satisfactum
esse censeo. Tertium adde prescriptis cum suis appendiciis.
ut nichil offensionis remaneat nobis in his membris duo
denis. M. Instantie tue licet improbe quod restat expli
cabitur. ut ex collatione rerum corporalium et incorporalium.
Bonum id est corpus. differentia pateat naturarum dissimilium. De bono
igitur id est de corpore quod tertio gradu positum est. facit. et ut ita
dicam etiam brute intellegentie patet absolutio. id est
qualiter bonum sit. cum omni bono corporali. siue animato seu
inanimato. ac per hoc nec magnum nec summum bonum. Bonus enim
creator ac conditor rerum esse non potuit. non creaturarum
bonarum quarum materia sola uoluntas eius bona extitit.
omnia enim quecumque uoluit fecit. et ea tam ualde
bona quam fecit. Bonum igitur quodlibet corpus. licet infimum
bonum est. quod eterna sapientia sine sui mutabilitate
creauit. Sed quia ortus et occasus suos temporaliter per
currit. corruptioni obnoxium esse ipsa natura diui
nitus indita dictauit. Quod enim antiquatur et senescit.
prope interitum est. D. In assensum horum que dicis facile
Nociua horum creaturarum in sensibili uel irrationali. possem adduci. nisi quod aliqua bona fateris in sen
sibilibus uel irrationabilibus. in dubium ita fiunt ho

mini ꝑniciosa. ut mors homini sit eoꝝ uicinia. ul̄ n̄
paruū discrimī uite contactus eoꝝ. ul̄ commanentia.
ut sunt belue rabiose animalia uenenata. mortifer
sucus herbarū & multa gn̄a rerum in hunc modū.
que omnia q̊m̊ boni ul̄ nomī habeant n̄ uideo. cum
omē q̊d uere bonum ē in creaturis tendat ad sibi simi
le. nec grauet compedē aliquo suo malo. natiue mi
serie humane. A. Responde obsecro. Zabulum & eius
mēbra chorū uidelicet impioꝝ bonos dixeris an ma
los. D. Scio equidē quo tendas. dp̄t̄ creatorem bonū
bonitati assignandam censes creaturam malignam
ū ppt̄ inuente p̄p̊o uicio & exquisite dānabilis malicie
nota. M. Nichil uerius. Si ḡ d̄s summe bonus. summe iu
stus. angl̄o malo ul̄ homine impio rationabilibus crea
turis. bene utit̄. cur etiā irrationabili ul̄ insensibilia
creatura siue corripiendo. seu coercendo. ul̄ ꝑbando
bonos & malos bene n̄ utatur. Verū irrationabilis
creatura ul̄ insensibilis ul̄ certe & malus angl̄s ho
mini n̄ noceret. si homo hostem suū male sequendo &
colubro consentiendo sibi ṗus n̄ nocuisset. Q̊d dicam.
Mille serpentium morsus homo n̄ timeret. si p̊mus
homo colubro inmisso & uiri n̄ cessisset. Porro quotiens ꝑit h̄o a quolibet animante. digna ꝑmissione
omīa iuste iudicantis. n̄ ē uiciū irrationabilis nature
ferientis s; iudiciū transgressoris. bestiam ferientē
digne iusteq; expientis. Et sic siue de reptilibus uene
natis. seu de herbis uenenosis intellige. Digressio ista
de corpore & si ṗ̄ p̊sūt n̄ nocuit. De quantitate ul̄
qualitate corp̄is de quo loqui cepimus. replicare fri
uolum estimo & quom̊ loco t̄ tempore moueatur.

lā qualitate y quantitat.

cū hoc usitate. ut ita dicam triti experientię uię sub
iaceat. nec opus sit his inmorari prolixiore sermone.
quod uisu magis quam auditu uacat aduertere. Omne
enim corpus pars uniuersitatis est. quantitas uero solidis
circumscripta figuris. in aliquo corpore est. Porro corpus
omne quantumlibet magnum uel minimum certis locis ex
cipitur. sed proprius accidentibus suis latitudine. longitudi
ne. altitudine. terminatur. D. Quid si excessu minutione et ip
sum tactum effugerit. M. Sed uisum non euadit. Quod uiu
deri non potest. sensu aliquo sentiri potest. Que enim sensu
capiuntur extra nos esse sentiuntur. quia locis continentur.
que uero intellectu capiuntur intus uidentur. nec loco conti
neri probantur. At quid de quantitatum qualitate attinet
dicere. cum nulla quantitas que utique semper in corpore
est qualitate sua careat. Queritur enim de quantitate
illa magna uel parua. graui. uel leui. pulchra uel deformi.
molli. uel dura frigida. et calida. et his similia. que
omnia qualitatis. et accidentium sunt. que omni quanti
tati graui uel paruę naturali ordine conueniunt.
Non est corpus aliquid simplex ut anima. quod non constet par
tibus suis. Tolle partes a corpore idem a toto. nec corpus
uel totum erit. ac per hoc nec quantitas ibi nec quali
tas ulla. sed nec accidens quidem. Igitur omne corpus par
tibus quantitate et qualitatibus suis constare manife
stum est. D. De motu eius adiunge uel aliqua. M. Omne
corpus proprios habens motus. uidetur moueri localiter et tem
poraliter. ut uerbi gratia ignis sursum. lapis semper fertur
deorsum. et omne corpus palpabile uel uisibile agitur
impetu natiuo magis ex materia quam ex forma. D. Apertius
insinua. quid dicere uelis de materia uel forma. M. Materiam

massam
dico corpus uł cui libet rei formabilis id unde forma
ri aliquid pot. sicut area fit de ligno. uł casus de auro.
quorum motus naturales magis sunt de ligno uł metallo.
quam de forma quasi uł arce uocabulum eorum effic<i>at
ex artificio. D. Quid ergo de naui uł certe metallis naturali
grauitate ponderosis dicendum est. que sic arte curuan
tur ut magis ex forma quam ex liquida materia unde por
tent. M. Iterum egimus de motu naturali cui libet uisi
bilis substantie non de hoc quod corpus portat a corpore. sicut
lignum a flumine. Vndam tolle carine. et uidebis pondus
ligni naturale. magis cedere. materie quam forme. Neque
enim res illa formata in liquido elemento aliquatenus
suspendit. quod materie natiuus impetus deponit. Vocabu
la autem rerum omnium magis secundum formam quam secundum ma
teriam dicuntur. Vt enim de infinitis ad pauca ueniam
ceruum equum et bouem animalia genere quidem paria spe
cie uł forma diuersa. uł domus. et huic omnia compenden
tia magis dicuntur. ex forma quam ex materia. D. Horum
causam uellem agnoscere cur preponatur. in singulis rebus
forma materie. M. Quia materia plerumque communis est
multorum. forma uero specialis singulorum ut hominis. uł equi.
et facilior est cognitio rerum in specie quam in genere. ideoque
secundum formam uocantur. Porro omnis motus sensibilium uł
insensibilium corporum seruata parcium suarum congru
entia locis et temporibus rationabiliter licet transeuntem
ostensus motionis sue rationem inmutabili luce ser
uat inmobilem. et sic rationis huius ordo mentis nostre.
adiacet oculis intellectualibus quam ipse rerum
corporalium motionis corporeis sensibus. Non so
lum uero rerum sensibilium in locis positarum sine spa

eius localibus manent intellegibiles incorporalesque ratio
nes. uerum et motionum in temporibus transeuntium. sine
temporali transitu stant. et ipse utique intellegibiles.
Quod comprehendere paucorum est. D. De motu corporis. uel D
locali uel temporali. siue de forma eorum ut materia plus adie
cisse uideris uitalitatis et intellegibilibus quam notari pos
sit ullomodo sensibus carnalibus. M. Sapientia que attin
git a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suauiter.
sic nichil frustra creauit. sic creata in specie et ordine loca
liter et temporaliter congruentissimis motuum suorum effec
tibus disposuit. D. De quo fine ad quem finem et quod sit inter
uallum inter finem et finem. de quo ad quem pertingit sapien
tia. queso resolue. per pauca. M. Attingit dei sapientia
ubique propter suam mundiciam. et nichil inquinatum incurrit
in eam. A fine ergo superiore quod est inicium spatii creature usque
ad finem inferioris quod est mors corporis. disponens omnia
suauiter dei sapientia. uasa a diabolo possesa. suo re
dempta ministerio preparat. ut solus tandem cum suo
corpore in morte sedata dispereat. At de his amodo finis.
Quere nunc siquid aliud querendum existimas. D.
Nec iudicat nec iudicatur Quod ultimum de his omnibus restat prescriptis adice. quoniam
corpus nec iudicet nec iudicetur. cum grauissimo iudi
cio sepe subiaceat. et in inferno penas in futuro di
ras exsoluat. M. De animato corpore tecum non est mihi que
stio. sed inanimato. insensibili. loco et tempore corrup
tibili. quod nec iudicat quia non sentit nec iudicatur. quia
nec iudicem nec iudicantem. sed nec iudicium intel
legit. Visne succincte replicari. et in artum
concludi. quod pluriori rationum ambitu con
fectum est. D. Nichil grauius. M. Deus ergo sum

Recapitulatio breuis de spiritibus. id est de deo. de spiritu. de corpore.

mum boni. quia una ei natura est. que uere est. quia nihil
aliunde ad id quod subsistat. sed suum est. Quicquid enim aliud est
ab eo est. que perfecta natura est. Sine qualitate et quantita
te. quia quicquid de deo secundum qualitatem et quantitatem
dei substantialiter dici manifestum est. ut bonitas. mag
nitudo. incommutabilitas. iusticia. uerus. uerax. et
ueritas. Siquidem qualis. et talis. quantus. et tantus. relatio
nis uocabula sunt. que in dei naturam que semper idem est.
non cadunt. Mouetur sine loco et tempore. quia super omnia et
infra omnia est. loco non capitur. quia ubique est. intemporalis autem
quia uera eternitas in eo est. Iudicat nec iudicatur. quia solus
nouit cogitationes hominum. certum et rectum de
singulis dictat iudicium. Magnum bonum. speciei capax
diuine sapientie. prestans ceteris creaturis ratione. ut
et angelis. boni malignique discretione. Cum quali
tate sine quantitate. conuersione uidelicet ad id
quod appetit. auersione quod odit. siue bonum siue ma
lum sit. Aliud est enim bonum esse aliud iustum esse. aliud generale aliud
speciale. illud substantie istud accidentis. Quan
titate non tenetur. quia locis et partibus accidentalibus non ligatur.
Mouetur tempore sine loco. temporalis enim est. quia ipsa con
ditione legem temporis accepit. ac per hoc mutabilita
tem non euadit sine loco. quia dimensionum spaciis.
nec extenditur nec urgetur. Iudicat et iudicatur. superior
inferiorem. inferior a superiore. iuxta merito et quali
tatem. et diuinam uel uoluntatem. uel permissionem. Por
ro de corpore et eius partibus satis supra dictum est. Est
ergo in creatore uera essentia. uera sapientia. uera
potentia. quia quod est sapientie. sapere. et potentie. pos
se. eternitati eternum esse. hoc est essentie. ipsum esse. Est

g̊ & maxime in rationali creatura & essentia. que qa
in amore eius qui uere ē. & a quo ē. q̊d ista ē p̄ficit tem
poraliter. tandem consummabit. ut sit. idē ut maneat
eternaliter. Quecumq; etiā p̄uerso ordine resistunt. tam
inquantū creatura sunt. ab eo qui uere ē subsistunt.
s; in hoc deficiunt. q̊d peccatis mentem inclinando
etiā ipsum essentie nomen excedunt. Vidi inquit
impium sup̄exaltatum. & eleuatum. sicut cedros lib̄. & transiui
& ecce non erat. D. Ratio omniū que in hac digressio
ne posuisti sicut ad uisibilia & corporalia. sic ad incor
poralia & intellectualia informatio substantie sp̄i
lis idē anime & introductio ē. Verum cū in hac mu
tua collatione nr̄a multa posueris de essentia de sub
sistentia de qualitate & substantie. uelim te singula
paucis absoluere. M. Compellis me iuxta altare dn̄i
nemus plantare & ad uasa dn̄i argentum de egypto
mutuare. cogis me ut plura p̄ter mittam. tritico zizā
nia commiscere. D. Mirum negocium. Cum nichil aliud
a te quesierim. n̄ trium uerborum exp̄ssiuam signi
ficationē. cū hec n̄ possint de ēē ad exp̄mēdam pagi
nā diuinā tu de plantando nemore causaris. & quā
si q̊ddam spinetum dissimulas litterę occidentis.
M. Rationabilium rerum habe scientiā non inflan
tem. culpa n̄ ē. hominē aut̄ se ipsum nosse p̄ma sci
entia ē. Attende g̊. Essentia dr̄. eo q̊d ēē habeat ut
sit. & ē ḡnale omnium rerum quecumq; esse hīnt. uł
quecūq; st̄. & q̊a ḡnale ē omniū rerum. nulli rei sub
stantia p̄eam apte cognoscitur. Subsistentia ū dr̄ ge
neralis uł specialis cuilibet rei substantia. que in
intellegi pot̄ quidē s; absq; specialib' accidentiis

Que sit differentia īt̃ eēntiā. subsistentiā. sub stantiam.

ut homo animal. Dr autē subsistentia quasi subes
sentia obhoc quasi quedam species subilla genera
lissima essentia. hr ēē ut sit. & accidentib' n̄ indiget
ut sit. Porro substantia dr. quasi subt' stans. subē enī
ṗpis accidentis. que ut ēē possint eis subministrat.
qđ ē etiā indiuiduū & particulare ut cicero. D. Repete
queso. M. Esse ē ingeneralissima uniuersitate. subsiste
re ē ingn̄e & specie. substare inindiuiduo & particu
lari. Ergo qđ ē uniuersalit̄. subsistit. specialit̄. substat particularit̄.
Illud aū qđ ē cicero ē. subsistit & substat. Est qđ ē. qa ēē hr. subsistit ū qa n̄
īdiget accidentib' n̄ eget. s. ut sit. niger qa pot̄ ēē alb' substat aū
qa subiectum ē suis accidentib' & ēē eis subministrat.
S; qa stultam fecit sapientiā di mundi hui' sapien
tiā. his tandē omissis repetam' crucē nrām. dicentes.
ū corde cum paulo. nicħ scio n̄ xpm. & hunc cruci
fixum. & illud. Michi inqt absit gl̄ari. n̄ in cruce
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. ṗ quē m̄ mundus crucifixus ē & ego
mundo. Crucē g̃ nrām repetam'. Post uiduā sarepte
nā duo ligna colligentem. crucis figurā habentia.
occurrit & mors naboth. iezrahelite. cui' innocen
tia falsis testimoniis uiolat̄. sicq; iustus homo saxoꝝ
grandine mutat̄. M. Mors naboth falsis testib' ṗ
ṗphanā iezabel inducta. passio xp̄i ē falsis testi
moniis asynagoga maliciose conflata. Rex achab
impi' hereditatē iusti uiri ut auar' affectabat. in
san' iudeoꝝ ppl's uiso xp̄o dixit. Hic ē heres. Veni
te occidamus eū & nr̄a erit hereditas. Timuit eqi
dē ṗdere & locum & gentē si xp̄e n̄ occideret. occiso
xp̄o & locum & gentē ṗdē cogebat̄. D. Spine iudeoꝝ
ramnum idē anti xpm meruerunt. qui oliuam

De morte naboth.

cunt xpm uidelicet neglexerunt. Impia mens qd statum. qd pfectum. qd abundantiam putant.
Q(uo)d iudei statum putabant casus erat.
casus. defectus. exhausta supplex e. & hoc ex pena peccati ut dum qd temporaliter appetit adipisci. qd eternum e amittere cogat. M. Felix homo qui se ipso contentus e. & ita utit p fidem his que n uident ut non abutat p spem his que uident. Inatio errori. inatio cupiditati obuiat. Q(ui)d t(ibi) uidet de heliseo. que
De pueris p(ro)ph(et)e illudentib(us) ascende calue
ascendente in monte pueri psecuti st ingeminantes ascende calue. Nonne & hic ramus sacri ligni se extendit. & illi scelo tunc & filios di ad se trahendo apparuit. D. Dic g qd hic ascensus pphe misticum insinuet. M. Sensus typicus manifestus e. & in xpi passione pbatus. cu dno iudei sensu puerili dicerent. Tolle tolle. crucifige eu. Quare caluum dixerunt. M. Quia in caluarie loco cruci addictus e xpc. q locus decollator nomi accepit. D. Puerile quidē e quantum ad litteram qd puerili fecisse uident. nec ulla uindicta purgandum. s; pphe factum in eis condolem crudele qddam m iudicium. cui maledictionis impetu dant lacerandi morsib ursor. M. Quicqd sci iusticia exigente opant in malis. crudelitas n e s; iusta uindicta. sic habes in psalmo. fiat mensa coram ipsis in laqueum. & in retributiones & in scandalum. ubi magis apparuit. uox futura pphantis. qm uotum maledicentis. Igit qm uis pueril lasciuie puitam maledictio pphe coercuerit. tam iudaice malicie tempora helysei sermo respexit. que du xpm ascendentem in cruce derisit. p xl ta duus annos ultione

digna ad duabus inmanissimis bestiis uiro et uespi suscep
pit. D. Putasne uestigium aliquid passionis xpi repperiemus
in ligno de quo ferrum in profundum aque lapsum est. rur
susque iussu prophete renatauit. M. Immo per maximum. Arbo
res enim infructuosas id est xpc iudeos cum cederet. ab eis
per passionem ipsum corpus deseruit, et ad inferni profunda
descendit. Quod in sepultura depositum. tanquam ad ma
nubrium spiritu redeunte surrexit. Et helyseus misit lignum
et ferrum renatauit. quia genus humanum in profundum
mortis et uiciorum ceciderat. sed hoc crucis lignum per xpm
ihm releuabat. D. Ex cuius persona loquitur ezechias. domine
uim patior et cetera. M. Conscientiam tuam inquisitio tua
prodit quam minime latet ex cuius persona propheta hec inso
nuerit. Siquidem in hac uoce. uoluntaria xpi passio
declaratur. quo in ligno uim paciente. homo nexu ori
ginali soluitur. Pati enim xpc non posset si pati nollet.
Quid quod ab angelo castra assyriorum inuadente. centum
octoginta. v. milia uno noctis spacio perierunt. Si mi
sterii rationem in hac hostium interfectione scire
desideras. attende quantis ostium obsidionibus ierusalem
id est uisio pacis anima ad imaginem dei condita generaliter
ut specialiter uallabatur. et uidebis quomodo magni consi
lii angelo hostem inuisibilem perturbante liberantur.
Et in his et in aliis etiam uerbis et factis rex idem mi
stico cursu xpm precucurrit. sed non in uana gloria. qua
mutatus est aliquantulum in legatione caldaica.
Elatus est enim quasi depriuato. et occurrit offensio. D.
Mirum uidetur quod tanti meriti uiro aliquid huiusmodi
neglegentie surripi potuit. per quam cuncta que ho
stibus ostenderat ipsis hostibus dei iudicio dederat.

Magnum malum uana est gloria

Leuissimas et personas uane gloriosas

R. Audi. Maximum malum et incomparabile ua
na gloria est. que multiplicatis uirtutibus ita laqueos
tendit. ut in deo proficiens anima in idum extacito
gaudio nesciat quid perdat. D. De hoc tacito gaudio uidetur
nobilissimus poeta dixisse. latone tacitum pertemp
tant „ gaudia pectus. Visibilis enim rerum materia ua
na glorie sumministrarat nutrimenta. et dum in aliena
estimatione pensauit de se quod a se non erat. exceden
do sui custodiam hostibus ianuam aperit inuisis. ad me
morum rapinam. Ex proficiente enim malum istud profic.
semper imperfectum rapinam exercens. augmentique sui tra
hit inde materiam. unde quis temptatur. maiorem sensatus
accipit gloriam. D. Hic protoplasti casum considero.
qui dum temptatur ab hoste plus uoluit quam potuit.
quod stans bene potuit. seductus non ualuit. Ubi
uane gloriandi materia non deest quod morbus iste menti
surrepit mirum non est. Ubi uero gloriandi deest omnis oc
casio. monstro simile dixerim quod insana mens pul
satur hoc morbo. R. Quid quod homicida uana gloria pul
satur de triumpho. immo de peccato. Mercium
uagum congerram. figulum. asinarium. aliosque ex
tremitate professionum et officiorum personas despicabi
les expertus sum a deo gloriari. ut cresum opibus suis glo
riantem meis crederes. et nudos tam uirtute quam
subpellectibile. motibus inconcinnis mentis concep
tum inanem resoluere. Visne scire per paucis quid nostris tem
poribus uana gloria effecerit. quomodo nudum quendam
monachum honoris desiderio uexauerit. et mun
di contemptorem ceca rerum et dignitatum ambi
tione distraxerit. D. Et si nos ab inexperto diuerte

re contigerit negocio omnib' modis. id expeto. R. Qui
dā memoria tactus & tractus eternoꝝ mundi illecebris
renuntiauit. xp̄o suo seq; dicando. mentē habitumq;
mutauit. & tanto feruore cenobialis discipline aggres
sus ē instituta ut ꝓbabilis ei' conuersio immo conuer
satio. inuia dn̄i pigriorib' plurima uirtutum affer
ret incitamīa. B. litat' erat an illiterat' R. litteras qui
dē minime didicerat. s; reb' ostendit q̊d litta sacra
monebat. S; hui' tam̄ p̄clara conuersionis p̄mordia
effundē & obscurare cepit nebula ꝑ hostem inmisse
temptationis. Cepit enim mira s; tecta ambitione
q̄m uis p̄rsus illitat' ad regim̄i episcopalis cathedre
anhelare. & tecte quidē culmen altioris loci sensim
affectare. ecco appetitu agendoꝝ secłarium negocioꝝ
causas ordineq; tractare. & licet reluctante ut' con
tra dicente conscientia. 7 obscuri sanguinis nata
liū suoꝝ ut' indocti pectoris & uacui scripturarū. ce
pit tam̄ graui curarū stimulo magis & magis estua
re. Iam uidē uisus ē sibi totā mogontinā eccłiam in
sui electione commoueri. totamq; puinciā respectu
noui antistitis hui' exagitari. Q̊d inq̇t agendum
m̄ ē. si ab hac p̄ssione ꝑturbat' ad tanti regiminis
dignitatē assumpt' fuero. q̇ nec ultimū gradum.
clericalis officii teneo. ut pote q̇ litās p̄rsus ignoro.
Qua fronte laicat' ꝑsona ecclesiastici regiminis ca
thedram usurpauit qua temeritate regendis animab'
opam dabit. q̇ q̊d sit episcopalis officii pondus &
op' ferre ut' administrare numq̄m didicit. uixq; p
prie anime regende sufficit. Sane monacho. magis
docta agere q̄m agenda docere conuenit. Psonam

Deq̊dā incredibili
uanitate huiuſmodi
morbi temptata

Vbicūq; rerū gesta sē
bunt. si forte scriptor.
uanitate rerū gestaꝝ
errauit. si multū ex hoc
lector offendat'. si tan
tum electione edificat'.

doctrina morib' pbatam s; sires exigit. si temp' & ordo
deposcit ad hoc officium oportet uiro militari monachū
ū intendere suscepte pfessioni. Siquidē nemo militans
dō implicat se negociis secularib'. Hec & his similia cū
anxie secum uolutaret magisq; rigor animi turbatis
sensib' mollesceret. rem tectam ad abbatem suū refert.
iniecta temptationis spicula senioribus apit. etiam do
minandi libidinem pandit. consilium & auxilium
huiuscemodi leuitatis supande requirit. Quib' accep
tis. seniores maturioris prudentie uersutias antiqui
hostis ñ ignorantes facilem inquiunt istud certam
certum habebit. si quidē temptantis & temptati di
stantia patuerit. facile ē inquiunt sensum rationa
bilem his artib' his artiū decipulis obluctari. si forus
sue id monachis. ppositi ñ piget nec pudet reminisci.
si contigerit se litterarū expten. clauium ad quas
totius ecclesiastici regiminis spectat censura. recorda
ri. N'. Mira sunt q̄ dicis. M. Hortant̄ pterea ut uiuaci
memorie commendet. ñ qt in secularib' diuitis olim
fuerit. s; qd in xpi paupertate iam factus sit. oporteat
eum fortis obedientie. pclara arma suscipe quib'
frangit' & succumbit omnis impet' & incursus ho
stilis nequicie. Ad hec ille. hec inquit uia q̄m maxi
me expeto & totis exopto uirib' ut ē tam despecte
seruitutis iniungat' m̄ officium. ut ei' attactu ut
aspectu repmat' omnis inme false insanie indisci
plinat' excursus & totius extine dignitatis appetit'.
Gratissime quidē hec postulata acceperi patres
& illi auspicato psuli nouo pscripte temptationi
satis aduersum inposuere negociū. uidelicet pur

gationem panniculorum ut eos quidem lauandos
susciperet. lotos. infirmis ministraret. Suscepta g(ra)
fratri idem tam despecta quam uis ad magni meriti fruc
tum obedientia. feruenter instat rebus iniunctis. & ui
lis officii. gratulabundus executor. tantum humili
tatis gradum ascendit. ut flamma descripte ambi
tionis. deferueret. & rigor iam adulte insolentie
lenesceret. Cumque per aliquod temporis spacium incep
ta miles xpi sollerter perageret & falso concepte glorie
dignitatem humilitatis officio euacuare satageret.
uisus est sibi insomnis apte cum hoste suo conserta
manu congredi. & primo quidem congressu superari &
terga dare infestissimo persecutori. Cogebatur xpi ago
nista sola fuga per ambitum claustri salutem sperare.
quia exercitatior hostis acri conflictu attriuerat
omne presidium monachi constantie. Iam prope erat
ut fugientem monachum predo persequens comprehende
ret comprehensumque grauius affligeret. Ille pan
niculorum suorum fasce congesto in faciem hostis insequen
tis proiecto os oculosque eius lentis sordibus oblinit. dupli
cique confusione laruatum in fugam conuertit. His
successibus factus hilarior. ut pote congressu superior
deterrimum draconem & prefate passionis maximum
incentorem a tergo pulsat & fugat confessumque rubo
re uerecundiam & pudore persequentis constantiam.
extra ianuam claustri calce perturbat. Expergefactus
itaque frater nam insomnis hec uiderat. exultanti cor
de congratulatur insperate uictorie. & sublatis in
sublime manibus summo liberatori suo gratias egit. sicque
temptatione grauissima caruit. D. Mirum non est

si regē pdictum uana glā destatu solido quantisp̄
inclinauit. quē rerum claritudo nobilitauit. si
nuditatem pxpo pfessum temptare p̄sumpsit. S;
uere mirabilis dš inscis suis. q̊ uocatos suos tempta
tionib' erudit temptatosq; custodit. ut pbati exer
ceant̄ exercitati examinentur. examinati purgentur.
purgatiq; ęternalis brauii calce consument̄. A. Sic
g̊ bene agentib' & pxpo inhoc mundi stadio cer
tantib' uera debetur uictoria. uictorieq; certa coro
na. sic tepidis & desidiose bella sua gerentib' mer
ces debet̄ ut parua t' nulla. Cum g̊ aliquis se suaui
iugo xpi summiserit. oportet se ea pacientię ut lon
ganimitatis armatura p̄cingi. ut acerrimi hostis
congressibus possit obniti. nec facile parti con
trarię cedendum existimet. si conuersionis suę p̄
mordia temptationis subitę iactura pturbet. D.
Quotiens inhoc duello fugamur uincim' & supam̄.
A. Cum te aduersari' uersipellis psequit̄ uires eius
magis acuis fuga q̊m fiducia. magis puocas eum
titubando q̊m t constando. Non inte gteris nec am
De mente ambitiosa — bigas. & psequentis uires eneruas. Equidē mens
ambitiosa. gemina peste uastat̄ inquietudine &
inuidia quoꝝ alterum cupido aliud maliciam sus
citat. Itaq; tanto morbo carebit q̊ sibi ex amore
ętnoꝝ uiluerit. Si repetam' litteram. & in pphis in
dagem' sacri ligni grām. D. Puto nos demonte illo
umbroso & condenso aliqua repturos. unde uideam'
q̊m suaui grā. quanta clemtia tracti sum' ab illo
qui exaltat' om̄ia traxit ad se pendens inlig
no. M. Quid putas g̊ inhoc significari q̊d att

esayas. Pauebit assur uirga ꝑcussus. D. Scio quidē
q̊d idē ꝓpħa euangelicus ē. & quia et ꝓpħa nr̄a ꝓui
dit sc̄la multa n̄ fallar ꝓtulit de illa que ex ligno no
bis uenit gr̄a. S; q̊s assur iste sit, ⁊ q̊d timuerit ostende.
M. Assur iste typus antiqui hostis ē cum corꝑe suo.
uirga. potestas crucis ē. Siquidem n̄ multum timebat
quando dicebat. Ponam sedē meā ad aquilonē. sup astra
celi collocabo solium meū. & similis ero altissimo. & itē.
Sicut oua que derelicta st̄. sic uniuersum orbē ego con
gregaui. & n̄ erat qui moueret pennā ⁊ aperiret os atq;
ganniret. S; pauore concutit. quando uirga crucis ꝑ
cutit. Quia enī potentiam crucis sufferre n̄ potuit.
sceptrum sue dominationis amisit. Non uidet͞ ͞t ma
ligni⁹ uirga ꝑcussus de quo dn̄s iam princeps inq͞t mun
di hui⁹ iudicat⁹ ē. & multa his similia. D. Queso te
q̊d ꝑ oua uis intellegi. q̄ derelicta uictor artifex iste
collegit. M. Gen⁹ humanū ꝑ oua ista aduerte. q̊d tunc
derelinqui meruit. quando in adā hosti suo consensit.
Porro sicut in ouo spes alitis ē. sic erat in homine licet
abiecto. & dampnato. spes salutis. D. Quare dicit.
qui moueret pennā atq; ganniret. M. Virtutes anime
ex penna notam⁹. q̊a uix in humano gn̄e ante legē
inuent⁹ ē cultor iustitie. ut uirtutis. ut q̊ os aperiret
in laude creatoris. q̊a sue dicioni cuncta subiecerat.
uis & uis tyrannice potestatis. Amoto enī uere radio
lucis squalebant om̄ia tenebris infidelitatis. Unde
consequent͞ nos hortat͞ idē ꝓpħa de quo agimus.
Sup montē caligosum leuate signū. D. Q̊s g͞ ē mons
iste caligosus. M. Idē de quo sup⁹ egim⁹. cū toto corꝑe
suo hostis antiquus. mons quidē ex tumore supbie

De asur uirga ꝑcusso

De ouis derelictis

De monte caligoso.

caligosus. ex umbra malicie. Sup quē signum leuas
cū fidē crucis xpī in hostem intentas. & hoc uexillo q̄c
q̄d atum ex nequicia tīmuit dissipas. Multociens idē
ppha signum istud leuare nos admonet. leuate in
quiens signum innationib⁹. itemq; Leuate signum
Ieremias. ad pplm. & de passione xpi. Corp⁹ meū dedi percutien
tib⁹ genas meas uellentib⁹ & p⁹ aliqua. Ppt scelus ppli
mei percussi eum. ipse aut̄ uulneratus ē. ppt iniquita
tes nrās. & paulo p⁹. Eo q̄d tradidit animā suā in
mortē. & cum sceleratis reputatus ē. & ipse peccatū
eorū tulit. & p transgressorib⁹ rogauit. Et dn̄s de se
Esaias ipso. Torcular calcaui solus. Et ministri celestes. qua
re inquiunt rubrum ē indumentum tuū. & uestimta
tua sicut calcantium in torculari. Q̄d ē expandi man⁹
meas tota die ad pplm n̄ credentem. Q̄d in hui⁹ mo
di uerbi pphicis aduertum⁹. n̄ figuram sacri ligni
& p̄ssuram crucifixi nrī. cui⁹ percussi⁹ p maxima & inso
lita bella. magne pacis nrē. & triumphi st manca.
Equidē descensu ei⁹ ascendim⁹. infirmitate ei⁹ robo
ramur. ipsoq; exaltato in cruce trahimur. & ad al
ta dextra leuamur. D. Necesse ē q̄a multi & magni st
qui trahunt. ut adtrahi possint. quantū in ipsis
ē alleuient. Habet enim hoc natura pprium. ut iuxta
rerum pondera cuiq; mot⁹ sit. Necesse enim. ut pon
derosa difficili. leuiora u̇ facili motu ferant. M.
Unde adō ppendis hominis grauari. ut uix pos
sint attrahi. nec facile principium suū repetere.
q̄s constituit graui mole deprimi. D. Pondus istud
malicia hominum dixerim & culpam quibus
pgrauati. n̄ facil⁹ motu feruntur in alta retractu

opposita mole peccati. Sic enim dauid iniquita
tes inquit mee sup̄gresse sunt caput meū. sic̄ onus
graue grauate st̄ sup̄ me. & amos. Stridebo subter
uos. sic̄ plaustrum onustum feno. & laboraui susti
nens. M. Sic ē. S; ea facilitate diuina gr̄a nos trahit
q̄ p̄uenit. p̄uenit qua trahit. Equidē pondus istud
unde causaris. decinit p̄ueniendo. tam potens in
trahendo. q̄m sapiens nos creando. Uis ne ostendā
t de esaya qua nos facilitate trahit q̄ formauit. &
passione reformauit. D. Audio. Quis appendit in
quit trib' digitis molem terre. & librauit inponde
re montes. & colles in statera. Q̄s adiuuit sp̄m dn̄i.
Uides q̄m facile moles ista t̄re leuatur. q̄ nulli' mor
talis uisu tota capit̄. nec quidem adplenum mensu
rat̄. D. Iuxta litterā hic non inuenidā s; sp̄m. l̄ra eni
occidit. sp̄c aūt uiuificat nec & diuinitas dignos
habebat. Quom̄ g̃ istud intellegendum ē. M. Edi
gnos sp̄m scm̄ aduerte. diu̇so m̄ s; una gr̄a partien
te munera sua diuidit enim singulis p̄ut uult.
p̄ munerū ū tinarium scē trinitatis op̄ationem
ut credentiū fidē intellege. Cum g̃ humani ge
neris. uniuersitas in his q̄ saluant̄ infidelitatis
mole dep̄ssa fide scē t̄nitatis erigit̄. & sp̄c sci distri
butione leuigat̄. nonne moles t̄re trib' digitis dī
appendit̄. Q̄d n̄ grauissima moles gentilitas ante
fidē susceptā fuerat. cui graue iugum sup̄ collū
ab adolescentia sua inpositū ē. q̄ postea ita leua
bat̄ aūra. ut diceret cū paulo. nr̄a conuersatio in
celis ē. Equidē ubi sp̄c dn̄i ibi libertas. ubi ū lib̄tas.
ibi grauis sarcine depositio q̄ p̄mebat̄. ibi deside

Esaiā

rium ẽnoꝝ inmeritus subleuatione q̊d ṗus non erat.
Primus homo de terra terren⁹. Secds homo de celo celestis
& cet. D. Indubitata fide teneo q̊d moles ista tr̃e q̃m
pphã contexunt sursum ñ appendit. nisi manum mi
serantis erigat. sicq; ingr̃a crucifixi q̊ omia trahit
trahat. Quom̃ ũ librauit inpondẽ montes & colles
instatera. M. P montes. sc̃li hui⁹ diuites & potentes
a simili considera. Sic̃ montes & colles cacumine
suo planiciẽ terrarũ uideant excedẽ. & inferiora
t̃rarum sua altitudine sup̲are. sic potentia scl̃a
ris conculcatis inferiorib⁹ iugũ sui dominatus
inalta porrigit. & ipsas nubes euolare p̃sumit.
Q̊d g̊ dñs horũ montiũ ponderator. Nouit qui
sint. p se q̊d sint. q̊d scl̃i p̃ncipes possint nouit q̃m
sunt fragiles ⁊ leues, q̊ se putant ceterum circum
stantia fortes. & sibi sufficientes q̊d ruine primum
ẽ. causas & actus. merita quoq; singuloꝝ discernit.
reddit unicuiq; ñ iuxta qualitatem ɫ eminentiã
sclaris glẽ s; iuxta meritum abusiue uite. & iudi
cium censorie discipline. Ɫ conũso montes dicens
eminentiores ecclie patriarch. pphas. aplos. cete
ros gradus. excellentiores inferiorib⁹ p̃positos. dig
nitate uł ordine fidi meritiq; minorib⁹ suplatos.
quoꝝ sanctitudo ponderat adp̃mium. ut q̊d q̊sq;
meret accipiat iudicantis aduotum. Vis scire de
his montib⁹ aliquos libratos adnõ. D. Etiã. M. Q̊d
monti magno. moysi dictum ẽ. Noui te inq̊t ex
nomine. Q̊d monti modĩo. Tues inq̊t petrus. &
sup hanc petrã edificabo ecctiam meã. & multa
de his montib⁹ in hunc modũ. D. Merito montis

uocabulum sortit. sup quem eccliae domus edificatur.
S; ad inceptа reuerte. quia crux regis nri uidet non so
lum campos & siluas. fontes & flumina. insulas &
maria. s; collium montiumq; traxisse cacumina.
Quae omia sic in malo prius posita. ita & in bono sicut
aīs. suis inueniunt locis ordinata. Ad alios g̃ pphas
accede. & sicubi tegat̄ in eis lignum istud require.
M. Ieremias sepe numero leuare signum istud con
tra hostes intimare iubetur nimirum q̃ semp iu
sticiae aduersari pbantur. Itemq; & ego sic agnus in
qt q̃ portatur ad uictimā. ac p hoc o uos oms qui
transitis p uiam attendite & uidete sic dolor sicut
dolor ms. Et de impiis uenite inquiunt & peutia
m eum lingua. & mittam lignum in panē ei. Haec
& alia his similia ad supiorem sensum st referen
da. ubi typum agni in lege offerendi xpc titulo
suae passionis ostendit. q̃ sanguine ueri & inmacu
lati agni nos redemit. D. Mirum uidet q̃m possit
homo lingua occidi. cū desit ei occidendi mat̃ia si
psto sit & occisionis causa. M. Non uidetur t impi
chorus xpm lingua crucifixe. cum a spa coniuratio
ne spicula mitteret. ingeminando crucifige. Nonne
dissonare t q̃dāmodo uident euglistae. dicente
alto. xpm hora tcia. alto nona passum fuisse. n q̃d
hostes xpi hora tcia uerbo. alii nona ferro fecere.
Qd nequius lingua puersa. cum sit modicum
in corpe mbrum. n habet paruum effectum. Non
ne & dauid unā gladio filiorū ammon interfecit.
q̃ licet remot iudicium q̃d in eo factū ē fieri sola
lingua pcepit. Qd g̃ isti maliciosa dampnatio

ne ut pena illi pegerunt uoluntate t' conclamatione
Mittam' lignū in panem ei'. nefanda. D. Quom lignum in panē ei miserunt. M.
Quando regem nrm qui ē panis uiuus ligno affixerunt.
D. Adice et illud obsecro qd ait. uos omis qui transitis
puiam. 7 certe superfluus in inquisitionib' tuis ēē uide
ris. cum hoc solum intenderimus querere quom sig
nis et rebus et uerbis quasi gemma lucidissima crux
regis nri in pcursu sctor traluxerit. donec ipse xpc que
hec omia figuralr respexerunt. titulo sue exaltatio
nis qd illa ptenderant uisibili gra exposuit. S; tu
in suburbana de urbe contendis. et inter ligna sil
uarum p' inuentum malum pciosum. alia palis
requiris. Si omia queris exponi. que t' in uerbis ut
in signis pphicis xpi adiacent passioni, ultra qm
decet dabit occasio etiā anecessariis euagandi.

a Uos omis q transitis puia Accipe nunc quos rex nr dolens puiam transeuntes
attendit et nulli' dolorem suo dolori similē dixe
rit. D. Dic q. M. Via xpc ē. Per quam transitum faciunt.
cui ctnor intuitu psens gla uilescit. Cumq; q desunt
passionib' xpi supplent in corpe suo uident quan
ta iniuria passionis pualuerunt in capite suo. D.
Quare dicit sic dolor sic dolor ms. M. Cum aliqd
mali pati's. nonne merito tuo ut pote peccator dig
na ultione puniris. Xpc u ut agn' et qui n debet
puniri dum punit. nonne tue passioni dissimilis
ei' uita pbatur. Exsoluit enim qd n rapuit reddi
dit qd n debuit. restituit qd n abstulit. D. Si tu
deo nisi xpc debitis nris redderet indebita. de
bitorib' suis mors semp ēēt obnoxia. M. Cum g
duriori pssura decoqris. quasi n sit dolor tuus

dolori similis. illum attende qui unico suo non pe
percit. sed in mortem tradidit. et certissime crede quod deus
quos maxime diligit. affligi magis permittit. D. Scio
equidem quod iuxta mensuram certaminis corona decertan
tis est. M. Attende et illud in eodem propheta. Spiritus inquit
oris nostri christus dominus captus in peccatis nostris cui diximus.
in umbra tua uiuemus in gentibus. D. Et hoc si ad erudi
tionem nostram pertinet. M. Plane. Quis enim erat spiritus oris
nostri et omnium prophetarum nisi christus ihesus. de quo uenturo. pas
suro. ecclesiam suam redempturo. eamque in toto mundi scan
dala passuro unanimi uoce prophetae cecinerunt. nosque
qui credimus christum in carne uenisse in eodem spiritu lau
des sursum immolamus. Quod zacharias de hoc spiritu
prophetarum cecinit. Sic locutus est inquit per os sanctorum prophetarum.
Singularem numerum posuit in officio. pluralem
in personis. Quare? nisi quia spiritus unus erat in omnibus quando
per eos annuntiabatur christus. Cur uero captus in peccatis
nostris dicitur? nisi quod pro peccatis nostris immolatus esse probatur.
D. Quare dicitur. in umbra tua uiuemus in gentibus.
M. Audi. Iuxta aliquid umbra quedam fuit ipsa fides
qua prophetae hoc crediderunt quod non dum uiderunt.
id est christum nasciturum in fide habuerunt. et quicquid
quadam futurorum imagine in cerimoniis legalibus
spiritu sancto iubente peregerunt. In hac ergo umbra id est in
protectione dei qua ex fide protegi meruerunt in gen
tibus uixerunt. quia si hac fide in gentes caruissent.
a gentibus non discreparent. Sicut enim nimio feruo
ris estu decoquitur homo. nisi aliquo corpore ei subleue
tur umbraculo. sic in medio gentilium populus dei
positus. cum feruido liuore malignantium consume

Spiritus oris nostri christus. in peccatis nostris.

retur: n̄ diuina grā. uelut inumbra quadam p̄tegeretur. Visne paucis aduertere. qualis ista uita fuerit inscis xp̄i aduentum p̄cedentibus. D. Dic. M. Qualis innobis manet aduentum p̄mum subsequentibus. D. Verba ḡ. M. Q̄d est q̄d ait apl̄s habitare xp̄m p fidē incordibus nr̄is. Si ḡ xp̄m infide habem⁹ quē non uidim⁹. et illi infide habuerunt. quē necdum uiderunt. et uita xp̄c ē. ḡ exfide nobis et illis uite occasio ē. Sic et dn̄s. beati q̄ non uiderunt et crediderunt. D. Hic apparet q̄d apl̄s ait. q̄cq̄d sine fide ē. peccatum ē. M. Iustus ḡ siue intergentes seu uiri credentes. exfide uiuit. D. S; Paulus p umbram istam repete obsecro. Cum fides lux quedam ut radi⁹ sole splendidior sit credentibus. cur umbram eam uocaueris ignoro. Si xp̄c p fidem habitat incordib⁹ fidelium qui uera lux ēē pbatur: ḡ et fides quedam lux ē. qua xp̄c capitur: que abhospite suo illuminat. M. Fides quidē lux quedā credentibus ē secdm hoc q̄d credunt. umbra ū. p hoc q̄d n̄ dum uident ut habent q̄d credunt. Videmus nunc p speculum et inenigmate tunc autē facie adfaciem. Sic et moyses si inueni inq̄t grām inoculis tuis ostende m̄i te ipsum manifeste et multa inscripturis scis in hunc modum. A simili attende. Sic ortu solis noctis umbra uanescit. sic orto nobis sole iustitie. ipsa fides qua nunc enigma speculam̄ deficiet. Si ḡ umbra n̄ eēt numq̄m pcerto deficeret. Sicut ḡ umbrā solidum corpus radio cui libet suscepto lucis resultans efficit. sic fidei nr̄e q̄m habemus. corpus q̄ddam q̄dam ē ueritas et uita eterna q̄m

Cōp

speramus. fides ergo probat. fidei meritum semper stabit. D.
Poteris ne uestigium aliquod crucis in daniele monstrare.
qui inter ceteros mira claruit gratia prophetie. M. Non solum
xpi passionis uerum etiam natiuitatis eius. et in ipsa pas
sione gloriam triumphantis inuenimus. D. Ostende ergo. M.
Videbas inquit principi babyloniorum donec abscisus est
lapis de monte sine manibus qui lapis diuerse nature sta Daniel.
tuam comminuit. et in montem magnum creuit. D. Quis
est ergo lapis iste sine manibus abscisus. M. Xpc deus noster. qui et
si mortalis inter mortales apparuit, tamen cunctis mor
talibus natiuitate dissimili mundum intrauit. D. Quo
modo statuam illam comminuit. M. Quia non solum iugo dominice
subiectis regum mortalium colla subegit. sed et principa
tus. et potestates. rectores tenebrarum sue crucis pati
ens in ligno affixit. D. Quomodo uero in montem magnum
creuit. M. Signis quidem uariis et doctrinis ante pas
sionem suam in corde credentium admodicum processit.
sed potestate mortis per triumphum resurrectionis de
uicta tanta suscepit incrementa. ut qui prius in sola iudea
notus fuit. omni mundo per fidem innotesceret. et uirtu
tis sue magnitudinis usque quaque diffunderet. At
tende ioseph de quo dictum est. quod post mortem eius filii
israel multiplicati sunt. et in psalmo in persona xpi.
singulariter inquit sum ego donec transeam. Mors ergo
xpi. materia mortis huius exaltati extitit. transitus eius
fidelium pluralitatem effecit. Adhuc sensum
aplica quod xpc ait. nisi granum frumenti cadens in terram Nisi granum frumenti
mortuum fuerit. ipsum solum manet. D. Et hoc resolue.
M. Comparatio est a minore. Granum frumenti xpc
est. in agro illo inuentus. de quo ysaac. ecce inquit odor

Abacuc. N

filii mei sic odor agri pleni quē benedixit dn̄s. Ca
dens in t̄ram q̄d ē. Qui cum in forma dī ēēt non rapi
nam arbitratus ē. & cetera usq; mortē autē crucis. Ca
dens ḡ in t̄ram & mortuum granum fructū xp̄c ē.
dire cedens passioni. in qua quia ex humanitate mo
ri potuit ut uoluit. ad se om̄ia trahendo. p̄uentum
beati seminis usq; in cētum seīn multiplicauit. Denīq;
mors xp̄i fructus nr̄ ē. qui tanto magis multiplicat̄
in nobis. quanto p̄ im p̄tiores fuerim⁹ baiuli beati sti
ptis. Quando p̄imum conuerti ab errore cepisti in
agrum dominicū cecidisti. in quo n̄ p̄uersis morib⁹
moriaris. fructum pietatis numq̄m cumulabis.
D. Quanta in hunc agrum seminant̄. nec tamen se
minata moriunt̄. M. Et hoc unde. D. Luto q̄a dum
uires p̄see consuetudinis n̄ amittunt. noui germi
nis radices minime figunt. M. Igit̄ amor inolite
uetustatis. noui floris & fruct⁹ p̄rogatiuam exclu
dit. D. Aduerto in daniele xp̄m p̄ fidem p̄fecte ha
bitare. q̄ p̄ supputationis temp̄rm. xp̄m a iudeis
p̄dixit occidendum. p⁹ ebdomadas inquiens. lxii.
duas occidetur xp̄c. & non erit ei⁹ pp̄ls q̄ negatur⁹
ē eum & cet̄a. M. Recte notasti. Vidit enim in xp̄o pas
suro & occidendo. q̄d nos credimus in xp̄o passo & oc
ciso. D. Videtur & abacuc uidisse xp̄m exaltatum ā ra.
& ad se trahentem om̄ia ubi dicit. Domine audiui au
ditum tuum & cet̄a. usq; in medio duoꝝ animalium
cognosceris. M. Si totam hui⁹ cantici paginam uisu
p̄curris. nusq̄m hoc de duob⁹ animalib⁹ scriptum rep̄is.
D. Unde ḡ habem⁹ q̄d audimus de his animalib⁹ &
cantamus. M. Sic sup̄i⁹ diximus⁹. diuisi. modo diuiso sep

turam scam transtulerunt. & qd alius minus. alius
plenius dixit. D. Que sunt g animalia ista? M. Vide
ris in uigilando dormitare. Putas enim te scire qd
nescis. & de hoc dubitare uidis. qd quasi sciendo ppo
nis. Animalia ista latrones sunt. in quorum medio xpc
se pro nobis penum fecit. & sic prius uiuus in miraculis.
sic in obitu quoque factus est cognoscibilis. D. Et hoc ex
pone. M. Quid est qd dum xpc in ligno exspirauit. terra con
tremuit. uelum scissum est a summo usque deorsum. saxa
ruperunt. sidera lumen suum subtraxerunt. multa
corpora scorum surrexerunt? Quid est qd centurio uisis mi
raculis in typo gentium proclamauit. uere filius di erat
iste? Nonne satis inter hec animalia cognitus est xpc
qui cum morti corpus traderet ostendit diuinitate qs esset?
Illum sceleratis enim reputatus sine peccato fuisse. & ini
quis ostensus est. Amor g tanta mala patientis. amo
rem accendit. ut cursu sequentis. D. Sed dic queso te qr
scriptum sit xpm inuentum int duo animalia que la
trones asseris cum hoc nomen qd animal dr: magis ir
rationalitati consentaneum sit. sepiusque p hoc nominantur
cetera queque rationes quam ulla humana substantia?
M. Postquam oliueta circuire cepisti. minus erroris
tui competa uidisti. Quid est enim animal n homo?
Animal quippe genus quoddam comprehensiuum est omnium
animantium. omnium uiuentium. in quo & homo
comprehenditur. qui accedente differentia spes specia
lissima inuenitur. nec spes ista licet in communi genere
inuenta ulla ratione sua indiuidua excedit. nec
spes admittit alienas. D. Nichil ex omni parte in hac
uita beatum. idoque nrm est qd erramus. di qd pficimus

A. S; annecte & illud ad superiora q̄d de dn̄o nr̄o scrip
tum est. Ibi absconditia ē fortitudo ei⁹. D. Satis hoc
elucet. q̄a in humilitate & humanitate xp̄o patien
te. q̄d in deitate potuit absconditi. tradi tuis non egre
diebatur. A. Bene sentis. q̄a si fili⁹ di q̄d potuit uel
let. omnis hostium furentium p̄sumptiuus turbo
uanesceret. D. Q̄d ū pph̄a osee ait poterit ne ad eru
ditum nr̄m referri? Q̄d nam ē? D. Dies inquit regis
nostri. Ceperunt p̄ncipes furere a uino & extendit ma
nus suas cum illusorib⁹. M. Dixerunt hoc ydola
trie de ierobaam qui timens principatum roboam
filii salomonis uitulos aureos fabricauit. q̄s & ad
orauit. cui⁹ festiuitati stultum uulgus applaudens
diem regis sui. ipsam ei⁹ a dō auersionem & nouam ydo
latrie culturam appellat. in qua p̄ncipes furere de
uino ceperunt. quia modum potandi excesserunt.
furor equidē iste ab hoc eos inpulit. ut cultum uitu
lorum dō uiuo p̄ferrent & animia furente cecati dn̄ a quo
facta sunt negare non dissimularent. Maius est eñi
peccatū nolle scire. te peccatorem ēē quā ignorant
peccare. quorum alterum p̄sumptionis. alterum cecitatis ē.
Sed misterio sacratiore diem istum ad regē nr̄m refe
ram⁹. q̄ p nobis uitulus & agn⁹ immolatus. morte sua
nr̄e mortis euicit obscura & grata ecclie sue p̄dic
tauit lucis eterne conuiuia. Dies inquit regis nr̄i.
aliter: A. Dies regis nr̄i tunc p̄clarissima erat. quando
exaltat⁹ a terra ad se omnia trahebat p quibus trahen
dis ipse ds̄ homo factus fuerat. Tunc enim omnia
consummata sunt. que de ipso facta fuerunt. De hac
die fact⁹ ihō in agonia dicebat. Pat. Venit hora.

clarifica filium tuum. Vere tunc filius dei clarificabatur.
quando uicta merito carnis mortalitate. deus uerus
qui latebat in homine crucifixum nostrum resuscitan
do manifestabatur. D. De quibus ait. ceperunt principes
furere de uino. M. Accidit ne menti tue et quod unum
hoc fuerit. et quociens principes sacerdotum et scribe ad
perdendum xpm conuenerint. V. Vinum istud uinea pro
tulit. que de egypto translata. in terra chanaan geniminum
siluis erutis germinauit. et pro uua labruscam. pro uino
fel draconum effudit. Igitur ex fructu suo uinea ista
tantum furorem principibus propinauit. ut cultorem suum
prosterneret. et proprie septa custodie bestiis siluarum
aperiret. Conuersa enim in furoris amaritudinem.
omnem fidei et pietatis amisit dulcedinem. D. Manife
stum est quod furor insanientium principum. gratia precurren
te facta est salus populorum credentium. Sed et hoc adice. De
quibus paulo superius idem propheta. congratulando dicere ui
detur. uiuificabit nos post duos dies. in die tercia suscitabit
nos. M. In his uerbis geminus sensus est. ut per duos dies
parasceue et sabbatum quibus in sepulchro quieuit.
et tercia die resurgens nos secum conresuscitauit sicut
apostolus ait. uel certe duos dies accipe omne tempus ante
legem. sub lege. tercium sub gratia. quo sic resuscitati sumus.
et sic precedente. sic subsequente gratia semper uiuamus
in illo. Quod autem idem propheta ait. extendit manum suam
cum illusoribus ad eundem sensum pertinet. quia latronum
medius positus. cum iniquis reputatus est. Equidem illusor
esse probatur qui in perditione anime sue ludificatur. D.
Quod et de hoc intellegendum est. ero mors tua o mors.
morsus tuus ero inferne. M. An non uidetur tibi ui

Ero mors tua o mors
morsus tuus.

uus & hoc infernus. quod dilatauit animam suam ani
mam sua sine ullo termino in omne genus humanum ex quo
protoplastus eiectus est de paradyso. Quem uiuens infernus
non absorbuit. qui uitam mortalium indifferenter
ad se traxit & deglutiuit. Sed hec inferi ualentia christi
morte morti traditur. & uita perit que ex antiquo mor
tuis & mortalibus dominabatur. Et hoc quantum ad id
quod dictum est. ero mors tua. Quid de morsu. Inferni iura
inuasit christe. quia sui iuris erant ad se traxit. aliena traxit
reliquit. Ostensio a minore est. Commedentium ista natura est.
ut ingesta ori morsu diuidant. diuisa partim uentri
traiciant partim relinquant. Sic & dominus. Morsu iudi
ciarie potestatis tartari membra discidit. ut predam
ipse tartarus ex antiquo collectam amitteret. uires que
non sua colligendi. rursus non haberet. D. Quid est quod amos
dicit. Pro eo quod pro argento iustum uendidistis. & paupe
rem pro calciamentis. M. Non recordaris quod impia cohors
christum xxx. argenteis uendiderit. & sic occiderit. D.
Immo solus proditor iudas uendidit. qui mercedem in
iniusto commercio optinuit. M. Et illi christum uendide
runt. quia proditionis huius suasores & auctores fuerunt.
Igitur persequentium malicia. uenditionis huius est causa.
D. Quid de calciamentis uis intellegi. Quoniam rex noster calcia
menta suenit. M. Pro calciamentis christe uenditus est. quando
mortalitas eius in exemplum pie sequentium per passio
nem posita est. Christum enim tradiderunt. & calciamenta
receperunt. quia eius humanitatis exemplo profecerunt post
ea tum iudea credentes. qui prius liuore defecerunt.
iustum iniuste persequentes. D. Videtur mihi istud sen
sum illum respicere. quem habemus in canticis canticorum.

ubi dr. Quam pulchri sunt gressus tui in calciamentis
tuis filia principum. M. Bene consideras. D. Vis et ina
mos agnoscere figuram cain et abel. iacob et esau. M. Dic. D.
Sup tribus inquit sceleribus et sup quarto non conuertam
eum. peo quod edom psecut9 sit in gladio frem suum. ni
mirum iudei dnm nrm et hoc ostenderunt in ueritate.
quod pcessit in imagine. D. Legimus quidem esau. frem suū
psequentē n occidentem. M. Plane qui odit frem suum
homicida non ē. et iohs xpi consecretalis mentitus est.
Quod esau primogenit9 et paterna benedictione defraudat9.
Venient inquit dies luctus patris mei. et occidam frem
meū. Nonne ergo psecut9 fugientē in gladio. D. Plane. Quo
tiens xpē maliciosa psequentium uoluntate occisus
ē suo tamen tempore consumat9 in ligno. M. Nonne
et in michea legisti. quod hostes impii in uirga pcusserit. Micheas.
maxillam iudicis isrl. Et que erat hec in uirga. n ha
rundo pquam caput xpi spinea corona uestitum pcutie
bat. et alape que in maxillam ei9 dabant. Ipse enim
uerus iudic um iudex. et principum princeps. cui9 uirga
directionis uirga regni. regendo quos creauit. s; ab eis
malum p bono recepit. D. O semp ingrata suo principi
iudeorum ceruicositas. quorum impietati et hoc accessit.
quod maxillam suā ppriu possessores morte conclusit.
et sic a regno dato ut dando penit9 exclusit. M. Audi
de nunc quod Zacharias de humilitate seu passione
regis nri pnuntiet. Et iste erat inquit indutus sordib9
id est similitudine carnis peccati uestitus. iterumque aspi
cient me quē confixerunt. et plangent eum plane
tu quasi sup unigenitum. D. Quorsum ista ptinent.
M. Ad reliquias isrl qui saluantur hec lectio pti Zacharias.

nec q̄ fidē xp̄i suscipientes penitentia puniunt. q̄d in xp̄m peccauerunt. Dicit idem pph̄a. Q̄d sunt plage iste in medio manuū tuar̄. His plagatus sum in domo eor̄ qui dilexerunt me. Percute pastorem & dispergentur oues. D. Non opus ē ut ista resoluas. Aperte enim passio dn̄i nr̄i declarat. Sȝ quom̄ plagatus sit in domo eor̄ q̄ dilexerunt n̄ uideo: cum plagarū inflictar̄. odium magis q̄m dilectio materia sit. M. Sensus facilis ē. Domum familiam dicit iudeor̄: que subiecta moysi ceterisq; patriarchis & pph̄is. ad legis obseruantiā instituebatur. quib; morte sublatis. in regem suum indisciplinato excursu familia ista grassabatur. In domo ḡ patrum diligentium exierunt plage furentium filior̄. D. De iona q̄d dicem̄. cui inobedientię bestia ferat ultrix p̄parat̄. & nobilem p̄dam reddere cogitur. M. A p̄prio titulo suo ionam xp̄c exposuit. id ē suscepte nature conditionē qua p nob mori potuit. & diuinitatis potestatem qua potenter resurgendo mortis iura resoluit. Piscis iste ualidus mēbris tipus ē mortis. que sic ab adam in om̄s homines regnare p̄batur: ita nec ab ipso q̄ erat in mortuos liber abstinuit. q̄m uis gratis eam suscepit. D. Sȝ cur in pph̄ia ezechielis crucis nr̄e signa n̄ requiris. cum ibi uir indutus lineis. ui uiris p̄cepit omnē indifferenter interfici. q̄ thau littera non meruerat in fronte insigniri. Nonne idē pph̄a p̄cipitur: ut sumat lignum unū & scribat. sup illud iude & filior̄ ei̊ isrl̄. & sociis ei̊. & ut tollat altum lignum. & scribat sup illud ioseph. lignum effraim. & cunctę dom̄ isrl̄ & sociorum ei̊. & adiungat illa unum ad alterum. sibi in lignum unū. ut sint in unione in manu sua ⁊ cetera. Quis ḡ uir iste lineis indutus fuerit expone. ⁊ alia consequen

Ezechiel.

ter annectit. M. Cur iste lineis indutus xpe rex n̄r est. de
sacerdotali gr̄e ueniens. ad cui⁹ renes sceptoris erat atra
mentarium. q̄a p⁹ ei⁹ in celos ascensum. nouum p apl̄os edi
dit testamentum. D. Et sex uiri qui fuerunt. M. Sex etates
sc̄li. in quarum sexta d̄s homo factus apparuit. et om
ne crucis signum n̄ habentem a cetu sc̄o⁊ separauit. Sic
enim in precedentib⁹ habes materia uniuersalis gr̄e crux
xpi ē. in cui⁹ passione saluabit. quicumq; sententiā p̄me
dominationis euadere conatur. D. Quid ē q̄d ait de uia
porte superioris. M. Porta superior paradysus ē. a qua
om̄e genus humanū descenderat. q̄d mors conditio
naliter possederat. donec ille apparuit. q. t. id signū
crucis frontib⁹ n̄ris affixit. et p hoc. pactum mortis. mor
te sua resoluit. D. Restat nunc ut de lignis inuicem con
iugendis. et sup scribendis aliqua subnectas. q̄ sunt in
manu sua in unione. M. Duo ligna ista typus duo⁊ ligno⁊ De lignis duob⁹
pbant. quib⁹ uita n̄ra xpe suspendebatur. Que ligna
dum in fide et opatione eccl̄ia coniungit. id dum facit
q̄d credit. q̄d pphe dictum ē. et sibi dictum ēē nouerit.
Porro de sup sceptione q̄d attinet dicere. cum apte cru
cis stipitem intitulatum hac sceptura nouerim⁹. ihc
nazaren⁹ rex iudeo⁊. Qui titulus bine psonis subiunctis
congruit. ioseph iude effraim. Ioseph quippe ut auct⁹.
ut ampliat⁹. iudas confessio. effraim fructificatio.
isrl̄ p̄nceps cum dn̄o. ut uir uidens d̄m d̄r. Itaq; qui
salutem diligit saluatore suū confitet. et excolit. con
fessione fruct⁹ dignos penitentie facit. q̄ fructu xp̄in
tandē uidere merebit. et cum p̄ncipib⁹ summis colloc
eat. D. Quare dicit dom⁹ isrl̄ et socius ei⁹. M. Nam⁹ cru
cis erectus et intitulat⁹ uniuersalis gr̄e testamonium

est. ubi diuiso quide tempore s; pari gra iudeis et gentil.
uocant et trahunt. quib' et alii ipsis p'dicantib' associ
ant. et fide crucis xpi uita meritisq; consociant. D. De lig
nis grossorib' que ide pphia replicat aliqua pone. M.
De his lignis alt' e sensus facile siuacarit exponendus.
S; si sint alia inquirenda require. ne uideamur non
necessariis inherere. D. Quia pauculos in silua p obscu
ra pphie ramusculos ligno nro de quo agim' comphen
dentes attigisti. sup e nunc te beati iob. tobie iudith
et hester. esdre quoq; dicta ul' acta pscrutari. si forte ua
leant. et nobis ulla signa beati ligni cui mutua colla
tione seruim' repiri. M. Supfluum puto de iob aliqua
De iob ponere. cum ide scs ipso nomine suo et reb' et uerbis
magis p ceteris xpm uideatur expssisse. quippe qui de
diuitiis magnis et honorib' ad nuditatem et sterqui
linium puenit. testa saniem rasit. consumptoq; uer
mium scaturigine toto fere corpe. p'ea de infirmita
te conualuit. et pdita. duplici gra possedit. Nonni
detur t ds et dns nr sterquiliniu insedisse. quando in
stabulo nre corruptionis psimilitudinem carnis uo
luit apparere. D. S; quom testa saniem radebat uictu
ex. M. Quando passione sua confortatus. uicia nre
corruptionis erasit. et sua infirmitate sauciatos sana
uit. Nonne ds diues in suis. paup in nris. in pmis ere
pundiis teneros artus ligno psepis collisit. lignum
petiit. in ligno posit' sic omia p'modum meruit. ita
nunc quoq; pastores et magos attraxit. animalia
sua bouem et asinum iudeos et gentes. meliori cibo
qm serpens refecit. D. Video quide regem nrm artus
teneros ligno collidentem. infantie leges exequente

sed non uideo nos in hoc ergastulo pusionem tantillum
animalia sua reficientem. A. Legisti aliquando quod pa
nem angelorum manducauerit homo? D. Nullus ignorat.
Sed de manna quo pastus est dei populus psalmista hoc dixit.
non de illo pane qui in presepi iacuit. M. Ergone manna cibus
angelorum fuit. et angelus inde uescebatur quo perfidus ille De manna.
populus nutriebatur? Res que digeri et commedi potest cor
ruptioni obnoxium est. et si commedit hoc
manna angelus corruptibilis est. D. Haut equi
dem credendum est quod angelus corruptioni subiace
at. quem aliis cadentibus gratia sempiterna statuerat. A.
Quare ergo dicit panem angelorum manducauit homo.
presertim cum premiserit. et pluit illis manna ad mandu
candum. et postea panem angelorum manducauit homo?
D. Si igitur manna transitorium angelus non commedit.
dabis panem alium quem angelus comederit. A. Manna
quod de celo pluit significatiuus panis est et angelorum et
homini. illius panis typus. qui eternaliter regnabat in ce
lo. et illius qui temporaliter iacebat in presepio. Iste panis
in ueri cognitione. et eternitatis amore suauem gustum
dat angelis. et idem cibus salutis est intra homini redemp
to. Hic ergo in fide homo commedit eum. donec in ueri
tate uideat eum. D. Quia igitur ad Christi presepe accepto iti
nere aliquantulum declinauimus. queso te da differentiam
presepis et presepii. si diuersa significatione discernantur
que diuerso modo ponuntur. Beato enim infantulo nostro nunc pre
sepe. nunc presepium dicitur preparatum. M. Ista in promptu
scire est. si antiquum noua scola preferant homerum uel apol
lonium seu florum quorum rudimentorum clauibus ista pateat
differentia. et post solidum cibum lacte tua nutriatur

infantia. Hanc putas me scolas intrasse demo stenis et ciceronis quib9 ascribitur rethorica. credis me comitem aristarchi ut prisciani. quorum alii apud grecos. alii ap latinos asscribitur gramatica requiris etiam pitagoram et boetium in musica. prometheum nemroth antiquum. in macrobium quoque in astrologia. aristotilem et porphirium in dialectica. nichomachum quoque in arithmetica. inter pitagoram in geometria. Una queque ars suum habe principem. suo que sub principe floret. Trivium revera ut quadruvium multociens audisti. nec dum ut verum fatear intellectu comprehendisti. D. Nichil profectioni nostre obest in deo rerum scientiam sive in disciplinis liberalibus seu in aliis artibus comprehendere. sic eo queramus pervenire. unde perfecte fluunt uena sapientie. M. Sed cauendum tibi est ne in campo librorum gentalium errabundus aliquid colligas. quod sacre scripture si admisceas. non solum saporem videatur cofundere sed etiam edenti mortem conferre. Equidem puer quidam defilius prophetarum cum inter agrestia holera nocivam herbam collegisset pulmento commiscuit. cibum corrupit. et mortem in olla esse turbatus exclamavit. Porro iussu prophete in iecta olle farina pulmentum sanctificat. et herbe nocive vires euacuat. D. Resolve. M. Liber noster verbum dei est. Quod cum in olla cordis decoquimus. nullam iudaicarum sive gentilium supersticionum ut et hereticorum venenosa commisceamus. sed notum et simplex holus apponamus. de quo paulus qui infirmus est inquit holus manducet. Quod si factum fuerit. quod restat nisi ut sacre scripture ut intellegentie habundantiori farina supiecta. mortis virus excludamus. sicque veritatis et fidei in sapore delectemur. D. Spiritalis scientia mortis errorem evacuat saporem mortis exsufflat

Quod sit mors in olla.

quidē secdm carnem sapē morsē. M. Inhoc deserto idu
mee. manna id' diuini uerbi dulcedine oportet te recrea
ri ut p' speculum & enigmata accedas ad inaccessabilia
de figuris ad uera. de uisibilib' ad inuisibilia. Recorderis
uelim & iohm. locustam 7 mel siluestre commedisse.
qd inhoc manna de quo nunc agim' multum spāli con
ferr intellegentie. D. Hoc uelim nosse. M. Iohis nomen ē. De iohe 7 melle siluestri
grā di siue in quo di grā ē. Cui' nominis inspiratione
mirabil' misterium siue donum uniu̅salis grē. Qs eni
ds nr gratis de maledicto redemit. grā subsequente
q' pcessit uocauit. quos 7 a turbis cum iohe sequestra
uit. Qt qd q̄ hac grā aduitā pdestinati sum'. inhoc
deserto mel siluestre & locustam cum iohanne man
ducam' cū exgustu imme dulcedinis quasi mellis sa
pore ad etna contemplanda initis saltum dam'. cum
pspicati manentiū scōx intellegentia leuam. licet
iugo natiue corruptionis impellente quasi locusta
relabamur. Cibauit nos ex adipe frumti ex egypto re
tractos. & de petra melle saturauit nos. Qd aut mel
istud in canna palustri & fragili inueniat'. audi aplm.
Habemus inqt thesaurum istum in uasis fictilibus
& licet exterior homo nr corrumpat'. interior de die
in diē magis renouat'. D. Qd qd quidam dicunt. qd
in arborū foliis super iste mellis fuerit. M. Sit qd uis horū
cū unum sit spālis intellegentie misterium. Scisne
qr mel siluestre cib' iste Iohis. siue ecclie dicat. D. Audia
ate. M. Siluestria magis incognita dicim' 7 abscondi
ta. minusq; domestica. sic nimirū gentib' ad fidē uenientib'
uerbi di dulcedo erat insolita. & hactenus inaudita
stupore quendam excitauerit in eis celestium secretox

fercula. Quib' haustis & sapore pbatis ructuabam illud
psalmiste. Quā dulcia faucib' meis eloquia tua sup mel
& fauum ori meo. Vide si non idem de manna celesti ru
dis adhuc & incultus ppls senserit ammirans gratiam noui
uict' & insolitu defluentem. Qd g' ait. Manhu. Hoc ē.
Qd ē hoc. Quasi diceret. Nunqm uit ollas carnium in
uenim' in egypto qd uidem' in deserto. nec sapor iste
fuit luto laborantib'. q dono di libtate gaudentib'.
Numqm t'ra talem cibum ptulit que celū depluit. &
sic diuisa lex p iudicia gradientib' nunc pponitur sic
uictualia a summo dispensatore diuisificamur. S; de
his cibis huc usq; D. Videris m pauca de iob ad cruci
fixum nrm reflexisse. M. Cur multa ut pauca de iob
queris ad hoc negocium explicanda. cum idē di scs
ut supra dictum ē dolenus dni nri. ut doloris meruet
psonam ptulerit & in omni morbo suo ut iactura mag
ne substantiae. typice regem nrm crucifixum pcucur
rerit. D. Tendamus g' ad alia. & si in tobia de his aliq Tobis
lateant adiūte misteria. M. Premissis de sco uiro to
bia sacramtis in quib' aptissime typ' xpi scs idem
cognosceret. istud solum dixisse suffecerit. qd eum que
in iob in oculis eius quasi hamo cep nunc brancia com
phensum. & de aquis tractum int'fecit. coxit. & in cor
pus suū quasi uiatici grā traiecit. Sic enim habes qd
tobias lauandox pedum grā ad flumen accesserit. que
mox apto ore belua feralis quasi deuoratura sem iu
rum inuasit. a quo tam comphensa int'iit. & cibum
uiatori effecit. D. Nota quidē historia ē. & allegorie
soluende clauis necessaria n ē. S; in hoc assis igno
rantie nre. quom piscis idem in corp' xpi traici me

meruerit. si typ(us) diaboli fuit. Non pot(est) dare de se fercula
uite. qui mortis principium e(st). Auertat d(eu)s a sensib(us) n(ost)ris ut
ille assumat(ur) ad mensam d(omi)ni. qui in suasu uetiti ligni.
mortis causa extitit humane p(ro)paginis. M. Male intelle
gis. Q(uo)d e(st) q(uo)d petro dictum e(st). macta et manduca. Q(uo)d d(icitu)r.
Tu confregisti inq(ui)t capita draconis. dedisti eum escam
p(o)p(u)lis ethiopum. Sic(ut) enim omnium malor(um) cap(ut) e(st) diabo
lus. sic omniu(m) bonor(um) caput e(st) xp(istu)s. In pisce g(ra)t(ia) infidelium
uniuersitatem adu(er)te. q(ua)m ex parte de mundi fluctib(us)
extractam. idolatrie cultib(us) extinctam. fidei rudim(en)tis
sallitam. sci(enti)q(ue) sp(iritu)s igne decoctam. sibi xp(istu)s incorpora
uit. ferculumq(ue) gratissimu(m) effecit. Sic enim d(omi)n(u)s. Me(u)s
inquit cib(us) e(st) ut (faciam) uolu(n)tate(m) patris mei. Totiens g(ra)t(ia) xp(istu)m sacia
re p(ro)baris. quotiens p(re)ceptis ei(us) obsecundaris. D. Pulcher ordo
typor(um). Draco iste p(ri)mum hamo deludit(ur). extrahit(ur). occiditur.
sallit(ur). esca mandit(ur). Uidet(ur) m(ihi) ut tractus iste bestialis conci
nat euglice(?) litt(er)e que ait. Ego si exaltatus fuero a t(er)ra. om(n)ia
tradam ad me ipsum. Equidem n(isi) fallor. om(n)ia tracta in
corp(or)e piscis hui(us) erant. quia om(n)ia u(e)l peccatis t(ame)n penis. sub
iecta g(rat)ia releuatrice eguerant. M. Recte sapis. Om(ne)s enim
peccauerunt. et egent g(lori)a d(e)i. Nemo uenit ad xp(istu)m n(isi) tract(us).
nullus saluat(ur). n(isi) p(ri)us a xp(ist)o libatus. Ad hunc sensum et hoc
adice. q(uo)d petrus d(omi)no iubente piscem hamo extrahens. sta
terem in ore ei(us) rep(er)it. et p(re)cium sic p(ro) se et d(omi)no dedit. D. Quia
petram salis. in petro michi dedisti. restat ut ostendas
sic(ut) typum piscis. sic tipum stateris. M. Piscis iacens in p(ro)
fundo. adam e(st) cum om(n)i corp(or)e suo. Qui mot(us) inpulsu ser
pentis. de statione beate sedis decidit. et gurgitem fluxe
mortalitatis intrauit. S(e)d p(re)dicante petro extrahit(ur). et in o
re ei(us) fides confessionis inuenit(ur). p(er) q(ua)m a debito peccati redi

mit. Sepe discipuli piscant. quosdam quidē pisces adli tus captos trahunt. quosdam rupus retib' amittunt. D. Satis de piscib' illis & q̄d misterii contineant significa sti. cet̄. exequere. M. Habes in iudith & hester duos exercitan de malicie siue potencie p̄ncipes quo℞ alter quidem p prio mucrone. alter ū ligno. q̄d p ximo suo parauerat. sa cris feminis annitentibus interit. in quib' aptissima crucis uictoria ē. & potestas aduersaria uicta. Cum enim alter eo℞ holofernis uidelicet. tot' infern' tanta rabie grassaret. ut t̄re marisq; latitudinem fumiculo li bratus sue metiri posse uideret. nom̄ sup om̄e nom̄ usurpauit. uesana crudelitate regna rebellantia igne ferroq; p domuit. atque ductum credentis ppli incidi p̄cepit. eosq; quasi marta breui hostili t̄rore triturauit. Nonne typum ha bes in holoferne illi' q̄ dixit. ascendā altitudinem nubiū. similis ero altissimo. & uestigio pedum meo℞ exsicca ui om̄s riuos aggerum. S; di uirt' & di sapientia xp̄c ih̄c sic̄ iudith hostem uisibilē rursus quasi hamo pis cem. ferro decep̄ & deiecit. Cum enim malleus uniuer se t̄re carnē alienam pecit. ferro p escam tecto. mortis uuln' accepit. D. Miranda muliebris p̄sumptio in tyran no s; uirit' mens ex triumpho. potens in tam potente tam constans in hoste uirib' opib; ualente. M. Om̄ia possum' in eo qui nos confortat. ait apl̄s. Sig̃ in eo om̄ia possum'. nichil exceptum ē. q̄d ipso patrocinante in hoste non possim'. Victrix iudith potuit in hoste q̄d uoluit. q̄a uictor dš confidenti robur dedit. Nonne quasi iudith ex osi p̄ncipis ita di sapientia caput draconis contri uit. ac p hoc totum corp' conuicit quando morti appin quans ait. Nunc p̄nceps mundi hui' iudicat' ē. ac fo

De iudith.

ras caeietur qui mundo p̄ncipari hactenus impune uidebatur.
Confidentia tyranni decidit p mulierē. quia a mundi exordio d̄s inimicicias posuit inter anguem et mulierem.
D. Q̄d de aman hoste dī dicendum ē? M. Spiculosa p̄ncipis huius pharetra in mardocheum apta iudeorum. ut demonum fraudulenta malicia ē. quorum impius conatus xp̄m ad ligium compulit. s; ipsam mortē mortisq; ministros mortis in ligno interfecit. sicq; captiosa crudelitas. foueam incidit q̄m fodit. Ad hunc sensum perilli fusoris factum pot̄ referri. Qui cum taurum mire magnitudinis fusili ope fecisset ad puniendos damnatos. ianuā e latere fec̄. ut cum intrusus aliquis morte plectendus ignibus circa taurum positis torreret̄. sonum uocis ex parte capacitas concaui eris augeret et nefaria spectaculo non hominis gemitus. s; mugitus pecudis audiret̄. At tyrannus falaris siculus cui taurus a perillo p magno munere offerebat̄. factum quidem amplectit̄. s; factoris intentionem execrat̄. Cum ipso enim artifice in taurum iniecto. et usto artē exp̄t̄. 7 fouea q̄m foderat p̄m obruit̄.
Aman sic ligium morti alterius parauerat. s; p̄mus ascendit q̄d erexerat. Porro mardocheus ex parte xp̄i. hester adoptiua ecclie. uasthi synagoge. aman diaboli typus ē. Q̄d g̃ sathan temptando quesiuit in xp̄o. hoc aman in mardocheo. alter ut creator creaturam inuisam adoraret. alt̄ ut quasi seruus dn̄m cultu humilitatis ostenderet. S; partes aduersarie suis se iaculis peremerunt. q̄a in ligno. q̄d intenderat̄ suspendi meruerunt. Audi apl̄m. Q̄d erat inq̄t contrarium. tulit illud de medio affigens cruci sue. D. Et etiam p̄missis adiunge. M. In esdra pp̄hā uestigium passionis xp̄i inueni

De perillo artifice.

De Esdra.

et silitiam respicias. Habes enim in eodem propheta studi
um. quanta diligentia. lxx^ta annorum captiuitatem re
duxerit. uasa sancta reportauerit. ruinas templi restau
rauerit. In cuius operibus quis alius designari potest, ille qui pas
sione sua humero susceptas oues ad gregem reportauit.
uasa sanctarum animarum uiciis captiuata suo loco consigna
uit. et longam erroris nostri captiuitatem propriis sedibus anni
quos colonus restituens terminauit. Sic enim ipse de tem
plo suo. Soluite inquit templum hoc. et in tribus diebus excita
bo illud. D. Miror qua ratione tres dies annis lxx^ta con
numeres. et ut ita dicam tempori longo momentum co
aptes. M. Ternarius numeros in se multiplicatus septuage
narium ostendit. qui tamen monade completur. et septu
agenarius ex ternario perficitur. Siquidem uicies trini lx^ta fa
ciunt. ter tribus adiectis et monade. lxx^ta sunt. In quo nu
mero summa redemptionis nostrae inuenitur. ubi temporum
generationum et etatum cursibus meta quedam ponitur.
seculorum ordo mutatur. uasa Christi ecclesiis edificiis reponuntur.
et sancta mater nostra ierusalem cuius fundamentum rex et sacer
dos Christus est. numquam destruenda construitur. Omnis ergo ista
structura per resolutionem corporis Christi renouatur. restauratur.
consummatur. quia nisi Christus mortuus esset. nullus ad uitam
resurgeret. Nisi templum Christi solueretur. nullus edificaretur.
Nisi Christus in cruce exaltaretur. nullus ad crucifixum traheretur.
ac per hoc captiuitas babylonica numquam terminaretur.
D. Responde quid hoc sit. quod uasa templi domini ab hostibus
rapta enumerantur. quotiens iudaica captiuitas nobis diui
no sermone insinuatur. quasi hierosolimis nichil uasis
illis pretiosius fuerit. quod hiantis concupiscentie predonis
satias fecerit. De his ergo rationem quero. quia littera sacra to

ciens uasa illa non pferret. n̄ in uasis talib; ratio fidei non
lateret. A. Q̄d auri metallo rutilanti. q̄d mundi cultorib;
amabili. cui massa dum ut uasis t alteri ornam̄tu formā
recipit. uisum intuentis puocat magis & allicit. & tam
erit dolor in ei amissione. quam amor ē in retentione.
D. Constat omnino. q̄d amor & meror equa lance librant
iure possessa ut pdita. quia tant meror amittentis ē.
quant amor possidentis. M. Itaq; scōx conscientie uirtu
tum radiantes disciplina. spūali splendentes intellegen
tia aurea uascula sunt. celestis quidem grē receptui
patentia. & holocaustis sacri libaminis coaptata. Cor
ro si sui obliti depuato glām. babyloniā intrare me
rent ut confundantur. & ad discretione ut humane t
diuine seruitutis instruant. D. Verbis aptiorib; babi
loniam ostende istam. in q̄m uasa dn̄i altina uicissi
tudine & feruntur & referuntur. A. Commune cum tal
pa q̄ddam habes. quo circa capree oculis eges. Acci
pe. Quotiens uirtutum pcessib; sedm spm ambulas
totiens in aureo uase dō sacrificium laudis immolas.
cū sedm hominē. duceris in babylonē. Equidē baby
lon confusionem sonat. Cum g labens de uirtutib; ad
uicia. q̄d restat n̄ sola babylonia. Vadis & redis. hoste
suadente cadis. xp̄o ppiciante resurgis. D. Intellegentiā
nr̄am admodum acuisti. dum ignorantiā nr̄am amo
uisti. & sic insultando ignorantem confudisti. A. Non
attendis quociens paulus uas electionis de uasis ire t mie
causat. quom figuli arbitrio quedā quedē in hono
rem. alia u in contumeliam & q̄d sepe glātur thesau
rum suū habere in uasis fictilib; id karismata in lute
is corpib; Num aurū & lutum multum int se diffe

Vasa aurea in babilone portata.

rant. miror quare sub una diffinitione sermo tuus
simul utraq; concludat. p̄sertim. cum argilla uas esse
reddat uitreale t̄ fragile auri ū metallum solidum duc
tile ut fusile. M. Modum ut dr̄ queris in respo. Et qui cau
saris de luto. heres in luto. Q̄d ē aurum n̄ rubra terra. q̄d
argentum n̄ n̄ nitida. Que de terra sunt licet qualitatib; ut co
lorib; suis distare uideant̄. tam̄ ad naturē suā redeunt.
de qua iuxta legem nature sue processerunt. D. Inserta tam
et si stultitię comitatu non careat. in hoc tam̄ p̄fect' est est.
si melioribus hoc q̄d nescit apiat. Que si se requirendo
n̄ direxerit unde q̄d ignorat habebit. Verum quia in
inquisitione beati ligni latebras uetis testamenti p̄pos
se tuo rimat' quoni rex n̄r̄ retro bonorum s̄cta. ad se trax
rit attigisti. sup ē ut et in nouo queram'. ubi totei' salu
tis nrę cardinem uersari uidem'. Sup̄fluus enim forsi
tan tibi uidebor. si de machabeorū libro sup̄ incepto
negocio q̄d eq̄m temptauero. maxime cum nich' aliud ibi
n̄ gentiū bella cum iudeis denotent. ubi ex partium si
multate triumphis inimicos alternantib' nunc uicti uic
torib' in idum uicis uictores d̄n̄abant. M. Immo ma
nifestissime uerbi di uictoria et in hac serie sc̄ripturarum
repit'. ubi tyrannica barbaries ecclesiam in iudea adō uex
isse p̄bat'. ut templum hierl̄mis p̄fane supstitionis ydo
lium faceret. culture diuinę sacra mutaret. sabbata sc̄orum
sanguine fedaret. martyres ad nouum testam̄tum
p̄tinentes inaudito omnib' rex sc̄lis cruciatu efficeret.
postremo quęcumq; cap̄ membris suis secuturis p̄dixe
rat. ipsi q̄ desunt passionib' xp̄i supplendo p̄currebant.
et licet necdum uiderent in ligno redemptorē. ex fu
ture crucis g̃ra suā tn̄ sup̄abant. redēptionē. Porro ho

De machabeorū libro.

stis antiquus ex sui nature subtilitate preuidens xpm nasci
turum ex iudeis. licet inscius omnino & modi & temporis.
& ordinis uirtutem malicie sue incredentes effudit xpm
patres persequendo quesiuit. ut si uirtutis radices ipso furente
occideret gratia uenturi floris optata omnibus seculis germine non
pullularet. Semen hostis nitebatur suffocare ne puerulus
surgeret gratie future. tyrannos in filios adoptionis exci
tauit ne creator ab his natus saluaret quod creauit. D. Sa
uis aduersus machabeos. S; quod ais xpm ut testes eius persecu
toribus suis & moriendo superiores. & uiuentium esse uicto
res. ratio non admittit quippe cum morientibus uiuentes pre
ualuerunt. & uiuentibus morientes succubuerunt. A. Dicemus. Argumentum
Negare xpm. & profiteri diabolum peccatum est. D. Immo
mortem adeo detestabilem dixerim. ut ut negantem ut profi
tentem in uitam mutauerint. nil salutis superest. A. S; ui
tam xpm esse diabolum que in ydolo colitur mortem. ne
mo dubitauerit. D. Sic constat. M. Considera ergo cum com
pelleres aut xpm profitendo mori. aut ydolum colendo
uiuere quid tollatur morienti. quid relinquatur uiuenti. D.
Inter morientem & uiuentem professio media est. quia sicut xpm
profitenti uitam post mortem. sic demonis professori mortem
post uitam pollicetur. A. Verissime. Igitur concludere li
cet hoc modo. Iustum ferro coactum hac uita decedere.
suscepit mors uitalis. pretiosa enim in conspectu domini mors
sanctorum. remanentem uero opprimit uita mortalis. quia pessima mors
peccatorum. Iste multiplicat uitam. fide uiuus & passio
nibus inuictus ille uero mortem. infidelitate mortuus. & ma
licia minus effusus. Si igitur iustus ex fide uiuit. sic ait apostolus.
uiuo autem iam non ego. uiuit uero in me xpc. toties uitalibus
merentibus augetur. quoties pro xpo passuris accerti. sic ma

lus & mortalib⁹ desectab⁹ inclinatur: quo iusto ꝑpessuras dominari uidet̃. Totiens admotus una defluit. quotiens maliciosa libtate inbonoꝝ pena modum excurrit. R. Ipsa cogit ratio meli⁹ ee tribulari fauendo iusticie. qm̃ sperari motus ꝑfessione. In actio legis etne coronat obseruantia iustum. In actio licentiose mentis effusio dampnat iniustum. A. Ampli⁹. R. Qd ampli⁹. M. Qd inaduersitate sapientia magis elucet. & iustoꝝ in nub⁹ afflictis gr̃a xp̃i magis patet. R. Non assentior. ꝑpt̃ hoc qd scriptum ē. sapientiam scribe intempore otii. & q̃ minorat̃ actu. ꝑcipit eã. Itaq; otium aduersa non admittunt mentesq; ꝑssuris impedite insapientia uix ꝑficiunt. A. Non ē ita intellegendum qd dixi. s; iuxta illud sapientia uiri ꝑpatientiam dinoscit̃. Quantũ enim sapias tribulationis igne decoctus insinuas. Adũte iob temptatum. Auditu inq̃t auris audiui te. nc̃ aut̃ oculus m̃s uidet te. Plus ē uidẽ q̃m audire. Audiuit dñm quiet⁹. uidit temptatione pulsat⁹. Homo g̃ securitate solut⁹. cognoscende indigentie sue reglãm ñ attendit. temptat⁹ & deiectus. mox subleuante intendit. Dicta ut acta patrum laborando seruat̃. ex ꝑientia erudit̃. sicq; uariante ut dolore ut salute. ad saluante fide leuat̃. qua saluantis amor excitat̃. R. Hec ipse expt⁹ sum. M. Audi aplm̃. Tribulatio inq̃t patientiã opat̃. patientia ꝑbationem. ꝑbatio ũ spem. spes aute ñ confundit. q̃a caritas dĩ diffusa ē incordib⁹ nr̃is ꝑ spm̃ scm̃ qui dat⁹ ē nob. Porro plenitudo legis caritas. Vides ne quo ꝑ hoc clima tribulationis. patientie ꝑbationis. & spei ꝑuenerim. R. Quo ꝑuenisti. M. Ad caritatem que ds̃ ē. R. Beat⁹ iste cursus ē. M. Si g̃ plenitudo legis ē caritas. ad q̃m querendam & inueniendam. ꝑ angu

Ad ũsitate animã erudiri.

stias eundum est. semper crescit aduersitate sapientia.
peruersa uero securitate stultitia. Attende dauid. Cum homi
nibus inquit non flagellabuntur. ideo tenuit eos superbia. operti
sunt iniquitate et impietate sua. Quod paulus. Quando
enim infirmor: tunc potens sum. Potentiam sapientiam
nominauit. per quam fides et spes adeo crescebat in eo. donec
nec eminentiorem uiam ostendens. xpistum per fidem in se habi
tare probauit. an experimentum inquiens queritis eius qui
in me loquitur xpistus. Dic rogo. Quid de est sapientie tue. si
digni fueris xpisti habitationem. D. Iuxta gradus istos pa
tientie quos finisti. melius est ad salutem affligi. quam ad perni
ciem falsa securitate decipi. uel dissolui. M. Adice ad hunc
sensum et illud quod de populo dei scriptum est. Circumduxit
eum et docuit et custodiuit. Siquidem exercitu tri
bulationum. israel docebatur. ad patientiam informabatur.
et in his omnibus custodiebatur. Sed ad alia querenda pro
damus. D. Consequens est ut de uetustis seclis transeamus.
ad noua. Quere ergo salutis nostre stipitem in nouo testamento.
M. Si omnia uelimus in medium proferre que apostolicis dic
tis et factis decreuit domini testificata sit. quanta potentia
qua uoluntaria libertate pendens meruit mortem ui
cerit. quanta misterii gratia omnia ad se exaltat. siue in his
qui precesserant siue in his sequi qui sequebantur. traxerit
tempus diurnum conferentibus deficit. nec modus mu
tue collationis in hoc suscepto opere stabit. D. Quia ergo
inde cursu uel locorum uel temporum et personarum figuram beate
arboris perquirendo. ad ipsum cardinem id est crucifixum
nostrum. in quo omnia ecclesie sacramenta uoluuntur rationa
biliter peruenisti. interposita respiratione modica opor
tet aliud exordium sumi. M. Ut uis. Ardentior enim

inuentio surgit laborantis. cum grata pausatio conti
nuit pondus uniuersitatis laboris. Explic lib. Serucce p.mi. Inci
FERVOR humane diligentie in omne pt sedes.
q̄d diligit suo semp fert appetitu. q̄ tunc p̄mum
conquiescit. cum ad id q̄d diligit puenerit. Qui
si inceperit refrigescere. id q̄d intenderat pbat n̄ recte
amasse. Est aut̄ appetitus quidam. cui pseuerantie. si
nis ē optim'. & ē appetit' cui' effectum penā conducit
indisciplinatus excursus. Porro uerus amor ē. q̄ sunt
amanda t̄ appetanda etiam rerum seu temporalis ui
te detrimento diligere. falsus amor: seductoria uanitate
contempnendis inniti. Debetur itaq; pfect' amor bo
nis eterno statu florentib'. temporalib' aut paruus. aut
nullus. Oportet aut̄ nos p multas tribulationes ad bo
na eterna id ē in regnum di introire. ut crucifix o conse
mus. & conregnemus si compatim̄. Igit̄ ille p omnia
Si quis uult p' me uenire. abn̄
sequendus ē qui dixit. Si quis uult p' me uenire abne
get semetipsum & tollat crucem suā cotidie & sequat̄
me. D. Consequentib' argumentalib' pcedis. & congrui
none mulcere tiruncalis incium p̄figis. Haut dubiu
quin angustam montis syon ul' thabor: in quo & alto
legis edicta. in alto future uite siggia queda pposita
st. semitā mediteris pponere. ut speciosa t̄ spaciosa ie
richo. cursem' declinare. Nouis aduuentis p̄sca confir
mas. ut fideles xp̄m subsequentes imposita pacis ar
bore pcedentib' coniungas. S; cum in tollenda cruce
graue bellum xp̄c ih̄c se sequentib' indixerit. miror
admodum. cur homini sui abnegatione p̄miserit. q̄si
alt ab alto fieri. & indiuiduus diuidi possit. M. Breui
ter accipe. Rupto sce obedientie iugo in protoplasto.

om͂e genus humanum licentiosa securitate indiuisa fe
rebat͂. q͂d uoluit fecit. q͂d libuit licuit. legibq; iusti
cie domari nequiuit. In sc͂do ꝑ adam uiam spaciosam
spinis septam inuenit. ea l͂te ex platea ex carnalibus sp͂alia.
ut temeritatis inuius excursus lege coerceret͂. bestialis
uita domaret͂. uetustus boni studiis ꝑmutatis ho͂i nouo subderet͂. Sꝫ q͂d deau
saris q͂m possit homo se abnegare. cum una ꝑsona con
cludat. naturam ut diuersitatem geminę substantię.
sic considera. Anima humana licet pura simplexq; sit
substantia. suis tam͂ accidentiis. id ratione. uoluntate
memoria ceterisq; temporalit͂ agit͂ indiuisa. ut conceptus
arbitrii sui siue bonos siue malos. exerat ꝑ corporis offi
cia. Cum ꝫ eminentioris suę dignitatis ratione remota,
carnalib' illecebris uitior homo. totus se infuderit &
immiserit. inferior sup͂iori dominat͂. sicq; tot' ho͂ p͂na
seruitute ꝑpetuat͂. Conuersis u͂ seruato naturali ordi
ne studiis melior p͂ncipat͂. peior id exterior homo ser
uire cogit͂. Iuxta que͂ modum uiolentia͂ quanda͂ ad
hoc sup͂andum q͂d est sermo euglicus indicit. ut uiuas
alter in alio moribus inconcinnitis utriusq; hominis nu
q͂m consentiendo. D. Repete queso te iteram eande͂. quo
n͂a m͂ sui compos ho͂. p͂cepta libtate. n͂ s͂ sit ut uiuat ho͂.
A. legisti rogo q͂d ap͂ls dixerit. D. Q͂d dixit. M. Iam
n͂ estis inq͂t u͂ri. mortui enim estis & uita u͂ra abscondi
ta e͂ cu͂ xp͂o in d͂o. Et de se ipso. Viuo aut͂ iam n͂ ego. ui
uit u͂ in me xp͂e. Et ap͂ls quide͂ & illi quib' ista dixerat
uixer͂t. sꝫ carnalia sp͂u sp͂ualem͂te uicer͂t. Corpus enim
q͂d corrumpit͂ aggrauat anima͂. & dep͂mit t͂rena in
habitatio sensum multa cogitante͂. Anima s͂ xp͂i reg
no consignata. iugo seruitutis excusso. hoc q͂d erat excu

eius abnegat. & noua facta in xpo incipit ee qd non erat.
Quociens g omne qd male libet pro xpo illicitum facis. toties
te abnegare pbaris. Altius regi imperio pprie uoluntatis ab
negatio e. D. Quia g satis docuit mutua. collatio. qd mor
tuum granū innouo se culmo erigat. & ho fiat alt creatio.
qd crux. & cur tollenda cottidie paucis insinua. Equidē
in hoc ut ais diuini mandati cardo uersat. ut ho uiciosus
fiat uirtuosus malus. xpo mediante sit bon. M. Et hec
e mutatio dextere excelsi. Qd e enim. caro concupiscit
aduersus spm. & sps aduersus carnē. Nonne qd unima
nu habem. Breui clausula intellege. Qui sunt aut apls
xpi. carnem suā crucifixerunt cū uiciis & concupiscen
tiis. Crucem g xpi cottidie baiulas. si cottidie sedm spm
ambulas. & si corrumpit ho exterior ieiuniis. aliisq; pas
sionib' uariis. interior renouat de die in die. D. Dic queso.
Cum iussisset dns tollere crucē suā & consequent tollen
te abnegare se ipsum. cur se sequendū pcepit. cū eum
sequi. nichil aliud sit. n tollere crucē xpi. M. Quam
frs xpi crucem ficto corde tulerunt. nec tam eum secuti
st. Multi enim obtentu laudis humane carnē suā cru
cifixerunt. nec tam xpi caritatem sequendo mercedē
ullā consecuti st. Qd qd quidā ligneas cruces. crucem si
bi fecerunt. & graui licet sudantes sarcina. solam confu
sionē uice mercedis ut digni erant receperunt. Xpm g
pfecte sequeris. si crucifixo ū constando caritate mundi
ut carnis. adūsa pro xpo pseuerant tuleris. D. Cetera sub
iunge. que ad candē crucē arbitror ptinere. M. Que nā
st ista. D. Qui enim uoluerit animā suā saluam facere.
pdet eam. M. Si t id carnaliter uiuere uolueris. xpo mo
riens. uiues si uitam pro xpo dederis. Carnat pfect. desce

r Ligneas cruces.

Quom crux xpi tollenda sit.

uis spat est. & flos psens uiciorum beate remunerationis fruc
tum excludit. D. Q'd e q'd sequit. Qui me erubuerit & ms
sermones. Quis insanus ita desipiat. ut xpm erubescat.
M. Nonne habes in euglio. q'd regem nrm alba indutum
cum exercitu suo spreuit herodes. p herode pontifices. p
illos oms mundi potentes. Erat enim cum omni corpore
suo obpbrium habundantib & despectio supbis. Noli g
erubescere crucem xpi. Qui in eum in forma di eet non
rapinam arbitrat e ee se equalem do. s semetipsum ex
inaniuit. fact obiens. usq; ad mortem. morte aut crucis.
Igit obedientia ignominie crucis uexillifera ductrix. sic
p obpbria inclinat inimis. ita p triumphos leuatur
in excelsis. Audi. D. Q'd nam. M. Effecta xpiani milicia
sub cruce xpi frons e inuerecunda. ut sit gla militis. p
missa confusio pncipis. D. In hoc loco magnum tyrun
culo xpi constat philosophandi pncipium n erubescere
crucis obpbrium immo ut ais glari p corone subse
quentis intuitum. M. Mirare aplm unde glatur qui
iugo seruitutis exonerat. accepte libtatis dono letat.
Michi inquit absit glari n in cruce dni & cet. Vide
qualit tract ab exaltato in cruce dno. paulus sibi ui
luerit. cui omis gla crucis contumelia fuit. Ubi rogo in isto
uiro initio nobilitatis. dignitas sclaris. conscientia de
sup accepte sapientie toci gra legalis discipline gla
diuiciar. ubi frons uerecundia int turbas affinium.
ubi postremo timor int hostes. cautela int pseudo
frs. fortitudo corpalis. excellentia militaris. Paulus
nichil sciens n xpm. & hunc crucifixum. pssurarum
inmanitate glatur: in crucis contumelia iocundat.
tamqm purgamentum mundi. & omnium pipsima fac

gla ccl

tus. tripudiat. ita maritq; a fr̄e cognato ut hoste malis
diuisis iniuriat. nec tam̄ uita ut morte. inferno. t an
glō ab amore xp̄i separat. p quem mundus ei cruci
fixus erat 7 ipse mundo. D. Aliquom̄ lucet. quom̄ pau
lus mundo crucifixus. s; non uideo quom̄ mundus pau
lo cruci sit addict. M. Breuit aduerte. Paulus magnus
& paruus magn̄ sursum. paruus deorsum sic gr̄e t glē.
mundiat nich admisit. sic mundo despecto. nich inse
iocunditatis remisit. Confusus & confutatus alt ab al
tero nich umq; suo uiri detraxit. quia neut in alto qd
diligeret repit. Iste florentis uite falsa pculcat. ille
uilitatem arentis uite auso oculo nausiat. Diūsa pfes
sio utriusq; diuisit uit utrumq;. nec dispar uoluntas
utriusq; sociare potuit. quos effect uoluntatum lon
go intuallo disiecit. Amor altius. seminarium odii
fēc in alto sicq; dispar diūsa querentium in alia in
exorabilis discordie uit paulum & mundum dicta
uit argumta. D. O uehemens impet torrentis. o feruor
in paulo affluentissime caritatis. in quem 7 xp̄m
nich ē quantum adamantis affectum qd discer
nat. dum m̄ qd diligit cicius apphendat. Vere xp̄i pau
lum traxit in omnia. quia paulus xp̄m dilexit sup
omia. O radix scē caritatis. quantos fruct pducis pie
tatis. Nullus puentus gr̄e sine te scōx cordib influit.
qa qcqd bonū ē. ut bonum dici pot a te exordium
sumit. M. Responde g. Vbinam maxime pot su
ma salutis nr̄e comphendi ut uidi. D. Qd dicas
salutis nr̄e summā. n̄ uideo. M. Misterium dico cru
cis xp̄i. Nisi enim xp̄c in cruce pateretur. nullus
umqm̄ salua ret. D. Summā istam de qua req

ris in radice caritatis consistere puto iuxta u̅ba ap̅li
qui ait. In caritate radicati & fundati. ut possitis
comp̅hendere cum omnib' s̅cis. que sit latitudo. longit̅.
sublimit̅ & p̅fundum. Quis dubitauerit paulum hic
quadrifidam crucis insinuasse figuram. de qua p̅ue
nit addi caritate. M. Recte omnino. lo[n]gitudo enim
diuino[rum] beneficio[rum] in fundam̅to caritatis ē. in qua d̅s
ipse uidetur. q̅a caritas d̅s ēē p̅batur. D. Itaq; hui' qua
drifarie distinctionis causam paucis resolue. ut si cari
tas in me uices alternauerit. scientia n̅ desit. M. Atten
de. Radix caritatis. flos & fructus ē e̅t̅nitatis. Qui fruc
tus ex ligno p̅uenit. in quo lignum uite pependit. ubi
fortis ut mors dilectio. redemit nos de ligni maledicto.
D. Quia de ligno agim'. expone que sit latitudo. long.
sublim̅. & p̅fund' in ipso ligno. M. Trina uia p̅cedam'.
S; p̅mo iuxta l̅r̅am formā ipsi' crucis attende. dein
de sensum typicum. latitudo ē g̊ in ligno transuerso.
quo man' regis n̅r̅i extendebant̅. longitudo u̇ a t̅r̅a
usq; ad ipsam latitudinē que totum corp' d̅n̅i suspen
dio continuit. altitudo u̇ a capite d̅n̅ico. l' transuer
so ligno usq; ad summum. p̅fundū. q̊d terre altius
infigebat̅. Verum de latitudine uideam'. Q̊d diuina
caritate latius. de qua ioh̅s. sic enim d̅s dilexit mun
dum. ut filium suum unigenitum daret. ut omnis
q̇ credit in ipso n̅ p̅eat s; habeat uitā e̅t̅nam. Sicut
g̊ latitudo e̅t̅ne uite munera metiri minime pot̅. sic
caritas crucifixi p̅ nob̅ inm̅ensurabilis ē. Porro in lon
gitudine longanimitas. & p̅seuerantia s̅c̅o[rum] signi
ficatur: quo[rum] pacientia ex spe celestium que p̅ sub
limitatē cognoscit̅. semp̅ in alta surgit nec deficit

donec palma coronet' q̄m intendit. D. Subiunge de
ꝓfundo. M. fidei firmitas ex ꝓfundo in longitudinē
ꝑseuerantię se porrigit. in latitudinem caritatis inde
finenter se extendit. in spē ẽternorum erigit'. & in equa
litate sua omnia ad se saluanda traxisse ꝓbatur.
D. Q'd equalitatem istam dixeris non apparet. M.
Equalitatem dimensionis partium singular. id ꝓfunditatis.
sublimitatis longitudinis. & latitudinis dixerim. que
ita quadam affinitate complexiua sibi constare uident'.
ut egeant singula omniū ⁊ omīa singlor. Q'd enim ꝓfun
dum istud ꝑ q̊d fides intellegit'. absq; sublimitate. ꝑ q̄m
spes. ł longitudine sine altitudine ꝑficeret. Q'd rogo
fide ꝑficis. si n̄ spas adipisci. q̄d fide amplecteris. Por
ro q̄d ꝓdē caritatis latitudo. si desit ꝑseuerantię lon
gitudo. Adde q̇ omnib' singlā singlis. ⁊ omīa & in hac
mistica ligni dimsione sūmam xpiane ꝑfectionis de
ꝓhendis. D. Beatum lignum ꝑ q̊d fit iusticia. Nec enī
iustus ē. q̇ in fide ligni hui' iustificat' n̄ ē. M. Q'd q̊d in
hac quadrifaria ligni dimsione tot' mundus id ē ori
ens & occidens. meridies. septentrio colligi ut' attrahi ui
detur: immo figuralit' exꝓmit'. quib' partib' si distinc
tis l'ris ꝓtoplasti nomen addidis. adam in hac figu
ra crucis cum omni corꝑe suo saluando uidebis.
Uidesne q̊m rex nr̄ exaltat' a t'ra. omīa trahat ad se
ipsum. Quatuor crucis cornua qua q̊uersum porri
gunt'. decept' & deiectus homo retrahit' deceptor ho
stis ꝑturbat'. lignum medet' egroto. qui sanitatem
uentum sequens amisit in ligno. D. His rerum testi
ficatur expientia. magis q̄m scientia. ubi beata com
mutatione uita ł morte alt'nantib' in nobis exꝑim'

q̄d legim⁹. Quia g̃ hortum euglicum ingressi sum⁹. lig
num nr̄m int ligna queram⁹. q̄a labor inquisitionis.
fructus inuentionis est. Exultabunt enim omnia lig
na siluarum. Sponsa cruce redempta incampis silue.
inuenta est. M. Requirit g̃. D. De quo ligno dicit dn̄s. si
in uiridi ligno hoc fecerunt. q̄d erit de arido. M. lig
num uiride lignum uit rex & ds̄ nr̄ est. plantatus se
cus decursus aquarum. id ē iuxta sacra fluenta scripturarum. de
quo dr̄. Sic malum int ligna siluarū. sic dilect⁹ m̄s int
filias. Hoc g̃ uiride lignum ligno confixerunt. q̄ de lig
no maledicti arboris gustauerunt. Sicq; infructum
uite uitalis impegerunt. & ceci regem nr̄m lignum uiri
de passionis igne combusserunt. D. Vere ceci & stulti.
Si enim cognouissent. nūq̄m dn̄m glē crucifixissent.
M. Aduerte pp̄ham. Patres inq̄t uuam acerba com
mederunt. & dentes filiorum obstupuerunt. Eradice ui
ciata parentū. amaricatus est flos & fruct⁹ filiorum. D.
Q̄d de arido ligno intellegendum ē. M. Nonne ex lig
no scientie boni & mali. omis humana ppago in adam
aruerat. & ut cib⁹ ignis ēēt digna exstiterat. Si g̃ ligni
uiride id ē xp̄c sic patitur. qui mundum sine peccato
uiridauerat. q̄d de his fiet quos contagio morti obnoxia
grauat. Si dn̄s. q̄d seruus. Si restitutor innocentie.
q̄d ppago dānabilis uite. Xp̄o g̃ incarne passo. nos ea
dem cogitatione armemur. sic uicio nature desiccati
grā sci sp̄c madescim⁹. fruct⁹ dignos penitentie facim⁹.
& si compatim⁹ & conregnabim⁹. Siquidē xp̄c passus ē
pnob. nobis relinquens exemplū ut sequamur uesti
gia ei⁹. M. Dif ē enī sequi xp̄m. q̄m censum. D. Q̄s dubi
tauerit multo p̄stanti⁹ ēē p labore sequi glām. q̄m

De uiridi ligno

Meli⁹ ee bn subici q̄m male p̄ee.

p languidam requiē uitam immo mortē mereari sine
termino ignominiosam. M. Labor g̊ in amore xp̄i
spontaneus. summā fruct⁹ sui collig' & concludit. coac
tius ū numq̄m meret̄. q̄d inuitus querit. Porro melior
ē bene ministrare. q̄m male ministrari. D. Quis ignorat
pensum beate seruitutis d̄natui sedo p̄poni ipsa compe
tere ratione. cū in actio g̊dus q̄dā merito p̄parent ia lta. ī actio ū pe
rpetuitas sit ruine mat̄ia. Qui bene ministrauerit g̊du bonū s̄ acq̄rit.
noxie ū libtati p̄mum iactura uirtutum occurrit. &
hoc q̄d p̄us habuit amittit. M. Bene consideras. Non
enim appetitus honoris causa est. bone libtatis. s; ubi
sp̄c dn̄i. ibi absoluta libtas in fructu humilitatis. Ma
lis semp disciplina patris erudiri. q̄m morte seruilis si
ne pedagogis exheredari. D. Dic ap̄ti⁹. M. Dicam. Malis
ēē bene subiect⁹ q̄m male p̄lat⁹. D. Rationem quero cur
hoc psuadeas. M. Sepe quidē p̄latio sede libtati con
terranea ē pessime securitatis exceptrix. disciplina nes
cia. legib⁹ sacris obuia. ac p hoc extpuatu honoris initi
u ruine mat̄ia. Subiectio ū disciplinę frenis subiu
ga. sic nescit inflari. ita spondet ex obedientia coro
nari. Ceterum uicio x in actio uirtutum occasio ē. In illo
linea nobilitatis excludit. in isto capiende sursum
hereditati gr̄ā disciplinę consulit. Attende ap̄tm la
sciuiosis discursib⁹ frena nectentē. Si inq̄t extra dis
ciplinā estis. g̊ adulti & non filii estis. Sic igit̄ ad
ulti cum libtatis p̄rogatiuā excludit. & ad hos
filios testam̄tum hereditatis n̄ transfūdit. sic disci
pline regla xp̄i reddit coheredes. patria p̄scriptio
ne p̄us extorres. Huc accedit q̄d iudicium durissi
mum his q̄ p̄sunt fiet. & potentes tormta. potent

paciunt. D. Vere libtatis & fide seruitutis ratio sic con
clusa est. qd iustus ē. in seruitute lib peccator u in sua
libtate seruus sit. M. Pfecta scientia tuam colligis libtate
si attenderis excursi di ligno de quo agim⁹ redemptionem.
Scientes inqt aplo® pmus. qd non corruptibilib⁹ argento
ut auro redempti estis s; pcioso sanguine quasi agni in
contaminati & inmaculati ihu xpi qui semel pro peccatis
nris mortuus ē. & cet usq; uiuificatos aut spu. Quare.
Quia ubi sps dni. ibi libtas. Porro q spu di aguntur. hi
filii di sunt. de tenebris ignorantie uocati. ubi toci⁹ serui
tutis nre cardo uersabat. in admirabile lumen suum. de
gluttiens mortē. uite etne id ē pfecte libtatis spondens he
reditatem. D. Gradus isti quos ponis nob ex morte xpi
uitam inuita libtatem. in libtate lucis claritatē de cla
ritate diem etnitatis illis comparari possunt. de quib⁹
paulus ait. Quos aut pdestinauit. hos & uocauit. &
qs uocauit. hos & iustificauit. quos aut iustific. illos &
glorific. M. Nonne uides ex cruce dni nri. lumen cecis
inditum. q assumptis duodenis discipulis dixit. Ecce
ascendim⁹ hierosolimā. & consummabunt omia que
scpta sunt p pphas de filio hominis & cet usq; crucifigen
dum. Ascendente dno hiertin adppinquante xpo pas
sioni cec⁹ lum recepit. qa radiante crucis gra infideli
tatis cessit ignorantia. Sicut g gressus xpi lucis. sic
uite nob occasio ē. exaltio mortis uictoria. in alto uite
susceptio utrobiq; corpis & anime redemptio. D. De
hac puto luce dns innotuisse uidet. cum turbe re
spondit. Ambulate dum lucē habetis ne tenebre mor
tis uos comphendant. S; qd tenebras mortis dixerit
utrum mortis debitum. ut penale iudiciū uelit in

Crux lucis occasio ē.

tellegi quo infidelis omnis astringitur et punitur. quorum premerendo infidelitas efficiens causa est. qua mentem obcecamit. totiens homo perfidus offendit. quotiens iusticie uias deserit. Quicquid enim ex fide non est peccatum est. an eorum execrandam obscure mentis maliciam. qua ita impegerunt. quod dominum maiestatis occiderunt. M. Tenebras morus dixit utrumque; infidelitatem. et maliciam quarum ueneno cecati sunt. qui xpm crucifixerunt. Coniectura quidem solida inuenisti quod ex consequentibus dominicis uerbis apparet. ubi dicitur. Dum lucem habetis credite in lucem. ut filii lucis sitis. Credendo quidem aut non credendo sumus. aut filii lucis aut tenebrarum immo lux aut tenebre iuxta quod apostolus ait. Fuistis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. D. Fige queso gressum aliquantisper in hoc loco. Cum sit homo nature uisibilis et palpabilis. nec sint tenebre quicquam non lucis absentia. nichil uero in sui natura. miror quomodo possit homo proprie lux uocari uel umbra. Quicquid enim de homine dicitur. aut substancialiter. aut accidentaliter predicatur. Sed tenebrarum uel lucis quasi luceat homo in stella uel facula nomine nichil ad hominem dici manifestum est. Quomodo lux quidem uel umbra homo uocatur. de quo quicquid dicitur. substantia uel accedens ei nominatur. M. Ut quomodo quod tam scrupulose sequeris ualeat patescere. obseruabis iter domini cum ceco. de quo superius egimus. ut accepta huius scientie lucerna. contendere queas etiam ex his in anteriora. D. Sed dic michi. Putasne scire uales unde uel quibus substantiis constet homo. M. Quis demens ita desipiat. quod hominem ex duabus existere naturis ignoret. Ex quibus

Argumentatio.

corpus et anima rationali hoc genus animal quod homo est efficitur. et omnibus animantibus quia sit rationis expertia dominatur. et ea antecellit. M. Dic quidem. Quia hominis subsistentia

induab' naturis posuisti numquid etiam induab' psonis con
cedis substantias diuisas et diuisas concludi? D. Animę
Nec enim pot fieri. ut duę substantię carnis et animę in
duab' psonis possint ulla ratione concludi. A. Bene in
gitas. Sed his duab' naturis hominis concedis accidentia
paria uel dissimilia? D. Non solum diuise naturę hominis
diuisa crediderim accidentia uerum omne gen' sensibiliu,
siue insensibilium. sibi similib' accidentiis puto infor
mari. A. Ergo alia corpis, alia animę accidentia sunt. D. Pla
ne. M. Distingue g ipsa corpis et animę. si potes accidentia.
et qd cuiq; conueniat. D. Quasi dubitaueris corpis acci
dens esse. esurire. sitire. stare. sedere. ambulare. album
uel nigrum ee canum t caluum. et hui' modi. animę u concupiscere.
irasci. ratione uti. letari metuere contristari. de bono ad
malum, et contra posse mutari. A. Ergo bon' et malus ho
mo ee pot alium ex ppria. alium habens ex dō. Et hoc con
cedis? D. Verissime. A. Nichil g ē in homine bono boni
tas. in malo malicia. n de alio maliud. ut bonę t malę
uoluntatis commutatio. et diuisa in diuisis intentio. D.
Sic uidet. A. Cum g homo uel ad bene opandum gra
mediante illuminat. aut iusticia dictante desertur.
nonne ex ipso opis sui bono siue malo. lux uel umbra
merito uocat? Sic aut dns. Sic luceat lux ura coram dno.
ut uideant opa ura bona. Et fuistis aliquando tenebrę
nunc aut lux in dno. Op' p luce dns. t luce p ope posuit.
qa qcqd scā pponit intentio. recti opis exequit pfectio.
Habes hoc in diuina pagina sepissime positum qualita
tes et accidentia rerum, p substantia posita. sic illud. mi
licia ē uita hominis sup trām. Et sic dicim' fecunda uir
ginitas. qd nichil aliud ē n fecunda uirgo. et malicia

semp agit homo sup trām & multa huiusmodi & inpoe
tis. Omnia cesar erat. Euate curia uocis ꝛ cet̄. R. Assimi
or. Iuxta qualitatē opis sũe siue boni siue mali lucis
aut umbre uocabulum non inmerito sortimur: dum ex
alterutra parte ut uirtute fulgidi aut uiciis reddimur
obscuri. Benedictus transitus regis nri p quem trahimur
ceci illuminamur: & p mortis umbram lux uocamur. Deni
q; tria mēbra q̄ secuntur inuerbis dñi. tendentis adpassionē.
addeludendum. adflagellandum. & crucifigendum. puni
cis resolue. ut nulla grā puenit in xpi passione. quidē p
R cedentis ignominia. glā sequentium ē. M. Consuetudo in
deorum antiquitus hec fuit. ut quecumq; psona suis institu
tis & legib obuia. sitam legibus coerceri potat. nec eis dig
nitate ut potestate pstabat. pmo quidē inconcilio discu
ti & iudicari. si rebellis fuit flagellari. p tremo contuma
cem sine mia puniri. Talis g regula cū etiam indñō debe
ret & deceret obseruari malicia pcurrente iudicium cru
delitate humanitatis respectum. omis equitas confun
ditur. rex nr hostili irrisione corā exponitur. flagellis distrac
tus. patibulo crucis. addicitur. O pastori tuo gens semp
Inuentio. ingratissima. Quē enim umqm impia barbaries ut la
tronē. t homicidā. seu cuiq; generis reatu morti obnoxiū
tanta sputorū umqm illuuione fedasti. quē hostium
tuorum uelata facie sic delusisti. cui uerticē spinarum aculeis
umqm sic confixisti. & adultimū parricidalib manni
bus depssisti. Heccine pfida. plebs regi tuo beneficia
rependis. q te detra non tua transferentis. optati de
serti latibulis. fluctib scissis exposuit hostemq; tuū
refluentis gurgitum mole pfocauit. Siccine regem
tuum te querentē suscipis. qui te celesti manna ciba

uit. signorum ubere pleno lactauit. cuius uictrici manu neca
tis hostibus in labores eorum introisti & ad instar quinque panum
quos ipse distribuit. & eiusdem numeri turbas missa crescente
refecit celestibus disciplinis per v. libros moysi ductoris tui
immo doctoris erudiuit. Non inmerito totiens dispersa
corruisti. que in petram scandali offendisti. In solem iu
sticie, ideoque meridie quasi in tenebris palpare cepisti. Con
fidentia falsę nobilitatis & iusticię mentem tuę sapientię
confudit. radium uitę ueritatis exclusit. atque hoc irreuo
cabilis erroris tui progressus. & insanabilis furibundi doloris
tui excessus est. Sanguis regis nostri a te effusus lauit credulos
occidit te. filiosque dampnatos. erexit ante ortum natiuita
tis xpicolam. prostrauit huic nomini gentem inimicissimam.
Fructus mortis lingue tuę radix protulit. & te mucrone pro
prio confodit. Accepisti quod meruisti. sicut in lege tua le
gisti. Qui irrogauerit maculam cuilibet ciuium suorum sicut
fecit fiet illi. Fracturam pro fractura. oculum pro oculo. dentem pro dente
restituet. Xpistum occidisti. a xpisto peristi. Nec enim legis tuę re
cordata es que dicit non falsum testimonium dices contra proxi
mum tuum & illud. Nemo occidatur uno contra se testimonium
dicente. D. Nichil uerius ex hoc iudeos aberrasse. quod presumunt
ingrata falsę iusticie. Illi defecerunt crucem patientis deri
dentes. nos proficimus imperium regis nostri cum ipso ferentes.
Quotiens ergo memoriam uenerandi stipitis inducis. totiens
in spe & in laude suscepte ut suscipiende salutis nos
erigis. Magnus equidem de grano pro modico uidetur fructus
prouenisse. uita de morte, requies de labore sanitas ex do
lore. Xpisti humilitas. gloria xpiani est. eius infirmitas fortitudo
credentium est. licet ergo omne tempus quo deus inter homines con
uersatus est. per carnis infirmitatem referri possit ad eius passi

onem. illa tam loca euglii specialiter designabis in quib'
est initio crucis ipsius et mortis. ubi omnia consummata sunt.
que dicto, oracula pnuntiata sunt. M. Queris a me ppom
et ad fructum discipline tue ipsa pposita resolui. quasi ad
borem nrm n sufficerint. ipsa responsionum argumta. ubi
ratione ducitur inquisitio tua. D. Quero g de morte zacha
rie filii barachie. qui occisus est int templum et altare. que
ro quare dixerit dns synagoge satane et uos implete men
surā patrum urox 7 cet. q nimirum ad dnm nrm referri mi
nime dubitauerim q se ab eis occidendum pdixit. et imple
ri in eo qd ante cessorx malicia in occisione pphārum anti
cipauit. M. Scio equidem quib' rotis currus tuus agitur.
qm desiderium tuum in misterio sce crucis exerceat. S;
ca ipsi lectionis attendamus. et sic ad misticum zachariā
de quo e questio e ueniam'. D. Optim' ordo. Incipe g. M.
Multis et uariis iudaice supsticionis adinuentionib' xpc ds
et rex nr offensus de supflua patne tradicionis obseruantia
et inerti peeptox accepit legis neglegentia. pcipue scribas
et phariseos redarguit. astruens eos frustra uigilare. in
decimatione rerum uilissimarū ut holerum ubi maiora
neglexerunt id' iudicium. Premissis itaq; condig
nis eox erratui correptionibus. ue uobis inqt scribe et pha
risei qui edificatis sepulchra pphāx 7 cet. Scribe et pharisei
cecitatis umbra confusi. phoc maxime a tramite uerita
tis exorbitauerunt. qd iuxta aptm suā uolentes constitue
re iusticiā. iusticie di n st subiecti. Porro phoc se parum
meritis quasi altiores ptulerunt. qd illi pphas occiderent.
isti occisos supsticioso monumtox ornatu coluerunt.
ignorantes regulum de colubro nasciturum 7 de uenenata
radice amarissima ramusculos spinosi germinis ppe

modum incepi nec erumpendos. R. Q'd de colubro ut
regulo dixeris non intellego. A. Colub. morsu pimit. re
gulus corrupto aere flatu & longe positos. halitu suo in
fectos occidit. Sicut g colubro regulus pniciosior. sic iu
daica malicia patrib' antiquis execrabilior. quia illi pphas.
isti dnm pphar[um] occiderunt. illi clause malicie uirus
in seruos di mouerunt. isti noui furoris odium in dno mon
strauerunt. Mensura qm patres ueritati sanp contrarios
in mbris contig incepisse. filii in capite peius pbant im
plesse. sic ait ad eos ipse dns. Et uos implete mensuram
patru urorum. Q'd u in ornandis sepulchris supsticiosa
studia sua contriuerunt. squalide conscientie errorisq;
palliati in se forma expsserunt. Erant enim dealbata se
pulchra foris ptendendo scitate int' rapine auaricie do
li & impietatis contegendo fetore. Q'd g dixerit. Si fuis
sem' inquiunt in dieb' patrum nrorum n fuissem' socii eorum
in sanguine pphar. Phares diuisio dr. unde pharisei
nom & gen' habebant. a uera fide & caritate diuina di
uisi. qa ppriam glam querentes. nec pximo nec do con
cordabant. d pphas occisos colebant. magis ut uiderent
innocentes qm eent. cineri sacro cultum in aspectu ho
minu impendebant. ubi & monita pphar n tendebant. cura dsertis
supfluam gerebant q dnm lancear tentabant. Iudicabat gens ista
na de malicia occidentium. de iusticia occisorum. quasi
n fuerit maioris nequicie in ipso rege pphar filios of
fendere. qm patres iniuria pphar exorbitasse. Si itaq;
ratione ueritatis constat q'd ais gens ingratissima. id
pphas & alios scos nich mali acc expturos. si patrib' ees
contemporanea. expimitum tante bonitatis tue creator
& iudex utriusq; generationis capiet. & quanta differas

apatrib' clementia. missis adte aptis suis quasi pphiete radi
eis ramusculis celeri disceet expientia. Si pareeres pceden
tib' fuisses eorū temporib'. parees indubitant̄ 7 scis sequen
tib' solo ūbo ueritatis hospitem inte latante offendentib'
sic ait dns. multa bona opat' sum uob. ppt qd op' uultis
me occidere. & apls inimicus inqt factus sum. uera loquens
uob. Quig maliciose temeritati clemtiam tuā ptulisti. tori
cata cordis tui tela xpm 7 inaptlos suos mittenda n̄ uidisti.
falsam innocentiam coloras cultu monumtoꝝ. & ignoras
fetore initiorum tuoꝝ. Non pderit tibi pharisee mortuos
uenerari n̄ uitā bene uiuentium studeas imitari. nec pfu
turam t' abeis spabis ullam mercedem psepulchroꝝ orna
tib' n̄ pficere studeas exsepultoꝝ uirtutib'. Stude partici
pare scitati & discipline uiuentiū 7 effectum habebit
labor tuus exueneratione mortuoꝝ. Ait g dns. Et uos
implete msurā patrū uroꝝ. Illi enim adō missos occide
rt. isti di filio ma n' sacrilegas iniecerunt. Non g ur
get adop' nefandum maledictos s; ostendit & pdicit
execrande uoluntatis meis excursus futuros. Ecce
ego mitto aduos pphas 7 sapientes & scribas. & exillis
occidetis. quasi diceret. Sanguis pphārum meoꝝ ciu
dea patrū tuoꝝ olim ferrum cruentauit. & nunc adte
pphe mittunt. pquos conscientia tua qd apatrib' dif
feras intrrogabit. A causa quidē n̄ impari distare uident'
psone ut' tempe. s; inhis parua erit diffiā. si filios & pa
rentes obligauerit pfidie ut' malicie testamtum unū
inculpa. loc' & temp' 7 etas culpe pondus n̄ discernit.
7pena plectunt. n̄ impari. q malicia feriuntur n̄ dispa
ri. B. Quos pphas mittendos dixerit xpc n̄ uideo. sa
pientes ū scribe. qd apti fuerunt satis aduto. M. Totis

ne. diffinitionem dare prophetię. D. Coniecturis temptabo.
M. Dic ergo. D. Prophetiam existimo futurorum per diuinam inspiratio
nem prescientiam. ubi sine uerbis foris strepentibus pura mens
intus eruditur. sicque futurorum euentus conceptu interiori colligit.
M. Optime quidem. Sed attende. si paulus in his potius ualeat.
qui dixit. puto quod et ego habeam spiritum dei. et illud. an experimen
tum queritis eius qui in me loquitur christus. qui et de ultimis temporibus
id est morum humanorum mutatione perditissima et de aduen
tu antichristi. certe quidem. et de die iudicii multa disseruit.
et quomodo graues lupi post discessum suum ecclesiam essent intra
turi. et multa his similia que longum est retexere. in quibus
euidenter monstrabatur in eo spiritus prophetię. Sed et hoc de ceteris eo
apostolis eius et multis eorum successoribus fide et spe in ecclesia proficien
tibus intellege. Quod autem sapientes et scribę fuerint. scripta
docent. et apostolica sapientia. in quibus scriptis eo usque profece
runt. et de thesauro suo noua et uetera protulerunt. ut in om
nem terram exiret sonus eorum et in fines orbis terrę uerba eorum. Unde idem qui
super sapientiam inquit loquimur inter perfectos. et alius de plenitudine
eius nos omnes accepimus. ex qua plenitudine fontes doctri
nę euangelicę proruperunt. et mundum uitiorum uel infidelita
tis squalore tabidum. ad fidei fructum irrigarunt. D. Quia ergo
parricidale malum eis hoc euenturum predixit. non puto
perfidos iudeos aliquomodo posse cauere. quia hoc eis predixe
rat. quem nulla ualent secreta latere. Quomodo enim non posset
fieri. quod iam precucurrit prescientia dei. Quicquid enim intra
fit. nichil enim sine causa intra fit. prouidentia diuina
prenoscit. ac per hoc cassari posse uideretur ipsa prescientia
si res que presciit. non essent subsecuta. M. Male intellegis.
Prescientia diuina causam non euadendi peccatum
non facit. hoc est ut homo ex hoc peccatum euadere non pos

sit. quia providentia divina eum futurum praenoscit. Ubi ergo
libero arbitrio bene vel male faciendi vel etiam virtuti locus
daretur. si ex scientia dei in lapsum homo compelleretur.
Nihil huiusmodi suspiceris. Iudas magistrum nefanda pro
ditione distracturus. si dei praenotionem inditae maliciae pro
vocatricem habet. ut excluso libero arbitrio unde dampnaretur
iusticiae quodammodo locus non esset. Urgeretur enim inflexibiliter
immo ut ita dicam. inevitabiliter ad peccati ruinam. si
inpotentia standi tolleret libertatis ingenitae naturam. Ce
Comparat ram ignibus admotam. putasne duriciam suam frigore compac
tam posse liquescendo propter hoc amittere. quod praescisti eam. estu
admoto dissolvi potuisse. Numquid nam cerae qualitatem
ex hoc dissoluisti. quia naturam eius ignibus cessuram praescisti.
Minime. Solubilis equidem cerae natura. duriciae suae con
traria caloris hausta materia statu suo permutatur. et versa in
liquorem. videtur aliud esse quodammodo quam quod videbatur. Hac
similitudine vel iudam vel iudaicam maliciam intellege.
Mox enim ut ignis avariciae seu latentis maliciae eorum cor
da commovit. cardinem liberi arbitrii de statu suo incli
nando dissolvit. conceptumque perversae voluntatis sine praeiu
dicio divinae praenotionis ad effectum pervenit. Futurorum ergo
praenotio nihil necessitatis adducit his quae necessario ven
tura sunt. Christus itaque destinans famulos suos ad reprobam
gentem. maliciam in eis non excitavit sed ostendit. ut etiam sibi
innotescerent. prolatentem in se nequiciam. quae cordium secreta
tiore non latebant et ante ruinam. Remota quippe occasio
ne saepe homo sibi fit incognitus. et cum latentis in se pas
sionis ignorat. si causa desit quae quod latet non excitat. Sic
ergo de bono scriptum est. da sapienti occasionem. et addetur
ei sapientia. sic versa vice de impio dixeris. da locum

impio explende latitantis in se nequitie. et nullo cogente
aperitur quod prius latuisse uidebatur: Nonne scientie huius
uestigium quoddam habes in deuteronomio ubi dicitur israeli
per moysen. recordaberis cuncta itineris. per quod adduxit te
dominus deus .xl. annis per desertum ut affligeret te et temptaret.
ut nota fierent que in tuo animo uersabantur. utrum custodi
res mandata illius an non. quasi diceret. ante laboris pressuram
quis esses ignorasti. accepta laboris occasione cordis tui
secreta murmurando patefecisti. D. Quotiens secretum in deserto
illud apparuerit. morte prostratorum lectio diuina satis in
notuit. M. Sed exemplum hic adiciendum est. ut noueris
iudaici liuoris seuientem maliciam causam efficientem non
habuisse diuinam prescientiam. D. Omne de medio tollitur
ambiguum. ubi conferuntur exempla uerisimilium rationum.
M. Attende igitur. Quidam coemptis ut conductis ad obse
quium suum mancipiis. quia quod in moribus eorum lateat ig
norant. ante fidem eorum explorant. positis ante eos auri et
argenti frustis in eo uidelicet loco ubi furti arbitrium omnis
remotus esse uidetur. et radix latentis uicii uel uirtutis suo ar
bitrio in fructum prodire probatur. Quibus si linea uirtutis con
tinentiam persuaserint. ut dominis suis quod inuenerunt recon
signarint aut quod peius est. neuus auaricie latens inuenta
subtraxerit. ex alterutro mox dominis suis innotescunt ut uel
eos conducti peniteat uel conductos propter fidem gratia caritatis
fortius astringant. Hic rogo. quisnam istos in laqueum im
pulit. si auari fuerint. uel frena continentie posuit.
si fideles et boni. Nonne illex auaricie metallum probatur
in eis excitasse quod latuit. et quod fuerint claris ostendit
indiciis. D. Manifestum est uisibus obiecta. quod fuerant
perdidisse. nec emptorem eorum uel conductorem prophane arte

q̄d non erant effecisse. A. Sic ḡ de iudeis ⁊ de d̄no considerā.
A. Missis ad perfidos iudeos apostolis suis. non uidetur in eis quod
non erant effecisse s; qui essent. ipsis qui dixerunt si fuisse
mus in dieb; patrum n̄roꝝ non essem; socii eoꝝ in sanguine
pphaꝝ. et aliis ostendisse. Subiunxit ḡ sermo diuinus n̄
diūsam iudeoꝝ a patrib; suis maliciā moreium diūsitate
in pphis. sapientib; scribisq; demonstrandā. q̄d alios gla
dio. alios crucis patibulo quosdam flagellis et saxis. diū
soq; m̄ eēnt psecuturi. et nullum eis locum. tutum adma
nendum. q̄m quersum eos uentilando relicturi. Ut ue
niat inq̄t sup̄ uos omis sanguis iustus. ⁊ cet̄. D. Tria in hoc
loco uident̄ inquirenda. p̄mum quidē q̄d omium retro
seloꝝ reatus homicidarū uidet̄ q̄ seos occidert̄. pharisei
in summa quadā incubuerit. q̄ nec dū nati. alienis pec
catis participare potuerunt. scd̄o spaciū illud definiti
tempis int̄ abel ⁊ zachariam cum p̄ eā morte multi
pphaꝝ a patrib; eoꝝ occubuerint. t̄cio q̄d ioiade patris
zacharie uocabulū in hoc loco immutatū hystorie ue
ritate in(?)cludit. A. De his quib; moueris facillima re
sponsio immo solutio ē. q̄a n̄ pot̄ a ratione certe signi
ficationis deuiare. q̄d a fonte ueritatis pbat̄ emanasse.
Prima ḡ questio ē tibi. quo iudicio sanguis alienus. qua
si innocentes phariseos damnauerit. cū ⁊ patrū malicia
a d̄o detestati s̄t. ut si se in dieb; eoꝝ fuisse contigisse ni
chil mali pphis euenisset ⁊ non aduertis q̄d [illegible] ea mali
ci[illegible] a t̄ odio quo eam s̄rnū pigri(?) oppssit corda phariseoꝝ
multo feruenti exarserit ⁊ liuor antiquoꝝ hostium ue
ritatis. multo tenaci; filios obstinxerit q̄m patres q̄m
parentes possedera[illegible]t ut a d̄o ut patres eoꝝ testes impug
nando ueritatis. mertis iusticie defecerunt. isti ū ipsā

ipsam reprobando ueritatem inexpiabile scelus in xpo com
miserunt. Patres ergo nondum natorum filiorum manibus amicos dei
prophetas quondam necauerunt. quia conbellande ueritatis con
sensu socios postea habuerunt. An non uidetur tibi et hoc sermo
dominicus sonare qui sibi tunc presentes ueritatis hostes re
darguit dicens. quem occidistis. Vbi rogo tunc temporis erant
homicide isti homicidarum filii quibus dominus loquebatur cum
ante d.ccc. annis et eo amplius annos. Zacharias filius ioiade occu
buerit. nec minimo quidem filiorum ulla fuerit. Quomodo ergo filii
occiderunt quando nec patres eorum nec aui. nec ataui. nec
abaui nec proaui nati fuerunt. Non ergo inter eidem temporis in
uallum commune uoluntatem precedentium ut subsequentium
xpi hostium. nec ipsa personarum differentia communis mali
eie cunctis auferre poterat argumenta. Unde sicut omnium be
nedictionum patribus antiquis promissorum effectus in filiis redun
dauit. et quod illi ex antiquo meruerunt. isti in reuelatione
noue gratie acceperunt. sic ista uiperarum generatio. xpm oc
cidendo pondus omne peccati precedentium homicidarum
in se terminauit. quia respectu delicti illorum qui seruos occiderunt
incomparabiliter maius est eorum qui dominum patibulo crucis
confixerunt. Non aditus noe abraham moysi uel sen ceteros
que sanctos xpm precurrentes. magni consumatique esse meriti. nec
tam libram celestis glorie donec xpi sanguis paradysum
reserauit eorum respondisse labori. D. Quis dubitet cum latro prius
paradysum promeruerit. quam abraham. Constat apostoli
me primos factos esse nouissimos et filiis esse datum quod pa
tribus constat esse negatum. M. Idem sensus sed e contrario de filiis
perditionis est. Sanguis prophetarum a patribus occisorum ultio
nem quesiuit in filiis et fructus mortis erubauit in ramuscu
lis qui latebat in rigore uel suco infecte radicis. Quod uero

decem p[er]is intuallo causaris q[uo]d erat int[er] abel [et] zachariam.
sic intellege. Barachias q[ui] [et] ioiada benedictus d[omi]ni t[el] be
nedictio d[omi]ni d[icitu]r. Zacharias u[er]o filius e[ius] occisus. eidem in[ter]p[re]tatio
nis e[st]. idem benedictus d[omi]ni. Attende nunc si hec conueniant
summo patri a q[u]o omnis benedictio [et] filio. q[ui] e[st] benedictus in
secula. in cuius morte summa iudaice malicie quasi t[er]minos
quidam ponit[ur]. [et] p[o]ena p[re]cedentium consumat[ur]. Potius [et] in
typo zacharie ultimum martyrem in fine mundi eorum gladio
consumandum aduertere. ut iusta pena maioriq[ue] plectant[ur]
miseria. q[ui] omni sc[ri]pto infidi ratione erudito. non dum sacra
ri ad plenum potant sanctorum sanguine q[uo]s sp[irit]u s[an]c[t]o p[ro]bant[ur] semp[er]
in p[re]c[ipi]tia rebellasse. D. Satis m[ihi] de hac positione fecisti.
M. Q[uo]d aut[em] t[er]tio loco posuisti. quasi inmutatio uocabulorum
in una p[er]sona uideat[ur] hystorie ueritatem confundere. q[uo]d ba
rachias p[ro] ioiada posit[us] inuenit[ur]. gemino sensu hec consta
re p[ro]bant[ur]. q[uo]d quida[m] siue binomii t[el] trinomii in sc[ri]ptura di
uina ponunt[ur]. sic ietro cognat[us] moysi. q[ui] [et] raguel d[icitu]r. sic
ozias. q[ui] [et] azarias. sic salomon q[ui] [et] ididia ecclastes q[uo]q[ue]
[et] absalon misterii aut[em] causa. sic achis. que[m] [et] abimilech
sc[ri]ptura commemorat. [et] in isto ioiada q[ui] [et] barachia. [et]
multa in hunc modum. Nichil [ergo] in his omnib[us] detrahitur
hystorice rationi. si quis intellegentiam sp[irit]ualem ascendat
[et] ignorantiam p[ro]p[ri]am errorem alienum n[on] estimet. Sequit[ur]
sermo diuin[us] clementi animaduersione t[el] potius p[re]monitio
ne rebelles redarguens. de multis beneficiens gentem in
gratissimam. ita compellans. Ierlin ierlin que occidis
p[ro]ph[et]as. [et] lapidas eos q[ui] a[d] te missi s[un]t. S[cilicet] quide[m] saxea corda.
penas [et] g[ener]a irrogabant sibi similia. q[ui]a omnis arbor sue
radici congrua p[ro]fert g[er]mina. D. Manifestum e[st] syna
goga[m] p[er]fida[m] s[an]c[t]orum sanguine[m] semp[er] sitisse. [et] q[uo]d iur[e] erat

presarta tormenta foris monstrare. A. Quotiens inquit uolui con
gregare filios tuos quemadmodum gallina pullos suos sub
alas. Et quid. Tu noluisti. Tenebris immersa lucem odisti. O miserum
qui male agit odit lucem. O gens omni impia crudelior: medi
cos ad te missos. egrota immo furiosa ferro uel saxo hac illa
perturbas. et quos destinaueram tibi salutis et uite maciam. ab
his tuo malo te contigit incurrisse mortem et ruinam. Unde tan
genus quidam odorem bonum se asserit. bonis quidem in uitam.
malis autem in mortem. Putasse intellegis. quo tendat hec si
militudo galline que compassione uel potius amore pullorum.
fouendo. uocando. nutriendo. membris et totis uiribus attenuatur.
et quoddammodo plumis abiectis euiscerat adeo ut in amore pul
lorum mori quodammodo uideatur. D. Cum minime dubitauerim
designari. qui formam alius ipsi preposuit. qui eum in forma dei
esset non rapinam arbitratus est esse se equalem. M. Recte notasti. Cum enim
qui omne quod est creauit. intantum compassio inclinauit. ut in
quo qui semper erat panis et fons uite. et esuriret et sitiret for
titudo omnium lassesceret. et ut homo omni infirmitati
humane absque peccato subiaceret. Quesiuit ergo hominem
perditum. maxime. domum israel ubi quotiens de uita immor
tali disseruit. quotiens signis clarescentibus paruulos ad
solidum cibum capiendum prouocauit. totiens iudeam
perfidam sub alas sue fidei congregare uoluit. protectionem spo
pondit. nichil in ea potestatis antique hosti relicturum
pollicetur. Visne ex prophetis dictis eiusdem pietatis audire affec
tum. quo reuocabat ad se. iam precipitatos surgendi despera
tione. D. Nichil acceptius. A. Et tu inquit fili hominis. dic Ezechiel.
domui israel. Sic locuti estis dicentes. Errores nostri et iniqui
tates nostre super nos erunt. et in ipsis contabescimus. Et quomodo salui
esse poterimus. Dic eis. Viuo ego dicit dominus. nolo mortem im

pii s; ut conuertat' a uia sua. & uiuat. Reuertimini recedentes.
a uia uestra. Quare moriemini domus isrl. Conuertimini et redite
ab iniquitatib' u(est)ris domus isrl. et non erit uobis in ruinam impietates. proicite
omnes impietates uestras quib' impie egistis aduersum me
& facite uobis cor nouum & sp(iritu)m nouum. & quare moriemi
ni domus isrl. Michi enim ita diuine gr(ati)e repugnat. q(uo)m cor
impenitens. & desp(er)atione melior h(ab)ere peiorib'. Conuertimi
ni inq(ui)t q(ui) p(ro)fundum consilium cogitatis & iniquum filii isrl.
Ecce locus ubi tractauerunt de morte. uitam illor(um) querentes
errores miserantes. nec cessat reuocare. quia nu(n)q(ua)m cessauit
humanu(m) gen(us) amare. Rursumq; d(omi)n(u)s. Si reliquerit inq(ui)t ux
or uirum suum & alii nupserit & uoluerit postea reu(er)ti ad eu(m).
nu(m)q(ui)d suscipiet ea(m). et non de(turpata) s(t)abit. Tu u(ero) reliq(ui)sti me. tam(en) reu(er)tere et suscipia(m)
De gall — te dic(it) d(omi)n(u)s. O diuine clem(en)tie uiscera. o iudaica duricia uino (et) mi(seri)a. Aud(i)o ad
huc uocem — huius galline. in osee. Q(ui)d inq(ui)t t(ibi) faciam effraim. Quom(odo)
p(ro)tegam te isrl. Q(ua)l(ite)r inq(ua)m faciam. Sic adamam ponam te &
sic seboim. Conuersum e(st) cor meu(m) in me. conturbata e(st) ple
nitudo mea nequaq(ua)m faciam sed(m) ira(m) furoris mei. Sic m(ihi)
filios ut pullus gallina uocando p(ro)sequit(ur). S; pulli male
indurati. quia matre(m) cognoscere noluerunt. uocantem
quide(m) occiderunt. et uocati. q(ui)a n(on) sunt electi p(er)ierunt. An
tu aliud de gallina in similitudine(m). d(e)i filii gen(us) humanu(m)
magna miseratione querentis existimas. D. Sic p(re)misi. Si
aliqua minor ad maiora comparatio immo si creature
ad creatore(m) fieri pot(est) ulla collatio. pulchra in hoc com
passionis negotio. alitis hui(us) ad xp(istu)m facta uidet(ur) simili
tudo. At tam(en) duo hic obstare uident(ur) intellegentie n(ost)re
q(ue) si ratione certa amoueris. michi ambigui remanebit.
de p(ro)positis. M. Quenam sunt hec duo. tui intellectus
obstacula. D. Q(uo)d ait d(omi)n(u)s. Quotiens uolui congrega

re filios tuos 7c. non uidetur michi tantu adhoc temp' dictum. q dns conuersabat int eos. xxx annos incognitus. & pauci p' tempis uelut hospes. qm uis doctrina t mira culis puocans. ad credendum inuitos. inuisus audtorib' errantibus pstitum cu & iam in primordio pdicationis hec uerba ad phariseos dici potant, cu nec dum eos t signis q de frequentiorib' ad fide allectat. & illud qd dr: quotiens uolui & noluisti. quasi diuine uoluntati inpbitas aliena refrage=tur: & uoluntate ei' possibilitas n sequat.
A. Questio tua ut m uidet ista e. angustias tempis q conuersabat int iudeos dns. conferri n posse ad sensum illum quotiens uolui. & longe remotiora scta ad sensum uerbi isti' explicandu reuoluenda. Quia g t n uidet xpm iudea trib' annis & vi. msib' doctna ut miraculis satis quesisse. antiquor sctor uolumina nob breui respectu replicanda uident ex quib' doctaris dm ppli sui utilitati. signis. uerbis. plagis. pdigiis quesisse salutem. s; repugnantib' tam eor duricia. qm di iusticia. effectu carere diuinam uoluntatem, D. Necessarium e g ostendere. iudeos aut n errasse. ac p hoc ductoris gra n indigere . aut si semp errauert sic scriptum e. & dixi semp errant corde. clementissimu ~~unum~~ patre errantib' eor clementia patna multociens obuiare. M. Attende g. Quotiens inqt uolui congregare f. t. quasi diceret, Quando luto & paleis miseranda plebs subiugo t pncipe durissimo laborasti quando ex pssurarum angustiis quasi decocti igitur lateres q's fecisti defecisti. p duce ppha moyse cum magna auri ut argenti copia de fornace ferrea excussi. scissis fluctib' & hostib' suffocans inuia deserti transposui, pastum de celis ministraui potu silicis dictu. de duricia. ut p insolitum omnib'

Quotiens di p plus q'situs n uenien' sit.

retro sęculis et futuris miraculum. petram cordis tui scinde
rem et ad me intuendum prouocare. Sicut aquila prouocans
ad uolandum pullos suos et super eos uolitans. expandi
alas meas assumpsi te. socius. et solus dux itineris tui
nube uel igne. uiuendique legem ubi promulgata congregare
te uolui. sed magnificentiorum anfractibus illusa noluisti. Vitu
lum tui patris oblita. fabricasti. murmure seditione
contentiosa. duces tuos saxis multociens impetisti. et erecta
ceruice indomita. gressibus retrogradis. legibus datas obuiasti.
Sustinui erratibus infinitis mediante inter me et patres
tuos testamento peperci. vii. gentibus deletis in labores eorum
In terra repromissionis. te introduxi. Quotiens sub ducibus regibusque aberrantem
retrahere uolui nec ualui. quia iusticia mea reclamante
tu noluisti. Prophetas multiplicaui quorum signis. uerbis.
et exemplis. patrum tempora. ut bona uel mala uentura de
pinxi uel nec perfeci. Postremo suspensis aliquantulum bene
ficiis. duriciam tuam bellorum turbine mollire temptaui.
lxx^ta annorum captiuitate uastata patria tua confudi.
In bilonia. ut distantiam seruitutis agnosceres. quis prestantior tuis in
commodis superandis. babylonie dominus. hostis tuus. an crea
tor et pater tuus. Melius enim tibi fuit inter hostes acerrimos
affligi ad salutem. quam in libertate positam inflari ad perni
ciem. Commotus tandem suspiriis. inclinati cordis et
insolentię tuę pressuraque laborum quibus ad defectum intus
semper urgebaris. nodum resolui durę seruitutis hosti
bus tuis ad gratiam mutatis. colla tua bagis attrita babi
loniçis comminui. compedem semper recrudescentis erumnę
tuę relaxaui. ducibusque prophetis meis preuiis sedibus antiquis.
In reuersione. quasi egypto auocatam reconsignaui. Rursus domus
et urbes. agros. auitę hereditatis leta possedisti. et

gnē diffuso t opib' fortu' inualuisti. Oportuit te plebs
miseranda ut plagis erudiri q' beneficiis semp ingra
ta fuisti. debueras flecti t miseria et labore. q' uinci n̄
potuas ut honore meo t amore. Quotiens te congregare
uolui et noluisti. Cautio simul et emplastro. oleo. et ui
no. uirga et baculo. te hactenus uisitaui nec pfeci. que
siui nec inueni. Si minus uerberib' t munerib' saltem
pficeres. Curauim' babylonē. et noluit recipe sanita
tem. Irremediabilis plaga tua. dolorq; tuus prsus in
sanabilis. Omne caput languidum. et om̄e cor me
rens. a planta pedis usq; ad uerticem n̄e sanitas in te. Vulnꝰ
et liuor 7 plaga tumens. sanari n̄ pot in te. quia tam indu
striam medici. q̄m uim medicaminis semp morbo peiore uicisti.
Restat tandem ultima euentus tui experientia. ubi standū.
aut irrecuperabilit' cadendū ē. Standum quidē si pasto
ri te reuocanti credideris. cadendū. si salutē oblatam auer Ingrā.
sata fueris. Iam reb' et uerbis uirus sup memorati colubri
in te conualescit in necē meā diuina terunt consilia mus
stantib' inuicē dispensatorib' iniquitatis cathedre moy
si p̄sidentib' clauem scientie frustra tenentib'. q̄a nec si
bi nec ceťis ostium pandentib'. Q'd g' de me dicunt. Hic
ē heres. Venite occidam' eum. et n̄ra erit hereditas. Ergo
me sup stite locum et gentē times pdere. me sublato
pdes utrumq;. Me rege tuo repbato et cesarem electura.
uelis nolis usq; ad finē mundi. ei quē quesisti seruitu
ra. Ecce relinquet' uob. dom' ura deserta. D. Hec om̄ia
pparata licet euglicus sermo n̄ loquat'. ad hunc tam̄
sensum recte pbat' ptinere. quotiens te uolui congre
gare. Ex quo eni ds patrib' eor innotuit. filios degene
rantes semp querere non cessauit. Sed ut in hoc loco aliū

intellegentie nre. inferam obstaculum. mirum e qd qui
omia pot. aliqd uoluisse dicit. cui possibilitatem frustra
n uideatur. M. Uoluntatem quide diuina nullo impos
sibilitatis defectu infirmari manifestum e. s; tam queda
ita uult. ut affectum puentant queda ita. ut iusticia re
pugnante effectum habere n ualeant. Sicut enim ds bo
nus. sic iustus. sic misericors sic uerax e. immo ipse boni
tas. iusticia. ipse mia. & ueritas. que omia ipso qd e. inin
commutabili statu suo pmanente. sic tempalit exhibent.
ut eine dispositioni & ordini. rationis. equitate pomia
concordare pbent. Uult g ds hominis salute quia crea
tor e. s; homo n querit a saluatore sanitatem. quia creatu
ra rebellis e. D. Quasi do sit inpossibile peccatore omni ge
nere squalente uicior quasi inferno sepultam. p gram
resuscitare. & in culmine uirtutum ad statum uite erige
re. Qd & in multis pbat. gra pcurrente fecisse. in aliis qd
potuit noluisse. M. Omia possibilia st ap dm. Ubi g
possibilitas ista porrigit ad saluandu homine gra e.
ubi subtrahit iusticia e. Ds semp parat e ad miam
danda. si homo segnis n fuerit ad accipienda. S; ex
emplo aliquo inquisitio. immo admiratio tua com
pescenda uidet. D. Dic. M. Sole isto uisibili radios suos
undiq; rariu explicante. qd agis. cum splendorem suu
circa domu tua fuderit quippe. q officiu lucis sue reb
omib equalit impendit. D. lucis amore cum hostio fe
nestras apio. quia lucis gra tenebrar opaca supare con
tendo. M. Qd si aspect oculor tuor infirmior splen
doris ortu abhorret. & omne lucis accessu clausis osti
is arcet. Numqd soli tenebras quas pateris imputas.
aut ei q iubes obserari fenestras. D. Ridiculum quide

radio solis imputare quia angulos clause dom⁹ non il
lustrat q̊d ei⁹ uicio ut uoluntate fit q̇ domū tenebrosā
lippus inhabitat. A. Q̇d aūt xp̄c ds̄ nr̄ n̄ sol iusticie.
q̇ sedentib⁹ in tenebris et umbra mortis sic ortus est. ut lu
cis auidos illustret. lucem fugientes desereret. Non ui
dent t̄ scribe et pharisei solidā quandā materiam huic
obiecisse radio. maliciam uidet p̄sumptione duriciam.
in quo p̄mo grām solis hui⁹ tam indoctina q̊m inmira
culis p̄ūsa inspiratione obscurabant. in sedō p̄sumites
de sua iusticia. oblate grē recipiende corde molliri non
potant. nec ualebant. Rationis equidē scientia ad fidē
adduci potant. S; nequicia dure mtis obstante nolebāt.
Itaq; mīa diuina gratis omib⁹ oblata iudeā quidem sal
uare uoluit. S; repugnante iusticia q̊d uoluit quo
dam̊ n̄ potuit. quia locum parcendi t̄ poti⁹ saluandi
malicia indurata pietati n̄ dedit. Sic ḡ misereri no
luit ut p̄deret iusticiā ingratis. sic iustus ēē uoluit.
ut erogaret miām ad fidē mte deuota inclinatis. D. Ver
te ut moue stilum ut libet. nullus saluatur n̄ xp̄o mi
serante. nullus p̄it n̄ ipso deserente. Nec enim uolentis
neq; currentis s; miserentis ē dī. q̇ cui uult miseret. et quē
uult indurat. S; tam̄ cū ds̄ ubiq; sit et tot⁹ ubiq; sit. sci
re uelim att. q̊m̊ ds̄ hominē deserat. q̊m̊ accedat et re
cedat. A. Q̊d ds̄ deserere dr̄; non mutabilitas aliqua
diuine incommutabilitati assignat. nec ēne meta de
finit essentie. S; meritum eo⁊ ostendit. apud q̊s ēē desig
nat. D. Sed redeam⁹ ad litam. Quia supi⁹ dictum est.
ecce relinquet uob dom⁹ ūrā deserta. de qua domo p̄fi
dum cecum dixerit eliminandū n̄ uideo. cū usq; hodie
iudei int̄ xp̄ianos dom⁹ et sedes habeant certissimas.

Relinquet uob dom⁹ ūrā deserta.

& mansiones successione generationum immobiles. ne
gotiis & usuris suis tanta libertate uacantes. ut pacis ut se
curitatis & diuiciarum gratia superiores in fidem christianam reli
gionem professis uideantur. & nos saepius ab his. quam illi a nobis ne
cessaria mutuare uideamur. M. Cur igitur tibi uidetur frustra sermo
diuinus domus eorum desertas fore predixit. & ueritatem uerbi
diuini iudaicorum tuguriolorum mansio certa licet diuisa uacua
uit. S. Dic mihi. Cui tibi quibus dominus haec loquebatur. qui in ipsa prophetia
errores eorum commiserando dolore quodam affici uidebatur.
D. Perfidis indubitanter iudeis. cum paulo post in ipso loco ubi
haec predixerat necaturis. M. Require ergo diligenter iudaici
Quoniam deserta sit. seminis hereditatem. sortium distributione tribubus singulis
testamentoria quadam stabilitate diuisam & contraditam. re
quire urbis huius incolas iudeos toto orbe piaculo in
regem nostrum commisso uagabundos. require ministros sanctua
rii. ministrorum officia. legitima cerimoniarum in eadem terra
lacte & melle manante. & dum nichil horum illic inueneris.
ipsa conscientia tua sit ductrix & doctrix interrogatis.
hanc intra me & hoc dauiticum excidit. disperge illos
in uirtute tua. & depone eos & cetera que secuntur. & quod
habes in esaia. domine exaltetur manus tua. & non uideant. ui
deant & confundantur. zelantes populi & ignis hostes
tuos deuoret. & cetera. illudque iacob dilexi. esau odio ha
bui. & maior seruiet minori. & quod in filiis ioseph ab
auo benedicendis minor prefertur maiori. Quis sanum
sapiens dixerit. certas eos inter christianos habere mansio
nes. cum sint inter dominos serui. inter liberos fugitiui. sus
picione mortis & iacturae rerum utrique conscientia
semper exagitati. ut potius opprobrio sempiterno dampnati. Dice
ris ergo christi hostes dominorum suorum extremos uernaculos. censua

les alienę urbis colonos. et sic alienos a fide. sic domesticę laris certitudine. Uerum speculanda nobis in hoc loco uidentur de corporalibus intelligibilia de materialibus incorporalia. de ruina ciuitatum lapsus animarum de domibus desertis. casus hominis interioris. Iusto quidem iudicio iudei facti sunt extorres patrię quorum malicia soluta lex est innocentię. quia patrem patris perimerunt. nec de perempto penituerunt. Non tamen pro magno quod dedit. deus abstulit. sic ista perfunctorię uanitati obnoxia quando uoluit quantumque uoluit concessit. et quo usque uoluit habenda permisit. Domos ergo alias quandam desertas. quas dixerat dominus in perfida gente deserendas. animas uidetur humanas. quę uerę sedes noscuntur sapientię dei spiritali studentes disciplinę. latronum uero speluncę. deserendo lumen ueritatis et iusticię. Dum uidentur esse domus istę inhabitatę de quibus paulus ait. uos estis templum dei uiui sicut dicit deus. quoniam inambulabo in illis et inhabitabo. et ero illorum deus. et ipsi erunt michi populus. et ipse dominus. si quis diligit me et cetera. usque ad eum ueniemus et mansionem apud eum faciemus. et alibi. regnum dei intra uos est.

D. Nullo modo domum istam dixerim desertam quę possidere probatur ipsam dei sapientiam. immo tot diuinos habere cultores. quot donorum spiritalium amatores. M. Quid de illa dixeris. cui nec nomen quidem uel amor inest christianitatis. nec spes quidem ulla salutis. uel fides in fundamento diuini amoris. D. Plusquam desertam indubitanter pronuntię. quippe omni gratia ecclesiasticę disciplinę desolatam. M. Sic ergo anima quę fide et moribus christum possidet. optime feliciterque constat incolata. sic demonum constat esse latibulum quę caret eius presentia. D. Uerissime. M. Porro quę deum possidet. qua uirtutum gratia caret. immo quod tam leue iudicium est. quod anima illa non

Spiritales domus deserte

abhorret. Qui ū pncipē hт̄ inse tenebrarū. q̄m caret uni
uersitate uicior. D. Hospicia dissimilia disparib' conueni
unt hospitib' & recte similitudo ista adomib' desertis trahit'
adanimas di gr̄a uacuatas. Iuste quidē umbra sedem oc
cupat. q̄m splendor uite n̄ illustrat. A. Adhunc sensum
flecto locum illum euglicum. ubi dr̄. Cum inmundus sp̄c
exierit abhomine. ambulat ploca arida. & ecia usq; & ingres
si habitant ibi. & fiunt nouissima hominis illi' peiora p̄ori
b'. D. Quā uis omi gnalr̄ anime neglegencia. sensus possit
iste conferri. specialr̄ tn̄ puto peum synagogam denotari.
que dum legalib' institutis. & cultu sc̄e religionis. exercitata
ferebat'. diuinit' incolabat'. auersata ū q̄d illa p̄tendebant
sci sp̄c deserta rore squalebat. M. Desertum istud iudaici
N horroris optime aduertisti. Sic ḡ serpentes & reguli. & queq;
nociua & inmunda animalia. loca deserta abhomine &
arentia querit'. sic tenebrar & ministri. mancipare sue dnom
pbant q̄cu q̄cq̄d eē isc uidet' certe sēcq; ratione. Anīi aduītis ubapp hic deser
tū istud pnītiarū iudec celesti gr̄a dstitute q̄m furtū p̄ dixerit lan
bulum bestiarū. p̄us sp̄c sci sacrariū. Erit inq̄t cubile dra
conum & pascua strutionum & occurrent demonia ono
centauris. & pilosus clamabit alt̄ adalterum. ibi cubauit
lamia & inuenit sibi requiē & ibi foueam habuit ericius.
Attende uigilant'. Hic locus diuine comminationis ē. re
linquet' uob' dom' ur̄a deserta. D. Nullus dubitat phec
portenta. uiciox squalorē denotari. q̄ iudaicam desola
tionem tunc maxime ostenderunt. quando t̄re sacre uerū
cultorem ase preceerunt. Maior hec miuum solitudo q̄m
domox. S; resolue queso singlā & connecte ppetatē cuiq;
uicii si uales p̄missi animantis significationi. ut bestiarū
diūsitas & rabies ingenita cordā eptmat uiciosa. A. Indracone

uenenosam iudeorum maliciam. instructione palliatum eorum
errorem intellege. inonocentauris mentem eorum elatam
& inmundā. inpilosis. atinania responso clamantib9 huma
namq; faciem p̄tendentib9 s; corp9 figura bestiali t̄minantib9
m̄tes eorum accepte legis ratione t obseruantia p̄fulgidas. trans
gressione p̄ceptorum bestiales & squalidas. inlamia uº & ericio rur
sus ypocrisin & peccata defensionē aduerte. q̄omia uiciorum mon
stra iudeos possedisse p̄bant. quando lumen ueritatis & fidi
deserere. malicia uictrice cogebant. R. Uere facta sunt no
uissima eorum peiora p̄orib9 & int̄ duo mala. meli9 erat eis solitu
do domorum q̄m initium. S; digna plenū admiratione. immo
monstro simile uidet̄. tam grauis obstinatie ut insensibili
tatis iudaicum animū eo p̄cessisse. ut nec memoria signorū
patrib9 p̄missorum ad credulitatis grām flecti potuerit. nec uer
bis ut exemplis p̄phicis erudiri. aut dñi sui p̄sentia. ut fu
turorum p̄nuntiatione posset ullatenus ab impietate compes
ci. A. Causam ḡ duricie hui9 si coniectare uolueris. dignā
eorum cecitatē in p̄phiarum habes oraculis. Quorum un9 dabis eis in
q̄t dñe scutum cordis laborē tuum. R. Q's ḡ labor dñi. cor
di eorum scutum tante duricie apposuit. ut hacten9 uerborum
diuinorum sagittis tegimen cecum & inpenetrabile fuerit.
M. Labor dñi. passibilitas ei9 int̄ homines inhumanitate
fuit. que ab insanis hostib9 contempta duriciā cordis eorum
adō multiplicauit. ut quē uiderunt natura passibilem.
nullatenus credere potuerit. ēē inmortalē. Cumq; fast9 eorum
humiliati suscepte p nob oblucatat. nulla ut dñi t seruorum
p̄dicantium doctrina penetrat. Itaq; iusto iudicio di
iudaicus liuor cordis duriciam inde meruit. unde se uir
tus diuina. q̄dāmodo exinaniuit. & uesana inhumili
tatē regis nr̄i despectio. iusta iudaice malicie p̄bat̄ obce

catio. Attende esaiam. excecaa inqt cor ppli hui ut uidentes
ñ uideant. et audientes ñ audiat. neq; intellegant. Incras
satū ē cor ppli hui et aurib grauit audierunt. et oclos su
os clauserunt. ne quando uideant oclis et aurib audiant.
et corde intellegant et conuertant et sanem eos. Et iob de
dño. si incluserit inqt. ñ ē q apiat. Qd g deinuicta iudeox
causaris ptinacia. putasne isti lectionis capta ad solos p
tinere iudeos. an etiā ad xpianos. D. Non facile dedim hac
comminatione tribli ullum xpiani nominis posse con
cludi. quippe q nulla ratione tenet reatu sanguinis xpi.
A. Ut g ē uisum ē, hec diuine animaduersionis framea
ad solum iudeū intentat quippe q magis ut reatu t pfi
dia a dō alienat. D. Qd ni. cū qd abhorret omis xpian.
ab hoc scelō t pphax. t ipsi dñi sanguis pbat effusus. O.
Dic g. Poterisne has comminationes anti xpo aliqn ap
plicare. ut pondus diuine ultionis a sanguine abel usq;
ad sua tempa iustox effuso. sue pditioni incumbat. q et
extollit sup omē qd dr ds aut qd colit. D. Immo ñ solū
istarū s; omium maledictionū gnā in scripturis posita
reatui ei puto minora. cū et xpiani nominis intpiatio osten
dat eum contrarium dō. A. At de mbris ei in hoc titulo
qd sentis. D. Qd de capite censeo. a mbris ñ multo dif
ferre iudeo. A. Igit mali xpiani antixpi st. ut pote
xpo a dō contrarii. ut fidē opib destruant. et xpm solū
nomine teneant. D. Verissime. nec hos iohis sermo cela
uit. cū de nouissima hora tractaret. sicē audistis inqui
ens qa antixpē uenit. nunc antixpi multi st. et de falsis
frib ex nobis inqt exierunt. s; ñ erunt e. n. Non enim ex
issent. ñ pus intrassent nec introitum mererent ñ xpia
no uocabulo censerent. M. Non solum g iudeos. s; et

falsos omnino xpianos dominicus sermo iste concludit. ubi
penam non discernit. quos par culpa constringit. nec fides
credenti suffragatur. ubi q̄d credit ope destruit. D. Non est
loc⁹ euadendi. Compellor enim concedere ad q̄d michi ui
debar. adduci n̄ posse. S; licet om̄e q̄d in eadē lectione dr̄.
malo xpiano sic̄ iudeo possit applicari ipsa ratione ui
dent̄ distingui. Quis enim xpianus xp̄o manus impias
umq̄m intulit. ut regem suū puniret a quo uitam sperarit.
A. Xpianus ḡ ut ē uidet xpm̄ crucia n̄ addicit quia iudaicus hoc
furor semel impleuit. D. Sic uidet̄. Xp̄c enim resurgens a mor
tuis iā n̄ morit̄. mors illi n̄ dominabit̄. O. In hoc ḡ loco.
sensus apl̄icorum uerbo℞ subtili⁹ nob̄ uidet̄ intuendus. In
possibile ē inq̄t apl̄s. eos q̄ semel s̄t illuminati. gustaue
runt. ⁊ donū celeste ⁊ participes s̄t facti sp̄c sc̄i. gustauert̄
nichilominus bonū dī uerbum. uirtutesq; sc̄li futuri ⁊ p
lapsi s̄t renouari rursus ad penitentiā. rursus crucifigentes
sibimet ipsis filium dī ⁊ ostentui habentes. Et de p̄fectu ut
uirtutū seu uicio℞ agens subinfert. Terra enim sepe uenien
tē sup se bibens imbrē ⁊ generans herbam oportunā illis a q̄
bus colit̄. accipit benedictionē a dō. p̄ferens aut̄ spinas
ac tribulos repba ē. ⁊ maledictioni proxima. cui⁹ consumma
tio in conbustionē. D. Ergo ne rex n̄r adhuc laborat intra
suspendio. quē firmissime credim⁹ iam regnantē in cę
lo. Numq̄d apl̄s facit adhuc passibilē. quē scim⁹ in
mortalē. ⁊ laborat in equore. quē olim morte deuicta
stetisse scim⁹ in litore. Quom̄ xp̄c a xpiano crucifigitur.
ut habet̄ ludibrio. q̄ semetipsum obtulit in mortē p̄ xpia
no redimēdo. A. Responde obsecro. Poterisne scire unde
xpianus dictus sit. D. Inquisitione tua quasi tabulum
exagitare uidis. cū nec hoc etiā meum lateat q̄d xpian⁹

Xpm̄ a malis xpianis adhuc pati.

nullus ignorat. Quis dubitauerit xp̄ianum a xp̄o uocabu
lum trahere. cum ipse xp̄c uocabulum trahat a crismate id
olei unctione. A. Igitur p hoc sacramentum crismatis & baptis
matis xp̄ianus mbrum xp̄i factus ē. D. Et hoc solida consequen
tia r[illegible]tum ē. M. Cum g xp̄ianus xp̄m bene imitatur. nonne
mbrum merito de capite gl̄atur. D. Nec dicendus ē q dē mbrū
xp̄i. q n exultat ut gl̄atur in gr̄a xp̄i qm uis & hoc fides creden
tium opetur in paruulis xp̄i. A. Cum g xp̄ianus semel illuminatus
dono celesti pastus. particeps sp̄c sci factus. ruit in mortis uo
lutabrum p inmane peccatū. putasne in sacro capite pmane
re posse hoc detestabile mbrum. Tollam mbra xp̄i & faciam
mbrum meretricis. Precciso mbro de corpe qm cap n quatiat
dolore. Homini pereunti maxime xp̄iano xp̄c compatitur. p
ipsum enim nom ei ingemitibus blasphematur. & adhuc qdā
modo ostentui habetur. D. Libatio ista reddit reos xp̄i sanguinis
q xp̄o contrarii pbantur moribus pessimis. A. Quotiens amator
hominum ds sic olim iudeos. sic nunc eccl̄ie filios p compita
diuersorum errorum dispsos nē p se nē p pastorum diligentiā. & gallina
pullos. sub alas ecclīasticę discipline uult colligere. si illi no
cantē nolunt sequi. q omis q sua st querit. n quę ihu xp̄i. Qd
g dn̄s. Quom uocat. Venite filii audite me. timorē dn̄i do
cebo uos. Contendite intrare p angustam portā. qa lata por
ta & spaciosa uia quę ducit ad pditionē. & multi st q intrant
p eam. Quā angusta porta & arta uia quę ducit ad uitā. & pau
ci st q inueniunt eam. Vide si in lata uia n sunt de quibus apl̄s
in nouissimis inqt diebus instabūt tempa piculosa. & erūt homi
nes se ipsos amantes. cupidi. elati. supbi. blasphemi. paren
tibus n obedientes. ingrati. scelesti sine pace. sine affectione.
criminatores. incontinentes inmites. sine benignitate. pdi
tores ptui. tumidi. uoluptatum amatores. magis qm di.

Conclusio

Sic oli iudeā sic ad huc dn̄s omēm uocat anima.

habentes speciē quidē sčitatis. uirtutē ei' aūt abnegantes.
7cet'. D. Quia sup' certa ratione pbasti aliib' ut pote so
lo nomine xpianis xpm adhuc crucifigi. an ista supna re
spectio pgallinā tepicata. xpiano magis qm iudeo necessaria
sit. incertum habeo. Qcq'd enim boni opat' iudeus. incredulitas extorquet ex manib'. in malo ū xpiano fidi fructum. squa
lor aūt uicior. M. Michi ueri'. Alter florem sine radice uidet'
habere. alt' fructu caret integra manente radice. Attende g' si
7malos xpianos merito dominica comminatio concludat re
linquet' uob domus urā deserta. D. Dic. Nec enim te ista latere
puto. q qd pponis. argumntando resoluis. M. Quare deserta do
mus illa ñ diceret'. ubi carnis opa tantū m̄ inueniunt' dequib'
dr. manifesta st opa carnis. q st fornicatio. inmundicia. luxu
ria ydolor seruit'. ueneficia. inimicicie. contentiones. emula
tiones. ire. rixe. dissensiones. secte. inuidie homicidia. ebrieta
tes. commessationes. 7his similia. D. Inmo desertū hoc xpia
ne conscientie tam feralib' portentis obsesse. uastissimā. & hor
ribilē solitudinē dixerim idumee. inquo uox cantantium
audit' in fenestra. idē in inimori hoie tot monstra qm uicia.
M. Qcq'd g' maledictionis t' comminationis iudeis sermo pphe'
siue euglie' induxisse uidet'. omi anime, aliā ueritatis er
ranti dictum ēē concedendū ē. Omis eni peccauerit & egent
glā di. D. Et hoc firmissime teneo. Conclusit enim ds omia
sub peccato ut omniū misereat'. S; qd in clausula lectionis
hui' ē. ñ me uidebitis donec dicat'. Benedict' q u.i.n.d. qm dic
tum sit. ñ uideo cum plebs ingratissima dnm sepe p̄ea ui
derit. nec benedixerit. M. Gemina uisio ē. alta corpis. alia men
tis & fidei. Non pfuit impiis hostib' oclis corporas dnm ui
disse. q nolebant fide uide. nec corde amare. Sic g' dictum
ē. Non me uidebi donec dic. bened. q. u. i n. d. quasi diceret.

Nisi credideritis. non intellegetis. Nisi fides cor obcecatum illustret os uestrum non me benedicet. Audi prophetam. Hic populus labiis me honorat. cor autem ipsorum longe est a me. Locum et adulterinum mundi tempus referri quando iuxta prophetam reliquiis saluis factis credendo uidebunt. uidendo dominum Christum in nomine domini uenisse gaudebunt. gaudentes benedicent. Quia quidem in lapide offensionis et petram scandali offenderunt. ceciderunt et contriti sunt. et prophetie dictum est. liga testimonium signa legem in discipulis meis. et expectabo dominum qui abscondit faciem suam a domo iacob. et illud. parum est tibi. ut mihi sis seruus ad suscitandas tribus iacob. et feces israhel conuertendas dedi te in lucem gentium. et in alio loco. uocabo non plebem meam. plebem meam. adtende diligenter per isis ramusculus naturalibus te insertum oleastro. et qui te existimas stare. uide ne cadas. Nichil sterilitatis admittas. ne nouus eum antiquis perdaris. quod malum solis incubit ingratis. Ingrati enim fides ut autem lib sapientie. tamquam hibernalis glacies tabescet. Uocauit ingratos olim sermo diuinus multis modis. multis libris. specialiter tamen v. libris moysi. ut per ipsum numerum quinarium, disceret plebs ingrata quinque per totum corporis sensum ad capiendam spiritualem intellegentiam expiandum. sicque decalogi perfectionem mereretur. per effectum mandatorum. si penthateucum ei probabiliter institutis erudita. amare desuesceret ollas canopicas uiciorum. D. Error iudeorum ut estimo. pro hoc maxime uidetur inualuisse. quod omnem iusticiam in obseruantia legis putabant pendere nec uera nouis superuenientibus curauerunt percipere. Uerum quia v. librorum mentionem feci sunt de quibus plebs ingrata ratione discipline susceptis et ad cultum ueri dei instituta, quasi uictum quendam celestis mense promeruit. unde refecta. per desertum in locum

pmissum se suosq; traiceret quinq; panum initio qbus
nouum pplm indeserto refecit & hic occurrit quibus
benedictus fractus & diuisis fessi ppli cessere ieiunia
& plus saturatus superat. quã ieiuni s datum erat. Quia
g summa xpiane refectionis, uerbi xpi est. inlaude. v. uulneru
xpi quib agus. longa ieiunia nra soluta sunt. dereliquiis
eorunde panum quinq; aliquantulu appone. quia indu
bitant hoc crediderim qd tot reliquiae sumpti cophini n
poterunt unqm si typum respicias. sexu ut etate consumi.
A. Cum tot digssionib euageris. quando finis erit incepti
opis. D. Immo talis digssio. quedam e adlignu dequo
agim pcessio. Respice xpm panes erogante & qd dispgit
multiplicante. A. Plane uiatico uiator indiget. sic pane
xpi. pegrinus xpi. q si inuia nob defecerit. nullus quo ten
debat puenit. D. Auertat ds hoc anob. M. Uerum inhis que
flagitas ame. cum bruto animali id asino. qddam habes
sociale. D. Qd nã queso. A. Natura animat hui e. cardui pa
stu delectari. cum meliorib herbis sine lesione posset exsa
ciari. D. Quã nob inhac comparatione notam inpingas ig
noro. M. Cum debis quinq; panib sincerissimu expatrib
quenda ut ita dicam adipem inbiberis. qd palea uerbor
meor inhoc negocio quinq; panib ut v. uulnerib xpi affla
re contendis. D. Et bruta quide animalia paleis uesci pban
tur: n ut meliorib natura delect. s; qa dee. inidum unde
alant. A. Instantie tue prsus inportune more pposse
geram. S; assit quinq; panu distributor: q quinq; pnob
uulneru susceptor: assit inqm qnq; ptus sensib nris. in
v. panum fractione. l. passione. q nos sanauit. quinis uul
nerib inpassione. Sic g eugtista. cum subleuasset ait ocu
los ihc & uidisset. quia maxima multitudo uenit adeu.

De .v. panib' [illegible]

& cet. Premisit autē. Abiit ihc admare galileę qd ē tyberia
dis. Et sequebat' eum multitudo magna. Xpc ds & dns nr.
calcatas secli huius fluctib' iudeis adgentes transitum fecit.
inquib' omniū benedictionum hebraico pplo pmissa & effec
tum lucis gra pcurrente patefec. quib' & corpis & anime
curā exhibuit. ut ostenderet illum uenisse q utrumq; crea
uit. Sequebat' g multitudo maxima. qa xpc gentes he
reditatē accepit apatre. & possessionē suā tminos tre. &
sic de seipso ait. ultra flumina ethiopie. unde supplices mei.
Quia g nichil adpfectum adduxit lex & nobiles antiq
ppli fame interiunt. & multitudo ei' siti exaruit. undeq;
ds culpa pualente baculum panis iniudea confregit. gen
tiū eosim cibariis uite repleti st. & depetra mel gentes sure
runt qa iudeis ueritati recalcitrantib' fidē dni nri mente
deuota susceperunt. Dum g panis anglo spiritualia fame
licis distribuit. pq̄m uer' medic' uariis egrotantiū morbis
occurrit. sic defectiue nature uetusta ut corrupta reno
uant. sic pane uite & intellect' imbecilla cordium confir
mant. hinc iniquitas tollit. illinc infirmitati consulit. &
utrobiq; grę plenarie dulcedo sic ptendit. ut tot' homo
natiue glę sue statum inueniat. q inutroq; id corpis &
anime defectu pierat. D. Quom xpc oculos leuasse dicit,
cui nuda & apta cuncta pbantur. A. leuauit oculos suos
salus altissima omniū ut congruentu singlis medicina.
uenientes adse releuare qs oculos qdam in pus inclinaue
rat ut auersos ase pplos iusticia exigente dampnaret.
Verum disciplo incauta diffidentia. qd alt eo panes
ducentoru denarioru multitudini n sufficere. alt u quinq;
panes nich int tantos ee causatur. facto miraculo stupo
re quodā arguitur. & insolito ciboru augmento modice fidi

Cum sublevasset.

grossus reparat. Quod autem quasi nescius futurorum dominus de ciba
riis eius discipulis requirit. ignorantiam respondentium et osten
dit et corrigit. Appone nunc panes. tunc quidem turbe
communiter indifferenter partitos. nobis vero specialiter mistico
numero partiendos. De quinque panibus dominus eidem nume
ri turbas saturavit. patet allegoricus sensus. quod in his panibus
v. libri moysi figurantur. quibus fractis et expositis. fames et
cursus sancte ecclesie in hoc mundi deserto laborantis relevantur.
Sed quia idem libri in ipsis vocabulis suis ea que ad fidem re
rum gestarum accipienda sunt. pari quidem veritate. si diviso ordi
ne indicant, oportet eorum principiis ecclesie percursum vel statum
meari. et pulchritudinem sanctorum in quibus corpus christi semper flo
ruit attentius perscrutari. Hic ordo autem librorum quasi quinque pa
num numerus est id est genesis. exodus. leviticus. Numeri. Deutero
nomium. Et genesis quidem patrum generationem ab adam. — Numerus v. panum
per noe. per abraham. ysaac. iacob. et per alios superne civitatis cul
tores ad moysen perducit. exodus luto laborantem populum in per ma
re scissis fluctibus in invia deserti transponit. leviticus ordinem
sacerdotalis officii vel tabernaculi. sive diversa oblationum genera
offerendi vero vel loca vel tempora distinguit. numerorum liber iu
ventutis rebus bellicis assignande tyrocinia mistico caracte
re nectit. quintus idem deuteronomium dicta vel acta in exitu
israel causa memorie commendande diligentius repetit. vel certe
lectorem ad legem secundam id est ad gratiam evangelii per spiritalem intel
legentiam transmittit. Videamus itaque quomodo panes v. libris
predictis. vel libri quinque panibus ad missam ecclesie conveniant.
et facile per misticum intellectum lectori patebit quod prisca
lex omnia venturo ad fidem populo tipicis sensibus et rebus adum
braverit. et solidis quondam rerum gestarum figuris subsequen
tem veritatem precucurrerit. Et consumptos quidem panes

illos indeserto cum fragmentis que saturate plebi superant
seruem^us. s; qualit misticos panes illos cottidie figuralit co
medere possim^us. eosde dno nro spualit adhuc distribuente
queram^us. D. Nichil inhac collatione m accepti. M. Dic
tum e cuidam ingenesi. ineui^us lumbis nouum ecclesie semen bene
dicti eui^us & generatio patriarchis subsequentib^us contexitur.
· Exi de terra tua & decognatione tua, 7 cet. Qua uocem beati se
nioris sequit obedientia. obedientiam iusticia. iusticiam
pmisse benedictionis efficatia tempe gre tande reuelanda.
Verum n abraham pus inse isset. depatria hereditate n ecis
set. n generationem sua id qd de do. qd de homine fuisset
subtilit agnosceret. terram suam ut patria bona minime re
Duo panes primus 7 secundus i. genesis 7 exodus. liquisset. Quotiens g homo rationabilis. unde sit. qd sit.
t abimis t asummis intelligit. quotiens uerbo di se factu
fide iusticiaq; cognoscit. qd beato patriarche dictum est.
& ipse audit. uerboq; di prius obaudit. & de mundi tene
bris quasi deegypto pgressus furentis mundi fluctib^us pssis
dequinq; panib^us duos id genesim & exodum inse iam figu
rate recepit. & quasi tipicis alimentis interiora sua refecit.
Proprie g conditionis seu generationis agnitio. e ecclesie filio
demundi tenebris quasi deegypto egressio. & inde sumit
materia. carnalia uicia relinquendi. unde potuit humane
rationalitati dinoscentia carnis & spe ostendi. D. Duos pa
nes bene prsus distribuisti reliquos adice. ratione misterii.
Tercius panis leuiticus M. Duob^us panib^us mistico dente minutis accedat & tercius.
id duob^us libris pmissis. leuiticus. ut p^us cognitione nature sue
t egressionem. inster homo conuersus addnm uictimis
immolandis offerat se ipsum hostiam uiuam placente
do. rationabile obsequium. uitulos labiox uota interiorum.
pcat inco diuini uerbi gladio bos stultitie taurus fero

ciuitatis. aries sup(er)bię. hyrcus fetide luxurie. peccati hedus. pe
tulantis uitę uitulus. offerantur agni innocentię conpunc
tionis columbe. thus et aroma sp(irit)ualis disciplinę ut totum
in oblatione d(e)o administret. q(uo)d homo et recte uult et
op(er)at(ur). Quo pane tercio. dum interiora n(ost)ra saciant(ur). homo fide
lis. iam m(em)bris (Christ)i connumerari meret(ur). sic filii isr(ae)l nume
rati sunt. certamine p(ro)bat(ur). decalogi duplici obseruantia
a turbis puerilib(us) secernit(ur). sic illi a uiginti annis et sup(ra) ad
procinctum bellicum p(re)parant(ur). et bellicosa contra nequicias
aduersarias sp(irit)u(u)m sp(irit)uali armatura exercetur. cum electis ago
nistis suis de hoc numero audiens a d(omi)no. Gaudete q(uo)d no
mina u(est)ra scripta sunt in celis. Ipse enim multitudinem stel
larum nominat. et oues suas nominatim uocat. Neq(ue) enim Quart(us) panis. lib(er) num(eri).
filii isr(ae)l statim ut egressi sunt de egypto numerati s(un)t. do
nec temptationib(us) p(ro)barent(ur). et confirmarent(ur). Numerum
ergo sacrum nob(is) faciunt laboris exercitia ut p(ro)bem(ur) ut p(ro)bem(ur)
in bello q(uo)d futuri sim(us) in numero nec torpeamus inertia
puerili sicuti bus summis querim(us) attitulari. D. Pulcher
in omnib(us) ordo. Quart(us) panis ut uidetur procinctum bel
licum ordinat. iuuenile robur examinat. etas et fortitu
do commendat(ur) in numero. ut tyro bellicosus lauream
mereat(ur) in p(re)mio. A. Restat nunc ut de quinto pane in
mensa d(omi)ni posito gaudeam(us). id(est) deutronomino in quo
p(re)ceptor(um) ut p(re)ceptor(um) l(ex) actuum repeticio e(st) et ut exit(us) n(ost)ri de e Quint(us) p(anis). Deut(eronomium).
gypto. de domo seruitutis uigilant(er) recordemur. salu
bris ammonitio. Si enim nob(is) conuersis. et abolitis uicior(um)
uligine sequentib(us) d(omi)ni uerbo retractis. diuina lex excide
rit. subintrante omnium uicior(um) matre neglegentia
q(uo)d status putabat(ur) precipicium erit. fiuntq(ue) nouissima
n(ost)ra peiora p(ri)orib(us) q(uam) uirtutum executione docta l(ex) audita

docere repeterer ut iterare neglexerim. Unde grauissimi tremo
ris apli sententia est. Impossibile ē inquit eos qui semel sunt
illuminati. gustauerunt & donū celeste. & participes fac
ti st̄ sp̄s sc̄i gustauerunt nichilominus bonū dī uerbum uir
tutesq; sc̄li futuri & p̄lapsi st̄. renouari rursus ad peniten
tiā. rursus crucifigentes filium dī. & ostentui habentes. Io
ties enim filiū dī crucifigim⁹. quoties nom̄ plasphematur
dī p̄ nos ingemiscib⁹. D. Q̄d ḡ. sententiā p̄cemtiū. immo p⁹
lapsum redeuntium exclusit apls. M. Minime. Omnia
possibilia sunt ap̄ dn̄m. Cautam itaq; uitę custodiā p⁹ do
na salutis p̄ficit nob̄ apls. ut q̄d a xp̄o renati uerbis & ex
emplis ad p̄fectum accepim⁹. memoria iuuaei semp̄ repe
tendo custodiam⁹. Equidē due sunt res in conuersis metu
ende. si ut amor sui maloꝝ p̄t̄ītoꝝ penitentiā excludat. t'
de p̄uato gl̄atio. desiderium tollat et̄noꝝ quoꝝ alium noxie
securitatis uenenū imbibit. alium p̄ obliuionem manda
toꝝ dī. concupiscentias mortem op̄antes introducit. D. Istoꝝ
magis p̄uersio quedā q̄m conuersio ē. quoꝝ anim⁹ habi
tum n̄ sequit̄. & q̄d peius ē. culpa p̄cedens subintrante ne
glegentia duplicat̄. Sed cibaria n̄rā. id panes significati
Repeticio .v. panū. i. uos breui queso ut repetas epilogo. M. Faciā. Igit̄ in p̄mo pa
ne rationabilis anim⁹ lineā sue nobilitatis q̄ ad ima gi
.ii. nē dī condit⁹ ē. degustat. in scd̄o pane. mundi p̄ncipe qua
si pharaone cū illecebris suis exsufflato. p̄ contemptū p̄sen
.iii. tium. dextra sua extens. ad t̄ram uiuentium anhelat. in tercio
pane. mot⁹ in se pecuales occidendo. se suaq; dō in odorē
suauitatis inmolat. in quarto celestium ciuium nume
.iiii. rositatē uirtutū robore paulatim crescendo multiplicat.
.v. in quinto pane. memoria intellectum iuuante. q̄d ex
mandatis diuinis accepit in ungula discretionis rumi

nat. Et de numero panum ista sufficiant. id de quinq; li
bris moysi. in quorum sacramentis spiritali intellegentia p̄liba
tis. numerositas ecclesie cottidie saciatur. dum populi sui et domus i. m̄
patris sui obliuiscitur. transit per ignem et aquam ut hereditate ii.
iacob quandoq; cibari mereatur. mortificat se. ut uita eius in iii.
xpo abscondatur. procinctu bellico quasi castrorum acies ordi iiii.
nata procedit. ne sit de his qui super numerum multiplicantur. et
die ac nocte uotis omnibus xpm colendo. legibus eius et manda v.
tis exerceatur. D. Videtur mihi de panibus istis commedisse qui gau
det se a bexcaltato meruce tractum esse. Ait enim. Nemo uenit
ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. et ego resuscitabo eum in nouissimo die.
M. Trahit pater. trahit filius. trahit spiritus sanctus. trahunt omnes in
caritate una. quia omnibus equa potestas et una. Tractus igitur
homo de panibus xpi saciatur. saciatus resuscitatur. D. Sed de ordeo Cort
subnecte misterium. M. Cur de ordeo panes esse dicantur
scripta patrum luculenter edocent. qui habitant ut dicit propheta
in terra austri. et occurrunt cum panibus fugienti. uidelicet docto
res. qui quod de spiritu sancto hauserint. in celesti doctrina mundum
fugientibus impertiunt. Sicut ergo ad medullam ordei non attingis.
nisi paleam excusseris. sic legalium sacramentorum subtilitatem
misticam non apprehendis. si litteram occidentem sine spiritu uiuifi
cante colueris. In granis itaq; spiritalibus medulla querenda
est. id est typus in littera ut spiritus hominis inuisibilis sibi. congru
entibus pascatur alimentis. medullam terre commedat. uerbum
dei in littera legis. quasi diuinitatem in tegmine carnis latentem
agnoscat. Quid enim in sacrificiis illis legalibus id est agno mac
tato et his similibus nisi figuram corporis xpi uidemus. quo manife
stato. et in cruce quodammodo fracto. ecclesia beate misse sue sump
sit initium. et quod in aspera legis palea claudebatur. xpo ap
parente ieiunis gentium mentibus distribuebatur. Medulla

ḡ gm̄ uerbi dī dulcedo ē, q̄ repta. sic desiderata sumit̄. sic
semp sumpta desidat̄ nec in fastidium mutat edentē. q̄a la
lor sequendi dn̄m. n̄ frangit esurientē. Quos enī uerus amor
xp̄i scripturarum studiosos reddit. idē erudit. q̄s inuidum ipse
sapor uitiorum pire fac̄ magistrorum & instituta doctorum. Habes &

De helyseo et tribus regib;

hoc in helyseo. Qui cū eēt ex diuina puidentia in commina
tu trium regum uenientium contra moab. aruisq; siccitate
squalentib; & pplis siti laborantib; pcep alueū ibi torren
tis fieri pfossas, uel fossas uertatis uerbo pmittens. eas sine uento &
pluuia eicius explendas. D. Queso te paucis resolue pposita.
& q̄d sit alueum torrentis facere pfossas ostende. M. Alueū
pfossas & fossas torrentis fodiendo facis. cum neglecta sup
ficie legalis litte scrutabundo corde misteriis diuinorum eloquiorum
intendis. cū sacramta latentia rimaris. & aliud uidis que
rere. qm̄ q̄d pbat̄ oculis subiacere. Quidē litta occidit. spc̄
aut̄ uiuificat. S; qr̄ occidit. Quia sicientē t esurientē
n̄ reficit. Reficeret enim. si lector interiora sentiret. nec pa
leam pgno. carnē pspū reciperet. D. Quare pmisit fossas sine

Misterii ratio

uento ut pluuia replendas. M. Cum thesauro celestium
sacramtorum ex scripturis diuinis effodiendo curā adhibes &
diligentiā absq; humano solatio & doctrina. scripturarum di
uinarum habebis noticiā. S; alti aduerte latentia misteria.
Pugnaturi cont̄ hostem suum filii isrl̄. secum habent
pphā. q̄ de hoste quidē uictoriā. & ex inspato spondet
siti deficientib; aque grām. S; quo tempe ut unde aqua
ista pcessit. Uiā inq̄t edom aque iste uenert. mane te
pore. uidet offerendi sacrificii uenert. Vide si n̄ omia
ista in magno ppha dn̄o nr̄o ihū xp̄o completa sint
Cū filius ecclie contra spales nequicias pugnaturus pces
sit. pugnantib; triumphum & hostici regni exterminium

pmisit aquam nouam gratis obtulit dicens. Omnes sicien
tes uenite ad aquas. & q bibit aqm qm ego do. fiet in eo
~~in eo~~ fons aque salientis in uitam etnam & mulieri sama
ritane. si scires inqt qs e q loquitr tecum. petisses ab eo &
daret t aquam uiuã. Mane uenit aqua. id tempe gre. xpi
ortu. baptismo. pdicatione. passione. resurrectione. ascen
sione. spc sci missione. Qcqd agebatr in antiquis patrib uespa
fuit & umbra. ueniente xpo lux & gra. qa lex p moysen da
ta e. gra & ueritas p ihm xpm facta e. D. Quare dic aquã
uenisse. quando solet offerri sacrificium in mane. cũ sacri
ficium uespertinum maxime asseribatr passioni dnice.
M. Excidit ne memorie tue qd moyses pcep de agno
mactando & commedendo & inde usq; in mane reseruã
do. & qd paulus ait. hec omia in figura contingebant
illis. scpta st aut ad correctione nram in quos fines sclorũ de
uenert. Voluit g moyses cerimonias illas legales. & fi
guram typici agni tminari in mane. id morte ueri agni
p nob merite immolati. uespertinum u sacrificiũ posuit
alt ppha p fine sclt. Porro p mane illud gentiũ credulitas
signata e. q spts illis grassiorib sacficiis occidentẽ litam
qsi paleã ordei amitt & spm uiuifi[cantem] quasi medullã
grani q sunt xpm [illegible] in medulla [illegible] inueni q. palea litte
iudeis celauit & credentib pate[fe]cit. D. Adhunc sensũ
& illud ptinere puto qd de [illegible] ysaac legitr. qa tempe
pegrinationis sue. ordeum [illegible] seminauerit. & eo anno
centuplũ recepit. & magnifi[illegible]catus st. M. Qs notare
sufficiat. qm dns nr magnificatus st. pqm legis sacram
ta patefec. & sensum disciplis apparuit. Attende nc
si aliquos panes ordeaceos in pphis repire possim. Ve
nit inqt diuin sermo quispiã ad helyseum offerens ei

De helyseo.

panes primiciarum & xx. panes ordeaceos & frumentum in pera
sua nouum. Suscepit hec omnia uir domini & iussit populo distri
bui. Horum sensus allegorie est. uidelicet panis temporis & numeri
quod facile sine labore nostro patebit studioso lectori. D. Verum
sicut discipuli domino. sic puer respondit heliseo. Quantum est
hoc inquit. ut ponam coram centum uiris. Et ille. da inquit populo
ut commedat. Hec enim dicit dominus. Comedent & super erit. M.
Vetera quoque nouis coniunge. & gaudebis in gratia cum distantiam
senseris ueritatis & umbre. D. Quid de puero dicendum est.

De puero panes portante.

qui gemino fasce grauatur. panis quidem pondere. carnis non esu
rie. nec se ipsum releuat. nec malus famem mitigat. M.
Post tergum miserat. unde pasci portantem oportebat. &
gratiam refectionis exclusit integritas panum. quia ut in
detur puer iste malebat onus quam subsidium. Nonne
& de hoc puero liber regum eloquitur. quando latente dauid
in agro. & sagittas ionathe post tergum pueri uel ultra mitten
te. id puer quid ageret penitus ignorabat. Sagittas quidem
iussus collegit. sed causam collectionis huius deprehendere non
potuit. D. Causa quoque istius misterii pie nobis pateat. ut scire

De ionath.

possimus quod il[illegible]lum latebat. M. Patrum dictis intenda
mus. & patebit unde dubitamus. Dauid in agro. christus in
mundo. Ionathas ut[illegible] typus christi. uel ordo prophetarum. iacula
scriptura diuina. puer [illegible] ignorat quid agatur. hoc est quod iudei
legem & prophetas habebant [illegible] sed quid haberent ignorabant.
Quasi ad signum inquit [illegible] se exercens. Sic omnis ordo doc
torum ad signum crucis [illegible]st. ipsa predicatione exercuit.
& sic gratiam christi gentibus conuersis ostendit. D. Puto puer
iste de illis est. de quibus propheta lamentatur inquiens. paruuli pe
tierunt panem. nec erat qui frangeret eis. quorum mensa uersa est coram
illis in laqueum. & in retributiones & in scandalum. quia cibaria

uite ferentes. famelicis saturati sunt. quorum alieni robur com
mederunt. et ipsi ignoraverunt. M. Ve terre cuius princeps puer
est. ut ve puero centum annorum. cuius impietatis nota maturita
tem gravitatis excludit. qui sensu puerili tantum inextio
ra fundit. et clave sapientie male gestans. nec ipse intravit.
nec aliis ostium aperuit. Et forte puer iste de .lxxta. senioribus
israel non erat. in adiutorium moysi divinitus acceptis. quibus in spiritu
sancto data est discretio iudicii. et potestas sive auctoritas iu
dicandi. hoc est ratio et sapientia in typo lxxta discipulorum
novum testamentum. auctum vel istud ab illo discernendi. quod cum
multis prophetis et regibus voluerint videre. que puer iste viden
do non videbat. et audiendo non intellegebat. cuius puerili sen
sui velamen stultitie vel incredulitatis oppansum a deo fuit.
ut reverberatis insensati cordis oculis. cornutum moysen
stupescerit. nec accedere presumeret quia lex spiritualis est. et animalis
homo non percipit. que sunt spiritus dei. Puer itaque panes quidem gere
bat. sed non edebat quia cecitas ex parte in israel facta est. do
nec gentium plenitudo dominica benedictione. id est medulla
spiritualium sacramentorum informaretur. et sic puer iste conversus
ad vesperam mundi famem ut canis pateretur. civitatem idem ec
clesiam sanctorum circumeundo. panemque fidei mendicando. Bene
dictis enim a domino cibariis puer iste quos panes portaverat. cum
ceteris vescebatur. et quod gravabatur in panum integritate. perfecte
in typo predicto eorundem distributione. D. Cur rogo tan
tope feni mentio facta est. quasi turba sine molliori sede sa
ciari nequiverit. Sic enim scriptum est. Erat autem fenum
F multum in loco. M. Fenum cum flore. gloria est accidens hu De feno
mane nature. que solvente iura debite condicionis perit
florida pulchritudo corporalis. Equidem ruente feno nec
flos stabit. sublato homine nec quidem vestigium glorie

ipsi erit. Rationabiles animos sensus iste requirit. ut con
sideratio feni sit floris contemptus. et intuitus occiduę naturę glorię
despectio sit. ne cultor inanis utriusque fiat iniuria utriusque. Itaque
capatia corda ex inclinatione mentis et corporis benedictioni
diuine coaptemus. ut sacri uerbi pastione quasi fenum
premendo proficimus. Siquidem diuine misericordie dulcedo. sicut non sa
pit non electis. sic nullum ingratis confert remedium. quia
dum quid sint non aduertunt quid uel quantum desursum ac
ceperint. ceci nesciunt. quorum alterum neglegentie. alterum ig
norantię materia est. Unde ueritatis introitus cor humile
requirit. cuius profectus in sacro semine uallis lacrimarum et hu
militatis est. Adhunc sensum et illud ualet quod ieremias
domum figuli intrare iubetur. ad audiendum quod ei desuper
irrorat. D. Quid est hoc. Quasi prophetam capere nequiuerit
camporum latitudo. percipiende doctrine domus ista facta est oc
casio. M. Domus figuli. corporis tui typus est. in quo si te recte
intellexeris. quis sit qui intus loquitur. uel quid loquatur aduertis.
Alterum materia alterius est. Sanum enim intellectum semper
ueritas co mitatur. ut alterum pendeat ex alterio. ut pateat uia
recta iusticie gubernaculo. Igitur cor humile domus dei est. sapi
entie tribunal. lucis receptaculum. spiritus sancti testimonium. stu
dium uirtutis sacrarium ueritatis. quietis cubiculum. pie
tatis archanum. terror falsitatis stulticie immunis. florentis
mundi auersio et semper ingratiarum actione futurorum contempla
tio. Sessione ergo nostra fenum premamus. carnis gloriam mentis no
bilitate dampnemus. et erit gustus suauis in pane domini. in
cuius augmentis semper inhiatur sapori. D. Quid ingratiarum actio
ne gratia uite nobis sequendum innuit. de quo dicitur. gratias agens
fregit et dabat discipulis suis. M. Gratiarum actio sursum emis
sa nos respicit. ut quicquid deinceps in donis dei bibimus. semper

De ieremia.

Gratias agens

ad fontem unde dona cuncta fluunt referam⁹. d͡o dem⁹. &
q̊d sum⁹. & q̊d possum⁹. ꝗ q̇ gl̃at' in dn̄o glet'. Hic ē admo
nemur q̊d om̄is benedictio rata. ut consecratio uiro⁊ eccle
siasticorũ officii magis q̃m ꝑsone ē. & merito magis
ille laudat'. a quo sursum dat'. q̃m ille de quo accipit'.
bra enĩ intius opat'. q̇eq̇d exterius ꝑ ossim̃ agit'. & q̇eq̇d
homo ministrando celestia dona tribuit. q̊d tribuerit.
de celestib⁹ p̊us accep̃. Ministeriũ quippe suũ omium ka
rismatũ fons & origo sp̄c scs̄ ñ deserit. ac ꝑ hoc ꝑrogatuũ
dono⁊ ñ mutant calles ꝑsonarũ. siue in his q̇ tribuunt
seu in his q̇ accipiunt. si tantum dom⁹ catholica eos con
cludat int̃ quos sp̄c scs̄ dona sua disseminant. Q̊d in
q̇t habes apt̄s q̊d nō accepisti. Itaq; bonum om̄e cele
sti karismate tam efficax. siue q̊d habes aliis dandum.
seu q̊d ñ habes. ab aliis accipiendũ semꝑ. g̃arũ actio ꝑ
currat. & sic multiplicat' gr̃a sp̄ualis. si grates referendo.
uires merueris benedictionis. Et hoc ordo uerbo⁊ con
sequent̃ insinuat. Benedixit inq̇t fregit. & dedit. Frac
tos panes turbe distribuendos dedit. q̇a frustra distri
buerent. ñ p̊us apl̄i partiendos a dn̄o accepissent. Fru
stra docentium u̇ba a dn̄o resoluunt'. ñ corda discentiũ. a dn̄o
p̊us apiant'. Neq; enim q̇ plantat ē aliq̇d neq; q̇ rigat.
s; q̇ incrementũ dat ds̄. Dies formabunt' & nemo in eis.
De sole iustitie fulgebant sc̄i doctores ꝗ apl̄i. riui de uno fon
te fluxerunt. S; q̊t q̊t ꝑ eos illuminati st̃. t' uerbis ex po
tant'. totum ad illum refert'. a quo ē q̊d sumit'. A tectis
stillicidia defluunt. s; pluuie debet'. q̊d tecta demit
tunt. Itaq; om̄e datum optimũ. & om̄e donũ ꝑfectum
desursũ ē. Q̊d ē aut̃ ista benedictio panib⁹ frangendis in
fusa ñ gr̃a uoluntaria id' gratis data. cui⁹ dono lega

les ille cerimonie. l' obumbrationes xpo apparente ueri
tatis effectum meruerunt ut qd pmiserat ds impleret. &
de uerbis suis ne unum quidē sup tram caderet. Sic ha
bes in psalmo. Pluuiam uoluntariā segregabis ds
De piscib. ii. heredıtati tue. xcii. D. Qd de piscib panib adiectus dicen
dum est. M. De duob piscib cum pane benedictis. a patrib
sic habes qd regalis & sacerdotalis dignitas p hos oporteat
accipi. qua legalit in officio suo stante. plebs subiecta tunc
regebat ne legib & patria hostili incursu moueret. Qua
sententia rata. pot & huic sensui conuenient aptari. ut p
hos pisces uniformit oms illi significent. q gemino pcep
to dilectionis de mundi fluctib ad alta salientis. q eqd tem
pestatis & turbinis mundani maris amaritudo p fluctib
eo obiecerunt despiciunt. canentes cū dauid. Mirabiles
elationes maris. mirabilis in altis dns. Quasi diceret. Ma
licia hominum mirabilis in furore pdendi. mirabilior
dns in potestate furorē istum quasi fluct reprimendi.
Porro pisces q pennulas n hnt. id homines qui uirtutum
puectib carent. mse dnice n conueniunt. quos ex alia par
te conditio. ex alia pmit peccati. gnuedo. Ipse g psone
regalis & sacerdotalis officiu dnm nrm in typo gerebant.
q se ipsum hostiam p his fecit & optulit. ad quos saluan
dos descendit. regniq; qs redemit. cui membra sunt. de
quib dr. Vos genus electum regale sacerdotiū. gens scā
ppls acquisitionis. Si g duo pisces illi quos benedictos
dns panib apponi iussit. magistro istitucō figuram
ostendunt. quare n plebiū. in dilectione di & primi se
ipsos & alios bene regemū & sine cesse ē p ueritate se
ipsos offeremū qd pprie officii sacerdotalis ē. cum &
longe ante aduentū dni utraq; psona regum uidet.

sacerdotium siue bellis internis alienantib' siue captiuitate
inexterna terra eliminatus usq; adeo defecerint. ut ne hoc
quidē ppha tacuerit ppli sui defectum inreeupabile p
sequens. Non ē inqt intempr̄e hoc pnceps & ppha. & dux neq;
holocaustum neq; sacrificium & horum figura in dauid
& longe ante pcesserit q castra inuidi psecutoris ingres
sus. hastam ei & ciphum aqua plenum surripuit. in quo
actio regia dignitas. in actio sacerdotium figuralr̄ fuit.
Qd de pisce illo. ab historica relatione ad misticum sensū
accipiendo dicem'. quē ut sup' dixim'. tobias arreptum bran [Piscis in tobia qd signif.]
cia defluentib' extraxit & uiatici sui subsidium fecit. Non
ne hic notat' gentil' ppls de pfundo ignorantie pfaet' pe
nitentie peeptor aspitate sallitus. spe sci igne decoctus.
& incorp' xpi traiectus. Qd de centū l. iii. piscib' t uno [l. l. iii. p.]
assato in litore. q dns cū discipulis ad refectionē usus ē.
dicendum ē. cum in omnib' his typ' corpis sce ecclie late
at. & suauem cibū dno fidē & salutē nrām semp esuri
enti offerat. Panis g euglic' pisces duos ad saporē com
medentium accipit. cū in doctrina celestis sapientie. ui
ta docentiū & discentium ueritatis intellegentie concur
rit. & multiplicatis sacra benedictione mirum pfectib'
semp in cibo uite plus reseruat' qm sumat'. Et hoc sacre
littere consequentia docet. Manducauerunt inqt & [Manducau & sat. s.]
saturati st. & cophinos duodenos reliquiis impleuert.
Uides qd in panis benedictione. fractione distributione.
fidelium quidē pfect' ē. s; eor q uerbis q audiunt obe
diunt. in quib' magis pficit sce uoluntatis efficatia
qm sine intentione ualida effect' opis. quor pfec
tionis hoc pncipale testimoniū ē. semp plus bo
ni uelle qm posse. in quor actio uoci' meriti fruc

tus. inaltio uirtutum diligentia est. D. Quicquid panes dominicos commedit nec saturatur. spiritalem frumenti frustra quesisse probatur.
M. Fac quod legis. et de panibus domini saturaberis. Quod sufficientum operis impe dit imbecillitas corporalis. perdurat sed uoluntas. et excusat impossibilitas. Mandatorum negligentia progatiuam facietatis excludit. dum abhorret uita quod suadet doctina. et iuxta propheciam faeculus prursus pisscis sura neglexerit. quod impleuimus cura desuper inieceriit. Igitur incapacem et inhabilem diuinis eloquiis spiritum carnalium sensuum nutimenta efficiunt. Porro efficiens causa est hujus incapacitatis. infima prauia cupido. qua preualente. mentis ratio proprijs sedibus mota. uerba quidem dei audit. nec uerbis obaudit. legit. nec lectis intendit. tantisque famasis saciatur; quantis mutabilium propter se uanitatibus obscuratur et delectatur. Itaque cupiditatis uictoria. sapientie introitus est. Quia sapientia mentem ingressa. rationis eminentia de inferioribus excitatur. sicque quod in diuinis offertur eloquiis. sapit. delectat. amatur. quoniam suauis sit quod huic mense psidet gustatur. Huc usque si perueneris. ciborum incrementa de paucis
De lege
panibus plus comedendo mirab is. S; audi quod lex diuina te moneat. Cum comederis et saturatus fueris. caue diligenter ne obliuiscaris domini qui eduxit te de terra egypti. Cum domos pulchras edificaueris et habitaueris in eis. habuerisque copiam auri et argenti. et gregum. et rerum cunctarum caue ne eleuetur cor tuum. et non reminiscaris domini dei tui. Quod de carnali carnalitur. hoc spiritali israhel. spiritaliter imperatum est. et quo spiritalia bona pondant carnalibus eo artiori custodia tenendum est. quod remuneratur et datur a celestibus. D. Appone nunc reliquias de cibariis sumptas. M. Reliquias semper inuenis. cum omnia uitiora tua ratio

nabili sensu cibos sacros masticante repleueris. illud quod
ructando proclamabis. Mirabilis facta est scientia tua ex
me. confortata est et non potero ad eam. Denique diuini uer
bi semper efficatia stabit. siue corporum debilitates auerten
do. seu mentium ignorantiam reformando. utrumque semper
ad eternitatis referens pia uoluntate gratiam. quecumque tempo
raliter mortalibus impendit per gratiam. Vult enim omnes homi
nes saluos fieri. et ad agnitionem sui nominis uenire.
Quia uero panes nostri reliquiis reseruatis penitus consumpti
non sunt. iunge te apostolis. eminentiorem uiam per intellegentiam
spiritalem apprehende. in qua legis plenitudinem. quasi co
phinos plenos uidebis. amabis. habebis. quia spiritualis in
tellectus sic splendore suo sapientie studentium corda
pertrahit. sic tenebras brutorum cordium non expellit. Apta enim
doctrina quique rebus caducis instantes imbuuntur. mistica ut
subtili perfectiores intellectus erudiuntur. Propterea sufficienter
expletis. fragmenta tolluntur. quia sacratioris intellegentie.
mentibus incellaria christi introductis archana diuini calami
commendantur. Paulus cophinus christi damasci per cophinum
uite reseruatur. thesaurumque sacri fragminis in uase ue
tuli portans. iuxta qualitatem cordium capatium paruu
lis quidem lactis gratiam. maioribus cibos solidos offert. pro con
gruentia temporum seu personarum carnales seu spiritales cibo ut
lacte. id est altioribus scripture sacramentis uel aptius instruens.
utrobique famis inedie rationabiliter ex donis acceptis
occurrens. Ad hunc sensum occurrit illa legalis uin
dicta de fouea facta. et non adoperta in quam iumentum in
cidit. reus erit qui foueam fecit. quia qui sensibus incapacibus profun
diora diuini sacramenti retexerit. ignorantem magis in
precipitium impellit. et sic anime reus est. tardo enim ingenio

hoc in uerbis doctor ostendit. quod capere minime potuit. Qui ergo uoluntarie prudenter et discrete dispensat quod accepit. de panibus domini ut panum reliquiis et alios pascit. Ita que quod gratis accepisti gratis tribue. et si non potes omnibus uelis tamen et omnium. quod habere uidis pro munus indebitum. Tanto clarior in lumine tuo eris. quanto plures dispertita luce tua lucere feceris. A. In diuinorum munerum distributione. recte compagem custodimus ut assertis in socialibus membris. cum in acceptis donis gratiarum actione semper memores sumus capitis. S; de reliquiis ciborum ista sufficiant. Nunc restat aduertere quomodo ueritatis cibus inuisibilis in eternita sumat more sacrarum mitium. si panis ille uisibilis sic multiplicatur et more comedentium. eorum scilicet qui nichil attendebant. non quod uidebant. magis intendentes gule. quam figure. quod aptissime de consequentibus conicitur. ubi dicitur. quod saturati regem eum facere uolebant. quibus postea transmisso mari domino occurrentibus et de refectione gratulantibus dicit. non quia miracula mea uidistis uenistis sed quia de panibus meis commedistis. restat ergo uidere quomodo iuxta eloquium suum dominus minimum proficientium informet intellectum. ut eant de uirtute in uirtutem. de litteram ad intellegentiam spiritalem. de illa. ad intellectualia solum purgatis corde accessibilia. de quibus predictus cophinus christi paulus hausit in uasculum suum mistica quedam fragmina id est archana uerba quae non licet homini loqui. hoc est in uulgus exponi. quomodo quidam flumen spiritale transituri ducant ad talos. ad genua. ad umbilicum. et eo donec profundati breuior statura succumbat. id est qualiter gradibus suis spiritalis intellegentia quibusque sacre pagine studentibus peruenit. Inuisibilis ergo cibus sic

De cibo inuisibili

crescere solet in ore mittium. ut crescente intellectu plus semp inueniant qm commedant. Dispositus itaq; panib; se cundu mensuram donationis xpi, n abre reseruat. qd uoca tis ad eterna nuptiar agni in futuro tribuat. quando serui dni comedent. et hostes ei esurient. quando pat ille fami lias pcinget se. et transiens ministrabit. uocator suor intel legentiam uerbis bonis. uerbis consolatoriis alloquens. Vos estis inqt q pmansistis mecum in temptationib meis. et ego dispono uob sic disposuit m pat. ut edatis et bibatis sup mensam mea in regno meo. D. Omsa beata, cib et pot beat in ea. S; rogo que e msa ista. Quis u cib et pot in ea. M. Vis nosse. D. Modis omnib id quero. M. Mensa ista e summe dnitatis deliciosa dulcedo. transfusa in cordib pior. ubi qui nos sen sus eor p. v. panes e significatos. p. v. uulnera purgatos totu in eis pacificat. qd gra pennis administrat. ubi uisum omne delectat. gustum suauitas inexhauste benedictionis exsa ciat. auditu cant angelicus accendit. tactum et olfactum nih prsus offendit. Hic n. iste panis uiui in ore sapientis. omne delectamentum et omem saporé suauitatis. Vis autē scire qm panis iste in regione uiuor in hereditate que melle fluit et lacte multiplicet. D. Uel M. Ds erit omia in omibus. ut electa ciuitas de luce ei luceat. de uita uiuat. de pace q es cat. sit glosa de glá. potens de ei potentia. sapiens de eius sapientia iusta de iusticia. de uirtute uirtuosa. de eîn ta te ppetua. de splendore ei splendida. qcqd boni. qcqd fe licitatis honoris immutabilitatis incorruptionis e. de pane sci commedunt de fonte illo bibunt. id amodo re quie sine labore. diem sine nocte. uita sine morte. ubi mssis erit ex mse. sabbm ex sabbato gaudium de gaudio. ut totum ibi sit gaudior maria qd quinis sensib subia

De mensa celesti.

eet. perenne quietis oblectamenta. Attende quomodo et hic panis ui
uus ad se traxerit omnia. Sicut dictum est. Venite mittamus
lignum in panem eius et cetera. D. Benedicet pane omnia deus. Vere bea
ti qui comedunt in regno dei. Quod in v. panibus dominus uoluit poni
tur dedit quod habuit. ut accipientium non deesset et dantium semper super
esset. M. Verum quia textus huius euangelice lectionis. tot in v.
panum et duorum piscium eorundemque reliquiarum cardine uersa
ri uidetur. locus et ordo ipse deposcit. ut breuiter ostendamus
quomodo pisces spirituales in hoc mari magno et spacioso procellis temp
tationum diuerso modo tundantur. et his christi panibus benedictis et
pie distributis ne deficiant reficiantur. Tunduntur fluctibus
diuerse pressure. assantur et tribulationum uapore. sed quia unus
panis. unum corpus sunt in christo. totum caritas superat unitatis.
quod inpugnat estus mundane tempestatis. Quos enim dominus
concordia commendat et abstinentia. non mouentur si quid eis
iniurie mundane colluuionis irrogauerit unda. Nonne
habes et in psalmo. quomodo panis iste ubi multi unum corpus sunt
in christo. in abstinentibus perficiat. dum pressura quasi pisces
fluctibus quassatur. laudate inquit dominum in tympano et cho
ro. quorum aliud corporis. aliud mentis puritatem conducere.
Sed utriusque uim et naturam diligentius attende. id est tympani et
chori. D. Dic quaeso. M. Pellis sicca ligno concauo extenditur. et
tympanum efficitur. Concinentium concordia. chorus est. Indi
gens utrumque per se alium alterius eget auxilio. magis tamen
ex misterio. Corium et corda ligno extensa fragilis est corporis
passio lenta. quae dum in se deficit exsiccata. semper laudis
christi perficit sonoritate. Siquidem carnalis succulentia iuuen
tutis exercitiis exhausta. pinguedine uitiorum arescit. quia christum
fontem uiuum in se recepit. Quo suscepto. quid est quod in carnalibus
illecebris permaneat uiuum. quod christo uita eorum inhabitans

Ostensio breuis quomodo corpus est per pisces duos significata tribus mundi fluctibus quassatur. et quot modis.

De tympano et choro.

te n cedat exultantium. Nunc grat son in alta mittit. cu
xpo laudes exultantes et illecebra uicta. laudes immolamur.
Audi aplm. In omib tribulatione patim. s; n angustiamur.
aporiamur. s; n destituimur. psecutione patim s; non de
relinquim. deiecim. s; n perim. Et iacob. Omne inqt gaudiu
existimate frs. cu in uarias temptationes incideritis. Et
dauid. Quantas ostendisti m tribulationes multas et
malas. et conuersus uiuificasti me. et de abyssis tre iteru
reduxisti me. Nam et ego confitebor tibi. Ecce ictus et
son. Neq; enim alium ab alio discernit in misterio. qa
n pellis in ligno tenderet. son n audiret. laus scorx cres
cit in tribulatione. tribulatio tempat ex laude. D. Michi ue
n. S; parum depiscib m dixisse uidis q in tympano et
choro scorx p xpo laborantium ludicra ponis. M. Non id
factum frustra arbitreris. Ponitur enim diusa mortalib m
te temptamta de spe secutura subiuncti solatia. ut can
ticum id refectio spalis. et in pane concordantiu in xpo
animox dul pisce xpi uis contunderet fluctuu. Sic nec
chor dee debet tympano. id gaudium mtus. corpi afflic
to. S; restat nunc numero quoda determinate distingue
re. qo. quib ul quantis ictib tympanu istud pateat
scorx consonantie. id qt psecutionu gnib pulset status
eccle. D. festinantissime subiunge. M. licet diusa sint
morbox ul mortium gna. anime tam inquinq; corpis
sensus effuse semp afflictio una. quia qcqd homini uer
bis et reb irrogat. anime passio specialit ee pbat. D.
Sic constat. M. Sex st gnalit fundamta psecutionum. Sex gna psec.
licet diuersificent in spe passionum. Et pncipalis qui
de illa e. de qua apls. Non e nob inqt colluctatio ad
uersus carne et sanguine s; aduersus pncipat et po

testatis &c. quorum insidiis protoplastus in primo flore corruit. & omnem fructum secuture posteritatis corrupit. Quotiens apostolus a sathana impeditur & colaphizatur; quotiens tibi intentio tibi opus sequens. uite xpiane eius malicia maculatur. licet quomodo pisces influctibus tunduntur. ubi leuiathan aquosus draco dominatur.
ii. Secunda persecutio tyrannorum & amatorum mundi est. quos quantum amor sui a xpo separat. tanto xpi cultores impugnat. Siquidem bellorum materia partium dissidentia est. De quibus dominus. Ante reges inquit & presides ducemini. & cetera omnia que secuntur. Iacobus quoque. nonne inquit potentes per potentiam uos opprimunt & ducunt ad iudicia. Huc adice latrones. raptores. predones. piratas. polinctores. & mortuorum persecutores. ueneficos. & huiusmodi. quorum in uerbis & exemplis malicia. ueratur incessanter ecclesia & quasi preimorum laceratur infamia. Habes hic geminum hostis persecutionum genera. quorum alterum occulte rete necendo. alterum sciunt aperte nocendo. D. Nota sunt hec magis experimento quam uerbo. magis opere quam ratione. Sed que sit tertia subiunge.
iii. Tertia persecutio falsi fratris sunt. de quibus dominus. attendite inquit a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. & item. Inimici hominis domestici eius. & cauete ab hominibus & multa his similia. quibus dolus falsi fratris intestinus denudatur. & tecta malicia rebus aperitur. Horum principem iudam diserim. qui quod erat celabat. sed corda scrutanti notus erat. De quo & dictum est. Tu uero homo unanimis. dux meus & notus meus. & cetera usque ueniat mors super illos. & descendant in infernum uiuentes. Videsne quod nulla xpiano durior sit persecutio falso fratre. & nichil eius ficta caritate execrabilius. ut odiosa simulatione. D. Merito his qui maxime patet inser

nus. qui loquunt' pacē cum p̄ximo suo. mala autē in cordib'
eo⁊ quo⁊ sup oleum sermones ... molliti s̄t. ⁊ ipsi s̄t iacula.
Sequo conficitur. q̄d aptu hostis seuicia magis patet uenire
q̄m illi. ubi uirus ē tecte malicie. M. Attende in his uerba
regis n̄ri de quo agim'. D. Que nam uerba. M. Aut facite
inq̄t arborē bonam. ⁊ fructū ei' bonū. aut arborē malā
⁊ fructū similē. Quom̄ potestis bona loqui. cū sitis mali.
Hic aduerte. q̄d e duob' corā d̄o p̄stantius. simpliciter malus.
fictus bon'. Detestabilis quidē apud homines utraq; se
mita. s; iuxta uerbum d̄ni. fictus ruine patet altiori. s;
annecte p̄cedentib' sequentia. Quarta p̄secutio est .IIII.
flagellum temptatione. p̄batione. ut merito nob' diuini
tus illatum. n̄ q̄d recte d̄o dicat' p̄sequi aliquē. q̄m uis
sc̄ptum sit. detrahentē secreto p̄ximo suo hunc p̄seque
bar. ⁊ illud p̄sequar inimicos meos ⁊ comp̄hendam il
los. ⁊ multa in hunc modū. s; q̄d patrio more p̄sequit'
uicium. ut sanet uiciosum. p̄sequit' q̄d homo fec̄. ut sal
uet q̄d ipse fecit. D. Cur ista tria distinxeris temptationē.
p̄bationem. ut meritū n̄ satis intellego. cum altium horū
n̄ multū discrepare uideat' ab altero. M. Immo differre p̄bant'.
si auctoritas consulat'. Temptat d̄s ut dilectionem exami
net. iuxta illud. temptat uos d̄s. ut p̄bet si diligatis eum.
flagellat ut purget uiciosum. p̄bat bonum. ut faciat
meliorē. sic̄ iob. tobiam. ⁊ multos in hac lege. Nonne
n̄r agricola palmitē fructū ⁊ iam ferentem solet pur
gare. ut cumulatiori fructus p̄ueniat ubitate. Nonne
legisti q̄d in tabnaculo d̄ni iussa sunt fieri emunctoria. Emunctoria.
lucernis ardentib' accommodata. quo luminaria tar
diori fulgore splendentia purgarent'. ⁊ innouato q̄
dā ipsi' lucerne detrimento radio. purgata lati' sparge

rent. D. Quid est hoc. M. Ut in sectione putationis palmi te numeroso tenuatur, sed ipse defectus profectus occasio est. Dum palmite stipante rarescit, radicem ad fructum pinguescit. lascivior redditur pampinus in flore luxuriantibus quam si ramis inutilibus multiplicatus pareceret agricole neglectus. lucerna videtur extingui dum emungitur, sed dampno suo resumptis viribus ardentiori radio usque quaque diffunditur. Temptatur ergo iustus et probatur ut probatus magis iustificetur. in omnibus patiente clementiam testimonium habens non impatientie crudelitatem expiens. Verum quecumque de precedentibus malis ab homine malo vel diabolo illatis. est permissione. nec quod vult vel quantum vult umquam potest, non quantum ipse permiserit. D. Liseis qui tot procellis tundi videtur, non nimia reliquias panum Christi ne deficiat mendicare probatur. Sed procede. M. Quintum malum est natura diversa diversorum animantium irrationabilium. quorum innatam rabiem vel mortiferam conspersionem homo exceptus persepe tollitur et hoste natura dissimili consumitur. Quanti morsu ferarum. quanti veneno serpentium. quanti scorpionum aculeis perierunt. et quos gladius non potuit, vermiculus persepe consumpsit. Quis potest enarrare quam vivum hominem vermiculi volatiles vel reptiles persequantur. quorum undique aculeis vel inquietudine adeo gravamur. et inquietamur ut undique cibo suo vel somno corporalis indigentia defraudetur. D. Quantum ad humanam maliciam tolerabilis ista videtur rabies vel hoc malum naturale cuius vis animantis, exercet enim naturam suam. sive blandiendo. seu occidendo. et nichil querit in homine. non quod commune habet cum homine. homo vero cum nocet alteri si posset et hoc extingueret quod sapit in homine. M. Recte omnino. Nota enim in homine

ratione. qua homo discernitur ab irrationali animan
te furor bestialis & rabies accessit. & quicquid in homine sa
pit penitus perierit. eum primum mente rabiosa persequitur
& odit. Verum irrationabilis natura homini non noceret. si
homo sibi prius hostem sequendo non nocuisset. nec uicium
est irrationabilis nature ferientis. sed iudicium hominis. be
stiam ferientem excientis. nomine rei huius habes exemplum
in libro sapientie ubi dicitur: Sunt spiritus qui ad uindictam creati sunt.
& in furore suo confirmauerunt tormenta sua et paulo plus.
ignis. grando. fames & mors ad uindictam creata sunt. bestiarum
dentes & scorpiones. & serpentes. & romphea uindicans
in exterminium impios. et cetera. Porro de sexta persecutione quid
loquar. que tante ualentie dinoscitur. ut ne modicum quidem
interuallum quietis admittat. similiter Christi licet inuictum
semper tamen lacessere non cessat. Que nam queso barbara bel
latrix est ista. ad cuius comparationem cetere persecutiones. li
cet interitum hominis celerem agitent. aliqua tamen inter
ualla sue uesanie modificant. Malum istud inexorabi
le quidem est. domestica clades. intestine pacis discidium. ci
uilis discordia. ubi bellis affinitatibus aut feda seruntur. vel cla
ra libertas alterutrius partis considerabitur. Malum ergo hoc diuti
num lucta carnis & spiritus est. quorum alium causa belli alterius est.
quorum sicut diuersa substantia. sic appetitus fertur in diuersa. &
triumphus partis utriusque suspectus semper utrique. Quidem caro
concupiscit aduersus spiritum. & spiritus aduersus carnem. ut que no
lumus ea faciam. quia uidemus aliam legem in membris nostris repug
nantem legi mentis nostre. & captiuos nos ducentem in legem pecca
ti que est in membris nostris. Considera ergo quid sit hospitis & aduene
commanentia. & apparebit quam dispar utriusque compugnan
tia. immo quam acerba ex dissimilitudine naturarum. inutique

De lucta carnis et spiritus

id' in spu et carne. ne cedat alt' alti repugnantia. Que duo ita
distinguit apls. manifesta st. inquiens opa carnis. q st. for
nicatio. inmundicia. luxuria. idolo҂ seruit'. ueneficia. inimi
cicie. contentiones. emulationes. ire. rixe. dissensiones. et ceti
his similia. quo q talia agunt regnu di n consequent'. Fruct'
aut spe st. caritas. gaudium. pax. longanimitas. bonitas. be
nignitas. fides. patientia mansuetudo. modestia. continen
tia castitas. Et subiunxit. Qui aut st xpi. carne sua crucifixe
rt cu uiciis et concupiscentiis. Uidesne qm seua barbaries
reluctet' spui. qmq; diuini exercent' se uigilant opponat le
niori. ne superet' supior ab inferiore. Ex alto eni inferni
pfunda. ex alto patet celsitudo supna. D. Uideor m adhunc
sensum ptinere. qd rebecce pnatu dictu e. Duo gentes et
duo ppli sunt in utro tuo. et maior minori seruiet. M. Be
ne intellegis. Si enim spm ipsa ratio do subiecerit. recte
caro infirmior spui subiacebit. D. Qd u hospite et
indigena. immo quare carne et spm his uocabulis
distinxeris miror. ~~admodum~~. cu nec loc. nec temp. nec
ipsa psone ppietas coherentis discernat. et qdam ut ita
dica ppe ppo. uicis ipsa natura conueniat. M. Sic spe
et limi diuersa efficatia. sic utriusq; patria diuisa. ut potit
spe dr celo. caro de tra. Licet enim iste hic aduena caro
indigena. eius hospiti psepe subiugat'. du uiciis carnalib'
constantia sue pbitatis obluctat'. Ppt hominem fact' e mun
dus. spe ppt dm. corp' ppt spm. mundus ppt corp' huma
nu. ut spe do subiceretur. spui corp'. et corpi mundus. D.
Omne gen' psecutionu qd senario numero conclusisti. pssu
ra quide eccle fore pbat'. s; n patet adliquidu. si in his
numerandi sunt. q iiii. tollunt' elemtis. a quis uidet' psoca
ti. tra obruti. aere corrupti. flamma consumpti. M. Recti'

dicerés. si hec iiii elementa cum pateant humane intentioni. N
psepius malis possint ut debeant connumerari. Omne g genus tribulationis & moris in hoc senario comphenditur. quia aut
diuina ut uoluntate t pmissione t digna ultione patientib
irrogantur. & iuxta merita singlo4 ad iustitiam examinan
do4 t loco ut tempe. aut parti aut particulariter disponuntur.
Habes & hanc tribulationum cursum amarum. in libro iob eui
informa dr ecclie. In sex tribulationib pbabo te. & in septimo
n tanget te malum. qa psens seculo4 pssura. futuri mali excep
trix e. D. Cum g tam multa sint q quoda pepetu rotatu &
uertigine psequant xpianum in hac uia. quis non suspi
ret ut requiescat in patria. Quis inextricabilis nodi hui
laqueos ualet euadere. n ipse q nos flagellat dignet sub
uenire. M. Audi aplm. Omia inqt possum in eo q nos con
fortat. & alibi. Quis nos inqt separabit a caritate xpi. Tribu
latio. an angustia. an psecutio. an nuditas. an piculum. an gla
dius. Videmne t piscis iste spalis scis. pcelloso mundi gur
gite tundi & atteri. S; qd agit. Quom fluctib cessit. Ad qd
litus confugit. S; in his omib inqt supam ppt eu q dilexit
nos. Certus sum enim. qa neq mors neq; uita neq; angls. neq;
pncipat. neq; potestates. neq; instantia neq; futura neq;
uirt neq; altitudo. neq; pfundu. neq; creatura. aliqua poterit.
nos separare a caritate que e in xpo ihu dno nro. D. Expone
queso. qd dixerit uita & morte & cet. M. Sensus iste e. In
hoc inqt fidi fundamto fundat sum. ut n si quis morte
minet. aut uita pmittat. ut si se anglm quis t pncipem
dicat anglo4 t psentia. t futura pmittat. si uirtutes & osten
dat. si celu pmittat. si inferni tenebras. aut noua creatu
ra exhibeat. a xpi amore me separat. Itaq; feruor & uirt
caritatis robur apponit. & uires uincendi malu cui cumq;

laboris tribuit. Sic et pane pascit. & pascet uite q̄ dare
gaudium solet in tribulatione. pascit & pascet. q̄ in seruis
suis afflictis consolat̄. D. Pastore nr̄o celesti gr̄a pascimur:
ne deficiam' in uia. in pfectus tuneramus. gr̄a sola sit uiati
cum ministrantis. Sic g̃ p̄misim'. iter hoc mutuo sermone
leuem'. his inmorando pcipue unde constat salutē nr̄am
puenisse. M. Q'd g̃ queris. D. Quero modis omib' de nobi
lissimo dn̄i equitatu. quo rex nr̄ sedens asino locum passio
nis adiuit. cui' triumphum crucis mox futurū. pcedens
& subsequens turba iactatis uestib' & frondib' cōmendauit.
Ligni enim uictoria ligno quodām commīdata ē. quando
rex nr̄ q̄ uenit in nomine dn̄i uocib' puerorum occurrentium
palmasq; portantiū. benedict' ē. Palma enim signum uic
torie ē. M. Rursum temeritatis notā inp̄mis q̄ furfure po
lente. q̄dam adicis. cū in scōꝝ tractatib' multiplicit' habeas
q'd queris. D. De gr̄a numq̄m pot̄ satis scribi. q̄ numq̄m
pot̄ terminari. q̄m maxime passio regis nr̄i cōmendat. q̄
omem q̄ saluat. & trahit saluat. M. Uident' in hac lec
tione quinq; notari. id' creator. iumtum. & homo. oliua.
q̄ signum pacis ē & palma. in quib' hoc p̄maximū est. q'd
ipse creator. q̄ ē uera pax. pacificans omia. siue q̄ in celis. si
ue q̄ in t'ris. soluens inimicicias in carne sua. ut duos con
dat in semetipsum. in unū nouum hominē. faciens pacē
perucē. & reconcilians ambos. in uno corpe dō per crucem
zelū. & q'd in his palma uictoriose crucis hominis &
iumta sedm electionē gr̄e pbant' saluare. Ponis ut puto
instar .v. uulnerum. istum q̄narium numerū. quib' ap
us. sanitas effluit .v. sensib' nr̄is. Accipe g̃. Cum app
pinquasset inq't ierosolimis. & uenisset bethfage ad mon
De pullo & asina tē oliueti. I Inuerbis g̃ dn̄ice lectionis. in quib' iumta

solui iubent. & prophetia illa consolatoria retexit. dicite filie
syon. ecce rex tuus uenit tibi sedens super asinam. etiam prophetica
consolatio illa nobis ad memoriam reducit. quam populo dei captiuo.
& iubente cyro ad sedes suas regressuro uerba bona. uerba
consolatoria nunciare uidetur. Is quidem uerbum bonum uer
bum patris xpistus est. per cuius aduentum bona nobis annuntiantur.
cuius uerbo merore peccati tabidi consolantur & iugum oneris
nostri sicut in die madian superatur. Illa enim iudaica captiui
tas. gentium erroris typus est. & quod hystoria de populo illo con
texuit. prophetia nobis fuit. Omnia quippe in figura continge
bant illis. Magna prophetis intentio fuit. per cursum duarum
urbium. hierosolime & babylonis. id est bonorum malorumque
temporalem commixtionem misticis exclamationibus prosequi.
& captiuitatem quidem populi sui. diuina repromissione re
fouere. malorum uero id est impie ciuitatis interitum. crebris com
minationibus predicere. Sic ergo finitis lxx.ta annis tediose cap
tiuitatis. graue iugum clementia cyri regis relaxatur. & ab
esdra propheta domini ualidissima intentione. prius instante ne
gotiis populus ille reducitur. per quem contra prophetam iumenta reducen
da. id est asini. equi. & muli. mistico numero comprehenduntur.
sic plenitudine temporis ueniente. omnia iudicium precur
rente. iumenta nostra id est irrationabilitas nostri sensus in fidelita
te uiensque per inanem culturam prius consentanea diuine sa
pientie radiis illustratur. & sessori suo cuius sedes anima iu
sti est. celestibus sacramentis preparatur. Hoc autem rebus sacratis agen
dis bene congruit cum dominus appropinquans hierosolimis.
primum ad montem uenit. de quo lapsum. protoplastum. De monte ol.
in uallem lacrimarum & in ultima terrarum cum omni corpore suo pro
iectum misericorditer respexit. prostratum erexit uinctum funibus
peccatorum exsoluit. & facta in eo sacra mansione. uisioni

uitame pacis reconsignauit. Homo siquidē fact⁹ animat.
N futurus si stare uellet sp̄alis. fact⁹ mortalis. futurus siste
tisset inmortalis. p̄mū de morte isto. idē deabtitudine
mię q̄ poleum significat respicit. & querit. inuenitq; mu
tata p pauperē spm̄ supbia. dn̄o gressus ei⁹ moderante re
ducitur. Vides q̄ qd homo cū inhonore ēēt n̄ intellexit com
parat⁹ iumtas insipientib⁹ ille m̄ sapiens iumtum fact⁹. p̄se
pe dn̄i sui recognoscit. cibumq; anglo℞ reperit. & soluta
diu muta lingua. uisoq; magni consilii anglo auari ses
soris sui balaam arioli pedē confit. idē sup̄stitiones fal
so℞ dogmatum multiformis erroris nutricias. euglicis
institutis declinare ppon̄it. H. O graue iugum sup̄ filios
adam ab adolescentia sua. qd compes quidē aggrauauit
erroris. s; compactū iniqui sup̄stitione doctoris. M. S; ado
liuēta n̄ra recurram⁹. inquo℞ succulentiori gmine signi
pacis ē. lucis gr̄a. languoris exunguento remedium. ci
bi salubre condimentum. Oportuit itaq; dn̄m. in hac mul
tiplicata gr̄a uisionē pacis idē humanā animā sua
imagine insignitā adire. ut pacē p̄mū afferret his q̄
Pax. longe. & his q̄ ppe. ipse ē enim pax n̄ra q̄ facit utraq;
unum iungens duos parietes ex adūso uenientes iudaici
ppli & gentiles. ut p istam pacem conflare nouerint gla
Lux. dios suos in uomeres. & lanceas suas in falces. ut lucem
offerret sedentib⁹ in tenebris & in umbra mortis. & ti
N mentib⁹ eum oriret sol iustitie. & sanitas inpennis ei⁹.
ipse enim lux uera que illuminat omnē hominē ue
nientē in hunc mundū. ut uuln̄ illi q̄ latrones inciderāt
oleū. oleo pungeret & uulnere uulnus obtegeret sicq; me
dicata anima pclamaret. uulnerata caritate ego
sum. & iuxta p̄ceptū apli inducitis p̄btis oleo un

geret & sanaret. ut in ipso & oleo cibum daret. & animā
esurientē bonis saciaret. & p̄imū in simila oleo lita. &
in sartagine frixa. p̄ q̄m simila munda caro xp̄i figurata
ē. frixa passione oleo consp̄sa mīe. t̄ lecito olei indeficien
no sareptene. ut l' altius uidue uasa uacua n̄ pauca bene
dictione repleret. cui p̄ciose solueret & de reliquo cum filiis
suis uiueret. Venit ḡ dn̄s cum pace. uenit in pace. pacificans
om̄ia siue q̄ in t̄ris. seu q̄ in celis. uenit cum luce illuminans
om̄ia. uenit cū medela. ut n̄ra sanaret infirma. uenit in cibo.
pane uite & intellect'. ex saciaus sessioni sue animalia. t̄ mi
nisterio p̄parata. Sic ḡ uisio pacis adit̄. sic lapsus homo
demonē toci' gr̄e respicit. ut computresceret iugum a fa
cie olei id' nexus peccati n̄ri solueret p̄ gr̄am sp̄c sci. Vnx̄
enim cū d̄s oleo leticie ut curram in odore unguentor.
ei'. q̄a oleum effusum nom̄ ei'. Sp̄c inq̄t dn̄i Effectus olei.
sup me eo q̄d unxerit me ad annunciandū
mansuetis misit me. ut mederer contritos corde & p̄dica
re captiuis indulgentiā. & clausis apertionē. ut p̄dicarē
annum placabilē dn̄o. & diē ultionis d̄o n̄ro ut consola
rer om̄s lugentes. ut ponerē lugientib' syon. & darē eis co
ronam p̄ cinere. oleū gaudii p̄ luctu. palliū gaudii p̄ sp̄u me
roris. Vides inq̄t tos gr̄e riuos fons iste olei deriuet q̄m lu
cet & pacificat. medetur & saciat. mansuetos attendit. con
tritos corde recolligit. captiuos absoluit. clausos educit. tē
pus acceptabile p̄dicat. diem ultionis eque determinat. ue
niam penitentib' oleum fundit. sp̄alis exuberantie indum̄ta
iusticie p̄ merore. R. Vbi fons ebullit tam ubri scaturigine
q̄d ē. q̄d de eo nob' potest inci deriuatione. M. Cui sacrate
uene riuos beat' iob p̄uiderat. q̄ in forma sc̄e ecclie de p̄s
sura sua t' uirtutū raritate gem̄itis dicebat. Quis m̄ det ut

sim iuxta menses p̄stinos. quando m̄ petra fundebat riuos
olei. Petra xp̄c ē. de quo q̄cq̄d fluit celestis gr̄a ē. animas
sitientes sp̄alib' deliciis delibutas ut discant sugere mel de
petra. oleumq; ——— de saxo durissimo. q̄d q̄m uis sit de
antiquo pp̄lo dictum. q̄m uis non fuerit factū. nouo tam̄
pp̄lo seruabat misterium temp̄e gr̄e reuelandum. Et hae
enim petra fidelis anima mel & oleum sugit. cum diuinita
tis dulcedinē aspirante sp̄u sc̄o intellegit. De hac gr̄a tibi
sp̄alit̄ colligenda & frīb' dispiciendo p̄cipit̄. Si fruges col
liges oliuarū. q̄cq̄d remanserit in arborib' n̄ reuerteris ut
colligas. s; relinques aduenę & pupillo & uiduę. Et de mes
se ut uindemia idem p̄ceptum ē. Oleum diuinę gr̄e cum
aliis fructib' sp̄alib' accepisti bonis om̄ib' repletus es aliosq; n̄ habentes
edifica, & q̄ accepisse maiora uidis. minora indigentib' n̄
negabis. D. Velim scire quom̄ carnali isrl̄
p̄ceptū istud conueniat. q̄m horreo suo reple
to. minima paup̄i relinquere debeat. M. Facilis sensus in
his patet. Quis enim gentali pp̄lo paup̄ior. q̄ fame diuini
uerbi iudeis abundantib' laborauit. nec ab eis aliq̄d gr̄e
impetrauit. Solas reliquias accip̄et. si quis daret. Lazarus
micas quesiuit. diues negauit. Venit ḡ dn̄s bethfage ad
montem oliueti. Bethfage. dom' uallis dr̄. In q̄m uallē
dn̄s uenit. quando uirginis uterum intrauit. quando sa
lutē in medio ——— t̄rę opat' ē. id ē de sp̄u sc̄o conceptus est.
Dom' itaq; uallis inclinatio diuinitatis & susceptę hu
manitatis gr̄a ē. Cum enim in forma di ēēt n̄ rapinā arbi
tratus ē ēē se equalem dō. s; exinaniuit se ipsum intrans
uallem humilium m̄raū. ponensq; tenebras latibulum
suū. occultando incarnationis suę misterium. Misit ḡ
duos discip̄los p̄ uinitas. quos ministerio hierosolimā des

cenderet. & passionis sacramenta p(er)ageret. D. Q(uo)d est q(uo)d duos · Duos disc(ipulos) misit.
discipulos misit. cum plures mittere potuerit. M. Missio
duorum geminę dilectionis typus est. in qua credentium om
nium summa ē. q(ui)a amor & obedientia p(re)dicantium. so
lutio iumentorum ē. Nec enim p(re)dicarent sine mittente sic ait
ap(osto)l(u)s nec soluerent uinctos sine iubente. Q(uo)d (er)g(o) iumenta n(ost)ra
soluunt id (est) peccuales sensus n(ost)ri ignorantia cecitatis
exuunt mittentium debet. uocanti q(uo)d adducuntur sic
habes de lazaro qui statim a discipulis solutus. p(ost)q(ua)m a d(omi)no laten
tis certus imp(er)at. Quos (er)g(o) p(re)destinauit. hos & uocauit. uoca
tos iustificauit. iustificatos glorificauit. Ite inq(ui)t in castel · In castell(um).
lum. In castro diaboli semp(er) inuenit causa & pena peccati.
in q(ua)m penā homo lapsus inciderat. quia causā peccati sup(er)
bus & inobediens minime p(ro)uidebat. Meruit (er)g(o) exigente
iusticia captus. & p(ro)stratus a diabolo ligari. q(ui) scire n(on) potu
it. immo noluit. q(uo)d debuerit stando p(ro)p(ri)ę lib(er)tati. Mutata
itaq(ue) natura in deteri(us). cui obediuit illi iure colla summisit.
& bonū q(uo)d corruptę naturę sup(er)fuit uanitate sup(er)sticiosa
magis defluendo corrupit. Sic peccuali anima natiuā intel
legentiā oblitterante. lignorum (ue)l saxorū effigie. diuinā culturā
ad eo mutauit. ut cultura monstrorum multiplicaret compedes
uinculorum originaliū. & penit(us) absolesceret illa similitudo.
q(ua)m indidit homini creaturę tocius origo. D. Merito ad hec
uincula soluenda mittunt(ur). quorum uinctā p(ri)us g(rati)a mediatrice
soluunt(ur). ut missorum solutio. soluendorum remissio sit. S(ed) q(ui)d est
q(uo)d addidit. q(uo)d contra uos ē. M. An ignoras q(uo)d semp(er) sibi con
traria fuerunt sup(er)bia diaboli & humilitas (Christ)i. quorum alte
rū mortis aliud uitę mat(er)ia ē. Semp(er) dissentiunt bonitas.
& malicia. uirtutes & uicia. q(ue) bonorum & malorum cultū & stu
dia. tanta differentia discernunt. ut sit alt(er)i pena q(uo)d alt(er)i

Statim inueni⁹

gl͞a. ⁊ illi⁹ ambitio ipsius uenenum sit. Unde dn͞s si de mun
do inq͞t fuissetis. mundus q͞d suu͞ erat diligeret. ⁊ cet͞. Castel
lum ḡ aduersarii xp͞i famulis semp̱ contrariu͞ ē. q͞a nulla
societas luci ad tenebras. nec conuentio xp͞i ad belial. ⁊ nulla
participatio fideli cum infidele. Q͞d ḡ dn͞s. Statim inq͞t
inuenietis asinam ⁊ pullum. Necesse n͞ē laboris. t͞ longio
ris uię inquirendo mensuras extendere. t͞ arduoris semite com
pita t͞ diuerticula p̱soluendis iumtis subire. Statim inuene
us quos peccati nexus astringit. quib⁹ uestigia peccati morib⁹
pecualib⁹ q͞ iumta possidet affixit. se mentes rep̱bas solutionis
indigas. iugo uicioꝝ compssas. libtatis nescias. iustitia uacu
as. inuenietis. quib⁹ necessarium est. uenire in libtatem glē
filioꝝ di. ubi enim sp͞s dn͞i. ibi libtas. quib⁹ necesse ē. graui
iugo q͞d sup̱ filios adam positum ē ab adolescentia sua ca
rere ⁊ tam̄ p̱uenda libtate suaue iugum meu͞ mitis sue cer
uicib⁹ inclinatis imponere. Si enim eos filios libauerit. ue
re libi erunt. hec inq͞t. S; q͞d inuenietis. Asinam ⁊ pullu͞.
Non asinam sine pullo. nec pullum sine matre sua. quia
om͞s peccauerunt. ⁊ egent gl͞a di. Inuentis itaq; duob⁹ ex u
troq; pplo credentiu͞ typ⁹ ē. qui magis eguerunt xp͞i gr͞a ut
solui mererent. q͞m xp͞e eoꝝ subselliis ut ad locum quo tende
bat portaret. q͞a dn͞s gressu diuine libtatis poterat ad cunc
ta moueri. homo u͞ nexib⁹ affixis sua uirtute n͞ ualebat obui
u. Q͞d ḡ soluunt. q͞d abducunt. gr͞a n͞ indigentia ē. pietatis
ordo. n͞ inopię necessitudo. scē dispensationis sacramentum.
n͞ ostense paupertatis argumtu͞. Q͞d u͞ asina iudee pullus au͞
gentium typus ē. hec ratio occurrit. q͞d maturioris intelle
gentie. ⁊ fortioris obedientie fecunditate circumcisio p̱
putium ante cedebat. ⁊ quasi mat͞ pullum sensu uidel͞
pptin minorē p̱uilegio suscepte legis p̱currebat. Iumtoꝝ

siquidē natura pecualis. stoliditas equalis. etas dissimilis. in
figura pplm utrumq; comphendit. q̄a licet utriq; pplō natu
ua rationalitas inēēt. tamē sic alt̄ cultum ueri dī penit' igno
rauit. sic alt̄ semp̄ spūi scō resistens. & litt̄ę tenaci' adherens.
auia ueritatis errauit. iste naturalem legem cultu demonum
excedendo. ille legalib' institutis minus obsequendo. M. Mani
festum ē q̄d maiorē pplm p̄ asinā significatum neglegentia.
minorē ū ignorantia iugo captiuitatis addixerit. & sicut
irrationabilitas sponte uicens inductis. obnoxia pene pplō
fuit utriq;. sic temp' & ordo uite discreuit utrumq;. M̃Sa
us uigilas. habes hoc aptissime in esaia. ubi ait. p̄mo temp̄e
alleuiata ē t̄ra zabulon. & t̄ra neptalim. & nouissimo aggra
uata ē uia maris transiordanē galileę gentium. Ex his enim
duab' tribub' p̄ quas om̄s ex illo pplō ad fidem dn̄i nr̄i. ueni
entes significat̄ s̄r̄ euglica doctrina sumpsit inicium. alle
uians omnium de illo pplō credentium iugum. & sic p̄ueniens.
ad galileam gentiū. Siquidē due dicunt̄ galileę. alt̄a iudeoꝝ
alt̄a gentiū. s; habitatione discreta. in quaꝝ p̄ma dn̄s. uincula
asinę. p̄ sepe dissoluit. & pullum hoc ē gentilē pplm in al
teri galilea quesiuit. uiā faciens in mari equis suis. hoc ē. ap̄i
cis corda mundanis curis fluctiuaga. doct̄nis euglicis. ag
grauans ea fidei mandatis. & mutans iugo suaui iugum pec
cati. ut p̄ timore dn̄i spm̄ salutis conciperent. & cū psalmista
proclamarent. Die ac nocte grauata ē sup̄ me manus tua. con
uersus sum in erumna. & pp̄t uerba labioꝝ tuoꝝ ego custodi
ui uias duras. p̄fice gressus meos in semitis tuis. Pullus q̄ḡ gen
tium lacte nutrit̄ ab asina. gentilis fidē accepit ex iudea. q̄a
petrus corneliū p̄cessit. ap̄li gentes. ut asin' cū boue. dn̄i p̄
sepe cognoscerent. cū pastore magus xp̄m adoraret. & dū
archi synagogi filię salus querit̄. mulier emorruosa fluxu

sanguinis liberet. D. Q'd ē q̄d iumta soluunt. adducunt. ue
stimtis ornant. & dn̄s sup ea sedere iubet. M. Ordo iste qui
dem in tali negocio satis usitat' ē. ut sessori sternant anima
lia. s; p'us adducta. sicq; regant sessoris arbitrio. non quo sui
imper' subiugalium. s; q̄ placet regentis adnutum. In his
quidē q̄ p fidem ducunt. addn̄m pulcher & misticus ordo.
Primū quidē ab his q̄ uocant ad grām xp̄i fit satane 7 omium
pompar ei' abrenuntiacio. deinde fidi introductio. celestib'
inde disciplinis. & sacramtis cordium nuda teguntur. & sic
dn̄s equiture sue mansuete mansuet' imponit. Q'd enim
p dē q̄d homo uocat. n̄ in baptismo soluat. q̄d solutio n̄ utriq;
hominis ad xp̄i mansionē p̄paratio. & q̄d illa p sunt. nisi
xp̄e purgatū animal ascendat. & ad uisionē ēt̄ne pacis
p ducat. Qui g̃ digni fiunt xp̄o sessore. ut mansore. p'us
digni fiunt ei' sessione t' mansione. id' soluunt peccatorum
indulgentia. p̄parant doct̄ne sapientia. induunt uirtu
tum iusticia. & sic sup se xp̄m accipiunt. cui' ductu hierlm
ueniunt. D. Beata anima q̄ hoc rectore regit. hoc mode
rante moderat. hui' chamo frenoq; constringit. hoc sesso
re mansuescit. q̄ sic patrū exemplis innitit. ut p eorum uirtu
tes. merita ut' uictorias rectum iter meiat. M. Ipa uia xp̄m
portanti n̄ erit. q̄ sup indumta. palmas & flores incedit.
id' q̄ morib' & actib' suis patrum psecutionē exemplar po
nit. Sessor enim sacris habens sapiens animal q̄ uolue
rit facile deflectit. si pedes actuū suorum uestigiis p̄ceden
tiū pcurrendo sapient' inp̄sserit. Ibi nulla mora subtan
to sessore currentis ē. ubi timoris sacri stimulus urget. ex
empla p̄currit grā trahit. amor inuitat. Cū aū dn̄o regente
q̄ tendis p ueneris. stimulus iste cessabit. amoris dulcedo
manebit. p uentio tollit timorē gaudium sem̄ dilatat

amorē. nec pigebit multo sudore cucurrisse. q̇ tanta inue
nis in p̄uentione. D. Scio equidē q̄d ad locum quo tendim᷒
n̄ p̄uiā. ad xp̄m n̄ uenim᷒ n̄ p obedientię disciplinam. Cuius
ductus & ducatus discriminis & erroris exceptor est. A.
Tu itaq; si sessori tuo lora p̄miseris ad stabulum duceris. si a te
regi uolueris. p anfractus errorꝶ p̄ceps ibis. Qui ū uice dn̄i te
regit. erroris diuortia nesciet. si p̄us rector recte se rexit. Error
enim p̄cedentis. subsequentis ē p̄cipitium. Ecclesiasticꝰ au De auriga ecclesiastico.
riga currui dn̄ico frustra p̄sidere uidet. q̄ freno stimuloq;
iumnandis regendisq; iūmtis carere pbatur. Et iūmta
quidem fragiles anime sunt. stimulande. si minus cur
rant. cohibende ū si plus solito currentes metam statuti
ordinis excedāt. Egent enim pueri si freno mot᷒ animorū.
stimulo mētes ingratę. Sed altius soluti iūmti figurā
attendam᷒. In asino q̄ dn̄s ierosolimā tendit. totum corp᷒
ecclię figuralit exp̄mit. q̄d de diūsis linguis & natio
nib᷒ q̄d p̄currentib᷒ aptis de diuersis errorib᷒q; uariis doctorib; & p̄usis
collectum & unitate fidi compactum xp̄oq; regente uisionē
pacis intrare meretur. Habes hoc apt̄ in zacharia. qui glām
future ierlm intuens. & erit inq̇t in illa die que nota soli N
dn̄o ē. congregabunt diuitię gentiū in ierlm. aurū. argen
tum. uestes multę satis & erit ruina equi & muli. cameli. &
asini. Vides quantis opib᷒ dn̄s ornat regiā urbē aggredit.
in auro & argento. mundi sapientes & eloquentia splenden
tes secū adducens. in uestib᷒ sanctis multis. id animas sp̄ualib᷒ sa
cramtis imbutas. & indutas. sibi consocians iuxta illud.
Astitit regina a dextris tuis in uestitu deaurato circum
amicta uarietate. Porro in ruina iumentorꝶ equi & muli
cameli & asini sensus iste ē. In ruina equi ostendit de
fectū carnaliū desideriorꝶ ad fidē con uersorꝶ. in ca

peccatorum
melo leuam primitium in mulo mortificationem uitiorum in asino
insensibilitatis et stultitie naturam mutatam per diuine gratie
respectum. Et enim cuiuscumque generis dignitatis et ordinis
officii artis et pietie. honoris et professionis homines. conuer
si. in asino dominum comprehendunt. qui de massa perditionis pul
lum separatum. uocatum. solutum. adductum quem gratis impios iusti
ficat. cum palmis uictoriarum. firmissimum habitaculum
celestis ierusalem ouantes ingrediuntur. cum psalmista canen
tes. Te decet ymnus deus in syon. et tibi reddetur uotum in ierusalem.
Laus enim precedentis et subsequentis turbe tempus illorum est.
quorum fides. siue intuendo christum corporaliter seu auditu inte
riore credendo. christum in utroque testamento cognouit. et suum
sessorem alta predicationis laude signauit. D. Unde gratia laus
ista precedentium et subsequentium. benedictus qui uenit in no
mine domini. R. Uenturus est alius in nomine suo quem iudei sus
picient. christum regem scelorum in nomine patris sui uenientem
suscipere dedignati sunt. Illius caractere signati omnis maledi
cuntur. in isto omnes tribus terre benedicentur. Omnis quippe figura
tiue benedictionis siue in unctione olei. seu mistica de
scriptione id est rebus et uerbis antiquis patribus misse ut promisse
super christum uenerunt. et in eo complete sunt. et ab ipso super mem
bra eius defluxerunt. ut omnis benedictus in ipso benedicatur.
omnis sanctus sanctificetur. eius iusticia iustus omnis habeatur. et neque
de meritis suis glorietur. Talibus itaque florum frondium. uestium. lau
dum. populariumque ornamentis dominus noster terrenam ierusalem introiuit.
tantis sacramentis de monte ueniens oliueti. statum et gloriam
future ierusalem que est mater nostra equitatu suo dedicauit. ty
picis rebus ostendens se totius ecclesie fabricam in collectione
fidelium pos sessurum. cum de multis fecerit cor unum
et animam unam cum aliena per ierusalem amplius non transi

sibunt. et qui facti fuerint in iumentum ppti dni. apud dnm
semp erit. et agno canticum nouum. amodo cantabunt. An
n uidet t misterium inchoasse xpc exaltatus in asino.
qd postea com pleuit exaltat in ligno. D. Pla
ne. Si iumentum . illud qd xpc ascendit. saluan
dor. typ ee pbat. constat omnino eos in hoc equi
tam traxisse. de quib dixisse uidet. ego si exaltat fuero
a tra. omia traham ad me ipsum. Sed uelle te nunc paucis
omissa queda repetere. et qm dns iumta p expletum mi
nisteriu dimiserit aduertere. A. Que nam omissa. D. Qd
septui e confestim dimittet eos. Sicut pequitatum istu
et introitu q dns uisibile urbem illa adiit. temp illud
significat q cu omi corpe suo xpc celestia penetrabit. ip
sa ratio exigit querere. quom dimissurus sit uocatos suos
utiq secum in eternum mansuros. Qui eum semel introdu
cunt amodo n dimit tunt. sed sunt unum in illo. qa nu
qm separant ab illo. A. Dicam. put concesserit. q os asine
apuit. Dimissio ista de qua n frustra causari uideris. li
bertate quanda respiciet. n separatione. ergo plenitudine
n ad priore dnm pfectione. t remissione. une pfectione.
n aliqm a do suo discretione. Nonne iuxta hunc sen
sum et illud dictum e ab aplis dno. dimitte
eam quia clamat p nos hoc e solue uinculum doloris ei.
filia sana. et mat erit liba. et multa his similia in septu
ris repies. ubi dimissio magis sonat absolutione ul libtate.
qm sepatione t abiectione. Qua uis g originali nexu gra
diuini fontis uocatos n e absoluerit. n du tam pfecte lib
tati restituit. du caro aduersus spm concupiscit. dum ui
dem alia lege in membris nris rep. l. mt. nre et captiuos nos
ducente in lege peccati. dum corp qd corrumpit aggra

N

habes i salemone

uat animā & deprimit terrena inhabitatio sensum multa
cogitantē dum pegrinamur a dn̄o q̄a n̄ habem̄ hic mā
nentem ciuitatē s; futurā inq[...]rim̄. & illud congē
miscentes cū aplo pclamam̄. Infelix ego [...]
homo. quis me libabit de [...] corpe mortis hui.
grā di p ihm xpm dn̄m nr̄m. Vides q̄a paulus de uincu
lo suo causat̄. & rogat ut absolui merear̄ & libtati donet̄.
q̄ cū aptis p̄mitias hn̄s sp̄e. exspectat redemptionem cor
poris sui. R. Quando g̃ pfecte dimittemur. Quando li
bertate pfecta [...] donabimur. M. Cum mortale nr̄m
induerit inmortalitatē. & corruptibile nr̄m acceprit
incorruptionem. cū mors absorpta fuerit in uictoria
& p̄ncipium suū repetit. pfecte libtatis noua creatura.
cum uenerit q̄d pfectum ē. & euacuatū fuerit q̄d ex
parte est. & q̄d uidem̄ nunc p speculum & in enigmate tunc
aūt facie ad faciem uiderim̄. cū cessante mūs & corpis
mutabilitate. libum arbitrium fuerit libatum. ut q̄d uolu
mus possimus. (q̄d possum̄) recte uelim̄. ubi sic uoluntatē possibilitas. sic
possibilitatē p̄cedit ordinata uoluntas. & quib; nunc acci /
dit ex natiua corruptela posse & uelle peccare. te habuerim̄
sessore dn̄o nr̄o cuncta creata regenti rectore homo im
nitatis sacramto pfecte hierosolimā introduci
tur. absolut̄. dimitt̄. cū carnis & sp̄e dissidentia. p me
diatricē sapientiā. putriq; hominis incorruptione de
struit̄. quando celi & t're & om̄is ornat eoy pficiunt̄. idē
duplicis humane substantie p̄ncipalis honor & gradus
restaurat̄. quando naturale bonum corpis & anime que
peclum & t'ram significant̄. indefectiue pulchritudinis
glā reformat̄. decorat̄. solidat̄. ubi quidē partium con
gruentia corpis decorē seruat immobilē. custodit immar

/ nūq̄m ymusq̄m nec uelle nec posse peccare. Hoc itaq;

cessibilem. rationalitas uero suis semper comitata uirtutibus suis
informata principiis. inmutabilem perpetuamque animae custodit
libertatem. D. Regi seculorum creatori et saluatori nostro. inmortali inui
sibili soli deo honor et gloria in secula. cuius luce perlustramur cuius du
catu. propriis sedibus inducti ciues angelorum post peregrina deputamur.
et tunc libertati post iugum mortis ipsa quam precessit subsequente
gratia restituimur. M. Vnus deus. hic oleum lux pax medicina medetur.
lasecit. opem fundit. ferit umbram. pungit corda ut totum
perficiatur in filiis dei in gratia, diffidentiae operata est a seculo iusta
uindicta. M. Licet licet improba exactio tua digredi nos in
quinque panibus aliquantulum compulerit et equitatu domini.
tamen a cardine suscepte materie stilus non multum aberrauit. Vn
de require si quid querendum existimas. D. Cum multos
sanctorum christi crucem ut potius mortem morte sua prefigurantium
pertulerisubi ipsius mate... rie pondus est. parum dixisse
uideris. de loco uide... licet et tempore ubi cenam
ultimam in mistica ... sacramentorum celebratione cor
poris et sanguinis ... sui disciplis exhibuit. ubi
quando uel quomodo capt... et illusus ad stipitas suspen
dium peruenerit. quibus ... signis obitum suum mundo
creato maximeque ho... stium suorum inuicte tyranni dei mon
strauerit. sicque uicta morte ut hostibus resurgens triumpha
uerit. Quia enim omnis uita christiana propter penam peccati
semper uersari debet in penitentia, ut per hanc uiam peni
tudinis recto gressu occurrat misterio redemptionis. ani
me uere sapientie perceptibili. nichil fastidii potest esse in hoc
licet prolixo decurrere sermone. cui spes bonorum futurorum semper
augeri uidetur ex labore. M. Morem moribus tuis geram. in
quisitioni tue pro posse nostro prosequendo crucis et gratiam et
gloriam. D. Audio. M. Filius dei factus sacerdos uerus et pon

De cena domini et passione eius.

uster p nobis sacrificium uerū seipsum p nob̄ obtulit. ut mor tui peccatis. in ipso resurgem̄ cui morte uiuificati respiram̄.
Igit̄ quamtā libet occupet tempa de gl̄a crucis xp̄i enarran da, nullus ut ais sermo plenus ē. quia in hac salus omniū ē.
Igit̄ munus pasche uet̄is quē posuit in ultima cena xp̄e cū discipulis. sit nob̄ ut expostulas initium hui⁹ sermonis. ut sin gula subtili⁹ considerantes de cena uisibili ueniam⁹ ad agnū. in cui⁹ figura pascha nr̄m xp̄e immolat⁹ ē. homo redempt⁹ ē. mundus intremuit. tartarus uires amisit. hostis defecit.
Ait g̃ discipulis suis. q̄ tradendus erat p omib⁹ suis. Ite in ciui tatē ad quendā. & dicite ei. Magister dicit. temp⁹ meū ppe ē. ap̄ te facio pascha cū discipulis m. Q̄a g̃ tam loca & tempa q̄m & facta meis sollicite pquiris. ecce cenaculū grande stratum. ut & loci eminentia sacramentis excellentiorib⁹ pa gendis foret indicio. & po[...] sternitati p locum innue ret. q̄d in officio diuinoꝝ [...] misterioꝝ celebran doꝝ n̄ angulos hereticoꝝ [...] q̄ dicunt hic ē xp̄e. t tabnas negociatoꝝ que[...]rendas. s; locum ecclie xp̄iana religione p pagan[...]de altitudine uirtu tum manifestum & omib⁹ [...] fide simplici intran tis patulum s; pietate queren[...]dū. Ampli⁹. Cenacu lum sp̄alē in lege notabis intellegentiā. que de angustia litt̄e egrediens. xp̄m & ap̄tos. immo omium gentiū pp̄tos recipit. iudeos excludit. Ipse enim maior natu fili⁹. patrē cum filio iuniore cenante ante portā posit⁹. ut inuidus adhuc cunctat⁹ intrare. Nonne quendā ait eis occursu rum. lagenā aque baiulantē. & cenaculum hoc ostensu rū. D. Q̄d g̃ ut aqua t p sona t lagena significat. A. Et aquā cognosce sp̄e sc̄i grām significari. p̄dicatorem in baiulo aque intellige. p lagenā p̄dicantis fragilita

Ite in ciuitatē.

De cenaculo.

tē. Itaq; si pascha cū xp̄o uis celebrare. oportet te sequi
p̄dicatorē aquā .i. doctrinę celestis gr̄am in lagena .i. in
hoc fragili corp̄ portantē. & cęnaculum .i. domū ecclię de
monstrantē. Audi ap̄lm. Habem⁹ inq̄t thesaurū istū in uasis fic
tilib⁹. D. Pulcher ordo misterioꝝ diuinoꝝ. S; queso te. cur ma
gis uesp̄e. q̄m hora nona. ut sexta cenauit. A. Vespertina ho
ra typ⁹ finis sc̄li ē. in quo agn⁹ idem immolat⁹ ē p̄p̄t nos.
in quos fines sc̄loꝝ deuenerī. Porro q̄d ipse dn̄s p̄ditionis sue.
ut potī⁹ tradit(i)onis fac̄ mentionē. un⁹ u̅r̅m inquiens tradet
me in indiciū grē ē. p̄ditoris conscientiā arguentis. ut mali
cię conceptū ex ipsa p̄phia extinguat in iuda. & incepta
temeritas penitentia reflectat. Ad discip̄los p̄prię licet
innocentię conscios. stupor alt⁹ inuadit. nec sat p̄prię
credentes innocentię. querī singillatim p̄ditoris p̄sonā
q̄ p̄ditionis causam ignorabant. S; agnino uellere lu
pum p̄ditor dissimulans. & inexcusabilī nequitię no
tam inuri sibi a magistro n̄ ignorans. ne ipso silentio
mens sibi male conscia p̄deret quis sit p̄ditor iste scis
citat̄. ut simplici int̄rogatione maligni cordis argu
menta celarent. S; q̄ falli n̄ pot̄ dolum & dolosum ue
ritas designat. & q̄d lup⁹ int̄ agnos lateat int̄ pacificos
si cari⁹ ap̄te declarat. Tu inquit dixisti & paulop⁹ q̄d facis
fac citi⁹. D. Non tam miror admirandā magistri patientiā.
q̄m simplicē condiscip̄loꝝ oculīn. q̄ cū scirent eū furem
attestante iohanne. n̄ attenderunt in uerbis dn̄i tectę uir⁹
in iuda contra magistrum malicię. A. Q̄d nos credim⁹ iā
factū. rudes adhuc discip̄li. & nullis dolis infecti. nulla
ratione fieri posse credebant. ut seruus u̅e̅n̅d̅e̅r̅e̅t̅ dn̄m. q̄
uenerat seruū sanguine redimendum. Denīq; cenantib⁹ dis
cip̄lis accep̄. ih̄c panē. & benedixit. fregit. & dedit discip̄

accipite 7m.

suis dicens. Accipite & commedite. hoc ē corp' meū. Um
bra uetās pasche p̄acta. lux nouo᷑ sacram̄to᷑ cordib' disci
pulo᷑ resplenduit. admonens. ut nouis sup̄uenientib' ueta
pi cerent. & uerū pascha in celebratione corp̄is & sangui
nis xp̄i susciperent. Itaq; panis iste nutrim̄tū anima᷑ est.
uerbum dei ū p̄cedens. 7 pot' quē sanguinē suū ēē dice
bat. calix inebrians p̄clar' ē. exp̄ssus de uera uite. & panis
ille de grano q̄d cadens in terram. ibiq; mortuum multum
fructū p̄bat' attulisse. D. Queso te cur n̄ dixit dn̄s. hic ē
panis noui testam̄ti. sicͭ de sanguine dix̄. sanguis noui te
stam̄ti. M. Quō panis quo anime fideles nutriunt̄. uerbū
iusticie ē. pot' aūt uerbū agnitionis xp̄i. iuxta misterium
natiuitatis & passionis ei'. Quia ḡ testam̄tū in sanguine
passionis xp̄i confirmatum ē ad nos. ut credentes filium
dī natū & passum sedm̄ carnē salui efficiam̄. n̄ in iusticia
q̄ sola sine fide passionis xp̄i nullū saluare poterat. ideō dic
tum ē. de calice. hic ē calix noui testam̄ti & cet̄. D. Q̄d sibi
uult q̄d in ipsa cena ait discip̄lis. n̄ se biberurum am̄ de hoc
geminine uitis & cet̄. M. An ignoras om̄ia illa ueṫis instru
m̄ti sacram̄ta legalib' umbris. id circumcisionem. agni cō
mestionē. 7 cet̄ hui'modi. quodām̄ constare in radice uitis
aliene. noua ū pullulanda. de fructu nascentis ecclie. in
radice uitis uere. Ipse ḡ sacerdos et hostia. sacrator & sacra
mentū in regno pat̄s sui q̄d ē ecclia commedit m̄ę & bibit
sedm̄ hoc q̄d ipse cap̄ nos m̄bra pascit & pasc̄. q̄a sine ca
pite corp' deficeret. sine corp̄e ū cap̄ quom̄ staret. Caput
enī ecclie xp̄c. cap̄ xp̄i d̄s. D. Q̄d ē q̄d adiecit. hoc facite in
meā commemorationē. M. Memorē te dī tui. fac panis xp̄c
uerbū dī. Q̄d enī nos ad iusticiā magis p̄uocat. q̄m bene
gustatum in palato cordis uerbū dī. Nonne cib' iste sp̄a

lis et eternus figurales panes illos duodenos ueteris legis ante
dominum propositos. semper die sabbato mutandos et in loco sancto
edendos suadet attendere in quo mistica descriptione pa
nis iste uiuus qui de celo descendit probatur latuisse. Offerebatur
enim singulis panis per singulas tribus in cessione satis modica.
Sed panis uiuus qui de celo descendit et dat uitam mundo ipse
panis propositionis. quia positus a patre panis propitiationis. per fi
dem dat uitam mundo in testamento fusi pro mundo sanguinis.
D. Admirandum satis uidetur quod praue intentionis excursus
in iuda non potuit minui sed augeri. buccella. M. Vesano cordi
non profuit. immo quod suscepit obfuit. quia sanctum quod dabatur male
peruersus accepit. Si enim purgata conscientia tanto sacra
mento digne occurrisset. qui spiritaliter pascebatur in potestate ho
stis minime deuenisset. Nonne et hoc habes in lege quod ha
bes in lege quod panes illi propositionis in loco sancto debeant
commedi. nec sanctum dei uel loco uel persona profanari. Quis uero locus
tunc sanctior esse poterat. quam quem illo tempore sanctus sanctorum occu
pabat. qui inde manum porrexerat et omnia que munda uel sancta
sunt sua uirtute sanctificat. Quis potest facere mundum de inmundo
conceptum semine. Nonne solus ille qui perfecte mundus est.
D. Cum ergo tam sanctus locus iude non profuerit. qui in tam sacrato lo
co tantum sacramentum accepit. paucis uerbis determina ubi
sancta sanctorum sint comedenda. M. Attende ergo locus sanctus. anima ra
tionabilis est. spiritu sancto preuenta et purificata cui quicquid de sanctis
sanctorum porrigitur. ad satietatem spiritaliter sumitur. nec periculum
noxie famis incurrunt. qui loco tali sanctis sanctorum occurrunt.
Nonne anima iusti sedes sapientie. Quo ergo sancti panis fruc
tu priuatur. in cuius conscientia xpistus collocatur. Si xpistus man
na sancta. qui cibus et potus est iustitie. quod sequitur nisi fructus et con
summatio uite eterne. Porro plena uiciis et peccatis anima

De loco sancto

q̄m dn̄ica p̄cepit sacram̄ta. Uis nosse. D. Uiam. M. Non
ad remedium s; ad iudicium. n̄ ad saluationē s; ad damp
nationē. n̄ ad ueniā s; ad iram. Itaq; panis uiuus conscientiā
mundā querit et uiuā. n̄ opib; mortuis p̄dampnatam. Nec
te moueat q̄d cena facta misteria sacramentorum agebantur. q̄a
umbras legalium cerimoniarum necesse fuit. p̄ire. cū sol iusti
cie radios ueritatis cep̄ effundere. Significatiuum significa
tis oportuit cedere. et noue gr̄e splendorē legali tectum.
lit̄a suo tempore radiare. In eodē g̃ loco t̄ temp̄e ueta finē
acceperunt noua p̄ncipium. ipso p̄sente q̄ certis illa temp̄ib;
agenda constituit et ex timino ista p̄duxit. D. Q̄d ē q̄d se
quit̄. et ymno dicto exierunt in montē oliueti. M. Dig
na p̄rsus consequentia. Sic p̄p̄um ē malorum expleta corp̄is
lacuna uanitati ludisq; uacare. iuxta illud. sedit p̄pl̄s man
ducare. et b. et surrexerit ludere. sic bonorum ē laudes immola
re. p' cibum. locū orationis adire. carnalia sp̄alib; comp̄sare.
Predic̄ dn̄s scandalū passuros s; in umbris ubi gradientib;
facilis offensio ē. uisu tenebris obscurato. fragiles. n. adhuc
discipli. animi nec dū sp̄u. s. illuminati. facili t̄rore pote
rant conturbari. adō ut uilis p̄sona constantiā uni' fran
geret et ceteros fuga ex metu disp̄geret. Ex amoris enī confiden
tia petrus scandali p̄dicti notam amouere contendit. s; t.
laqueū quē hostis tetendit. ut q̄d ueritas p̄dixit n̄ euadit.
Gallo canente petri turbat̄ conscientia. et q̄d negando pec
cauerat. penitentie luctu damnare festinat. Q̄d mai' um
q̄m peccatū. q̄m negare. et creatorē et dn̄m. S; p̄cipiti ro
tatu. ut amoris. t̄ timoris mens addicta ruine. celeri pa
tet uenie. morosa ū delibatio peccandi. moras graues in
necit penitenti. D. De quo t̄ ad quē dr̄. p̄cute pastorem
et cet̄. M. Propheta ad summū patrē de filio. et ē compatio am

nore. Sic ẽ. n. sepe de casu ut absentia pastoris. incursu bestia
li grex dissipat᷑. sic discipli xp̃o capto & passo hostili tur
bine dispgunt᷑. Tradit᷑ aut̃ fili' di a patre. ut hoste pdito
re. s; diũsa uoluntate utriq;. fruct' un' puenit ecctie. D. Qr
discipli nulla relictis. solus adorandũ xp̃e dixerit᷑. M.
Solus orat pomib' q̇ pati uenerat pomnib' ac ꝑ hoc unius
oratio multo͡x confirmatio ẽ. uni' sic passio. omnium re
demptio ẽ. Quã uis enim ds homo fact'. omĩa q̇ uoluit po
tuerit. apparens tam̃ informa serui. om̃s infirmitatis uas
absq; peccato suscepit. ppeuntib' iuda iudeis doluit. &
pm̃bris suis pmultas. pssuras regnum intraturis orauit.
Qd apte sudor' ostendit sanguine' martyrũ tempa t
tormta pfigurans. Singularis aut̃ oratio dñi. admonitio
nr̃a ẽ. ut declines strepitum t hominũ ut negocio͡x. cum
do uota ppares orationum. D. Qd orauit᷑. M. Quasi lectio
euglica hoc taceret. qd orauit calicem passionis admo
uendũ si posset, s; fuit impossibile. quippe q̇ uenerat
bibiturus eum pomĩũ salute. Verum hec petitio patne
uoluntatis arbitrio dimitt᷑. ut om̃s xp̃i sequaces ad
moneant᷑. maximo future gl̃e testimonio constare. uo
luntatẽ nr̃am in aliena pendẽ potestate. ut uelim' qd
debem'. ⁊ si ñ possum' qd uolum'. Ex sola eni uoluntate
⁊ fruct' mercedis ẽ. si desit effect' possibilitatis. ubi pia
mens uoluit. qd fortasse obiectu difficultatũ ñ ualuit.
D. Hic ex aduerso male uoluntatis aduerto discrim̃. ubi
qd male intendit. & si intentionẽ op' ñ sequit᷑. culpã
mens puersa ñ euadit. Porro qui potestatẽ habuit po
nendi animã suã. & itum sumendi eã. quare ulta ad
misit tristiciam᷑. M. Timor passionis tristiciam xp̃o ñ
inmisit. nec in oratione compulit. s; horã psecutionis

ac furore persecutoris oratione semper preueniendum nos do
cuit. Deniq; sopor qui discipulos iam tedio oppresserat. uentu
re iam turbationis indicium erat. quorum conscientia li
cet ambiguo cardine pacis ac belli uolueretur. credebant
tam prius totum orbem turbatione mutua quatiendum.
quam post tanta miracula tantis malis et ignominia magi
strum afficiendum. Habet autem hoc proprium geminę quali
tatis humana natura. ut aut gaudio extollatur ante rui
nam. aut tabescat tristicia. quasi uenturę molestię. ignota
materia. D. Quo pertinet quod ait. Spiritus quidem promptus est. caro autem
infirma. M. Illum semper assecle xpisti uigilandum sit. in armis
iusticię contra hostem. hoc precipue tamen est tempore. cum im
minenti temptatione coguntur aut stare. aut cadere. quorum
alterum. uacans si in se presumpserit ruinam non euadit. alterum
confidentię mercedem statum tribuit. Qui enim electus suis
permittit pugnandi materiam. parat in se confidenti co
ronam. iustam uero presumptiuę uitę ruinam. Itaq; temerita
tis excursus in xpistiano bellis temptato. dampnatur. fides
ac proprii diffidentia coronatur. Pulsatus ergo molestiis ho
stilibus. timeat quia caro est. de illo uero presumat. qui omnia potest. Sepius itaq;
dominus orauit. sepe dormitantes excitabat. ut malum preuide
ri posset quod imminebat. Hostem xpistus attendit pasto
rem in morte urgentem. miseratur gregem xpistus tristi torpore
deficientem. Vigilare monuit. quos terrore subitaneo pertur
bandos agnouit. ut preuenirent hostem prudentia. quem
nil minus sperantes. somnolentia graui dissimulabant.
Uerum inter duo mala. sanior erat sopor amicorum ex inno
centia. quam hostium uigilię ex concepta malicia. ubi iam
locus insidiarum eligitur. ac persone magistri dinoscentia aui
da. mortalium uigilante dictatur. Unde ait. Quecumq; os

eulat⁹ fuero. ipse ē. t. e. D. Vecors inpudentia que pro bo
nis collatis. tanto malo respondit. Inuerecunda fron
tis obtectio salutis desperatio ē. Qd malū merito iudas in
currit. q tam pio pastori uice impietatē n̄ pepercit. D. Qua
re teneri iussit osculo proditum ne laberet. cū quequid de eo fie
ret. ipse mercede sua potiretur. M. Quia iudas cū iudeis
similis cū similib⁹ un⁹ erat. magicis artib⁹ delusum. ut iudei
cauillabant credebat. & hoem m hostes facile posse deludi.
si n̄ contigisset semel captum arti⁹ astringi. D. Cur g tanto
hosti xpc nom assignauit amici. M. Quod ait dns amice
ad qd uenisti. Responsio ē. ad hoc qd accepit iuda nom
magistri. quo⁊ aliud doli. aliud reprobationis signum est.
Quē enī aptum expt ē hostem. in dolo amicū uocat ex offi
cio premisso. ut nec uerbis t. factis locum daret inpatientie.
q uenerat obprobria. & ipsā mortē sustinere pro homine. S;
in hac proditione. nunqd n̄ aduertis qd scriptū ē. dies diei
eructat uerbū & nox nocti indicat scientiā. & in iob. prote
gunt umbre umbrā ei⁹. D. Resolue prpaucis utrumq;. M.
Iudam uice noctis accipe q iudeis umbra infidelitatis oppres
sis. xpm distraxit proditione. & qd erat in se sui in similib⁹
communicauit ex ope. Qd tenebrosi⁹ principe tenebra⁊ & ei⁹
toto corpe impio⁊. q ita conueniunt uno consensu caligi
nis. ut nil in alterutro reppiat t. uite t. luminis. Umbra
illic in umbris id peruersus in malis. & protegit & protegitur.
qa nocte etiam respicit. qd alta uicissitudine cap & cor
pus operant. D. Qd de petro dicendū ē. qui serui ferro trun
cante. & mandatū transgrediente. q te percusserit in maxil
lam. prbe illi & alteram. ⁊ etiā patientie sce compendentia.
M. Petrus tumultu repentino turbat⁹. iniuriā magistri
ferro ulciri contendit. quasi sufficeret un⁹ debellande

multitudini. & inermis solus inultis & armatis obluctaret

ri. Dicet q(ui)s forte fidi calore. uerbo(rum) d(omi)ni unde posset recor-
dari. p(rae)sertim cum paulo ante p(ro)misisset d(omi)n(u)s. q(ui) h(abe)t tunicam
uendat eam. & emat gladium. licet illic sp(irit)alis intellectus
litt(er)e p(rae)ualeat. & aliud dicens. aliud ostendat. Iubet enim
p(ro)phane litteram. ut on(us) sensus sup(er)fluum abicias. & gladium sp(irit)us
q(uo)d e(st) uerbum d(e)i studiose requiras. Porro de auricula trun
cata sensus iste e(st). Ecclesiastica eu(an)g(e)lii doctrina sup(er) petru(m) fun
data p(er) se(cretam?) legi iam d(omi)nante, iudei in malcho significati.
litteram occidente(m) aure sinistra retinuerunt. sp(iritu)m u(er)o uiuifi
cante(m) in dextera aure p(er)diderunt. Infidelitas eni(m) iudeu(m)
c(ri)st(u)m seruituti addixit. q(ui)a lib(er)tatem p(ro)p(ri)am rege(m) suu(m) occi
dendo n(on) attendit. D. Annecte obsecro. q(ui)d sit. q(ui) accep(er)it gla
dium. gladio p(er)ibit. cu(m) multi gladio p(er)dant. nec tamen
gladio pereant. M. Allegorie sensus hic uidendus e(st). Gladi(us)
uerbu(m) d(e)i e(st). uerbu(m) p(rae)dicationis. Q(uo)d q(ui) acceperint. in peccato
rib(us) occidendo q(uo)d faciunt. ut uiuat in eis q(uo)d a d(e)o sunt. p(ro)
ut in se om(n)e malu(m) occidant. & sic alio(rum) uita(m) p(ro)p(ri)a morte
requirant. Unde ieremias. Maledict(us) q(ui) p(ro)hibet gladium
suu(m) a sanguine. Capi(tu)r g(ra)t(ia) innocte re(n)dit(ur) a nocte ministris.
tam explendi furoris sui auidis. q(ua)m parere magistran
tib(us). inuiso sceleris om(n)ib(us) liuore confusis. Tanq(ua)m ad latro
ne(m) inq(ui)t existis cum gladiis. Qua(m) pia q(ua)m mansueta. q(ua)m
digna miti agno responsio. quasi diceret. Oportuit uos
filii tenebra(rum) lucem in luce querere. ueri solis radium uob(is)
ministrantem suscip(er)e. & si n(on) uerb(is) t(amen) saltem exemplis t(amen)
signis crede(re). fustib(us) & gladiis armati me queritis ut la
tronem. facutis. & lucernis scrutamini solem. quib(us) e(st) hoc
solum a uia ueritatis excidisse. tenebris admissis impie
tatis sole(m) iusticie p(er)didisse. Que(m) hostes p(ro)fani mox comp(re)

prehensum coram caipha statuerunt. ubi conuenerat exe-
crabilis principum et seniorum in morte innocentis unanimi
consensu conspirantium. Sequebatur autem a longe petrus sed
timore quippe erat fide et amore. sed certum tremebundus
~~agnit discedunt~~ expressit negat. lamentatur. penitentia soluit negationem.
quia respectus gratie auertit dampnationem. D. Quid per hoc intel-
ligendum existimas quod ut impii ut caiphas. et boni contra-
riis rebus offensi uestimenta sciderunt et capiti puluerem iniece-
runt. Iacob siquidem perdito filio. iob etiam bonis amissis et
alii dolorem cordis uestium scissione prodebant. capud aspersi cine-
re. conceptam molestiam duplici signabant ex squalore. M.
Quod iob doloribus exercitus scidit indumenta. ut pontifex iste cai-
phas significat dei gratiam et protectionem a synagoga remotam. — Quid sit indumentorum scissio.
que primum speciosa per fidem. decora uirtute iusticie. nudata est
postea ex infidelitate. Mille de his suppetunt et doctrine
et exempla. de quibus ista sufficiat comminatio naum prophete de nu-
da synagoga. Ecce ego ad te dicit dominus exercituum. et reue-
labo pudenda tua in facie tua. et ostendam nuditatem tuam gen-
tibus et regnis ignominiam tuam. Scissio quoque indumentorum siue in bo-
nis seu in malis. signum erat mutate. uel mutande glorie seu prosperita-
tis. Caput autem aspergi cinere. nihil aliud est nisi mentis considera-
tio de fragili conditione. Sicut enim principale corporis caput.
sic principale anime mens est. Denique audito ueritatis respon-
so caiphas ueste scissa nudatur. uiso christo iudea pontificali gratia exuitur.
correptus indignatione surgit. et amictum discidit. linquens
kathedre dignitatem cum sacerdotali officio sancte ecclesie. Hinc
uoluntate sacerdotum et iussu regni nostri illusionibus exagitatur.
spinis. alapis. sputis. ferro. uinculis obprobriis iniuriatur. et
sic ad pilatum perducitur. Quis ignorat hanc ueritatis hosti-
um execrandam maliciam. christiane salutis maximam fuisse mate-

nam. & ipsis ignorantibus celesti dispositione ad ecclesiȩ fruc
tum profluxisse. Quȩ quid furor parnax siue iudeorum seu gentilium
xpo irrogauit. iniurię. Oculorum ei uelamen tui cordis ceci
tatem amouit. sputa peccati originalis illuuionem. alapȩ ser
pentis percussionem. uincula remissionem criminum. spinea co
rona. eternitatis glorię nobis donandum diadema. crux & mors
nostri cruciatus & mortis absolutio est. O felix omnibus admiran
da dignatio. Qui semper erat & est. & erit deus dei filius propter hominem
hominem induit. hominum mortalitati se coequauit. formam ser
ui. patri equalis panis & fons uite esuriuit. & sitiuit. uirtus a qua uirtus
omnis infirmata est. creatur creator. seruit dominator. uendi
tur redemptor. qui leuat omnia deponitur. uita omnium occiditur.
Quid tante glorię respondentur. O impudens humani cordis superbia.
fumo similis extollentia. ceca prorsus miseria. leuaris enim ut cadas.
ut crepes inflaris. qua consilium eternę caritatis & iustitię penitus
ignoras. Factus est enim filius dei patri obediens usque ad mortem. mortem
autem crucis. propter quod & deus illum exaltauit. & cetera. Ante gloriam. gloria
omnium filius dei humiliatur. ante ruinam homo cinis & puluis eri
gitur. Sed redeamus ad litteram. Rex igitur & regulus. gentilis & iudeus.
herodes & pilatus in necem xpi conspirant. ut tollatur eius memo
ria de terra. qui uenit hominem ad celestia leuare de terra. Impia bar
baries xpm captum caiphe. ille pilato. pilatus ad herodem misit.
rex insanientis turbe occidendum remisit. Tot lupi grassantur in agnum.
tot bestiales animi fremunt sine causa in oblatum. D. Quid scele
stissimus iudas proditor. Quo domino suo uendito. diuerit. M. Rec
te nomen ei scelesti inpingitur. Auaro enim nihil est scelestius. Iste enim
& animam suam uenalem habet. quoniam in uita sua proiecit intima sua.
Nihil iniquius quam amare pecuniam. Que sententia iudam satis dig
ne percutit. qui creatorem suum auaritia instimulante distraxit.
Cum tamen quem nefanda proditione uendidit ad mortem non urgebat.

ac licet infructuosam ex innocentis magistri tam quantulam
cumque concepit penitentiam. Turbata enim conscientia merore
contabuit. pactionem execrabilem dissoluere uoluit. nec ualuit.
reddidit tamen quod mens sibi conscia mortis accepit. Mira rerum
dissimilitudo. Dominus orbis terrarum nulli prorsus pretio uenundatur. cuius san
guine totus orbis squalens peccatis expiatur. Nos quidem perspexit il
lud pretium. quod discipulum immo hostem iam compulit
in laqueum. qui morte properata Christi mortem preuenerat. quia pondus sce
leris sauciata conscientia diu ferre non potuit. Et dominum quidem cum
sit perdita cum pretio anima quod accepit. ac per hoc celo terraque positus in
ter utrumque crepuit et disperiit. D. Mira insanientis turbe cecitas,
cum pretium illud adeo abominandum putarent ut donis dei commis
ceri prohiberent. cur quod infinito maius erat. sanguinem innocentem fu
derent pro quo illud dederunt. quod tanta auersione detestati sunt. M. Hec
te notasti. Non facile radix amara saporem fructibus suis aufert
quem natura tempore usu et eousque processit. ut quod semel ingenitum est.
et si radici stercus adicias non possit immutare. Quo enim semel est imbuta
recens seruabit odorem testa diu. Quod pharisaica malicia semel
inbibat. saniori consuetudine non facile uertebat. ideoque iusti
cie et ueritatis oblita. rutam et ciminum offerebat. sanguinem
Christi pretio. quo eum comparauerat uiliorem putabat. D. Cur idem pretium
ad sepulturam peregrinorum deputatum est. Qui sunt peregrini. M. Paulus
loquatur. Non habemus inquit hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus.
Quamdiu enim sumus in hoc mundo. peregrinamur a domino. Et dauid
ne sileas inquit a me quoniam aduena ego sum et peregrinus sicut omnes patres
mei. Nobis igitur idem degentium solitudine uenientibus te ab omni gratia
et fidi legis quam acceperant alienis. requiem quandam preparabant.
ut in agro figuli nostri qui facit uasa in honorem et contumeliam
requiescamus. sepulchrum nostrum sic habes in nobis in abundan
tia interim. mentemque ab eorum sepulchris concupiscentie in quibus

anglo ultore ꝑcussi sunt aitam. D. Q(uo)d ē q(uo)d ꝓpria clamide
ihm milites exuert. & coccinea induert. sicq; luserunt. A.
ludus quidē uidebat(ur) puerilis. s; flenda ꝑsumptio. rega
lis inuestiture similitudinē regis omium referre ad penam
ad penā. q(ua)m regi suo legib' inuentas constituto ꝓferre solebāt
ad gl(or)iam. Meliori gradu ogens esse ra regi tuo celesti
sup(er)bum m(en)tis uerticē inclinares. q(ua)m ed(ic)ens alienigene
parendo ꝓp(ri)e libertatis lineā amitteres. S; quib' in morte xp̄i
parere uidis. si daret(ur) copia on(er)' eo(rum) exequendo. cū xp̄o manib'
tuis inmtrent suspendio. quo(rum) triumphas ed(ic)ens malicia
tua rege nr̄o sup(er)ato. Hac fide uit p(ri)ncipem iudicatum &
iudicantē diuiso calle furibunda ꝓcedis. ut herodē cū pila
to necares. si facilem tam grauis culpe exitum te habiturā
crederes. Verum obp(ro)bria xp̄i nr̄a sacram(en)ta f(ac)ta s(unt). & totum in ip
so adoram'. q(uo)q(ue) q(ui)d in eo t(er)gl(or)ie considerām'. Sic aut tunica xp̄i
ꝑaliam mutata ē. ita ꝑsona. du conseruas adultā latronem.
& morti destinas saluatorē. Tunica regis tui quondā eras s;
nunc abiecta. nos coccinea ut potē sanguine peccato(rum) cruen
tata. xp̄m amicim' ut conregnem' si conpatim'. & sim' socii con
solationū. si fuerim' passionū. D. At pilati argum(en)ta delibran
do ihu ne crucifigeret. in incerto uersari uident(ur). qua scilicet
m(en)te plebi pagan' furentis obstiterit. eū etiā ꝓp(ter) innocentie
testimoniū. lauatione manuum ostendit. M. Q(uo)dcumq; u(er)ba
eu(an)g(e)lica ostendunt. sensu simplici oportet accipi. ne uideam(ur)
scriptorē duplici corde. ꝑire. & aliter q(ua)m ille ꝓbat posuisse
sentire. Constat plane pilatum timore correptū. t(am) iusticia
innocentis more ꝓsidis. t(am) relatione inte(r) p(er)uisum uxoris.
seu certe iudicio cesaris. Vrgebat(ur) fauere iusticie gladiū
suspendendo. cogebat(ur) seditionē magis & magis grassantis
malicie compescere. xp̄m accusatū occidendo. Longū est

De pilato.

N

ꝑsingula currere. qm̄ uoluerit parcere innocentiu. cum mihi dig
num ratione uidebat̃ ab iudeis obici. causa innocentie ue
tat pferre sententiam. nec tam̄ ratio legum patit̃ inultum
dimitti. qd ipsi testes licet falsi instigante pharisaico liuo
re cogebant̃ attestari. Uos inqt o iudei regẽ urm̄ offertis iu
dicandũ quẽ facile legib; iudiciariis subiugarẽ. si rationa
bilẽ iudicandi in eo causam inuenirẽ. qm̄ q̃a inuenio in ob
iectu criminis. innocentie mee testẽ causam pparo ipsi in
nocentis. Sanguis inquiunt ei sup nos & sup filios nr̄os.
escio an magis mirari queã uocem impiorum tam se qm̄ filios.
Nescio an magis mirari queã uocẽ impiorum tam se qm̄ filios tam
insensato furore psequentium. an illud qd maledictio illa
licet irrationabilit̃ intemtata a dõ inualuit ut usq; hodie
pullulare uideat̃ in filiorum ge(matre)mine qd de radice repba pbat̃
exisse. D. Certo tamen filius patris n̄ pdicaturos si scirent. male
dictionis hui effectũ se in pena subsequenti habituros. M.
Ubicumq; in scripturis diuinis reppis maledicos exauditos. ut
malos pphantes. scire debes qd efficiens causa pcesserit unde
male uoluntatis intentio uocis effectum meruerit. Sic enim
ex massa ad illud qd formare uolueris materiam suscipis. sic
causã efficientẽ habet effectus & opus cui liber criminis. D.
Aptius uelim pferre causã istam ut boni t mali opis materiam
M. Non uidet̃ t causã efficientẽ ee. qd subsequenti pena pusa
uoluntas patrũ uocis effectũ pmeruit. ut culpa fusi sangui
nis xpi in filios redundaret. que fundendum uoce una ma
ledicta ee poposcisset. At tam̄ sic glob; pfidorum q morte dn̄i
inconsiderate pptabant sic mihi mali se capturos credebant. ta
ignari dignã in se ultione secuturã. qm̄ posteritatẽ ex sagitta
maledictionis morte multandũ. Si enim cognouissent. nũqm̄
dn̄m glẽ crucifixissent. S; q ignorat ignorabit̃. D. Rursus

N

execeranda miseria ortū natoꝝ maledictione ꝑuenire ⁊ ante
lucis introitū causę penali subiugare nasciturū. Vere pphetia
illic impleta ē. patres comederunt uuā acerbam ⁊ dentes filioꝝ
obstupuerunt. S; cum pilat' dicat' inuit' xp̄m morti adduxisse.
cur impi' sacro scm̄ corp' illud passus ē. flagellis secari. A
bitralis iste procurationū puincię aromanis accepit. legib' ro
manoꝝ indamnandis ł damnatis iudicia sua exercuit. ⁊ lega
lium cerimoniaꝝ prsus ignar' ut pote degener ⁊ ignot' hoc
malicia tīa iudicando monstrabat q̊d ṗncipum suoꝝ decreto
didicerat. Usq; adó enī romano magistratui mentem inclinauit.
ut ṗmo aduentu suo in iudeā. imaginē cesaris tabu in templo
dn̄i collocare conaret' ñ iudei patrie legis emulatione com
moti. conatū ei' adulatoriū humilit' mag̃ q̃m iniuriã repssis
sent. ⁊ ausum temerariū cohibuissent. Nam intempesta n

De pilato q̊ nocte intu-
lit imagines cesaris ie-
rosolime.

nocte oppias ierosolime; pilat' intulit imagines cesaris. Porro
iudei submisse ꝑcantur pilatū ut auferret imagines. Quo re
nuente circa domū ei' pm̄ corruert̄. ⁊ immobiles v. dieb' man
sert̄. Qui tribunal ascendens conuocat multitudinē quasi re
sponsa daturus. cū subito milites accepto signo armati iu
deos circumstetert̄. ⁊ strictis gladiis mortē minant' ñ cesaris
imagines susciperent. Qui uno consilio colla pcussorib' ꝓbue
rt̄. S; pilat' constantiā ⁊ studium circa religionē examinat'
statuas iussit auferri. Postea ū missus cū trib' cohortib' iertinam
iussu gai cesaris ꝑtoni' idē de statuis gai templo inferendis
temptasse refert̄. S; eo temꝑ frustra q̊a pulsat' ad ūsitate non
modica. ad temp' distulit male concepta. Nec mireris si gen
tilitas pfana dn̄ uerū ⁊ unū sic obscurare temptauerit. cū
etiā longe p' resurrectionē dn̄i scilicet ab adriani temporib'
usq; ad impiū constantini pannos circit̄. lxxx. in loco resur

De iouis simula-
chro. in loco cru-
cis posito.

rectionis ū crux xp̄i erat iouis simulachrum colebat'. ẽst

manib' pfanis. ut fidem resurrectionis ecclie tollerent si locū
sacrum p idola polluissent. S; ad pilatū reūtam. cui n̄ cessit im
pune qd manū celo inferre p̄sumpsit. id' di filiū morti crucis
addixit. Pulsat' enim graui iudicio gai. suasē manu se uerberans.
futuro malo compendiū mortis celeritate quesiuit. Patet pfec
to quale piaculum in xp̄i morte cōmissū ē. ut p̄lati pu[ni]cie pi
lat' & herodes q̄ scatens uermib' exspirauit & alii iustum diiu
diciū n̄ euadēnt. & tota gens illa iudeo cū om̄i posteritate sua
paucis exceptis etnē ultione contritione duplici subiacerent.
Denq; morti crucis iniuste xp̄e addict' stipitis sacri baiul' cal
uarie locū illuso turba comitante petit. quē tam̄ stipitem
symon cireneus. & peḡni tali fasce xp̄m leuatur' excep̄. Qd rur
sus ad typū gemiū referendū ē. q̄ cū saluatore crucis ignomi
niā portantes supplent in corpe suo q̄ desunt passionib' xp̄i
q'b' apl's ait. Xp̄e ut sc̄ificaret psuū sanguinē pplm extra
portā passus ē. Exeam' ḡ cū illo extra castra. impppium ei' por
tantes. Unde crucē ipsā q̄ uidet' hostib' xp̄i. dedec' xp̄i. fronti
imp̄imim'. ut apte nos meruce x̄ gtari monstrem'. & postes nr̄os
q̄si p̄ncipale m̄tis & corpis agni sanguine illumīn'. D. Dum
de caluarie loco diūsa sit opinio. quib'dā asserentib' p̄topla
stum ibi sepultū. aliis sec' uideat'. id' inde dicū q̄d fuerit
loc' decollato siue damnato. q̄d ma[...]tio sit accipiendū
paucis absolue. M. Stulti error ē mdaciū pietate colorare.
ut quasi stilla uisibili sanguinis x̄ puluis ade uideat' in
nouari adiuta cui' inobedientia tota posteritas lapsa ē in rui
nā. & sepulto sit hec salutis occasio fixū crucis uexillū in
p̄toplasti sepulchro cū sc̄ptura diuina sepulchrū ei' iuxta he
bron & arbee. apte significauerit cōmatica figm̄ta dissol
uerit. D. Certe rationi cedendum ē. Sicū maioris salutis
occasionē arbor ista iudeis uicinis uicina conferre uidet' Stultor' optimo.

nob loco et tempore distantib' spes salutis et si n tolleret minue
ret. M. Verissime. Venit itaq; rex nr in locum occisor uita in locu
morientium. ut generali conditione mortis absumpti uite redde
rent. uita singulari mors mortis mortuis subueniret. et sic uita
uicturis in mediu occurreret. leuat in lignum clauis man' et
pedes confodit. lancea ut potu passio duplicat. Mira res. Ho
stes induere cu domesticis dnm innocentie impugnant et ne qd
desit pene t calumnie felle cu aceto pondus crucis exasperant.
Innocentia damnata nunqua habuit iudices sic implacabi
les. ut n fuerit in aliquo respect' mie punita molestie rele
uande. et temperaret t sola humanitas. si iudicii temeritas mo
du excesserat. In dampnatione u xpi sic unanimis malicie
consensus omis oppresserat ut in hoc iudicio nib' deeet. p qd
uir' tecte nequicie n pderet. Vnde uinu cu felle mixtu et ace
tu offerunt. ut in altero asperitatis. in altero gustum amaritudi
nis laboranti n solatiu. n subueniret. s; pond' laboris labori
adiceret. Hec e uinea de egypto gentib' eiectis in iudea transpo
sita. que diu expectata e ut faceret uuas. s; fec labruscas. Vi
num ista mixtu cu aqua habuit. qd qa penit' exaeuit. cul
tori suo pfida sinagoga aliud dare n potuit. D. Qd e qd hanc
uinu aqua mixtu pphia testat' habe. cu usq; hodie habeant
hoc illi regionis incole causa. nate uini fortioris tempande.
Quom g hoc intellegendu e. M. Gemin' hic sensus e. D. Dic
De uino aq mixto.
g. M. Vinu. spalem legis intellegentia. pa qm u nudam. ipsi
legis adute litteram cui inites adeo adse fortu' inherentes gram
mistici intellect' amiserunt. qa legalis obseruantie sensib'
sine fructu spe incubuerunt. Sic g diuse spes iste uinu
et aqua cu indiscrete. confundunt natiui saporis gram
impediunt. atra enim atrius iura resoluit et sui gnis ppe
tate tollit. sic legalib' pisca gens institutis subiecta. du car
nat' itellegentie sensu figuras latentiu misterior obscurat nec noui

nec uet̃is testam̃ti reglas obseruat. Nec n̄ t iudei t xpiani s; nec ethni
ci st. unde boni humana societate iusto iudicio penit exclusi st.
.Ppinat g regi suo qd habuerit imo qd miscuerit qd cu gustasset no
luit bibe. D. Qd despogia intellegendu e pqm pot porrigebat igr. Qd de spongia
A. Qd alid n cauernosa malicia cordiu ipor quor bibula iglunies h solu
in xpi dapnatione effudit qd t nata t pessima consuetudine ppu
habuit. D. Cum sciret ppinantiu maliciam. et amari pot mixtu
ra. miror qd ut gustu traxit expientia ei rei que dabat ad
situm ei potui ic mandu qm extinguendam. A. Unde scirem
gesta rerum q in xpo pxpm facta st. n xpc sic ante passione
sic in ipsa agonia nob ostenderet. qd di t hominis sum. Ipse
enim uer ds et homo. sic amaritudine pot ppinantis sapi
entia puenerat. sic exgustu ei reprobato qd de pfida synagoga
disponeret nob demonstrabat. Sic enim reprobam sinagogam
in typo ierlm sic gallina pullos suos congregare uoluit s;
illa noluit. sic de uinea sua qm plantauit. eu poculu gu
stasset bibe uoluit s; n potuit. Video inqt qd ppts iste dure
ceruicis sit et mutta in hunc modum. Stephan quoq; uos in
qt semp restitistis spui sco. u pbat iudea uinu aut mirratu
aut aqua mixtu semp habuisse. unde sui dni missi ado
ues q pierant dom isrl n ualuit extinguere. Deniq; ipsam
uinee sci pus bot gerula. pphia dic data ignib esca ppt uinea
penit exstirpatam. D. Multas quide pphar de uinea ista
comminationis audio. s; u conburenda dixerit n uideo. A.
Fili hominis inqt dns. qd fiet ligno uitis ex omnib lignis ne Ezechiel.
mor q sunt inter ligna siluar. Numqd tollet de ea lignu ut
fiat op. aut fabricabit de ea paxillus. ut dependeat in ea qd
cunq; uas. Ecce datum e igni in escam. Utramq; parte ei con Ed(ic)tione iudeor
sumpsit ignis. et medietas ei redacta e in fauillam. Numqd
utile erit ad op. Uia eu eet integrum. n erat utile ad op. qnto
magis eu ignis illud deuorauerit. et consumpserit. nib exto

opis. Et qd lignum igni tra dendu dixerit conclusione fir
mauit. Sic tradam inqt ierlm & habitatores ei. De igne egre
dient & ignis consumet eos. Qd de uite int omnia ligna nemor
adop inutili sermo pphie dixerat. ad iudea ducta similitudo
e. Sic n. uitis tenera licet fructu pcioso cumulet. repit tam ter
ratenus si n baiula arundine fulciat. sic iudea int siluas gen
tiu posita & exculta legalib institutis uinu congrue seruitu
tis cultori suo pferre p se n ualuit. n cultoris gra sustenta
ret. & ad fructu uirtutu erigeret. Qd qa n attendit. n solum
fructu uacua e. s; & igne consumpta e. Utraq; pars g radix
& palmites eius ignis e facta, & medietas fauilla. qa patres ma
ledictos liuor in morte xpi combussit & filios a patrib maledic
tos similis pena conclusit. D. Ubi medietas cu parte utraq; fa
uilla fuerit n uideo qd de uite remanserit. M. Qd dns ait. q
n credit iam iudicat e. unde qa in hac uite iam impletum est.
D. Qd de titulo ad cap dni pacientis affixo dicendu e. M. Uidet
mi gentilis iste pilat cunctis pcuntib causam iudicati phane
suspectionem demonstrare. ut qsi ex hoc ad suspendium uene
rit qd se rege iudeor dicens. cesari ctraria hostes cauillati st. con
tra dixerit. Uoluit au titulum istum triu ee linguar. ut plures
testes hui facti fierent. du plures qd scptum erat intellegerent.
ne uni idiomate lingue titulus edit. tam pacientis dni culpa.
qm iudicis celaret innocentia. Timebat eni denegeri iste roma
nos. ne si temeritatis iudicior suor apud eos infamaret. sic
eni lex romana districtione sontib sic iusticia innocentib con
seruabat. uita & dignitate. sic pca factum e. ipse puaret. Re
clamantib g iudeis. ne scberet qd eet s; qd dixerit se ee regem iu
deor magis repeticione suspcio confirmata e. q p nob fco.
qb titulus allegorico sensu seruat e. Iste eni pendens meruet
rex nr rex iudeor id nominu ei deuota fide confitentiu. in

De titulo sup cap dni posito

seratıones ei⁹ confitendo laudantium & passum dn̄m cōpassione
usq; ad sanguinis effusionē querentiū. Dicim⁹ g̊ regi nr̄o q̊ tuni
cam uetem p nob amisit & nos induit confessionē & decorē indui
sti. q̊a confessio ē pulchritudo in conspectu tuo. sine q̊ nec tu ue
stieris a nob: nec te uestimentum dab nob. iuxta illud apli. Quicumq;
in xp̄o baptizati estis. xp̄m induistis. D. Q̊d ē q̊d milites indumenta
crucifixi diuiserunt. & sorte uestem unā acceperunt. R. Xp̄i ue
stes sacramenta ut mandata di p dona sci sp̄ē ecclie partienda in
tellegunt. que uenientes ex gentib. q̊d diuisum accep. & aliis rec
te communicando diuisit. pacē & unitatē p̄ēa uestem q̊ militib
sorte obuenerat. in omib custodit. Erat enim inscissibilis. n̄ ut scin
di n̄ posset. s; ut scissa n̄ ualeret. Sic stat⁹ ecclie q̊ dn̄o dicē in ma
nib⁹ tuis sortes mee. si manserit concors & inscissibilis. diuinis
semp uelat sacramtis. si defecerit agra unitatis n̄ euadit con
fusionē nuditatis. D. Quom sedentes dicunt custodisse dn̄m.
M. Terrena maloꝝ dementia ē neglecta ppa conscientia. bonos q̊sq;
siue pperantes seu tribulatos rancore quodā mordaci obserua
re. ut eos aut resolutionis in psp̄is. aut inpatientie condemnent
in aduisis. Sic glob impioꝝ obseruat dn̄m suspendio cruciatum.
n̄ uoto pficiendi. s; occasione calumniandi. Hortat ut de ligno
descendat. & credendi p hoc duris cordib occasionē tribuat. Q̊d
si fecissent: magicam artē cauillantes. in ligni p̄ul dubio sedō
leuarent. D. Q̊d ē q̊d p̄teriuntes capita mouisse dicunt. M. Xp̄e
uia. ueritas & uita ē. Quē q̊a psecutores insam p̄terierunt & pe
des actionis inmundi platea fixert. signū impii cap sup xp̄m
mouert. mirantes q̊d tam iniuriose int latrones deficeret.
q̊ multos morbidos & mortuos erexerit. t q̊a filium di se dixe
rat. q̊ tam crudeli suspendio periat. D. Quare derelictum
se conquerit cui nutu & uirtute cuncta continent & regunt.
M. Derelictus quodam uidebatur filius di. q̊ r̄debat illud nd ho
stib di. 7 tam quom derelict erat qui ds erat. qui se derelictum

clamabat. Forma servi attende in omnib' que passus e filii
di q' potestate habuit anima sua ponendi. et iterum sumendi.
s; in corpe et pe corpe suo q'd e ecclia sic obprobriat ut iustitia
n potestate contra hostem frameta divini iudicii. ordine
disposito exerceat. Nonne vide i l' xpi sponsa turbata psu
ris cu sponso suo derelictam conqueri. iuxta illud prophecium.
et dixit syon. dereliqt me dns. et dns oblit e mei. et q'd seqr
in responso divino. nu q'd pot mulier oblivisci infante suu.
ut n misereat filio utri sui. et si illa obl'. f. e. n oba tui. Quib' ver
bis apte moneri. q'd ds magis ad e dilecens suis in adusis q'm
in psps. D. Aptu pba. M. Nonne q'd diligim' colligim' in digna u nro
amore, piculu. D. Sic e. M. Porro ds que diligit corripit. fla
gellat au omne filiu que recipit. Ego inqt q's amo arguo
et castigo. Si g' verus amor q'd amandum e. colligit. odium
dispgit. et ds q's corrigit diligit. constat pfecto q'a in ipsa
correptione retinet magis q'm derelinqt. Vt de plurib' ad
pauca venia. attende dd et salomone. q's eox servat sit in ad
versis et derelictus in psps. Barrabas q' adulta mo mtanea ser
uat' videbat. in eternum derelict e. xpe morti crucis addict. si
ne fine salvat e. D. Q'd de his de latronib' blasphemantib' di
cendum e. M. Figura latronum geminum pplus e. cui' hoc erat
maximu latrociniu mors xpe anime exeuntis ydolox. et hec
insana blasphemia in dnm suu. Ex his g' q' resipuerunt. gram
paradysi cu latrone dextro meruere. pseverantes in malicia.
merent infernu cu latrone q' fuit in sinistra. Quamos ecclia
latrones tolerat quox alii pena duplicata peunt. alii fide et
devotione malu q'd merent evadunt. Q'd u alt ab alio q'd
in eade damnatione posit' sit. ppt blasphemia corripit.
nonne n dispar hec emulatio fidelium q' xpo compende
re vident invenit du fr fratre simili iugo gravat acerbe

Q'd flagellando ds nos magis assumit

diiudicat. quos simile suspendium unius professionis condempnat.
D. Et hoc ipse mecum sepe pertracto indignans censori pretio,
pari cruce concluso. Quante libertatis et innocentie se meruit. qui
sub fasce sudantem laboris. iudicio presso pondus aggrauat la
borantis. M. Denique quante potentie fuerit qui in similitudine
carnis peccati inter reos pependit. omnis rerum natura testabatur
que mortem patientis domini ferre non potuit. Ipso enim moriente ex
spirante elementa mundi concussa sunt. adeo ut terremotu per totum
orbem facta saxa scinderentur in montibus uel urbibus. et superliminare
templi mire magnitudinis. diuisum frangeretur. ubi etiam angeli
eidem templi presides conclamasse dicuntur. migremus ex his sedibus.
maximasque urbium partes plurime. plus solita concussione
in ruinam uenirent. quod etiam terremotu. et asie ciuitates adeo sunt di
rupte. ut tributo quod rome debuerant dimisso. libertati donarentur.
Eodem die sexta hora sole obscurato. tanta nox obscurauit omnia.
Usque adeo autem neque lunam lumini solis neque nubes obstitisse manifestum est.
ut ea die quartam decimam lunam tota celi regione interiecta longissime
a conspectu solis afuisse. et stellis toto diurnis horis uel potius in illa horrenda nocte
toto celo fulsisse referatur. Uelum etiam quod sancta sanctorum discernebat et populum a summo usque
deorsum legitur diuisum. et aperti sepulchris multorum corpora tamen primo resurgente resurrectio
nem sanctorum. Sed hec omnia quoniam conueniant in figura quando de hostium
dei primo loquamur. deinde quomodo gentium conuersionem figualiter
expresserunt consequenter adicere conemur. D. Et hoc modis omnibus
desidero. M. Quod igitur in occasu solis in passione xpi aditum non de
fectum impie plebis quibus sol iustitie obscuratus est ut uidentes
non uiderent et audientes non intellegerent tenebras in meridie
palparent. quia cecitas ex parte in israhel facta est. quia lucem non intellexit
a qua omne creatum est. Quod autem petre scisse sunt. insensibilis osten
dit natura. quale piaculum in creatore suo creatura sensibilis
et scientie boni malique capax commiserit. dum lapis eque non

De signis passionem testantibus.

tulerit. q͛d humana impietas fecerit. Passio xp̄i saxa dirupit
iudaicę factionis duritiam n̄ dissoluit. Porro de terremotu ma
nifestam diuinę ultionis colligim⁹ causam inqua districte se
ueritatis framea ad interficiendum euaginata ē. ut ferro. fame. &
peste iudea deficeret. & suo statu quassata n̄ uniformit̄. sicut
digna erat multiformit̄ interiret. q͛ indñm glę manum mittere
auderent. Regio itaq; tota commota est. uineę dn̄i dirupta ma
ceria. bestiar̄ direptio facta ē q͛a exterminauit eam aper de silua
& singlaris ferus depastus ē eam iuuenem simul ac uirginem
lactantem cum homine sene iudicium unū inuoluit. & facta
ē mat̄ ciuitatum in pomor̄ custodiā. & om̄s filii ei⁹ t̄ eor̄ p̄ternitas
inp̄ditionē execrabilē ęrumnā. Velum oppansum contra faciē
sacrarii scindit᷑. ut archana & interiora magisq; sp̄alia uiderent᷑.
p̄ quor̄ cultum ab iniciis unis discernebat᷑. ut am̄ desinant
intrare scā scor̄ q̄ extra urbem abiectum interemerunt scm̄ scor̄.
Velum itaq; regalē. q͛m sacerdotalē cū omib⁹ sacramtis lega
lib⁹ dignitate adimit quib⁹ antiquus ille pp̄ls uelabat᷑. dū
congruo cultu mandatis diuinis famulabat᷑ s; in legis lato
rē offensa his omib⁹ spoliari meruit. ut ipsa p̄pe nuditatis
experientia doceret cui mente debuerit. Ablatum ē ḡ uelum
illud ab oculis corporeis & obtexit infidelitatis caligine lum̄
cordis iuxta illud apli. Usq; hodie uelam̄ sup̄ corda iudeorū
positum ē. &cet. Sed ueniam⁹ p̄ hec signa ad fidē & conuer
Alteror: sionē credentium q͛n uersa uice nr̄am p̄tendint salutē. q͛ illor̄
N p̄niciē q̄ nec uerb nec signis adduci potuerit̄ ad fidē. Q͛d lux
ista corporalis xp̄o passo remota ē ab oculis humanis q͛d aliud
conicim⁹. n̄ q͛d splendor inuisibit gr̄ę cep̄ lucere gentib⁹ in te
nebris & in umbra mortis sedentib⁹. Tant enim amor x̄ quē
uisu corpali attendē n̄ poterat eclium accenderat. ut non
solū lucis hui⁹ p̄sentiā s; omē q͛d radi⁹ ei⁹ amplectit᷑ respectu

ueri so[...]lis abhorrerent immo ipsam lucem corporeā mo
dis omnib[us] [...] fastidirent. Nonne paulus lucis defectum xp̄o
creditur [...] incurrit. ut haustu splendoris intimi desuesce
ret amplec[...]n inuisibilia uisum conuersus ad etnā. Inuisibi
lia enī dī p ea que facta st̄ intellecta conspiciunt[ur]. Intremotu
aū illud aduerte dauiticum. cōmouisti t̄ram & conturbasti
eā sana contritiones ei[us] q[ui]a commota ē. Qualit[er] enim in peni
tentia gentium t̄ra commota sit. q[ui]d attinet dicere. q[ua]m p[ri]mum
q[ui]d ē idolatriā abdicans. se suaq; abnegans. n̄ solum reges
& p[ri]ncipes s; & totum orbem contra se commouit. cōmota
ē & contremuit t̄ra. fundam̄ta montium conturbata st̄ &
commota st̄. & q[uo]d p[ri]us erat amoris incarnalib[us] umbris facta
ē mat̄ia p[er]secutionis. ex appetitu intuende ueritatis. In hac
commutatione uet[er]is uite saxa etiā crepuisse p[ro]bant[ur]. q[ui]a du
ricia cordium a dō resoluta & edomita ē. ut rabiosa barba
rie suppr̄ssa. omni creature pp̄t dn̄ subicerent[ur]. & ad pietatis
dulcedinem uoluntarie mutarent[ur]. Huius rei typum respice fac
tum samsonis. q[ui] capt[us] amore alienigene dū eo [con]gressum mouit
occursu leonis offendit. q[uo]d discerpto. dum redit mellis dulce
dinem in ore ei[us] se inuenisse mirat[ur]. Q[uo]d nisi aliud ē. n̄ dū xp̄e
ecclām ex gentib[us] adamaret. q[ue] p[ri]us in eum barbarica feritate
te fremuerit. conūsi dulcedinem eu[an]glicam susceperunt. & sus
ceptam aliis communicauert. Deus lapidib[us] & iohs potens
ē inq[ui]t dš de lapidib[us] istis suscitare filios abrahe. ut q[ui] a[n]t̄ si a dō
filii erant diaboli. conūsi fierent filii dī. De monum̄tis u[er]o apertis
& mortuis resurgentib[us] q[ui]d aliud adu̇tim[us]. n̄ q[uo]d in adā om̄s in
morte[m] occidim[us]. sic adu̇tā in xp̄o resurgim[us]. sic enī in adā om̄s
moriunt[ur]. ita & in xp̄o om̄s uiuificabunt[ur]. Surge inq[ui]t ap̄ls q[ui]
dormis & exurge a mortuis. & illuminabit te xp̄e. D. cum di
cat idē ap̄ls xp̄m resurrectionis p[ri]mitias. q[uonia]m multa ante eū

corpa scor̄ surrexerunt ñ iudeo. ñ forte sepulchris · apus.
xp̄m resurgentē subsecuti sṫ. nec moram̄ p̄cesse- runt. R.
Sic ē. Alioquin. p̄mitias triumphi ex mortuis xp̄e ñ habe
ret. si eum subsequentē mortui resurrectione p̄cessissent.
Porro ueli scissio sacram̄tor̄ apertio ē. q̄ p̄us nob̄ uelata. nunc
xp̄o reuelante apta sṫ. Unde canit eccl̄ia. reuela oculos meos
& considerabo mirabilia de lege tua. & in canticis canticorū.
Introduxit me rex in cubiculum suū. id ē in omnia interiora miste
ria. q̄ claue celestis sapientie adhibite sacram̄tor̄ clausas fores
panderent. ne q̄d sponsam de secretis sponsi lateret. Quāuis aūt
sp̄ali intellegentia quantulamcunq; celestiū sacram̄tor̄ parti
culā cap̄im̄. ñ tam̄ ad plenū mortalitate corda nr̄a uelante ap
prehendim̄. Corp̄ enim q̄d corrumpit̄ aggrauat animā &
dep̄mit t̄rena inhabitatio sensum multa cogitantem. Ipsa ḡ
mortalitas quasi uelum q̄ddam cordib̄ nr̄is oppandit̄. q̄d n̄
p̄fidi uisum traiecias sc̄a sc̄or̄ scis ęt̄nalit̄ contuenda ñ p̄gustas
Attende p̄pauci. q̄ sint hec sc̄a sc̄or̄. Qui diligit inq̄t dn̄s me
diligetur a patre meo. & ego diligam eum & manifestabo ei me
ipsum. Cum fides & spes cessauerīt. caritas sola remanebit q̄ so
la q̄a ds̄ ē. omnium celestium secretor̄ scis erit testis & index.
Turbatis ḡ sic dicitur ē xp̄o expirante mundi elem̄tis ad hec
miracula solis occasus. tremor̄ & petrar̄ scissuras commot̄ est
om̄is orb̄. centurio cruci assistens. filium dī fatet̄. pilat̄ quoq;
ad tiberium imp̄atorem & senatum retulit de ei̅ passione & re
surrectione & miraculor̄ ei̅ glā. Cum ḡ tibiū fauore xp̄e exal
taret̄. senat̄ ñ equo tulit animo. xp̄m sine suo decreto. dm̄ ēē
uocatum. datoq; edicto expellendos ab urbe xp̄ianos consti
tuit. Caligula etiā imp̄ator romanor̄ om̄is iudeor̄ sacras se
des & templum p̄cipue in cerlinis gentiliū sacrificiis p̄fanari.
statuisq; simulachror̄ impleri. & se ut dm̄ ibi coli p̄cep̄. Et hoc

R

Alia res.

adiciendum. quod aliquanto ante passionem domini apud urbem fi
denatium cladis incredibilis accidit. Amphiteatrum enim populo
ad uanitates exercendas confluente repente corruit. et plusquam
xx. milia hominum oppressit. Posteritati dignum correptionis ex
emplum tunc ad spectandas gladiatorum cedes conuenire quan
do unam humano generi xpistus uenit tribuere. et saluare quod perierat.
Nolo ergo mireris. mundi domino spiritum tradente mundi elementa turba
ta. cum ab initio mundi usque ad primum aduentum domini. tanta plerumque
signa uenturam paulo post mundi pressuram et quassationem. siue
bellis seu pestilentia uel fame precesserunt. ut et facta uel uisa fuis
se. quibusdam ad credendum uix persuadi possit. et secundum aduen
tum eius in sole et luna et pressura gentium pre confusione sonitus ma
ris et fluctuum arescentibus hominibus pre timore et expectatio
ne que superuenient uniuerso orbi precessura sunt. Et hec quidem omnia
siue facta. seu futura. premonitiones quedam corrigendorum erratuum
humanorum dixerim ut homo uel ipsis signis territus insolitis. excessibus
infandis modum poneret gladium diuine ultionis. ceruicibus
imminentem penitentia placaret. moxque mutatione iudicem ira
tum conciliaret. S. Visne pauca de multis tibi tradam. quo multa
de paucis colligere. et fidem etiam magis insolitis tantis scias ad
hibere. D. Ne cuncteris que premittis ostendere in quorum consideratione
ratio est diuini iudicii ut clementie. A. Quia rursus in digres
sionem necessariam impellimur breuiter accipe quod queris. Sed primum
de libris nostris. Nonne legisti quod cum abraham iussu domini sacrificium — Abrah
suum. id est uaccam triennem. capram trimam arietem quoque trium annorum
ordinasset. post solis occasum sopor grauis super eum irruerit. et hor
ror magnus et tenebrosus eum inuaserit. et quoniam in ipsa tenebrosa ca
ligine clibanus fumans. et lampas ignis transiens inter diuisiones
illas apparuerit. dictumque sit ad eum. Scito prenoscens. quod peregrinum

num futurum sit semi tuu intra n sua & subicient eos seruitui
& affligent ccccus annis. Nonne clibanus iste fornax illa e de qua
moyses insequentibus filiis isrl loquit. memento qd seruieris in e
gypto. qd eduxit te de fornace ferrea insignis & portentis & cet.
Nonne & ipsa egyptus ante ultima pcussione diuisis plagis. &
maxime in morte pmogenitorum ad satisfactionem puocat. ut fu
tura ponti uoragine euadat. & dni pplm psequi desistat. Quan
tus eni numerus hostium in hac summersione pierit. p hoc anim
aduerti pot. qd sexcenta milia hebreorum armatorum expauerint &
exercitu insequentium egyptiorum. Expauerant eni tantorum milium
uirtute se posse euade qm tn pauci uidebant in hostium compa
ratione. Attende monte synai unde dns lege dedisse legit. qm
terribilis intuentibus. & n pmultu tempis diuiso m pturis apparue
rit adeo timore turbatis. ut dicerent cur moriemur. & deuorabit
nos ignis hic maxim. si eni audierim ultra uoce dni di nri mo
riemur. qd e omis caro ut audiat uoce di uiuentis. q de medio ignis
loquit. sic nos audiuim & possit uiuere. ardebat eni ipse mons
usq: ad celu. erantq: in eo tenebre nubes & caligo. q omia licet ad
credendu & ad uni di cultura rude pplm puocarent. in eorum pdi
tione p hoc uidebant ptende. qd p ea mus cecitate confusi. ta
cultu ydolorum qm motu seruido concupiscentiarum murmuratio
num quoq: & iurgationum. fornicationum. & omi gne blas
phemiarum ira adeo diuina in se puocarent. ut & omis exceptis duo
b caleph & iosue in deserto interirent. Descendit eni dns in igne
& fumo. iustis illuminans. impios obtenebrans. qa licet hoc
tonitrua & micantia fulgura. & sonit bucine misterialit tep
euglice gre ptendent. tam pcunitib in deserto. magis hec ui
disse t audisse obfuit. quippe q cultu di tantis sacramtis n
respoderunt. s; ad usi taqm nichil uiderunt t audierunt. errauer

Egyptus.

Quanta multitudo egs hebreorum insequentium

Mons synai

rit ad ꝓ hoc ꝑuenit. D. Valde ē plane uiā ueritatis n̄ cognosce
re. q̃m p' cognitam retro redire? A. Ad hunc sensum & illud appli
ca. q̃d iosue diuiso iordane ppl'm di legit' in arua ꝑmissa trans
posuisse. cui' fluuii pars superior dicit' ad instar montis fluctib'
suis inresolutis se adtollere. inferior u' in mare mortuum deflue
re. In qua diuisione licet sit spālis intellegentia gn̄alis. uide
licet in humane mortalitatis fluxu malos a bonis. cultu. uita.
moribus separatos illos sup̄na. istos inferiora comminisci. (.i. meminisse) specia
lit' tam̄ in scissis tunc fluentis iordanicis p̄monstrabat'. serro ser
ui di iosue gentes vii. a ppl'o di dirimendas. & influere in cenos mor
tui maris. quasi in morte condicionali miserie contiguam re
soluendas. Ipso enim iter eorum intrante ꝑiere. & in eis signum
impletum ē. q̃d de fluctib' diuisis audierant. D. Responde ob
secro te. cur mortuum mare dicat'. quasi in ei' comparatione
maria etiā uiuentia quodam̄ comprobent'. Siquidē mors & uita
ad aliq̃d dicunt'. que motu contrario in(ter)minabilit' ferri p
bant'. A. Nec tardem in suscepto ope. q̃a solito more tuo cogis.
naturā mortui maris breuiter restat insinuare. Attende. Om̄is
natura insensibilis. uocabulum mortis excedit q̃a uitalis gre
nib' admittit. S; cum dicunt' aliqua uiua t mortua. rationis
& sensus penit' expia similitudine n̄ nulla colligit'. cur mortis
& uite uocabula n̄ sue nature ꝓpa sortiant'. Lac' g̃ iste q̃ ꝓpe asfalte
tes dr̄ cui' longitudo quidē quingentorum stadiorum latitudo u' cl.
stadiorum ē. salsus quidē & tante sterilitatis ē ut nil nutriat t
recipiat nature uitalis. Quod si aliq̃d in eū q̃d nec sine aquis
uiuere pot̄. inciderit statim suffocat'. ac ꝓ hoc mare mortuum
dr̄. Grauis etiā cuicumq; rei materia in eū iactata. mira fert' le
uitate. nec dimergi in ꝓfundū etiā de industria facile pot̄
Huius rei uespasian' scire causas cupiens. q̃ ei' uisendi causa ue

Iosue

Cur mortuū mare dicat'.

necari iussit. quosdam natandi nescios iunctis post terga manibus
in altum proici. Et contigit omnibus quasi spiritu sursus repulsos desuper
fluitare. Coloris etiam mirabilis atque mutatio terrae circumiacentis,
quae per singulos dies superficiem vertit. et solis radiis varia resplen
det. Gignit et quibusdam in locis nigras bituminis glebas. unde
quidem ad compagines navium. sed insolubile nec bitumen ipsum nisi
ut menstruo sanguine perfusis. Porro Sodomitana lacus idem
habet arva vicina. unde creditur huius terrae damnationis nul
la hereditas esse vestigia. D. Utrum non est lacum istum mortis nomen
habere. quem primum esse constat terrae pro peccatoribus perdamnatae. A.

Defonte iericomino. quod prius quidem dicebatur mortifero. sed ab helyseo purgato.

Numquid de fonte iericomino tale quid non audisti. qui scaturiens iuxta
civitatem veterem quam primum filiorum israel introitum cum iosue terrae coaequavit.
tantae sterilitatis fertur fuisse. ut non solum terrae atque lignorum fructus. sed etiam
feminarum partus obtunderet et cuncta in vicino posita morbo acer
be corrumperet. donec vir dei heliseus. a viris civitatis admonitus super
hoc damno dominum invocavit. et aquarum venas repperas benedictio
ne sanavit. Ecce inquiunt habitatio civitatis huius optima est.
sicut tu ipse domine mi perspicis. sed aquae pessimae sunt. et terra sterilis. Qui
mox vas novum sale iniecto misit utrumque in fontem et fecit
potabilem. et humanis usibus salubrem. Tanta divinae benedictio
nis efficacia. fons ita immutatur. ut qui antea causa his erat orbi
tatis ac famis. idem mutetur ac fecunditatis auctor effectus est. Tanta
rigationis ei potentia est. ut infusione sua montana. plus arva
proficiant ad fructum. quam ex aquis diu perseverantibus inipsis. Huius fon
tis circumfluentiae subiacens regio. omnigenae amenitatis nutrit
paradysos. palmarum olearum mellis et arborum aromaticarum id est bal
sami et aliarum adeo ferax. ut qui divinum esse regionis tractum esse
dixerit non erraverit. non et larga et opima generantur quae sunt carissima.
Nec in aliis eius fructibus aliqua facile toto orbe regio certaverit

adō q̊d satum fuerit multiplicatum reddit. Cui⁹ ubertatis causa
ē. t̄ra optima. fonte sacrato irrigata inferius. aeris temꝑantia
sup̄i⁹. ut nih̄ facile ꝑeat q̊d serentis uł plantantis cura t̄re com
m̄dat. Verum licet nob̄ iniuri possit nota sup̄flue digressionis.
iuxta illud flacci. assuit̄ pann⁹ late q̊ splendeat un⁹ & alt̄. tue
magis tam̄ edificationi ꝓspiciens. q̄m obiectus ingratii ab incepto
desistens. sacramentū fontis hui⁹ ab heliseo benedicti ꝑ paucis
absoluā. D. Cum in hac scriptionum serie n̄ tam me solum in
struendū q̄m te exercitandum susceꝑis. cauillantis garrulas
obiectiones frustra uereris. cui & si aliquid cuā solide ratio
nis subniti positionis. ꝓtuleris. silentium ē. nec enim liuor
& ratio conueniunt. studioso ū diuinis nulla ē offensio. si q̇d
cuā incompto calamo dedimitate posueris. sensib⁹ sanis. Omīs
enī beniuolentia & ipsi⁹ uis nat̄e criminationib⁹ cedit nec ulla
affectio tantum ualet & inuidie ꝑpetuo possit obsistere. De
his magis exempla q̄m uerba testimonio subpetunt. Dicam⁹ Misterium.
ḡ de aquis iericontinis. mortiferis. s; benedictione ꝑmutatis.
Iericho. mundi tip⁹ ē. q̊ ut luna legib⁹ inconstantie uariat̄ ꝑ
fectu ł defectu mon̄tas singulis alt̄nante nih̄ stabilitatis ad
mittens. Cui⁹ habitatio ꝑoptima ē. quia q̇cq̇d ad usum homi
ni in mundo creatū ē. bonū ē. si quis eo legitime utat̄. n̄ ad uo
luptatem s; ad necessitatē. Frustra enim ea que in mundo sunt
creata eēnt si humane necessitati ꝓ loco ꝑ tempe ꝑ usu n̄ adēēnt
s; aque pessime habitationis hui⁹ p̄rogatiue detraxerunt. q̇a
sapientia mundi. carnalis. animalis. diabolica. donū hui⁹ mun
dane gr̄e. adō morbo & peste corrupit. & part⁹ feminneos oc
cidit. ut peccatum originale ꝑ doctrinam philosophoꝝ rep̄bā
culpis actualib⁹ aggrauarēt. sicq; ciuitatis hui⁹ incolatio ꝑ

optima. fontis amaritudine corrumpet. D. Quom g damna
bilis hui9 fontis uena sanat. A. Iussu pphe sal in uas nouum
mittit. quo in aquam misso. fons purgat. purgat9 mutatur. D.
Qd e hoc. M. Sal in fictili & nouo uase. uirt9 di sapientia est
apparens suscepta humanitate. D. Quom uas nouum. A.
Ecce inqt dns nouum faciet. mira mulier circumdabit uiru.
Speciosus enim forma p filiis hominum. sine matre sursum.
sine patre deorsum electus ex milib. sol9 int mortuos liber. ap
paruit in similitudine carnis peccati. absq; peccato. Itaq; di
sapientia nre carnis figmto uestita in has aquas pestilentes
gra sola pcurrente se misit de torrente quippe in uia bibens p
sapientia mundu sanauit. pdam inquiens sapientia sapien
tium & cetera euangelizansq; regnum di. ademit sterilitatem
stultitie & infidelitatis. excitans in credulis fructum fidi &
pietatis. Qs t fecunditatem isti9 regionis singlarem explicet. id
ecclie. que suscepta benedictione xpi semp redundat discipli
fruct' spat' ne celestis aromate. Ibi emissiones maloru punicoru cum pomoru
fructib9 ciprus cum nardo. nard9 & croc9 cum cinamomo & cetera.
S; repetam9 omissa. Videt m adhunc sensum que de signis ps
suras hominum pcurrentib9 pmisim9 adiciendum. qd samuel
inuocato nomine dni. in magna serenitate dedit uoces & plu
uias. ad testimonium magni mali. qd sub rege que elegerant
Samuel. eent cu ipsa morte passuri. Dixit enim eis. Grande malum fe
cistis. petentes uob regem. qa si transgressi pcepta dni fueritis.
uos & rex ur pibitis. Qd ita factum e. Signis enim tonitrus &
pluuie diuine comminationis & increpationis indicium est.
lege sedm librum machabeoru ubi ante initium antiochi
De machab'. in ciuitate iersim. apparuert p acra equites discurrentes. au

ratas stolas habentes. & hastas quasi cohortes armatas & cursus
equorū quasi p ordinē digestos & congressiones fieri cominus
& scutorū mutuus. & galearum multitudinē. gladiis districtis. &
telorū iactus. & aureorū armorū splendorē. omnisq; gnūs loricarū.
Qua ppt̄ omīs rogabant in bonum monstra conuerti. Porro q̄d
p̄sagium portenderet. subsequens p̄ssura monstrauit. Intrante
enim tyranno ciuitatē. lxxx. milia iudeorū necati xl milia uincti.
ñ minus uenundati. quidām acerrimo iudicio martirizati.
Somnia regis nabuchodonosor. & articulos scribentis baltasar
ostensos. & danielis uisiones quasdā p̄cedentib; connumera.
& alia multa in scripturis diuinis repperis his similia. D. Nullus
q̄ sanū sapit hec portenta diuinas ēē p̄monitiones dubitaue
rit. M. Scrutare gentium hystorias. ū aptis signis cognosces
miām diuinam signis aliquib; sequens p̄uenisse iudicium. ut
in factis suis cautior homo redderetur. cum etiā rerum natura
mutata scel; eius ultione plectendum testaretur. Rome ante
maximā pestilentiam. eū ⁊ ipsi consules & militares copie
cum uulgo p miscui secus innumerabili morbo p irent. celū
ardere uisum ē. nimirū estum portendens decoquentis eos
pestilentie subsecuturę. Postea ū in medio urbis tr̄a repente
dissiluit. uastoq; tr̄e hiatu inferna patuerunt. & inmane
specus ad tr̄orē cunctorū diu patuit. diusq; inmo demonib;
suadentib; hominis sepultura expetebat. Itq; marcus curtius eques
romanus armatus infernalib; faucib; satisfecit. p̄cipitans se in
horridum hiatum. quasi morte sua mortis. pestilentiam
ab urbe remoturus. Heu demonū fallax malicia. Emissit
quidē di. tr̄e facta disruptio ē ad tr̄orē uidentium. s; sua
sa ludificantiū demonū quesitum ē armata militis scele
stum sacrificium. D. Vere stulta anima que cum Y.

Qđ ⁊ p̄ssuras gentiū signa diuinā ultionē contestantia sepe p̄uenerunt.

K.

ipso corpe patentib' inferis hostia facta ē. Hostes territos haec ru
na ñ placauit. s; exacuit. quos in hoc facto ad nocendum p
sumptio nequiores reddidit q̄d mali male miseris intende
rant. ñ minuit. A. Nonne p istud mēbrum stultitie. corporis
uniuersitas pot demonstrari. iuxta illud pphetieum. ibi assur
& omīs multitudo ei' in circuitu illi' sepulchra ei'. ibi elam. ibi
mosoch & tubal. ibi omīs pncipes aquilonis. ibi idumea. & omīs
multi ei'. q̄ dormiunt cū incircumcisis. & descendunt in lacum
cū armis suis. Ante cartaginis excidium. nox in plurimā diei par
tē tendi iussa ē. & saxea de nubib' grando descendens. ueris terram
lapidib' uerberauit. quib' dieb' etiam alexander nat' ē. Vic
tis aliquando hostium congressu romanis. pabulatores eor
pgressos. cum horribili fragore celi correptos. tempestas obor
ta fulminib' excussit. xxx. IIII. seminecces relicta duo xix. iumta
penit' exanimata. Ante ortū bellum ciuile rome. lupi in. an
te lucem urbē ingressi. semesum cadauer intulerunt. spar
sumq; mēbratim in foro dimisert ipsi strepitū hominum fugati relique
rt. Apud formias multis ictib' fulminū menia ambusta
& dissoluta sunt. Apud agrum calenū repente flamma scis
so hiatu t̄re repente eructāns. trib' dieb' & trib' noctib' t̄ribilit̄ ex
estuans. quinq; agri iugera penit' extorruit. herbas & arbores
cū radicib' absumpsit. Aliquanto ū t̄pore intiecto. sanguis cū a
lac de celo manare uisum ē. Plurimis enim locis scaturiens e fon
tib' cruor effluxit. & de nubib' guttatī lac emanauit. Quo
dam tempr ante pugnā romanoꝝ contra gallos in piceno flu
mine sanguis effluxit. & apud tuscos celum ardē uisū ē. & ari
mini nocte lucem multā effulsisse. ac tres lunas distantib' celi re
gionib' exortas apparuisse. tunc quoq; magno t̄re motu eboria
& rodus insule adō concusse sunt. ut labentib' uulgo tectis. in

Incelebrale.

Q'd ante ruinā car tag' contigit.

De pabulatorib' romanoꝝ fulmine p stratis.

Q'd ante ciuile bellū.

De agro caleno.

Aliud mirum

Item aliud dignum memoria.

gens quoq; magno colossus ruerit. Eodem anno flamini' con
sul contemptis auspiciis quib' pugnare phibebat' pugnauit. &
multa milia gallo℞ pstrauit. Tempore quo hannibal roma
nos magna plaga contriuit. diris pdigiis romani t̃riti sunt. Nam
& solis orbis minui uisus ē. & apud arpos parmę in celo uisę. sol
quoq; pugnasse cum luna. apud capenas q̃q; duas lunas interdiu
ortas. in sardinia duo scuta sanguinē sudasse. faliscis celum scin
di uelut hiatu magno uisum ē. apud anthium metentib' cru
entas spicas decidisse. Pugnante ũ romano exercitu cum han
nibale. tantus ardor utr imq; pugnantium fuit. ut grauis
simũ t̃re motum q̃ tunc tam uehemens fact' ē. ut urbes diruisse.
montes transtulisse. discidisse rupes. & flumina retrorsum coe
gisse referatur. pugnantes omnino n̄ senserint. Ceciderunt aũ
romano℞ .xl. iiii. milia. a quo℞ manib' aureos anulos extractos.
tres modios hannibal kartaginem misit. Temporib' iulii ce
saris ante ciuile bellum sub ortu solis glob' ignis a regione sep
tentrionis cum maximo celi fragore emicuit. Rome etiam
puer ab ancilla nat' ē quadripes. quadrimanus. oculis. iiii.
aurib' totidē. natura [illegible] uirili duplex. Apud aretinos
cũ panes pconuiuia [illegible]s frangerent. cruor e medus panib'
quasi e uulneribus [illegible] corpo℞ fluxit. Preterea p vii. continuos
dies grando lapidum inmixtis etiam testarum fragmentis
t̃ram latissime uerberauit. In samnitib' etiã uastissimo
t̃re hiatu flamma prupit. & usq; in celũ extendi uisa ē. Por
ro iter agentes romani uidert̃ globum coloris aurei e celo
ad t̃ram deuolui. maioreq; factum rursus a t̃ra in sublime ad
orientē solē ferri. ac magnitudine sua ipsũ solē obtexisse.
Ante miserandũ romani ppli aliarũq; gentiũ ruinã. omniũ gentiũ
animalia domestica relictis stabulis. & pascuis cũ balatu.

N. a. 9.

Ante egressum romano℞ cũ hannibale.

Alia res

De puero rome nato de ancilla

Q̃d de panib' cruor effluxit.

Aliud mirum

De animalib' deserta petentib'

hinnitu mugitu rudatu. latratuq; miserabili ad siluas montesq;
ab urbe fugerunt. Quantis morbis. bellis ciuilib; hostib; ex
traneis. morbis inq̄m ignib; diluuiis. fulmine roma cum aliis
gentiū ut urbib; t̄ pplis sepe signis p̄currentib; uastata sit.
q̄s sermo explicare ualebit. Apparuerunt olim in affrica
locuste magnitudine t̄ multitudine fidē excedentes. q̄ p̄o
tam regionē frugib; t̄re t̄ lignorum fructib; consumptis. uento
uehementi rapte sunt. & inmare sic̄ inter plagis egypti. octaua
piecte. Hinc pcellis fluctuum in aceruos magnos iuxta lit̄ redac
te. p̄q̄m putrescere ceperunt pestifer halit̄ t̄ram corrupit.
& pestilentia grauis om̄ia fere animantia tam in quadrupedib;
q̄m in uolatilib; cum ipsis hominib; absumpsit. lxxx. enim mi
lia hominū circa maritimā orā p̄ierūt. in utica ciuitate xxx.
mil̄ s; una die in eadē ciuitate mille. d. mortui sc̄. Per totā ūre
gionē sum̄a omnium hac plaga deficientiū ccc. fere milia sc̄.
Ecce q̄ & his similia multa. immo plura & maiora. mund; in ma
ligno posit; excp̄t; est. ante crucē xp̄i. a quo mundus fact; & re
demptus ē. Mixtum enī de calice ir̄e dī meretrix illa babilon p̄
gustauit. ut t̄ plagis t̄ pdigiis adno[illegible] etiam creatoris sui intui
tum p̄pe conditionis duceret. q̄ p̄p̄[illegible] excecata p̄sumptib; be
neficiis ei semp ingrata uidebat̄ & [illegible]tabat̄. Si. hec plagis p̄
notatis miror q̄m uolui potuit sine celeri correctione mea mandane
instabilitatis. cum tot mortuū gn̄b; repentini insanientiū ua
nitas. nec morte p̄currente sequeret̄ t̄ consilium mores corrigen
di. t̄ sanitas ulla respondens correptioni. Mors peccantiū mor
te punita ē p̄ exemplo. & q̄s uiuere t̄ peccare libuit. licentiam
uiuendi t̄ peccandi mors inmatura plenaq; discriminis ademit
dum uenit. M. Conditor uniuersitatis deus creature sue
excitore p̄toplasti deuiantis n̄ inmemor; mortē morte q̄ddā

De locustis in affrica uisis.

ex Orosio

Alia pestilentia.

Hec & his similia multa x̄ crucē p̄cesserunt.

modo discidit. unde pena mitior excidium patrie exciperet. et ma
la uoluntas hominis ad peccatum semper pelius ipsa carnis morte lo
cum et temp⁹ peccandi amitteret. Ad magnū q̄ humani generis
p̄cipium releuandum diūsis causis locis et temporib⁹ querebat̄
remedium. D. Quom̄. A. Verbo lege. pphis. beneficiis commi
nationib⁹ uerberib⁹ aquarum inundationib⁹ t̄re motu pestilentia
fame mortalitate. incendiis. bellis. uictoriis pstrationibus.
celo pdigiis signis et aere. et t̄ra et mari. uirorum urbium gentium
insperatis subitis subuersionib⁹. in quib⁹ omnib⁹ ex liberati hominis
reditus querebat̄. ut aduersis in que iuste uenerat erudiretur.
q̄ uicet mala securitate ppo carcere claudebat̄ et tenebat̄.
D. Liquido apparet q̄d in omnib⁹ his. id tam ingentium p̄ssu
ris diuisis. q̄m insignis et pdigiis p̄missis. mia diuina iudiciū
secuturum semp p̄uenerit. ut humane uite correctio t̄ cau
tela. ictum diuine desup ferientis aut effugiēt. aut clemen
tius exciperet. A. Recte tu inq̄d. Sic ē ut loqueris. Clementia
enim diuina in abiectam iudiciaria seuiens disciplina. curā
adhibuit correptionis. correctionē morum uerberum corr710
tione quesiuit. ut plagis sauciat̄ surgeret. qui male san⁹ mor
ti uacabat ne rediret. S. unde descendim⁹ aut q̄ puenim⁹ in
hac digressione. D. Digressio tua cep̄ a miraculis q̄ facta sunt
in passione dn̄i. de qua multa iam contulisse uideris. ubi sa
tis innotuisti q̄d nichil fit in m̄ia sine causa et uniuerse uie dn̄i
iudicia. S. adicere queso n̄ grauēris. s; excidium gentis et lo
cis et urb' ierosolime. signa aliqua p̄uenerunt. unde glob⁹ im
prox futurū malum euadendi spē aliq̄m concipere potuerit.
Manifestum ē enī eundē pplm idō defluxisse. q̄a saluatori
suo manu⁹ parricidales. inciens noluit agnoscere temp⁹ uisita

Qđ bonū dš in his ma
lis homini puidit

tionis sue hoc a xpo clamante. A. Quantu semper iusticie & ue
ritati rebellis aduersatrix iudea regem suu crucifigendo fas ue
fasq; confuderit signis tam & pdigiis siue doctrinis apliis
maxime p iacobum que pp(ri)tio peremerunt. p xl. ii. annos p(ost)
passione sua diuina clementia pmonere plebe impia n destitit
ut t sero fusis sanguines xpi peniteret. & ultione foribus immi
nente. satisfactio supplex auerteret. Sed indurata ceruix rep
be gentis sic in sedis reb(us) omi uidebat. intolerabilis. sic in ad
uersis pertinatia magis q in pbtate facta e insuperabilis. Vtro
biq; iactura moru inconsulta. hinc beneficiis elata. illinc
cladib(us) efferata. Signis quide pmonita e. s; reuersa n e. E qui
de ante pfide ciuitatis excidiu sidus gladio simile sup
ipsa ciuitate stetit. p annu integro cometas pseuerauit. Alia
uice circa . viii . noctis horam tantu lumen refulsit. circa
aram & circa templu ut dies clarissim(us) putaret. Vacca etia
altarib(us) ad sacrificandum admota agna pep(er)it. Porro uersus
oriente porta posita ex solido ere grauissima. uisa e noctis ho
ra . vi . sponte patescere. q uix claudi ut apiri potuit xx. uiror(um)
accessu. Visi sunt etia die quada ante solis occasum p inane
ferri currus totis regionib(us). & armate acies p nubila & ciuitatib(us)
circumfuse. Festo au die id pentecosten q sensert. inde uo
ce subita audiert migrem hinc. Quod au tribilis omiu fuit qui
dam ihc nomine. uir plebei(us) & indoctus ante quam bellum
gereret cu ad festum uenisset. fert exclamasse. Ve ue ierosoli
mis. Vox ab oriente. uox ab occidente. uox a iiii. uentis. uox in
ierosolima & templu. uox in omne hunc pplm. & sic clam
tans circuibat. Correpti homo a iudeis siue romanis. & usq;
ad ossa laceratus. eunde sermone repetiuit. adiciens hec ue

Sidus horribile

De luce insolita

De sacrificio.

De portenus aliis.

De pphia t ipphia
uerimis horrenda

hierosolimis. et hec [maxime] diebus festis uociferabatur. Et hoc per annos vii.
et v. menses continuos egit. donec obsessa a romanis urbe stetit
super murum clamitans ue ciuitati. addiditque ue etiam mihi. et ec-
ce lapis tormento missus hominem in his uerbis exstinxit et peremit.
Quid ergo in his aduertis prodigiis. et signis insolitis. D. Quid aliud nisi
que mox secuta est ruinam ciuitatis. A. Sic uidetur. Sit ergo coniectura-
liter magis quam affirmatiue stilum moueam. quod in stella. forma
mucronis ciuitati desuper imminente. non gladium romanorum. quod in
porta sponte patefacta. non introitum hostium. quod in lumine quod
nocte refulsit. non urbis et templi combustio. Porro per bouem que peperit
agnum ipsi nature inuidens perfidis notabis excessum. ueterem legis
usum meliori diuiniorique cultura commutandum. currus autem et arma-
tas acies uisas imminentes non solum urbis ierosolime. sed omnis iudee
pressuras. de prophetia uero importune queruloso. notabis hoc quod ipsa docuit
experientia. tam proprie ut aliorum mortis infausta et amara. D. Quando-
quidem tam dura precessere presagia. quibus modis hostes pacis defecerint.
obsecro paucis uerbis insinua. A. Quia de triumpho crucis agi-
mus. oportet ut christo de hostibus suis triumphante. quibus modis
crucifixoribus eorum pena occurrerit ostendam. Et hoc enim magis patet
gloria crucifixi. quo iusta ultio reatum ostendit inimici. D. Cede
igitur. A. Sicut prodigia fuerant imagine discrepantia. sed unum
significantia. sic plaga morte eadem non diuersa. sed in omnibus uite
absumptio una. Primum ergo malorum et dolorum initium intestina se-
ditio iudeorum fuit que multa milia iudeorum ante obsidionem. et urbe
iam obsessa deleuit. et dum pars diuisa symonis et iohannis
dissensit. locus in desolationem cum populo uenit. multoque maiora
a se ipsis quam a populo romano passi sunt. Omne enim regnum in se ipsum
diuisum desolatur. Alii quidem ferro igne et fame precipitioque perie-
runt. quidam cloacis et cuniculis cum thesauris suis ibi conputrue- Qui diuisa clade perierunt

runt. multa sibi cū uxorib' & filiis & amicis man' inferentes. ir
ruptione romanorum morte puenerunt. q̄dā etiā [carnib'] filiorum suorum ali
quandiu cibati st̄. q̄ n̄ famis piculum euaserit. inflato uentre
pq̄m romanorum gr̄a recreari ceperit. ad quos confugerant. statim
crepuerit. Iuni aū a romanis capti. ante ipsam urbem suffige
bant. ut iam ppt̄ multitudinē appensorum spacium crucib' deerat.
& corporib' crucis. iudā ũ scientes urbē capiendā. reb' suis
uenditis. aureos. ppt̄ latrones transglutiebant. elapsi aū ad
romanos. uentre euacuato. usui habebant necessaria. Postq̄m
g̊ q̄dam iudeis a siris dephensus ē. ex fimo uentris aureos colli
gens. maxima enim iis auri fuit incuritate. totis castris fa
ma percbuit. q̊d [transfuge] fuge auro pleni uenirent. Nulla seuior pla
ga uenit iudeis. Una enī nocte duorum milium uiscera patefac
te st̄. Q̊d cū cesar sub comminatione uite phiberet. & supplitiū
a multis phacere sumeret. n̄ pcessit tam̄ uindictū. q̄a auaricie
contēpnit omē supplicium. sicut enī hominib' lucrandi amor
innat' ē. Secreto g̊ p fuge iudei scindebant. & in uentre aurū
querebat. q̊d semp eorum auara mente legebat. Omnē g̊ salutis
uiā pdampnato ppl'o uindex dī dextera ad interitū uerterat.
& omium hominū p'condita secla res aduersa minor inuenit.
si iudeorum calamitati conferat. Equidē iuxta gl'am ē multipli
cata ē. ignominia ei'. & q̊ fuit dn̄a xp̄m pimdo facta ē ut an
cilla. Quia enim impia barbaries iudaice milicie multis &
magnis scelerib' suis quendā sup cunctū adiecit regē suū occi
dendo. dignā ultionē recepit. omē gen' uindicte supando.
q̄a sororem suā sodomā iustificauerat. tam naturalē q̄m scp
tā legē excedendo. Tantū enī erat peccatū eorum crudelitate
t' blasphemia in xp̄m & in discipulos ei'. ut si romani n̄ uenis
sent. aut hiatu t̄re deuorandā ee ciuitatē. aut diluuio p

Re suspendā & in
serandam.

Nulla res secla tantū
miseriam expti.

ituram aut certe sodomitanam passuram. Et hoc admiratione
dignum. quod cum ipsi principes titus et uespas. in iudeam missi ad
impios xpiani nominis hostes debellandos quam magnam prius ro Clementia principum
manorum stragem fugato cestio dederant. parati forent de omnibus
que ad pacem sunt cum eis agere. ut pote qui licet gentiles diuinum quiddam
et magnum attenderent ubi ierosolime maxime presentem sub antiquis
patribus. quod iudei nichilominus uana seducti conscientia econtra
tenderent et quasi bone indeum conscientie. plenum esse putare confu Duricia iudeorum.
sionis. pacisci gentibus aliquid dedicionis cum superata prius gentilitate.
Nichil quoque luminis uel rationis ad argumentum saluationis sue ad
mittebant qui lucernam mundi suspendio ad tempus extinxerant. et
hoc solum erat uenia caruisse. cor inpenitens quod in xpo commi
serans non intellexisse. Siquidem culpe cognitio. erroris correctio
est. cor obstinatum in malis ruine certe occasio. D. Cur mortis
sententia progeniem impiam dampnationi non inuoluerit. que se et
filios suos non tam factis quam uoce dampnasset. S. quod ais princi
pes istos id est patrem et filium titum. iud. et uesp. missos ad impios.
in iudea bellis eliminandos ut rebelles obtruncandos. non in iudeo. cum
non post istis regni capita creati fuerint. ab exercitu romano in ipsa
n iudea. A. ero qui apostolos xpi rome martyres fecit. istos quidem Nero.
titum et uesp. in uindictam romanorum iudeam direxit. Sed ipsis iudeos
debellantibus nero publicus hostis a senatu diiudicatus. in suburba
no seipsum occidit. Cui galba quidem successit. sed finitis mensibus pau Galba
cis necatur a militibus othoni summam regni reliquit. Quo mox inter Vitellius
fecto uitellius regnum inuasit. Sed uespas. iam imperator ab exercitu Vespasianus.
in iudea creatus filium suum regni facit consortem. romano orbi
adeo gratum. ut de infortunio regum precedentium quodammodo respirauer
rit. et ex maturitate uel probitate tantorum uirorum refloruerit. esp
g̃ uiuens in iudea ferro perfida regionem et igne uastabat. ut hoc

intonuit et crudeli habitu ierosolime incolas terrore quassaret et
duram rebellantium ceruicem dedicioni inclinaret. S; cum hoc
minime perficeret. filium ad obsidionem urbis direxit. S; quorsum
digredimur? D. Age obsecro. ruinam perfide mercatricis ad fidem ge
storum insinua. ut que regi summo proprioque subdi neglexerat. alienis
subiecta. sentiret quod secura non timebat. et superba perderet quod ama
bat. M. Velim nolim. morem tibi geram. Titus ergo castris a longe posi
tis. uolensque ciuitati parcere. cum trecentis militibus locum explora
turus ad urbem accessit. si forte se conspectu metuerent. cum repente
iudeis portis erumpentibus cesar gladiis et telis circumdatur. quorum
impetum. et globum tunc insuperabilem deo curam eius intuitionem
hostium suorum frontem. uix admodum cum suis euasit. Postmodum uero cau
tius cum suis accedens. castris muros circumdari precepit. omne autem ciuita
De mensura ciuitatis. tis spacium xxx. et tribus stadiis finiebatur in gyro. ualloque et mace
ris urbem cingi nequis euaderet iussit. Porro mactabantur aroma
nis omni perdicionis genere iudei. nec ulla percutientium mora. sangui
nem tamen requisiuit. Quicquid autem perfida gens in romanos fortiter egisse.
Quod penam iudeorum sanguinem requisierit. siue trium aggerum incensione. uel hostium obtruncatione glo
riabatur. magis pertinacie desperabili. quam uirtuti ascribendum est. Neque
cesaris intentio in eo modis omnibus erat. ut absque punitorum calamita
te et templi destructione uictorie poteretur. sciens eum fore insupera
bilem quem suo cultui in sacris patribus elegit olim et locum et gentem. Nec
tamen ignorabat sediciosorum ciuium in urbe pertinaciam. et fedam diuini
seruicii neglegentiam in cerimoniis legalibus. et iam magis templi
legitima ab ipsis prophanari et sancta sanctorum conculcari. quam idolatria negle
N Clementia titi. gentissimus ulla sui cultus iniuria posset denotari. Auserat etiam do
lores inclusorum diuersa morte percuntium et dextras ab eo querentium.
sepius obsessos oblato federe pacis alloquitur per se. per iosephum. per alios
et eos ad dedicionem hortatur. et multis pluries manu conserta finitis

urbe iam irrupta templum ab incendio seruare nunc edictis iudi
caris. nunc monitis & promissis omniq; annisu molit. S; nequiciã
saluti in templo spatium. irã di mitigare ñ potuit. nec enim in
ualida res ẽ iusticia. Q̃d multa. Cesare inuito templum exurit. urbs
exciditur. senes cum iunioribus obtruncant. mulieres & pueri uenun
dant. dec. iuuenes electi. statura formosi. cũ Symone turpiũ deco
incolis emigrante triumpho rome reseruantur. ubiq; di hostis &
hominum Symon strangulat. Captiuorum aũ q̃d milia in spectacu
lis perierint dũ ñ cesar ageret. q̃d in galilea. quanti in damasco. in
scitopoli in alexandria. plene sunt calamitosorum tragedie. nec ẽ nunc
loci t temporis ea disserere. Porro kt iul bellum huius obsidionis in
choatũ ẽ. S; septẽbre finitũ ẽ. Prima aũ structione tẽpli q̃m sa
lomon rex incoauerat usq; ad hoc excidium s; uesp. p actũ ĩ. c.
xxx. colliguntur anni. menses. iiii. dies xii. A posteriore ũ q̃m sedt
anno cyri regis aggero fecerat. usq; excidium q̃d sub eodẽ principe
sustinuit ciuitas. anni. dc. xxx. viiii a c dies. xl. v. s. Porro pompa
triumphi. q̃ rome principes isti uesp. & tit. a senatu & pplo suscepti
st. tal & tanta fuit. ut nulla etas p mundi condicionẽ talis g̃te
rome triumphalis meminerit. ut eis rebus diceret q̃d iex hostes
di celantes uerbo dictũ ẽ. Quia studiose fecistis q̃d placitũ ẽ mag
nifico uos muniũ so mundo. A. Rerũ exitus pbauit q̃d p gentes
uperarũ meruerit q̃ uite datorẽ ligno suspendens. se suaq; po
steritatẽ ũbis & facies dampnauit. Deletis enĩ ut refert tam mu
ris q̃m edificiis. & ad irã usq; complanatis. nemorũq; siluis tã
in arboribus pomiferis q̃m infructuosis. nec ñ palmitis oliue
tis. uineis ubiq; detonsis. nullus q̃ locum prius scieuerat. si subito
aduenisset recognosceret. s; p̃sens quereret ciuitatẽ. A. hac ẽ.
S; attende si pphe malũ istud tacuerint. Q̃d sophonias. Vox
cantantis inq̃t in fenestra. & cet usq; q̃m facta ẽ in desertum
cubile bestie. Omis q̃ transit p eã sibilabit. & mouebit manũ

Victoria.

Magnum diuine ultionis testimonium.

De templi fine & initio q̃d anni

De pomposo principũ triumpho.

Alia res urbis t regionis uastatio.

Sophonias

suā & inhunc modū omīū pphāx comminationis contra pecca
trice ierlm inualuerᷣ adō. ut un⁹ eox animantia rationis expta
ad deuorandos hostes di conuocet. dno dicente adm. Fili hominis.
dic om̄i uolucri. & uniūsis auib⁹ cunctisq; bestiis agri. Conuen
ite. pperate. concurrite undiq; aduictimā meā. q̄m ego immolo
uob̄ uictimā grandē sup montes isrl̄. ut comedatis carnes & bi
batis sanguinē. Carnes fortium comedetis. & sang̃. pncipum
bibetis. & infra. Et ponam gl̄am meā ingentib⁹. & uidebunt
om̄s gentes iudiciū meū. q̄d fecerim & manū meā q̄m posue
rim. sup eos. & scient dom⁹ isrl̄. q̄a ego dn̄s. & scient om̄s gentes.
quō ininquitate sua capta sit dom⁹ sua isrl̄. eo q̄d dereliquerīt
me. & absconderim faciem meā. abeis. & tradiderim eos inma
nu hostium suox. D. De his quidē comminationib⁹ ut ais libri
pleni st̄. s; contra irracionabilib⁹ pphā loquat̄ animantib⁹ remo
tum uidet̄ anīs intellectib⁹. cum uolatilia seu bestie agri. &
si audiunt uocem loquentis. sensu tn̄ longe st̄ ab intellectu p
phetantis. M. Aphetica locutio ista figuralit̄ intellegenda ē.
quasi diceret. Q̄d ratione caret aggrego ad faciendum pme
iudicium ultionis. q̄a rationat̄ creatura n̄ recipit argumen
tum ulli⁹ correctionis. S; his omib⁹ diuinis comminationibus
p̄missis. solum legis latorē pdicionis eox testem adducam⁹
inmediū. q̄ omnē malox expientiā eis p̄dixerat ipsosq; exp
ceptox neglegentia famē. gladium. dentes bestiax ignem ma
ledictionem & ut multa paucis concludā puluerē pimbre gla
dium ppace pparata pegrinationē putta mortē. pcelo sulphur
& ignē. sicq; sermo diuin⁹ has comminationes conclusit. Et dixi
inq̄t ubi nā sunt. Cessare faciā ex hominib⁹ memoriā eox. D.
Hec omia maledictionū gn̄a & si n̄ uerbis. factis ēēnt notissi
ma. S; q̄d ait det dn̄s imbrē t̄re tue puluerē. & de celo descendat
sup te cinis donec conteraris. q̄m sit intellegendū n̄ uideo. cu

saus uniuse differentes sunt nature puluis & aqua. & n̄ multum
p̄ficiant sine pluuia t̄re germina. A. cete moueris. Pluuia R
q̄ solet arua squalentia irrigare. puluis ū oculos obfuscare. Im
brē q̄ celestis doct̄ne grām intellige. q̄ cordium humanoꝝ ar
ua conpluente. uirtutū fruct⁹ p̄ueniunt. & sterilitatis amoto
puluere. salutis glebę sci sp̄e infusione pinguescunt. Aduer
te nunc imbrē aplice doct̄nę synagogā olim conpluentem. nec
aliq̄d p̄ficientē. q̄ n̄ receper̄t imbrē istum salutis & grē misse me
rito fedata sit pulueris squalore. D. Quom̄. M. redeuntib⁹ enī
aplis xp̄m. conuener̄t p̄ncipes. uetāntes ne omnino loquerent̄
innomine ihū. Quib⁹ illi dixer̄t. Uob quidē missum ē ūbum istud.
s; q̄a repulistis illud. ecce conuertim̄ adgentes. excussoq; meos
puluere pedum suoꝝ abierunt. Ecce quom̄ impię t̄rę meritoq;
infructuosę puluis p̄imbre celesti dat⁹ ē. quia uitę mandata
cultu mutato inomib⁹ transgressa ē. Quia enim mandauerat
nubib⁹ suis. nepluerent sup eam imbrē. t̄rā olim fructiferā
dedit insalsuginē. amalicia inhabitantiū inea. D. O diuinoꝝ
eloquioꝝ incommutabilis ueritas. o iudicioꝝ di inmēsurabilis
p̄funditas. Primogenit⁹ isrł. translata inseruum libtatis grā
pietat̄. sc̄a scōꝝ mutant̄. uetā innouant̄. legis instituta nouo can
tio sup̄ant̄. & mu noxio mutato. gentilis infiliū adoptat̄. Facti
st̄ p̄mi nouissimi. & nouissimi p̄mi. Inhis iudiciaria sententia
districte se exerit. inillis abundans pietate grā se ostendit. A.
Q̄a q̄ noua sup uener̄t. uetā siue impsonis. seu lapidum struc
turis merito cessare debuerunt; D. Et hoc scire desidero. si
p̄fana p̄ditoꝝ p̄sumptio. ut istud t̄eplū licet t̄re coequatum
instaurare. t̄ aliq̄d aliud templū causa morē patriū exercendi
ierosolimis edificare temptauerit. M. ultoriens quidem.
s; q̄d effera gētis intenderat. effectu carebat. Nonne habes in
cronografis. q̄d iulian⁹ apostata dō p̄os & hominib⁹ errorē

N Quom̄ sit intellegendū dabo t̄ puluerē p̄imbre.

P̄sumptio iudeoꝝ t̄p̄r iuliani imp̄atoris.

suum multiplicatis. conuocatis ad se iudeis usum patrie legis obser
uande indulserit. eisque templi reparandi licentiam dederit.
Qui etiam in hanc amentiam deuoluti sunt. ut tempora prophetarum se habe
re presumerent. Ex omnibus itaque locis et prouinciis collecta in unum
dispersione iudeorum locum salomonici templi iam deleti instan
tia feruentissima aggrediuntur. assumptoque ex regis latere suis
cepti operis defensore. sumptu publico et priuato satisfacere uoto
suo modis omnibus elaborant. Nec sufficit temerarie cecitati presump
tum opus inconsulte incepisse. sed quasi nacta temporis occasione christia
ni nominis delendi radicem. preuia non modica christicolis cepit insul
tare. Sed omnis hec confidentia. christo templum seruante quod redemerat
in ruinam uersa est. Nam cunctis necessariis ad opus quod intenderant
preparatis. ea nocte que precessit opus incipiendum uehemens terre motus
exortus est. et omnem illum sine saxorum seu ferramentorum calcis et cementi
apparatum indiuisa disiecit instrumenta cuncta comminuit
contiguaque locis edificia turbo uindex complanauit. porticus
que multitudinem iudeorum ad opus idem urgentium collegerat. repente ru
ens eosdem oppressit. Vltrix etiam flamma ex eo loco prorumpens. et
per plateas huc illucque discurrens. multos perfide plebis adustos
et examinatos reddidit. sicque presumptiuum incepti operis ex
cursum uictricis triumpho repressit. Nec dum in superbis cordibus iu
daice malicie quieuit audacia. sed si adesset occasio conceptum
male uoluntatis exercendi christi cultoribus quos loco cedere nequiciam
eorum euadendi. D. Nulli dubium quin per furorem iudaicum ex
piraret templum spirituale. templum dei rationale. quod principes roma
nos templum captiui est materiale. Sed frustra deficientium istorum ruina
causam que sine ratione uel sensu. sic status sui initium. sic ig
norant defectum. M. Templum quod aliud queri oportet. quod nec
caldeus nec romanus sui firmitate locum mutandi concedat.
quod quidem christi passione fundatum est. fide firmatum non pontifice

Qualiter ultio diuina motum presumptuosum compresserit.

sanctificatum. una oblatione consummatum. Xp̄c ih̄c inq̄t una
oblatione consummauit in sempiternum sc̄ificatos. Aspsit hoc
templū unda sanguinis xp̄i dedicauit sp̄c xp̄i. ut hostib' eēt in
supabile q̄d celesti potentia pcessit ⁊ arte. Hoc tēplū uniū̃salis
ecclia hoc singularit' uniuscuiq; fidelis anima. q̄a q̄d rationale
⁊ inuisibile in amore conditoris bonū ē. omī uisibili ⁊ insen
sibili p̄stantius ē. Q̄d enī op' illud materiale. lapidum uidelicet.
t' lignoꝝ metalloꝝq; uarioꝝ s; ⁊ uestiū multicoloꝝ mutatū. deletū.
destructū ē. ñ diuini iudicii telum seuiente res insensibil' excpta
ē. s; amor possidentiū his destructis. exagitat' ⁊ examinat' est.
Ultio diuina inuasit possessorē p deletā possessionē. in qua sola
q̄a requiē sine ratione quesiuit id' sine respectu melioꝝ obsorduit.
ne q̄dem solatiū amisit. nec patē mun' eīnale comparauit. eadē
ḡ ruina q̄ protoplastum excep̄ insanos iudeos fefellit. D. Sic ca
sus materia. sic satis impar uidet' inuitrisq; ruina. Transgressio
enī illū in mortē impulit. istis supbia laqueū strauit. M. Et
t' uidet'. S; dic m̄. Q̄a puaricatio protoplastum exheredauit. ipsa
puaricatio scis unde pcesserit. D. Sed dubio. q̄a ipse adam
ut ds̄ ēē uoluit. nec bonū q̄d acceperat sufficiens sibi credebat.
M. Rectissime. Recte sentis. Dic ḡ q̄d maxime p hoc adu̇sus fue
rit a dō q̄a sibi placuerit. D. Ita uidet'. M. Non dispar ḡ ruina
ruentes excep̄. q̄ casus utroruq; radicē supbiā habuit. Sufficien
tes enī sibi ⁊ supra dm̄ ēē uidebant'. q̄ di filiū conculcabant. ⁊
omī nationi se iniustitia ⁊ sc̄itate p̄ferebant. D. Hoc ē q̄d aplē
ait. Uolentes suā constituere iustitiā. iustitie di ñ st̄ subiecti. M.
Erroris ḡ eoꝝ causa. falso credita sufficientia erat. Uide si sermo diuin'
p' enumerata eis dona hec ñ loquat'. Incrassat' ē inq̄t dilect'. ⁊
recalcitrauit. incrassat'. inpinguat'. dilatat'. Q̄d seq̄t'. Dereli
q̄t dm̄ factorē sui. ⁊ recessit a dō salutari suo. Dic rogo q̄ra
dic hui' au̇sionis. Nonne eū̃identia demeritis. abusiua suffi

cientia de bonis diuinit(us) concessis. Libras in securitate mentes stultorum excecat. ut putent se esse quod non sunt, et posse quod nequeunt. Semper diuinis iudea recalcitrans muneribus in rebus sedis dei persepe percep tionem amisit. et tribulata in aduersis inuenit. In babilone precepta

recepit saluatorem. quem ierosolimis amisit prerum affluentiam et timorem. Nos quoque antiqui populi lapsu commoniti. sic crucifixo nostro compendeamus. ut gratia celestium munerum. uiaticum sit adiu mentum. non tumoris uel erroris argumentum. pax indulta non fallat. dies mali non prosternat. Media uia regia uia. ubi dextera gradien tem non inclinat. sinistra non impedit. Sicut nichil perfecte securitatis. sic nichil umquam stabilitatis condicio mortalis admittit. Inter fluctus turbidi seculi ferimur, christi nauicula uentis contrariis. hinc inde pulsata. ligno crucis portamur. ut ad portum ueniamus. suspecti semper de summersione. licet ipso pro nobis in monte. singulariter orante. Habemus enim pontificem qui penetrauit celos qui etiam sedens ad dexteram dei interpellat pro nobis. Quis enim in his mundi fluctibus saluus fieret. nisi aduocatus noster in monte pro nobis solus oraret. Quis ad litus solide stationis perueniret. nisi christus nauicule huius guberna cula uentis hinc inde cibam preniciis orando muniret.

N.

D. Quis rogo quis est iste uentus contrarius. qui furente. et si nauicula non mergitur tamen cursu ueloctori impeditur. R. ... aliena inquie malignitatis angeli et hominis. quibus aduersus animam sanctam conspi rantibus cunctis arma mentis suis reluctari cogitur ne in profundum peccati uel desperationis mergatur. Non est nobis inquit colluctatio aduersus carnem et sanguinem. sed aduersus principatus et potestates aduersus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritalia nequicie in celestibus. Uos etiam contrarios maris huius concupiscentias in uno homine sibi contrarias intellege. ubi caro concupiscit aduer sus spiritum. et spiritus aduersus carnem. et uidemus aliam legem repugnan tem legi mentis nostre et captiuos nos ducentem in legem peccati. que

ē in m̄bris nr̄is. Quotiens mentē quietem temptatio carnis exa
gitat. nonne xp̄i nauicula grauis turbo fatigat. Quotiens po
testas satanis t inquietę sp̄alis di seōs inpugnant. nonne xp̄i
aeclām sine ulla quiete quiete quasi procellis et fluctib' quas
san t. R. Perpendo quidē quanti sit timoris et discrim̄is. nox
fluct'. et uent'. ubi frustra remex adlitt nititur. cum uiā maris
ipsa nox uit eludit. et turbo furens nisib' obiectus obluctatur.
Merito ḡ p̄iclitabant qb' umbra t unda mortē minabant. t
q̄cq̄d in his mali q̄ntū ad animę iacturā significabat. M. Si
nostri p̄iculū laboramū. attende nunc ex insp̄ato solatium.
Quarta inq̄t uigilia uenit ad eos dn̄s ambulans sup mare. Quarta uigilia uenit dn̄s.
Qui magis turbabant p dn̄o suo. fantasma conicientes. R. Non
tam miror trepidantiū diffidentiā q̄m dubiā eox de saluato
re salutē oblatā. M. Dic quęso quē umq̄m scōx audieris ante
xp̄i aduentū dorsa marina uestigio p̄mentē. et leuatos fluc
tuū uertices uerbo sedantē. Moyses cū exercitu mare uirga di
uisum transiit. sic iosue iordaneas unda diuina potestate dis
cidit. sic helias et heliseus pallio gurgitē diuisū utq; supauit.
Qd ḡ sctis omib' hactenus insolitū in umbra p̄iclitati uiderit.
q̄d mirū si fantasticā illusionē crediderit. Quotiens nos di
uersis in hac cimba temptationis exagitati. diffidentia uili
mitam'. et aliud p alio putam'. Xp̄c enī in aecclia sua nunc Qd xp̄c in aecclia sua sp̄ualit ambulat.
sp̄ualit ambulat. fluctus turbatos in nos. compescit. et qua
si in utrē aquas maris congregat. et dū sentim' securitatē
aliq̄m. et in ipsa t̄bulationis umbra salutē sepe desperam'
fide caligante saluatorē. Nonne et hoc in nob manifeste de
clarat. ubi dic̄ de se et pueris suis. si quando ridebā ad eos
n̄ credebant m̄. Ipsa enī temporaliū omiū incertitudo. etiā
in ipso diuino auxilio nob quędā ē. trepidatio. ut eo con
stantia cedat. q̄ natiua certitas mentē p̄ssura turbatā ob

sciat. Quid g̃ dn̄s uectas in ligno loq̄t̃ʳ. Ego sum inq̄t nolite time
re. Quare inq̄t mundo furente turbamini. q̃ fide crucis mee
ducimini. Ipsa fides mee passionis omnē sp̄at nequitie mo
tū ambulat. crucis triumphus confidentia b⁹ animis portum
sacre stationis demonstrat. nec erit ulla potestas sc̄li a dō insupa
bilis q̄n huic ligno fiat transmeabilis. Ego sum inq̄t. Ego fieri
commotionē istam p̄misi. fidē ꝑ hoc mare magnū & spaciosū
nauigantiū exploraturus. titubantes & clamantes adiuturus.
Clamorē metuentes attollitis. quasi delusi fantasmate. s; sciens
auxiliante solatio. q̊d n̄ sit hec potestas fantastica delusio. Nū
q̇d n̄ attendis q̇d uox diuina olim dixerit iacob. Vade inq̇t
ego descendā tecū in egyptū. & addauit. clamauit inq̇t ad me
⁊ exaudiā eū cū ipso sum in t̉bulatione. Si xp̄c tecū in t̉bulatio
ne, cur mortis sollicitaris timore. Sufficiat t̉ grā tecum ma
nentis. & saluantis. cū debitis erudicionis tue p̄ssuris exagita
ris. Siū g̃ ab homine t̃ anglō temptaris quasi uentis aduersis.
n̄ multū adtende. q̇d adūsa pars & uelit & possit. s; ad illū re
spice q̇ ꝑmittit. cui sic̄ fluctus istos surgere ꝑmittendi. sic pote
stas subiacet eosdē reṗmīdi. Calcat enī xp̄c uestigio fluct⁹ p̄ssu
rarū nr̄arꝫ ⁊ hac grā donauit. fide & opē uestigia sua sequentiū
Vnde petrū euocat de naui in p̄fundū in ligno positū aure in
tū inclemtia t̃ timore. in calcatis fluctib⁹ q̊s timebat. aduocan
tē ꝑperat confidentia t̃ amore. S; repente procella uent⁹ & umbra
gradientis constantiā frangunt. fidē timor excludit. petrus uo
raginī marine patuit. q̇a memoria condicionē infirmitatis ad
mouit. Agnosce g̃ petrū confidentiā fluctib⁹ obrutū & in his om
nē xp̄i sequelā exp̄ssum. Velificantib⁹ enī nob̃ in hoc mari mun
dano culpa diffidentie semꝑ imputat. cū p̄posito nr̄o aura t̃rene
tempestatis inclementior reluctat. q̇b⁹ timida deiectio duplex
uidet̃ afferre discrīm dū & metus diffidentē sine ratione p̄sti

De petro trepidante.

nit. & mutato constantiā melior desperatione resoluit. Cum g' in
ligno crucis. id ē fide passionis xp̄i (ł ẽcutim̄) ferimur. fides sola portum salu
tis operat'. cui nulla conatu refragari n̄ ualet aduersitas quin repente
remouet tranquilla securitas. q̊ mortis stimulū uita commutat.
breuisq; stadii cursū requię mansura compensat. Ecce q' paulo an
te causabare. me min' solito iuxta qualitatē materię decurere dixis
se. attende nunc an sufficerit ista. t' adiciendā sint aliqua. Non
solū eni mutuā de xp̄i passione protraxim' collationē. uerū etiā
prouicia rerū gestarum xp̄i hostium signauim' ultionē. in q̊b'
hoc notandū. quantū in creatore omniū scelus commiserunt. q'
n̄ merebant' nec adhuc merent' scire q̊d fecerunt. D. Temp' uisita
tionis sue ppl's ille. id ē regis sui natiuitatē. passionē. resurrectio
nē. ascens̄. in q̊b' pagnū dī querebat' s; inueniri n̄ merebat' n̄ cog
nouit. q̊ ignorantia pditionis ei' causa fuit. A. At nos fide que
ram' ut quandoq; specie uideam'. Porro sicut pseuerantię debetur.
q̊d bene currentis uita meret'. sic q' n̄ consummat incepta. frustra
cogit debita clausulę legitima. D. Dicis pposse quidē tuo mecū
de gr̄a beati ligni te contulisse. q̊si ullus sermo sufficerit tante
materię explicande. ubi uis uoci humane salutis compendet in
eo q'd dix̄. ego si exaltat' fuero a t̄ra. omia traham ad me. Isto. feriatū
interim calamū ab hac suspende materia. accedam' uerbo breuis
simo ad ea que passioni cōpendent dominice dispensationis sa
cramta. M. Que nā s̄t ista. D. Natiuitas. resurrectio. ascensio. que
sic xp̄i adiacent passioni. ut n̄ nasceret'. n̄ pateret'. nec resurgeret
nec in celos ascenderet. M. Q'd g'. Quo nunc trahis a labore ces
sare uolentem. Nonne debis tanta copia de patrū fontib' expu
ta pfluere. ut si q'd his adiecerim'. n̄ iniuria illud aplicū nob' in
uit'. modicū fermtū totā massā corrūpit. Urges deuictrib' ad
noua. rusū deis his ad illa. quasi guttula nr̄a delecteris. stillan
ti de magna patrū amphora. Nonne fluuius uit archas. cera

De fluuio septimo sc̄i dic
tuente.

sanctas agrippe regni urbes medi. q̄ fluit plurimis. nec e meatu sig
nis ē impositis tam̄ .vi. dieb; a fontib; deficiens. sic cum cursus
sui exhibet locum. septimo die similis exorti. & semp̄ hunc ob
seruat ordinē. Unde & iudeis sabbatic' dicit'. Nonne quedam
similitudo fluminis hui' trahit' a patrib; ut cessent uiduum a cur
su fluentis doctrine, rursumq; uirib; ingenii p quiete repara
tis. solito fluant documento gr̄a. legē q̄ magnis indulta fon
tib; centris indulge riuulis animo sollicitudis. ut labor quiete
reparati & cooperimentis quesita pferant. D. Verbo dī innotari

Q̄d mūdo anime celo & regnū p̄paratur.

labor nē. s; gaudiū. M. Unde q̄ anime p hoc iā celo & regnum
incipit apiri q̄d in uerbo dī inuisibili & immutabili tempo
rib; licet infra tempo monita studet pgredi. attendere
q̄d futura ē. q̄ in solo dī ūbo contēplat' ad q̄d facta ē. M. firmis
sima ratione nitteris q̄ statum humane condicionis in solo

De p̄mo introitu sapientie.

ūbo dī pendere cognoscis. Prim' equidē introit' ad sapientiā
ppe natē contemplatio ē. & hoc in dī ūbo rimari q̄m mundū
intrauerit. q̄ nat' sis ad q̄d creat' sis. D. Non ē ḡ ut causaris
calamo tuo feriandū. si hox cogitatio p doctrine patet uicta
mentū. Postq̄m ū responderis ad ea q̄ sciscitat' fuero. & com
pleueris q̄ necessaria credim' huic opi nr̄o. feriato calamo
p̄miū mercedē de labore spectabis & finis erit laboris. Rursus

Ad instar v. uulnerum. Nat. Pass. Resurr. Asc. Agni.

q̄ figurā ate expeto ad instar q̄nq; uulnerū xp̄i. id ē de natiui
tate. passione. resurrectione. ascensione. crucifixi nr̄i. agno
in hox medio collocato. sicq; sic omox ad xp̄m uidendū ascen
dentes eū lacteo & templo nr̄o dedicato. finē ponam' opi
nr̄o. M. Quere q̄d uolueris. q̄a sic rex nr̄ exaltat' in cruce omia
traxit ad se. ita uiuificauit omia nat' sic resurgens & ascendens
saluandos respexit miserat'. D. Itaq; de natiuitate p̄miū in
cipe. M. icut in audiui ē omib; retro seclis. ut ds natura
incomphensibilis. diuinitate inestimabilis. luce inacces

sabilis fieret homo. ita humane rationi uidetur insolitum. ut de
natiuitate eius inusitata loquatur aliquid homo. Dignatio ista deita
tis ad humanam naturam. excedit nostram et laudem et loquelam. et diffi
cile est uerbum carnem id est deum hominem factum comprehendere uerbo
transitorio quem eterno et inmutabili condidit omnia uerbo. Natiuitas
itaque christi. festiua lux est omni credenti. totius beatitudinis exordium.
humane salutis initium. in qua nox in diem. labor ad requiem. mors
in uitam commutatur. et ut ad earum diem ueniam. descendit deus qui crea
uit omnia ut ascendat quod creauit. et redeat quod errauit. Quis huius
generationem progeniem uerbis effluentibus explicet. Quis mente quis sermone
reuoluat. ut inuisibilem homo uisum discerneret. a quo homo
accepit ut esset. Intimus et intemporalis parte suscepit momentum
temporis et minimum mortis. tempus parte nascendo. minimum in eo quod a te
suscepit moriendo. filius dei factus est filius hominis. ut homo filius dei fie — Sacra et mistica commutatio.
ret filius hominis. istum prehendens quod erat non minuens. sic mirabilis
in communione diuerse substantie. sic indiuisibilis in unitate per
sone. Hec rerum magnitudo et nature huius mirabilis ordo magis
cogitatu quam uerbo magis sapientia quam eloquentia comprehenditur.
quia sola fide excepta. magis ignorantie quam scientie coniungitur. quia multa de deo
loquimur. magis humanis tenebris quam lucis perfecte uirtutis. Sed quia fide tenemus spiritum uel oculo uel iudicio
subiacet. non haberet alius unde alium doceret. Qui hanc ueritatis ag
nitionem. umbram ignorantie dixeris. a quo intellectualiter a sapien
tibus haurit quod de deo sinceri fundit. Quod enim lingua de deo lo
quentis effunderet. non corde prius rationabiliter quod loqueretur con
ciperet iuxta illud. corde creditur ad iustitiam. ore autem confessio
fit in salutem. et psalmista. credidi inquit propter quod locutus sum.
Nutrum in loquendo stilum cum ceteris dilatauit. quia multa cele
stium secretorum intima consideratione preuidit. Nisi enim uerbum
dei pedibus suis lucernam posuisset. ignorantiam quam ponis of
fendendo sensibus incurrisset. Licet ergo nobis presto sint doctores

& pphe tenebra& & ignorantie loc⁹ penes nos n̄ erit q̇a fides ip
sa sol' iustitie radium n̄ negab'. D. Quia magis ūbis q̇m sensui
semp intendis. ignorantiā istam & scientiā minime discernis.
Plurib⁹ datū ē agere in dō q̇d bonū ē. q̇m loqui de dō. S; respō
de. Cur ipse ppha spū scō pleni⁹ totiens tenebras suas. & de
plorat. & illuminari rogitat dicens. ds m̄s illumina tenebras
meas. itemq; mirabilis facta ē scientia tua ex me. confortata ē
& n̄ potero ad eam. & illud. Stult⁹ fact⁹ ē om̄is homo a scientia.
& paul⁹. nihil inq̇t scio n̄ xp̄m. & hunc crucifixum. Et uidem⁹ nc̄
p speculum & in enigmate. tc̄ aū facie ad faciē. Dic eniā. Qua
re ds̄ ineffabil' dicit. n̄ q̇a homo digne de eo fari n̄ pot. q̇ semp
idē ē. Ipse eñ consummatio sermonū ē. Eo eñ uiso. nullus
t̄ dicet cognosce dn̄m. a minimo eñ usq; ad maximū cognos
cet dn̄m. Ergo mei⁹ uisione pfecta ueritatis cognitio ē. q̇ q̇usq;
edrem⁹ interna nr̄is casib⁹ ignorantia caligam⁹. Nā ipso uiso. nc̄
q̇d ultra loquaris de ipso. D. Ignorantie mee satis fecisti. de
ignorantia causam q̇m posuisti. M. Uerū q̇ddā inconsulte
satis intulisti. D. Q̇d nā n̄ inferendū intuli. Uerb nr̄is recitan ce
tis & pedicā sentis n̄ satis circumspectis. Dic ḡ ubi nunc im
pegerim. M. Q̇d pphetas & doctores n̄ distinguis cū & apls̄ eos
sepe n̄ solū in psonis. uerum & officiis distinxerit. ut ibi. posuit
ds̄ in ecclīa sua pmū q̇dē aplos deinde pphas. in doctores. An
nescis differre utrusq; t pphe. t doctoris officiū. cū alt' uentura
pdicat. alt' in eodē spū. s; impari modo q̇d ille pdic̄. pdicet.
& diligentia scripturas ecclām informare n̄ cesset. Alt' ḡ ppha
doct⁹ di spū loq̇t. doctor q̇ de pphis didicit. q̇ntū in ipso ē p
suscepto offio frib⁹ inpit. Q̇m uis ḡ tantū misteriū natiuita
tis xp̄i lingua nr̄a n̄ possit t enodari. t pferri. n̄ tam̄ defuerit.
q̇ de hoc titulo. q̇ntū potuerit. n̄ sic uoluerit locuti st̄. & q̇m
ūbum q̇d erat in pncipio ap dm̄. fit incarnatū. q̇m ds̄ sine

uinito. sine tempore nascendi temp⁹ assumpserit. p suo posse et
nosse clamauerunt. De quib⁹ esaias generationē ei⁹ inquit q̄s enar
rabit. Hoc ē de diuinitate. q̄ natiuitas magis fide quā sermone
ueneranda ē. quia q̄ habitat lucē inaccessibilē. quō comp̄hendi
t̄ estimari pot̄ p humanā rationē. Q̄d ū de ei⁹ humanitate iohs.
Non ē dign⁹ calciamtū ei⁹ soluere. q̄ p̄currebat ut seruus dn̄m
t̄ uerbo t̄ uirtute. Porro de hac gemina substantia et una p̄sona
xp̄i. quasi quatuor orb⁹ cardines euangl̄e. spat⁹ edifieri funda — Quatuor orb⁹ cardines euglistas
mentū. et statū et fastigiū. equa lance libramine pari quod ē fid. s. or
dine diuiso p̄cesserit. sacramenta diuinę natiuitatē diuisi diuiso ōm narrando p̄secuti
st̄. Matheus ḡ p̄ma reuoluens tēpora. 7 uidn̄s ī sp̄u sc̄o xp̄m ēē lubis abrahe cū
dictū ē. patrē multarū gentiū dedi te. eū p xlta. duos patres trans
duxit. et ad ioseph usq; p̄uenit. in ipso numero quadragenario.
mansiones. xlta. duas ex p̄mens. p quas carnal⁹ isrl̄ rubro mari
transito. ad t̄ram repmissionis festinauit. spāt⁹ ū isrl̄ celum
p⁹ baptisma conscendit. Verū quō. xlta ii. mansiones iste pa
trib⁹ eidē numeri p̄nominatis mistice conueniant. locor̄ ethi
mologia n̄ celat. D. S; q̄d de numero quadragenario dicendū
ē. M. Longū ē misterium numeri hui⁹ euoluere. et q̄d in uniq;
numero typicū lateat exponere. Porro lucas natiuitatē dn̄i alti⁹ — Lucas
considans. eumq; fontē omniū bonor̄ in ipso fonte baptisma
us intuens. et app̄hendens. p patres lxxta vii. reduxit. 7 ad dn̄m — In q̄ numero xp̄c lxxvii repitus est.
usq; p̄uenit. in q̄ fili⁹. pat⁹ coetn̄. n̄ rapinā arbitrat⁹ ē ēē se equa
lē dō. Mathis ḡ xp̄m uenientē in mundū ducit a d abrahā — N
p peccatores 7 peccatrices salomonē roboam et alios quor̄ de
testanda a dō suo describit. aursio p peccatrices ū 7 alienige
nas. ruth. uidel̄. raab. thamar uxorē urię. q̄a q̄ uenit pecca
ta tollere mūdi. p sonā peccator̄ suscep̄ in se. p soluendis pec
catorib⁹ mūdi. Quando sedē generationis misteriū p̄ioh̄m
in iordane suscep̄. nulli⁹ ibi peccatricis mentionē lucas induxit

s; peccati numerū patrū ad hoc misteriū insinuandū & pbandū elec
tor. ad dm unde unigenit⁹ pcessisse cognoscit' usq; puenit. Ubi g⁹ des
cendit. de peccatorib' nascit'. quando ū pcorpe suo q̄d ē ecclia renas
cit'. conscendē nulla peccati inimicia phibet'. Hic attende q̄m in
iniquitatib' conceptu mundū intram⁹. pleni peccato. & sordib' inui
stetę q̄m rursus regñati abiecto uetusto homine. uidem̄ pncipiū nrm
repetere. D. Q̄d ū innumero isto patrū intelligendū existimas. q̄
regē nrm baptizatum ad ipsū dm de ioseph lucas euanglā pduc'.
A. Non paruū puto numeri misteriū hui⁹. L qui dē decies septeni
ł septies deni lxxta st. Porro septenari⁹ numer⁹ pfectionē quandā
ad inmensam intellectū pmittit. q̄ suis constat ptib' id' tb⁹ ⁊ iiii. q̄
decalagus diuinor mandator supplet'. ut merces plenaria esset q̄
tur. Q̄d ū ad lxxta vii. addicunt'. in q̄b' ipse dns nr septim⁹ inue
nit'. q̄d aliud ē. n̄ q̄d p ipsi⁹ dni psentiā ipsā septiformis spc sci
grā multiplicit' cōmendat'. cui⁹ aduentu & grā cū capite suo
ipsa xpi sponsa celum conscendere pbat'. Vel certe p hunc
numer'. totū hominē exteriorē & interiorē possum⁹ aduertere.
q̄ quatuor natura constans substantiis & elementis. & accidentiis
sic interior homo septiformi spc grā renascit'. ita exterior p
fecte purgat'. Sic g⁹ dns p matheū ad abraham ad ioseph p xlta.
patres pducit' nat⁹. p lucā ū p lxx. vii. reducit' regnat'. Q̄d g⁹ sic
ascendit. q̄d ē. n̄ q̄a ⁊ descendit pmū in inferiores partes trę ut im
pleret omia. D. Quom̄ g⁹ impleuit omia. M. Que de illo pphe
tata & scripta erant. Sic g⁹ specialit' omia noscunt' impleta in
capite. sic complebunt' uniusalit' omia in corpe. q̄d ē ecclia.
donec occurram⁹ omis in unitatē fidi & agnicionis filii di.
in uirū pfectū. in mensurā etatis plenitudinis xpi. D. Xpi
dni nri descensus & ascensus siue p mathm. seu p lucā. nob
fruct⁹ etinnatis ē. M. Verissime. si tam̄ ueritatē facientes,
in caritate crescam⁹ in illo p omia q̄ ē cap xpc. iuxta aptm

exquo totum corp' compactu͞m et conexu͞m. p omis iuncturas sub
ministrationis. et cetera. D. S; q͞d de marco dicis. A. Marc' dn͞m p̄di Marcus.
care inchoans a baptismo dn͞i. de natiuitate dn͞i dicere n͞ labo
rauit. q͞m in prioribus uiderat. s; expssit qualitate͞ deserti. ieiunium.
temptationum diaboli. congregatione͞ bestiarum. et ministeriu͞ de
scripsit angelorum. ut legentes ad intelligendu͞ q͞ sit diuina informa
ret. q͞ et compendiose q͞de scripsit. et ueritate͞ n͞ tacuit. eniq; iohs Iohannes.
uolatu sp͞ali cuncta transcendens. filiu͞ di in sinu patris. intellec
tuali oculo uidit. ibiq; xp͞m suscipiens. dixit in p͞ncipio erat
uerbu͞. eu͞q; in sinu͞ matris collocauit subiungens. et u͞bum ca
ro factu͞ e͞. Ostendit q͞d in eternitate cu͞ patre fuerit. sine tempre.
monstrat eque q͞d p nob factus sit. homo nat' in tempe. Ex quib' ub
hereticorum fabrica destruit͞, errorum retia resoluunt͞. et ad optiuorum
gr͞a q͞ filii di uocamur et sum' contexit͞. D. Q͞d euangliste un'
q͞sq; p sp͞ali captu mentis sue cu͞ xp͞o egerunt. satis aduerto. s;
si p tot͞m de sinu patris posit' e͞ in sinu͞ matris. ablactat' et adult'.
ubi tande͞ habitauit in nob'. A. In inquisitione tali admodu͞
simplici occurrunt p sepe uerba apli dicentis. animalis ho
mo n͞ peipit q͞ sit sp͞o di. Audi. Postq͞m xp͞c euasit gremiu͞ ma
tris. repetiuit soliu͞ patris immo nu͞q͞m recessit a solio patris. reman
sit in corde marie. remansit in mundi uertigine. remansit
in corde, et corpe totius ecclie. D. Unde pbas. M. Exuerb' apliris
et euanglicis. Nonne dic͞ apts xp͞m p fide͞ habitare in cordib'
nris et de seipso. an experimentu͞ inq͞t uultis ei' q͞ in me loq͞t xp͞c.
et dn͞s. si q͞s inq͞t diligit me. et cetera. usq; et mansione͞ ap͞ eu͞ fa
ciemus. Ipse eni͞ rex et d͞s n͞r. q͞s de maledicto semel redemit
semp regere inhabitando illos et inambulando in illis n͞
desistit. D. Sta paulisp obsecro. M. Q͞d erit. D. Quando q͞de͞
in eterna dispositione fuit. ut fili' di d͞s fieret homo. cur hoc
fieri uoluit tempr extremo. cu͞ omib' reb' sctis fructuosu͞

eet facturi tempore primo. Cur in hac dilatione agitur. a deo dilatatus
est tartarus perditione mortalium. cum regia celestis frequentiori
ciue dilatari posset signatur gratia ni expectasset finem seculorum. M. O ho
mo. quis es qui respondeas deo. Quis inscrutabilem diuinorum iudiciorum
abyssum. penetrare sufficiat cum etiam fidelis homo de incerto
irimini sui gemit et suspiria uabat. Nescit homo salomon att.
an odio uel amore dignus sit. sed omnia reseruantur in futurum. nec ipse
apostolus arbitratur esse comprehendisse quamuis raptus ad tercium celum archa
na quedam dicatur audisse. Verum indubitanter hoc noueris. ratione
iusticie. iudicia diuina constare. siue bonorum misericordi gratia. seu
malorum iusta uindicta. Militat autem totius ecclesie eternali glorie quicquid
agit ordo diuinus. iustus in hominis uel angeli perditione. D. Cum
autem solo uerbo dei posset homo redimi. cur pro eo redimendo necatus
est unicus filius dei. M. De his patrum luculenta sententia est. ut
per hoc dignitas humane condicionis probaretur. dum hominis
non per aliam creaturam. sed per ipsum creatorem nexus debite perceptionis
solueretur. Oportuit ergo ut homo reum liberaret. per quem se creatum
esse letaretur. ut nullus superior ei quantum ad creaturam esset in redemp
tione. cui nullus ualentior in dignitate. D. Tulebre procedis. Sed
cum sciret omnium occultorum cogitationes angelorum et hominum ex decore
singulari. ruine materiam incursuros cum prescisset eos ex singu
lari excellentie gratia ruituros. quare tanto honore induit eos.
M. Cum sit deus totius glorie uel gratie plenitudo. cum in eius sapientia et
consilio consistat omnis creature perfectio. noluit quicquam ei com
petens et condecens omni creato subtrahere. ubi notari posset
ulla creati uel creantis imperfectio. Tanta ergo eius sapientia in ho
mine creato quanta in angelo. tanta claruit in uolatili
minimo quanta in magno. tanta in formica quanta in
ballena. tanta in ysopo quanta in cedro. par in minimis
et magnis. equa in summis et imis. Nulli creature quicquam

corporee t' icorporee defuit q'm conditor puelle suo institu
it. Quia g' angls & homo sibi placuerunt. ambo ceciderunt. glan
tes expuato. dono puati sunt celit' accepto. D. Quanta omium
malo fundamta. ambicio & psumptio. quo alteru oculos
mus excecat. alteru aduna pcipitat. Repete nunc ordine. M.
Sic g' tporali recnr natiuitate. ita semp intporat quesiuit ho
mine lapsum loco tempe & usq; ad fine mundi n desinit & que
rit & inuenire. D. licet & hoc luceat. tam arte meli pateat. M.
Qd enim e qd pfuge pro plasto latibula querenti dictu e. Ada ui
qt ubi es. Nonne pditu requisiuit. q tam pulchrum creauit.
Qd e aut qd dns pro plasto imperando dix. ada ubi es. Quasi
diceret. Dic infelix. expt miseria p ruina. Ubi es. Inquantu ma
lu lapsus es. a quanta deiectus es gla. q'nta uallat erumna. late
re n poteris. cur latebras queris. Qn poci attende bonu amissu.
& malu inuentu. unde que despexeris in pcepto considera cui
manu dedisti morti consentiendo. amissas geme delicias. deplo
ra quas incurristi miserie tenebras. Ad imagine & similitudi
ne mea te condidi. s; his neglectis. altiora te quesisti. pdidisti
q a me acceperas. nec obtinuisti qd biantu uanitate seductus quesie
ras. Qa g' ds ee stulte uoluisti dm pdidisti q te fouit. uice pa
tris ade mutione peccata loco iudicis. Qd ille. Dne inqt au
diui uoce tua. & abscondi me. Nonne in hac uoce reuocauit
ds semp filios ade. D. Scio qdem nec unu iota de uerbis dni.
sup tiam cadere posse. celum & tra pusqm uba sua transire. s;
qm uox ista ada ubi es. & responsio. dne audiui uoce tua. & ab
scondi me. deriuet in filios ade. tuu e paucis insinuare. M.
Quociens homo t' diuina inspiratione. t' doctoris ubo & exemplo
de peccato suo cfunditur. & sentet. tociens a dno suo ubi sit corrept
t' reqt. & confusus de peccato suo magis abscondit. Sicut ex
male s mente escia te ipse portare n poteris. qlr ex luce uim

Qd ds semp homi ne lapsu quesiuit.

Adam ubi es.

Qd peccator semp audito do abscondat

iudicis uideberis. Si malis semp te p peccatis tuis. a facie iudi
cantis abscondere. q(uonia)m d(omi)n(u)m abscondi a te. Dix(it) e(ni)m a quib(us)dam iu
dicantis seueritate. n(on) respectu paterne clementie. Absconda faciem
meam ab eis. (et) cet(era). Q(uo)d tu. Dic. Ne abscondas me a facie tua. Voca
me. ad(am) ubi es. (et) respondebo t(ibi). D(omi)ne. audiui uocem tuam (et) abscon
di me. Vide si abraham reus originali peccato audierit uocem
istam q(ua)ndo dix(it). loquar ad d(omi)n(u)m meum cum sim puluis (et) cinis. (et)
rebecca in typo ecclesie uiso ysaac operuit faciem suam pallio. dauid
q(uo)q(ue) ad michilum redact(us) sum (et) nesciui. (et) multa his similia. R.
Beat(us) ergo. cui(us) nuditas interiori confusione delet(ur). (et) de culpa ne
confundant(ur) (con)funditur. A. Audi. Quicumq(ue) uocem d(omi)ni silentem t(amen) apte
intellectu t(amen) auditu perceperunt. se semp(er) absconderunt. q(ui)a bonum se p(er)
didisse cognouerunt beate incorruptionis. (et) malum inuenisse flen
de p(er)ceptionis. Quesiuit ergo d(eu)s hominem ~~hominem~~ ab initio mun
di. querit usq(ue) ad finem mundi. querit ut ad penitentiam prouocet.
querit ut egrotum (et) mortuum (et) uiuificet. R. Laus eterne prudentie.
Expulit peccatorem retrahit penitentem. ubiq(ue) (et) seueritas iudi
cis. (et) pietas ostendit(ur) patris. A. Peccanti itaq(ue) homini ueritas (et)
mi(sericordi)a sic p(ro)rogata est. ut peccatum p(un)iret (et) peccatori rediret. ue
ritas puniret q(uo)d homo commiserat mi(sericordi)a nature bona in
uulsa custodiret. Simul ergo ille mi(sericordi)a (et) ueritas precesserunt.

Q(uomodo) mi(sericordi)a (et) ueritas si
mul cucurrerit ab exordio
mundi usq(ue) ad x(ristu)m

s(ed) cursum dissimilem habuerunt. Nam usq(ue) ad ortum sacri infantis
de q(uo) agim(us). mi(sericordi)am ueritas semp(er) antecessit. nec tamen illa id mi(sericordi)e
subsequi licet tarda cessauit. R. Resolue p(ro)paucis quom(od)o cursu
pari mi(sericordi)a (et) ueritas precesserint. s(ed) impari motu metam quesierint. A.
Numq(ui)d n(on) simul cucurrerunt. q(ua)ndo immortalitate (et) incorruptione
priuat(us) est homo preualente peccato. (et) tamen rationalitate. ceterisq(ue)
nature bonis priuat(us) n(on) est creatoris intuitu. Considera n(un)c q(uonia)m
mi(sericordi)am ueritas precesserit. id stricto diuini iudicii gladio in ul
tione peccatorum grassabatur. q(ua)ndo delet(ur) aq(ui)s diluuii gen(us)

humanū. exceptis q̄s arca. sc̄i uiri iustitia. a bira seuiente
contexit. q̄m in necessitate toci generis humani. q̄m in pharaone
ægyptiorum in plagis multis contritione. tandemq; summersio
ne & filiorum isrl' clade diuisa s; morte una. q̄m bellis p totū mundū
crebrescentib; in humani sanguinis effusione t̄ra mariq; dese
uit. q̄s satius inseparabiles ante ortū mediatoris missa pierguī
mīa dedit. hu g̃ regnarēt mors ab adā. in omne gen' humanū. &
p unū delictū in omīs homines in condēptione. nec spes ēēt huma
ne ppaginis letat' plage malum p̄mordiale aliq̄m supandi q̄p
pe aq̄ satisfactio talis exigebat̄. unde protoplasti piaculum ex
piarēt. dumq; mediū silentiū tenerent omīa & nox in suo cursu it̄
pageret. de illa occulta habitatione sua egressus ē fili' dī. ut con
gregaret inunū dispsos p totū mundū filios dī. uenit querere
q̄d pdiderat. saluare q̄d pierat. amare. q̄d oderat. recolligere q̄d
olim mediante peccato disiecerat. ho g̃ tempe q̄ paruulus nat'
ē nob. fili' dat' ē nob. mīa p̄currit iudiciū id' ueritatē. amor dī
strictionē. pat iudicē. gr̄a seueritatē. ueritas dextra orit̄. xp̄e de
maria nascit̄. rerū ordo mutat̄. nox in diē. bellū in pacē uertit̄.
homo gr̄a mediante. dō reconcilia. tur mīa & ueritas s̄ ob
uiant. iustitia & pax beati federis oscula libant. inmortalis
mortalē. dīs hominē sine peccato & assūpsit & puer & sue ni
chil deitati detraxit. O beati fedis indicium. pfecte caritatis te
stimoniū. pacis & iustitie. ueritatis & mīe dignū osculum. p q̄d
pacatū omīa siue q̄ in celis. seu q̄ in t̄ris pcedente sponso de tha
lamo suo xp̄o de uirginis utō pacificant̄. S; pauci obsecro re
pete supiora. q̄d sit intellegendū de medio silentio. de noctis
cursu. M. Medium silentiū dictum' fuisse breue int' uallū illud
q̄d erat int' pphas & aptōs. quando pph̄e iā conticuerant. nec apti
ora sua p̄dicationib' euanglicis apuerat̄ iā pagine ueris testa
mti siluerāt nec se gr̄a noui testamti reuelauerat. porro

Quos salt' mīam p cur rendo ueritas sepe de derit

nox ri insuo cursu pegit. cum philosophie supstitionis error
mentium ydolorum more suo forti inualuit. et tenebras ignoran
tie ppa uanitate conceptas inreuocabili peursu usq; quaq; dif
fudit. D. Merito noctis huius nebula defluxit. quando lux mundi
optabili seclis omnib' ortu pdiit. A. Et hoc admirabilis gre qd
ad ortu uenerabilis infantie supplex creatura ministrat. et
pegrine regionis incolis notificat quem ppe patrie diuersorium oc
cultat. suum ostendens pncipe pus caldeis qm iudeis. ut ppls
qm n cognouit seruire. pfide inciperet qm pmogenit isrl' in fide
litate deseret. Voluntaria g summi regis inclinatio. cunctis
xpiana militia pfessuris. sce paupertatis quadam insigne pfir.
quando teneros artus duro ligno psepis collidi pmisit. osten
dens omne spalis gre lectum ablhis debe contemni. q b' quies
parat. gta paradysi. ostendens laboris studio inhuius uite
stadio brauium pcurrendum. qd puenientib' reseruat in futu
rum. D. Cum hoc pprium habeat humana natura. sic corpalib'
incrementis adiuuile robur pficere sic etiam cu etate sensu sapere.
ut alterum crescat inaltero. et grad' corpalium augmentorum acu
ant robur sensuum interiorum. responde queso. si hic ordo huma
ne nature nouum infantie tenuit. t mutauit inultis. A. Mani
festum e xpm exortu suo de matre t gradu etatum t momento te
porum corporalib' incrementis pfecisse intus ii a deo plenum gre ue
ritatisq; fuisse. ut tantum saperet in sinu matris quantum in pati
bulo crucis. tantum in inferno. quantum in celo 7 q erat fili' di.
et fili' hominis. diuisis q de substantiis et una psona. omnia
posset nosset. et caperet incta sapientia. Non enim creden
dum e. qd dns nr cu eet infantulus. psingula momenta sine
discretione boni maliq; mentis obscuritate mutaret 7 ut
ceti infantes instabilitatis et ignorantie. ut pore peccatis
originalib' astricti uicio in uarios mot' corporis et animi

moueret. R; sicut humanitatis susceptio uoluntaria absq; diui
tis diminutione pbat. sic intelligentia anime. uerbo di con
iuncte inuariabilis. corpe sua tempra augmtis debitis explen
do cognoscit. D. Responde et hoc obsecro. Cum constet nos ex Alia questio.
mutabilitate nature nature nre. interioris dico hominis di
uersis passionib; agitari. qppe q accidunt anime. id est cupidine tri
sticia. metu. gaudio. ceteris similib; sicadere possent hec in filiu
di. et si potuit omne qd uoluit. cur et eum angustum psepe con
clusit. M. Rex nr paruulus et magnus. omnia q uoluit potuit. q
etiā in utero latens uirginis. secla gubnauit. S; dic m. Quare uo Causa nre uite mobili
luntas nra. inmota stabilitate n figit. D. Puto qa n simul tatis.
habet omnia. Si enī haberet omne qd uellet a se illud et illud
querendo nusqm iret. M. Sic ē. Ergo hac de causa nc hoc illud
nc uolum. Verū uoluntas ubi sempitnū semp ē stabilis. qa
simul ht omnia. et ē sup et infra omnia. Igit corpalib; acciden
tib; oportuit dnm nrm p loca p tempora. lassescendo. esuri
endo. sū paciendo sine peccato mutari. uerbo u q in forma
di ē. pat equalis. loco nec tēpore t accidentiis ullis qppe q
in dnm n cadunt. penit n mutari. D. Et hoc satisfactum m ē
censeo. S; illud adice. si xpē sacro scs infantulus de q agim
aliq quantū ad hominē fuit ē delicias solatio. q urgebat
psepis ergastulo. M. Inmo delicias habuit maximas et de Xpi delicias in infantia
lectationes. ex altero qd creatura ei iusto pus iudicio. soluebat.
ex altro qd tyrannica usum p domis malicia. ipso triumphante
uinceret. D. Distingue q delicias et delectationes. M. Non le
gisti qd de sapientia legat. immo qd ipsa sapientia de se lo
quat. delectabar inqens p singulos dies. ludens corā eo omi
tēpore. ludens in orbe trax. et delicie mee ē cū filiis hominū.
Videsne qm rex nr et dns in sinu matris spualib; deliciis nu
triat. qm laudat et gaudeat in ipsis crepundiis de inuenta

Q̄d xp̄c suspensꝰ ad ubera mat̄s cū hoste conflixerit.

De circu[illegible]cisione

ouē. q̄m ꝑdidisse ꝓbatꝰ. Itaq; xp̄i delicię puerit̄ ē salutas hu
manę aduent̄ eiꝰ ad homines immo cū hominibꝰ eiꝰ conuersatio.
plena delicia & refectio ē. Sic enim ait. Meus cibꝰ ē ꝛ ccc̄. Cibꝰ xp̄i
salꝰ hominū ē. Delicias audisti uagientis infantuli. nͨ delec
tationes eiꝰ considera. in infantia ualentiā. D. Dic ḡ. M. Esai
am aduerte. Delectabit̄ inq̄t infans ab ubere in foramine
aspidis & in cauerna reguli. is q̄ ablactatus fuerit mittet ma
num suā. Non nocebunt & n̄ occident in uniuͤso monte sc̄o
meo. Mira res. Suspensus ad ubera mat̄s xp̄c manu exerta cū
hoste confligit accinctus gladio sup̄ femur suū potentissi
me. q̄a missus a patre de celo uenit. singulare certam̄. cū ho
ste uirtutū init. dispariq; congressu manū inuictā cū dra
cone conseruit. extractum de spelunca ueterana id̄ de corde
infidelium. spiculo diuini ũbi confectū interfecit. D. Ista sc̄i
infantis delectatio contra hostem ꝓ nobꝭ egit. ideoq; omnē
sue uirtuti aduͤsariam potestatem subiecit. M. Q̄s rogo la
queū tā morose mortis euaderet. si mortis ipsiꝰ auctorē in
fans idē natiuitate t̄ passione n̄ uicisset. Verū hic colla
tio mutua uersat̄ in linea dn̄icę natiuitatis. occurrit ꝛ hic
mentio passionis. ex uulnere circumcisionis. Vulnꝰ enim
carnis q̄d octaua die suscep̄. initiū secuturę passionis ex
titit. ubi aptissime in p̄mo introitu suo in mundū. omi cor
pori suo uicio & mortificationē indix̄. q̄ longe ante p salomonē
tēpꝰ putationis uenisse clamauit. Sic .N. ait ap̄ls q̄d impos
sibile fuit legi. in q̄ infirmabat̄ p carnē. misit ds̄ filiū suū
in similitudinem carnis. p. ꝛ d. p. d. p. ut iust̄ leḡ. ip̄l in nob̄.
q̄ n̄ sedm̄ carnē ambulamꝰ. s; sedm̄ spm̄. D. Resolue obsecro.
ũsiculū istum. M. Ipse intellectꝰ legis ad litteram iudeis im
possibilit̄ & infirmꝰ fuit. aliq̄t ad ꝑfectū adducere. ꝛ p san
guinē animaliū auferre peccata. Lex ḡ ad hec omia fuit

infirma. carnalit intellecta. s; nunc mortua. Infirmitas ista
morte pcucurrit. qa qd lex pmisit. cedente spu implere
n potuit. Et hoc g qd ds filiu suu in similitud. carn pcc mi
sit ostendit nos habē qdē carnē peccati. filiu u di habē simi
lit carnis peccati. n carnē peccati. In peccatis concepti. in pec
catis sum nati. fili u di. n cu nro nat peccato. s; ccept de spu
sco ē. Dampnauit g peccatu in carne. hostia fact p redimendo
homine. Qd ē au ut iustificatio legis impleret in nob. n ut
mercedē illā consequerem. qm lex spalit intellecta. & obser
uata. fidelib in misticis adumbrationib contexit & tēpore
gre reuelatione plenit exhibuit. Itaq; xpc p circumcisionē
qm p nob uoluntarie suscep. nuptias uitare nolentib ho
norabile conubiu & thorx immaculatu induxit. uirginat u
uite florē sine patre intris. de sola uirgine nascendo dedi
cauit. Trib eni modis natura humana existendi sumpsit
initiu. quartu modu xpc s reseruauit. Protoplastus. n. sine
masculo & femina creat ē. eua de uiro sine femina. omē gen
humanu de masculo & femina. xpc de sola femina sine mas
culo. Licet materia t pceptu circumcidendi masculos. cui ra
typ p successiones generationu pgrediens. ad xpm puenit.
ibiq; t'minum accep. in omi gre humano homine de sola
femina sine uiro nasciturū ultra n repit. Singlari g na
tiuitati dnice lex coniugalis nichil contulit. qa patb in
dicta circumcisio masculu ab ei natiuitate t conceptu re
mouit. Xpi g circumcisio. uicioxz nroxz mortificatio ē. qa peccata nri mor
tificari di figura pcedens in capite. pualuit in corpe toto. gra
mediatrice. Sic. n. apts nos sum inqt circucisio. q spu di ser
uim. Vera. n. circumcisio iusticia ē. ubi circucisis mens car
nalib iuste. do iusto pureq; seruit. Primu in hac legis ob

Qd trib modis natā ini sumpserit initium.

Que ... sit uera cir... ciē

seruanta duellum xpe figuralit contra robur hostile sui
ecp ostendens a menbris suis qd e uniusalis cceta sensus car
nales. ne spui dominent ferro discipline penit detrun
candos. Sic .n. homo cuilibet etatis ex uulnere carnis id
ex circumcisione. dolore torquet. sic habes de sichem filio
emor & aliis q tcio die circumcisionis grauius torquebant.
sic anima ex sensu carnis dolore conficit. quociens uiciis car
nalib aut uoluptatib reluctat. & tot uulnera nil tam picli con
ducentia suscipit. qd delectationib carnis pxpi amore resistit.
S; v. sensuum corpaliu intemperantia repssisti. & illecebris noxiis
timore x ppposuisti. petrino cultro utriq; hominis membra cir
cumcidisti. Habet .n. & ipsa anima queda mebra si aduertis in
uisibilia. qb integro statu durantib. aut uiciis opprimit. qntum
attinet ad pessimas corporis passiones, aut leuat. obtruncando no
cina. P. Cu tot modis possit in homine circumcisio reperiri cur
in hoc loco nature iussa e fieri. M. Qa uis queda in hoc membro.
& ut ita dicam carnalis substantie cardo uersat. unde caro de
carne mediante uoluptate ppagat. D s .n. nichil unqm inua
nu aut pcep aut pmisit. quippe decui ubis intra nichil si
ne fructu cadit. nec tale pceptu dedit cui adimplendo t
fragilit condicio t inpossibilitatis homine auerteret excu
satio. Qin uis enim sine nexu cniugali mortal ppago n pce
dat neq; natura quide hoc poscebat. tam in ipsis reb carna
lib exercendis uoluit ds p hanc circumcisionis lege ut eta
inf masculum & feminā honorabile conubiu & thor inma
culat ut conducta mentis & corporis homo puritate. ad pn
cipiu suu reuolaret du t ratione t pcepto commot carnalia
spalib ppponeret. Itaq; q in sensib carnalib in hac tra mori
entium recte circumcidit n habet intra uiuentiu unde er

eumdatur. Attende structurā templi salomonis. Expolitis &
conplanatis ante compositionē lapidib; malleo n̄ indigebat
inmunctura. q̄a n̄ repetendum laborē sagax artificis p̄uenerat
p̄uidentia. Hoc adlocum p̄sentē reflecte. q̄a si circumcisus. si
malleo bene contusus fueris inuia conplanatione n̄ indiges
inpatria. Malleo siquidē uniu̅se carnis t̄e contritio. nichil ē un
de turbet semel suscepta beatitudo. Quociens. n. dō p̄mitten
te turbam̄ ueterano. nec tam̄ uicti conterim̄ p̄ssuris. sic̄ att
apls̄ tribulationē patim̄ s; n̄ angustiam̄. aporiam̄. s; n̄ desti
tuim̄. p̄secutionē patim̄. s; n̄ destituim̄. deicim̄. s; n̄ p̄un̄. to
tiens malleo t̄re uniu̅se n̄ addefectū s; adp̄fectū contundim̄.
At diuino iudicio tandē malleus erit iste conterend̄. cū iustus
quē nunc tundit nec sup̄at. illū irriserit. & dixerit. Quom̄
contritus ē malleus uniu̅se t̄re. Sed q̄d infans n̄r octaua die
circumcisus ē. corporis sui q̄d ē eccl̄ia resurrectionē & inno
uationē corp̄is & m̄tis ostendit. quando corruptibile hoc in
duerit incorruptionē. & mortale hoc induerit inmortalita
tē. quando nouissime inimica destruet̄ mors. q̄ regnauit aba
dam inom̄s homines. & ibi p̄pagandi regni sui p̄ncipatū
amisit. ubi natiuitas & circumcisio filii di̅ naturā humanā
sibi sine peccato. & uniuit. & expiauit. Communicando. n.
inferiorib; participare nos ds̄ uoluit sup̄iorib;. ut carnale
mediante fortitudo infirmitati congruent̄ occurreret. &
lux hacten' celata mortalib; umbrā q̄ tegebat homo dissi
paret. Denique lux ipsa q̄ sine sc̄to & indiuisorio radiauit.
xp̄e quē stabulum occultauit. latere n̄ potuit. Creatura
creatorē. fabrica artificē mund' p̄dit infantē. adē sidus &
angls̄. pastor & magus. senior & anus. Sid' ignotos attra
hit. & duc̄. pastorē laudib; excitans angls̄ adxp̄m diriḡ.

Magnā n̄re circumcisionis misterium

senior & anus testificant. maria incorde suo cuncta conserua
re pbat. Itaq; q cuncta complet & ambit angustias stabuli
pmu locu inmundo elegit. & rector omnium reru. septa uilium
subintrat iumntox. Nec te lateat qd mortu tam latent mun
dum infantis ingressi. gestum sit. D. Qd nam rogo. M. Eo
Fontē olei innatē xpi eruppisse — tepore q cesari ppetua tribunicia potestas asenatu decreta
ta ē fons olei rome detabna meritoria ptotū diē fluxit. sub
pncipatu cesaris aq exiit edictu ut describeret uniusis orb.
De pace tepr cesaris — quippe subacto orbe trax. ianum p tos ee annos ipse clausit.
peui portas adbellandu semp egredi ppls roman solebat.
Qui etiā xx. mit seruox dnis suis restituit. alios qb dns n erat
meruee puniuit. Qui etiā cu dns diceret dirissima com
minatione nom illud fert repssisse. D. Velim scire
qd inhis omib possit coniectari. M. Qd aliud. n qd pfonte
olei tota die fluente. mia diuina usq; ad t(erminum) mundi fluens inecclia
figurat. porbem pacificatum uere pacis q xpe ē aduentu. p
seruos dnis suis redditos. nos abhoste captiuos dno nro xpo
fide recogniatos. qd noluit dns uocari humilitate mende
xpi. O detestanda cordis humani supbia. qd mag elegit sub
sequi illu q sede sua inlatere collocauit aquilonis. & sum
te mortis pposito sperare sententia. qm rege hominu. adte
pus phomine humiliatu. & ultra omne homine ultra celos
& anglos postea exaltatu. Benedict p omia ds. Et dentatu
tate ei ista sufficiant. Inde. qa ueritas deira orta ē. istud
animal de quatuor animalib. id matheu. forma incarna
ti ubi. ad pfundu crucis pone. qa hic pmu concep dexpi ge
neratione. D. Consequent itaq; uitulu adiunge. forma pas
sionis. & de qua multa eqim rationib & figuris intextus. spec
alit de passione refer aliqua redeptoris. M. Specie qd dam

querit degener & de uniūsalib' particularia. cū haec tn' omē
negociū nrm tantū sit in passione dni. & in hoc maxime uersat'
cardo dialogi nri. qm sit agn' occisus ab origine mundi. Siue
tu enī maledicte arboris offensi. lignū uite longo circuitu quesiui
m' hocq; multis figurarū adumbrationib' tectū p int'ualla
tēporū & locoꝝ ac differentias psonaꝝ rep in'. sicq; aduentū ui
talis gr̄e supnē ipso trahente atq; ducente tandē puenim'.
Sic & ipse ait. Ego si exaltat' fuero a tra. omia traham ad
me ipsum. Ergo ipso trahente pficim'. ipso linquente defi
cim'. ei' ascensu in lignū ab inferiorib' ascendim'. uulnerib' ei'
sauciati respiram'. morte ei' reuiuiscim'. ac ut ad cardinē ue
niam'. omis ei' infirmitas salus humani gn̄is ac sanitas est.
Aspiciam' g' in auctorē fidi sic ait apls. ac cōsummatorē ihm.
q pposito sibi gaudio. sustinuit crucē confusione contempta. Et
quasi quereres q gaudio. seqt' & dic. Atq; in dextera sedis di
sedet. Et subinfert. Recogitate eū q talē sustinuit a peccato
rib' aduersus semetipsū contradictionē. ut ne fatigemini
animis uris deficientes. Paul' tā legis scientia. qm rerū expi
entia edoct'. ac ingta crucis xpi. maloꝝ igne decoctus. plus
omib' laborauit. idoq; de causa laboris sui plus ceteris decla
mauit. Habet enī hoc ppium humana natura. de his agere
loquendo pcipue quoꝝ studiis maxime pbat' intendere.
Igit' in auctorē fidi ac consummatorē ihm nos hortat' apls
aspicere. ac omē pond'. ac circūstans nos peccatū deponere.
& cet'. Pondus hoc eni peccatū de q paul' agit cōpendet. ap
petit' grauis tēporaliū ē. q nūqm sine peccato t' amore pagit'.
t' ni habita corradendi t' congesta pdendi. Itaq; requies appe
titionū nris oculū purgat ad uidendū fidi auctorē. ubi enī
sps dni ibi libtas & xpi milite omib' reddit expeditiorē.
D. Quare dic dnm auctorē fidi & cōsummatorē. M. Omis ecclia

ab abel aduentum xpi precurrens ea fide ferebatur. que secundum aduentum
ecclesia precedens et primum subsequens. quia quod illa sic dictum est. de xpo
nascituro et passuro. ista credit de nato et passo. Ipse ergo auctor
fidei recte per hoc demonstratur. quia nisi de se fidem fidelibus inspiras
set. fideles nullomodo fuissent. nec ad hoc quod crediderant. ullomodo
peruenissent. non auctor ipse fidei eos per fidem quae per dilectionem operatur
consummaret. Ipse enim consummator omnium xpc ihc. qui quod
corpori suo quod est ecclesia per prophetas promiserat in cruce pendens expleuit.
quod uero de capite. id est de se ipso scriptura predixerat. moriens in cru
ce consummauit. D. Quid est quod ait proposito sibi gaudio. et confu
sione contempta. M. Propositum gaudium. gloria resurrectionis est. mor
tis confusionem secutura. et omnem mortis dolorisque nexum ter
minatura. Xpc enim resurgens a mortuis iam non moritur et cetera. Itaque
si post mortem. uitam post confusionem gloriam speras. et si fatigatus. in pas
sura ne deficias. Si enim compatimur et conregnabimus. Conside
ra nunc apostoli uerba et huic sensui conpendentia. D. Que sunt illa.
M. Cum esset inquit filius dei. didicit ex his que passus est obedientiam.
In quibus uobis cognoscimus. quod nobis in xpo manentibus cuncta ad
uersantia. quedam nobis obedientie sunt instituta. dum ex his que pa
timur. discimus obedire. Quos constat noxie libertatis. licentia de
fluxisse. Gressum nesciunt obedientie. cui frena laxant inmu
sticie. ne gradum figunt spiritualis obseruantie. qui iugum excussit
discipline. D. Quid est quod sequitur et consummatus. factus est omnibus obtem
perantibus sibi causa salutis eterne. M. Cum legibus eternis ordo rerum
semper subiaceat. et nutibus diuine uoluntatis omnis se natura
subponat. cur non xpo non obtemperet homo redemptus per quem xpc
per passionem est consummatus. Obedientia xpi. causa salutis eterne
est hominum. utque in cruce consummatio totius est mortis consumptio.
Sed ipsa passio regis nostri. sicut meritum et gratiam saluandis cumulauit
et auxit. sic ignominia crucis scandali latus. et ingratis pe

nam causaq; peccati duplicauit. omne exordinarum circuitus
extollentiã angli & hominis exinaniuit. dominatu alteri. er- .i. diaboli.
rore amouens alteri. hac duplici gr̃a omne humane p̃sũptionis .i. hominis.
morbũ ita debellans. ut potestas aerie nequicię deficeret homi
ne deprimentis. & error cessaret eunde hominẽ p̃ fantasticas sup-
sticiones seducentis. D. Aın patet q̃d extollentiã exordinarii
circuitus dixeris. A. Infantilis inpericię p̃sepe notã incurris. q̃
tã facile etiã p̃ plana gradiens offensis. nec aptis dictis intendis.
Angli & hominis circuitus exordinari ẽ. extra ordinẽ natiuę con
dicionis suę indisciplinatus excursus. q̃ deserta statione sua statũ
iusticię amiserẽ. & inid q̃d male uoluntatis inpulsu intenderant.
incertis ambagib; defluxerẽ. Igit̃ alterum horũ habens cũ compli
ce suo mundo. legib; etiã̃ doctrina t̃ potentia rebellẽ. crux xp̃i re
gis nr̃i framea iusticię p̃domuit. alterũ ũ id̃ hominẽ t̃ amore
p̃uati dececrũ. t̃ hostili dolo circumuentũ ut p̃ fugã p̃p̃e sedi
consignauit. Porro q̃d de doctrina t̃ potentia dixi philosophorũ
dogmata s̃t. quo᷑ errorẽ supsticionis quẽ uanis legib; institue
rẽ. potentes mundi conscripto firmauerẽ. ut alterũ ex altero cres
ceret. donec ueniret q̃ humilitate crucis & sapientia. utriq; ro
bur eneruaret. Quoñ ũ mundi sapientia. humana ratione in
flata crucifixo nr̃o sit contraria. paul; sic exponit. Non inq̃t
misit me xp̃c baptizare. s; euangelizare. ñ in sapientia ũbi. ut
ñ euacuet̃ crux xp̃i. Verbũ enĩ crucis. p̃eruntib; q̃dẽ stulticia est.
his aũ q̃ salui fiunt id̃ nob; di uirt̃ ẽ. Et p; pauca. Nos p̃dicam;
inq̃t xp̃m crucifixũ. iudeis q̃dẽ scandalũ. gentib; aũ stulticiã.
ipsis aũ uocatis iudeis atq; grecis scis. xp̃m di uirtutẽ & sapien
tiã. Nota q̃d sermonis sublimitas in philosophis maximũ gen Eloquentiã pecca
uit erroris seminariũ fuit q̃d multos q̃dẽ idolatras constituit. trice multos con
q̃a deceptorio cursu p̃fluxit. & eõ multiplicauit errorẽ q̃ p̃tiax stituisse ydolatras.
in sublimitate sermonẽ. Qc̃q̃d enĩ ũbis strepentib; foris sonabat.

ut certi sensus pondere uacuabant. qs licet innatu boni pfectus
addiscretione boni et mali. creatoris cercatione pduxisset. nra
adeultu ueri di t amore ullom pducere poterat. qa sapientie
psumptio. quendā magnū diuino lumini ut ita dicā obice fece
rat. R. Sed in carne sapere mors e. debis uideri in dixisse apls.
Qui eū cognouissent dnm n sic dnm glificauerit. et cet. A. Itaq;
qd stultū di e. sapienti e hominib. et qd infirmū e di. forti e
hominib. R. Qd apls ait. qd infirmū di e. forti e. hominib au
ditu. ut cūq; tolerandū e. dic enī hoc ut existimo ex infirmitate
nre carnis suscepte. qd aū ait. qd stultum di e. sapientius e homi
nib. auditū prsus offendit. n forte uelatū littera misteriū osten
das. et qm debeat hec stultitia accipi pferas. Siquidē ex cōmuni
cursu nature stultitia mēdū sapienti surrepit. insapientiā ū di
nichil coinquinatū incidit. Attingit aū ubiq; ppt suā mundi
ciam. M. Nescio laboras stultitie. q mini intuis anbagib. statum
attendis uere sapientie. Qd enī ait apls. stultum di dix hoc ma
gis stultorum hominū estimatione. qm diuinitatis derogatione.
Videbat enī animis incredulis. signū qddā stultitie. regē nrm
uice latronis plecti quasi reum mortis meruisse. et qd contulit ho
mini pdito et restaurando uoluntaria gra crucis ignominiā
tolerantis. estimabat cecitas insane mentis dignū iudicium
et meritū pacientis. Qd enī mundi hui philosophi xpo. Ver
bo g crucis pereuntes scandali lamīt. saluandis pascha xpc immo
lat. et transit a morte in uitā. de tenebris ad lucē parabat. Qd
g maligni ciues quando xpm uiderit. Hic e inquiunt heres.
Venite occidam eū. et nra erit hereditas. Et quidē occiderit et
hanc hered pqua occiderit. et ipsū amiserit. Cum g stultum
di infirmū di. et tristis e anima mea ad mortē audieris. supne
dispensationis aduerte misteria. qua uuln seruī. sanguinis
filii fusus medicat. cicatrice pietatis. plaga mali ueteris obdu

Virtut.

Qd sit infirmū di.

d. regire retro ad alo signum.

erit una mortuus accipit. q̇a morte una pli bauit. Mira res.
Seruo puniendo parcit. fili⁹ penis addicit. iniuriosa mors
tollit innocentē. gr̄a seruat adultā. exdata t̄ illata morte
morientē. Emitur inmīso p̄cio homo uenundat̄ subpeccato. ex
ulat heres. ut multos faciat exul heredes. dn̄s aeri duello di
micat miles ocio uacat. in totum militis spectet adglām. q̄e
q̇d intriumphante pacāū ē peruers ignominiā. Et q̇ seruus li
ber. ī dn̄s iudicat̄ tot habens p̄p̄e testes innocentie q̊t meū
fremebant fautores iniusticie. tot testimonia scitatis. q̇d fa
bricatores falsitatis. nec repugnat inuīs efferate malicię. q̇a
humana redemptio pbanda fuit. expacientia irrogate xp̄o
iniurię. Hic completum ē ieremī uaticiū. Quom̄ dicitis. sapi
entes nos sum⁹. ⁊ lex dn̄i nobiscum ē. Mendaciū uere opat̄ ē
stilus scribax. Confusi st̄ sapientes ⁊ capti st̄. Verbū enī dn̄i
piecerīt. Q̇s dabit me insolitudine diuersox uiatox. Et de
relinq̄m pplm meū. ⁊ recedā abeis. Eo n. q̊ se sapient fecisse
arbitrati st̄ xp̄m occidendo abhoste capti st̄. xp̄mq; adgen
tiū solitudinē commigrantē. pdiderī. Collocat̄ agn⁹ inoc̄es inme
dio lupox. int̄ pilatū ⁊ herodē. intigentes alienigenas. ⁊
iudaicū furorē. maior impio delusum contempnit. ⁊ pilato
cōmittit. ille flagellatū hosti dimittit. alīnamibq; iudicuis
int̄ alienigenas. crudeli⁹ inxp̄m ppinquis. q̄m longinquis gras
sat̄. magis inenim furor domesticox q̄m extraneox excitat̄. quasi
hoc fuerit estum flammantis leli penit⁹ euaporare. si tolleret
xp̄o afacie t̄re. Q̇a q̇ pastor tollit̄. grex indiuīsa dispgit̄. D.
Hoc exigit rerum c̄sequentia. addiciā pnob̄ disciplina. Ubi
enī abestiis pastor absumit̄. sola una trepidis oiculis infu
ga spāt̄. Recte dicis. Ubi mortus impulsu pastoris tollit̄ cu
stodia. singulare. p̄sidiū gregis infuga ē. Q̇d putas anim̄
tenens oiculi eē cū lupus dentib⁹ ⁊ infaustis morsib⁹ pasto

.i. hoīe dn̄m ut ser | Mirabit gr̄a penis addicitū ut seruos redimeret.

Jeremias

Vnde.

Lor.

rē laniari cernerent ⁊ illudi temerariis excursib⁹ quarū sic oīū
cordib⁹ excillata pastori ignominia plus accessit diffidentię
t timoris. q̄m immaculorū glā que uiderant confidentię
t amoris. Q̄d faceret ille fragilis ⁊ infirm⁹ ubi pcumbit
fortis. ⁊ idē medie. D. facile statum leuis edificii motio
quassat. ubi fundamtū nobile nutat. S; dō grās. q̄ semꝑ tri
umphat nos in xp̄o ihū q̄ signauit nos nimirū signo crucis
⁊ dedit nob̄. ut ait apl̄s pign⁹ sp̄c. sui uidelicet agnicionē
in cordib⁹ nr̄is. A. itaq; xp̄c dš nr̄ n̄ ŝ t passus t mortuus t
sepult⁹ ēē pbat. q̄a nos consepulta p baptismū in mortē xp̄o
⁊ reuixisse cū illo uidem̄. sic̄ idē ait apl̄s. Mortui ait estis.
⁊ uita nr̄a abscondita ē cū xp̄o in dō. Ergo nemo nr̄m sibi ui
uit. ⁊ nemo ŝ morit̄. siue eni uiuim⁹ siue morim̄ dn̄i sumus.
Et subiungit. In hoc eni xp̄c mortuus ē ⁊ resurrexit. ut ⁊ ui
uorū ⁊ mortuoꝝ dominet̄. Expansis eni in cruce manib⁹ p̄n
cipē mundi foras eiecit. domū fortis intrauit. fortē alligans
uasa rapta diripuit. sursum ⁊ deorsū. deuiuis ⁊ mortuis uic
tor triumphauit. Hec ē dō placens hostia uiuens. hostia q̄dē
se offerendo. uiuens ū immutabil⁹ indiuitate pmanendo. offerens
grātis q̄d ab homine redimendo susceperat. nichil ū de immensi pa
tiens in eo q̄d semꝑ. idē erat. D. Osup omē q̄d bonū t dici pot̄
t ē. excellentis grē dignatio. itemq; sup omē q̄d diligit t di
lectione dignū ē dilectio. Ecce in passione sua creature. crea
tor inclinat̄. seruus in filiū adoptat̄. captiuus p̄ncipat̄. p̄nceps
captiuat̄. Lat⁹ paradysum gaudens p̄occupat. angl̄m malū
iudicialis censura male usurpato regno pturbat. In hac com
mutatione t̄ra contremit. infern⁹ inmugit. coronā malignan
tiū t̄ror obscurat̄. bonoꝝ cet⁹ augm̄to grē collatę resultat. ad
suū reformata redit natura p̄ncipiū. q̄a deletū ē xp̄i sangui
ne letal⁹ pacti cirographum. Benedictū p omnia lignū p q̄d

fit iusticia. inquam quia uita lapsum uidit per lignum mortuos ut uitam
recipiant ad se trahit. R. Viuimus ergo uita xpi. quia redempti sumus
morte xpi. Sic enim & apostolus. Si inquit cum inimici essemus. recon
ciliati sumus deo per mortem filii eius. multo magis reconciliati salui erimus
in uita ipsius. Ait enim apostolus quod soluerit xpc inimicicias in carne
sua. Redemit nos de morte maledicto a quo omnis benedictio. &
factus est pro nobis maledictum a quo omne saluandum constat benedictum.
Huc & illud accedit quod est quasi flumen exuberantissimo fonte pro
fluens. et quasi sigillum quoddam uniuersalis gratiae simul concludens.
D. Quenam rogo huius exundantis affluentiae uena. quae plenitudo
generalis ut ais gratiae semper ueram donis confirmat recentibus & si
gillo paternae dulcedinis commendat secretum quoddam fidelibus. R. Il
lud dico. quod exceptis multimodis & diuersis carismatum donis
quibus ipsa plenitudo gratiae id est xpc per membra sua. per gradus & or
dines ubique diffudit. singulariter quendam omnibus bonis suis ecclesiae
distribuis adiecit. quod corpore & sanguine suo semper reficit &
nutrit. quos semel in iniquitate redemit. ut quod semel optulit predep
tione. usque ad finem mundi possideat. et celebret ecclesia pro pignore
pro salute. Quociens lassa peccatis anima. his alimentis releuatur. in
firma roboratur. tristis exhilaratur. quociens uictis inpugnantibus ex
hoc gustu obluctatur. et suscepto in se xpo. contra hostem suum
ex triumpho gloriatur. Quod ergo prophana bestia perfecit. quando protopla
stum decepit & cepit. sicque uires potentis malicie per totum orbem
extendit cum uicto. in uno uictore xpo cuncta uel ex magna parte
amisit. Non tua serpens inuide usurpasti. quia propria perdidi
sti. & merito totus mundus sub tua dicione gemebat. cui mun
di creator non suffecerat. Nec enim tibi suffecit. qui te perfectum indecore
tuo creauit. idoque quia quod bene acceperas. male perdidisti. quasi mal
leus nationes terre iniuriosa potestate pressisti. Sceptro nefan
di principatus dominatum ad regna terrae extenderas. quod uero regi

N. Excellentia gratiae diuinae

N

Inuectio.

regū debueris ignorabat. Postremo conspiratio tua cū hostib(us)
xpi. Virus antiquum euomuit. & inposito iuda pditore. re
gē tuū & dnm̄ psumptio nefanda distraxit. Versute nequicie
concept(us) nob(is) pfuit. q(ui)a p nob(is) egisti. q(uo)d ad mortē unā impulisti.
Vendit(ur) g(ra)t(is) rex n(oste)r. pdit(ur) capit(ur). illudit(ur). morti addicit(ur). mutat(ur) ui
ta suspendio. q(ui)a fortis ut mors ē dilectio. Verū ut subtilius
inferā om(n)is adunatā pdestinati passi st̄ in illo. q(ui)a ille p ipsis.
cap(ut) in mēbris corp(us) in capite. q(ui)a si de ect̄ atium altī. fructu
careret. t aduent(us) medici t longeuus morb(us) egroti. D. Unde
sensū pmisisti deseris. aduentū xpi pcurrentib(us) quē ponis de
subsequentib(us). S; uideor minus ista uidere. q(ua)m uis iterata rur
sus ratione. A. Quero at q(ui)s. t quando hec dixerit. Ego p legē
legi mortuus sum. ut dō uiuam. Xpō confixus sū cruci. Viuo
aū iā n̄ ego. uiuit u(er)o in me xpc. Q(uo)d aū n̄c uiuo in carne. in fi
de uiuo filii dī. q(ui) dilexit me. & tradidit semetipsū p me. Dic
rogo ubi paulus erat. quando ista dicebat. Aut cur ista dice
bat. D. Scio equidē q(uo) tendas. ea enī magis pdestinationem re
flectis. Quia enī dō simul assunt omia. sic paul(us) aderat dō n̄
dū nat(us). sic crucifixo constabat. n̄ dū regenerat(us). A. Igit(ur) xpc
semetipsum pro tradebat. q(ui) n̄ dū xpo paciente credebat.
xpc paulū uidebat. q(ua)ndo celū & t(er)ram appendebat. Audi &
in alio loco q(uo)m(od)o paul(us) cruci sit confix(us). Ego inq(ui)t stigma xpi
porto iugit(er) in corpe meo. Ad hoc enī & ipse dn̄s crucē suā ubi
enī dementia supbe impietatis irrisit. incredentiū frontib(us)
fixit. ubi q(ua)dāmodo sedes ē uerecundie. ut de nomine ei(us) fides
n̄ erubescat. & magis gl(ori)am dī q(ua)m hominū diligat. Visne de
ppha n(ost)ro eu(an)g(e)lico esaia. testimoniū ut sensū confirmem(us) pce
dentiū. D. Ego u(er)o nichil gratius. A. Ego sū inq(ui)t dn̄s q(ui) deleo
iniquitates. tuas pp(te)r me. & peccator(um) tuor(um) n̄ recordabor. Re
duc me in memoriā. ut iudicem(ur) simul. Narra si q(ui)d habes

ut iustificeris. Ubi g̃ peccata tua. deleta sr̃ ñ sanguine xp̃i. *Viuat.*
sponte p̃te inmolati. Q̃d ẽ aũ reduc me inmemoriã ut iudi
cem̃ simul. ñ q̃d supra dictum.ẽ. q̃a sic̃ caput p̃ mẽbris 7 inmẽ
bris pati uoluit. sic mẽbra incapite crucifigi oportuit. Quasi
diceret. Si iudicari te p̃ me consliterit. recordare q̃s p̃ te iudi *Q̃d sit reduc me inmemoria.*
cat sit. In omni iudicio q̃d p̃ me pateris tecũ me ẽẽ ñ diffidas. q̃a
quando suspendio laboraui. mecũ eras. Simul g̃ iudicam̃. q̃a
cap̃ 7 membra. corp̃ unũ gr̃a mediante censem̃. ac q̃cq̃d futurã
transit ad gl̃am. mecũ crucis sustinuit ignominiã. Si g̃ in p̃mo
adã ñ dũ nat̃ peccasti. cur in sedõ ñ dũ nat̃ ueniã ñ meruisti.
Nonne sic̃ in adã om̃s moriunt̃. ita ⁊ in xp̃o om̃s uiuificabunt̃.
Nec te moueat q̃d paul̃ se toties dic̃ xp̃o. t̃ mundo confixum
7 crucifixũ. q̃n cũ ã mortuũ. cũ ñ interiret. suspendio ligni. s;
q̃a parat̃ semp̃ erat uoluptatib̃ prauis reluctari. Sic om̃is cũ
paulo morit̃ xp̃ianus. cũ xp̃i p̃cedentis iusticiã imitat̃. uiet̃
uicis excurrentib̃. D. Cũ in hac lege uideam̃ sc̃e crucis semp̃
bauli. excludit̃ temp̃ om̃e requiei. S; responde m̃. quare dixe
rit paul̃. ego p̃ legẽ legi mortuus sũ. Quã legẽ discernit a lege.
M. legẽ euangelii. discernit a lege moysi. ut uiuens sp̃ui litt̃ *Q̃d sit p̃ legẽ legi mortuus sum.*
moriat̃. lr̃a eñi occidit. sp̃c aũ uiuificat. 7 in alio loco. Si cir
cũcisionẽ adhuc p̃dico. q̃d adhuc p̃secutionẽ patior. Ergo
euacuatũ ẽ scandalũ crucis. S; temp̃ ẽ ut transeam̃ de uitulo
ad leonẽ. de passione ad resurrectionẽ. de luca ad marcum. q̃a
7 si xp̃e crucifixus ẽ ex infirmitate nr̃a. s; uiuit ex uirtute dĩ.
Et nos inq̃t infirmi sum̃. s; uiuim̃ ex uirtute dĩ. Constat eñi
ut sic̃ xp̃e uita in ligno ex infirmitate obiit. sic om̃is anima
ma mortuus uiuat. si fide 7 op̃ib̃ crucifixũ attenderit. si ueterẽ
hominẽ in se crucifixerit. id̃ uicia carnis mortificauerit. ut de
struat̃ corp̃ peccati. ut ultra ñ seruiam̃ peccato. Si eñi
mortui sum̃ cũ xp̃o. credim̃ q̃a simul uiuem̃ cũ ipso.

lt debis finis. Demorte g̃ xp̄i adresurrectionē. adglām de
crucis ignominia ueniam? q̄a si compatim̄ ⁊ conregnabim̄. D.
Incipe g̃. M. C onsummato uictoriosissima potestate cru
cis misterio. pacificatisq; ꝑmortē filii dī q̄ incęlis ⁊ q̄ intia. ⁊
hoc ordinę diuinę potentię cōpetenti. restabat amdo infernus
debellandus. ⁊ que examtiquo legib⁹ iniustis usurparat the
leo. sauro despoliand⁹. Bellator g̃ nr̄ aggredit̄ seuos uincularē
tyrannos. ⁊ ꝑdā uiolent̄ excutere. q̄ ꝓbat̄ gressib⁹ alienis deui
asse. Gratant̄ hic regē suū intrantē. spē beatoꝝ exmutis rec̄ selis
quē uideri exspectantiū ⁊ fessis suspiriis tantū desiderantiū.
ingemiscunt. si tam̄ credi pot̄ impioꝝ animę. solis iustitię ra
dio reuerberate. ei quē contempserāt expauentes ingressum.
q̄a nullū suę penę merebant̄ remediū. D. licet g̃ cęlo tanq; gau
diū fieret inhis quos eduxit. dignum tam̄ gemitu spectaculū
inhis q̄s reliq̄t. M. Verissime. Natura'ẽ quippe laborantiū lex
habet hoc ꝓpⁱum. ut uisa consolatione alteri⁹. ꝓpⁱum pond⁹ uidat̄
augeri ṅ minui. D. Grauī fame laborans. uiso comedente. pena du
riore decoquit̄. M. Q̄m flebili g̃ q̄nq; miserabili aspectu ꝑditoꝝ
animę lucē illā ut reor intendebāt q̄m eū eaūs exultantib⁹ iu
stitia regnante sequi ṅ ualebant. Quanto desiderio t̄ ultimā
diuinę miserationis stillā exoptabant. q̄ insolitis tormtis re
mansert̄ q̄nto eū tanta glā ciues cęloꝝ exiert̄. ⁊ inatū inuisę
mortis ingr̄a tanti ductoris euasert̄. S; debis puto magis silen
dum q̄m loquendū. Anima equidē rationalis chaos tartareū
t̄ inconpuncto tēporis excepta. sola pregno cęloꝝ requiē exopta
ret. q̄nto magis milib⁹ multoꝝ annoꝝ penis ⁊ umbris obsessa.
Quom̄ ⁊ hic traxisse uidet̄ omia. Non uidet̄ t̄ hic etiā xp̄m adse traxisse omia. q̄ deuiuis ⁊ mor
tuis tanta accepisse uidet̄ spolia. D. Digna prsus regis eīm uic
toria. q̄ p⁹q̄m deuiuis morienti insultan[...]nib⁹ triumpha
uit etiā demortuis. spolia accepit. ut bi[...]q; gīe t̄ iu

iusticię preferens insignia. gratię quidem in his quos eripuit quia rede
merat. iusticię uero in his quos reliquit quia dampnauerat. Sed quod dubi
tatiue uideris procedere. de reprobis in suppliciis constitutis si cre
di possit quod uiderint lucem illam animę Christi quę spoliauit infernum
cum chorus impiorum Christum et uiderint in corpore tractauerint et occide
rint. et postea quod maius est uisitari sit quem transfixerint non consolationis
gratia. sed augendę penę causa iudiciaria. cum etiam in monte thabor
dominum transfiguratum quidam discipulorum uiderint non tamen in ea claritate quę
mundo corde seruatur in eternum cum Christo regnaturis. quod etiam diues in
inferno sepultus legitur uidisse abraham et lazarum a longe in sinu
eius. et minima quam maiora negauerat postulasse. de hoc enim quod dic
tum est tollatur impius ne uideat gloriam dei. sensus alius est. ac per hoc cur predic
torum animę Christum inferos debellantem non uiderint. si tamen et hoc credi
potest non occurrit. non forte affirmare non audeas. quorum auctoritatem non
habeas. A. Deo ore locutus est. Ubi enim enucleande ueritatis re
gula non suppetit auctoritatis. inuestigande consideranda est conuenientia
rationis. Porro fructus est rationis quicquid demonstrabili conuenientia rerum considerari uel excogi
tari potest absque periculo erroris. Uerum sublatum utrumque uel auctoritatis uel rationis quorum alterutra uel
utraque uia pateat ueritatis suffragio te non posse ad hoc quod queris
pertingere. muto cum probabis silentio. D. In dubiis rebus affirmatiua
assertio. quid aliud est quam precursus in scandalo. M. Habes in hoc tri
umpho domini. formam leonis. morte mortis. uictorem hostis omnibus seclis
retro inuicti. progreditur rex et sacerdos noster formosus in stola sua
gradiens in multitudine fortitudinis suę. propugnator ad sal
uandum commitat prestantissimo ordine seculorum. presentis et futurę re
surrectionis gloriam attestantium. Ortu quoque huius diei. ecce dies inno
uantur. tempora horis alternantibus succedentia statu pristino aperiuntur.
homines iustificantur. uicia cessant. uirtutes exuberant. quia por
ta mortis clausa probatur. ex qua principium omnium uiciorum emersisse
cognoscitur. Christo uero resurgente regnum celorum aperitur. de quo fons et

rigo uirtutū omium p̄fluxisse uidet̄. iuxta illud. Omē datum optimū & omē donū p̄fectum desursū ē. ⁊ cetera. Ort⁹ ğ noue re surrectionis testis ē. diuine caritatis. de qua caritate flos & fruc tus ē ęternitatis. In qua homo sig̃t̃. sp̄c sc̄i gr̄a semp̄ auget̄. D. Vn de p̄bas. M. D̄s caritas ē. Quē q̇ possedit ipse. q̇d ē q̇d huic pos sit deē. Qui dm̄ habet ipse. q̇d habet aliunde querere. Cui ū ds̄ n̄ suffic̄it. q̇d illo unq̃m auari⁹ erit. D. Q̇s ē queso te cui d̄s n̄ sufficiat. si tm̄ uias ei⁹ obseruet digne quē portat. M. Hoc uere dixisti. Qui aū aliud q̃m dm̄ querit. q̇d illi unq̃m sufficere po terit. Unde q̇a om̄s in xp̄o surreximꝰ. q̇d xp̄c docuit ⁊ pcep̄. om̄s amem⁹. ⁊ sic ad amorē amando. ⁊ q̇d docuit obseruando. p̄ueniē m⁹. Potensne satis aduertere t̄ aliq̇d resurrectionis misterium & q̇s t̄ quant⁹ duplę resurrectionis sit conspect⁹. q̃m futura resur p̄sentē specie contineat. t̄ p̄sens futurā om̄ib⁹ modis intendat. D. Paucis absolue q̇d p̄posuisti. q̇a p̄te inuenienda. ame queren da dedisti. M. A paulo require. Cum sepulti inq̇t sum⁹ cū xp̄o p̄ baptismū in mortē. ut quē admodū xp̄c surrexit a mortuis p̄ gl̄iam patr̄s. ita & nouitatę uitę ambulem⁹. Innouatio ğ carnis ⁊ sp̄c p̄ma resurrectio ē. ⁊ ad s̄c̄dam. informatio. ⁊ p̄ fidē ğ p̄ dilec tionē opat̄ p̄parātio. Sic enim habes in ap̄to. Renouamini inq̇t sp̄u mentis u̅r̅ę. & induite nouū hominē q̇ sc̄dm̄ dm̄ creat⁹ ē in sc̄itate & iusticia ueritatis. Noua uita dat̄ in baptismo. uet⁹ abi citur: ut corp⁹ peccati destruat̄. q̇a homo carnalit̄ nat⁹. sp̄alit̄ regnat̄. Est ⁊ aliud resurrectionis gen⁹. cū homo p⁹ baptismū corruens. de p̄fundo uicio℞ emergit. & ad lucē q̃m oderat xp̄o reuocante mentis intuitum resipiscendo conu̅tit. Om̄s eni q̇ male agit odit lucē. ⁊ n̄ uenit ad lucē. ut n̄ arguant̄ op̄a ei⁹. In quo resurrectionis ḡne credit̄ dn̄s mortuos tres suscitasse. in quib⁹ omium mortuum gn̄a anime uidet̄ conclusisse. Unde paul⁹. Surge inq̇t q̇ dormis & illuminabit t̄ xp̄c. Tenebras occupat.

q̄ se p⁹ baptismi gr̄am peccati squalore deformat. rursumq; re
surgit. si q̄d erat. n̄ fuerit. A. Hic aduerto. q̄d ipse dn̄s uenit in
ruinā & resurrectionē multoꝝ in isrł. M. Bene sentis. Q̄squis g̊
nunc t̄ in remissione peccatoꝝ t̄ correctione morū xp̄o sur
rexerit. in nouissima tuba partē resurrectionis scōꝝ habebit. q̄n
do iuuent⁹ eī ut aquile renouabit. q̄a spū scō p̄uenit⁹ p⁹ius reno
uari merebat̄. Et corp⁹ quidē corruptibile. infirmū mortaleq;
posuerit. s; inmortale splendidūq; flore p̄enni. suscepturi sī.
sic paul⁹ ait. Seminat̄ in corruptione. surget in incorruptione.
Seminat̄ corp⁹ animale. surget corp⁹ sp̄ale & cet̄a. q̄a sic differt
temporalitas ab et̄nitate. tanta differentia erit p̄sentis gl̄e & fu leo.
R ture. R. estat n̄c considerandū. quanto iubilo suauitatis. q̄n
ta iocunditate ac suauitate dulcedinis. sp̄e beatoꝝ sua corp̄a re
petant. quanto flore t̄ fructu beate p̄ennitatis p̄cedant. cū ui
derint iam consummatū iter & on⁹ exactū laboris. & sotū sup̄ eē
q̄ fructum confert et̄nitatis florē infiniti decoris. cū uiderint
sine salute t̄ saluatione. sine uita t̄ gr̄a pietatis. q̄s ex simili massa
constabat informari. q̄s par quidē condicio natiue opp̄sserat
macula fragilitatis. nec tn̄ exigente iusticia. gr̄a p̄cedens omnia. reatu
paenę p̄scriptionis nullaten⁹ absoluerat. In hac g̊ discretione. in
hoc gaudio t̄ labore ac gaudio quidē bonoꝝ dolore ū maloꝝ
illud occurrit p̄pheticū. Consolatio abscondita ē ab oculis meis. d p̄ha.
q̄a ipse int̄ fr̄s diuidit. Itemq;. Multi de his q̄ dormiunt in t̄re
puluere uigilabunt. alii in uitā et̄nā & alii in obp̄brium. Et
dn̄s in illa inq̄t nocte duo in agro. duo in molendino. duo in
lecto. una assumet̄. alt̄a relīt̄. Nec mireris q̄d p̄sepe calamū uaria
mus ad m̄bra de capite. de xp̄o ad ecclam̄. q̄a de capite glorifi
cato. m̄bris conferenda ē et̄nitatis pulchritudo. A. Et hoc uideo.
Lectio uaria tollit fastidiū. ac studia studiis succedentib⁹ sensū
acuiorē reddunt legentib⁹. S; q̄d in assumpta t̄ relicta dn̄s ex

tribus negociis ostendi uoluerit prosequere. A. Tres hic ordines ec
Coniugatorum doctorum uirginum. clesiasticę professionis xpe ostendit. quos quia diuiso modo diuisi coluerunt.
in retributione distingui meruerunt. Intuens ista propheta nullam conso
lationem admisit. quia diuisionem inter fratres futuram aduertit. D. Et uere
dolor inconsolabilis quod pro merito dispari gloria uel pena discernit
eternaliter quos par professio conclusit temporaliter. & cogitur alter ab alio
iusticia dominante cadere. qui sociales uidebantur in fidei commu
nione. M. Vis perfunctorię uanitatis & noxiis desideriis mori.
In hunc articulum mentem penitus inclineris. & quam perfecte sit instabi
li rotatu mundi uidebis. D. Beatus qui partem habuerit in resurrec
tione prima. A. Consequenter non nocebit ei mors secunda. Sed responde.
Meministi te aliquando legisse. nolite errare. quae enim seminaue
rit homo hec et metet. D. Auctoritatis et audisse et uidisse me
memini. M. Quid illud. uenit hora. in qua omnes qui in monumentis
Leo. sunt audient uocem eius & procedent qui bona fecerunt in resurrectionem uitę. qui uero
mala in resurrectionem iudicii. D. Ita. A. Oportet ergo omnibus mo
dis id agi. ut iuxta uocem beati iob ingrediaris in habundan
tia sepulchrum. & prepares ante mortem quod necessarium
habes post mortem. Aduerte feminas sanctissi
mas. quae cum aromatibus dominum in sepulcro quesierunt. eoque non inuento.
affectum quem uiuenti dilexerant. lacrimis testate sunt. Quid ergo. Vacuę
uenerunt. D. Minime. M. Quid portauerunt. D. Aromata quę
q Similitudine. parauerant. A. Quid responsi acceperunt. D. Non est hic sed resur
rexit. M. Nonne sub hac similitudine beatorum animę tempo
ribus suis fidei fructibus exercitatę. in nouissima tuba tumulos
suos repetunt. & corpus quod posuerant querunt. nec tamen sicut posue
rant inueniunt. Siquidem posuerunt obnoxium corruptioni sed
incorruptibile inueniunt. Ipse enim effectus spiritalis potentię re
sumpti corporis uox quedam est. non est hic. id est quale nos posuimus
non inuenimus. Surgit ergo corpus idem & alterum. idem pro naturę ueritate

tem. alium psusceptę glę stabilitatē. idē pcarnis materiā al
terū pimmutabilitatem ętnā. idē qd fuerat adō creatū & limo
mats formatū. alium adō presurrectionis grām reformatū. Se
minatū ē corpꝰ animale. surgit corpꝰ spāle. pariū suo congru
entia adō solidū & uenustum. ut nil qd deceat absit. nichil in
decens assit. sicq; sacra coniunctione concordia carnis ē & spē.
qd dū alium decor ē altiꝰ. omis antique pugnę materia. ex par
eū ueniens dissidentia conquiescit. pace pacatissima interiꝰ &
exteriꝰ. Hic & illud occurrit. qd de pmordiis creaturā amorse
dicit. Igit pfecti st celi & tre & omis ornatꝰ eox. celi quidē luminaria ma
iora t minora. tre ū rationabilia t irracionabilia. t omnino
uite t sensus expta ornatꝰ nominans. D. Quantū ad litam
hęc ita cē. tantum accipientia qm scientia tenemꝰ. ū forte som
nias aliqd ibi latere typici sensus. Cur g. ptuleris hęc cū or
natu suo rerū pmordia resolue ppaucis. si mis hec sunt accipienda.
M. formatione celi & tre. spin & carnē id totū hominē intelle
ge. ornatū ū liberum arbitriū boni maliq; discretionē & differen
tia. capacitatē sensus queuis cognoscendi. & huiusmodi bona mune
ris infiniti. q ordinat te uere pficit. cū liberū arbitriū sic liberat.
cū uirtutes incorrupti hominis sic solidant. ut nec uelit nec possit
peccare. quē adimplū ętnat glę sue xpē dignat resuscitare. Tc
uera libtas illa patebit. de qua apls. liberati inqt a peccato serui
aut facti dō. habetis fructū urm in sanctificatione. finē ū uitā
ętnā. Nonne fructꝰ iste ē. de quo paulo superiꝰ dictū ē in iob. sci
es. att quo multiplex erit semē tuū. & pgenies tua sic herba tre.
Ingredieris in abundantia sepulchrum. sic infert aceruus in
tpore suo. Vis aū scire. qm multiplex semen istud puenat.
& hoc in herba tre. qm cumulent utraq; in aceruum. suo in
tempo [illegible] inferendū. D. Memoreris. sic tn ut pscripsisse
queratu [illegible] copendeat. M. Paulus cū carnis sem & fructū mer

Q̊d sit qd pfecti sit celi & tra & omis ornatꝰ eox.

Leo.

ecclē quoq; a fructu spē distingueret. ait. Manifesta st̄ opa car
nis. que st̄ fornicatio 7 cet̄. usq; q̇ talia agunt. regnū dī n̄ con
sequent̄. Et subiunxit. fruct᷒ aūt spē st̄. caritas. gaudiū. pax
longanimitas. bonitas. benignitas. fides pacientia. mansuet̄.
modestia. continent̄. castitas. & p᷒ pauca. Qui aūt st̄ xp̄i. carnē
suā crucifixerūt cū uiciis & concupiscentiis. S; taceam᷒ de pec
cata semine. unde peccatores mortis fructu defecerūt. & loqua
mur de semine iusticie. de quo fructū uite iusti consecuti
st̄. Itaq; dispar fruct᷒ utriᵒq; seminis intra conualuit. q̇d ani
ma tunc inuenit cū corp᷒ recepit q̇d t̄re commisit. Sc̄a ġ ani
ma q̄ degēns incorpore caritatē seminauit. fructū ei᷒ inresur
rectione repperit. que gaudiū. q̄ pacē. que bonitatē. 7 cet. omia
uite ētne compendentia. opulenti᷒ 7 uberi᷒ inuenit q̄m repo
suit. ex quib᷒ omīb᷒ aeternus beate perpetuitatis confient̄. q̇a
q̇ semen laboranti contulit. fructū etiā seminis & laboris
conferre sine fine pbat̄. Ecce quom̄ dn̄s exaltat᷒ meruec tra
hit ad se omīa. mortuus meruec uiuificat uniuersa. resur
leo. gens fidē dedicat resurrectionis. diūsoq; modo resurgen
tes ad sabbatum conciliat ētne quietis. R. O sabbatū o
N sabbatorum. o requies sacra beatorū. o seculis omīb᷒ admiran
da dulcedo bonorum. ubi cardo mortis. in quo nr̄e miserie
corruptela ab antiquo uoluebat̄. uita succedente comteri
tur. ubi homo cinis 7 uermis de puluere suo suscitatur.
ubi uie t̄minus. patrie constat introit᷒. claustra patent
celestium. t̄minatura gen᷒ omē suscepte felicitati contra
riū. R. Adhuc sensū dominicorum uerborum concinnan
tiā aduerte. Ait enim. Mulier cū parit tristiciam habet
7 cet̄. usq; & gaudiū ur̄m nemo tollet a uob̄. 7 iohannes.
Gauisi st̄ discipli uiso dn̄o. Vere leta gau[...]dia. q̇b᷒
t̄stia n̄ succedunt. q̇a nouis sup̄uenientib᷒ [...] ueta

transierit. nec erit amplius in memoria dolor preteritorum. ubi
fons uite. ubi sol iusticie. pater patrie constat materia gaudiorum.
Audi et apostolum. Id inquit quod in presenti est momentaneum et leue tri
bulationis nostre supra modum in sublimitate eternum glorie pondus
operatur in nobis. non contemplantibus nobis que uidentur. sed que non uidentur.
D. Quod paulus tantum pondus in sublimitate extulit. non esse con
dignas passiones huius temporis ad futuram gloriam preuidit. A.
Isaias etiam adhunc sensum dicere detectia. Ad punctum inquit in   Ysaias.
modico dereliqui te. et in miserationibus magnis congregabo
te. In momento indignationis mee abscondi faciem meam parumper
ate. et in misericordia sempiterna misertus sum tui. Imminentiam quidem
excellentissimi boni laborem breuem securturam paulus mihi uidetur
insinuasse. Sed quomodo nos in puncto pater omnium dereliquerit quos
constat annorum milia deuiasse. quomodo parumper a nobis faciem suam
absconderit quod nos adhuc pasens exprotoplasti fruentibus non satis
aparet. quia punctum temporis dici non potest quod presulorum longa uo
lumina inextricatis adhuc durare manifestum est. Quamuis enim
nobis xpisti mors absolutio quedam a morte fuerit. traditus est enim
propter delicta nostra et resurrexit propter iustificationem nostram. quamuis
exaltatus a terra saluandos certis temporibus attraxerit. sicque in mi
serationibus magnis congregauerit. tanti tamen labor longi
exilii satis uidetur obuius dare tibi suscepte miserationi. M.
Auidentie superne forsitan modis omnibus competeret. ut te lu
ce istam abutero matris intrante angelis obsequentibus ita cor
poraliter ab imis ad summa leuaret. ne de puncto isto posses
causari. cum te repente contingeret exilii legibus excludi nec
debito paterne presumptionis inuolui. Sed dic michi. Omnis tempo
ralitas eternitati comparata quid est. Nonne puncti instar bre
uissimi. Si enim punctum esset secabile. id est si in mille partes
diuidi posset. nonne respectu eternitatis pars millesima te

pori posset compari. q̇d defluxit ab adam usq; ad t̄minū mundi. Licet ḡ regnaret mors ab adā. in similitudinē p̄uaricationis ade in om̄s. usq; ad reuelationē filii dī. tam̄ ipsum regnū mortis. xp̄i destruendū aduentu. instar momenti p̄bat̄. si summā grē sectaturę. si diuturnitatē respicias uitę in eo dē statu. semp̄ p̄durandę. q̄a sič dn̄s exaltat̄ in ligno magnis miserationib; ad se traxit om̄ia. sic p̄ uictoriā mortis exaltat̄ potentia alr̄. sič att apl̄s ppt̄ q̇d & dš illū exaltauit. & donauit illi nom̄ ? ecc̄ tracta ad se congregabit om̄ia. ut q̇d tracta uider̄ p̄speculū. & enigma facie ad faciē uideam. & regē in decore suo sine fine cognoscam. Restat nunc ut si cū xp̄o iam conresurreximus q̄ sursum s̄t ipso ducente queram. ut p̄uiā & ueritatē uitā inueniam. ut n̄ sim ultra paruuli fluctuantes. & circumferam omi uento doctinę inne quicia hominū in astucia ad circumuentionē erroris ueritatē au̇ facientes. in caritate crescam in illo p̄ om̄ia. Paruuli ḡ facile patīt errori. magni sursum cōp̄enderint. ueritati.

D. Salubre p̄rsus negociū. at si merear̄ habere comitē. quē p̄nob̄ scim̄ resurgendo regnantē. M. Licet uicit leo de tribu iuda. mors mortē deglutiuit. Xp̄e de morte resurrexit. Queram ḡ nunc aliq̄m p̄ leonē. p̄ marcū iohm̄. speculem̄ ascensionē p̄ resurrectionē. D. Et hoc ordo susceptę formę requirit. ut quatuor quadrifidi ligni cornib; animalia sacra p̄si gant̄. quo̷ consonantia fidī ad doctinā robur accep̄ ecclia. Natū & passū regē n̄r̄m resurgentēq; dedisti. ascensionis ei ū signa restat adiungi. De ascensione.

M. Consummatio diuino̷ p̄missō̷. puectio quedā ē ad regna celestia scō̷ in quo̷ amplissimę beatitudinis sede p̄q̄m deuicta penit̄ mortis corruptela quieuerint tē p̄mū uidebunt. q̇d dispensatio humanitatis xp̄i. natiuitate. passione. resurrectio

ne t' asc̄ensione contulerit. q̄m descendens ad īmas. de celo ma
iestate n̄ discessérit. & rursus ascendens completus omib' caros
suos n̄ dereliquerit iuxta illud. Xp̄e q̄ descendit ipse ē. & qui
ascendit. ut impleret om̄ia. Siquidē ueritas nr̄ę carnis assump
tę p ascensionē xp̄i oportuit ostendi. ut q̄m condicio mortali
tatis & crucis ignominia reddiderat ad temp' infirmā ascen
dentis potentia faceret ęt'nalit' glōsa. fidē & spem maxime p
hoc exacuens credentium. ut si contigerit eos carnis fragilita
tate deficere certum habeant eum secuturos ingl'a. q̄ p eccssit
mā natura sup om̄e q̄d ds̄ n̄ ē in celis glorificata. Sic enī habes
in psalmo. Et ascen dit sup cherubin. & uolauit. uolauit
sup pennas uentor. D. Q̄d ē hoc. M. Omia uidelicet intel
ligibilia. cuncta intellectualia. rationalis creaturę. de
cor siue scientia transcendit q̄ p nob̄ & nat' & pass' resurgēs q̄ q; celos celor ascēdit.
ieiu admirabili grā plus sup ipso id in nouo adā recepim q̄m in uetusto p didim'. Q̄d g̃
pluris censes habendū. q̄d min' p didisti. t' q̄d mai' inuenisti.
In quor altō. si hosti ueterano adā n̄ cessisset radix inmorta
litatis inte floresceret in altō fruct' eundē florē puentu
copiosiore puenirer. Quē g̃ horū duor elegendū exi
stimas. an q̄ min' abstulit. aut q̄ plus contulit. D. Inmo mo
dis omib' noua st p ferenda uetustis. q̄a q̄d in uetere simplicit'
amisim' in nouo multiformit' inuenim'. S; q̄m uis g̃ialis grę
plenitudo beatos efficiat. q̄s ęt'nali decore xp̄e glorificat. spe
cialit' tam̄ designabis. q̄d magis sunt q̄m p'us accepturi. si p
mū n̄ contigisset eos ueneni serpentini infici. Bonū equidē
naturę debuit in adā augeri nō minui donec consumma
tus p obedientiā. incorruptibil'. inmortalis secor anglor p
mereri posset cōmanentiā. Et hoc credim' quidē electos in
xp̄o q̄ sedis adā sine fine p cepturos. S; casum p'mi parentis
multas miseriis ante t' exptos t' cepturos. Q̄d g̃. Q̄d dabis

Q̄d ē uolasse xp̄m sup pennas uentor.

Q̄d plus accepim' in sc̄do adā q̄m in p'mo p didimus

ampli⁹ in secundo. q̄m idē amisert̄ in p̄mo. A. Responde n̄c.
Si adā p obedientiā. p̄bat⁹. erat uīt anglos collocandos. nu̇q̄d
sup anglos eleuandus. D. Nec hoc quidē temere dederim.
A. At substantia nr̄a. in xp̄o sup anglos ē̄ eleuata. q̇a 7 hoc
apts̄ mēbra inq̇t sum⁹ corporis. de carne ei⁹. ⁊ de ossib⁹ ei⁹. Unde
tē totū suscepit in se. quando homo fact⁹ ē p̄te. Sic ē̄ ḡ n̄ dū nat⁹
xp̄o consixus es ei uei. sic quantū ad sacramētū unitatis n̄ dum
concept⁹. cū rege tuo. cęlos ascendisti. Audi aptm̄. Qui dilex̄
nos inq̇t. 7 conresuscitauit 7 consedere fec̄. in cęlestib⁹ in xp̄o
ihū. Quom̊ t̄ ubi sedebat paul⁹ in cęlis. quando uelut omium
p̄ipsima. colaphis. ⁊ contumeliis exercebat̄. iniuriis. Quia mem
brum erat capitis. communicare dece[illegible]t cū 7 glā xp̄i
sic obp̄briis. Huc ⁊ illud adiec. q̊d iu[illegible]sto dī iudicio. ma
ior erit glā. quo⁊ p xp̄o maior impensis paciencia. q̊d in p̄to
plasto n̄ fieret. si de glā transiret ad glām. nullā in corpore
nouo sic posteritas exp̄t⁹ miseriā. S; ne gleris intumescendo
de glā. ne p̄orib⁹ tuis fiant peiora nouissima. 7 q̊d statū putas
ruina sit. D. Liquet omino. gra[illegible] actionē. Cum p⁹ libera
tionē maiorē in his habere. quod constat miserentis auxi
lio. dignū suis meritis mortis iudiciū euasisse. A. Et hunc
sensum reperis in dn̄ica ascensione. Ascendens enī in altū. cap
tiuā duxit captiuitatē. dedit dona hominib⁹. In hoc loco
maxime uidet̄ considerandū. q̊m iacti fundamētu tui fabri
ca consurgat. id q̊m rex nr̄ exaltat⁹ a tra. ad se trahat omia.
⁊ colligat. q̊m captiuos captiuitatē fecerit. q̊m raptos rapue
rit. ⁊ q̇ ē cap̄ ęcclię corp⁹ suū in cęlū euexerit. Subiciens enī
ds̄ omia sub pedib⁹ ei⁹. ipsum dedit caput sup omem ęcclām
quę ē corp⁹ ipsi⁹. ⁊ plenitudo. q̇ omia in omib⁹ adimplet̄. Et
hęc quidē apts̄. Denq; ad hominē redimēdū ordo diuinę
miserationis inmēsurabili largitate pcessit. fons ille inex

Aquila.

Paul⁹.

Magis cor humili
ando um p̄gra.

N

hauste dulcedinis eousque perfluxit. ut non modo captiuus homo sol
ueretur. uerum etiam in consolationem natiue miserie sue donis cu
mulatioribus augeretur. unde corruerat. reuerteretur. acciperet
quod non merebatur. exalto compatientis dei gratiam. exalto celestem Aquila.
dona sua distribuentis potentiam aduertens. Admiranda
prorsus et diuinitati gratia congruentissima. ut a morte originalis
peccati suscitati. indumento iusticie et salutis uestirentur. nec perpi
lomata patine confusionis nudi. et omni gratia destituti confusi
biliter tegerentur. S. num scire uis uestem istam in donis dei precio
sissimam. D. licet eam non merear indui. saltim possit a me uideri.
A. Quid quod ait paulus in christo baptizati estis. christum induistis. Om
nia perfecti decoris. o uestis eterne dignitatis. o stola super omne quod
deus non est maioris estimationis et precii. Qua diligentia. qua cura. quo
studio iste seruandus amictus est qui regalis purpure gemmis splen
dide micantibus arrogantiam metuentem ignorat. quo omnem mun
dane ambitionis ornatum exsufflat. sole ipso stellisque mican
tibus fulgentior et omnibus que deus non sunt acceptior. Carumne uide
bitur tibi te christum induisse. te inquam quem constat nudum in macera
mundi piceum fuisse. Quam nuditatem ultra timeas. qui regem
seculorum in decore tui habitus portas. S. fortasse tunicam istam
post baptismum transuersis ductibus moribus uiolasti. per spineta uiciorum
lacerasti. ecce nudus factus es. iuxta gloriam tuam multiplica
ta est ignominia tua. sunt nouissima tua peiora facta prioribus.
S. redi ad patrem. prius obuiabit. postea salutabit stolam primam.
anulum et calciamenta prebebit. Ecce datum optimum. et donum perfec
tum desursum. Quod quia abiecto uetustatis errore innouam crea
turam sumus mutati. quod uocati. quod per fidem mundati. ab illo est.
qui ascendit super occasum. qui tenebrosum mortis destruxit
imperium. longeuum uictorem tam insolita quam mira deuincens
exuictoria. plus conferens amatoribus suis sublata huma

nitate. q̃m imperiens solatio corporalis p̄sentię. Sic enim habes in ubis dn̄i. Expedit uob̄ ut ego uadā. Si enim n̄ abiero para clit̄ n̄ ueniet ad uos. Mira res. Humanitas tollit̄ d̄s in ignas lin guis reuertit̄ dona multiplicant̄. credentiū corda roborant̄. Sub lato dn̄o. in fide p̄ficiunt. q̃ modice fidi p̄us tepuerāt. magisq̃ fuit inuisibilit̄ instrui. q̃m sine calore fidi ūbis & exemplis ap̄te doceri. Exemplo dicta considera petrum. quē olim ian trix p̄sona p̄rsus abiecta p̄strauit. accepto sp̄e pignore com minationes p̄ncipū n̄ expauit. & mortuo magistro congratu lat̄. q̃ mortis discrimī. xp̄o p̄us diffudere conabat̄. Quidē assumpto d̄o in templa cordium. ad tēmp̄ carere. necessariū putileq; uidebant. q̃m q̃d oculo͡x exp̄imtis subiacebat. Opor tet enī nos xp̄m fide magis sequi q̃m uisum. magis intentio ne q̃m pede. magis intuitu cordis. q̃m oculo͡x exp̄imtis. D. Quia fides maxime op̄at̄ in scis. quęq̃d enim sine fide ē. pec catū ē. p̄paucis q̃d sit fides insinua. & rursus repetam⁹ di missa. M. Fidei diffinitionē ita ponit apl̄s. Est aūt fides sp̄an darū substantia rerum. argumtū n̄ apparentiū. D. Et hoc resolue. M. Fides aūt substantia ē. hoc ē res in mte concepta subsistens. & solida durans. & in futura n̄ d̄ū apparentia se inuisibiliter extendens. Cui⁹ aū fidi exp̄ssio. oris confes sio ē. sic aūt idem apl̄s. Corde credit̄ ad iustiᵭā. ore aūtē fit ad salutē. D. Q̃d argumtū dicis. M. Argumtum ē du bie rei arguta. id ingeniosa coniectura. q̃ dubia queq; con iecturali p̄posicione enodant̄. & partiū discrepantium con iunctione patescunt. Argumtum etiā dicit̄. q̃si argutū. id subtile inuentū uoce n̄ d̄ū aptum. Porro argumti enun tiatio. argumtatio ē. Sȝ omissa repetam⁹. & q̃m fide ma gis q̃m uisu querendus sit xp̄c paulū attendam⁹. Et si cognouim⁹ inq̃t xp̄m secdm carnē. sȝ nunc iā n̄ nouim⁹.

Ascensioni.

Diffinitio fidi.

Q̃d sit arg.

Si qua ergo in xpo noua creatura. uetera transierunt. ecce facta sunt noua. Et
paulo superius. audemus inquit 7 bonam uoluntatem habemus magis peregrinari
a corpore 7 presentes esse ad dominum. 7 ideo contendimus. siue absentes siue
presentes placere illi. D. Durum michi quodammodo uidetur et auditu insolitum.
quod non uult apostolus secundum carnem scire dominum. M. Facilis patet quod est intellectus
quia paulus 7 sui compares. xpm nosse nolebant inpassibilem. quam in
firmum. fragilem. pauperem. 7 passibilem. malebant xpm in sceptro inpolo
regnantem. quam in terra laborantem. malebant eum in patris esse dextera quam
latronum in medio pendebat habere consortia. Nota 7 in hoc loco. quod xpc
iohannem plus dilexerat quam petrum. petrus uero plus xpm quam iohannes. D.
Noui quo tendas. Sensus idem est. Petrus enim presentis. in terra laborantis.
iohannes ecclesie typus est. cum xpo regnantis. Cuncta ergo mortalitatis labe
penitus expedita dilectionis prerogatiua merito trahunt infra uero.
exteriora admitti non possunt. Sed procede. M. Ex quo homo formatus in terra appa
ruit. numquam humano generi diuina consolatio defuit. ut uel solo
summe bonitatis intuitu resipisceret. qui sine leuante resurgere non
ualeret. maxime tamen in predestinatis eo uberior quo intimior hec se gratia
profudit. ne facerent exitum desperantis. sed fides 7 consolationum gratia
de maioribus presumentes. Et fructus iste quod est in flore nascentis ecclesie
emulatus prorupit. Consternatis namque ex discessu magistri discipulis
cum pia matre aliisque uiris 7 feminis religiosis. ut pote peregrinis 7
orbatis sancte suauitatis illapsu. spiritus sanctus congregatos in unum uisi
tat. instruit. consolatur. et roborat. uetustate condicionat neui
exuit. expurgat. 7 renouat. ut amitterent quod erant. 7 fierent quod
non erant. preterno magis proficerent aduocato inuisibili. quam corpo
rali presentia magistri. Quod enim signis 7 uerbis inter eos sepe magister
egerat. sensu adhuc paruuli uidentes 7 audientes discipuli minus
intellexerant. iuxta illud. 7 ipsi nihil horum intellexerunt 7 uerbum
istud erat absconditum ab eis 7 nesciunt quid loquitur. 7 his hunc modum
multa. Suscepto uero paraclito excellentia infusa tacente preterita re

Quid sit xpm secundum carnem scire nolle.

Aquila.

Florem nascentis ecclesie

legum p̄sentia ponderant & sentiunt. 7 quę ab oculis amise
rant. purgate mentis intellegentia requirīt. ·A· Ebris ḡ mortifi
catis magistrū morientē. mirant̄ gratanturq; resurgentē. ar
dentissimo amore sequunt̄ ascensione mirabili p̄cedentē.
·N·e hac inmutatione uitę ueteris ad nouā. audi aplm̄. Si un
us inq̇t p omib' mortuus ē. ḡ omis mortui s̄t. 7 p omib' mortuus
ē. ut 7 q̇ uiuit iā n̄ sibi uiuat. s; ei q̇ p eis mortuus ē & resurrexit.
Itaq; nos ex hoc neminē nouim' sc̄dm carnē. ·N·. Merito defece
re carnalib' quo᷑ p̄fecti ac celestib' pōti. ·M·. Ascendente ḡ dn̄o ex
cepto uniusali karismate. q̄ ad dispensanda sacram̄ta ęcclię sub
tili' instituebant. hac duplici gr̄a perfecti muntiq; pbant̄.
mortificatione uicio᷑ 7 appetitu uirtutū. in alt̄o mundo mo
rientes. in alt̄o d̄o uiuentes. Nonne reb' 7 ũbis huic sensui heli
as attestat̄. 7 heliseus. quo᷑ alter dum ascenderet alt̄ spm̄ du
Depetic̄one duplicis sp̄c q̄m in magistro intulit heliseus.
plicē rogare pbat̄. ·N·. licet hic p̄sca nouis c̄cinant. puto tam̄
heliseū discipline sue meli' consuluisse. si contentꝰ simplici
gr̄a magistri supra se n̄ iussset postulando. in quo n̄ iniu
ria laboraret inueniendo. ·A·. Non multū inquerendo la
borauit. q̄ sub condicione q̄d quesiuit statim optinuit.
·N·. Q̄d condicionē dixeris ignoro. ·A·. Si uideris inq̇t q̄ndo
Aquila
tollar a te. erit q̄d petisti. Non uides ḡt in sponsione condi
cionē posuisse. cū n̄ fieret omnino q̄d postulauerat. n̄ uisu
sequeret̄. quē mox tollendū 7 ipse in spū sc̄o p̄nouerat.
Effect' peticionis. p̄seuerantia discipli cōmendat̄. ut gr̄a
duplex quesita pbat̄. ·N·ic ḡ q̄d misteriu lateat t̄ inior
danis diuisione. t̄ insolito ascendentis ordine. seu contan
Dediuisione iordanis.
tis. magne rei peticione. ·M·. Sic habes a patrib' q̄d helias q̄d ē
xp̄i. heliseus u͂ ęcclię. alt̄ capitis alt̄ typ' s̄it corporis. Porro
xp̄e d̄s n̄ simplicē spm̄ habuit q̇a ip̄ sectu ęt̄nę sapientię
semp̄ idē fuit. nec remissione peccato᷑ indiguit. q̇a pecca

tu n fec nec inuent e dolus in ore ei. qmuis in similitudine
carnis absq; peccato aparuerit. D. Huic sensui uidet contra
rium qd apls ait. Eu q n nouerat peccatu. p nob peccatu fec.
ut nos efficeremr iusticia di in ipso. M. Nichil aliud e. n
qd similitudine carnis peccati acceperat. 7 quasi peccator
int peccatores apparebat. Nec eni t peccatu t peccator
potat ee q potat de peccatorib iustos facere. D. Age nunc
de duplici spu que heliseus in forma corporis xpi postu
labat. M. Eccla quide in typo helisei duplici spu indiget.
id peccatoru indulgentia. uirtutu esequentia. ex alto ut uicus
careat. in alto. ut uides opum execucione clarescat. hinc ut a pec
cato resurgat. illinc ne rursus ad peccata refluant. Putasne
te posse saluari si nichil mali egeris. D. Magnu estimo gra
du sine gram pmerendi. consentire diuine legi matu uidi
cem. M. Et ego spe iste bon 7 simplex uitare. lege phibita.
ne surrepat peccatu mortis materia. Qd si gradu isti boni
tate n auxeris. sola content custodia ab illicitis abstinere.
D. Abstinentia ab illicitis. fruet e etnitatis. Est eni illic im
pletio decalogi. cui copendet merces boni futuri. M. Qd si
semp a malo abstines. bonu au n exerces. D. Non facile hoc
concesserim. ut salute meruerim. qa sc̄ptum e. declina a malo
& fac bonu. M. Sic g alterna uicissitudine uita uiuentis cibi
7 pot etinet nec mutu confert corpi alterum sine altero. sic e
in abstinentia malor 7 bonor exercitio. Eges g spu duplici.
ut mista uia comuni respondeat alterum alteri. D. Qd in ior
danis diuisione debet intellegi. M. Palliu helie q fluet
diuidunt typice. xpi potestas e. q suis ait. Confidite. ego
uici inmudu. Flumd eni fluet q da st qs xpe uicta morte. d quila
sacramtis ecclie concessis diuisit. 7 p siccu se suosq; ad litus
etne stationis illeso cursu transduxit iuxta illud apli petri

de uictoria dni. Deglutiens inqt morte. id fundit consumens.
ut uite eterne heredes efficerem pfect in celu. subiectis sibi an
glis 7 potestatib & uirtutib. Videsne qm in dno cuncta co
pleta st. q in patrib figurali cursu pcesserat. maxime tam in
ascensione in q tminu habuert quecuq; ad teporale dnica
aduent dispensatione ptinuerunt. S; restat qd dcta qd in eo
de ppha mistica figura pmonstratu e de ecclie statu. Qd nam
e hoc qd helias ascendens in monte carmeli 7 pnus in terram.
posuit facie inter genua sua 7 dix ad pueru suu. uade 7 pspice
contra mare. 7 cetera. Qd hoc e. n qd nascente xpo di filio uni
homines 7 teneritudine carnis nre accipiente pqm morte
uicta celos ascendit. imbre gre diuine pseruforme spm de
supius ad tras misit. q nos a peccato mundaret. 7 fame uerbi
di fruct spales multiplicando depelleret. D. Velificantib
nob p hoc mare magnu 7 spaciosu. ubi reptilia quor infinit
numer. animalia pusilla cu magnis necessaria in dno modis
omib mundanor fluctuu discessione. 7 ex sacramentor celestiu
obseruantia. uia ad portu querendu 7 inueniendu expediciore
S; oportuna pari condicione duplici gra donarem a xpo sic heli
seus a magistro. M. Magister qd e ap din hoc optinuit. qd
discipls qd quesiuit inuenit. sic pat qcqd petierim in nōe
filii dab nob. S; deposita condicione uideam. Si uideris
inqt qndo tollar a te. erit qd petisti. Attende nc. Nonne de
aquila nob sermo e. qm altiori uolatu nature progitu
ua pcetis auib suspendit in aera ut subtiliora pspicacis
simi uisus adducit acumina. More q uolueris hui men
tis intuitu subsequere dnm pcedente. & sic discipli ma
gister gra qm queris donabit subsequente & conspectu
uiuaciori gradib euntis arti inherente. Nemo ait apts
umqm carne sua odio habuit s; nutrit & fouet eam

De helia.

sic 7 xpc ecclesiam. Nonne sci p aquilas significant. iuxta illd Aquila
ubicumq; fuerit corp id xpc. illuc congregabunt aquile. Itemq;
sci q sperant in dno mutabunt fortitudinē assument pennas
ut aquile uolabunt 7 n deficient. Et quidē in suscepta huma
nitate 7 ascensione ei sacramtū mistice coniunctionis in xpo
7 ecclia cōpletum ē. Nec g despes assequi qd queris. qa q pces
sit. sic affectū aspirat querendi. ita recte querenti subministrat
affectum inueniendi. Amta g qd es. si malus es. quere qd n simpl.
habes. si sursū ē. 7 querendo n deficies. Attende paulū uo
lantē. Nrā ait conuersatio in celis ē. Raptus usq; ad tertiū celū
audiuit archana uerba q n licet homini loq. 7 ctā. In car
ne inqt ambulantes n scdm carnē militam. 7 cet. Et pphām
uolantē considera. Si sumpsero inqt pennas meas diluculo.
et habitauero in extremis maris. D. Velim nosse q sint penne sens
assumpte diluculo. t q in extremis maris. habitatio. M. Scisne
unde quelibet auis leuet ātra. D. Pennis haut dubie. qa 7
hoc erig ppe accommodatius ordo nature. M. Quando u preci
pue solent uolitare. D. Visa luce. qa testante physico. remo
tis tenebris nocturnis. pectis animantib magis solent exul
tare. 7 adueniante luce. etiā cantu dulcisono. D. Sic ē. M.
Aues g uiros spāles dixeris. q uirtutū penna leuant a binus.
cōtemplatione cumox morant in summis. Nonne habes aues
istas in sacrificio magni patriarche abrahe q cuncta oblata
diuisit. auib exceptis. qa sci. caritate st inscissibiles. unitate
indiuisibiles. nec enī ds in scissura mentiū ē. D. Quando pen
nas assumunt. M. Diluculo. D. Quo diluculo. M. Illo ui
delicet diluculo. q dix. Ego sū lux mūdi. Qui sequit me n Si sumpsero pennas meas. d.
ambulat in tenebris. s; habebit lumē uite. Itemq;. Ambulate
dū lucē habetis ne tenebre mortis uos cōphendant. D. Qd
ē qd aues iste uolant in maris extrema. M. Maris extremū

mūdi īminus ē. lr̄ q̄ddam ꝓfundi ⁊ lati pelagi. in q̄d lr̄ q̄
nunc nimis figit uirtutum. n̄ mergit' uoragine cenolenta tē
poraliū. Qui eñ ad futura contendit. p̄sentia n̄ magni pen
dit. Preterit eñ figura hui' mundi. Unde q̄ figurā arti' attende
rit ueritatē amittit. Q̄d paulus. Unū aut̄ q̄ retro st̄ oblit' ad ea
uero q̄ st̄ p̄ora extendens me ad destinatū ꝑsequor brauium
sup̄ne uocationis dī. Potis ⁊ aliorū penna uirtutū assūpta
Aquila. habitare in extremis maris. id ē int̄ extremos scī mona
chos scit; t̄ alios uiros sp̄ales q̄s despicit mūd'. Denique ui
dentib' discipłis. dn̄s eleuat' ē. ⁊ nubes suscep̄ eū ab oculis
eoꝝ. Posuit in nube ascensū suū. q̄ ambulat sup̄ pennas uen
toꝝ. id ē q̄ ambulat in cordib' credentiū. ⁊ manifestus as
cend' in celū. q̄ occulte uen̄ ad p̄sepiū. descend' latent' iu
dicandus. ascend' patent' uiuos ⁊ mortuos iudicaturus.
Porro cant' angelicus rt̄ utrumq; cōmdat. pastorib' q̄ de iu
uenis q̄d mūdi saluator aduenerit. discipłis ū. q̄d ad iudi
ciū quandoq; uenturus sit. Ascente xp̄o tuba angelica. uite
pacisq; p̄mium ꝑsonuit ascendente xp̄o futura monstran
da discipłoꝝ corda spei confidentia roborauit. nouissima
ū tuba. pacis excellentiorā mortuos xp̄o ad iudiciū p̄de
unt suscitab'. Sic rex ⁊ uictor n̄r xp̄e ihē ascend' in iubilo.
in uoce tube iubilantib' celoꝝ exercitib' in laudib' adepte
uictorie. q̄d regnū q̄d ē diaboli cū p̄ncipe sua disp̄sit.
regnū ēt nū xp̄i consurrexit concuiib' redēptis ēgratu
lant' q̄a celestis ianua piecis n̄ ap̄it' ⁊ scoꝝ ciuiuꝝ pulchri
tudo in bonis multiplicat'. A. Benedict' ꝑ omnia. q̄ forma
uit omnia. ⁊ saluanda reformauit omnia. A. Amodo uires
illustrare ut cuq; intellegentie sursū usus q̄m ū uit ē.
cū aquila libra. ⁊ quante iocunditatis. gr̄a t̄ gr̄a sponsū
celestem sponsa subsecutura sit considera. ⁊ q̄d conse

deta. 7 q̄d subsequat̄ incorpe ubi tanta p membris redundis
precessert̄ incapite. q̄m p singulos grad' susceptę humanita
tis benedictionū grā. semp maiora sumsert incremta. q̄m
boni bonoꝝ p interualla tēporū p fluxert exuberantia. q̄ tan
dē fine concludat̄. immo q̄lr̄ ipse finis. p latus thesauris
absconditas interminabili gl̄a inuocatas. inelectis. ac benedictis.
p paget. D. Manifeste magnū pietatis sacramtū. q̄d manife
statū ē incarne. iustificatū ē inspū. apparuit angtis. p̄dicatū
ē gentib' credtū ē inmūdo. assūptū ē ingl̄a. S; huc usq; uo
lat' aq̄le sufficiat. Nunc de agno inmedio euangelistaꝝ uti
ipse pposueras uideam'. M. Nichil accepti. in hac enī forma
q̄nq; p̄tita. q̄nq; uulnerū dn̄icoꝝ insignia replicam q̄b' ap̄tis.
fracto mortis cōpede. labitati solite resignari meruim'. D.
Dic ḡ. DE AGNO. M. Agn' dī xp̄c ē. p mūdi salute
oblat' 7 inmolat' ab abel figuralr̄ q̄de initiū sumpsit.
meruit ū sanguinis effusione mutis legalib' adumbratio
nib' finē imposuit. Agn' ḡ iste ab exordio mūdi usq; ad ioh̄m
patriarchas 7 pph̄as obscuris enigmatib' spacia sua t tēpra
decucurrit. donec apte p̄dixit. 7 ueniens ad ordanē. titulū
sui uiris ioh̄e clamante accep'. Ecce agn dī. ecce q̄ tollit pecca
ta mūdi. D. Patet q̄dē q̄d p̄ tēpra de agno significaueris. s;
n̄ uideo q̄d spacia dixeris. M. Spacia dixi modū 7 ordinē
q̄b' agn' iste p̄ tēprm̄ interualla q̄m t q̄ ordine uoluit appa
ruit. sic habes in esaya. Sic ouis inq̄t ad occisionē ducet'.
7 q̄si agn' corā tondente se obmutescet 7 n̄ apiet os suū. 7 ie
remias. Dn̄e demonstrasti m̄ 7 cognoui. tu ostendisti m̄
studia eoꝝ 7 ego q̄si agn' mansuet' q̄ portat̄ ad uictimā. bn̄a
n̄. diuina sic p ordinatio ante tēpra tēprē. mūdo q̄ dam̄ ui
sibilē se ostend ita q̄b' uoluit se cognoscibilē fec. q̄a ab elec
tis q̄dē agn' iste cito agnit ē. ab impiis ū. capi trahi. potuit

agnus

Ieremias.

cognosci non potuit. Excecauit enim eos malicia eorum. S; nosti
unde agnus dicatur? A. Puto ad agnoscendum. quia testante phisi

Unde dicatur agnus.

co. agna uel agnellus inter mille sui generis et paris coloris se cognos
cunt. et matrem tantum dictante natura. sic sui noticiam comunicant
ut alterum falli non possit. ab altero. M. Non est multum de phisica ra
tione querendum. ubi usitata rerum natura cottidianum oculis tri
buit experimentum. nec aliunde oportet te querere. quod ante facile
potueris inuenire. Quomodo ergo noster agnus agnitus est. A. Mater agnoscit
filium. ille matrem. maria christum. christus uirginem. quia quod filius electus
ex milibus est. mater uero benedicta inter omnes mulieres. dinoscentiam
quandam tribuit cognitioni mutue. et uicaria noticia ex digni
tatis priuilegio crescebat in utroque. Agnoscit et idem filius ecclesiam
matrem. agnoscit mater ecclesia prolem. Dixit enim. Quicumque fecerit

Quomodo mater agnoscit filium et filius matrem

uoluntatem patris mei ipse meus frater soror et mater est. Ecce mater altera
christi. Quomodo pater agnoscit filium. Quotquot inquit receperunt eum. de
dit eis potestatem filios dei fieri. Ubi filii. ibi et filie. S; uis nos

Agnus.

se qualiter alternet amor utriusque in hac mutua agnitione.
A. Etiam. M. Ista digressio ad pietatis gratiam introita est. A.
Ego sum ait dominus. pastor bonus. et cognosco meas et cognoscunt
me mee. Quod ergo cognoscis. et cognosceris. cuius donum est. A. Re
puto querit impios. et non eris. S; procede ad agnum. A. De ag
no nobis sermo est. quem multi agni uictimarum uice precesserunt.
sed in isto agno finem acceperunt. S; quero causam dominam matrem
agni de quo agimus matrem. dulcedine spiritualium deliciarum
affluentissimam. tante paupertatis esse ut agnum habere non pos
set. quem ad templum preceptum se filioque deferret eum in sinu haberet
agnum eternum non pro matre tantum. sed pro salute totius mundi mox
offerendum. Quod necesse erat agnum alienum id figuraliter uel
querere uel offerre. cuius oblatione soluerentur crimina morta
lium obnoxia pene. Nonne parens benedicta peccati

si q̄d lex uidebat offerret. sicut agnū nrm agnū pfigurantē
quē lex poscebat offerendū haberet. Venit ḡ agn̄ iste sic
dictū ē ad abel q̄ agnū sua morte pfigurans agnū optulit.
ad desertū destitute iudeorum. cui dictū ē. Ecce agn̄ dī. ecce q̄
tollit peccata mūdi. Ecce uox demonstrantis ē. Quasi io
hannes diceret. Terminū q̄ dā legis. me uer⁹ agn̄ ex euangeliu
grā fec̄. uos considerate q̄d sanguis agnorum nrorum t aliarū
uictimarum urarum hacten⁹. peccata ostende potat ñ auferre
transgressores punire. ñ iustificare. Nichil ad pfectū adduxit
lex. Agn̄ quē ostendo. pomib; ē offerendus. ac p hoc omium
peccata sanguinis p̄cio redēptur⁹. Agnū nouū pdeuntē noua
grā comitat̄. in quo omia restaurant̄ 7 pficiunt̄. Hic ē agn̄
de q̄ simmista dī iohs loqt̄. Vidi inqt in medio. xxiiii seniorum.
7 iiii. animalia agnū stantē. habentē cornua vii. 7 oculos
vii. 7 cet̄. Ecce agnū iuxta seriē calami nri. in medio iiii.
animalia inuenim⁹ totū in singlis singlū in omib; erat. H.
in homine. erat in uitulo. in leone. 7 aqla. q̄a q̄cq̄d animal
q̄dq; specialit̄ in sui figura p̄tendit. agn̄ nr̄ inefficacia
ppe significationis gnalit̄ cōphendit. Porro cornua viina DONUS
7 oculi totidē uniusalis 7 potentia grā ē dispiuta mune
ris spē sci. q̄a sic ecclia spū scō illuminat̄. sic q̄d sentit ex
lumine. sacris actib; exeqt̄. Inuenitores ū q̄sq; ie aptte
x̄ p cornua uideb̄. q̄ sic excedunt carnē p abstinentiā. ita
lbū doctine seminant p uirtutū potentia. D. Q̄d ē q̄d agn̄
idē 7 leo. librū multis ī clusū sigillis sol⁹ apt̄. M. Xpē dē
7 dns. agn̄ q̄a uictima. leo ex uictoria. librū apuit. q̄a in
humanitatis dispensatione oīa q̄ figuris. 7 scripturis aduentū
eius pnuntiauerāt. sol⁹ impleuit. docuit apuit. Digne ē ḡ agn̄
librū accipe. q̄ sol⁹ ī uenit sine peccato peccatores potat iu
stificare. iustificatos sapientia celesti illuminare. Quos a

pientię fonte plurimi proclamant. Dignus est agnus qui occisus est accipere
uirtutem et diuinitatem et cetera. ut qui mortuus est ex infirmitate. uiuat
ex uirtute dei. D. Quare dicunt salus deo nostro et agno. cum deus et agnus
qui filius patris intelligitur. nulli sint indigi. quippe qui perspiciunt
omnium saluti. Quod est. saluator salutis aliene. uel ad punctum indi
geret. qui saluare uenerat quod perierat. sanare quod hostis attriuerat.

Quod laudibus diuinis nos crescimus.

M. Ex laudibus tuis sursum immolatus. nullus est profectus diuinitatis.
sed laudando dominum tu prophetis. et in gratiarum actione meritis tuis uite
quendam adiectiuum ponis. Respondet quam bonis quam commulti agnus.
factis et uerbis. et sic eris cum agno agnus. sic eris ex minimo magnus.

Quomodo agnus ab origine mundi occisus sit

manente deo quod est. siue clames seu taceris. D. Quanta nobis
agnus iste contulit. qui nos semper agnouit. agnoscendo conscien
tiam nostram ab operibus mortuis. fuso sanguine mundauit. S;
miror cur iohannes agnum istum in sequentibus ab origine mundi
occisum dixerit. cum idem agnus herodis tempore uel pilati pro nobis occu
buerit. M. Ratio misteriorum hoc nexu te reddit expeditum. quia
quod littera facit obscurum. tropus enodat reddit apertum. Supra iohannes
dixerat quod infausto draconi data potestas fuerit. etiam in omnem
tribum et linguam et gentem. id est in eos quorum non sunt scripta nomina in libro
uite et agni et subiunxit. qui occisus est ab origine mundi. Audi
breuiter. Omnes qui ab origine mundi pueritate passi sunt christum cru
cifixum in se passum habuerunt. non ut ipse dolore torqueretur. sed
ut caput membris compateretur. futuram passionem captus. in sua passio
ne testarentur nec tamen ut potentem immortalem immutabilem ullo
dolore mordent. Ipse enim idem deus et dominus noster natus et passus resur
gens a mortuis iam non moritur. mors illi non dominabitur. Non legisti
quod satan percussit iob ulcere pessimo. a planta pedis usque
ad uerticem. Nonne hoc dicit de membris et capite. de christo et ecclesia.
qui unitatis sacramento simul eserunt ab initio mundi usque ad
finem eius. in iniuria siue in gloria. Membra itaque christi supplent

in corpe suo q̃ de sr̄ passionib' xp̄i. ipso p m̄bris suis exorante, 7 decertante. quo uoluit nasci. pati. resurgere p nob' 7 ascende. D.
Dic queso. q̇d ē q̇d agn' iste beat' uidet in monte cū tanta cō tanta cōparum suo⁊ multitudine. Vidi inq̇t sup̄ monte̅ syon agnū stante̅. 7 cū eo centū xl.ta iiii. mil' 7 cet̄. A. ben' hic ē ingn̄e. id q̇d mons hoc syon. hoc ista q̇d ille. hoc tota simul ecclia. q̃ dū speculatiuę disciplinę arci intendit. suo edificio fundam̄tū monte̅ syon ponit. ne uitet stat' fabricę. si forte fundam̄tū ei' bibulę cōmittat harenę. In hoc g̊ monte dign' agno. t numero t merito patet excrescit' innocentia sacra decorat' nouo cantico letabundus. q̇ seq̄r agnū p̄cedente̅ q̇a uita̅ gessit sc̄ę innocentię cōpetente̅. Visne scire q̇d sit hoc canticū nouū. ut si agnū uitę cū aliis sequi n̄ potueris. t solis ladisonis concentib' delecteris. D. Ego ů nec si tardi' dedis. id eque ferendū crediderim. Eq̇ de ut att. q̇dā tuo⁊ fruct' ingenii 7 uirtutis t̄e maxim' capit. cū in p̄ximū queq; conferi. M. Accipe. Canticū nouū gl'a uirginitatis ē corona. castitatis. dec' integritatis. flos incorruptionis. in q̊ sic̄ discernunt in hoc sc̄lo uirgines 7 carne̅ expti. sic in futuro merces ponderat' utriq; p̄fessioni. uirginib' q̇de̅ speciat q̇dā 7 ęt̄nus aspect' ad agnū 7 eunde̅ sequi q̊ cumq; ierit. n̄ q̊d ipse que̅ cetū 7 ita cape n̄ pot̄ spaciis corpalib' huc et illuc euaget̄. 7 cū uirginū milia discursib' p diu̅sa sequant̄. s; uirt' uirginitatis stat' seruatę incorruptionis. incorruptę integritatis sic in utrisq; conueniat. sic in alterutrum singulari q̊dā splendore n̄ dissimilit̄ appareat. sic agni gl'am uirginūq; coniungant. 7 q̊d habuit. agn' in uirtute uirginitatis p̄potestate̅ 7 natura̅. sequelle uirgines habeant p gr̄am att enim dn̄s. n̄ om̄s capiunt uerbū istud. s; q̇b' datū ē. carne̅ ů expti s. 7 si stat' ętnę mortalitatis dec' beatę incorruptionis. beatitu

Vidi sup̄ monte̅ syon agnum st̄.

Q̇d sit canticum nouum.

Aexus

do uite inmortalis. glīa p qualitate meritoꝝ dissimilr̄ concedat'.
seq tam agnū quocumq ierit n̄ dat'. q a uirginitatis integritas
prius n̄ dabat'. nec cantant cū uirginib' canticū nouū. q a serua
te integritatis sue corā agno pferunt testimonio. Vis nosse re
gulā 7 modū cantici noui etiā in hac uita. si tam immaculat' es
inuia. D. Quanto desidio. si conscientia uoto suffragaret'. si
posse qd amaret'. nec amando deficeret'. Defect' .H. amoris. uirginei
floris meriti ē. M. Rectissime. Canticū nouū ē in hoc fragili
corpe mens 7 uita pudica. sēe pudicicie. in nimis humilitate

De cantico nouo.

uigilans custodia. coniugalium cōmerciorū thalamos igno
rare. spē perirande sobolis penit' abdicare. lum natiue intelle
gentie mentis. negociis multiformib' n̄ obscurare. 7 ut paucis
concludā. ad arcendas mortis illecebras. id noxias delectatio
nes. qnq; ptitos sens' claue diuini amoris semp obserare. O bea
te o uirginat castimonie puilegiū. o castitatis singulare dec'
7 donū. q b' in hac uita pcedentib' immo castā animā comitan
tib' agni cōparat' comitat' 7 aspect'. ut eumq; ierit. attendat
7 seqt'. q ex hoc dono etnalit' glat'. O splendor 7 dec' incōpara
bile uirginitatis. Vernantes anime flore qd iocundus. Casti

Laus pudicicie

corpis uenustius. Qd ē pciosissima gemma inclusa auro
mūdo. n̄ anima pudica in corpe casto. Castitas q sctitatis
puilegiū ē sce conuersationis speculū. spūalis uite disci
plina. iusticie dec'. morū ornamtū. uirginat habit' aurea
torques. custodia uirtutū. sermonie sigillū. diuine grē
testimoniū. petulantes lasciuie morsu uanitatū extermina
tio. angtice uite emula uernantis uite floribunda pul
chritudo. 7 totei honestatis 7 religionis signaculū. Castitas
in angtis uirt' naturalis ē in hominib' dos 7 glā speciat'. in
solitudine quieta. in turbi secura. 7 inuicta. in aduersis im
mobilis in psp'is eadē. quasi cāpus uernis florib' ita cunctis

floribunda uirtutib9 sui cultorē tēplū fac̄ sapientię. & toci9
hospiciū discipline. R. Videt̄ m̄ in his turmis uirginalib9
artissima semita cui reponit̄ tam̄ glē corona. q̄b9 speciali
grā datū ē. n̄ nosse mūdū inmūdū. ut seq̄ mererent̄ agnū.
conceptu. 7 ortu. uita uere inmaculatū 7 mūdū. Mund9 Agnus
n ppa potestate mundos fac̄ in iniq̄tatib9 conceptos. neces
sitate. illic grā ē descendens. hic uirtute nos erigens. A.
Sola g̃ sacraq; uirginitas uirginē agnū. modis 7 gradib9
ineffabilib9 seq̄t̄ pcedentē. q̄a corruptele molestiā euasis
se pbat̄ gressum istū impedientē. Porro cantico nouo sca
resultat cohors innocentiū gaudens singularit̄ accepti
doni eminentia speciali tripudians uirginitatis p̄roga
tiua. trahunt ex agni inmaculati similitudine. q̄ eq̄d no
ue pferunt melodie. Unde plura de his loq̄t̄ agn9 magn9
int̄ agnos Iohs similis similiū ut pote q̄ ueri agni q̄ndā
tiaxit similitudinē quā uis n̄ puenerit ad qualitatē. Agn9
.n. a iohanne monstrat̄. q̄m uis tractur ērat causā omniū.
dissimilit̄ tam̄ apparuit maculis originalib9 mortaliū ag
nis agnū sequentib9 simit q̄ dē pcondicionē humane na
ture. differens. pseminariū uicii t culpe. Q̄d g̃ Iohs. Au
diui inq̄t uoces canentiū. gaudeam9 7 exultem9 7 dem9 glām
ei. q̄m uenert̄ nuptie agni. 7 uxor ei9 pparauit se. R. De
gaudio illo q̄d dicis. A. Gaudiū uerū ēē n̄ pot̄ n̄ de uerita
te q̄ xpc ē. in cui9 aspectu pfecte gaudebit. q̄ gaudiū unde
ab ipso auerteret n̄ admisit. Sapientis animi testimo
niū ē gaudere de gaudendis. dolore de dolendis. 7 in h̄ē
modū de amore t odio eque estimare. Gaude n̄c in spe
ciuiox. 7 rem habebit gaudiox. Si gaudes n̄ in dn̄o. gau
dii tui pibit materia. 7 unde mouebare ui debis p̄rsus
inania. Uerū tociens dō das glām. q̄ciens fide 7 opib9

Denuptiis agni.

Exhortat̃

AGNUS.

exultas aduerã glãm. R. Leta p̄sequere. q̊d hoc sit. q̊d ue
nerunt nuptię agni. Mirabilis ordo diuinę sapientię quo
m̊ nuptię conueniant agno cũ has nuptias ipsa ratio ac
natura de hoc animali ñ admittat. Hic ḡ denuptiis ag
ni. Puto R. q̄a sic̃ usitatũ morẽ iste nuptię uident̃ excellere.
ita altioris sacramenti misterium p̄bant̃ contegẽ. M. Quasi
de agno sp̄ali nichil audieris. de incognitis causari uideris.
Agnᷓ uite xp̄c ẽ. sponsa ł uxor eiᷓ ecclia dote q̇dẽ fidi nunc
subarrata. uirtutũ ornatu uenustata. donec appareat de
cor ille p̄fect̃. q̊ndo d̃s erit om̄ia inom̄ibᷓ. Audite n̄e oluess
filię. aduertite coheredes regis 7 saluatoris n̄ri. Nox p̄cessit. dies
aũ appropinquabit. dies inminabilis glr̃e. dies decoris 7 gl̃e.
dies inq̊m q̊m fec̃ dn̄s. inqua celi terreq; om̄is ornat̃ p̄ficit̃.
quando natiuus decor hominis uicto mortis uincto restau
rat̃. q̊ndo regis ẽt̃in sp̄osa columba soror 7 amica sp̄oso suo.
p̄fectissimi amoris igne copulat̃. ubi sponsa cũ sp̄oso letat̃.
7 una p̄uniũ cũ alt̃r glat̃. alta. Ecce beatę pacis copula. ẽt̃in
federis p̄tendens insignia. ecce dies nuptiarũ agni. plena
deliciarũ cena. ubi indigentię. loc̃ ñ ẽ. q̄a sp̄osus sufficiens
plenitudo ẽ. adquẽ sp̄osa uocata ẽ. & seq̊t̃ iohs. 7 t̃eplũ inq̊t
ñ uidi inea. Dñs enĩ d̃s om̄ps t̃eplũ illi ẽ 7 agnᷓ. Vide qua
lit̃ agnᷓ mat̃ia toci plenitudinis ẽ. R. Nichil p̄rsus uerius
hic ẽ. R. fructᷓ beatę p̄ennitatis. eque beatę cõmanentię
iuxta illud. q̊ manet in me. 7 ego in eo. hic fert fructũ mul
tũ. M. Manet ḡ in xp̄o ecclia. q̊ndo cũ xp̄o conregnatura.
manet xp̄c in ecclia. q̄a iusti aĩa sedes sapientię in quiete
septima. T̃eplũ ecclię. pat̃ fili 7 sp̄c s̃cs. tota simul trinitas
erit amodo sine fine. in eiᷓ cognitione. corp̄is 7 aĩę con
gruentia conquiescent. q̄a lucẽ iã suscepte ueritatis nulla
ł corruptio ł mutabilitas obscurabit. Vnde seq̊t̃. Et enim

tas non eget sole neque luna ut luceant in ea. lucerna enim eius est agnus.
Ostensio est a minore. Presens ecclesia diurnis et nocturnis temporum
ordine eget luminaribus. ciuitas eterna agni sponsa ueritatis luce
suscepta immo succensa. horum alternatione luminum non erit in
diga. quia sic eterna sapientia uigor innouatae mentis illustrat sic
corpus eterna luce perfusum inmutabili splendore uenustat. Sic enim.
adiuuenda nunc agnum illuminaris per fidem tunc illuminaberis
per speciem. quod per speculum nunc et enigmate te uidere merebis per sacramenta
celestia purificatae mentis intellegentie reuelata. D. De agni
huius mentione tanta respersus sum dulcedine. ut si sequi quocumque
ierit non liceat. uidere tamen quo uadat. feruentissimo amore semper
libeat. Congaudeo cursibus sequentium. quem retardat compes ex
cessuum. Magna uidetur michi participatio iustitie. bonis alienis
congaudere. Sed resolue quod sequitur de sancta ciuitate. cuius templum Donus
agnus est et porte non clauduntur per diem et nox ultra non erit illic. M.
Porte beate ciuitatis semper patule beate securitatis indicium est.
ubi nulla temporum uicissitudine suspecte sunt hostiles insidie.
nec opus habent excubiis. ubi mater omnium. ubi princeps uocatorum
nec amittit ascitum nec admittit abiectum. Comparatio est de
uisibilibus ad inuisibilia. Quis enim hominum in suo floris principatu
pacem habere festinat quod seris claustra urbis sue non muniat. Sed huius
modi uisibilium non admittit ratio bono eterno. ubi inuocatis
ratio potenciat. ordine omnium mutabilium excludit quidquid quod uult
poterit et nichil est quod non recte uelit. D. Beati igitur qui ad cenam nup
tiarum agni uocati sunt. quibus amodo nulla deerit gratia quia in tempore si
mul habent omnia in quo et per quem sunt omnia. unde nichil aliud non
celebre canticum amodo resonabit alta. M. Bene intelligis. Trifariam significa
Hoc enim habes ex mistico sermone iohannis. Sed scisne quid sit tionem inatt
ipsum uel quomodo mouentur. uel quid resultant alta. D. Memorie quod de nec
excidit. sed parte reddat quod memoria fuit uel oblitauit. M. Acci

pe g. Alleluia nomen hebraicum. quasi de fonte uno tres riuu
los latine reddit interpretationis. D. Omnib' modis riuulos istos
scire cupio. quoniam ex uno fonte currant meatu diuerso. M. Alle
luia dicitur: cantate ei qui semper est. aut benedic nos deus simul in u
num. uel certe laudate dominum. Qui riuuli in sacramento nostre salu
tis sic profluxisse noscuntur: ut omnia laudi eterne conuenient
sed in his quos benedictio summa. ex ipsa laude consummat.
Attende nunc. Gentilitas de qua processisti. quod olim cantare
solebat. non neglecto creatore. laudare idola que colebat. At
ydolum nichil est. Nichil ergo adorabant. quando ydolis thura fere
bant. Itaque tacentes clamabant. quia deo qui semper est non cantabat. D.
Melius deo cantasset qui semper est. quam ydolo quod nichil est. Sic et semper
erunt. si dominum qui semper est cultu pietatis attenderint. M. Nichil uerius.
Auaros ydolatras — At tu quoque notam ydolatrie nisi fallor non euasisti. nec concentu
diuinis laudib' congruo concrepuisti. D. Absit hoc nefas. cum
a primis crepund' sacri fontis unda me sordib' his a deo mundaue
rit. ut ne quidem consensus in hoc cultu uel admonitu me pollue
rit. M. Responde per paucis. Numquam ne rem proximi tui uel aliud aliquid
caduce felicitatis emolumentu auara mente quesisti. uel quesitum et in
uentum dulcius possedisti. D. Immo iuxta communem omnium
Atta. — morbum auaricia estuare me memini. a deo. ut si uotis effect'
adesset. nil preciosum quisquam sine me possideret. Equidem pestis ista nec
mundatis a mundo xpi famulis parcere nouit. quippe que omnes
filios ade ueneno suo fedauit. M. Igitur ex aptico titulo ydolatr'
fuisse probaris. quamuis caput ydolis numquam inclinaueris. Ait et paul
lus. Et auaricia que est ydolorum seruitus. Et hoc ergo quod auaro nichil est scele
stius. cor ydolo quod nichil est inclinasti. et deo tuo. qui semper est. alta non
recto luminate permuisti. Quicquid enim deo tuo tota mente colendo pre
posueris in amore. deus tuus est in ipsa quam amplecteris feruentius
hiat' possessione. D. Difficile quidem istud uel admonitum conces

feri. s; aplice assertioni contraire q̄s audeat. cū apte ostiū auari
cie seruitutē ydolatrie asserat. A. Ipsa ratio hac quoq; nota cla
mat infectos. q̄b; amor ulli9 p̄ritur rei laqueus nectit. ne cursu
expediant ad annos etnos. D. Q̄m paucox ē istud alla p̄fecto
corde cantare. dū hoc gen9 cuicmo resultat ydolatē. S; redi
ad litam. A. Dicit etiā alla. benedic nos ds simul inunū. Con .ii. Alla
sidera g̊ q̄m benedictio ultima illis congruat. q̊s nexus indi
uise caritatis. olim astringebat. q̄m digne simul benedici me
ruerunt. q̊s pacis concordie uinculū inmandatis xp̄i p̄fectos
aduniauerit. Ipse n. remunerator opū inhabitare fac̄ uni9 mo
ris indomo ibi eque uidebit q̄m bonū 7 q̄m iocundū habitare
frs inunū. q̄m seruauerit illis dn̄s benedictionē 7 uitā usq; in
sclm. D. Merito inlaudib9 etnis benedici meruerit. q̄ se p̄scissu
ras mentiū n̄ diuisert. 7 hoc p̄mio uidet̄ remunerari. q̊d int̄ scos
legib9 etnis uidebat̄ inchoari. A. Itaq; solū restat amodo in
scis alla. q̊a labor omis 7 dolor laude imuiat̄. Ecce habes
agnū int̄. iiii. animalia cornib9 7 oculis insignē. mundi scel9
auferentē. ut pote p̄peccatorib9 se ipsū offerentē. De q̊b9 sin
glis ad instar crucifixi. clamatiuncula postulasti. ut scires
q̊d cuiq; congrueret p̄petati. In quib9 si p̄uenit ull9 ē. refer
ad m̄ a q̊ omē ē q̊d bonū ē. Restat nc̄ ad uidendū ipsū saluato
rē nr̄m cū Zacheo arborē sicomox ascende. 7 t̄eplo nr̄o dedica
to. ab incepto op̄e cessare. D. Et hic ordo congruentissim9. ut
sic̄ exordiū sumpsim9 hui9 op̄is a dn̄o in ligno exaltato. 7 ad
se omīa trahente saluanda. sic nos ad uidendū transeuntē
7 trahentē omīa. arborē crucis ascendam9 cū Zacheo. ut pos
sim9 cōp̄hende q̊t 7 quanta in hui9 tactu gr̄e latent misteria. De Zacheo qui ad ui-dendū dn̄m lignū ascend.
A. Vigilant̄ p̄cedis. Si enī cū xp̄o lignū ascenderim9. ipso
descensū iubente exei9 desid̄o dom9 ei9 amodo erim9. sic ipse
ait dn̄s. Zachee festinans descende. q̊a hodie in domo tua

oportet me manere. D. Igitur consequenter annecte. quid diues iste. quid lignum. quid transitus domini per iericho misterii contineat. et facta in- ais dedicatione calamum mutue collationis ocia quesita sus- pendat. De zacheo. M. Ingressus inquit euangelista ihesus perambulabat iericho. D. Deus et dominus noster fons inexhauste dulcedinis in saluandis. iudex districtus in dampnandis formam nostre mutabilitatis accepit. nec statum sue eternitatis excessit. iericho perambulasse legitur. quia ea for- ma quam suscepit a nobis. in mundo cuius typus est iericho conuersari et apparuisse ut homo probatur. Siquidem iericho latina lingua luna est. que nec maior nec minor propter nimiam mutabilitatem. quia numquam in eodem statu uidetur. augmento uel detrimento mundi labentis in- constantiam in sui natura typicare probatur. D. Sed que est ista iericho. Illa illa ciuitas a chananeo incolata. ad quam miser homo tenen- dit. quando ierusalem egressus. latrones crudelissimos incidit. Hec est urbs illa prophana. cuius muri coram filiis israel sine telis corruerunt. quando iosue duce idem populus uada iordanis per turmas suas transierunt. quando manna deficiente. fructum terre comederunt. Quomodo ergo urbe ista prophanam ceperunt. Turbis concrepantibus. non ad castrorum positionem uel mutationem. non ad prelium bellicum. sed ad annum iubeleum preparatis. Hec ut ait apostolus in figura contingebant illis. scripta sunt autem propter nos. in quos fines seculorum deuenerunt. D. Dic ergo obsecro. quid nunc ueritatis ip- sa res contineat. quod figura prius pretendebat. M. Cum iordanem no- uus homo transieris. id est per baptismatis consignatus terre repromissionis. restat tibi debellanda iericho. id est totius mundane instabilitatis uertigo. et hoc non armis materialibus sed spiritualibus gla- dio uidelicet spiritus. quia maledictus qui prohibet gladium suum a sangui- ne. et ceteris armis iusticie quibus inpugnatur omnis uirtus hostilis nequicie. Porro tube anni iubelei predicatio est de gratia regni celorum. in qua uera libertate donabitur. qui sub iugo christi seruus omnium adtempus esse uidebatur. Quotiens ergo his tubis insonueris. id est in

Quod iericho

Semel corruit iericho sed semper edificia sua murosque restaurat et a sanctis semper inpugnatur

spe canoꝝ u̾b ⁊ exemplis p̾feceris. tociens muros iericho id ẽ maloꝝ
confidentiã s̾cli concupiscentiã diruendos inuadis. toties hosti
les turbe nutabunt. quoties sp̾alib; disciplinis uirtutes itte
multiplicant ⁊ p̾ficiunt. Attende d̾nm. Nonne tẽ temptatio
nib; p̾bat. p̾q̃m baptizat. tẽ iericho debellandã suscipit. cũ eccle
sia ẽmenta lati p̾funderet gestit. Mira prsus nouoꝝ ueterũq;
consequentia. Ihc antiq̃ ppli ductoꝝ repp̾it in iericho meretricem
saluatã fune coccineo. n̄r ihc repp̾it illic publicanũ herentẽ
in ligno. Nonne hic ẽ titulus ille q̃ sepulchra dealbata insẽbunt
id ẽ pharisaica sup̾bia confundit. amẽ dico uob. q̃d publicani ⁊
meretrices p̾cedent uos in regnũ di. Itaq; iericho mund ẽ. in quẽ
xp̄o ueniente p̾ma salutis occasio peccatorib; id ẽ publicano ⁊ me
retrici p̾ponit. quoꝝ uere penitentie fruct̃ semp̾ occurrit utte
repmisse. Ipse aũ iericho p̾ambulat. n̄ inhabitat. de torrente
bibit in uia. q̃m noluit nec potuit habere p̾p̾ata. B. Quis ẽ
beat̃ iste zacheus. breuis ⁊ alt. breuis in statã. longus intẽ de
uota. magn ⁊ paruus. paruus ex peccatoꝝ cõscientia. magn fidi
constantia. G. In zacheo p̾diuite typũ ppli gentil aduerte.
q̃ uitiis ⁊ mundi plen diuitiis. maxime p hoc uidebat̃ errare. q̃a
sine ueri cognitione uicioso cultu t̾ morib; inuẽstus ẽ ⁊ ipsa
[illegible] ura nature. Nonne habes sc̃ptũ q̃d rectũ ds̃ fecerit hominẽ.
id ẽ statura iusticie peccatũ. ratione disertũ. n̄ irrationalitate pu
sillũ. nec turbis uitioꝝ expositũ. S; natã sponte uitiata corpis
⁊ anime pulchre formata a dõ deformauit. ut exp̾mitũ t̾ba
uicioꝝ loc pusillo deiecto q̃a n̄ eet uidendi regẽ sclõꝝ. ⁊ p̾fecte
intellegentie usu cognoscere. quẽ ⁊ ex ipso bono nat̃e poterat
ut cũq; uidẽ. t̾ certe sibi n̄ poterat de bono cognare. n̄ ualuit
ipse t̾ amare t̾ desidare. Lic̾t g̾ pusill iste diuinit ligni
adminiculo potuit. q̃d t̾ba p̾mente nequiuit. sicomoꝝ id ẽ
crucẽ xp̄i cũ xp̄o passur ascendit. ibi q̃a recognouit. q̃m

longe p(re)cet a se fuerit. q(ui)ppe posit(us) q(uo)d desiderauit uid(er)e ne
quiuerit. Ibi in q(ua)m p(er)pendit quam(en) paup(er)tatis fuerit q(ui) diues

Q(uo)d sit t(ame)n q(uo)d significet sicomorus.

putabat(ur). (et) paruus. q(ui) magn(us) in officiosis mu(n)di negotiis appen
debat(ur). Porro sicomorus. fic(us) fatua e(st). Vide si n(on) o(mn)is mu(n)d(us) cupi
ditatib(us) suis inn(ii)tud(us). illu(m) contenendu(m) ducat. q(ui) crucis ignominia(m)
p(ro)p(ter) uit(a)e contemptu(m) cunctis ostentat. q(ui) stigmata xp(ist)i portare n(on)
confundit(ur) in corp(or)e suo. (et) q(uo)d de s(an)c(t)is passionib(us) xp(ist)i supplere magi
stri p(re)cedentis exemplo. Q(uo)d g(o). Q(uo)d gl(ori)e tu(a)e decidit. si que(m) mu(n)di
gl(ori)a despicabile(m) estimarit. te xp(istu)m in hoc ligno cognoscit. Q(ui)d
ob(est) si in hac ficu stolida mordacit(er) irriderís. q(ui) et(er)nalit(er) xp(ist)o con
regnabis si co(m)patis. Annescis q(ui)a q(uo)d infirmu(m) di e(st). forti(us) hominib(us) e(st).
Verbu(m) crucis p(er)euntib(us) q(ui)de(m) stultitia e(st). saluandis u(er)o di uirt(us) (et) sapientia
e(st). A. Semp(er) arba sequestrati. familiari q(uo)d di s(un)t eruent. (et) arba
q(uo)si diues iste corp(or)e i(n)tr(an)te suspensi. uident (et) audiunt q(uo)d n(on) licet
ho(min)i loq(ui). animal(is) (enim) ho n(on) p(er)cipit q(uo)d di s(un)t. O. S(ed); ouium a(r)bis
ut a(r)is sequestrati. tanto estu uisendi d(omi)ni. cordis oculis. q(ua)n
to ille flagrabat carnalib(us). q(ui) ducere(n)t(ur) n(on) uoto constricti. q(ui) ille
n(on) du(m) renuntia(n)s p(er)fec(t)e libitati. Quam(ui)s fr(atr)i sicomor(um) ista(m) abiec

Nil p(ro)dest despectu(m) tem
poraliu(m) sine amore et(er)nor(um).

tis temporalib(us) ascendisse p(ro)bant(ur). immo uident(ur). nec tam(en) xp(istu)m
transeunte(m) intueri p(er)fecte merent(ur). hac de causa. q(uo)d hoc de
siderio n(on) querit sic(ut) debuerit. Q(ui)d en(im) p(ro)dest contempt(us) tem
poraliu(m). si n(on) feruet amor (et) desid(er)iu(m) et(er)nor(um). Q(ui)d p(ro)d(est) arba corpo
re secessisse. si contigerit cordis tumultib(us) turb(is) inh(er)ere. Q(ui)s
in q(ua)m fruct(us) lupu(m) agnino uellere tectu(m) ligno suspend(er)e. cu(m) in
ipso ligno posit(us). uideat(ur) parum q(ua)m mundan(a)e silu(a)e co(m)pecta con
suetos a(n)fract(us) uictor(um) p(er) diuorcia concupiscentia(rum) cursu erratico

F.

p(er)lustrare. A(n)cu(m) sint diu(er)s(a)e p(ro)fessiones s(e)c(u)lo renuntiantiu(m). mi
ror ex q(ua) p(ro)fessione neglegentia(m) ista(m) maxime uidearis conicc
tare. ubi inuestitus ouiu(m) lup(us) p(ro)bat(ur) latitare. A. Xpiana dis
ciplina regnu(m) c(a)elor(um) querit in fide una. condicione sexu (et)

etate pfessione q diu'sa. s; uitã pfectorum expedit q de contempt' tem
poraliũ. s; consũmat abdicatio uoluntatũ 7 mortificatio uolup
tatũ. Sic n. n ẽ psonarum acceptio ap' dm̃ s; in omni gente q timet
dm̃ 7 opat' iusticiã accept' ẽ illi. sic in oĩ pfessione. uitsq; sexus
gdus 7 ordo n saluat. s; meritũ uite disciplina tepitto uacillat.
nec magni nominis ũba pdit. si sacre cũsationis effect' gdum
7 ordinẽ insc̃ã cũersationes effect' gdũ 7 ordinẽ insc̃ã pfessione
n aduuertt. Solent n. qdã destructã exantiq renouare ieri
cho. 7 cui' muros sc̃ã pfessione destruxerant. respectu infausto
reedificant. Vere si comorum cũ Zacheo nec dũ pfecte conscendit.
q in ligno posit'. aliud q̃m xp̃m int' nos deambulantẽ atten
dit. q mutare solet habitũ n animũ. q magni nominis glã
in ũba. nec inpposito sui leuat' efficatia. q leuat' arbis magis
uisu ntus uersat' in turbis. 7 hoc solũ pposito sufficere credit.
qd altior aliis arba recedit. Verũ sic ẽ omĩs contemptor tẽpora
liũ sine intuitu ueritatis. q̃m uiatorum uie ignar' cursib' citissi
mis absq; duce itineris. D. Error utiq; dnari uidet'. q b' labor
infructuosus spe meliorum auferre pbat'. M. Igr mutatio loci 7
habit' desidio dm̃ uidendi ex sola puritate pendet animi. As
cend' g Zacheus arborẽ ut uideret ihm pt'euntẽ. Et cũ uenisset
ad locũ. suspiciens ihc dix' illi. Zachee festinans descende. q a
i domo tua oportet me manere. O quanto merito fides pondat'
i Zacheo i homine sc̃o. iam p fidẽ mundato. q dũ ũsat' in eacdine
bonorum cũnorum plus semp recipit in donis. q̃m habeat i uotis.
Nũq̃m n. se t'nseunte dño uocandũ crederet. q ut peccator
ascenderat. ut ihm uideret. s; uocat' a dño plus inopinate sa
lutis accep. q̃m cũsatio n dico fides pmeruerit. Quesiuit n.
oculis tantũ attingere de q contigerat se multa audiuisse. s;
fide magna meruit hospitẽ q diligenti' attendit t'nseuntẽ.
Stans g xp̃c suspex' illũ. cui' fidẽ ascenditus. illustrauit. in

Non paruũ conuer
sis discrimen

bet illico descendere que dignu iudicat sue comanentie. Susce
pit zacheus fide 7 opib9 dnm. a q se nouerat agnitu 7 illuminatu.
purgat sacra conditione. exacte uite negligentia. q a ante qm
descenderet. diuini muneris imbibat sapientia. Qd g ait. Ecce
inqt dne dimidiu bonox meox do paupib9. 7 si qd aliquē defrau
daui reddo quadruplum. Fsigtos gdus ascendentis. t iussu dni
descendentis 7 ante uocante stantis. gra di coopat. unde conse
quent paupum xpi iā similis. paupu memorat inopib9 distri
buendis. Adūte nc qm diuites seti gustata cruce xpi festinent
diuitiax fasce leuari. qm repente fiat oneri. qd longo tēpe fuit
honori. D. Mira inmutatio. qd spōdet se qdruplu reddē. qd sum
ptu uidet rapuisse. cu sufficeret illate pximo iniurie molestia
aliqm p hoc tēpasse danu simpliciti recopensare. M. Istud mi
rari desinis si differentia raptoris 7 rapine iudicii ratione
feceris. Rapina qdē id res q rapit transitoriu qdda ē. 7 res in
sensibilis. raptor u ho rational. 7 imago queda diuinitatis.
Porro maior ē anima qm ois res ptura. D. Sic ē. M. Itaq; ma
ius ē peccatu auferentis. qm damnu rē ptura amittentis.
Merito g multiplici reddit. qd defraudauit. q in qualibet
iniuria pximi incōparabilit magis appendit mala uolun
tas contumelia irrogantis. qm pena t damnu pacientis.
Exemplo dicta considia. Momentaneus homicidii reat9 ex
cui9libet eminat peccati commissum. n penitentia expiet.
pena eternali plectit. Qd g momentaneu ē fine claudit. qd eter
nu ē n termināt. Poss 7 hec quadrupla restitutio quatuor eo
aptari uirtutib9. q uicis in zacheo depulsis succedentes. totu
reformabant. ad meriti cumulu. q eqd multabat ad mortis
emolumentu. Sic ē g pendens in diuitiis colligendis. iniustus. in
n sua querendis. 7 fortis in rapiendis. intemperans mittendis.
sic mutato spu prudens. eet in reru suax distributione. for

us in amissione. iustus in hac diuinę uoluntatis executione te(m)
perans in omnib(us) his. m(odo) decenti (et) ordine. D. Scio eq(ui)de(m) figura(m) qua
drangula(m) eq(ua) partiu(m) suaru(m) diuisione q(uo)dda(m) stabile soliduq(ue) polli
ceri. q(uo)d recte eq(ua)lis animi co(n)stantia(m) existimo signari. q(uo)d e(st) in p(ro)sp(er)is
(et) adu(er)sis inuenti(us)? A. Recte q(uo)q(ue) quadruplo reddiderit. q(uo)d simplo sub
traxit. q(uia) uirtutu(m) exclusit p(re)rogatiua. q(uo)d eq(ui)d deuians inmiserat
p(er) illicita. D. Ad de publicano suscipienti (et) suscepto. quare murmu
rat pharisaicus ordo? Q(uo)d de suis meritis cauillatio maliciosa p(ro)
diderit. q(ua)ndo peccatore(m) p(er) indulgentia(m) peccatoru(m) uiuax gr(ati)a suscepit.
Cur loco suo mouet(ur) altior. du(m) ascende(re) incipit inferior? A. Quasi
de reb(us) ignotis (et) peregrinis causari uideris. cu(m) tot testes sunt pharisai
ce malicie q(uo)t signa xp(istu)s uidet(ur) int(er) eos egisse t(ot) b(e)n(e)ficia contulisse.
Q(ui)d umq(ua)m diuinę gr(ati)ę ing(ra)ti eq(uo) animo p(er)tulerit. q(ui) etia(m) demoniosis
purgatis minime pep(er)cerit. totum uir(um) referentes in medieu(m) q(uo)d mun
dauit egrotu(m)? Quando u(ero) calumniantiu(m) rabiosa(m) euasit inuidia(m).
cu(m) tande(m) ab eis mortis accepit innocens sententia(m)? S(ed) nichil q(ui)da(m)
iusti(us) inuidia. D. Vix hoc concesseri(m). q(uia) sem(per) fonte p(er)uersi cordis ema
nans. inuidi(am) n(on) purgat s(ed) polluit. M. Recu(m) sentis. S(ed) dic m(ihi). Q(ui)d e(st)
iusticia? D. Diffinitione(m) ei(us) hanc puto. seruata p(ro)p(ri)a dignitate. sua
unicuiq(ue) t(ri)buere. A. Cu(m) q(uo)q(ue) inuida mens suis telis iusticię regula(m) dic
tante torquet(ur)? nonne liuor ipse sua iura uindex meu(m) aq(ui)mitat(ur)
seruare p(ro)bat(ur)? S(ed) malles me calamu(m) sic te(m)p(er)asse. nichil iniusti(us) (et)
iusti(us) inuidia. in alio q(ui)de(m) q(uo)d amore(m) p(ro)ximi deserit. in alio u(ero) q(uo)d se
ipsu(m) inuidus uiuus incendit. D. Optime. S(ed) in ambiguo uerso.
unde tanta cecitas liuore(m) istu(m) phariseis admiserit. ut sem(per) sig
nis d(omi)ni om(n)i sensate m(ent)i uenerandis. sinister int(er)pres accesserit.
A. Vis p(er)paucis cognoscere. q(uo)d maxime phariseos istos indura
uerit. (et) impingere coegerit? D. Omnib(us) hoc modis efflagito. A.
Ap(osto)l(u)s dicat. Ignorantes inq(ui)t d(e)i iusticia(m). (et) sua(m) uolentes statuere.
iusticię d(e)i n(on) sunt subiecti. Finis e(nim) legis xp(istu)s. ad iusticia(m) omni credenti.

Nil e(st) iusti(us) inuidia.

Qui se ꝗ solum iustū putat, ⁊ se inpudent̄ iustificat. quē n̄im
iustum ⁊ inmundū credat. Ex sui ꝗ falsa opinione obposuert̄
se uerę iusticię. ⁊ meħ uirtutum glę inalus eque ꝑtulert̄.
qr fiere uirtutis ⁊ inmundicię suę ꝑpris testimoniis quasi cla
uē dedert̄. Itaq; commanentia ⁊ publicani. medici. ⁊ egroti maīa
fuit alien liuoris. ⁊ ut n̄ multorꝫ redēptio confusioni cardinē
misit. A. Quare beat᷒ iste zacheus n̄ solū publican᷒ dicit̄. siue
ꝑpt̄ exactionē fiscalium negocior̄. in qua ꝑ maxima iactā
uitę ē exactor. ꝑpt̄ damnū inferior. seu q̇ publicis inuerecunde
peccatis expositus. nota ꝑp̄i dedecoris exponit̄. ⁊ conculcat̄
ab omib᷒. S; zacheus insignit᷒ credit̄ magis ꝑimo q̄m postremo.
Ait ꝗ dn̄s. zachee festinans descende. q̇a hodie in domo tua
oportet me manere. Nonne sup̄i egim᷒. zacheū q̇ dē typum
gentilis ⁊ credentis ꝑpli. sicomor ū figura crucis xp̄i. Unas
ꝗ nos semꝑ in ligno fixos. inmobiles q̇a mansuros. ⁊ ad domū
n̄ām nūq̄m descensuros. Et ubi requies beator. si semꝑ in
suspendio supplicii. Vocati ꝗ descendim᷒. q̇a labor ē repul
sam᷒ in regę uocantis requiescim᷒. suscipim᷒. diligim᷒ q̇a ꝑius
diligim᷒. eūq; capit ut eūq; domuncula n̄ra. quē capę n̄ pot
celū ⁊ t̄ra. Sic ⁊ dn̄s. si q̇s inq̇t diligit me sermonē meū ser
uabit. Et pat̄ m̄s diliget eū. ⁊ ad eū ueniem᷒ ⁊ mansionē ap
eū faciem᷒. A. O hospitē sacrū. ⁊ hospiciū beatū. ab hospite
consecrātū. q̄ nūq̄m ad nos posset intrare si n̄ ipse ianuā ꝑius
dignaret̄ apire. Benedicit᷒ ꝑ omīa d̄s. Ecce de ligno ad ligni
uenim᷒. q̄m rex n̄r exaltat᷒ om̄ia traxerit ad se omīa audim᷒.
Breuiq; spacio itineris longo circuitu confectū. ad t̄ēp᷒ ⁊ ordi
nē dedicationis dom᷒ n̄rę ꝑuenim᷒. cui typ᷒ ēē uidet̄ dom᷒
zachei. ⁊ ipse zacheus. A. Causaris frustra de tarditate cur
rentiū. eū tam̄. ut eūq; reptando ꝑuenerim᷒. ad susceptū opꝰ
iminū. ⁊ confectū sit negociū q̇d a xp̄i cruce suscepim᷒. ipso

Qđ ꝑ in ista uita de lig
no descendim᷒ ⁊ pausam᷒.

nos adiuuante q̇ p nob̄ ē crucifixus. S; q̇a labili memorię
facillime excidit q̄d longo tempore t labore conferendo col
ligit. om̄ia q̄ de passione dn̄i a mundi exordio figuris 7 enigma
tib' breuit' attigim'. breuissime recapitulem'. ut titulis p̄cedentib'
7 expeditis. titul' respondeat ultim' 7 breuis. si tam̄ id necessa
riū iudicaueris. D. breuissime q̇d ē hec accipio. S; q̇a tituli
p̄fixi st̄ opis in exordio opis hui'. n̄ ē necesse ut ponant' in ex
tremo. S; accedam' ad dom' sacrę dedicationē. ad q̄m peruēē
sum' uocati. in q̄ significati sum' p̄ennę hereditatis repmissio
nē. M. Accipe ḡ q̄m p umbras tēporū locoꝝ 7 psonaꝝ. dedica
tio ecclāꝝ ad n̄ra deducta sit tēpora. 7 uidebis q̄m nos p̄uene
rit 7 subsecuta fuerit xp̄i gr̄a gratis data. S; uidet' n̄ incon
cinnū ut sic n̄ra dedicatione formet' collatio. q̄si temp̄ris
instantis necessitate negociū hoc int' nos agitet' idē ut loco
congruat 7 tēpori q̄d dedicatione loq̇mur. D. Expendo q̄
uidas. ut iste sit ordo sermonis. q̄si festiua dies instet dedi
cationis. Erge ḡ. O mn̄ia scōꝝ festiua sollemnia. q̄
diu̇sis tp̄re specialit' agit ecclia. generali ueneratione cō
plectit' celebritate. hodierna du̇ ex consideratione t consecra
tione uisibilis structurę. in fundamento uiuos lapides attendit
toti' ecclę. Fundamentū n. scē ecclię xp̄c ē. ex q̄ sp̄alis edificii fa De ii fundamento
brica sic sublimitate uirtutū in alta erigit'. ita collectione
fideliū in unitate sacē corpis ampliat'. nec ruinā ex moꝝ scis
sura metuit. q̄ fundamento suo t colum' idē xp̄o 7 ap̄lis inniten
do. cōpagē indiuise caritatis p effectū mandatoꝝ custodit.
Ipsa ḡ mat' catholica. unici sponsi sp̄osa unica. sic uniu̇salit'
p totū orbē fide integra diffundit'. ita specialit' in mēbris
suis loco t tēpore ḡdu t ordine distinguit'. 7 licet uniformit'
subiaceat. 7 intendat prudentie pastoris omiū. tam̄ p locoꝝ
diu̇sitate n̄ abhorret curā diu̇soꝝ pastoꝝ. Unde hec scā

ecclia cui⁹ uotiua dedicationis sollemnia annuo cursu recolun⁹.
inuisibilis fabrice monum̄ta p̄tendit. totū corp⁹ xp̄i sanguine re
demptū p sp̄es ostendens. id ē totū ecclesiam suis parietib⁹ seu parui
numeri plebe demonstrans. Videam⁹ g̊ unde mistica celebritas
ista sumpserit exordiū. 7 p decursum triū tēporū. id ē ante legē. sub
Q̄d trib⁹ temporib⁹ dedicatī p̄figata sit. lege. sub grā. p̄notatū ostendam⁹ hui⁹ diei sacram̄tū. Legim⁹ in certa
tura ex exordio masculū factū 7 feminā. masculū q̇dē de t̄ra formatū
incorrupta. feminā ū de latere uiri sumsisse p̄ncipia. in quo formatione diu̇sa xp̄i 7 eccl̄e signata cōpbant̄ misteria. Formato
itaq; ptoplasto 7 adducta in adiutoriū sui cōpare sua. gratulant̄
adā in hanc uocē erupit. Hoc nc̄ os ex ossib⁹ meis. 7 caro de carne mea.
Ppt̄ hoc relinquat homo patrē 7 matrē 7 adherebit uxori sue. 7 erīt
duo in carne una. Sacram̄tū hoc magnū ē ait apl̄s. ego aū dico
in xp̄o 7 in eccl̄ia. Magnū g̊ hui⁹ diei sacram̄tū. magnū in q̄m cele
c̄fectū 7 grā misterii hui⁹ dedic̄. britatis hui⁹ misteriū. in q̊ natiuus ort⁹ sc̄e eccl̄e conunctio an
nuo cultu recolit̄. ubi t̄rena celestib⁹ homines angelicis ciuib⁹
beata copula sociant̄. ubi lassam peccatis animā sacro sc̄i corpis
7 sanguinis xp̄i misteria releuant 7 reficiunt. ubi dissidentium
animorum simultates conquiescunt. 7 confederata mores in unitate in
diuise caritatis conueniunt. ubi lux emula celestis curie tenebras
opaca dissoluit. 7 fide mandatis 7 illuminatis cordib⁹ q̇ndā futurorum
imaginē adducit. ubi demonū molestias 7 fantasticos errores exor
cismus exsufflat. 7 toti⁹ sp̄alis excubantie grā conuenientiū fideliū
salutē m̄tis 7 corpis administrat. Hec ē hodierne sollemnitatis causa.
que conuentū fideliū multiplicat. q̊ credentes sp̄uali grā remune
rat. ubi recte petens q̊d petit accipit. q̊d pie querit inuenit. 7 p
seuerant̄ pulsanti apit̄. D. Hucusq; gnalit̄ pcessisti. s; de trib⁹ tem
porib⁹ q̊ p̄misisti specialit̄ aliq̊ oportet ostendi. M. Considem⁹ g̊
ubi ante datā legē dedicationis nr̄e p̄mordia latuerunt. q̊m̊ sub
Ante lege lege sub grā q̊si q̇b⁹dā figuralib⁹ g̊dib⁹ se magis 7 magis apuerit. Lg̊

die istum in scō iacob patriarcha pnotata cognouim⁹. q̄ frat̄ De iacob
no cedens odio mesopotamiā petiit. peregnationis molestiā
suscepit. in q̄ domū dī 7 portā celi mistice uisionis signo cog
nouit. 7 descensū t̄ ascensū anglox occulta inspiratione uidere
pmeruit. Uenit inq̄t iacob in locū quendā. 7 lapide capiti
subposito fessus obdormiuit. dormiendo scalā ad celū usq;
erectā ātra uidit. ex cui⁹ summitate dn̄i uocē let⁹ audiuit. Ec De somnio iacob
lix somnus iacob. ī no in sōno suo beat⁹ patriarcha q̄ corpis oculos
clausit. 7 intus interiora patefec̄. q̄ soptū reddidit. peregnū secu
larib⁹ 7 uigilantē dedit spūalib⁹. ubi dū tediosa pegrinatio ce
lesti solatio recreat̄. pfect⁹ toti ecclīę mistica reuelatione pnun
tiat̄. Iste dī cultor occultox dī cognitor. soporando uidit q̄d N
uigilando uidē n̄ potuit. attendit q̄ escendo. q̄t attendē n̄ ua
luit laborando. 7 reclinando se in saxi duriciā. sublat⁹ ad altio
ra recognouit q̄d in molliori strato cubando n̄ intellexit. Ꝺ.
Q̄d ḡ somn⁹ iste beati iacob. q̄d scala q̄d angli descensus t̄
ascensus. q̄d lapis capiti significat subposit⁹. Ꝛ. Scā ecclīa
t̄ quelibet fidelis anima q̄ q̄m diu manet in hoc corpe peg̃
nat̄ a dn̄o. n̄ n̄. hic manentē habet ciuitatē futurā inq̄rit
in scō iacob. psignata ē. q̄ dū secli ruentis labores fastidit. ad
locū q̄etis 7 pacis contendit. lapidē subponit capiti. xp̄m sine
q̄ nichil facē pot̄ applicat menti. inde p̄ dulci spālis itellegentię
sōno requiescit. 7 altiora penetrando t̄ a strepitu pfunctorię ua
nitatis feriando p se pclamat. Ego dormio. 7 cor meū uigilat.
Itēq;. In lectulo meo p noctē q̄siui quē diligit anima mea. In
hac itaq; q̄etis dulcedine. spōsa dī anglox 7 ascensū 7 descen
sū uidē meret̄. ascensū q̄dē q̄ndo de deitatis celsitudine doctox
ūba rimat̄. descensū ū. eū de humanitatis humilitate doctor es
idē loquunt̄. q̄ndo xp̄m pfectū dm̄ 7 hominē fide pura com
plectit̄. duasq; in eo substancias in unitate psone confitet̄.

Quid sit unctio lapidis.

Ceterum altiori intellectu. somnus iacob. mors christi est. Quid est autem quod beatus patriarcha de somno euigilans lapidem unxit. nisi quod sancta ecclesia de contemplatione interdum sacre actioni studio humanitatis intendit. christum in membris suis fouet. et suscipit. totiensque petram sancto liquore perfundit. quotiens sanctorum operum pinguedine fratrum indigentie consulit. quotiens pio intimis affectu terrene fructu proximis compassione condescendit. Hoc quantum ad moralitatem. ceterum altiori intellectu lapidis unctio specialiter illum respicit de quo scriptum est. Diffusa est gratia in labiis tuis. propterea unxit te deus. deus tuus oleo letitie pre participibus tuis. cuius miserationes super omnia opera eius sunt. Ecce ante legem haec mistica figura cultus noue solemnitatis nostre prenotata est. quoniam in figura perfectum operis uera christi sponsa semper in se recognoscit. dum a curis et negotiis secularibus se penitus auertens. mente ad christum reclinat. et lapidem ungendo. id est deum et proximum ordinata caritate diligendo. semper ad altiora festinat.

Somnium sanctorum in hoc mundo

D. Transi nunc de obscurioribus ad apertiora. iuxta temporis precepta. M. Sub lege quidem cultiori quodam ornatu tabernaculi. dedicationis huius insignia domino iubente reperimus. ubi eductus ex egypto domini exercitus per moysen ducem suum legumque sanctionibus eruditur. culturam ueri dei structura tabernaculi admirandi decoris ostendere iubetur. ad quod tabernaculum dum oblationes diuisas tribus israel offert. dum legalibus cerimoniis uigilanter attendit diem istum ueri dei cultu figuraliter expressit.

Sub lege

De tabernaculo a moyse constructo

Precepit itaque dominus seruarum sue gentem in modum tabernaculi fieri. et hoc artificiosissima diligentia. id est auro et argento. iacincto bisso et purpura gemmisque preciosissimis. uariaque multimodarum specierum supellectile. luculenter et decenter ornari. et tandem in ea urnam auream cum manna. tabulas testamenti uirgamque aaron que floruit. in memoriam filiorum israel reponi. Omnia hec in figuram contingebant illis. scripta sunt autem ad eruditionem nostram in quos fines seculorum deuenerunt.

Vetā transierī. 7 ecce noua facta st̄ oīa. q̄d figura ptulit. osten
dit ueritas. q̄d lex adūberauit. splendor euglie patefec̄. Ecce
tabnaculū dn̄i cū hominib᷒ q̄s sp̄c scs̄ inhabitat. q̄s lux celestis
irradiat fides ac deuotio scificat. spes suspendit, eīnox trahit
gr̄a meritū pmouet. timor urget. amor roborat. desidium
inuitat. pseuerantia consummat. Vis g° q̄d sit tabnaculum
istud cognoscere. D. Uiā. M. Fideliū collectio dom᷒ dī ē. con
uent᷒ xp̄ianox tabnaculū dn̄i ē. inq̄ iacinct᷒ bissus 7 purpura
7 ceta tabnaculi ornamta splendent. id uirtutū om̄iū insignia
refulgent. ubi arcę constructio exlignis fit inputribilib᷒ id
ipsa catholica mat̄. ipsa xp̄i sp̄osa exanimab᷒ inmortalib᷒.
quę archa deforis 7 int᷒ deaurata. q̄a scē̄ anime radio sapien
tię siue castitatis puritate semp renouant̄. 7 retinent inse
urnā aureā cū manna. id xp̄i corp᷒ cū deitate pfecta. sicq;
gēmis p̄ciosissimis ubiq; radiantib᷒ tabnaculi decor am
pliat̄. q̄ndo magistri cū plebib᷒ meritox fructu id doctna
t obedientia grē xp̄i concorditē̄ sumittunt̄. S; dedicationē
ipsi᷒ figtiui. tabnaculi q̄d appha dī moyse. t abalus xii.
tribuū ducib᷒ duodenis dedicatū ē diligent᷒ pscrutem̄.
7 q̄d pncipes exercit᷒ obtulerunt. q̄d inipsa oblatione
cōmdauerint attenti᷒ indagem᷒. Singli inq̄t duces psin
gulos dies munera sua obtulerī. id acetabula phialas mor
tariola plena incenso. boues dearm̄to inholocaustū. arietes
agnos. anīculos. hircos 7 hostias patificox. Hęc om̄ia gn̄e
sp̄c numero t pondē distincta. indedicatione altaris obla
ta st̄. q̄ndo consecratū 7 unctū ē. Sup hec ū plaustra decē
adportandū ipsū tabnaculū oblata st̄. cū uiginti bub᷒ 7 le
uitis distributa iuxta ordinē ministerii sui. q̄ndo cōpletū
7 erectū unctū scificatuq; ē tabnaculū cū om̄ib᷒ uasis suis.
D. Sic tabnaculū q̄d om̄iū hox mat̄ia ē. typū resoluisti

Mistica rationē illi᷒ tabnaculi

Quōm tabnaculū sit dedicatū.

Misticas oblationes.

De unctione ipsius tabernaculi

sic de apendiciis suis t utensilib; sique latent misteria
oportet nos instrui. M. longū ē si uelim⁹ hec omīa mistico
caractere enodare. ⁊ qd psalmista. qd animaliū oblatoꝝ
diu̾sitas. qd uasoꝝ cū suis donis copia figuralit̃ ostendat
opīme. in quoꝝ donoꝝ signato numo spūali intellegi mā
pbat n̄ latere. In aureis qppe uasculis ⁊ argenteis oblatis ge
minā scoꝝ uirtutē. sapientiā uidel; ⁊ eloquentiā cognoscim⁹.
quoꝝ alter inuenienta celestiū disciplinaꝝ; alter uirtutū exempla
pponit. alt̃ū uariis ⁊ pegrinis doctis fine ponit. Qd ū numer⁹ ⁊
pond' ipsoꝝ uasoꝝ tam subtilit̃ describit̃. ⁊ incenso plena dicunt̃.
particio diuinoꝝ donoꝝ iuxta capacitatē cuiq; sci demonstrat̃.
ut dū moꝝ grauitate maturitate interioris uite qsq; studet osten
dere. int̃ oues summi pastoris qs uocat nominatim numerari
mereat̃. In animalibus diu̾sis oblatis uictā uite pecualis stultu
ciā adite. cū ho dō studet offerre qd ē qd bene ⁊ recte pot.
q carnalib; morit̃ affectib; ut uiuat in eo xpē. iuxta illud
apli. Mortui n̄ estis. ⁊ uita ura abscondita ē cū xpō in dō.
⁊ itē. Viuo aū iā n̄ ego. uiuit ū in me xpē. Porro unctio sac̄
tabnaculi ⁊ consecratio. gra spē sci cū suis donis creden
tib; infusa uidet̃. qs sibi xpē rex ⁊ sacerdos nr̄ pfectū tab
naculū dedicat. cū eos ex multiplicatione uirtutū cele
stiū inhabitat. D. Qd de. x. plaustris intellig̃ndū existi
mas. M. Plaustra hac de causa oblata st̃. ut p ea tabnaculū
cū suis utensilib; portaret̃. ne ministri tante sub pellecalis
bauli g̃uarent̃. nec sub tam graui fasce desudantes occū
berent. qui rei familiari p comodo suo sufficerent. S;
de misterio uideam⁹ qa i portantib; t inportatis plaustris t sub
iectis nos significatū sum⁹. Sic omīs corporat̃ s; substantia
inanimata. de loco iloci trasferenda uectore idiget q̃ eqd. n̄
uita caret ⁊ motū p se n̄ habē liq̃do cstat ope g̃ eget aliena

eget aliena. Sic substantia spat. id aīa rationat uectore suo
id ūbo di semp idiget. q̄ ferat d regno mortuoꝝ ī regionē uiuoꝝ.
de uia ad patriam. de labore ad requiem. de carcere suo. ad para
dysi latitudinē. de pegrinis ad ppa. ubi requies sur loc ē. etiā
di sapientia. Plaustra g̃ ista. iiii. euglistas attende. quoꝝ rotatu
p mūdū uolubili leuant tabnaculi p̄ciosa. id animaꝝ creden
tiū oñe xp̄o aurige suo dignissima. quoꝝ celeriq; angulos
orb traꝝ discursu m̄bra xp̄i ubiq; dispsa recolligunt. 7 suo loco.
xp̄o currus istos regente reconsignant iuxta illud pphicum.
Et adducet oms fr̄s meos de cunctis gentib' donū dn̄o in eq̄s
7 in quadrigis 7 in lecticis 7 in mulis 7 in carrucis. ad monte
scm̄ meū ierlm dic dn̄s. qm̄ si inferant filii isrt mun' in uase
mūdo ī domū dn̄i. Et assumā inqt ex eis ī sacerdotes 7 leuitas.
q̄a sic celi noui 7 t̄ra noua q̄ ego facio stare corā me. sic stab'
sem̄ urm̄. 7 nom urm̄. Hic loc ē cōsidandi. q̄d t uoluntas offe
rentiū t effect' oblatoꝝ mistica significatione pplo di contu
lerit emolumti. cū pbas q̄drigas in ierlm adducti sci. iuxta
stabilitatē celi noui 7 t̄re noue semp cū uocante xp̄o mansuri
sint. nec maloꝝ p̄ritoꝝ possint penalit recordari. q̄s constat
anglis sociatos. inmortalitatis stola uestitos nūq̄m pmu
tari. Et q̄d dd' de his plaustris. Curr' inqt di dece milib'
multiplex. milia letantiū. I. Quis ē iste curr' t q̄ milia le
tantiū. R. Curr' di. agilis ordo p̄dicantiū ē. pro ouehendis
in ūbo xp̄i animab' late currentiū. milia ū letantiū. nume
rositas credentiū ē. q̄ de innouatione sua merito letat. q̄a
beati curr' hui' subuectione de inferis ad supna migsse
pbat'. Habes apte currū istū in helia. cui dix helis eus. pat mi.
curr' isrt. 7 auriga ei'. regnis uidet portando. portansq;
regendo q̄s ūbo lucrat. q̄a si ñ tollerasset q̄s rexerat. aurige
sine curru nec nom̄ habet. beatis diligentia rectorē. com

Q̄d p plaustra sig nificetur

Q̄d sit curr' di.

dat exaltō cōpassio patrē. Attende 7 abacuc. q̄ ascendisti
inq̄t sup equos tuos. 7 q̄drigę tuę salvatio. Et ecclīa in can
ticis canticoꝝ. Nescivi anima mea conturbavit me. ppt̄
q̄drigas aminadab. Vides q̄d sp̄osa xp̄i adunctā amorē
subuecta mirā 7 omib; ret̄ sc̄is insolitā eu angelici mu
neris gr̄am admirat̄. 7 q̄si stupore q̄da concepto decollatoꝝ
susceptione p̄bat̄. N. Patet omnio q̄d spōtanea xp̄i gr̄a nr̄ę
salutis mat̄ia ē. M. Decē g̃ plaustra tabnaculū portantia cū
xxii. bubus doctoꝝ ecclesiasticoꝝ typū retinent. q̄ dū regunt
q̄s portant mētis subditoꝝ sc̄e frugis feraces. 7 excolibiles fruc
De templo salomonis. 3 tibis exornat. Sed hęc omīa magis adhuc u̇ba legalis ob
scuravit. q̄b; manifestior 7 aptior cult' in typo toti' ecclię t̄pe
salomonis accessit. adō ut mirabilis illa templi structura
n̄ solū p̄sentis ecclię statū. uerū 7 q̄nda p̄tendet imaginē fu
N. Gl'am regni salomonis. turoꝝ. Q̄d n salomone suis t̄porib; sapientī q̄d dm̄. cui flo
ribunda t̄pa fabricā admirande uenustatis cū suis utensi
lib; extruxert̄. tabnaculo mobili in q̄ cerimonię divini cult'
exercebant̄ finē imposuert̄. 7 cultu celeberrimo om̄e sc̄lm in sui
admiratione excitarunt. Regnū itaq; salomonis occasio
pacis extitit. hostis exterminatio. belloꝝ exclusio. regionis opu
lentia. monumta urb; 7 gl'a. disertio iudicii. doctr̄na sapien
tię regła discipline. t̄pli famosissimi dec' 7 ornamtū. in p̄sona
t' studio laudabili 7 admirabili xp̄i 7 ecclę sacr̄nta p̄currens.
Denique xp̄m q̄ pax nr̄a ē. in salomone notam'. in q̄dratura pa
rii lapidis expolita. statū decorē. 7 unitatē ecclię in dedica
tione t' p̄fectissime t̄pli multis animalib; mactatis uota
sc̄arū animaꝝ se suaq; dō in odorē suauitatis offerentiū ad
itum'. Q̄a g̃ facies toti' salomonici t̄pli corp' xp̄i q̄d ē ecclīa
sacr̄nto sp̄uat' intellegentię respicit. 7 dedicationē suā
occultis uelatā misteriis ad dedicationē p̄sentis ecclię p̄

dux. omissis omib' q' particularit' descripta. id' lapide polito
lignis. cedrinis. metallo diuiso. uasis minio t quantitate
distinctis. columnis. scutariis. imaginib' interiora t exteriora
templi ornantib'. 7 aliis multis. figuralit' xpi p cursu exprimentib'.
ad ea q' inuocatione gentiu ad psens temp' ptinent accedam'.
7 q'm gra spc sci filios di dispsos congregauerit in unu. sic ho
dierna celebritas in peccatorib' attestat' uocatis. paucis ex p
scriptis regis thesauris attendam'. Ibant inqt naues salomonis
in ophir ad deferendu auru. ebur. pauones 7 simias. D. Non du
bito q'd hec munera sic differ' usu 7 natura. ita q'q; differre sig
nificatione mistica. M. Quatuor audisti spes. q' thesauris adi
ciunt' salomonis q' remotis posite deferunt' p mare sollicitat'.
q'a 7 diuisitate minime concordant. 7 q'da ex his extrali q'dam
uilitate maiestati regie donoxr magnox respectu repugnant.
Allegoricu itaq; sensu. in nauib' 7 munerib' ad festu psens ptinentib' pferentem. 7 nos degentib' ad fide xpi uocatos in auro.
in ebore. pauonib' 7 simiis itellegam'. D. Resolue q'. M. Salo
mon q' pacific' dr typ' xpi e. cui naues id' pdicatores p hoc
mon magnu 7 spaciosu mittunt' ad deferendu auru. id' in mudi
philosophos. in sui sapientia confidentes. 7 q'si auru. eloquen
tie splendore rutilantes. ebur q'q; id' fortissimi roboris scla
res potestates. mudani decoris candore nitentes. pauones
7 id' hereticos. falsa fide depictos. q' similitudine q'de oculox
nichil tam uidimu. in posteriorib' habentes. hoc e multiforme
palliati erroris doctina ex carnali sensu pferentes. nec ipsi
luce intuent' ueritatis nec a sequacib' suis abscondunt picta
ra ficte simulationis. Qui du libo salutis corripiunt'. 7 corri
gunt'. xpo mun' gratissimu efficiunt'. Afferunt' 7 simie. p si
mias q' carnales homines deformitate uicioxr horribiles
intellege. speciem q'de humane nature pferentes i facie rationa

Mistica munera au
ri ebur. pauones 7 sim.

Q'd sit aurum

Q'd ebur.

Q'd pauones

Q'd simie.

bile q̊ddā animal uisib' humanis ingerentes. s; inte toru
tudine t mox squalore bestialis. S; naues salomonis 7 simi
as inertin offer̄ q̊ a sc̄i doctores. ex uiciis quosq; squalentes
erigunt. 7 fidi u̇bo uelificante. ad uisionē ęt̄ne pacis pducunt.
Ig̊ sic̄ audiuim' sic uidim' in ciuitate di nr̄i. ds̄ fundauit
eā in ęt̄nū. Ecce q̄nto lucro despecta munera tanto regi obla
ta. p misterii rationē nob' cumulant. dū conūsi peccatores
xp̄o uocante multiplicant. 7 in eis uicia purrites spū sc̄o aspi
rante mutant. Itaq; iste rit' ecclesiastic' dedicationis t con
secrationis eccl'ę. n nob' nouus nec subitaneus occ̄rit. s; in ipso

> Q̊d nec dū apta sint que mistico uelamine olim tegebatur.

nis uariis locis 7 t̄porib' officiis q̊q; mistica ratione ut iā dictū
ē. t̄pa nr̄a peucurrit. D. Q dr̄. Nū q̊d hec maṫiat lapidū cō
positio t eoꝝdē lapidū unctio antiq̄ sc̄tā mistioꝝ effectu ptule
rit. obumbrata sac̄nta detsert 7 cuncta singlaris lr̄e uesti
gia penit' deleuerit. ut a nr̄ do nulla latentiū sac̄ntoꝝ uirtu
te siue in facto mistico iacob. id in unctione lapidis q̊ ca
piti subposuerat. seu tabnaculi erectione. q̊d mistico cultu
ppħa di moyses erexerat. t templi salomonis q̊d ornatu
decentissimo consūmatū multis uictimaꝝ misib' cesis dn̄o
rex ppotens dedicauit. Apta g̊ iā st̄ omia legali obum
bratione contecta. R. Omnino. Nec dū se ad plenū apuerīt.
q̊ ab antiq̊s sc̄tis ad nos usq; de dedicatione puenerīt. Q m
uis .H. i consecr̄ndis eccl'is patrū institutio rata 7 inconuulso
pmaneat. p sorti eū ipse loc' diuino cultui dicat. ep̄ tali bn̄
dictione scificet. hostis uisibit t inuisibit potiū u̇bo ex

> Aliud templ' omib' p missis augustius

sufflet 7 ico sūma legitimoꝝ sac̄ntoꝝ celebret. tam adhuc
t̄plū aliud querim' ad imaginē 7 similitudinē di insig
nitū. ū sedē suā sapientia ponit. iuxta illud. aīa iusti. sedes
ē sapientie. 7 iusticie reglās descbit. ubi pat̄ 7 fili' dilecto
rē suū diligit. 7 ad eū ueni. 7 mansionē ap eū facit. ū sapi

entia domū ibi edificat. 7 apta sẽ esciente ianua ad hospitiō
suū mitt̃ 7 cenat. 7 fidi pacisq; domū inhabitat. Sicq; euictis
uicior̄ hostib; templum gl'e sue ds cor humanū efficit. q' illud
sua dignū habitatione ante s'cla p̄ordinauit. De hoc templo
paul' fideles alloq't dicens. Vos estis tēplū di uiui. sic dic̄ ds.
qm̄ inambulabo. in illis 7 inhabitabo. 7 ipsi erit m̄ ppls. 7 ego
ero illor̄ ds. Itēq;. Templū di s'cm̄ ē. q̄d estis uos. 7 illud. Nos om̄s
reuelata facie gl'am dn̄i speculantes. in eād ē gl'am transfor
mam̄ a claritate in claritate. tanq̄m a dn̄i spū. Xp̄c ē cap' corp̄is
eccl'e p̄mogenit' ex mortuis 7 cet̄. Multa repp̄is in diuina pagina.
sacr̄m istam cōpagē corporis xp̄i. 7 eccl'ie. sonantia q' sic ex natali
cursū defectū. ita gr̄a continuante merit' semp̄ ad alta p̄fectū
corp' g' dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. q̄d adhuc p̄egrinat' in t̄ris tante unit'
statis cōpage conexū ē. ut distincta diu'sis officiis m̄bra mo
deret' 7 colligat caritas una. 7 licet differentia sit in uariis
donis singlor̄ m̄bror̄ ipsa tam̄ dona unitati s amore. t' amoris
unitate fiat om̄iū. Merito itaq; tēplū istd xp̄c s' uendicat.
q' se ipsū in fundam̄to tēpli ponit. 7 ordinat. cui tēpli conse
cratio diuina humani cordis habitatio ē. ut a modo hec
fabrica n̄ possit deici. qm̄ e stat hac iunctura solide q̄draturę
stabiliri. D. Tēplū istd imaginis digne p̄fert' tabnaculo
moysi q̄d sua mobilitate p̄sentis eccl'e in constantiā significa
re uidet' t' templo 7 salomonis q̄d suo ornatu mutuo modo
statū regnantis eccl'ie cū xp̄o. cū altum omino cessauerit.
altum u' flāma cōbustū 7 loco mutatū sit. D. Audi pp̄ham.
lapides in q't ceciderit. S; q̄dris edificabim'. Prenotatis g' p duo
tēpa patriarchar̄ uidet. 7 pp̄har̄. id ē ante legē 7 sub lege figu
ralib' tēpli hui' instrumentis. in tercio tēpe id in gr̄a noui testam̄ti
rationabile tēplū id ē hominē inuenim'. oleo sp̄ali celestib'
ciuib' esignatū. intellectualis gr̄e radio collustratū. 7 structure

Alium 7 idē templū restat adhuc quorum multo solem' p̄mo.

ueri tabnaculi qd fix̄ ds̄ 7 ñ ho. sēp gr̄a pcurrente plenius in
corpatū. Verū q̄ ho umq̄m ineodē statu pmanet. 7 licet fun
damtū sue soliditatis xp̄m habeat. d' incerto tam̄ sui stat᷒
sēp suspect᷒ trepidat. sic paul᷒ q̄m nec mors nec uita poñat
a xp̄o separare. nec dū arbitrabat̄ se aphendisse. nescit n̄. ho
odio t̄ amore dign᷒ sit s; omia reseruant̄ in futurū. Sup

Q̄d omia ista p̄figata celeste ierlm respexerit.

gssis omib᷒ his ad sup̄nā ierlm matrē nr̄am nitus tandē intui
tū xp̄o duce t̄ unico pfectissimo ipsi᷒ urb̄ editore dirigam᷒.
ū sac̄ scē edificationis uiue ēsectionis. mansure cōpaginis
7 unctionis pfectissime dedicationis īsignia meridiano sole
clari᷒ declarant̄. ibiq; cuncta. q̄ tēpalit̄ figis 7 enigmatib᷒ pso
nis 7 officiis. ēgruentib᷒ relucebat̄ q̄dā eti᷒ splendoris claue
apiunt̄. Scim᷒ n̄. q̄m si t̄restris dom᷒ nr̄a dissoluat̄. q̄d habi
tationē habem᷒. n̄ manu factā. etnā ī celis. Omia q̄ppe reb᷒ 7
lib᷒ adūbrata circa cardinē hui᷒ scē ciuitatis ūsabant̄. cū mat̄
catholica ābulabat p fidē n̄ p spem. uirtutē puectu suspi
rans in spe q̄d postea merebat̄ ire. S; q̄ ē ista tanti decoris
ciuitas. q̄ omia ī pcursu scto᷒ typicis structuris pacta con
cludit. 7 muros suos cunctis pse figalit̄ gestis apatib᷒ q̄si lumi
nē q̄ndā illō pḡdientib᷒ obponit. Que ē ḡ dom᷒ ista tā magna.
tā miranda. tā pclara. q̄ ī q̄m ista tā ppollentis 7 excellentis
gr̄e fabrica. fidi cultorib᷒ repmissa. mūdi despectos ornatā
tēpaliū uictores coronatā 7 toti᷒ p functorie uanitatis 7 mi
serie mortisq; morbos t̄minatura. D. Dic ḡ q̄ sit dom᷒ ista.
M. Ieremiā īt̄rogem᷒. O isrl̄ ī q̄t q̄m magna dom᷒ di 7 ingens
loc᷒ possessionis ei᷒. 7 magn᷒ 7 n̄ h̄ns ēstimationē. excels᷒ 7 īmēs᷒.
Que īuitat 7 excitat pp̄ha ad ītuendā domū tā magnā 7
excelsā. D. Isrl̄. sic habet lr̄a. M. Q̄d ē ḡ isrl̄. Nonne. uir
uidens dm̄. aut certe. pnceps cū dn̄o. Qui ḡ dm̄ uidet. q̄ē
n̄ pncipes ppl̄i dn̄i merito domū istā attendit. ad q̄m

sicut mali mihi accedunt. sic boni mihi recedunt. cuius magnitudo inmen-
surabilis. cuius locus possessionis inaestimabilis. celsitudo incom-
prehensibilis. Que beata domus concors et unita conplexio angelorum et ho-
minum est. quibus presidet christus rex et deus noster. princeps omnium creaturarum. vocatis
autem suis et electis causa et materia gaudiorum eternorum. D. Quando ergo domus
ista dedicabitur? Cum venerit dies dierum. sollempnitas sollempnitatum.
gaudium gaudiorum. cum mors absorta fuerit in victoria. cum transie-
runt vetera et omnia facta fuerint nova. quando iuxta prophetiam exuet
se iterum stola luctus et vexationis sue et induet se decore et honore
suo. qui ei a deo est in gloria sempiterna. quando circumdabit se vestimento iusti-
cie. et inponet capiti suo mitram honoris eterni. quando nominabitur
ei nomen a deo sempiternum pax iusticie et honor pietatis. quando omnes
occurrent in agnitionem filii dei in virum perfectum in mensuram etatis
plenitudinis christi. Itaque dies illa beate perennitatis summa quedam
est prime vel ultime dedicationis. prime quidem est quia ab exordio crea-
turarum omnium precedentium mysteriorum quantum ad eam pertinuit. ipsa precipue
principatus causa tenebatur. ultime vero quia omnis adumbrativa dedi-
D catio. in eius sollempnitate terminatur. De hac excellentissime de-
dicationis prerogativa psalmus vicesimus nonus intitulatur. in quo
sanctus propheta ab inferno se eductum et salvatum a descendentibus in lacum
gratulatur. et quia eum per ruinam dominus audierit. quod misertus sit. quod adiu-
tor factus sit laudibus supplex gratulatur. Conscidisti ingens saccum meum.
et circumdedisti me leticia. ut cantet tibi gloria mea. Igitur ex titulo
psalmi latentium mysteriorum occulta rimemur. et sacre dedicationi
sollempniter instructo pagina de gratiarum actione vigilanter assurgamus. De titulo psalmi xciv.
Sic ergo psalmus inscribitur. In finem psalmus cantici dedicationis domus
ipsi david. Domus dei christi ecclesia est. que in presenti seculo malleis tribula-
tionum. ferramentis persecutionum ad plenum expolita. tunc primum perfecte
dedicabitur quando christo apparente. sacco mortalitatis et corrup-
tionis exuta et beate incommutabilitatis stola vestietur. quando

in c(a)elo nouo 7 t(er)ra noua dolor om(n)is cessauerit 7 d(eu)s omnia i(n) omib(us)
erit. In hac domo malleus 7 ferru(m) amodo n(on) audiet(ur). q(ui)a p(ro)cessit
i(n) s(an)c(t)is tunsionu(m) disciplina. p(ro)q(ua)m firmabit(ur) s(an)c(t)a uiuo(rum) lapidu(m) co(m)
pagio nu(n)q(ua)m diru(en)da. Q(uo)d au(tem) i(n) hac domo erit. a(m)modo n(on) cantic(um)
7 exultatio. q(ua)n(do) placebit d(omi)no in regione uiuo(rum) de regione sub
lati morientiu(m). i(n) uoce exultationis 7 salutis cantatis. beati q(ui) ha
bitant i(n) domo tua d(omi)ne. i(n) s(ae)c(u)la s(ae)c(u)lo(rum) laudabi(n)t te. Magna q(ue) ciuitas.
altissimi. dec(us) honoris. honor p(er)fecti decoris. flos c(iui)tatis. iu
uat g(rati)a sui c(on)ditoris. regnab(it) a(m)modo sine hoste. req(ui)em habitat
sine labore. die(m) sine nocte. uita(m) sine morte. cui(us) plate(a)e auru(m)
mu(n)du(m) ta(m)q(ua)m uitru(m) p(er)lucidu(m). i(n) q(ua) m te(m)plu(m) aliud n(on) e(st). n(isi) d(omi)n(u)s d(eu)s om(ni)p(otens)
7 agn(us). sole 7 luna n(on) i(n)digens. q(ui)a claritas d(e)i illuminab(it) ea(m). 7 lu
cerna ei(us) e(st) agn(us). s(ae)c(u)lo(rum) i(n) suo statu semp(er) durantiu(m) pulc(h)ritudo. One
nus status (a)et(er)n(a)e iocunda habitudo. u(bi) humana natu(r)a. c(iui)tatis
munere sublimata. factore(m) suu(m) inexhausti fontis amore con
tuet(ur). de illo gaudet cui i(n) diuis(a)e caritatis fl(am)ma quasi sp(on)sa
sp(on)so coheret. q(uo)d sp(er)auit obtinet. 7 ideo q(uo)d s(an)c(t)e uiuendo p(er)uenit
p(er)fecto statu sine t(er)mino p(er)manet. u(bi) certa securitas. secura t(ra)n
q(ui)llitas. t(ra)nq(ui)lla felicitas. u(bi) omniu(m) p(er)fect(us) amor. timor null(us). q(ui)t(us)
i(n) c(iui)tatis splendore (con)spect(us). un(us) o(mn)iu(m) i(n) s(an)c(t)a societate sp(iritu)s. u(bi) ueritas
regnat. fontis iusticie uena redundat. ciuitas una omniu(m). gl(ori)o(sa)
plenitudo i(n) aspectu uocato(rum). Hic q(ui) semel introierit. ult(ra) n(on) p(er)ierit.
nec p(er)iret admittit(ur). D. Videor i(n) uerb(is) tuis i(n)timo sapore q(ua)si
mellis gustu saciari. q(ui)a x(rist)e amore resurgis cu(m) famulis e(x)cres
cendo uoluit dubitantes deuita certificari. M. Reuera mel
erit i(n) ore o(mn)iu(m). q(ui)b(us) piscis ass(us) p(ar)s i(n) cibo co(m)passionu(m). redundat eis
o(mn)e q(uo)d attendit i(n) mellis sapore. q(ui)b(us) x(rist)i amor n(on) e(st) dulcesc(er)e i(n) agone.
O in q(ua)m mellifluu boni g(rati)a. u(bi) cuncta restaurant(ur) i(n) meli(us). q(uae) pecca
to corrupta defluxerat. i(n) deu(m). u(bi) null(us) error m(en)te(m) obscurat. nul
la neglegentia memoria(m) oblit(er)at. cogitat(us) in d(omi)no sapiens

7 stabit aim̄ imobil̄ durat. ubi mcb̄ sicut uera caritas. ad mittit.
mcb̄ uanitatis uiuax prudentia sc̄oꝝ ītuitū amittit 7 q̄c q̄d
huic simile t̄ dici t̄ excogitari pot̄. totū ī hac sollēni dedica
tione cōplet̄. ubi xp̄i amor indefectiua grā tabnaculū
suū pfectissime iungit 7 corone anni benignitatis sue
bndic̄. scām spōsā suā ponens ī supbiā sc̄loꝝ. 7 oblectabili
p̄sentia sui. om̄ia pfecte manifestans 7 cōples occulta retro
actoꝝ p hac dedicatione misterioꝝ. Huius g̃ speculatiue ded
icationis grā sit. nob̄ ī cōmune letacie causa. sit nob̄ ī amore
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. iocunditatis iubilationis mat̄ia. 7 p sol
lemnitatē istā ī historiā intellectuali c̄sidatione speculem̄
illā ī etnū mansurā. q̃a loco. tēpore. psonis 7 officiis tā dē
ista q̃m nc̄ agim̄ t̄minabit̄ illa ū semel ī cepta nūq̃m mu
tabit̄. Introductis n. ī domū istā benedictis. 7 ante sc̄la
p̄ordinatis lucis filiis 7 plantatis ī monte hereditatis sue.
hoc ē ī secretoꝝ celestiū altitudine firmissimo habitaculo.
id ubi thesaur̄ uite repi. ñ erit amdo ī uasis fictilib̄ t̄
de ierlm ī babilonē mobilib̄. ipso rege dn̄o nr̄o hoc habi
taculū humanitatis sue misterio opante. apit̄ scūarium.
q̄d firmauerit man̄ ei̅. id q̄d stabiliū unx̄ 7 c̄secrauit. om̄iū
q̄q; ī distributione donoꝝ suoꝝ sp̄c sc̄s. ū cap 7 m̄bra. ū spō
sus 7 spōsa xp̄c 7 ecclia ī cōpagie sc̄e unitatis. apiunt ad ple
nū hui̅ dedicationis sacm̄ta. xp̄o dn̄o nr̄o saluante q̄d
addux̄ tēplū ēt nalit̄ custodiente q̄d fec̄. cui laus 7 imp̄ium
ī scla sc̄loꝝ. Videsne q̃te crucis grā pduxerit. q̃ redemit. q̃
captiuū pp̄e sedi uinculato tyranno reconsignauit. At
tende diligit̄. q̃m om̄ia sacm̄ta p̄taxata aut circa cardinē
aut ī cardine crucis ab origine m̄udi usq; ad finē ei̅ ū sabant̄.
p q̃m t occulte t apte saluandi thebant̄. occulte q̄d ē p in
tuitū diuine ī spirationis. apte ū p officiū pdicationis.

Nisi ti. ad crucifixū utq; inhererent. frustra crucis uexilla
erecta uiderent. Q'd g' tantis bonis reco p̄hensū ē. D. Ego ū nec
hoc solū q̄d ē q̄d mie uirt'. s; in q̄d in hac cruce potentie
uis effecerit. q̄m q̄d stultū di ē. sapientiꝰ hominib'. 7 q̄d in
firmū di ē. fortiꝰ hominib' factū sit uehementer admiror. Hic
aptiꝰ lr̄e titul' apt' ē ubi ait. Verbū crucis peuntib' q̄dē
stultitia ē. credentib' ū uirt' di ē. M. Reuera q̄d nr̄is tēpo
rib'. immo oib' setis stultis 7 isensatis hoib' i hoc mūdo ē stul
titie xp̄m ad iudiciū uenientē cruce sua p̄euntē trroris
erit 7 securitatis. quoꝶ alterum reprobis timorē de neglegentia
incutit. altū dominationis. q'a crucis gl'am amare neglex'.
D. Ergone signū crucis apparebit i celo cū dn̄s ad iudicā
dū uenerit. q̄d erat i terris. cū ipsā crucē iudicandus ascend'.
M. Ihs crisostom' de hiis sententiā dedit hui' modi. Quando
inq't xp̄c uent' ē ad iudicandū uiuos & mortuos. tē appa
rebit signū filii hominis i celo. Cui' id' crucis tanta erit
eminentia splendoris. ut etiā clarissima celi luminaria
p̄ fulgore diuini luminis abscondant. Tē 7 stelle cadunt.
q̄ndo apparuerit signū filii hominis i celo. Considerasti
q̄nta sit uirtus signi. hoc ē crucis. Sol obscurabit. luna
n̄ dabit lumen suū crux ū fulgebit. 7 obscuratis luminib'
celi. delapsisq; siderib' sola radiabit. ut discas. q'a crux
sole & luna p̄clarior ē. quoꝶ splendorē diuino illustrata
fulgore sup abit. Et q'a ingrediente rege ciuitatē exercit'
ante cedit. p̄ferens signa atq; uexilla regalia. & ambitu
p̄parationis armisq; nuntiat regis introitum. ita dn̄o des
cendente de celis p̄cedit exercit' angloꝶ archangeloꝶ q̄
signū illud ut triumphale uexillū sublimib' humeris p̄
ferentes. diuinū regni celestis trīs tremētib' introitum nuntia
bit. D. Q'd g' necesse ē ut crux tē appareat q̄ tempe illo

teroris pleno dampnandos n̄ libatur. A. Doctor pdict' hoc
resoluit. ut cognoscant in qens consilium iniqtatis sue qui
dnm maiestatis crucifixerit. phoc .H. signū. ipudens iudeoꝝ
redarguit impietas. Et qm ppt ipsū. hns crucē. ueniet. au
di ipsū in euanglio ptestantem. qa tc plangt oms tb' tre.
uidentes accusatorē suū ipsā crucē. 7 ipsa arguente cognos
cent peccatū suū sero 7 frustra. fatebunt impietatē suā. Qd
aū miraris. si crucē afferens ueniet. ū 7 ipsa uulnera osten
derit. Videbit inqt in quē cōpunxerunt. Et hoc qdē iohs
crisostom'. ut generalē ipsius crucis uirtutē 7 efficatiam bre
uis clausule uerbi compndat. hec adiecit. Crux glā iustoꝝ.
Crux spes xpianoꝝ. Crux resurrectio mortuoꝝ. Crux celoꝝ
dux. Crux desperatorum uia. Crux claudoꝝ baculus. Crux de
structio supboꝝ. Crux consolatio paupum. Crux refrenatio
diuitum. Crux male uiuentium pena. Crux aduersus de
mones triumphus. Crux deiectio diaboli. Crux adolescenti
um pedagogus. Crux sustentatio inopum. Crux spes de
speratoꝝ. Crux nauigantiū gubnatoꝝ. Crux piclitantium
port'. Crux obsessoꝝ murus. Crux patr orphanoꝝ. Crux
defensor uiduaꝝ. Crux iustoꝝ consiliari'. Crux tribu
latoꝝ requies. Crux paruuloꝝ custos. Crux uiroꝝ
cap. Crux senū fenū. Crux lum in tenebris sedentib'.
Crux regū magnificentia. Crux insensatoꝝ sapientia.
Crux scutū ppetuū. Crux libtas seruoꝝ. Crux impatorū
philosophia. Crux lex pioꝝ. Crux pphāū pconatio. Crux
aptoꝝ annuntiatio. Crux martyrum glatio. Crux mona
choꝝ abstinentia. Crux uirginū castitas. Crux sacerdotū
gaudiū. Crux eccle fundamtum. Crux orb tre cautela.
Crux teploꝝ destructio. Crux ydoloꝝ repulsio. Crux scan
dalum iudeoꝝ. Crux pditio impioꝝ. Crux inualidorū

uit᷒. Crux egrotantiū medic᷒. Crux emundatio lep̄sorū. Crux requies paraliticor. Crux esurientiū panis. Crux sitientium fons. Crux nudorū ꝑtectio. Q̄d multa. Crux inmedio paradysi lignū uite. saluandis salus & benedictio inmedio ecclię uocatis & electis introitus cęlestis patrię. Sit, hui᷒ breuis clausule tant᷒ effectus. etiā nri laboriosi meta de querenda cruce circuit᷒ ⁊ si quis dign᷒ ē crucis in hoc dialogo nrō laudib᷒ assignet᷑ crucifixi dn̄i. q̄ est sermonū consummatio.

Filii iafeth possederunt terram ab amana et thauro sirie choeles et cilicie montibus usque ad fluuium tannaim. Habet etiam flumen tygridem quod diuidit mediam et babyloniam in patriis cc sermone uario in linguis xx tribus.

Taronia. Bisponia. abusia. Partauia. Pacrenantia. mesopotamia. Tarsia. Aranunnia. Samsitia. Pomponia. Epiphania. Macedonia. Amedonia. Crectica. Hurbachia. Cananea. Sydonia. Sadochia. Uuasconia. Briccia. pamphilia. Philippia. Carterioni. Hismabelitr. Partia. Seuortia. Galathia. Paciarioni. Arcinoni. Saxonia. Scauia. India. Humidia. Ciponia. Vngaria. Ruscia. Bulgaria. Becinac. Scottia. Hispania. Aquitania. Brittannia. Herantia. Aleuanc. Armenia. Vuiric. Grecia. Eppepich. Apahamut. Tepegia. Osc. Trech. Maschut. Zelech. Amazonia. Alan. Ethiopia. Samaria. Gersestania. Keuia. Hesepia. Vaspurgania. Caldic. Persica. Semica. Arabica. Cilemalich. Mariz. Persica. Caldea. Arabica. Hebrea. Assiria.

NOE.

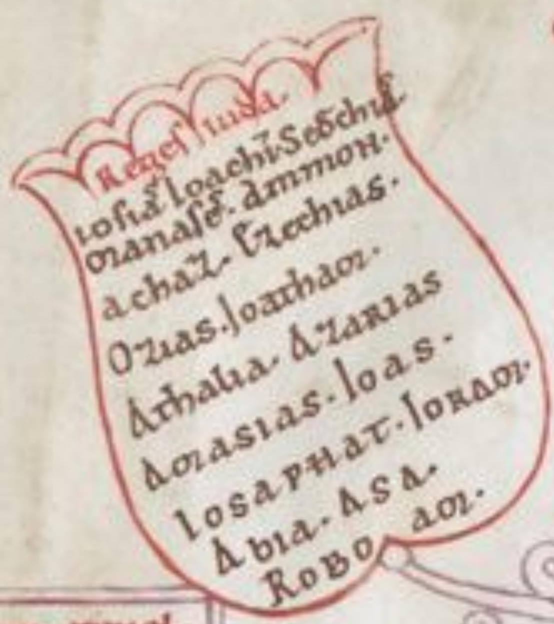
Descriptio lxxii linguarum et gentium de tribus filiis Noe Sem Cham et Iafeth.

Fiunt simul lingue lxxii. patrie autem generationum mille. Que in primo sexto hoc ordine site sunt. Mutauit autem et diuersitatem alicubi gentium uocabulis diffinitio uel explanatio impedit earum certe originis.

Sem primogenito pars facta a psida et bactris usque in india longe et usque rinocorusas. Que spacia terrarum habet linguas sermone barbarico xx et vii. In quibus linguis gentes sunt patriarum cccc. et vi non diuersarum linguarum. sed diuersarum patriarum. Filii quoque sem ab eufrate fluuio magno usque ad oceanum terram inhabitasse manifestum est.

Cham filio noe secundo. pars facta est a rinocorusis usque ad gadira. habens linguas sermone punico. a parte tri garamantum latino sermone a parte boree barbarico sermone a parte meridiana ethiopum et egiptiorum ac barbaris interioribus uario sermone xx.ii. linguis in patriis ccc.xc.iiii. Fuit autem terminus a sidone donec uenias in gerara usque gazam pergentibus sodomam et gomorram adamam et seboim usque lisen.

Sale mon.

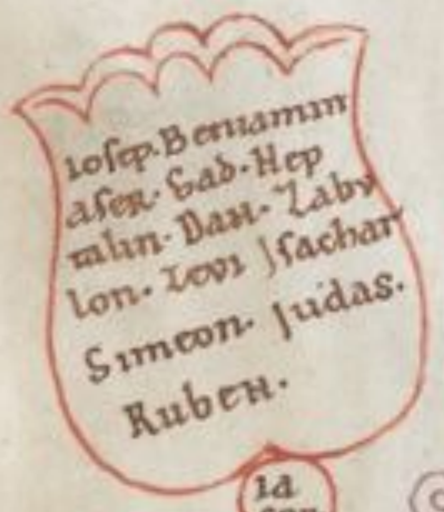
assertor reuela te per illum xpm gre

Singu lator pri sce le gis.

DAVID SAVL.

Iudices.
Heli Samuhel. Aialon.
Samson. Abessan. Thola.
Abimelech. Barach. De
bora. Gedeon. Samgar.
Othoniel. Aoth. Iudas.
Iosue.
Moy ses.

Aaron maria.

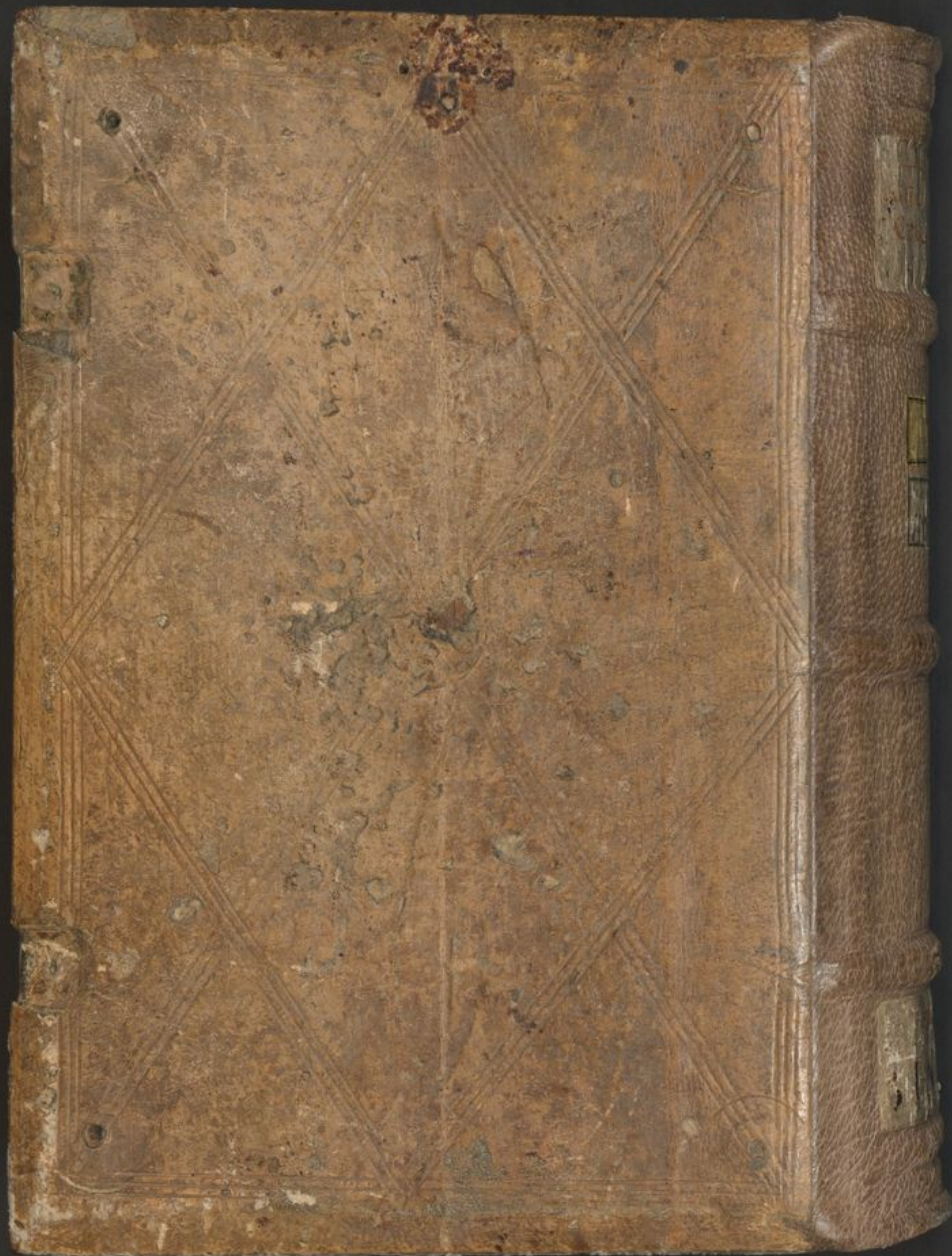

A BRA HAM

Nachor Aran.

10 Federzeichnungen f. 1–6
8
~~18~~ 46
187
188

De
[illegible]
Crucis
S[illegible] XII.

